

021

init

14-13. f. 9.-

15
2
13

47
4
D

EPICTETÆ
PHILOSOPHIÆ
MONUMENTA.

TOM. I.

ENTERTAINING
ENTHUSIAST
A. J. H. M. V. Z. O. H.

EPICETI DISSERTATIONVM

AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBRI IV.

EIVSDEM ENCHIRIDION,

ET

EX DEPERDITIS SERMONIBVS

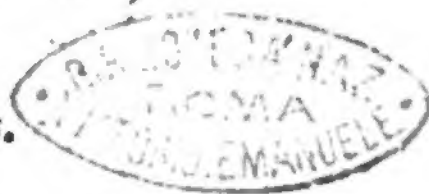
FRAGMENTA.

Post IO. VPTONI aliorumque curas,
denuo ad Codicum Msstorum fidem recensuit, Latina
Versione, Adnotationibus, Indicibus
illustravit

IOHANNES SCHWEIGHÆVSER,

Argentoratenſis,

Inſtituti Literarii Reip. Gallofrancorum Socius.

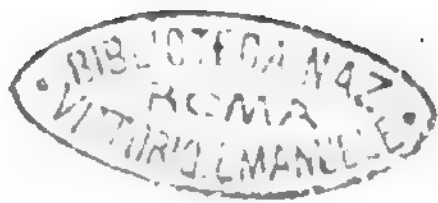

TOMVS PRIMVS.

EPICETI DISSERTATIONES.

LIPSIÆ

IN LIBRARIA WEIDMANNIA
MDCCXCIX.

IOANNIS VPTONI

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Cum philosophos Urbe Italiaque *) edicto sub-
moverat Domitianus, Româ **) Nicopolin in
Epiro concessit Epictetus, atque ibi sub imperio
Trajani ***) disertationes plurimas sermonesque
habuit, ex præceptis institutisque Stoicorum: quos,
cum summâ laude & admiratione digni videren-
tur, ab ore Senis exceptos scripto mandavit Ar-
rianus, auditor ejus inter multos alios præcellen-
tissimus: (fuit autem Nicomediâ oriundus, & ob
egregias animi dotes Romanâ civitate donatus,
amplissimisque auctus dignitatibus:) †) non tamen

a 3

eâ

*) Vid. A. Gell. Lib. 15. *Vita* ad nos pervenerunt,
cap. 11. & Sueton. in Do- præter ea quæ ex ipsius
mitian. sect. 10. Disertationibus colligi pos-

**) In Epict. disfertat. sunt, infra post Fragmenta
passim. & apud A. Gell. in Tomo III hujus operis col-
loco supra citato. lecta dabimus. *Schweigh.*]

***) Passim in his Disser-
tationibus. — [Momenta †) Vid. Epist. Arriani ad
nonnulla, quæ de *Epicteti* L. Gell.

eâ mente id fecit, ut ad memoriam seræ posteritatis hæc scripta propagarentur, sed ut in suum ipsius cederent usum. Verum ita accidit, ut eo invito atque insciente, quæ ab optimo præceptore acceperat, postea divulgata in manus hominum pervenerint.

Cum igitur res ita se habuerint, non elaboratum, non arte oratoriâ expolitum, non forense dicendi genus in his libris requirendum; sed quali, inter auditores Stoicus non adeo venustatis; ac naturæ verique studiosus uteretur. *Verumenimvero Deus bone, (verba sunt*) Lipsii) acrem & altum in iis spiritum! accensum animum & honesti amore ardentem! nihil in Græcis, aut fallor, tale exstat; a duabus illis notis dico, acrimoniâ & ardore. Tironem aliquem & rudem philosophice vix afficiat aut tangat; proficientem aut profectum, incredibile est quam excitet, & cum pungat ubique, tamen etiam delectet. Genus sili concisum, fractum est, & quod indolem subitarii sermonis habet: sed docta interveniunt sæpe, semper salutaria, & non est qui bonam mentem magis aut trahat aut formet.*

Optandum sane esset codices Arriani non ita maculis foedatos ad nostra pervenisse tempora; quos enim hodie habemus, vitiiati in plurimis reperiuntur, & mutilati. Ex octo libris, si fides habenda Photio, quatuor periire temporis injuriâ;

*) In Manulect. ad Stoic. Philos.

riâ; cæteri naufragio adhuc superstites; partim ex codicum inopiâ, partim librariorum incuriâ, ut alias omittam causas, adeo sunt corrupti depravatique, ut nihil equidem mirer, etiam in tantâ doctissimorum multitudine, quantâ nostra & superior ætates effloruerunt, neglectum fere ac seminudum, nullo cultu adhibito, Epictetum hactenus jacuisse.

Quod vero & ab aliis, & a me (liceat modo meipsum sine invidiâ nominare) sit præstitum, ut politiori habitu prodiret, id paucis docebitur. Cum primum novæ editioni adornandæ animûm adjeci, id mihi propositum habui, ut omnia, quæ essent habenda, compararem subsidia; nullas doctorum negligerem conjecturas; nullos non codices tam editos, quam calamo exaratos, modo copia daretur, diligenter excuterem. sed hanc conquirenti suppellectilem res parum ex animi sententiâ processit.

Annus jam a Christo nato MDXXXV agebatur, cum Græce Venetiis prodiit Arriani Epictetus, sumptu ac diligentia Francisci Trincavelli; qui codicem nactus e bibliothecâ Georgii à Selva Varrensis Episcopi, ut bene de litteris mereretur, eum publici juris fecit. Hunc editorem duo postea secuti sunt viri docti, Jacobus Sceggius, Medicus Tubingensis, & Hieronymus Wolfius; qui,

hoc munere fuscepto, authorem nostrum versionibus Latinis & annotationibus illustrare. En fontes! unde alia pleræque omnes, quæ circumferuntur, emanârunt impressiones. Quod ad Sceggium attinet, quanquam in plurimis hallucinatur, non sua laude fraudandus est, quippe qui primus huic sanando scriptori, satis ægro, medicas manus adhibere non recusaverit. Doctior multo, & in aperiendâ mente philosophi felicior Wolfius, quem in versione, non tamen pressis vestigiis, potissimum sequor. Hujus annotationes, ut & Salmasii & Meibomii, (quas in lucem nuper Relandus protulit) si quæ modo memoratu digniores viderentur, ad calcem rejeci & sæpe ad examen revocavi; quam quidem veniam & damus & petimus vicissim.

Nec interea silentio prætereundus est codex Salmanticæ nitido charactere excusus, anno MDLV. Quumque Casauboni, magnæ apud literatos estimationis viri, consilium de authore nostro edendo intellexeram, (id enim ipse in *) epistolis indicaverat) non levi ardebam desiderio videnti observationes, quas ad oram libri adnotatas, in bibliotheca Cantabrigiensi extare audiveram. Verumenimvero nihil tanto nomine dignum inveni, nihil fere nisi lusus juveniles, aut qualia cuivis perfunctorie legenti videantur occurrere.

De
*) Vid. Ep. IX. & XIII, & alibi.

De Regio codice MS. Parisiis servato, ita*) Casaubonus; „Quod rogas de Arriani codicibus, „scito esse quidem unum aut alterum ejus libri „exemplar in Regia bibliothecâ: sed ejus notæ, „ut nullum sit futurum operæ pretium contulisse.“ Hinc etsi nihil fere alicujus momenti sperare possem, nihil tamen mecum in animo decreveram negligere, quod ad authorem expoliendum usui fore existimabam. Habes itaque variantes lectiones istius codicis, qui quidem, (ut me monuit vir clarissimus Bernardus Montefalconius) e schedis constat sericis, & aut duodecimo aut decimo tertio seculo videtur adscribendus. Ab eodem quoque viro intellexi, aliud esse exemplar Florentiæ; sed quid in eo boni contineatur, ignotum: spes enim per literatos inspiciendi penitus me fefellit, ut & alterius, quem Venetiis custodiri inaudiveram.

Hisce igitur instructus subsidiis, cum novam procurare editionem jam essem aggressus, mihi ex insperato vir amicissimus Jacobus Harris codicem Venetiis editum dono misit, cui ad marginem variæ adscribebantur lectiones, adjectis in calce his verbis, si recte legerim; erant enim obscurissima. „Librum hunc, quum anno elapso „alterum ex eadem officinâ (quem vir ille doctrinâ „& morum præstantiâ celebratissimus Cardinalis

a 5

„Saler-

*) Ep. 539. D. Hœschelio.

„Salernitanus ad codicis Vaticani exemplar, quan-
 „tum conjecturâ assequi possum, emendari cura-
 „verat) nactus essem, cum eo accuratissime con-
 „tuli, atque ita mendis nonnullis expurgavi.
 „Hisce vero diebus, cum annus ageretur a Christo
 „nato 1548, alium nactus codicem manuscriptum
 „e bibliothecâ Cardinalis Carpenfis, quem Alber-
 „tus ille pius, immortalis nomine & memoriâ
 „dignus, a Georgii Vallæ hæredibus, cum aliâ
 „ejusdem librorum suppellectili, octingentorum
 „aureorum emerat pretio; cum eo itidem, quod
 „videbatur emendatissimus, hunc etiam contuli,
 „ac summa curâ & diligentia quicquid inerat
 „discriminis, nullo adhibito selectu, annotavi.
 „Erant autem in hoc Carpenfi codice in calce ad-
 „scripta hæc verba:

„Liber hic scriptus est manu doctissimi viri do-
 „mini Matthæi Camarroti Constantinopolitani,
 „quem mihi dono dedit anno Domini 1484 præ-
 „ceptor ille optimus.

„Γεωργίου τοῦ Βάλλα

„Ἔστι τὸ βιβλίον.

„In calce codicis Carpenfis hæc erant adscripta:

„Πεπλήρωται σὺν Θεῷ τὰ τοῦ Ἀρρίάνου
 „τῶν Ἐπικτήτου διατριβῶν, βιβλίοις ἐμπερι-
 „εχόμενα τέσσαρσι ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐν κε-
 „Φαλαίοις τριάκοντα περατοῦται τὸ δὲ δεύ-
 „τερον

„τερον τῷ εἰκοστῷ καὶ ὀκτῷ ὀρίζεται· τὸ δὲ
 „τρίτον τοῖς εἴκοσι τέσσαρσι περιγράφεται· τῷ
 „τετάρτῳ δὲ καὶ τελευταίῳ τὰ δέκα πρὸς τρισὶ
 „τὸ πέρας ἐπισφραγίζεται. Καὶ χάρις τῷ
 „Θεῷ τῷ δεδωκότι εὐμαρῶς ἡμῖν διανυσθῆναι
 „καὶ τοῦτο, ὃς καὶ κατὰ τὸ αὐτοῦ σωτήριον
 „βιοῦν ἀξιώσειεν ἡμᾶς, ἵνα τῆς αὐτοῦ μακα-
 „ριότητος τυχόντες τοῖς γνησίως αὐτὸν θερα-
 „πευομένοις εἰς αἰῶνας ἀποκειμένης, σὺν πᾶσι
 „τοῖς κατὰ τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα πολιτευ-
 „σαμένοις συμβασιλεύοιμεν εἰς αἰῶνας αὐτῷ,
 „αἰνοῦντες εὐλογοῦντες ὑμνοῦντες αὐτόν. ἀμήν.“

Neque hujus solum codicis toties a me in
 notis laudati, (cui uni, fas sit verum dicere,
 plus refero acceptum, quam omnibus præterea
 omnium doctorum subsidiis, multæ licet passim
 occurrant vel conjecturæ vel emendationes) sed
 & alterius multâ humanitate copiam fecit idem
 ornatissimus vir, quem in manibus & sinu ge-
 stare solitus est Avunculus ejus & genere & eru-
 ditione vere nobilis, Comes Shaftesburiensis: qui,
 cum in Græcis Latinisque literis esset versatissi-
 mus, huic emaculando scriptori operam præstare
 non est dedignatus, brevibus scholiis margini ad-
 scriptis, quæ argumentum, etiam in locis ob-
 scurissimis, sua perfuderunt luce.

Hoc

Hoc interea Lector sciat velim, Epictetum
sui semper similem, optimum esse sui interpre-
tem: hac de causâ non modo in notis locos ad-
duxi parallellos, sed indicem etiam addidi, ut
uno aspectu, locos inter se diversos conferendo,
sensus phrasium verborumque, quæ a Stoicorum
præcipue disciplinâ petuntur, facilius percipiatur.
Hisce vero & reliquis, quæ publici juris feci,
mecum candide fruatur lector, & æqui bonique
consulat.

IOHANNES SCHWEIGHÆVSER

LECTORI

Veri nominis Philosophiæ cultori

S. P. D.

Equidem studiose olim EPICETI SERMONES perlegens, haud fere secus me adfectum subinde inter legendum senseram, atque discipulos ipsius Philosophi, cum præsentem coram audirent magistrum, adfici solitos Arrianus in præfatione ad L. Gellium commemorat. Quo magis & mirari sæpenumero & dolere subiit, cum haud sane pro merito in vulgus cognitum, & multo utique rarius quam par esset, non dico in manibus levis disolutæque juventutis, sed eorum etiam qui seria studia amant coluntque, versari tam admirabile veteris Philosophiæ monumentum animadvertere. Cujus neglectus eas fere esse causas intelligens, quæ a me nuper admodum, in Præfatione ad Enchiridion nova recensione instauratum, sunt expositæ; *) quod in me esset constitui conferre,

*) Prodiit illud, simul ex libraria Weidmanniana cum Cebetis Tabula, Lipsiæ dinis vernalibus hujus anni

ferre, quo nec copia exemplarium lecturis deesset, & ipsius libri lectio ineuntibus praesertim Philosophiae et Graecarum literarum studiosis quam planissima quamque fructuosissima redderetur. Itaque VPTONI *Editionem*, omnium, quae ad hunc diem prodierant, longe quidem praestantissimam,*) sed cum perraram repertu, extra Britanniae certe fines, tum vero multis etiam nominibus non talem omnino, qualem fas erat optare: illam igitur hac conditione instaurare decrevi, ut & Graecum contextum ex veterum codicum praescripto quam possem emendatissimum, & Latinam versionem ad graeci exempli fidem sententiamque magis adcommodatam, & Indices cum uberiores tum commodiori ratione instructos exhiberem; denique ut Wolfii Vptonique Adnotationibus meas, si quas haberem, quae vel ad judicandam scripturae

MDCCXCVIII, hoc titulo: *Epicteti Manuale, & Ceбетis Tabula; Graece & Latine: Graeca ad fidem veterum Librorum denuo recensuit, & collata omni Lectionis Varietate vindicavit illustravitque Joh. Schweighauser.*

*) Prodiit ea Londini, anno MDCCXLI, duobus Tomis in forma quadrata, hoc titulo: *Epicteti quae super-*

sunt Dissertationes, ab Arriano collectae; nec non Enchiridion & Fragmenta; Graece & Latine, in duos Tomos distributa, cum integris Jacobi Schegkii & Hieronymi Wolfii selectisque aliorum Doctorum Annotationibus. Recensuit, Notis & Indice illustravit Ioannes Vptonus, Praebend. Rossensis.

scripturæ veritatem; vel ad res, de quibus agitur, illustrandas valerent, adjicerem.

Neque vero sum nescius, ipsius novæ hujus Editionis eam esse rationem, ut, tametsi id, quod de utilitate commoditateque Lectorum secutum me esse professus sum, nonnulla ex parte fuisset consecutus, tamen futuri sint multi, qui, non satis habentes, probatum aliquem librum, e publica quadam Bibliotheca aut ex amici benevolentia commodato acceptum, semel perlegisse, ægre satisfacere justo desiderio possint, cum suorum in numero librorum possidere semperque ad manus habere egregios Epicteti Sermones voverint. Quorum in gratiam, quodsi operam a me non inutilem in expoliendo illustrandoque hoc opere positam judicaverint eruditi æquique æstimatorum, curabo, ut, quamprimum fieri poterit, compendiosior alia parabiliorque ejusdem libri editio, neque eo minus ad usum studiosorum idonea, prodeat. Quo consilio invitatos velim Viros doctos, si qua observaverint, quæ in hac editione & in constituendo præsertim Græco contextu, aut in difficiliorum locorum interpretatione, aliter curari debuisse videantur, ut meliores suas cogitationes sive privatim mecum communicare sive publice in commune conferre haud graventur. Neque enim, sat bene si me novi,

is ego sum qui mea magnopere mirer: sed quemadmodum, de aliorum ratione quid sentiam, ubi ad propositum facere videtur, sine ira ac studio libere dicere adsuevi; sic alios mea reprehendentes non modo facile fero, verum etiam lubens gratusque dare operam soleo, ut doctiorum ex admonitione, de communibus studiis bene merentium, quantum plurimum possim, proficiam.

PARISIENSES CODICES MANUSCRIPTI, quibus mihi in recensendis Epicteti Disertationibus licuit uti, tres fuerunt. *Primus*, quem nota *pa.* insignivi, in Catalogo Græcorum Codicum Bibliothecæ olim Regiæ num. MCMLVIII. recensetur, membranaceus, luculenter scriptus; in quo, præter Epicteti Disertationes, continetur Hieroclis in Aurea Carmina Commentarius. Aetas codicis in Catalogo ad seculum decimum quintum refertur. Mihi quidem paulo vetustior visus erat: estque etiam in fronte codicis notula ab alio docto viro scripta, qui ætatem illius ad Sec. XIV. retulit. Neque vero idcirco melioris notæ hic est, verum etiam paulo inferior *altero* illo, chartaceo sive bombycino, quem *pb.* adpellavi, qui in eodem Catalogo num. MCDXVII. commemoratur, cujus ætas ibidem pariter ad seculum XV. refertur. Est hic Codex *pb.* minuto admodum caractere

tractere multa cum cura & elegantia descriptus: continetque, præter Epicteteos sermones, cum minora nonnulla alia, tum præsertim Aristotelis Ethicorum libros VIII. & Magnorum Moraliū, quæ dicuntur, libros duo; quorum ex collatione librorum cum exemplo typis vulgato cognovi, quantum sit quod accedere posset ad perfectiorem operis Aristotelis editionem, si scripta hujus philosophi ad veterum codicum fidem, qui magna copia in Bibliothecis supersunt, exigenterentur.

Non magis in hoc codice *pb.*, quam in duobus aliis, vel scribæ nomen adjectum est, vel anni nota adscripta. Adtexta sunt tamen in hoc nonnulla, quæ partim ad scribam, partim ad primum libri possessorem, qui illum describendum curaverat, aliquatenus notos nobis faciendos spectant: quæ quum nec alioqui lectu injucunda sint futura, huc transcribere non gravabor. Scilicet ad calcem Dissertationum Epicteti hæc subscripsit librarius:

Δόξα τῷ εὐεργέτῃ καὶ σωτῆρι Θεῷ. Γέγραπται τὰ τοῦ Ἐπικτήτου Ἠθικὰ ἐνταῦθα, βιβλίοις ἐμπεριεχόμενα τέσσαρσιν· ὧν τὸ πρῶτον ἐν κεφαλαίοις τριάκοντα περατοῦται· τὸ δὲ δεύτερον τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑκτῷ ὁρίζεται· τὸ δὲ τρίτον τοῖς εἴκοσι τέσσαρσι*) περιγράφεται·
τῷ

*) Animum hæud satis ad istud scriberet. Certe in eo-
verterat vir bonus, cum dem codice, æque ac in
Epictæi Dissert. T. I. h aliis,

τῷ τετάρτῳ δὲ καὶ τελευταίῳ τὰ δέκα πρὸς τρισὶ τὸ πέρας ἐπισφραγίζεται. Καὶ χάρις τῷ θεῷ τῷ δεδοκότι εὐμαρῶς ἡμῖν διανυσθῆναι καὶ τοῦτο ὃς καὶ κατὰ τὸ αὐτοῦ σωτήριον θέλημα βιοῦ ἀξιώσκειν ἡμᾶς, ἵνα τῆς αὐτοῦ μακαριότητος τυχόντες, τοῖς γνησίως αὐτὸν θεραπεύσασιν εἰς αἰῶνα ἀποκειμένης, σὺν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα πολιτευσαμένοις, συμβασιλεύοιμεν εἰς αἰῶνα αὐτῷ, εὐλογοῦντες, ὑμνοῦντες αὐτόν. ἀμήν. Initio vero Disertationum Epicteti, post Indicem capitum libro primo comprehensorum, cum dimidia pars paginæ vacua relicta esset a librario, ipse possessor olim codicis, qui suum in usum describendum illum curaverat, hæc adscripsit:

Ὁ Ἐπίκτητος οὗτος*) τὴν ἡθικὴν Φιλοσοφίαν αὐτός τε ἐξεῦρε, καὶ ἡσκησεν ἐν ἑαυτῷ πάνυ καλῶς, καὶ τοὺς προσιόντας ἐδίδασκε, λόγοις τε καὶ τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι. Ὑπομνήματα δὲ τῶν ἐκείνου λόγων τάδε ἐστὶν, Ἀρρία-

aliis, viginti sex Capita complectitur Liber tertius, quemadmodum & Secundus.

ipse per se præclare excoluit, exercuitque, & eos, qui ipsum conveniebant, cum verbis docuit, tum suo exemplo. Sunt

*) Id est: Epictetus hic Moralem Philosophiam &

autem hæc sermonum illius monumenta, ab Arriano quodam,

Ἀρρίανῳ τινὶ ὁμιλητῇ αὐτοῦ καὶ σοφῷ πάνυ ἐκτεθειμένῳ. Τούτων πολλὰ καὶ οἱ τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας διδάσκαλοι ταῖς ἡθικαῖς αὐτῶν ὁμιλίαις ἐνέπλεξαν. τῷ γὰρ Φυσικῷ λόγῳ τε καὶ νόμῳ λίαν ἐώρων συνάδοντα· οὐ δὴ πρὸς αὐξήσιν αὐτοὶ καὶ βεβαύωσιν ἐν τοῖς τῶν ἀκροωμένων ψυχαῖς, μετὰ τὰς τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἀναπτύξεις, τὰς ἡθικὰς συνῆπτον διδασκαλίας. Διὸ καὶ ἡμῖν ἔτι νέοις οὔσι, καὶ περὶ λόγους ἡσχολημένοις, ὑπὲρ πάντας οὗτος ἐσπούδάσθην σοφοὺς, τοὺς ἐν Ἑλληνι τετυχηκότας ὀνόματος· καὶ τὸ βιβλίον ἐκγραφήναι ἡμῖν ἐφροντίσαμεν. Εἶτα καὶ τὰ Ἠθικὰ Ἀριστοτέλους συνῆψαμεν. Ἀλλ' Ἀριστοτέλης μὲν τεχνολογικὸς τῆς κατὰ ἡθὴ τελειότητος ὑφηγητῆς ἐστίν.

b 2

ἐν

dam, discipulo ejus, viro admodum sapiente, exposita. E quibus sanctæ quoque Ecclesiæ Doctores multas sententias suis sermonibus ad populum habitis inferuerunt. Viderant enim cum naturali Ratione. Legeque admodum consentientes: quam ut in auditorum animis augerent firmarentque, post Sacræ Scripturæ explanationem morales institutiones solebant

adjicere. Quare Et nos, adolescentes cum essemus, Et literarum studiis daremus operam, præ cæteris omnibus Sapientibus, qui inter Græcos nomen sortiti sunt, in hujus studium incubuimus, Et librum hunc nobis describendum curavimus. Deinde etiam Aristotelis scripta Moralia adjunximus. Sed Aristoteles quidem, in illis libris, artificiosa subtilitate univer-

sam

ἐν τοῖς συγγραμμάσι τούτοις· οὗτος δὲ, θεωρητικαῖς καὶ πρακτικαῖς ὑφηγήσεσιν, τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιστον τέλος τῶν ἀνθρώπων ἡθῶν ὁδὸν ὑφηγεῖται· καὶ τὴν τοῦ Φυσικοῦ λόγου τε καὶ νόμου ταῖς ἡμῶν ψυχαῖς αὖξην καὶ καρποφορίαν μεθόδοις σοφωτάταις ἐντίθησιν, ὥσπερ εἰ τὸν οὐράνιον καὶ εὐαγγελικὸν ἡμῖν ἑξαπλοῦν τοῦ Θεοῦ νόμον ἦν αὐτῷ προὔργου. Οὗτος θεὸν μὲν ἓνα ἐφρόνει, ποιητὴν τε καὶ προνοητὴν τοῦ παντός· ὥς ἐν πολλοῖς μέρεσι τῶν λόγων τούτων δῆλόν ἐστι τοῖς συνορᾶν καλῶς δυναμένοις. τὸ δὲ τῶν χυδαίων εὐλαβούμενος πλῆθος, ἔστιν οὐ πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκείων λόγων τὴν αὐτῶν πολυθεΐαν ἐλάμβανε· λέξεσι μόναις, οὐ ψυχῇ καὶ γνώμῃ ταύτην τιθεῖς· διορθοῦν τε τὰ

sam disciplinæ Moralis scientiam explicat: hic vero, cum theoreticis institutionibus, tum practicis, viam ad præclarissimum finem moribus hominum propositum præcit; Et, ut naturalis Ratio atque Lex in animis nostris incrementum capiat fructumque ferat, sapientissimis rationibus efficit; tamquam ei propositum fuisset, cælestem Et evangelicam Dei legem nobis explanare. Deum

hic unum esse statuit, procreatorem gubernatoremque universi; quemadmodum multis e locis Sermonum ejus manifestum fit eis, qui hæc talia recte judicare valent. Sed, cum imperitis de vulgo hominibus cautione utens, nonnumquam ad confirmanda sua ipsius præcepta, polytheismum illorum veluti a se concessum sumebat; verbis solum, non ex animi sententia illum ponens; Et ex ipsa

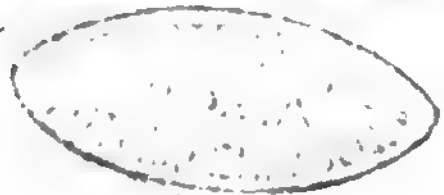
τὰ ἐκείνων ἤδη βουλόμενος, καὶ ἐκ τῆς ἐψευ-
σμένης ἐν αὐτοῖς ὑποθέσεως περὶ τοῦ Θεῶν πλή-
θους. Διὸ καὶ τῶν Χριστιανῶν μέμνηταί πού
σὺν εὐλαβείᾳ, Γαλιλαίους αὐτοὺς ὀνομάζων·
οὕτω γὰρ ἔτι τότε ὠνομάζοντο. Ἐνιοὶ δὲ ἱστο-
ροῦσιν αὐτὸν καὶ τῷ κηρύγματι τῆς ἀληθοῦς
Θεολογίας, δι' ἣν ἡ Θεία γέγονεν οἰκονομία καὶ
ἡ τοῦ Θείου λόγου Φανέρωσις, προστεθεισθαι
καλῶς, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ πίστει τοῦ κυρίου
ἡμῶν· μὴ βούλεσθαι δὲ Φανεροῦν, ὑποχω-
ροῦντα τῇ βίᾳ τοῦ διωγμοῦ, ὅς ὑπὸ Νέρωνος
πρώτου κινηθεὶς, μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότη-
τος, ἔμενεν ἔτι καὶ τισι τῶν αὐτοῦ διαδόχων,
εἰ καὶ σὺν ἐλάττονι τῇ δριμύτητι· ὅτε καὶ οὗ-
τος ἠγκμασεν ὁ σοφός· μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ Οὐε-
σπασιανοῦ.

b 3

Tertius

ipsa etiam falsa hypothesis,
quæ apud illos valebat, de
deorum multitudine, corri-
gere mores illorum studeus.
Quare etiam Christianorum
alicubi caute meminit, Ga-
lilaeos vocans; hoc enim no-
mine tum temporis adhuc
adpellabantur. Narrant ve-
ro nonnulli, fuisse eum etiam
veræ de Deo doctrinæ ἔ-
αconomίæ divinæ per Dei
verbum nobis patefactæ, fi-

deique in Christum dominum
nostrum, ex animo addictum;
noluisse vero extrinsecus de-
clarare, cedentem persecu-
tionis violentiæ, quæ sub
Nerone primum magna cum
vehementia orta, sub non-
nullis ex ejus successoribus
etiamnum durabat, quam-
quam non cum tanta acer-
bitate, quo tempore vixit
hic Sapiens, maxime vero
sub Vespasiano.

Tertius Codex, quo usus sum, quem in Adnotationibus ad Disertationum libros notâ *pc.* insignivi, est idem ille olim Regius num. MCMLIX, de quo satis copiose nuper in præfatione ad Enchiridion separatim editum dixi, ubi eundem notâ *Pa.* designaveram. Quem codicem, quamquam recentem admodum, tamen, quemadmodum in Enchiridio & in Simplicii Commentario, sic & in Disertationibus Epicteti minime spernendum esse judicabunt hi, qui lectiones ex eo prolatas considerare voluerint. Et id quidem maxime opportune in hoc codice nobis accidit, ut, quum persæpe, ubi duo priores codices veram dabant scripturam, hic mendosam quæ olim vulgata erat repræsentayerit, persæpe rursus, ubi illi in communi cum libris vulgatis errore versabantur, hic verissimam lectionem vel vero proximam offerret.

Quod vero Vptonus communicatas secum ait esse lectiones *e codice MS. Parisino, e schedis sericis constante, quem duodecimo aut decimo tertio seculo adscribendum Montefalconius censuisset*, id quale sit, haud satis liquet. Longe plurima pars earum lectionum, quas e MS. Parisino Vptonus citavit, tam in codice nostro *pa.* quam in *pb.* leguntur: nec est earum ulla, quin in alterutro horum reperiatur. Sed sunt nonnullæ, quas solus *pb.* habet, non *pa.* veluti *ἐχολιεν αὖ*, in Arr. Epist. ad
L. Gell.

L. Gell. vi. 6. *εἰ νέος*, Disf. II. 10, 10. *στερητι-
κόν*, II. 10, 23. At sunt aliquanto plures lectio-
nes e membranaceo cod. *pa.* ductæ, quæ in bom-
bycino *pb.* non reperiuntur: verbi causa, *οὐδ'
ἀν' χρώματος*, I. 6, 2. *πόσου σοῦ ἐγώ*, I. 10, 6.
ἀρεῖ, II. 2, 20. *ἐπὶ τοῦτο*, II. 7, 9. *μηδὲν οὐκ
ἔστι*, II. 17, 28. Tum, si alter ex his codicibus
seculo XII vel XIII adscribendus Montefalconio
visus erat, fuerit is puto *pa.* potius, quam *pb.*
At ille membranaceus est, non e sericis constat
schedis. Sed ne ipse *pb.* quidem e sericis, verum
e *bombycinis* schedis, id est cottuneis, quæ a lineis
vix differunt, constat: neque vero usquam char-
tam ejusmodi a Montefalconio (in *Palæographia*
quidem Græca) *sericam* esse adpellatam memini.
Igitur, de Parisiensibus codicibus quid ad Vpto-
num scripserit vel scribendum curaverit Monte-
falconius, nescio: sed, quidquid illud fuerit, ve-
reor ne mentem doctissimi viri parum recte ac-
ceperit Vptonus, eoque in turbas, quas dixi, in-
ciderit. Cæterum illud satis adparet, non per-
petuam aliquam collationem codicum Parisien-
sium, ac ne unius quidem ex illis, fuisse Vptoni
caussâ institutam; sed passim solummodo unam
alteramve lectionem fuisse excerptam, cum illo-
que editore communicatam. Quisquis vero pro-
barum lectionum segetem, quas e tribus, quos
dixi, Parisinis libris in medium contulimus, con-

sideraverit, facile is nobis adsentietur, nec super-
vacuum a me laborem esse susceptum, cum co-
dices hos quam potui diligentissime excussi, nec
operæ in eum laborem inipensæ poenitere me de-
bere; simulque idem intelliget, quam sive temere
sive parum ingenue Isaacus Casaubonus olim cum
Davide Hoeschelio, candidissimo viro, & cum de
omni re literaria, tum figillatim de ipso Casau-
bono optime merito, egerit, cum ei, de eisdem
codicibus Parisiensibus roganti, responderet, *ejus
esse notæ, ut nullum sit futurum operæ pretium con-
tulisse*: quod responsum, pro miserâ præsertim
conditione, quâ tum temporis erant quotquot ex-
stabant Dissertationum Epicteti editiones, quam
fuerit a veritate alienum, quælibet pagina nostra-
rum Adnotationum poterit docere.

Iam plurimam quidem partem probarum
lectionum, quas nobis obtulerunt nostri codices,
ante nos Vptonus in ora sui libri notatas repere-
rat, e codicibus Italicis excerptas: attamen &
spicilegium haud spernendum iidem nostri codi-
ces suppeditarunt; & eas ipsas lectiones, quas
Vptoni codex dabat, jucundum erat horum etiam
auctoritate comprobatas comperire. Quæ res eo
etiam majoris erat momenti, quoniam haud ita
certum erat, an lectiones omnes, quæ in ora
libri illius Vptono ab Harrisio donati adnotatæ
erant,

erant, e manuscriptis codicibus ductæ fuissent; cum credibile admodum esset, earum nonnullas e conjectura fuisse ductas, quas quidem a cæteris nullo certo signo distinguere licebat, Vptonus certe nullo modo distinxit: qua de re cum aliàs subinde in Adnotationibus, tum ad III. 24, 46. a nobis dictum est. Habebant præterea aliud incommodum variantes illæ Lectiones, ab Vptono ex ora sui codicis prolata; quod, cum duobus e codicibus msstis essent depromptæ, non adnotatum fuerit, quænam uni, quænam alteri deberentur, quas rursus uterque codex communi consensu dedisset: quæ si fuisset cautio adhibita, de utriusque codicis per se indole, & de cujusque lectionis ratione, certius aliquod iudicium facere potuissemus. Subinde vero etiam adparebat, vim rationemque notarum oræ illi inscriptarum non satis fuisse ab Vptono perceptam, & interdum quoque lectionem aliquam alienum ad locum re-latam; cui incommodo opportunum subinde remedium nostri adtulerunt codices Parisienses. Haud raro vero etiam optimas quasque lectiones five ex Italicis codicibus five e MS. Paris. ab Vptono prolatas quidem reperiet lector, sed eas in Notis sepositas ac veluti relegatas; quæ a nobis demum in contextum cooptatæ, necessariam corruptæ olim scripturæ medicinam adtulerunt. Sed bene multæ utique præstantissimæ lectiones ex eis-

dem Italicis codicibus non modo prolata ab Vptono, verum etiam in usum recepta sunt, multaque lacuna feliciter expleta, ubi nostri codices cum vetustioribus editionibus communi in errore versabantur. Haud pauca vero item supersunt loca, haudquaquam etiamnunc satis expedita, quae vel depravatione aliqua perversioneque scripturae, vel verborum nonnullorum omissione laborare videntur; quorum bona pars fortasse siue integritati suae restitui posset, siue tolerabile saltem probabileque remedium esset acceptura, si eosdem ipsos codices, e quibus excerpta sunt lectiones ab Vptono prolatae, denuo excutere, aut alios his similes ac fortasse etiam meliores, quos in Italiae bibliothecis etiamnunc latere credibile est, in consilium vocare liceret.

SVPERIORES *Disertationum* EDITIONES, unâ Salamanticensi exceptâ, quâ ægre carui, cuncta mihi, hanc editionem adornanti, ad manus semper & ante oculos fuere: Veneta Trincavelli MDXXXV; Basileensis prior, cum Scheggii versione & notis, MDLIV; (quæ in Varietate Lectionis ad Enchiridion, nuper a nobis cum Ceбетis Tabula editum, *Ed. Basf. 2.* insignita erat;) Basileensis altera, Hieronymi Wolfii versionem & Notas exhibens; (quæ in Var. Lect. ad Enchir. erat *Ed. Basf. 3.*) Colonienfis MDXCV; Genevenfis, eodem

eodem anno in lucem emissa; Cantabrigiensis MDCLV; Londinensis MDCLXX. Quibus de omnibus quum in Præfatione ad Enchiridion nuper satis dixerim, nil adtinet plura nunc verba facere. Sed de *Wolfiana editione Enchiridii* liceat nonnihil, quod me tunc, cum illa scriberem, præterierat, hoc loco supplere. Scilicet, cum in Præfat. ad Enchirid. pag. XXXI & sqq. de editione illa Wolfiana disfererem, quam in Var. Lect. *Ed. Bas.* 3. adpellaveram, cujus in titulo annus nullus est notatus, sed cujus præfationi subscriptus est annus MDLX, quam unam dicebam esse editionem a Wolfio procuratam; noveram equidem, citari passim Wolfianam Enchiridii editionem, quæ annum MDLXI in titulo notatum haberet,*) quæque adeo diversa ab illa, qua ego usus eram, videri posset: sed suspicatus eram, postquam primus ille Tomus, quo Enchiridion cum Cebetis Tabula continetur, eodem anno MDLX, qui Præfationi subscriptus est, in publicum fuisset editus, deinde fortasse, cum secundus accessisset Tomus, cujus Præfatio anno MDLXI scripta est, nonnullis exemplaribus ejusdem Tomi primi annum MDLXI in titulo fuisse inscriptum. At docere me potuerat saltem id, quod in Var. Lect. ad Enchir. p. 73. col. 2. a me ipso observatum est, differre

*) Eâ se usum esse, diffus erat in Præf. ad Enchirid. ferte etiam Heynius profes-

differre illam editionem ab ea qua ego usus eram. Nunc, ex quo in lucem emissum est nostrum Enchiridion, pervenit his diebus in manus meas per Tubingensis amici benevolentiam exemplum ipsius illius editionis Wolfianæ, quæ annum MDLXI fronti inscriptum gerit: cujus ex collatione, cum duabus editionibus Bas. 2. & Bas. 3., quibus olim usus eram, diligenter institutâ, primum hoc cognovi: Enchiridii contextum, qualis in edit. MDLXI exhibetur, non esse a Wolfio emendatum, sed nuda e superiori edit. Bas. 2. (quæ anno MDLIV apud eundem Oporinum prodierat) ad verbum & ad literam repetitum.*). Tum porro illud intellexi: de edendo Græco Enchiridii exemplo a se emendato statim ne cogitasse quidem Wolfium,

*) Itaque, quidquid in Var. Lect. ad Enchirid. a nobis ex ed. Bas. 2. prolatum est, id pariter in hanc valet: nec nisi oppido paucissima loca sunt, in quibus (partim consilio, partim casu) ab edit. MDLIV differt hæc anno MDLXI in lucem emissa. Scilicet pro mendoso ἐκκλησις, quod erat in cap. 1. emendatum est ἐκκλησις. Tum cap. 7. (ed. Wolf.) pro τῶν ἐφ' ἡμῶν, est τῶν δ' ἐφ' ἡμῶν. Cap. 30. in ora

per errorem ex ora capitis 27. repetitum est verbum ἡρέθικας, pro βουλευσασθαι quod in ora ed. Bas. 2. recte positum erat. Cap. 52. pro τοσούτων, quod in Bas. 2. erat, est τοσούτου. Cap. 72. in ora, pro εἶρηκεν, mendose εἶρυκεν scribitur. Denique Cap. 73. in ora, pro ἔρχου, quod erat in Bas. 2., est ἔρχη. Quæ scripturæ omnes deinde eodem modo repetitæ sunt in ea editione, quam ed. Bas. 3. adpellavi.

Wolfium; solamque Latinam Versionem cum suis Adnotationibus & Præfatione (sive Epistolâ dedicatoriâ ad Hainzelium data) Oporino typis describendam misisse; sed Versioni Wolfianæ a typographo Græcum contextum ex edit. Basf. 2. fuisse adjectum, atque ita libellum istum anno MDLXI primum in lucem esse emissum: deinde vero ipsum etiam Wolfium Græcum contextum a se emendatum imprimi curasse in ea editione luculentius impressa, de qua nos loco citato fuse disputavimus; quæ, tribus constans tomis, anno demum MDLXIII absoluta & in lucem emissa est; qua quidem in editione Enchiridio nulla alia præfixa est Præfatio, nisi eadem Epistola ad Hainzelium anno MDLX scripta; sed, præter Emendationes Græco contextui a Wolfio adlatas, ad oram quoque novæ nonnullæ lectiones adpositæ sunt, quæ in ed. Basf. 2. & in illa quæ 1561. prodiit, non legebantur, atque etiam Adnotationes nonnullis in locis auctæ, veluti cap. 26. (ed. Wolf.) ubi τοῦ ἀγαθοῦ pro τοῦ ἀπαθοῦς commendatur, & cap. 55. ubi pro προσελθόντι legendum πρόελθόντι monetur, quod & ipsum in contextum receptum est. Ita fit, ut, quam ego editionem Basf. 3. adpellaveram, ea (si subtilius quæras) fuerit *ed. Basf. 4.* adpellanda, contra *Editio Basf. 3.* numerari illa debuerit, quæ anno MDLXI prodierat. At poterat etiam in adnotanda Lectionis

Varic-

Varietate hæc ipsa Editio, quæ anno MDLXI prodiit, citra magnum incommodum hætenus quidem omitti, quatenus eadem, quod ad Græcum contextum & ad lectiones in ora notatas adtinet, tantum non constantissime cum *ed. Basf. 2.* consentit; quod vero ad Versionem latinam & ad Adnotationes spectat, non differt a nostra *Basf. 3.* nisi quod in hac paululo locupletiores, quam in illa, sunt Adnotationes.

Sed hæc hætenus. Ipsum ENCHIRIDION, quoniam eas ob causas, quas suo loco exposui, separatim a nobis editum est, potuerat ab editione hac *Disertationum Epicteti* abesse. Sed, ne quid ex his, quæ in Vptoniana insunt editione, hic desideraretur, nolui brevi libello locum suum in hac collectione Monumentorum Epictetæ Philosophiæ invidere; quum præsertim instituti ratio postularet, ut & Notæ Vptoni in eundem libellum, quæ in critica editione locum non invenerant; hic repræsentarentur, & ut Indices, cum Græcitatibus, tum Nominum Propriorum, non solum ad Disertationes, sed simul ad Enchiridion & ad Fragmenta peræque referrentur. Igitur, quum primus hujus operis Tomus *Disertationes Epicteti*, alter *Adnotationes ad easdem* complectatur, initio tertii Tomi *Enchiridion* locavi, & tale quidem omnino, cum quod ad Græcum exemplum, tum

tum quod ad Latinam versionem, quale ab ipso Vptono erat editum; satis habens, Græco contextui Varietatem Lectionis subjicere, cum e notabilioribus quibusdam Editionibus, tum e Codicibus manuscriptis excerptam; eâ lege, ut e manuscriptis quidem codicibus non nisi illas adponerem Lectiones, quæ aut verissimæ esse mihi visæ essent, aut illustrem aliquam speciem veri habere; ex Editionibus vero Meibomii, Heynii, Villebrunii, & nostrâ, lectiones omnes, quæ a lectionibus Vptono probatis discederent, adnotarem.*)

In recensendis Epicteti FRAGMENTIS quid secutus sim, docui in præfatione Adnotationibus ad eadem Fragmenta præmissâ. Quod *Græcitat* INDICEM Vptoniano longe uberiores, & (ut ego quidem arbitror) commodiores dederim, talemque qui simul *Indicis Rerum* vice posset fungi, non dubito, gratum me fecisse multis: neque vereor, ne probaturi sint plerique, quod *Nominum Propri-*

*) Dum Enchiridii mentionem facio, liceat obiter hoc loco *Errata* nonnulla corrigere, quæ per operarum lapsum in *Præfationem* irrepsērunt *criticæ nostræ editioni Enchiridii* præmissam. Scil. p. 76. lin. 10. a fin. pro *sunt* lege *sint*. Pag. 84.

lin. 1. pro *proferre* lege *conferre*. Pag. 94. l. 3. lege *his verbis*. Pag. 108. l. 11. a fin. pro *detractato* lege *detracto*. Pag. 118. l. 6. pro *a tribus* lege *e tribus*. Pag. 123. in not. col. b. lin. 5. a fine, post *Tabulam* adde *adparatu*.

Propriorum Indicem, quem alteri mixtum Vptonus dederat, ab illo separaverim.

Vale, Candide Lector, &, quod si quid ad promovendum bonarum artium Sapientiaque vere nominatae studium hac nostrâ operâ collatum judicaveris, quod mihi quidem in eâ suscipiendâ in primis propositum fuisse profiteor; Deo Optimo Maximo, qui hæc nobis otia fecit, mecum age gratias, reliquisque nostris conatibus eodem spectantibus fave. Scripsi Argentorati, exeunte mense Flor. anno Reip. Gallo - Franc. VI. post Christum natum M.DCC.XCVIII.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

EPICTETI DISSERTATIONVM
AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBRI QVATVOR.

THE
1911-12
1911-12

1911-12
1911-12

1911-12
1911-12

1911-12
1911-12

ΑΡΡΙΑΝΟΥ,
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ.

Ἀρριανὸς Λουκίῳ Γελλίῳ εὖ πράττειν.

Οὕτε συνέγραψα ἐγὼ τοὺς Ἐπικτήτου λόγους
οὕτως, ὥπως ἂν τις συγγράψῃ τὰ τοιαῦτα· οὐ-
τε ἐξήνεγκα εἰς ἀνθρώπους αὐτοὺς, ὅς γε οὐδὲ
συγγράψαι φημί. ὅσα δὲ ἤκουον αὐτοῦ λέγοντος, 2
ταῦτα αὐτὰ ἐπειράθην, αὐτοῖς ὀνόμασιν ὡς οἷόν τε
ἦν γραψάμενος, ὑπομνήματα εἰς ὕστερον ἑμαυτῷ
διαφυλάξαι τῆς ἐκείνου διανοίας καὶ παρρησίας.
Ἔστι δὴ τοιαῦτα, ὥσπερ εἰκὸς, ὅποια ἂν τις αὐ- 3
τόθεν ὀρμηθεὶς εἴποι πρὸς ἕτερον· οὐχ ὅποια ἂν,
Α 2 ἐπὶ

EPICTETI DISSERTATIONES
AB ARRIANO DIGESTÆ.

Arrianus L. Gellio S. D.

Neque conscripsi ego Epi-
cteti Sermones hosce
sic, quemadmodum con-
scribere talia aliquis posset:
neque in publicum ipse
eos edidi, qui quidem,
nec a me conscriptos esse,
ultro profiteor. Sed quae
illum audiui differentem,
ea ipsa conatus sum, ver-
bis eisdem, quoad potui,
scripto consignata, monu-
menta in futurum tempus
mihi conservare ingenii il-
lius viri & in dicendo li-
bertatis. Sunt igitur, ut
consentaneum est, haec ta-
lia, qualia aliquis ex tem-
pore orsus loquatur cum
altero; non qualia conscri-
pserit,

ἐπὶ τῷ ὕστερον ἐντυγχάνειν τινὰς αὐτοῖς, συγγράφοι.
 4 τοιαῦτα δ' ἔντα, οὐκ εἶδα ὅπως, οὔτε ἐκόντος ἐμοῦ,
 5 οὔτε εἰδότος, ἐξέπεσεν εἰς ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἐμοί
 γε οὐ πολὺς λόγος, εἰ οὐχ ἱκανὸς φανοῦμαι συγ-
 γράφειν. Ἐπικτήτῳ δὲ οὐδ' ὀλίγος, εἰ καταφρονήσαι
 τις αὐτοῦ τῶν λόγων· ἐπεὶ καὶ λέγων αὐτοῦς, οὐ-
 δένος ἄλλου δῆλος ἦν ἐφιεμένος, ὅτι μὴ κινήσαι τὰς
 6 γνώμας τῶν ἀκουόντων πρὸς τὰ βέλτιστα. Εἰ μὲν
 δὴ τοῦτό γε αὐτὸ διαπράττοντο οἱ λόγοι οὕτοι,
 ἔχοιεν ἂν, οἶμαι, ὅπερ χρὴ ἔχειν τοὺς τῶν φιλο-
 7 σόφων λόγους. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐκεῖνο ἴστωσαν οἱ ἐν-
 τυγχάνοντες, ὅτι, αὐτὸς ὅποτε ἔλεγεν αὐτοῦς,
 ἀνάγκη ἦν τοῦτο πάσχειν τὸν ἀκρωμένον αὐτοῦ,
 8 ὅπερ ἐκεῖνος αὐτὸν παθεῖν ἠβούλετο. εἰ δ' οἱ λόγοι
 αὐτοὶ ἐφ' αὐτῶν τοῦτο οὐ διαπράττονται, τυχὸν
 μὲν ἐγὼ αἴτιος, τυχὸν δὲ καὶ ἀνάγκη οὕτως ἔχειν.
 Ἐρῶσο.

pferit, ut postea ab aliis
 legerentur. Quæ cum sint
 talia, nescio quo pacto, me
 nec volente, nec sciente,
 in manus hominum exie-
 runt. Sed mea quidem
 haud multum refert, si pa-
 rum idoneus ad scriben-
 dum videar: Epicteti au-
 tem nihil quidquam inter-
 est, si quis orationem ejus
 contemserit; quippe qui
 etiam tum, cum habuit
 hosce sermones, nihil aliud
 sibi proposuisse adparebat,
 nisi ut animos audientium
 ad optima quæque incita-

ret. Quod si igitur id ip-
 sum modo consecuti hi ser-
 mones fuerint, habebunt,
 arbitror, quod philosopho-
 rum sermones habere de-
 bent: sin minus, at illud
 sciant, lectores, quum eos
 ipse disliceret, necesse fuisse
 sic adfici ejus auditorem, ut
 ipse eum adfici volebat.
 Nunc quod si sermones ipsi
 per se eam vim non sunt
 habituri, fortasse ego in
 culpa fuero; fortasse vero
 etiam necesse est rem ita se
 habere. Vale.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Κ Ε Φ. α.

Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

Τῶν ἄλλων δυνάμεων οὐδεμίαν εὐρήσετε αὐτὴν αὐτῆς θεωρητικὴν· οὐ τοίνυν οὐδὲ δοκιμαστικὴν, ἢ ἀποδοκιμαστικὴν. Ἡ γραμματικὴ μέχρι τίνος κέκτηται τὸ θεωρητικόν; μέχρι τοῦ διαγνῶναι τὰ γράμματα. Ἡ μουσική; μέχρι τοῦ διαγνῶναι τὸ μέλος.

Α 3

EPICTETI DISSERTATIONVM
AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBER PRIMVS.

CAP. I.

De his quæ in nostra sunt potestate, quæque non sunt.

Aliarum facultatum nullam invenietis, quæ ipsa sese contempletur; proinde neque quæ sese aut adprobet aut improbet.

Grammatica quo tandem usque habet facultatem contemplatricem? Ad per-noscendas literas. Quid Musica, quo illa usque? Ad

- 3 μέλος. Αὐτὴ οὖν αὐτὴν θεωρεῖ τις αὐτῶν; Οὐ-
 δαμῶς. ἀλλ' ὅταν μὲν ἂν τι γράφειν τῷ ἐταίρῳ
 δέῃ, τούτῳ τί γραπτέον, ἢ γραμματικὴ ἐρεῖ·
 πότερον δὲ γραπτέον τῷ ἐταίρῳ, ἢ οὐ γρα-
 πτέον, ἢ γραμματικὴ οὐκ ἐρεῖ. καὶ περὶ τῶν
 μελῶν ὡσαύτως ἢ μουσικὴ· πότερον δ' ἀστέον
 κῦν καὶ κιθαριστέον, ἢ οὔτε ἀστέον, οὔτε
 4 κιθαριστέον, οὐκ ἐρεῖ. Τίς οὖν ἐρεῖ; Ἡ καὶ αὐ-
 τὴν θεωροῦσα, καὶ τ' ἄλλα πάντα. Αὕτη δ' ἔστι
 τίς; Ἡ Δύναμις ἢ Λογικὴ· μόνη γὰρ αὕτη καὶ
 αὐτὴν κατανοήσασα παρείληπται, τίς τέ ἐστι, καὶ
 τί δύναται, καὶ πόσου ἀξία οὔσα ἐλήλυθε, καὶ
 5 τὰς ἄλλας ἀπάσας. τί γὰρ ἐστὶν ἄλλο τὸ λέγειν,
 ὅτι χρύσιον καλόν ἐστιν; αὐτὸ γὰρ οὐ λέγει. δῆ-
 6 λον, ὅτι ἢ χρηστικὴ δύναμις ταῖς φαντασίαις. Τί
 ἄλλο τὸ μουσικὴν, γραμματικὴν, τὰς ἄλλας ду-
 γάμεις

Ad modos dignoscendos.
 Num igitur earum aliqua se
 ipsa contemplatur? Ne-
 quaquam. Verum, ubi
 amico forte aliquid scri-
 bendum est, quid ei sit scri-
 bendum, Grammatica di-
 cet; utrum vero sit amico
 scribendum, necne, Gram-
 matica non dicet: et de
 modis musicis similiter Mu-
 sica; sed, canendumne
 nunc sit, citharâque sonan-
 dum. an neo canendum
 neo citharâ sonandum, non
 dicet. Quæ igitur facul-
 tas id dicet? Quæ et se
 ipsam et cætera omnia

contemplatur. Ea vero
 quænam est? Rationis fa-
 cultas. Haec enim una
 homini data est, quæ et se
 ipsam perspiciat, (quænam
 sit, quid valeat, quanti
 pretii munus nobis datum
 sit) & cæteras omnes fa-
 cultates. Nam quid est
 aliud, quod nobis dicat,
 præstantem rem esse au-
 rum? ipsum enim aurum
 non dicit. Satis liquet,
 eam esse facultatem, quæ
 visis utatur. Quid aliud
 est, quod Musicam, Gram-
 maticam, cæteras faculta-
 tes dijudicet, usus earum
 pro-

νόμεις διακρίνον, δοκιμάζον τὰς χρήσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς καιροὺς παραδεικνύον; οὐδὲν ἄλλο.

Ὡσπερ οὖν ἦν ἄξιον, τὸ κράτιστον ἀπάντων καὶ κυριεῦον οἱ Θεοὶ μόνον ἐφ' ἡμῖν ἐποίησαν, τὴν χρῆσιν τὴν ὀρθὴν ταῖς φαντασίαις· τὰ δὲ ἄλλα, οὐκ ἐφ' ἡμῖν. Ἀρά γε, ὅτι οὐκ ἠθέλον; Ἐγὼ μὲν δὲ 8 καὶ, ὅτι, εἰ ἠδύναντο, καὶ κείνα ἂν ἡμῖν ἐπέτρεψαν· ἀλλὰ πάντως οὐκ ἠδύναντο. ἐπὶ γῆς γὰρ ὄντας, καὶ 9 σώματι συνδεδεμένους τοιούτω, καὶ κοινωνοῖς τοιούτοις, πῶς οἷόν τ' ἦν εἰς ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐκτὸς μὴ ἐμποδίζεσθαι;

Ἀλλὰ τί λέγει ὁ Ζεὺς; Ἐπικτήτε, εἰ οἷόν τε ἦν, 10 καὶ τὸ σωματίον ἂν σου, καὶ τὸ κτησείδιον ἐποίησα ἐλεύθερον, καὶ ἀπαρὰ πόδιστον. νῦν δὲ μή σε 11 λανθανέτω, τοῦτο οὐκ ἔστι σὸν, ἀλλὰ πηλὸς κομψῶς πεφυραμένος. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἠδυνάμην, ἔδωκα 12 καὶ μὲν σοι μέρος τι ἡμέτερον, τὴν δύναμιν ταύτην,

Α 4

την,

probet, & tempora ostendat convenientia? Nihil aliud.

Igitur, prouti par erat, quod omnium est optimum, quod principatum tenet, id unum Dii nostræ subjecerunt potestati, rectum nempe usum visorum; cætera non subjecerunt. Eamne ob causam, quia noluerunt? Mihi quidem videtur, si potuissent, & illa nobis fuisse concessuros: sed prorsus non potuerunt. Nam quæ fieri potuit, nos in terra degen-

tes, & tali adligatos corpori & huiusmodi sociis, ab externis, quatenus ad hæc, non impediri rebus?

At quid ait Jupiter? „O Epictete, si quo modo fieri potuisset, & corpusculum tuum & possessionem liberam effecissem, & omni impedimento solutam. Nunc te id non lateat, istud non esse tuum, sed lutum scite atque eleganter temperatum, Quoniam verò hoc non potui, dedi equidem tibi quamdam nostri partem, „facul-

την, τὴν ὀρμητικὴν τε καὶ ἀφορμητικὴν, καὶ ὀρεκτικὴν τε καὶ ἐκκλητικὴν, καὶ ἀπλῶς τὴν χρηστικὴν ταις φαντασίαις ἥς ἐπιμελούμενος, καὶ ἐν ἧ ταῦτα τοῦ τιθέμενος, οὐδέποτε κωλυθήσῃ, οὐδέποτε ἐμποδισθήσῃ, οὐ στενάξεις, οὐ μέμψῃ, οὐ κολακεύσεις οὐδένα.

- 13 Τί οὖν; μή τι μικρά σοι φαίνεται ταῦτα; μὴ γένοιτο. ἀρκοῦ οὖν αὐτοῖς, εὐχου δὲ τοῖς Θεοῖς.
- 14 Νῦν δ' ἐνὸς δυνάμενοι ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἐνὶ προσηρητηκέναι ἑαυτοὺς, μᾶλλον θέλομεν πολλῶν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ πολλοῖς προσδεδῆσθαι, καὶ τῷ σώματι, καὶ τῇ κτήσει, καὶ ἀδελφῷ, καὶ φίλῳ, καὶ
- 15 τέκνῳ, καὶ δούλῳ. ἅτε οὖν πολλοῖς προσδεδεμένοι,
- 16 βαρούμεθα ὑπ' αὐτῶν καὶ καθελκόμεθα. Διὰ τοῦτο, ἂν ἀπλοῖα ἦ, καθήμεθα σπώμενοι, καὶ παρακύντομεν συνεχῶς, τίς ἄνεμος πνεῖ; Βορέας. Τί ἡμῖν καὶ αὐτῷ; πότε ὁ ζέφυρος πνεύσει; Ὄταν αὐτῷ δόξῃ,

„facultatem illam & agendi consilia capiendi & non agendi, adpetendi & averfandi: verbo ut dicam, facultatem visis utendi: quam si excolueris, et in eâ tua omnia collocâris, numquam prohibebere, numquam impedieris, non gemes, de nemine querêris, adulaberis nemini.“

Quid ergo? Parva hæc tibi videntur? Absit! Igitur his contentus esto; & venerare Deos! Nunc vero, unius rei cum curam

gerere possimus, & uni illi adhærere, malumus multarum rerum curam suscipere, multis adligari, & corpori, & possessioni, & fratri, & amico, & filio, & servo. Itaque multarum rerum, utpote quibus adstricti sumus, onere premimur, & deorsum trahimur. Eam ob causam, cum navigandi copia non datur, curis districti sedemus, & solícite idemtidem prospectamus, quis spiret ventus? Boreas! — „Quid rei nobis cum illo? quando

Ze-

δόξη, ὦ βέλτιστε, ἢ τῷ Αἰόλῳ. σὲ γὰρ οὐκ ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς ταμίαν τῶν ἀνέμων, ἀλλὰ τὸν Αἰόλον.
Τί οὖν; Δεῖ τὰ ἐφ' ἡμῖν βέλτιστα κατασκευάζειν 17
τοῖς δ' ἄλλοις χρῆσθαι, ὡς πέφυκε. Πῶς οὖν πέ-
φυκεν; Ὡς ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ.

Ἐμὲ οὖν νῦν τραχηλοκοπεῖσθαι μόνον; Τί οὖν; 18
ἤθελες πάντας τραχηλοκοπηθῆναι, ἵνα σὺ παρα-
μυθίαν ἔχῃς; οὐ θέλεις οὕτως ἐκτεῖναι τὸν τράχη- 19
λον, ὡς Λατέρανός [τις] ἐν τῇ Ῥώμῃ, κελευθεὶς
ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἀποκεφαλισθῆναι; ἐκτείνας γὰρ
τὸν τράχηλον, καὶ πληγείς, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν
πληγὴν ἀσθενῇ γενομένην ἐπ' ὀλίγον συνελκυσθεὶς,
πάλιν ἐξέτεινεν. ἀλλὰ καὶ ἔτι πρότερον, προσελ- 20
θόντι Ἐπαφροδίτῳ τῷ ἀπελευθερῶ τοῦ Νέρωνος,
καὶ ἀνακρίνοντι αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ συγκρουσθῆναι, Ἄν-
τι θέλω, φησὶν, ἐρῶ σου τῷ κυρίῳ.

A 5

Τί

Zephyrus adspirabit? — Cum ipsi visum fuerit, ὁ bone, aut Æolo: quippe non te Deus dispensatorem ventorum fecit, sed Æolum. Quid ergo? Ea, quæ nostrâ sunt in potestate, oportet efficere ut sint quam optima; reliquis autem sic uti, prout sese habent. Quomodo ergo sese habent? Ita ut Deus voluit.

„Me - ne igitur nunc solum capite truncari!“ — Quid ergo? velisne, si mal omnes capite truncari,

ut tu solatium habeas? Non vis sic cervicem porrigere, ut Romæ Lateranus, cum securi percuti a Nerone juberetur? Ille enim, quum cervice porrecta percuteretur, & ictu leviori impacto, paulisper se contraxisset, iterum porrexit cervicem. Idem vero etiam antea, cum eum convenisset Epaphroditus, Neronis libertus, ac de offensionis causâ percontaretur; Si quid voluero, inquit, domino tuo dicam.

Quid

- 21 Τί οὖν δεῖ πρόχειρον ἔχειν ἐν τοῖς τοιούτοις; τί
 γὰρ ἄλλο, ἢ τί ἐμόν, καὶ τί οὐκ ἐμόν· καὶ τί μοι
 22 ἔξεστι, καὶ τί μοι οὐκ ἔξεστιν; Ἀποθαγεῖν με
 δεῖ· μή τι οὖν καὶ στένοντα; δεθῆναι· μή τι καὶ
 θρηνοῦντα; φυγαδευθῆναι· μή τις σὺν κωλύει, γε
 23 λῶντα καὶ εὐθυμοῦντα, καὶ εὐροοῦντα; Εἰπέ τὰ
 ἀπόρρητα. Οὐ λέγω· τοῦτο γὰρ ἐπ' ἐμοί ἐστιν. Ἀλ
 λὰ δήσω σε. Ἀνθρώπε, τί λέγεις; ἐμέ; τὸ σκέλος
 μου δήσεις, τὴν προαίρεσιν δὲ οὐδ' ὃ Ζεὺς νικῆσαι
 24 δύναται. Εἰς φυλακὴν σε βαλῶ. Τὸ σωματίον. Ἀπο
 κεφαλίσω σε. Πότε οὖν σοι εἶπον, ὅτι μόνου ἐμοῦ
 25 ὁ τράχηλος ἀναπότμητός ἐστι; Ταῦτα ἔδει μελε
 τᾶν τοὺς φιλοσοφοῦντας, ταῦτα καθ' ἡμέραν γρά
 φειν, ἐν τούτοις γυμνάζεσθαι.
 26 Θρασέας εἰώθει λέγειν, Σήμερον ἀναιρεθῆναι θέ
 27 λω μᾶλλον, ἢ αὔριον φυγαδευθῆναι. Τί οὖν αὐτῷ
 ῥοῦ.

Quid igitur talibus in re
 bus in promptu est haben
 dum? Quid aliud verò,
 nisi, quid meum sit, quid
 non meum; quid mihi li
 ceat, quid non liceat? —
 Mori me oportet! numquid
 igitur etiam gementem?
 In vinculis esse! an etiam
 lamentantem? In exilium
 abire! numquis ergo pro
 hibet, quo minus cum risu,
 alacri & tranquillo profici
 scar animo? — „Dic arca
 na!“ — Non dico; nam
 que hoc me penes est. —
 „At vinculis te constri
 gam.“ — Quid ais, homo?

mene? crus meum vincies;
 at animi mei propositum
 ne ipse quidem iupiter vin
 cere potest. — „In carcerem
 te conjiciam.“ — Corpuscu
 lum meum. — „Detrunca
 bo tibi caput.“ — Ecquan
 do igitur tibi dixi, meam
 solius cervicem præcidi
 non posse? — Hæc medi
 tari philosophiæ studiosos
 oportebat, hæc indies scri
 bere, in his exerceri.

Thrasea dicere solebat,
 se hoc ipso die interfici
 malle, quam cras in exili
 um relegari. Quid igitur
 ei

Ῥούφος εἶπεν; Εἰ μὲν ὡς βαρύτεραι ἐκλέγη, τίς ἡ
μωρία τῆς ἐκλογῆς; εἰ δ' ὡς κουφότερον, τίς σοι
δέδωκεν; οὐ θέλεις μελετᾶν ἀρκεῖσθαι τῷ δεδο-
μένῳ;

Διὰ τοῦτο γὰρ Ἀγριππῖνος τί ἔλεγεν; ὅτι Ἐγὼ 28
ἐμαυτῷ ἐμπόδιος οὐ γίνομαι. Ἀπηγγέλθη αὐτῷ,
ὅτι, Κρίνη ἐν συγκλήτῳ. Ἀγαθῇ τύχῃ. Ἀλλὰ ἦλ- 29
θεν ἡ πέμπτη· ταύτῃ δ' εἰώθει γυμνασάμενος ψυ-
χρολουτρεῖν· ἀπέλθωμεν, καὶ γυμνασθῶμεν. Γυμ- 30
νασασμένῳ λέγει τις αὐτῷ ἐλθὼν, ὅτι, Κατακέκρι-
σαι. Φυγῇ, φησὶν, ἢ θανάτῳ; Φυγῇ. Τὰ ὑπάρ-
χοντα τί; Οὐκ ἀφηρέθη. Εἰς Ἀρίκειαν οὐκ ἀπελ-
θόντες ἀριστήσωμεν.

Τοῦτ' ἔστι, μεμελετηκέναι ἃ δεῖ μελετᾶν· ὅρ- 31
ξιν, ἐκκλισιν, ἀκώλυτα, ἀπερίπτωτα παρσκευ-
κέναι. Ἀποθανεῖν με δεῖ. εἰ ἤδη, ἀποθνήσκω. εἰ 32
μετ'

ei Rufus? Siquidem, in-
quit, ut gravius eligis il-
lud; quænam hæc in dele-
ctu insipientia? sin, ut le-
vius; quis optandi tibi co-
piam dedit? Non tu id
potius vis meditari, ut eo,
quod tibi datum fuerit,
contentus esse discas?

Itaque Agrippinus quid
ait? — „Equidem mihi ip-
se nolo obstar.“ — De-
nunciatum est ei, iudicium
de ipso agi in senatu. Be-
ne, inquit, vertat. At
quinta adest hora: (ea au-
tem exerceri consueverat,
& dein frigida lavari:) ab-

eamus igitur, et exercea-
mur. Cum se exercuisset,
quidam adveniens, damna-
tum eum esse renunciat.
Exsilio, inquit, an morte?
Exsilio. De bonis quid?
Ademta non sunt. Arici-
am ergo profecti prande-
amus.

Hoc est, jam pridem ef-
se meditatum, quæ medi-
tari oportet: adpetitionem
scilicet, averſationemque
ita comparasse, ut nulli
impedimento, nullis caſi-
bus sint obnoxiaæ. — Mihi
est moriendum! si jam
nunc; morior: sin paulo
post;

μετ' ὀλίγον, νῦν ἀριστῶ τῆς ὥρας ἐλθούσης, εἴτα τότε τεθνήξομαι. Πῶς; Ὡς προσήκει τὸν τὰ ἀλλότρια ἀποδιδόντα.

Κ Ε Φ. β'.

Πῶς ἂν τις σώζοι τὸ κατὰ Πρόσωπον ἐν παντί.

Τῷ λογικῷ ζῳῷ μόνον ἀφόρητόν ἐστι τὸ ἄλογον·
 2 τὸ δ' εὐλογον, φορητόν. Πληγαὶ οὐκ εἰσὶν ἀφόρητοι τῇ φύσει. Τίνα τρόπον; Ὅρα, πῶς Λακεδαιμόνιοι μαστιγοῦνται, μαθόντες ὅτι εὐλογόν ἐστι.
 3 Τὸ ἀπάγξασθαι οὐκ ἔστιν ἀφόρητον. ὅταν γοῦν
 4 πάθῃ τις ὅτι εὐλογον, ἀπελθὼν ἀπήγξατο. ἀπλῶς, ἔὰν προσέχωμεν, ὑπ' οὐδενὸς οὕτως εὐρήσομεν τὸ ζῶον θλιβόμενον, ὥς ὑπὸ τοῦ ἀλόγου· καὶ πάλιν ἐπ' οὐδέν οὕτως ἐλκόμενον, ὥς ἐπὶ τὸ εὐλογον.

Ἄλλω

post; nunc, cum prandendi hora adest, prandeo; & tunc deinde moriar. Quo-

nam modo? Ut eum decet, qui aliena reddit.

C A P. II.

Quo pacto cuique Persona sua in rebus omnibus tuenda sit.

Animali ratione praedito solum intolerabile est, quidquid rationi repugnat: quod verò rationi consentaneum, id tolerabile. Plagæ naturâ non sunt intolerabiles. Quo pacto? Vide, ut Lacedæmonii flagris cædantur: cum id a ratione non esse alienum didicerint. Suspendium non est intolerabile: nam, cum

quis rationi id esse consentaneum persuasum habuerit, abit ac se suspendit. Omnino, si animum advertamus, a nulla re ita premi hoc animal inveniēmus, ut ab eo quod est contra rationem; atque iterum ad nullam rem adeo trahi, ut ad id quod rationi est consentaneum.

Verum

"Ἄλλω δ' ἄλλο προσπίπτει τὸ εὐλόγον καὶ τὸ 5
 ἄλογον, καθάπερ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἄλλω ἄλ-
 λο, καὶ συμφέρον καὶ ἀσύμφορον. διὰ τοῦτο μά- 6
 λιστα παιδείας δεόμεθα, ὥστε μαθεῖν τὴν τοῦ εὐ-
 λόγου καὶ ἀλόγου πρῆληψιν ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσί-
 ας ἐφαρμόζειν συμφώνως τῇ φύσει. εἰς δὲ τὴν τοῦ 7
 εὐλόγου καὶ ἀλόγου κρίσιν, οὐ μόνον ταῖς τῶν ἐκ-
 τὸς ἀξίαις συγχρώμεθα, ἀλλὰ καὶ τῷ κατὰ τὸ
 πρὸς ὧπιν ἑαυτοῦ ἕκαστος. τῷ μὲν γάρ τινι εὐλο- 8
 γον, τὸ ἀμίδα παρακρατεῖν, αὐτὸ μόνον βλέπον-
 τι, ὅτι, μὴ παρακρατήσας μὲν, πληγὰς λήψεται,
 καὶ τρεφὰς οὐ λήψεται· παρακρατήσας δ' οὐ πεί-
 σεταί τι τραχὺ, ἢ ἀνιερὸν· ἄλλω δὲ τινι οὐ μό- 9
 νον τὸ αὐτὸν παρακρατῆσαι ἀφόρητον δοκεῖ, ἀλλὰ
 καὶ τὸ ἄλλου παρακρατῶντος ἀνασχεῖσθαι. "Ἄν οὖν 10
 μου πυνθάνη, Παρακρατήσω τὴν ἀμίδα, ἢ μὴ; ἐρῶ
 σοί,

Verum alii aliud videtur
 rationi consentaneum, &
 non consentaneum; quem-
 admodum & bonum & ma-
 lum aliud alii, utile item
 & inutile. Hanc ob rem
 disciplinā nobis imprimis
 opus est, ut anticipatam
 notionem ejus quod est ra-
 tioni consentaneum, &
 quod alienum, singulis re-
 bus discamus adcommoda-
 re naturæ convenienter.
 Ad dijudicandum autem id
 quod sit rationi consenta-
 neum, aut contra, non mo-
 do exterarum rerum æsti-
 mationibus utimur; sed ea

simul momenta adhibet
 quisque, quæ e sua cujusque
 persona ducuntur. Nam
 apud alium quidem consen-
 taneum fuerit rationi, ma-
 tulam domino præbere, id
 solum intuentem, se, nisi
 præbuerit, plagas acceptu-
 rum, et cibo cariturum;
 si præbuerit, nihil aspe-
 rum aut molestum latu-
 rum: at alii non modo
 præbere matulam intolera-
 bile videtur, verum etiam,
 ut ipsi alius præbeat, pati.
 Quare, si me rogas, ma-
 tulam præbere debeas;
 necne; dicam tibi, majoris

- σοι, ὅτι μείζονα ἀξίαν ἔχει τὸ λαβεῖν τροφαῖς τοῦ
 μὴ λαβεῖν, καὶ μείζονα ἀπαξίαν τὸ δαρῆναι τοῦ μὴ
 δαρῆναι. ὥστ' εἰ τούτοις παραμετρῆς τὰ σαυτοῦ,
 11 ἀπελθὼν παρακράτει. Ἄλλ' οὐκ ἂν κατ' ἐμέ. Τοῦ-
 το σὲ δεῖ συναισφέρειν εἰς τὴν σκέψιν, οὐκ ἐμέ.
 σὺ γὰρ εἶ ὁ σαυτὸν εἰδὼς, πόσου ἀξίος εἶ σεαυτῷ,
 καὶ πόσου σεαυτὸν πιπράσκεις. ἄλλοι γὰρ ἄλλων
 πιπράσκουσι.
- 12 Διὰ τοῦτο Ἀγριππῖνος Φλώρω σκεπτομένῳ, εἰ
 καταβατέον αὐτῷ ἐστὶν εἰς Νέρωνος θεωρίας, ὥστε
 13 καὶ αὐτόν τι λειτουργῆσαι, ἔφη· Κατάβηθι. πυθο-
 μένου δ' αὐτοῦ, Διὰ τί σὺ οὐ κατὰβαίνεις; ἔφη,
 14 Ὅτι ἐγὼ οὐδὲ βουλεύομαι. ὁ γὰρ ἀπαξ εἰς τὴν
 περὶ τῶν τοιούτων σκέψιν καὶ τὰς τῶν ἐκτὸς ἀξί-
 ας συγκαθεῖς, καὶ ψηφίζων, ἐγγύς ἐστι τῶν ἐπι-
 15 λησμένων τοῦ ἰδίου προσώπου. Τί γὰρ μου
 πυνθάνη; θάνατος αἰρετώτερόν ἐστιν, ἢ ζωή;
 Λέγω,

ris esse pretii, victum ac-
 cipere, quam non acci-
 pere; et majoris esse in-
 dignitatis, flagris cædi,
 quam non cædi: proinde,
 si hisce unice res tuas meti-
 ris, abi, præbe matulam.
 At, id te indignum, ais.
 Hoc quidem tu in confide-
 rationem adferre debebis,
 non ego. Tu enim is es, qui
 scias, quanti sis tibi ipsi. &
 quanti te vendas. Namque
 alii alio pretio se vendunt.

Quocirca Agrippinus
 Floro consultanti, utrum
 ad Neronis spectacula sibi

esset descendendum, ita
 quidem; ut ipse etiam mu-
 neris aliquid obiret; De-
 scende, inquit. Illo au-
 tem sciscitante, cur ipse
 non descenderet? respon-
 dit, quoniam ego ne deli-
 bero quidem. Nam qui se-
 mel ad hujusmodi confide-
 rationes & externarum re-
 rum æstimationem se dimi-
 serit, calculosque subdu-
 xerit, prope abest ab his
 qui suæ personæ obliti
 sunt. Quid enim me ro-
 gas? mors, an vita, sit
 optabilior? Dico, vitam.
 Dolor,

Λέγω, ζῶν. Πόνος, ἢ ἡδονή; Λέγω, ἡδονή.
 Ἀλλὰ, ἂν μὴ τραγωδήσω, τραχηλοκοπηθήσο- 16
 μαι. Ἀπελθε τοίνυν, καὶ τραγῶδει· ἐγὼ δ' οὐ
 τραγωδήσω. Διὰ τί; Ὅτι σὺ σεαυτὸν ἡγῇ μί- 17
 ᾶν τινὰ εἶναι κρόκην τῶν ἐκ τοῦ χιτῶνος. Τί
 οὖν; Σὲ ἔδει φροντίζειν, πῶς ἂν ὁμοιος ᾗς τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις, ὥσπερ οὐδ' ἡ κρόκη πρὸς
 τὰς ἄλλας κρόκας θέλει τὶ ἔχειν ἐξαίρετον. ἐγὼ 18
 δὲ πορφύρα εἶναι βούλομαι, τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο, καὶ
 στιλπνόν, καὶ τοῖς ἄλλοις αἴτιον τοῦ εὐπρεπῆ φαί-
 νεσθαι καὶ καλᾶ. τί οὖν μοι λέγεις, ὅτι, ἐξομοιά-
 θητι τοῖς πολλοῖς; καὶ πῶς ἔτι πορφύρα ἔσομαι;
 Ταῦτα εἶδε καὶ Πρίσκος Ἐλουίδιος, καὶ ἰδὼν 19
 ἐποίησε. προσπέμψαντος γὰρ αὐτῷ Οὐεσπασιανου,
 ἵνα μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σύγκλητον, ἀπεκρίνατο· Ἐπὶ
 σοί ἐστι, μὴ ἑᾶσαί με εἶναι συγκλητικόν· μέχρι δ'
 ἂν ὦ, δεῖ με εἰσερχεσθαι. Ἄγε, ἀλλ' εἰσελθὼν, 20
 Φησὶ, σιωπήσον. Μὴ μ' ἐξέταζε, καὶ σιωπήσω.
 Ἀλλὰ

Dolor, an voluptas? Dico, voluptatem. „At, nisi tragœdias egero, capite plectar.“ Abi ergo, & age tragœdias! at. ego non agam. Cur ita? Quia tu unum quoddam e multis filium in tunica te esse censes. Quid igitur? Tu cures oportet, quo pacto aliis hominibus fias similis; sicut & filium præ cæteris filis nihil eximii habere postulat: ego vero purpura esse volo, exiguum illud, et splendidum, quod aliis

in caussa est, ut speciosa & pulcra videantur. Quid igitur mihi dicis, ut vulgo fiam similis? quâ possim adeo esse purpura?

Hæc vidit & Priscus Helvidius; & cum vidisset, fecit. Nam cum ad eum Vespasianus misisset, ne in senatum ingrederetur: „Te penes, inquit, est, ne me senatorem esse sinas: quamdiu vero sum, ingredi me oportet.“ Age, inquit; at ingressus taceto. „Ne me roga sententiam; & tacebo.“

Ἀλλὰ δεῖ με ἐξετάσαι. Καὶ μὲ εἰπεῖν τὸ Φαινόμε-
 21 γον δίκαιον. Ἀλλ' εἰάν τις, ἀποκτενῶ σε, Πότε
 οὖν σοι εἶπον, ὅτι ἀθάνατός εἰμι; καὶ σὺ τὸ σὸν
 ποιήσεις, καὶ γὰρ τὸ ἐμὸν. σὸν ἐστίν, ἀποκτεῖναι
 ἐμὸν, ἀποθανεῖν μὴ τρέμοντα. σὸν, φυγαδεῦσαι
 22 ἐμὸν, ἐξελθεῖν μὴ λυπούμενον. Τί οὖν ὠφέλησε
 Πρίσκος, εἰς ὧν; Τί δ' ὠφελεῖ ἡ πορφύρα τὸ ἱμά-
 τιον; τί γὰρ ἄλλο, ἢ διαπρέπει ἐν αὐτῷ ὡς πορ-
 φύρα, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ καλὸν παράδειγμα ἐκ-
 23 κεῖται; Ἄλλος δ' αὖν, εἰπόντος αὐτῷ Καίσαρος
 ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, μὴ εἰσελθεῖν εἰς σύγκλη-
 24 τον, εἶπεν· Ἐχω σοι χάριν, ὅτι μου φείδῃ. Τὸν
 τοιοῦτον οὐδ' αὖν ἐκώλυεν εἰσελθεῖν. ἀλλ' ἤδει, ὅτι
 ἢ καθεδεῖται ὡς κεράμιον ἢ λέγων, ἐρεῖ αὖ οἶδεν
 ὅτι ὁ Καίσαρ θέλει, καὶ πρσσεπισωρεύσει ἐτι
 πλείονα.

Τοῦ-

cebo." At oportet me
 rogare. „Et me dicere
 oportet, quod justum &
 rectum videatur." At, si
 dixeris, te interficiam.
 „Quando igitur tibi dixi,
 me immortalem esse? Tu
 tuum facies; ego meum:
 tuum est, interficere;
 meum, sine metu occum-
 bere: tuum, relegare:
 meum, sine mœrore exsu-
 lare." — Quid ergo pro-
 fuit Priscus, cum unus ef-
 fet? Quid prodest pur-
 pura vestimento? quid,
 nisi ut in eo excellat tam-

quam purpura, & aliis
 præclarum exstet exem-
 plum? At alius, tali re-
 rum statu, cui Cæsar sena-
 tu interdixisset. responsu-
 rus erat, se gratiam ei ha-
 bere, quod parceret. Ta-
 lem ne in senatum quidem
 venire prohibuisset; cum
 sciret, eum vel ut ficti-
 lem statuam adfessurum,
 vel, si verba fecisset, ea
 dicturum, quæ Cæsari pla-
 citura nosset, & plura
 etiam in illius gratiam in-
 super cumulaturum.

Hoc

Τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ἀθλητὴς τις, κινδυνεύων 25
ἀποθανεῖν, εἰ μὴ ἀπεκόπη τὸ αἰδοῖον· ἐπελθόντος
αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ· ἦν δ' ἐκεῖνος φιλόσοφος· καὶ
εἰπόντος, Ἄγε, ἀδελφε, τί μέλλεις ποιεῖν; ἀποκρίπτο-
μεν τοῦτο τὸ μέρος, καὶ ἔτι εἰς γυμνάσιον ἀπερχό-
μεθα; οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἐγκαρτερήσας ἀπέ-
θανε. Πυθομένου δέ τινος, πῶς τοῦτο ἐποίησεν; 26
ὡς ἀθλητὴς, ἢ ὡς φιλόσοφος; Ὡς ἀνὴρ, ἔφη· ἀνὴρ
δ' Ὀλύμπια κεκηρυγμένος καὶ ἡγωνισμένος, ἐν τοι-
αύτῃ τινὶ χώρᾳ ἀνεστραμμένος, οὐχὶ παρὰ τῷ
Βάτωνι ἀλειφόμενος. ἄλλος δ' ἂν καὶ τὸν τράχη- 27
λον ἀπετμήθῃ, εἰ ζῆν ἠδύνατο δίχᾳ τοῦ τραχήλου.
Τοιοῦτόν ἐστι τὸ κατὰ πρόσωπον· οὕτως ἰσχυρόν 28
παρὰ τοῖς εἰθισμένοις αὐτὸ συνεισφέρειν ἐξ αὐτῶν
ἐν ταῖς σκέψεσιν. - - - Ἄγε οὖν, Ἐπικτήτε· διαζύ- 29
ρησαι. Ἄν ὦ φιλόσοφος, λέγω, οὐ διαζυρωμαι. Ἀλλ'
ἀφελῶ σοι τὸν τράχηλον. Εἴ σοι ἄμεινον, ἀφελε.

Ἐπύ-

Hoc modo etiam athleta quidam, cum de vitâ periclitaretur, nisi abscinderetur ei pudendum: quem adgressus frater (erat autem ille philosophus) quum rogasset, Age, frater, quid facturus es? præcideremus hanc partem, atque iterum in gymnasium revertemur? negavit, constantique animo vitam finivit. Cuidam vero quærenti (ex Epicteto:;) quomodo id ille fecisset? ut athleta, an ut philosophus? Ut vir, respondit; nempe ut vir in Olympiis proclama-

tus lucratusque, tali versatus in loco; non ut qui apud Batonem aliptam ungi fit solitus. Alius vero vel cervicem sibi auferri passus esset, si absque vice vivere potuisset. Talis est personæ ratio; adeo magnam vim habens apud hos, qui eam ex sese simul (cum rebus externis) adhibere in deliberationibus consueverunt. — — —
„Age, Epictete, rade te!“
Si philosophus sim, me rasurum negabo.“ „At cervicem auferam!“ Si tibi id e re fuerit, auferes licet.

- 30 Ἐπύθετό τις, πόθεν οὖν αἰσθησόμεθα τοῦ κατὰ
 πρὸς ὡπον ἕκαστος; Πόθεν δ' ὁ ταῦρος, ἔφη, λέον-
 τος ἐπελθόντος, μόνος αἰσθάνεται τῆς αὐτοῦ πα-
 ρασκευῆς, καὶ πρὸς βέβληκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς ἀγέ-
 λης πάσης; ἢ δῆλον ὅτι εὐθύς, ἅμα τῷ τὴν πα-
 31 ρασκευὴν ἔχειν, ἀπαντᾷ καὶ συναίσθησις αὐτῆς. καὶ
 ἡμῶν τοίνυν ὥς τις ἂν ἔχη τοιαύτην παρασκευὴν,
 32 οὐκ ἀγνοήσει αὐτήν. Ἄφνω δὲ ταῦρος οὐ γίνεται,
 οὐδὲ γενναῖος ἄνθρωπος· ἀλλὰ δεῖ χειμασκήσαι,
 παρασκευάσασθαι, καὶ μὴ εἰκῇ προσπηδᾶν ἐπὶ τὰ
 μηδὲν προσήκοντα.
- 33 Μόνον σκέψαι, πόσου πωλεῖς τὴν σεαυτοῦ προ-
 αῖρεσιν· ἄνθρωπε, εἰ μηδὲν ἄλλο, μὴ ὀλίγου αὐτὴν
 πωλήσης. τὸ δὲ μέγα καὶ ἐξαίρετον, ἄλλοις τά-
 34 χα προσήκει, Σωκράτει καὶ τοῖς τοιούτοις. Διὰ τί
 οὖν, εἰ μὲν τοιοῦτοι πεφύκαμεν, οὐ πάνυ πολλοὶ
 γίνον-

Percunctatus est quidam:
 Quomodo igitur intellige-
 mus quisque personæ suæ
 dignitatem? Undenam tau-
 rus, inquit, leone irruen-
 te, solus sentit vim suam,
 qua est a natura instructus,
 et se pro toto armento ob-
 jectat? Nempe quoniam
 simul cum vi, quam ei na-
 tura ad id tribuit, statim
 etiam sensus illius in eo
 existit. Igitur etiam no-
 strum nemo, si est ita in-
 structus, hæc a natura pa-
 rata subsidia ignorabit. At
 non derrepente fit taurus;
 neque homo generosus:

sed per hyemem intus
 exerceri oportet, et præ-
 parari; nec temere ad ea
 profulire quæ nihil ad nos
 pertineant.

Tu modò illud velim
 consideres, quanti tuum
 institutum venditurus sis;
 mi homo, si nihil aliud,
 saltem ne parvi vendas. At
 magnum illud et eximium
 aliis fortasse convenerit,
 Socrati nempe, & ejus-
 modi viris. Quî fit igi-
 tur, si tales a naturâ com-
 parati sumus, ut tam pauci
 ales

γίνονται τοιοῦτοι; Ἴπποι γὰρ ὡκεῖς ἅπαντες γί-
 νονται; κύνες γὰρ ἰχνευτικοὶ πάντες; Τί οὖν; ἐπει- 35
 δὴ ἀφύης εἰμι, ἀποστῶ τῆς ἐπιμελείας τούτου ἔνε-
 κα; Μὴ γένοιτο. Ἐπίκτητος κρείσσων Σωκράτους 36
 οὐκ ἔστιν· εἰ δὲ μὴ οὐ χείρων, τοῦτό μοι ἱκανόν
 ἔστιν. οὐδὲ γὰρ Μίλων ἔσομαι, καὶ ὅμως οὐκ ἀμε- 37
 λῶ τοῦ σώματος· οὐδὲ Κροῖσος, καὶ ὅμως οὐκ ἀμε-
 λῶ τῆς κτήσεως· οὐδ' ἀπλῶς ἄλλου τινὸς τῆς
 ἐπιμελείας, διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν ἁκρῶν, ἀφι-
 στάμεθα.

Κ Ε Φ. γ'.

Πῶς ἂν τις, ἀπὸ τοῦ τὸν Θεὸν πατέρα εἶναι τῶν
 ἀνθρώπων, ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἐπέλθοι.

Εἴ τις τῷ δόγματι τούτῳ συμπαθῇσαι κατ' ἀξι-
 ᾶν δύναιτο, ὅτι γεγέννημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πάν-

B 2

tes

<p>tales evadant? Anne vero equi omnes veloces fiunt? canes omnes ad indagand- um sagaces? Quid ergo? quoniam tardiore sum in- genio, eam ego ob causam curam prorsus nullam ad- hibebo? Absit. Epictetus non melior est Socrate: modo ne sit deterior; hoc</p>	<p>mihi satis est. Neque enim futurus sum Milo; et ta- men corpus non negligo: neque Croesus; et tamen rem non negligo familia- rem: denique nullius rei curam ea causa prorsus abjicimus, quod, quæ in eo genere summa sunt, con- sequi desperamus.</p>
--	---

C A P. III. -

*Quo pacto quis, ex eo quod Deus est pater hominum,
 ad reliqua progrediatur.*

<p>Si quis hoc decretum ani- mo adsentiente, prout de-</p>	<p>cet, amplectatur, nos om- nes a Deo præcipua qua- dam</p>
---	--

τες προηγούμενως, καὶ ὁ Θεὸς πατὴρ ἐστὶ τῶν
 τ' ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν· οἶμαι ὅτι οὐδὲν ἀγεννὲς
 2 οὐδὲ ταπεινὸν ἐνθυμηθήσεται περὶ ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἀν-
 μὲν Καίσαρ εἰσποιήσεται σε, οὐδεὶς σου τὴν ὀφρὺν
 βασιτάσσει· ἀν δὲ γνῶς, ὅτι τοῦ Διὸς υἱὸς εἶ, οὐκ
 3 ἐπαρθήσῃ; Νῦν δ' οὐ ποιοῦμεν· ἀλλ', ἐπειδὴ δύο
 ταῦτα ἐν τῇ γενέσει ἡμῶν ἐγκαταμέμικται, τὸ σῶ-
 μα μὲν κοινὸν πρὸς τὰ ζῶα, ὁ λόγος δὲ καὶ ἡ
 γνώμη κοινὸν πρὸς τοὺς θεούς· πολλοὶ μὲν ἐπὶ
 ταύτην ἀποκλίνουσι τὴν συγγένειαν τὴν αἰτυχῇ καὶ
 νεκράν· ὀλίγοι δὲ τινες ἐπὶ τὴν θείαν καὶ μακαρί-
 4 αν· ἐπειδὴ τοίνυν ἀνάγκη πάνθ' ὄντινόν οὕτως
 ἐκάστω χρῆσθαι, ὥς ἂν περὶ αὐτοῦ ὑπολάβῃ· ἐκεῖνοι
 μὲν οἱ ὀλίγοι, ὅσοι πρὸς πίστιν οἴονται γεγονέναι,
 καὶ πρὸς αἰδῶ, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χρήσεως
 τῶν φαντάσιων, οὐδὲν ταπεινὸν, οὐδ' ἀγεννὲς ἐνθυ-
 5 μῶνται περὶ αὐτῶν· οἱ δὲ πολλοί, τὰναντία. Τί
 γὰρ

eam conditione esse pro-
 gnatos, Deumque esse pa-
 trem & hominum & deo-
 rum, eum nihil aut abje-
 ctum aut humile de se ipso
 cogitaturum arbitrōr. At-
 qui si Caesar te adoptasset,
 nemo supercilium tuum
 ferret: quum vero te Jovis
 esse filium cognōris, non
 effereris? Nunc id non
 facimus: sed, cum hæc duo
 in ortu nostro permista
 sint, corpus commune cum
 cæteris animantibus, ratio
 & mens cum Diis; multi

quidem ad infelicem illam
 & emortuam se convertunt
 cognitionem, pauci vero
 ad hanc divinam & beatam.
 Itaque, quandoquidem ne-
 cessè est, ut quisque rebus
 singulis ita utatur, prout
 de eis fuerit ipsius opinio;
 pauci illi, qui ad fidem sese
 natos existimant, & ad
 verècundiam, & ad tutum
 certumque visorum usum,
 nihil humile, nihil igno-
 bile de se ipsis cogitant;
 vulgus vero longe aliter.—
 „Quid enim sum ego? mi-
 sellus

γὰρ εἰμί; ταλαίπωρον ἀνθρωπάριον. καὶ, τὰ δύ-
στηνά μου σαρκίδια. Τῷ μὲν ἔντι δύστηνα. ἀλλὰ 6
ἔχεις τι καὶ κρεῖσσον τῶν σαρκιδίων. τί οὖν ἀφείς
ἐκεῖνο, τούτοις προστέτηκας;

Διὰ ταύτην τὴν συγγένειαν, οἱ μὲν, ἀποκλίναν- 7
τες, λύκοις ὅμοιοι γινόμεθα, ἄπιστοι, καὶ ἐπίβου-
λοι, καὶ βλαβεροί· οἱ δὲ λέουσιν, ἄγριοι, καὶ θη-
ριώδεις, καὶ ἀνήμεροι· οἱ πλείους δ' ἡμῶν ἀλώπε-
κες, καὶ ὅσα ἐν ζώοις ἀτυχήματα. Τί γὰρ ἐστίν 8
ἄλλο λοῖδορος καὶ κακοήθης ἄνθρωπος, ἢ ἀλώπηξ,
ἢ τι ἄλλο ἀτυχεστέρον καὶ ταπεινότερον; Ὁρᾶτε 9
οὖν, καὶ προσέχετε, μή τι τούτων ἀποβῇτε τῶν
ἀτυχημάτων.

B 3

ΚΕΦ.

fellus homo: &, o misera-
bilis mea caruncula!" — —
Miserabilis quidem utique.
At tu hac caruncula etiam
melius aliquid habes: cur
igitur, illo prorsus omisso,
huic unice addictus adhæ-
res?

Propter hanc cognatio-
nem, cum ad eam deflecti-
mus, alii lupis similes eva-
dimus, perfidi, & insidiosus,
& nocentes: alii autem

leonibus, feri, & imma-
nes, & immansueti: ple-
rique vero nostrum vulpe-
culæ sumus, aut quæcum-
que sunt in bestiarum ge-
nere perniciosæ flagitiosæ-
que. Quid enim est aliud
maledicus & malignus ho-
mo, nisi vulpecula, aut
aliquod aliud animal perni-
ciosius & abjectius? Vi-
dete igitur, & cavete, ne
harum pestium aliqua eva-
datis.

CAP.

Κ Ε Φ. δ'.

Π ε ρ ὶ Π ρ ο κ ο π ῆ ς.

Ὁ Προκόπτων, μεμαθηκώς παρὰ τῶν φιλοσόφων, ὅτι ἡ μὲν ὄρεξις ἀγαθῶν ἐστίν, ἡ δ' ἐκκλισίς πρὸς κακά· μεμαθηκώς δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἄλλως τὸ εὖ-
 ρουν καὶ ἀπαθὲς περιγίνεται τῷ ἀνθρώπῳ, ἡ ἐν
 ὄρεξει μὲν μὴ ἀποτυγχάνοντι, ἐν ἐκκλίσει δὲ μὴ
 περιπίπτοντι· τὴν μὲν ὄρεξιν ἤρκεν ἐξ αὐτοῦ εἰς
 ἅπαν, καὶ ὑπερτέθεται, τῇ ἐκκλίσει δὲ πρὸς μόνον
 2 χρῆται τὰ προαιρετικά. τῶν γὰρ ἀπροαιρέτων ἄν
 τι ἐκκλίνει, οἶδεν ὅτι περιπεσεῖται ποτέ τινι παρὰ
 3 τὴν ἐκκλισιν τὴν αὐτοῦ, καὶ δυστυχήσει. Εἰ δ' ἡ
 ἀρετὴ ταύτην ἔχει τὴν ἐπαγγελίαν, εὐδαιμονίαν
 ποιῆται, καὶ ἀπάθειαν, καὶ εὐροίαν, πάντως καὶ ἡ
 προκοπὴ ἢ πρὸς αὐτήν, πρὸς ἕκαστον τούτων ἐστὶ
 προ-

CAP. IV.

D e P r o f e c t u.

Qui proficit, is, a philo-
 sophis edoctus, adpetitio-
 nem esse rerum bonarum,
 aversationem vero ad mala
 pertinere; edoctusque præ-
 terea, non aliter tranquil-
 lum & imperturbatum ani-
 mum homini contingere,
 quam si in adpetitione non
 frustra sit, & in ea, quæ
 aversetur, non incidat;
 adpetitionem prorsus e se
 exuit, & in futurum tem-
 pus rejicit; aversatione

vero adversus ea solummo-
 do utitur, quæ in sua vo-
 luntate sunt posita. Nam
 si quid eorum aversetur,
 quæ sunt involuntaria; scit
 fore, ut aliquando in eo-
 rum aliquid incidat quæ
 aversetur, atque inde mi-
 ser evadat. Quod si autem
 virtus proficitur, se felici-
 tatem, animumque pertur-
 batione vacuum, & tran-
 quillitatem præstare, uti-
 que progressio ad virtutem
 est

προκοπή. αἰεὶ γὰρ πρὸς ὃ ἂν ἡ τελειότης τινὸς 4
καθάπαξ ἄγῃ, πρὸς αὐτὸ ἡ προκοπή συνεγίς-
μός ἐστι.

Πῶς οὖν τὴν μὲν ἀρετὴν τοιοῦτόν τι ὁμολογοῦ- 5
μεν, τὴν προκοπὴν δ' ἐν ἄλλοις ζητοῦμεν καὶ ἐπι-
δείκνυμεν; Τί ἔργον ἀρετῆς; Εὐροια. Τίς οὖν προ- 6
κόπτει; ὁ πολλὰς Χρυσίππου συντάξεις ἀνεγνω-
κώς; μὴ γὰρ ἡ ἀρετὴ τοῦτ' ἐστὶ, Χρυσίππον νενοη- 7
κέναι; εἰ γὰρ τοῦτ' ἐστίν, ὁμολογουμένως ἡ προκο-
πὴ οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἢ τὸ πολλὰ τῶν Χρυσίππου 8
νοεῖν. νῦν δ' ἄλλο μὲν τι τὴν ἀρετὴν ἐπιφέρειν ὁμο-
λογοῦμεν· ἄλλο δὲ τὸν συνεγισμόν, τὴν προκοπὴν,
ἀποφαίνομεν. Οὗτοι, φησὶν, ἤδη καὶ δι' αὐτοῦ δύνα- 9
ται Χρυσίππον ἀναγινώσκειν. Εὐ, νὴ τοὺς Θεούς,
προκόπτεις, ἄνθρωπε. ποίαν προκοπὴν; --- Τί δ' ἐμ- 10
παίξεις αὐτῷ; τί δ' ἀπάγεις αὐτὸν τῆς συνα-

B 4

σθῆ-

est etiam ad haec singula
progressio. Etenim, ad
quod perfectio alicujus rei
prorsus adduxerit, ad id
progressio (sive profectus)
est adpropinquatio.

Quī fit igitur, ut, cum
tale aliquid Virtutem esse
fateamur, Profectum in
aliis rebus & quæramus &
ostentemus? Quodnam vir-
tutis opus? Tranquillitas
animi. Quis igitur proficit?
quī multa Chrysippi volu-
mina perlegerit? Numquid
vero hæc virtus est, Chry-
sippum perceptum habere.

Nam hæc si est virtus, in
confesso est, nihil aliud
esse profectum, nisi multa
Chrysippi percipere. Nuno
vero aliud quiddam adfer-
re virtutem confitemur;
aliud esse adpropinquatio-
nem, nempe profectum,
pronunciamus. Iste, in-
quit, suā ipsius operā jam
potest Chrysippum legere.
Multum profecisti, per
Deos, mi homo! Quali
profectu? — — — Quid
huic homini illudis? quid
a sensu malorum suorum
eum abducis? non vis po-
tius

- σθήσεως τῶν αὐτοῦ κακῶν; οὐ θέλεις δεῖξαι αὐ-
τῷ τὸ ἔργον τῆς ἀρετῆς, ἵνα μάθῃ ποῦ τὴν
11 προκοπὴν ζητεῖ; - - - Ἐκεῖ ζήτησεν αὐτήν, τα-
λαίπαρε, ὅπου σοῦ τὸ ἔργον. Ποῦ δὲ σοῦ τὸ ἔρ-
γον; Ἐν ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει, ἵν' ἀναπότευκτος
ᾖς, καὶ ἀπερίπτωτος· ἐν ὀρμαῖς καὶ ἀφορμαῖς,
ἵν' ἀναμάρτητος· ἐν προσθέσει καὶ ἐποχῇ, ἵν'
12 ἀνεξαπάτητος. πρῶτοι δ', εἰσὶν οἱ πρῶτοι τέποι,
καὶ ἀναγκαιότατοι. ἂν δὲ τρέμων καὶ πενθῶν
ζητῇς ἀπερίπτωτος εἶναι, ἄρα πῶς προκό-
πτεις;
- 13 Σὺ οὖν ἐνταῦθά μοι δεῖξόν σου τὴν προκοπὴν.
καθάπερ, εἰ ἀθλητῇ διελεγόμην, Δεῖξόν μοι τοὺς
ὤμους· εἴτα ἔλεγεν ἐκεῖνος, Ἴδε μου τοὺς ἀλτῆ-
ρας. Ὅψαι σὺ, καὶ οἱ ἀλτῆρες· ἐγὼ τὸ ἀποτέ-
14 λεσμα τῶν ἀλτῆρων ἰδεῖν βούλομαι. Λάβε τῆς
περὶ Ὀρμῆς σύνταξιν, καὶ γνῶθι πῶς αὐτὴν ἀνέγ-
νωκα.

tius ei ostendere quod sit
virtutis officium, ut discat
ubinam profectum quæ-
rat? — — — Illic, infe-
lix, hunc quære, ubi tuum
est opus. Ubinam vero
tuum est opus? In adpe-
titione & averfatione, ut
neque voto tuo frustreris,
neque in mala incidas: in
impetu & declinatione, ut
fis peccati immunis; in ad-
fensu vel præbendo vel re-
tinendo, ne fallaris: Prin-
cipes vero loci, & maxime
necessarii, ii sunt quos pri-

mos nominavi. Quod si
vero cum tremore & luctu
quæras, quo minus in ma-
la incidas, quo tandem
modo profecisti?

Tu itaque tuum hîc
ostende profectum! Per-
inde ac si athletæ ego di-
cerem, Ostende mihi hu-
meros; atque ille respon-
deret, Ecce meos halteras.
Tu videris cum tuis halte-
ribus; ego effectum halte-
rum videre velim. — Sume
librum de Impetu, & vide
ut eum perlegerim. —
Man-

νωκα. Ἀνδράποδον, οὐ τοῦτο ζητῶ, ἀλλὰ πῶς
 ὀρμαῖς καὶ ἀφορμαῖς, πῶς ὀρέγη καὶ ἐκκλίνεις,
 πῶς ἐπιβάλλεις καὶ προτίθεις καὶ παρὰ εὐά-
 ζη· πότερά συμφώνως τῇ φύσει, ἢ ἀσυμφώνως·
 εἰ μὲν γὰρ συμφώνως, τοῦτό μοι δείκνυε, καὶ 15
 ἐρῶ σοι ὅτι προκόπτεις· εἰ δ' ἀσυμφώνως, ἀπελ-
 θε, καὶ μὴ μόνον ἐξηγοῦ τὰ βιβλία, ἀλλὰ καὶ
 γράφε αὐτὸς τσιαῦτα· καὶ τί σοι ὄφελος; οὐκ 16
 οἶδας, ὅτι ἔλον τὸ βιβλίον πέντε δηναρίων ἐστίν;
 ὁ οὖν ἐξηγούμενος αὐτὸ δοκεῖ ὅτι πλείονος ἀξίος
 ἐστιν, ἢ πέντε δηναρίων; Μηδέποτε οὖν ἀλ- 17
 λαχοῦ τὸ ἔργον ζητεῖτε, ἀλλαχοῦ τὴν προκο-
 πήν.

Ποῦ οὖν ἡ προκοπή; Εἴ τις ὑμῶν ἀποστὰς τῶν 18
 ἐκτὸς, ἐπὶ τὴν προαίρεσιν ἐπέστραπται τὴν ἑαυτοῦ,
 ταύτην ἐξεργάζεσθαι καὶ ἐκπονεῖν, ὥστε σύμφωνον
 ἀποτελέσαι τῇ φύσει, ὑψηλὴν, ἐλευθέραν, ἀκώλυ-

B 5

τον,

Mancipium, non istud quæ-
 ro; sed, quemadmodum
 impetu & declinatione uta-
 ris, quemadmodum adpe-
 tas & averferis, quemad-
 modum ad res te accingas,
 & in animo tibi proponas,
 & te compares, naturæne
 convenienter, an secus?
 Nam si convenienter; hoc
 mihi ostende, & dicam te
 profecisse: sin aliter; abi,
 nec modo interpretare li-
 bros, verum etiam ipse
 ejusmodi scribe. Et quid
 tibi inde commodi? Ne-
 scisne totum librum quin-

que denariis constare? qui
 eum itaque interpretatur,
 num pluris esse videtur,
 quam quinque denariorum?
 Numquam itaque alibi rem
 ipsam quærite, alibi pro-
 gressionem ad illam.

Ubinam igitur est Pro-
 fectus? Si quis vestrum,
 externis rebus ablegatis,
 ad suam ipsius voluntatem
 se converterit, ut eam ex-
 colat & elaboret, quo na-
 turæ consonam efficiat,
 altam, liberam, solutam,
 expeditam, fidam, vere-
 cun-

- 19 τον, ἀνεμπόδιστον, πιστήν, αἰδήμονα· μεμάθηκέ
 τε, ὅτι ὁ τὰ μὴ ἐφ' αὐτῷ ποθῶν ἢ φεύγων, οὔτε
 πιστὸς εἶναι δύναται, οὔτ' ἐλεύθερος, ἀλλ' ἀνάγκη
 μεταπίπτειν καὶ μεταρρίπιζεσθαι ἅμα ἐκείνοις
 καὶ αὐτὸν, ἀνάγκη δὲ καὶ ὑποτεταχέναι ἄλλοις
 ἑαυτὸν, τοῖς ἐκεῖνα περιποιεῖν ἢ κωλύειν δυναμένοις·
- 20 καὶ λοιπὸν ἔωθεν ἀνιστάμενος, ταῦτα τηρεῖ καὶ φυ-
 λάσσει, λούεται ὡς πιστὸς, ὡς αἰδήμων ἐσθίει, ὡς-
 αὐτως ἐπὶ τῆς αἰεὶ παραπιπτύσης ὕλης τὰ προη-
 γούμενα ἐκπονῶν, ὡς ὁ δρομεὺς δρομικῶς, καὶ ὁ
- 21 φῶνασκος φωνασκιῶς· οὗτός ἐστιν ὁ προκίπτων
 ταῖς ἀληθείαις, καὶ ὁ μὴ εἰκῇ ἀποδεδημηκῶς οὗ-
 τός ἐστίν. Εἰ δ' ἐπὶ τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις ἔξιν τέ-
 ταται, καὶ ταύτην ἐκπονεῖ, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκδεδή-
 μηκε, λέγω αὐτῷ, αὐτόθεν πορεύεσθαι εἰς οἶκον,
- 23 καὶ μὴ ἀμελεῖν τῶν ἐκεῖ· τοῦτο γάρ, ἐφ' ὃ ἀπο-
 δεδήμηκεν, οὐδὲν ἐστίν· ἀλλ' ἐκεῖνο, μελετᾶν
 ἐξελεῖν

cundam; si didicerit, eum, qui, quæ sua in potestate non sunt, vel desideret vel fugiat, nec fidum esse posse, nec liberum; sed necesse est una cum illis & ipsum mutari & tamquam turbine jactari, necesse etiam aliis se subicere, qui ea præstare vel impedire possint: denique si, ex quo mane surrexit, hæc observet & custodiat, si lavet ut fidus, ut verecundus comedat; denique si pari ratione, quæcumque inciderit materia, præcipuum suum institutum semper tenere

studeat, quemadmodum cursor, quemadmodum pho- nascus ad suum quisque institutum omnia refert: hic est, qui verè profectum fecerit; quique non frustra peregrinatus sit, hic est. Sin vero libellis perlegen- dis unice intentus est, & in hoc elaborat, eaque de causa peregrinatus est; ju- beo eum illico domum red- ire, neque rem familia- rem negligere: nihil enim est hoc, cujus causa pere- grinatus est: sed illud est aliquid, meditari ut o vita sua

ἐξελεῖν τοῦ αὐτοῦ βίου πένθη, καὶ οἰμωγὰς, καὶ
 Οἶμοι, καὶ τὸ, Τάλας ἐγὼ, καὶ δυστυχίαν, καὶ
 ἀτυχίαν· καὶ μαθεῖν, τί ἐστὶ Θάνατος, τί φυγή, τί 24
 δεσμωτήριον, τί κῆνεον· ἵνα δύνῃται λέγειν ἐν
 τῇ φυλακῇ, ὦ φίλε Κρίτων, εἰ ταύτῃ τοῖς Θεοῖς
 φίλον, ταύτῃ γινέσθω· καὶ μὴ ἐκείνα, Τάλας ἐ-
 γὼ, γέρον ἄνθρωπος, ἐπὶ ταῦτά μου τὰς πολιὰς
 ἐτήρησα; Τίς λέγει ταῦτα; Δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἄ-2 5
 δοξόν τινος ἔρῳ, καὶ ταπεινόν; Πρίαμος αὐτὰ οὐ
 λέγει; Οἰδίπους οὐ λέγει; ἀλλ' ὅπσοι βασιλεῖς
 λέγουσι. *Τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ Τραγωδία, ἢ ἀνθρώ- 26
 πων πάθη, τεθναυμακόντων τὰ ἐκτὸς, διὰ μέτρου
 τοιοῦδ' ἐπιδεικνύμενα; Εἰ δὲ ἐξαπατηθέντα τινὰ 27
 εἶδει μαθεῖν, ὅτι τῷ ἐκτὸς ἀπροαιρέτων οὐδέν ἐστι
 πρὸς ἡμᾶς, ἐγὼ μὲν ἤθελον τὴν ἀπάτην ταύτην, ἐξ
 ἧς ἤμελλον εὐρύως καὶ ἀταράχως βιώσεσθαι. ὑμεῖς
 δ' ὄψεσθε αὐτοὶ, τί θέλετε.

Τί

sua lamentationes & gemitus tollat, vocesque istas „Heu mihi!“ & „O me miserum!“ & calamitates & infortunia; et discere, quid sit mors, quid exilium, quid carcer, quid cicutā; ut dicere possit in vinculis: „O mi Crito, si ita Diis „amicum, ita fiat!“ & non illa „Me miserum, hominem senem, ad hæc canos „meos reservari!“ Quis ista dicit? Mene vobis ignobilem aliquem & humilem existimatis commemorare? nonne Priamus ea dicit? nonne Oedipus?

At non hi modo, sed quotquot sunt reges, dicunt. Nam quid est aliud Tragedia, quam hominum perturbationes, externas res admirantium, tali carminum genere repræsentatæ? Quod si vero vel errore deceptum quempiam discere oporteret, nullas res extra animi voluntatem positas quidquam ad nos pertinere; equidem talem optarim deceptionem, ex qua tranquillo & imperturbato cursu vitam essem acturus. Vos vero, quid velitis, ipse videritis.

Quid

- 28 Τί οὖν ἡμῖν παρέχει Χρύσιππος; Ἴνα γνῶς,
 29 Φησὶν, ὅτι οὐ ψευδῇ ταῦτά ἐστιν, ἐξ ὧν ἡ εὐροιά
 ἐστι, καὶ ἀπάθεια ἀπαντᾷ. Λάβε μου τὰ βι-
 βλία, καὶ γνώσῃ ὡς ἀληθῇ καὶ σύμφωά ἐστι
 τῇ φύσει τὰ ἀπαθῇ με ποιοῦντα. ὦ με-
 γάλῃς εὐτυχίας· ὦ μεγάλου εὐεργέτου, τοῦ
 30 δεικνύοντος τὴν ὁδόν. Εἶτα Τριπτολέμῳ μὲν
 ἱερὰ καὶ βωμοὺς πάντες ἀνθρώποι ἀνεστά-
 κασιν, ὅτι τὰς ἡμέρους τροφὰς ἡμῖν ἔδωκε·
 31 τῷ δὲ τὴν ἀλήθειαν εὐρέντι, καὶ φωτίσαντι,
 καὶ εἰς πάντας ἀνθρώπους ἐξενεγκόντι, (οὐ τὴν
 περὶ τοῦ ζῆν, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸ εὖ ζῆν) τίς ὑμῶν
 ἐπὶ τούτῳ βωμὸν ἰδρύσατο, ἢ ναὸν, ἢ ἄγαλμα
 32 ἀνέθηκεν, ἢ τὸν Θεὸν ἐπὶ τούτῳ προσκυνεῖ; Ἀλλ'
 ὅτι μὲν ἄμπελον ἔδωκαν, ἢ πυρρὺς, ἐπιθύομεν τού-
 του ἕνεκα· ὅτι δὲ τοιοῦτον ἐξήνεγκαν καρπὸν ἐν
 ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ, δι' οὗ τὴν ἀλήθειαν τὴν περὶ
 εὐδαι-

Quid ergo nobis præstat
 Chrysippus? Ut scias, in-
 quit, ea falsa non esse, e
 quibus oriatur tranquillitas,
 & imperturbatus exsistat
 animus. Sume meos li-
 bros, & noveris, quàm
 vera sint & naturæ conso-
 na ea, quæ me perturba-
 tionibus immunem effi-
 ciant. O magnam felicitate-
 tem! O benefactorem egre-
 gium, qui viam common-
 strat! Atqui Triptolemo
 quidem sacella & aras mor-
 tales cuncti exstruxerunt,
 quod mitiores fruges nobis

dederit: ei vero, qui veri-
 tatem invenit, & in lucem
 protraxit, & omnibus
 hominibus communicavit,
 (non veritatem dico, quæ
 ad vivendum, sed quæ ad
 bene vivendum pertinet)
 quis nostrum ea de causa
 aram erexit, aut ædem sta-
 tuamve dicavit, aut Deum
 hoc nomine veneratur?
 At, quia vitem nobis dede-
 runt, aut frumentum, ea
 causa sacra facimus: quod
 vero talem in humana men-
 te fructum protulerunt,
 unde veritatem, quæ ad fe-
 licita-

εὐδαιμονίας δείξειν ἡμῖν ἡμελλον, τούτου δ' ἕνεκα
οὐκ εὐχαριστήσομεν τῷ Θεῷ;

Κ Ε Φ. ε'.

Πρὸς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς.

Ἄν τις, φησὶν, ἐνίστηται πρὸς τὰ ἄγαν ἐκφα-
νῇ, πρὸς τοῦτον οὐ ῥαδίον ἐστὶν εὐρεῖν λόγον, δι'
οὗ μεταπείσει τις αὐτόν. τοῦτο δ' οὔτε παρὰ 2
τὴν ἐκείνου γίνεται δύναμιν, οὔτε παρὰ τὴν
τοῦ διδάσκοντος ἀσθένειαν· ἀλλ' ὅταν ἀπα-
χθεὶς ἀπολιθωθῇ, πῶς ἔτι χρήσεται τις αὐτῷ
διὰ λόγου;

Ἀπολιθώσεις δ' εἰσὶ διτταί· ἡ μὲν, τοῦ νοητικοῦ 3
ἀπολίθωσις· ἡ δὲ, τοῦ ἐντρεπτικοῦ· ὅταν τις πα-
ρατεταγμένος ᾖ, μὴ ἐπινεύειν τοῖς ἐναργέσι, μήδ'
ἀπὸ τῶν μαχομένων ἀφίστασθαι. Οἱ δὲ πολλοὶ 4
τὴν

licitatem spectat, ostensuri caussa Deo gratias non
fuerint, hæc tandem de agemus?

C A P. V.

Adversus Academicos.

Si quis, inquit, contra res porro disputandi rationem
admodum evidentes repu- cum hoc homine inibis?
gnat, adversus hunc ra-
tionem haud facile est in-
venire, quâ a sententia sua
dimoveas. Fit hoc autem
nec propter illius robur,
nec propter docentis im-
becillitatem: sed si quis,
quamvis confutatus, veluti
lapis induratur, quamnam
Est vero indurationis du-
plex genus: alterum, intel-
ligentiæ; alterum, pudor-
is, cum quis consulto
animum obfirmat, ne ad-
sentiatur perspicuis, neve
a repugnantibus desistat.
At vero corpus aut aliquam
ejus.

τὴν μὲν σωματικὴν ἀπονέκρωσιν φοβούμεθα, καὶ
 πάντ' ἂν μηχανησάμεθα ὑπὲρ τοῦ μὴ περιπε-
 σεῖν τοιούτῳ τινί· τῆς ψυχῆς δ' ἀπονεκρουμέ-
 5 νης, οὐδὲν ἡμῖν μέλει. καὶ, νῆ Δία, ἐπ' αὐτῆς
 τῆς ψυχῆς, ἂν μὲν ᾗ οὕτω διακείμενος, ὥστε μη-
 δὲνὶ παρακολουθεῖν, μηδὲ συνιέναι μηδέν, καὶ τοῦ-
 τον κακῶς ἔχειν οἴμεθα· ἂν δὲ τινος τὸ ἐντρεπτι-
 κὸν καὶ αἰδῆμον ἀπονεκρωθῇ, τοῦτο ἔτι καὶ δύνα-
 μιν καλοῦμεν.

6 Καταλαμβάνεις, ὅτι ἐγρήγορας; Οὐ, φησὶν·
 οὐδὲ γάρ, ἔταν ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάζωμαι ὅτι
 ἐγρήγορα. Οὐδὲν οὖν διαφέρει αὕτη ἡ φαντασία
 7 ἐκείνης; Οὐδέν. - - Ἔτι τούτῳ διαλέγομαι; καὶ
 ποῖον αὐτῷ πῦρ, ἢ ποῖον αὐτῷ σίδηρον προσάγω,
 ἵν' αἰσθηται, ὅτι νενέκρωται; αἰσθανόμενος οὐ
 8 προσποιεῖται· ἔτι χείρων ἐστὶ τοῦ νεκροῦ. μάχην
 οὗτος οὐ συνορᾷ· κακῶς ἔχει. συνορῶν οὗτος, οὐ
 κινεῖ-

ejus partem emori, terribile
 id quidem plerisque vide-
 tur; et nihil non moliremur,
 ne in hujusmodi quidpiam
 incidamus: anima si præ-
 moriatur, id nihil ad curam
 nostram referimus. Et
 mehercule, ad ipsam ani-
 mam etiam quod adtinet,
 si quis ita sit adfectus,
 ut nihil adsequatur, nihil
 intelligat, hunc quoque ma-
 le se habere existimamus:
 quod si autem pudor alicu-
 jus & verecundia emortua
 fuerit, id vero etiam vim
 quamdam ingenii adpel-
 lamus.

Percipis, te evigilare?
 Non percipio, inquit: ne-
 que enim tum percipio,
 cum in somno vigilare mi-
 hi videor. Nihil ergo dif-
 fert hoc visum ab illo? Ni-
 hil, inquit. Cum hoc ho-
 mine amplius ego disputa-
 rem? Et quem ei ignem,
 aut quod ferrum adhibebo,
 ut se emortuum esse sen-
 tiat? Sentit, sed diffi-
 mulat; pejor etiam est
 mortuo. Hic pugnam non
 perspicit; male habet: ille
 perspicit, nec tamen mo-
 vetur, neque proficit; pe-
 jus

κινεῖται, οὐδὲ προκόπτει· ἔτι ἀθλιώτερον ἔχει.
 ἐκτέτμηται τὸ αἰδῆμον αὐτοῦ, καὶ ἐντρεπτικόν· 9
 καὶ τὸ λογικόν οὐκ ἀποτέτμηται, ἀλλ' ἀποτε-
 θηρίωται. Ταύτην ἐγὼ δύναμιν εἶπω; μὴ γένοι- 10
 το· εἰ μὴ καὶ τὴν τῶν κιναίδων, καθ' ἣν πᾶν τὸ
 ἐπελθόν, ἐν μέσῳ καὶ ποιοῦσι καὶ λέγουσιν.

Κ Ε Φ. ε'.

Π ε ρ ῖ Π ρ ο ν ο ῖ α ς.

Ἀφ' ἐκάστου τῶν ἐν τῷ κόσμῳ γινομένων βρά-
 διόν ἐστὶν ἐγκωμιάσαι τὴν Πρόνοιαν, ἂν δύο τις
 ἔχη ταῦτα ἐν ἑαυτῷ, δύναμιν τε συνορατικὴν
 τῶν γεγονότων ἐκάστῳ, καὶ τὸ εὐχάριστον. εἰ 2
 δὲ μὴ, ὁ μὲν οὐκ ὄψεται τὴν εὐχρηστίαν τῶν
 γεγονότων· ὁ δ' οὐκ εὐχαριστήσῃ ἐπ' αὐτοῖς, οὐδ'
 ἂν εἰδῇ. Χράματα ὁ Θεὸς εἰ πεποιήκει, δύναμιν 3
 δὲ

jus etiam se habet. Rese- animi dicam? absit: nisi &
 ctus est illi sensus pudoris istam cinædorum ita adpel-
 & verecundiæ: & rationa- lem, quâ, quidquid in ani-
 lis quidem facultas non re- mum venerit, in propatulo
 secta est ei, sed efferata. & faciunt & dicunt.
 Egone hanc vim quamdam

C A P. VI.

D e P r o v i d e n t i a.

Ex rebus singulis, quæ in animus. Sin minus, alter
 mundo sunt vel fiunt, fa- usum & commoditatem eo-
 cile est Providentiam lau- rum, quæ sunt vel fiunt,
 dibus prosequi; si cui duo non perspiciet; alter, &
 hæc insint, facultas propri- si cognoscat, gratum se
 etates & adjuncta cujusque pro iis non exhibebit. Si
 rei perspiciendi & gratus colores fecisset Deus, fa-
 cul-

δὲ θεατικὴν αὐτῶν μὴ πεποιήκει, τί ἂν ἦν ὄφε-
 4 λος; Οὐδ' ὅτι οὖν. Ἄλλ' ἀνάπαλιν, εἰ τὴν
 μὲν δύναμιν πεποιήκει, τὰ ὄντα δὲ μὴ τοιαῦτα,
 οἷα ὑποπίπτειν τῇ δυνάμει τῇ ἐρατικῇ, καὶ οὕτω
 5 τί ὄφελος; Οὐδ' ὅτι οὖν. Τί δ', εἰ καὶ ἀμφό-
 τερα ταῦτα πεποιήκει, φῶς δὲ μὴ πεποιήκει;
 6 Οὐδ' οὕτω τι ὄφελος. Τίς οὖν ὁ ἀρμόσας τοῦ-
 το πρὸς ἐκεῖνο, καὶ ἐκεῖνο πρὸς τοῦτο; τίς δ' ὁ
 ἀρμόσας τὴν μάχαιραν πρὸς τὸν κολεόν, καὶ τὸν
 7 κολεόν πρὸς τὴν μάχαιραν; οὐδεὶς; καὶ μὴν ἐξ
 αὐτῆς τῆς κατασκευῆς τῶν ἐπιτετελεσμένων ἀπο-
 φαίνεσθαι εἰώθαμεν, ὅτι τεχνίτου τινὸς πάντως
 8 τὸ ἔργον, οὐχὶ δ' εἰκῇ κατεσκευασμένον. Ἄρ' οὖν
 τούτων μὲν ἕκαστον ἐμφαίνει τὸν τεχνίτην, τὰ δ'
 9 ἐρατὰ, καὶ ἔρασις, καὶ φῶς οὐκ ἐμφαίνει; τό δ'
 ἄρ' ἔστι καὶ τὸ θῆλυ, καὶ προθυμία ἢ πρὸς τὴν συν-
 ουσίαν ἑκατέρου, καὶ δύναμις ἢ χρηστική τοῖς μερίσις
 τοῖς

cultatem vero, quâ illas
 cerneremus, non fecisset,
 quis eorum esset usus?
 Nullus omnino. Et e-
 contra, si facultatem qui-
 dem videndi fecisset, res
 autem non tales, ut illi fa-
 cultati subjicerentur, quæ-
 nam hoc modo utilitas fo-
 ret? Nulla omnino. Quid
 vero, si & hæc utraque
 fecisset, lumen vero non
 fecisset? Ne sic quidem
 ullus esset usus. Quis er-
 go est, qui hoc illi adcom-
 modavit, & illud huic?
 quis vero, qui vaginam

gladio adcommodavit, gla-
 diumque vaginæ? nemo-
 ne? Atqui ex ipsa rerum
 effectarum structura sole-
 mus demonstrare, artificis
 utique esse opificium ali-
 cujus, non autem temere
 fuisse constructum. Ho-
 rumne adeo singula suum
 demonstrant artificem; ad-
 spectabilia vero, & facul-
 tas videndi, & lumen, non
 demonstrant? Quid? mas
 & foemina, & utriusque
 ad coitum propensio. &
 partibus ad eam rem desti-
 natis utendi facultas, non-

τοῖς κατεσκευασμένοις, οὐδὲ ταῦτα ἐμφαίνει τὸν
 τεχνίτην; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ; ἢ δὲ τοιαύτη τῆς 10
 διανοίας κατασκευή, καθ' ἣν οὐχ ἀπλῶς, ἐπιπίπ-
 τοντες τοῖς αἰσθητοῖς, τυπούμεθα ὑπ' αὐτῶν, ἀλ-
 λά καὶ ἐκλαμβάνομέν τι, καὶ ἀφαιρούμεν, καὶ
 προστίθεμεν, καὶ συντίθεμεν τάδε τινὰ δι' αὐτῶν,
 καὶ, νῆ Δία, μεταβαίνομεν ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλα
 τὰ οὕτω πως παρακείμενα· οὐδὲ ταῦτα ἱκανὰ κινή-
 σαι τινὰς καὶ διατρέψαι πρὸς τὸ μὴ ἀπολιπεῖν τὸν
 τεχνίτην; Ἡ ἐξηγησάσθωσαν ἡμῖν, τί τὸ ποιοῦν 11
 ἐστὶν ἕκαστον τούτων, ἢ πῶς οἶόντε τὰ οὕτω θαυ-
 μαστὰ καὶ τεχνικὰ εἰκῇ καὶ ἀπὸ ταύτομάτου γί-
 νεσθαι.

Τί οὖν; ἐφ' ἡμῶν μόνων γίνεται ταῦτα; Πολ- 12
 λὰ μὲν ἐπὶ μόνων, ὧν ἐξαιρέτως χρεῖαν εἶχε τὸ
 λογικὸν ζῶον· πολλὰ δὲ κοινὰ εὐρήσεις ἡμῖν καὶ
 πρὸς τὰ ἄλογα. Ἄρ' οὖν καὶ παρακολουθεῖ 13
 τοῖς

ne haec artificem decla-
 rant? At haec quidem
 eam vim non habent? sed
 quod ea sit intellectus no-
 stri structura, ut non sim-
 pliciter rerum in sensus
 nostros incidentium formæ
 nobis imprimantur, verum
 etiam ut inde aliquid feli-
 gamus, & abstrahamus, &
 adjungamus, & quædam
 exinde componamus, de-
 nique ab aliis ad alia,
 his quodammodo adfinia,
 transeamus: ne hæc qui-
 dem sufficiunt ad nonnul-

los permovendos, eoque
 verecundiæ adigendos, ut
 artificem. haud deserant?
 Exponant saltem nobis,
 quid illud sit, quod hæc
 singula efficiat; aut quæ fi-
 eri possit, ut res adeo ad-
 mirabiles & artificiosæ te-
 mere casuque exstiterint.

Quid ergo? in nobis
 solis hæc fiunt? In nobis
 solis quidem multa, quo-
 rum præcipue opus fuit
 animali rationali; multa
 vero nobis cum brutis
 communia invenies. Num-

- τοῖς γινομένοις ἐκεῖνα; Οὐδαμῶς. ἄλλο γάρ ἐστι
 χρῆσις, καὶ ἄλλο παρακολούθησις. ἐκείνων χρεῖαν
 εἶχεν ὁ Θεός, χρωμένων ταῖς φαντασίαις ἡμῶν
 14 δὲ παρακολουθούντων τῇ χρήσει. διὰ τοῦτο ἐκεί-
 νοις μὲν ἀρκεῖ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν, καὶ τὸ ἀνα-
 παύεσθαι, καὶ ὀχεύειν, καὶ τᾶλλα ὅσα ἐπιτελεῖ
 τῶν αὐτῶν ἕκαστον· ἡμῖν δ' οἷς καὶ τὴν παρακο-
 λουθητικὴν δύναμιν ἔδωκεν, οὐκέτι ταῦτ' ἐπαρκεῖ.
 15 ἀλλ' ἂν μὴ κατὰ τρόπον, καὶ τεταγμένως, καὶ
 ἀκολουθῶς τῇ ἐκάστου φύσει καὶ κατασκευῇ
 πράττωμεν, οὐκέτι τοῦ τέλους τευξόμεθα τοῦ
 16 ἑαυτῶν. ὧν γὰρ αἱ κατασκευαὶ διάφοροι, τού-
 17 των καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὰ τέλη. οὐ τοίνυν ἡ κα-
 τασκευὴ μόνον χρηστική, τούτῳ χρῆσθαι ὅπως οὖν
 ἀπαρκεῖ· οὐ δὲ καὶ παρακολουθητικὴ τῇ χρήσει,
 τούτῳ τὸ κατὰ τρόπον ἂν μὴ προσῇ, οὐδέποτε
 18 τεύχεται τοῦ τέλους. Τί οὖν; ἐκείνων ἕκαστον
 κατα-

quid igitur & illa ratione
 adsequuntur ea quæ fiunt?
 Nequaquam: namque aliud
 est, uti; aliud, ratione
 adsequi & intelligere. Il-
 lorum opus fuit Deo, ut
 quæ visis uterentur; nostri
 vero, ut qui usum illum et-
 iam intelligeremus. Ideo-
 que illis satis est, edere &
 bibere & quiescere, sobo-
 lemque propagare, cæte-
 raque quæ singula eorum
 peragunt: nobis vero, qui-
 bus ratione res adsequendi
 facultatem dedit, hæc item
 non sufficiunt: sed, nisi cer-

to modo atque ordine &
 naturæ cujusque rei ac con-
 stitutioni convenienter ege-
 rimus, nequaquam nostrum
 obtinebimus finem. Nam
 quorum diversa est consti-
 tutio; eorum & opera &
 fines diversi sunt. Cujus
 itaque constitutio ea est;
 ut rebus solummodo utatur,
 huic qualiscunque satis est
 usus: cujus vero ea est
 constitutio, ut ipsum etiam
 usum ratione adsequatur,
 huic nisi modus & ordo
 accesserint, nunquam is
 suum obtinebit finem. Quid
 ergo?

κατασκευάζει, τὸ μὲν ὥστ' ἐσθίεσθαι, τὸ δ' ὥστε
 ὑπηρετεῖν εἰς γεωργίαν, τὸ δ' ὥστε τυρὸν φέρειν,
 τὸ δ' ἄλλο ἐπ' ἄλλη χρεία παραπλησίω· πρὸς αἷ,
 τίς χρεία τοῦ παρακολουθεῖν ταῖς φαντασίαις, καὶ
 ταύτας διακρίνειν δύνασθαι; Τὸν δ' ἄνθρωπον 19
 θεατὴν εἰσήγαγεν αὐτοῦ τε, καὶ τῶν ἔργων τῶν
 αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον θεατὴν, ἀλλὰ καὶ ἐξηγητὴν
 αὐτῶν. διὰ τοῦτο αἰσχρὸν ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἄρ- 20
 χεσθαι καὶ καταλήγειν ὅπου καὶ τὰ ἄλογα· ἀλ-
 λά μᾶλλον ἔνθεν μὲν ἄρχεσθαι, καταλήγειν δ'
 ἐφ' ὃ κατέληξεν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἡ φύσις. κατέληξε 21
 δ' ἐπὶ θεωρίαν, καὶ παρακολουθήσιν, καὶ σύμφω-
 νον διεξαγωγὴν τῇ φύσει. ὁρᾶτε οὖν, μὴ ἀθέατοι 22
 τούτων ἀποθάνητε.

Ἄλλ' εἰς Ὀλυμπίαν μὲν ἀποδημεῖτε, ἵν' εἰδῇ- 23
 τε τὸ ἔργον τοῦ Φειδίου· καὶ ἀτύχημα ἕκαστος
 ὑμῶν οἶεται τὸ ἀνιστόρητος τούτων ἀποθανεῖν. ὅπου
 δ' οὐδ' ἀποδημῆσαι χρεία ἐστίν, ἀλλ' ἐστὶν ἤδη, καὶ 24

C 2

πάρ-

ergo? Eorum unumquod-
 que Deus constituit, aliud
 ut esui, aliud ut agricultu-
 ræ inserviat, aliud ut case-
 um suppeditet, aliud ut
 alium consimilem præstet
 usum: quas ad res, quid
 opus erat visa ratione adse-
 qui, eaque posse discer-
 nere? Hominem autem
 introduxit, ut cum sui ip-
 sius spectator esset, tum
 operum Suorum; nec spe-
 ctator modò, sed & eorum
 enarrator. Quare homini
 turpe est, inde & incipere,

& ibi desinere, ubi & bru-
 ta: quin potius inde quidem
 incipiendum; sed ibi desi-
 nendum, ubi in nobis Natu-
 ra desit: desit autem in con-
 templatione & intelligen-
 tiâ, inque vivendi ratione
 naturæ convenienti. Vide-
 te igitur, ne his rebus haud
 perspectis e vita discedatis.

At Olympiam quidem
 iter vos facitis, ut Phidiæ
 opus spectetis; inque malis
 quisque suis numerat, si
 illis non visitatis moriatur:
 ubi vero nulla peregrina-
 tione

πάρεστι τοῖς ἔργοις, ταῦτα δὲ θεάσασθαι καὶ κατα-
 25 νοῆσαι οὐκ ἐπιθυμήσετε; οὐκ αἰσθήσεσθε τοίνυν, οὔ-
 τε τίνες ἐστέ, οὔτ' ἐπὶ τί γεγόνατε, οὔτε τί τοῦτ'
 26 ἔστιν, ἐφ' ὃ τὴν θεάν παρειλήφατε; Ἀλλὰ γίνεταιί
 τινα αἰδῆ καὶ χαλεπὰ ἐν τῷ βίῳ. Ἐν Ὀλυμπίᾳ δ'
 οὐ γίνεται; οὐ καυματίζεσθε; οὐ στενοχωρεῖσθε; οὐ
 κακῶς λούεσθε; οὐ καταβρέχεσθε, ὅταν βρέχη;
 27 θορύβου δὲ καὶ βοῆς καὶ τῶν ἄλλων χαλεπῶν οὐκ
 ἀπολαύετε; ἀλλ' οἶμαι, ἔτι ταῦτα πάντα ἀντι-
 τιθέντες πρὸς τὸ ἀξιόλογον τῆς θεας, φέρετε καὶ
 28 ἀνέχεσθε. Ἄγε, δυνάμεις δ' οὐκ εἰλήφατε, καθ'
 ἃς οἴσετε πᾶν τὸ συμβαῖνον; μεγαλοψυχίαν οὐκ
 εἰλήφατε; ἀνδρείαν οὐκ εἰλήφατε; καρτερίαν οὐκ
 29 εἰλήφατε; καὶ τί ἔτι μοι μέλει, μεγαλοψύχῳ ὄντι,
 τῶν ἀποβῆναι δυναμένων; τί μ' ἐκστήσει, ἢ ταρα-
 ξει; ἢ τί ὀδυνηρὸν φανέεται; οὐ χρήσομαι τῇ ду-
 νάμει

tione opus est, ubi jam
 nunc versatur quisque, &
 operibus præsens adest, ea
 spectandi intelligendique
 nullo tenebimini desiderio?
 Non sentietis tandem, ne-
 que qui sitis, nec ad quid
 nati sitis, nec quid sit illud,
 propter quod spectandi fa-
 cultatem accepistis? At in
 vitâ sunt injucunda quæ-
 dam atque molesta! Num-
 quid Olympiæ non sunt?
 nonne æstus vos urit?
 nonne turba premimini?
 nonne malè lavatis? non
 madescitis, cùm pluit?
 non tumultum & clamo-

rem aliasque molestias fer-
 tis? Nimirum hæc omnia,
 opinor, cum magnificentia
 spectaculorum conferentes,
 toleratis & sustinetis. Agi-
 te vero, nonne facultates
 accepistis, quibus omnem
 perferatis eventum? ma-
 gnanimitatem non accepi-
 stis? fortitudinem non ac-
 cepistis? tolerantiam non
 accepistis? Et quid mihi
 amplius ea curæ sunt, ma-
 gno cùm sim animo, quæ
 possint evenire? quid me
 de statu animi dejiciet, aut
 perturbabit? aut quid acer-
 bum videbitur? Non utar
 eâ

νάμει πρὸς ἃ εἴληφα αὐτήν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀποβαί-
νουσι πενθήσω, καὶ στενάξω.

Ναί· ἀλλ' αἱ μύξαι μου ρέουσι. Τίνος οὖν ἕνεκα 30
χεῖρας ἔχεις; ἀνδράποδον· εὐχ' ἵνα καὶ ἀπομύσσης
σεαυτόν; Τοῦτο οὖν εὐλογον, μύξας γίνεσθαι ἐν τῷ 31
κόσμῳ; Καὶ πόσῳ κρεῖττον ἀπομύξασθαι σε, ἢ ἐγ-
κάλειν; ἢ τί σῖς ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἂν ἀπέβη, εἰ μὴ 32
λέων τοιοῦτος ἐγένετο, καὶ ὕδρα, καὶ ἔλαφος, καὶ
σῦς, καὶ ἄδικοί τινες ἄνθρωποι καὶ θηριώδεις, οὓς
ἐκεῖνος ἐξήλαυνε καὶ ἐκάθαιρε; καὶ τί ἂν ἐποίει, μη- 33
δενὸς τοιοῦτου γεγονότος; ἢ δῆλον ὅτι ἐντετυλιγμένος
ἂν ἐκάθευδεν; οὐκοῦν πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἐγένετο
Ἡρακλῆς, ἐν τρυφῇ τοιαύτῃ καὶ ἡσυχίᾳ νυστάζων
ὅλον τὸν βίον· εἰ δ' αἶρα καὶ ἐγένετο, τί ὄφελος
αὐτοῦ; τίς δὲ χρῆσις τῶν βραχιόνων τῶν ἐκείνου, καὶ 34
τῆς ἄλλης ἀλκῆς καὶ καρτερίας καὶ γενναιότητος,

C 3

εἰμή

eā facultate ad has res,
quarum caussa eam accepi,
sed in omni eventu dolebo
& gemitus edam?

Næ! at mucus mihi de-
fluit! — Cujus igitur gra-
tiâ manus habes, manci-
pium? nonne etiam in
hoc, ut te emungas? —
Ergone rationi consenta-
neum est, in mundo mu-
cos existerē! — At quan-
to præstat, te emungere,
quàm naturam incusare?
Aut quem in virum evasu-
rum fuisse Herculem existi-
mas, nisi talis exstitisset
leo & hydra & cervus &

aper & injusti quidam ho-
mines & feri, quos expu-
lit ille & expurgavit? Quid
vero ille fecisset, si nihil ex-
stitisset hujusmodi? Nem-
pe involutus stragulis ob-
dormiturus erat: proinde,
primum, non Hercules il-
le erat exstiturus, si in tali
luxu & quiete totam stertui-
set vitam; deinde, fac ta-
men eum exstitisse, quid
commodi inde foret? quis
usus lacertorum ejus, cæ-
terique roboris & constan-
tiæ & generosi animi, nisi
hujusmodi pericula atque
occasiones excitassent eum
&

εἰμὴ τοιαῦταί τινες αὐτὸν περιστάσεις καὶ ὕλαι διέ-
 35 σειςαν καὶ ἐγύμνασαν; Τί οὖν; Αὐτῷ ταῦτά σε δεῖ
 κατασκευάζειν, καὶ ζητεῖν ποθεν λέοντα εἰσαγαγεῖν
 36 εἰς τὴν χώραν τὴν αὐτοῦ, καὶ σῦν, καὶ ὕδραν; Μω-
 ρία τοῦτο καὶ μανία. γενόμενα δὲ, καὶ εὐρηθέντα,
 εὐχρηστα ἦν πρὸς τὸ δεῖξαι καὶ γυμνάσαι τὸν Ἡρα-
 κλέα.

37 Ἄγε οὖν καὶ σὺ, τούτων αἰσθόμενος, ἀπόβλε-
 ψον εἰς τὰς δυνάμεις αἷς ἔχεις· καὶ ἀπιδὼν, εἰπέ·
 Φέρε νῦν, ᾧ Ζεῦ, ἣν θέλεις περιστάσιν· ἔχω γὰρ
 παρασκευὴν ἐκ σοῦ μοι δεδομένην, καὶ ἀφορμαίς,
 πρὸς τὸ κοσμήσαι διὰ τῶν ἀπρβαινόντων ἐμαυ-
 38 τόν. Οὐ· ἀλλὰ κάθησθε, τὰ μὲν, μὴ συμβῇ,
 τρέμοντες· τῶν δὲ συμβαινόντων ἔνεκα ἐδυσμέ-
 39 ροι, καὶ πενθοῦντες, καὶ στένοντες. εἶτα τοῖς
 Θεοῖς ἐγκαλεῖτε. τί γάρ ἐστιν ἄλλο ἀκόλουθον
 40 τῇ τοιαύτῃ ἀγεννεΐᾳ, ἢ καὶ ἀσέβειᾳ; καί τοι ὄγε
 Θεὸς οὐ μόνον ἔδωκεν ἡμῖν τὰς δυνάμεις ταύτας,
 καθ'

& exercuissent? Quid er-
 go? Hæc tibi ipsi parare
 te oportet, ac operam da-
 re, ut alicunde in regio-
 nem tuam leonem & aprum
 & hydram introducas? Id
 vero stultum atque insanum
 foret: sed hæc, cum existi-
 tissent atque inventa essent,
 peropportuna fuere ad Her-
 culum demonstrandum &
 exercendum.

Age ergo, & tu, his
 perceptis, intueri faculta-
 tes quibus es instructus;
 easque intuitus, dic: Inve-

he nunc, O Jupiter, quod-
 cunque velis periculum;
 namque vim insitam & præ-
 parationem habeo à te da-
 tam, & subsidia, ad me ex
 his, quæcumque evene-
 rint, ornandum! At non
 ita: sed sedetis, alia ne
 accidant trementes, ob ea
 vero, quæ accidunt, eju-
 lantes, lugentes & gemen-
 tes. Deinde Deos incusa-
 tis. Quid enim aliud ta-
 lem sequitur mollitiem,
 nisi impietas etiam? Et
 tamen Deus non modo fa-
 cul-

καθ' αὖς οἴσομεν πᾶν τὸ ἀποβαῖνον, μὴ ταπεινού-
 μενοι, μηδὲ συγκλώμενοι ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ', ὃ ἦν ἀγα-
 θοῦ βασιλέως, καὶ ταῖς ἀληθείαις πατέρες, ἀκάλυ-
 τον τοῦτο ἔδωκεν, ἀνανάγκαστον, ἀπαράποδιστον,
 καὶ ὅλον αὐτὸ ἐφ' ἡμῖν ἐποίησεν, οὐδ' αὐτῷ τινὰ πρὸς
 τοῦτο ἰσχὺν ἀπολιπὼν, ὥστε κωλύσαι ἢ ἐμποδίσαι.
 Ταῦτα ἔχοντες ἐλεύθερα, καὶ ὑμέτερα, οὐ χρῆσθε 41
 αὐτοῖς· οὐδ' αἰσθάνεσθε, τινὰ εἰλήφατε, καὶ πα-
 ρὰ τίνος· ἀλλὰ κάθησθε πενθοῦντες, καὶ στένον- 42
 τες, οἱ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν δόντα ἀποτετυφλω-
 μένοι, μηδ' ἐπιγινώσκοντες τὸν εὐεργέτην· οἱ δ'
 ὑπ' ἀγεννείας εἰς μέμψεις καὶ τὰ ἐγκλήματα τῷ
 Θεῷ ἐκτρεπόμενοι. Καί τοι πρὸς μεγαλοψυχίαν 43
 μὲν καὶ ἀνδρείαν, ἐγὼ σοὶ δείξω, ὅτι ἀφορμαὶς καὶ
 παρασκευὴν ἔχεις· πρὸς δὲ τὸ μέμφεσθαι καὶ ἐγκα-
 λῆν ποίας ἀφορμαὶς ἔχεις, σὺ μοι δείκνυε.

C 4

ΚΕΦ.

cultates nobis eas dedit,
 quibus eventus omnes fer-
 remus animis neque abje-
 ctis neque fractis: sed,
 quod erat boni regis, &
 vere patris, hoc ita nobis
 dedit, ut neque prohiberi,
 neque cogi, neque impe-
 diri possit, & totum hoc
 nostræ subjecit potestati,
 ne quidem sibi ipsi pote-
 state aliquâ relictâ, quâ il-
 lud prohibeat aut impediât.
 Hæc cum vos libera & ve-
 stri juris habeatis, eis non
 utimini; nec animadverti-

tis, quæ, & a quo illa acce-
 peritis; sed sedetis lugen-
 tes & gementes, alii erga
 ipsum largitorem excæcati,
 neque benefactorem agno-
 scentes; alii propter mol-
 litiem ad querelas & accu-
 sationes contra Deum con-
 versi. Quamquam, ad ma-
 gnanimitatem & fortitudi-
 nem habere te subsidia vi-
 resque infinitas, ego tibi
 ostendam: ad querelas ve-
 ro & accusationes effun-
 dendas, quæ subsidia habe-
 as, tu mihi ostende.

CAP.

Κ Ε Φ. Ζ'.

Περὶ τῆς χρείας τῶν Μεταπιπτόντων καὶ Ὑποθετικῶν,
καὶ τῶν ὁμοίων.

Ἡ περὶ τοὺς μεταπίπτοντας καὶ ὑποθετικούς,
ἔτι δ' ἐκ τοῦ ἠρωτῆσθαι περαιίνοντας, καὶ πάν-
τας ἀπλῶς τοὺς τοιούτους λόγους πραγματείας,
2 λανθάνει τοὺς πολλοὺς περὶ καθήκοντος οὔτα. ζη-
τοῦμεν γὰρ ἐπὶ πάσης ὕλης, πῶς ἂν εὖροι ὁ καλὸς
καὶ ἀγαθὸς τὴν διέξοδον καὶ ἀναστροφὴν τὴν ἐν
3 αὐτῇ καθήκουσαν. Οὐκοῦν ἢ τοῦτο λεγέτωσαν, ὅ-
τι οὐ συγκαθήσει εἰς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν ὁ σπου-
δαῖος· ἢ ὅτι, συγκαθεῖς, οὐκ ἐπιμελήσεται τοῦ μὴ
εἰκῇ, μηδ' ὥς ἔτυχεν, ἐν ἐρωτήσῃ καὶ ἀποκρίσῃ
4 ἀναστρέφεισθαι. μὴ τούτων δὲ μηδέτερον προσδε-
χομέν-

C A P. VII.

*De usu Argumentationum variantium, (quæ Μετα-
πίπτοντες dicuntur) tum Hypotheticarum,
earumque similium.*

Ignorant vulgo, ad officii
rationem pertinere tracta-
tionem Argumentationum
variantium (*quæ vocan-
tur,*) tum hypotheticarum,
interrogando concludenti-
um, & quæcumque omni-
no sunt ejus generis aliæ.
Quippe in quavis proposita
materia quærimus, quo
pacto vir bonus & probus
convenientem rationem in-
veniat, qua eam tractet,
in eaque versetur. Aut
igitur hoc dicant, ad inter-
rogationem & responsio-
nem non descensurum pro-
bum gravemque virum;
aut, si descenderit, nullam
adhibiturum curam, quo
minus temerè & fortuito
in responsionibus & inter-
rogationibus versetur. Qui
vero neutrum horum admi-
ferint,

χομένοις, ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν, ὅτι ἐπίσκεψίν
 τινὰ ποιητέον τῶν τόπων τούτων, περὶ οὓς μά-
 λιστα στρέφεται ἡ ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις. Τί 5
 γὰρ ἐπαγγέλλεται ἐν λόγῳ; Τὰ ληθῆ τιθέναι,
 τὰ ψευδῆ αἶρειν, τὰ ἀδήλα ἐπέχεσθαι. Ἄρ' οὖν 6
 ἀρκεῖ τοῦτο μόνον μαθεῖν; Ἀρκεῖ, φησὶν. Οὐκοῦν
 καὶ τῷ βουλομένῳ ἐν χρήσει νομίσματος μὴ δια-
 πίπτειν ἀρκεῖ τοῦτο ἀκοῦσαι, διότι, Τὰς μὲν δοκί-
 μους δραχμὰς παραδέχου, τὰς δ' ἀδοκίμους ἀπο-
 δοκίμαζε; Οὐκ ἀρκεῖ. Τί οὖν δεῖ τούτῳ προσλα- 7
 βεῖν; Τί δὲ ἄλλο, ἢ δύναμιν δοκιμαστικὴν τε καὶ
 διακριτικὴν τῶν δοκίμων τε καὶ ἀδοκίμων δραχ-
 μῶν; Οὐκοῦν καὶ ἐπὶ λόγου οὐκ ἀρκεῖ τὸ λεχ- 8
 θέναι, ἀλλ' ἀνάγκη δοκιμαστικὸν γενέσθαι, καὶ
 διακριτικὸν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψευδοῦς, καὶ τοῦ
 ἀδήλου; Ἀνάγκη. Ἐπὶ τούτοις τί παραγγέλ- 9
 λεται ἐν λόγῳ; Τὸ ἀκλόουθον τοῖς δοθεῖσιν ὑπὸ

C 5

σοῦ

serint, fateantur necesse
 est, istorum locorum confi-
 derationem aliquam haben-
 dam esse, in quibus maxi-
 me versatur interrogatio &
 responsio. Quid enim pro-
 mittitur in disputatione?
 Ponere vera, falsa tollere,
 ab incertis adfensionem co-
 hibere. An igitur satis est,
 hoc solum nosse? Satis,
 inquit. Ergo ei etiam,
 qui in usu monetæ errare
 non vult, satis est, hoc au-
 disse, probas drachmas es-
 se accipiendas, adulterinas

vero repudiandas? Non
 satis. Quid ergo huic ad-
 jungendum? Quid aliud,
 nisi facultas probas &
 adulterinas drachmas ex-
 plorandi dijudicandique?
 Quapropter nec in disputa-
 tione sufficit audisse id
 quod dictum est; sed ex-
 ploratorem te fieri necesse
 est, &, quid verum sit,
 quid falsum, quid incer-
 tum, posse dijudicare? Ne-
 cesse. Posthæc in disputa-
 tione quid præcipitur? Id
 quod a te rectè concessis con-

- 10 τοῦ καλῶς, παραδέχου. Ἄγε, ἀρκεῖ οὖν καὶ
ταῦτα, τοῦτο γνῶναι; Οὐκ ἀρκεῖ· δεῖ δὲ μαθεῖν,
πῶς τί τισιν ἀκόλουθον γίνεται, καὶ πότε μὲν ἐν
11 ἐνὶ ἀκολουθεῖ, πότε δὲ πλείοσι κοινῇ. Μή ποτε
οὖν καὶ τοῦτο ἀνάγκη προσλαβεῖν τὸν μέλλοντα ἐν
λόγῳ συνετῶς ἀναστραφῆσεσθαι, καὶ αὐτόν τε ἀπο-
δείξειν ἕκαστα ἀποδόντα, καὶ τοῖς ἀποδεικνύουσι πα-
ρακολουθήσειν, μὴδ' ὑπὸ τῶν σοφισζομένων διαπλανη-
12 θήσεσθαι, ὡς ἀποδεικνύοντων; Οὐκοῦν ἐλήλυθεν
ἡμῖν ἡ περὶ τῶν συναγόντων λόγων καὶ τρόπων
πραγματεία καὶ γυμνασία, καὶ ἀναγκαία πέφηνεν.
13 Ἀλλὰ δὴ ἔστιν ἐφ' ὧν δεδώκαμεν ὑγιῶς τὰ
λήμματα, καὶ συμβαίνει τι ἐξ αὐτῶν· ψεῦδος
14 δὲ ὄν, οὐδὲν ἥττον συμβαίνει. Τί οὖν μοι καθή-
κει ποιεῖν; προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος; Καὶ πῶς οἶόν
15 τε; Ἀλλὰ λέγειν, ὅτι, Οὐχ ὑγιῶς παρεχώρησα
τὰ

consequens fuerit, admit-
tendum tibi esse. Age,
numquid & hic satis est,
hoc præceptum nosse?
Non satis: sed addiscen-
dum, quomodo aliquid ali-
quibus sit confectarium, &
quando unum sit uni conse-
quens, quando pluribus
conjunctim. Videndum igitur,
ne & hoc adsumen-
dum ei sit, qui scienter in
disputationibus versari ve-
lit, ut & ipse singula de-
monstrare possit quæ tradit,
& demonstrationes aliorum
intelligat, neque a sophi-
stis, tamquam demonstrian-

tibus, decipiatur. Inde ita-
que venit nobis tractatio
atque exercitatio conclu-
dentium rationum modo-
rumque, & necessaria visa
est.

At vero fit interdum,
ut, quas propositiones re-
cte concessimus, ex iis
aliquid concludatur, quod
falsum est, neque tamen eo
minus inde concluditur.
Quid igitur mihi convenit
ut faciam? Num admit-
tam mendacium? Id vero
quæ possim? An dicam, ea
quibus adensus eram, non
recte fuisse a me concessa?

Atqui

τὰ ὡμολογημένα; Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο δίδοται.
 Ἄλλ' ὅτι οὐ συμβαίνει διὰ τῶν παρακεχωρημέ-
 νων; Ἄλλ' οὐδὲ τοῦτο δίδοται. Τί οὖν ἐπὶ τούτων 16
 ποιητέον; ἢ μή ποτε, ὥς οὐκ ἀρκεῖ τὸ δανείσα-
 σθαι πρὸς τὸ ἔτι ὀφείλιν, ἀλλὰ δεῖ προσεῖναι καὶ
 τὸ ἐπιμένειν ἐπὶ τοῦ δανείου, καὶ μὴ διαλελῦσθαι
 αὐτό· οὕτως οὐκ ἀρκεῖ πρὸς τὸ δεῖν παραχωρεῖν
 τὸ ἐπιφερόμενον, τὸ δεδωκέναι τὰ λήμματα, δεῖ
 δ' ἐπιμένειν ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως αὐτῶν.
 καὶ δὴ μενόντων μὲν αὐτῶν εἰς τέλος ὅποια παρε- 17
 χωρήθῃ, πᾶσα ἀνάγκη ἡμᾶς ἐπὶ τῆς παραχωρή-
 σεως ἐπιμένειν, καὶ τὸ ἀκόλουθον αὐτοῖς προσδέχε- 18
 σθαι· μὴ μενόντων δὲ αὐτῶν ὅποια παρεχωρήθῃ, καὶ
 ἡμᾶς πᾶσα ἀνάγκη τῆς παραχωρήσεως ἀφίστασθαι,
 καὶ τοῦ τὸ ἀνακόλουθον τοῖς αὐτῶν λόγοις προσ-
 δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμῖν ἔτι, οὐδὲ καθ' ἡμᾶς συμ- 19
 βαίνει

Atqui ne hoc quidem datur.
 An, ex eis quæ concessa fue-
 rint, hæc non effici? At
 neque hoc datur. Quid
 igitur in his faciendum?
 Vide an non, quemadmo-
 dum ad hoc, ut adhuc de-
 beas, non satis est te mutuo
 sumsisse, sed illud etiam ac-
 cedat oportet, ut ære alie-
 no obstrictus manseris, &
 debitum nondum dissolve-
 ris; sic, ut tenearis ad
 concedendum id quod in-
 fertur, non satis sit con-
 cessisse te pronunciata
 quæ sunt ab altero posita,
 verum etiam persisten-

dum sit in eorum conces-
 sione. Et quod si illa qui-
 dem ad extremum usque
 talia permanferint, qualia
 sunt concessa; omnino ne-
 cessarium est, concessio-
 nem nostram ratam nos
 habere, & id quod est illis
 consequens amplecti: quod
 si vero talia non permanse-
 rint, qualia sunt concessa;
 nos etiam omnino necessa-
 rium est a concessione dis-
 cedere, & id, quod ex no-
 stris rationibus non conse-
 quitur, minime amplecti.
 Neque enim ad nos jam
 pertinet, neque arbitrato
 nostro

- βαίνει τοῦτο τὸ ἐπιφερόμενον, ἐπειδὴ τῆς συγχωρή-
 20 σεως τῶν λημμάτων ἀπέστημεν. Δεῖ οὖν καὶ τὰ
 τοιαῦτα τῶν λημμάτων ἱστορεῖν, καὶ τὴν τοιαύ-
 την μεταβολὴν τε καὶ μετάπτωσιν αὐτῶν, καθ'
 ἣν ἐν αὐτῇ τῇ ἐρωτήσῃ, ἢ τῇ ἀποκρίσῃ, ἢ τῷ
 συλλελογίσθαι, ἢ τινι ἄλλῳ τοιούτῳ, λαμβά-
 νοντα τὰς μεταπτώσεις, ἀφορμὴν παρέχει τοῖς
 ἀνοήτοις τοῦ ταρασσέσθαι, μὴ βλέπουσι τὸ ἀκό-
 21 λουθον. Τίνος ἕνεκα; Ἴν' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ μὴ
 παρὰ τὸ καθῆκον, μηδὲ συγκεχυμένως ἀναστρε-
 φώμεθα.
- 22 Καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τε τῶν ὑποθέσεων, καὶ τῶν ὑπο-
 θετικῶν λόγων. ἀναγκαῖον γὰρ ἔστιν ὅτε αἰτῆσαι
 23 τινὰ ὑπόθεσιν, ὥσπερ ἐπιβάθραν τῷ ἐξῆς λόγῳ. Πᾶ-
 σαν οὖν τὴν δοθεῖσαν παραχωρητέον, ἢ οὐ πᾶσαν;
 24 καὶ, εἰ οὐ πᾶσαν, τίνα; Παραχωρήσαντι δὲ, με-
 νετέον

nostro concluditur quod in-
 fertur, postquam a conces-
 sione sumtionum recesseri-
 mus. Est igitur etiam hu-
 jusmodi propositionum ra-
 tio, earumque mutatio &
 transitio (*ex alia sententia
 in aliam*) diligenter co-
 gnoscenda; qua illæ, dum
 sive in ipsa interrogatione,
 sive in responsione, sive in
 concludendo syllogismo,
 sive in alio hujusmodi ge-
 nere, mutationem aliquam
 accipiunt, occasionem per-
 turbationis præbent inco-
 gitantibus, qui non vident
 quid rem quamque conse-

quatur. Quâ de causâ id
 curare debemus? Ne in
 hoc loco contra id quod
 convenit, ne turbulenter
 atque temere versemur.

Atque idem & in hypo-
 thesibus & hypotheticis ar-
 gumentationibus est ser-
 vandum. Aliquando enim
 necesse est, hypothesein po-
 stulare, quâ, veluti ponte
 quodam, ad ea quæ se-
 quuntur transeatur. Num-
 quid ergo quælibet data
 hypothesis concedenda est,
 aut non quælibet? quod
 si non quælibet, quænam?

Si

νετέον εἰσάπαν ἐπὶ τῆς τηρήσεως; ἢ ἔστιν ὅτε ἀπο-
 στατέον, τὰ δ' ἀκόλουθα προσδεκτέον, καὶ τὰ
 μαχόμενα οὐ προσδεκτέον; Ναί. Ἀλλὰ λέγει 25
 τις, ὅτι, Ποιήσω σε, δυνατοῦ δεξάμενον ὑπόθεσιν,
 ἐπ' ἀδύνατον ἀπαχθῆναι. πρὸς τοῦτον οὐ συγκα-
 θήσει ὁ φρόνιμος, ἀλλὰ φεύζεται ἐξέτασιν καὶ
 κοινολογίαν; Καὶ τίς ἔτι ἄλλος ἐστὶ λόγῳ χρη- 26
 στικός, καὶ δεινὸς ἐρωτήσῃ καὶ ἀποκρίσῃ, καὶ νῆ
 Δία ἀνεξαπάτητός τε καὶ ἀσόφιστος; Ἀλλὰ συγ- 27
 καθήσει μὲν, οὐκ ἐπιστραφήσεται δὲ τοῦ μὴ εἰκῇ
 καὶ ὡς ἔτυχεν ἀναστρέφεσθαι ἐν λόγῳ; Καὶ πῶς
 ἔτι ἔστι τοιοῦτος, οἷον αὐτὸν ἐπινοοῦμεν; Ἀλλ' ἄνευ 28
 τινὸς τοιαύτης γυμνασίας καὶ παρασκευῆς φυλάτ-
 τειν οἷός τε ἐστὶ τὸ ἐξῆς; Τοῦτο δεικνύτωσαν, 29
 καὶ παρέλκει τὰ θεωρήματα ταῦτα πάντα, ἄτο-
 πα

Si vero concesseris; estne
 quovis modo in eo tenen-
 do perseverandum? an ali-
 quando ab eo recedendum,
 ac consequentia quidem ad-
 mittenda sunt, pugnancia
 vero repudianda? Certe.
 At efficiam, inquit aliquis,
 ut, admissa hypothese rei
 quæ fieri possit, ad id per-
 ducaris quod fieri nequit.
 Cum hoc homine vir pru-
 dens prorsus non congregietur?
 sed ejus disputationem & colloquium fugiet?
 At quis alius superest, qui
 uti ratiocinatione possit?
 quis interrogandi & re-
 spondendi peritus, atque

adeo talis, ut neque deci-
 pi, neque fallaci conclusio-
 ne in fraudem illiciti possit?
 Immo, congregietur quidem
 cum eo? sed hoc non cu-
 rabit, ne temere ac fortui-
 to in disputatione verse-
 tur? Quo pacto ergo ad-
 huc talis est, qualem eum
 esse oportere intelligimus?
 At sine tali aliqua exercita-
 tione & præparatione pot-
 erit id, quod cuique conse-
 quens est, tenere? Osten-
 dant hoc; & fatebimur
 supervacaneas esse omnes
 istas speculationes, absur-
 das, & a notione, quam
 de viro probo gravique in-
 for-

πα ἦν καὶ ἀνακόλουθα τῇ προλήψει τοῦ σπου-
δαίου.

- 30 Τί ἔτι ἀργοὶ καὶ ῥάθυμοι καὶ νωθροὶ ἐσμεν,
καὶ προφάσεις ζητοῦμεν, καθ' ἃς οὐ πονήσομεν,
οὐδ' ἀγρυπνήσομεν, ἐξεργαζόμενοι τὸν αὐτῶν λό-
31 γον; -- Ἄν οὖν ἐν τούτοις πλανηθῶ, μή τι τὸν
πατέρα ἀπέκτεινα; -- Ἀνδράποδον, ποῦ γὰρ ἐν-
θάδε πατήρ ἦν, ἵν' αὐτὸν ἀποκτείνης; τί οὖν ἐποί-
ησας; ὃ μόνον ἦν κατὰ τὸν τρόπον ἀμάρτημα,
32 τοῦτο ἡμάρτηκας. Ἐπεὶ τοι τοῦτ' αὐτὸ καὶ ἐγὼ
Ῥούφῳ εἶπον, ἐπιτιμῶντί μοι, ὅτι τὸ παραλειπό-
μενον ἐν ἐν συλλογισμῶ τινι οὐχ εὔρισκον. Μὴ
γὰρ, ἔφην, τὸ Καπιτώλιον ἐνέπρησα; ὃ δ', Ἀν-
δράποδον, ἔφη, ἐνθάδε τὸ παραλειπόμενον Καπι-
33 τώλιόν ἐστιν; Ἡ ταῦτα μόνα ἀμαρτήματά ἐστι,
τὸ Καπιτώλιον ἐμπρῆσαι, καὶ τὸν πατέρα ἀπο-
κτείνειν; τὸ δ' εἰκῇ καὶ μάτην καὶ ὥς ἔτυχεν χρῆ-
σθαι ταῖς φαντασίαις ταῖς αὐτοῦ, καὶ μὴ παρα-
κολου-

formatam animo habemus,
alienas.

Quid adhuc inertes, so-
cordes, ignavi sumus, &
fugiendi laboris vigilia-
rumque causas quaerita-
mus? neque vigilabimus,
ut rationem expoliamus
nostram? — — Si ergo in
his aberraro, numquid pa-
trem occidi? — — Man-
cipium, ubi hīc pater erat,
ut eum occideres? Quid
ergo fecisti? Quod unum
hujus loci delictum erat,

in eo deliquisti. Nam hoc
ipsum & ego Rufo dice-
bam, objurganti me, quod
id, quod syllogismo quo-
dam praetermissum erat,
non reperissem: Numquid,
inquam, Capitolium incen-
di? At ille: Mancipium,
inquit, anne, quod hīc
praetermittitur, Capitolium
est? Aut eane sola deli-
cta sunt, incendisse Capi-
tolium, & occidisse pa-
trem? temere autem &
frustrā, fortuitoque suis uti
visis,

κολουθεῖν λόγῳ, μηδ' ἀποδείξει, μηδὲ σοφίσματι, μηδ' ἀπλῶς βλέπειν τὸ καθ' αὐτὸν καὶ οὐ καθ' αὐτὸν ἐν ἐρωτήσῃ καὶ ἀποκρίσῃ· τούτων δ' οὐδὲν ἔστιν ἀμάρτημα;

Κ Ε Φ. η'.

Ὅτι αἱ Δυνάμεις τοῖς ἀπαιδεύτοις οὐκ ἀσφαλεῖς.

Καθ' ὅσους τρόπους μεταλαμβάνειν ἔστι τὰ ἰσодυναμοῦντα ἀλλήλοις· κατὰ τοσούτους καὶ τὰ εἶδη τῶν ἐπιχειρημάτων τε καὶ ἐνθυμημάτων ἐν τοῖς λόγοις ἐκποιεῖ μεταλαμβάνειν. οἷον φέρε 2 τὸν τρόπον τοῦτον· Εἰ ἐδανείσω, καὶ μὴ ἀπέδωκας, ὀφείλεις μοι τὸ ἀργύριον· οὐχὶ ἐδανείσω μὲν, καὶ οὐκ ἀπέδωκας· οὐκοῦν οὐ μὴν ὀφείλεις μοι τὸ ἀργύριον. Καὶ τοῦτο οὐδενὶ μᾶλλον προσ- 3 ἥκει, ἢ τῷ φιλοσόφῳ, ἐμπείρως ποιεῖν. εἶπερ γὰρ ἀτε-

visis, neque argumentationem aut demonstrationem aut captionem intelligere; neque omnino videre in interrogatione & respon-

sione, quid nostris positum vel concessis consentaneum sit, quid non: in nulla vero harum rerum inest peccatum?

C A P. VIII.

Facultates non sine periculo esse hominibus ineruditis.

Quot modis æquipollentia variari possunt; totidem modis etiam epicherematum & enthymematum species in differendo possunt variari. Exemplo sit modus hicce: *Si mutuatus es,*

et non reddidisti, debes mihi pecuniam. Atqui non mutuatus es, nec reddidisti. Non ergo pecuniam mihi debes. Et hoc dextrè facere, nemini magis, quam philosopho convenit. Nam si enthy-

ἀτελὴς συλλογισμός ἐστι τὸ ἐνθύμημα, δῆλον ὅτι
ὁ περὶ τὸν τέλειον συλλογισμόν γεγυμνασμένος,
οὗτος ἂν ἱκανὸς εἴη καὶ περὶ τὸν ἀτελεῖ οὐδὲν
ἥττον.

4 Τί ποτ' οὖν οὐ γυμνάζομεν αὐτούς τε καὶ ἀλ-
5 λήλους τὸν τρόπον τούτον; Ὅτι νῦν, καὶ τοι μὴ
γυμναζόμενοι περὶ ταῦτα, μηδ' ἀπὸ τῆς ἐπιμε-
λείας τοῦ ἡθους ὑπὸ γε ἐμοῦ περισπώμενοι, ὅμως
6 δ' οὐδὲν ἐπιδίδομεν εἰς καλοκαγαθίαν. τί οὖν χρὴ
προσδοκᾶν, εἰ καὶ ταύτην τὴν ἀσχολίαν προσλά-
βοιμεν; καὶ μάλισθ', ὅτι οὐ μόνον ἀσχολία τις
ἀπὸ τῶν ἀναγκαιοτέρων αὕτη προσγένοιτ' ἂν, ἀλ-
λὰ καὶ οἰήσεως ἀφορμὴ, καὶ τύφου, οὐχ ἡ τυχοῦ-
7 σα. μεγάλη γάρ ἐστι δύναμις ἡ ἐπιχειρητική καὶ
πιθανολογική, καὶ μάλιστ' εἰ τύχοι γυμνασίας
ἐπιπλέον, καὶ τινα καὶ εὐπρέπειαν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων
8 προσλάβοι. ὅτι καὶ ἐν τῷ ἡαθόλου πᾶσα δύναμις
ἐπι-

enthymema imperfectus
est syllogismus; intelli-
gitur, eum, qui in perfecto
syllogismo est exercitatus,
in imperfecto etiam nihilo
minus fore satis instru-
ctum.

Cur igitur non & nos-
metipsos & nos inter nos
in hoc genere exercemus?
Quia nunc, etsi in his non
exercemur, neque a cura
morum, per me quidem,
avellimur; tamen virtute
nihilo reddimur auctiores.
Quid ergo expectandum

foret, si & istam occupa-
tionem adjungeremus? &
præsertim, cum ea non
modo a rebus magis neces-
sariis nos abstractura esset,
sed & arrogantiae & inso-
lentie occasio non parva
indè accessura. Magna enim
vis est argumentandi & pro-
babiliter disputandi; eoque
major, si exercitatione diu-
turnâ acuatur, atque etiam
bella quædam verborum
species accedat. Nam &
in universum quælibet fa-
cultas hominibus indoctis
&

ἐπισφαλῆς, τοῖς ἀπαιδεύτοις καὶ ἀσθενέσι προσγε-
νομένη, πρὸς τὸ ἐπᾶραι καὶ χαυνῶσαι ἐπ' αὐτῇ.
Ποία γὰρ ἂν τις ἔτι μηχανῇ πείσαι τὸν νέον 9
τὸν ἐν τούτοις διαφέροντα, ὅτι οὐ δεῖ προσθήκην
αὐτὸν ἐκείνων γενέσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνα αὐτῷ προσ-
θεῖναι; οὐχὶ δὲ πάντας τοὺς λόγους, τούτους κατα- 10
πατήσας, ἐπηρμένος ἡμῖν καὶ πεφουσημένος περιπα-
τεῖ, μηδ' ἀνεχόμενος ἂν τις ἄπτηται αὐτοῦ, ὑπμι-
μνήσκων, τίνος ἀπολελειμμένος, ποῦ ἀποκέκλικε;

Τί οὖν; Πλάτων φιλόσοφος οὐκ ἦν; Ἴππο- 11
κράτης γὰρ ἰατρός οὐκ ἦν; Ἀλλ' ἐρᾷς πως φρά-
ζει Ἴπποκράτης. Μή τι οὖν Ἴπποκράτης οὕτω 12
φράζει, καθὼς ἰατρός ἐστι; τί οὖν μιγνύεις πράγ-
ματα, ἄλλως ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων συνδρα-
μόντα; Εἰ δὲ καλὸς ἦν Πλάτων καὶ ἰσχυρός· ἔδει 13
καὶ μὲ καθήμενον ἐκπονεῖν, ἵνα καλὸς γένωμαι, ἢ
ἵνα ἰσχυρός· ὥς τοῦτο ἀναγκαῖον πρὸς φιλοσο-
φίαν,

& infirmis periculum ad-
fert, ne propter illam esse-
rantur & insolescant. Nam
quâ ratione adolescenti his
rebus præstanti persuadeas,
non oportere ipsum acces-
sionem fieri illarum faculta-
tum, sed illas tamquam ac-
cessionem adjungere sibi?
An non rationibus his om-
nibus conculcatis, elatus
& inflatus nobis obambula-
bit, neque feret eum qui
admonere instituat, quibus
rebus omissis, ad quas de-
flexerit?

Epicæi Dissert. T. I.

Quid ergo? Plato phi-
losophus non fuit? (*Vicis-
sim quaero ego ex te:*) Hip-
pocrates medicus non fuit?
At vides, quomodo loqui-
tur Hippocrates. An ergo
Hippocrates sic loquitur,
quatenus medicus est? quid
ergo res misces, fortuito
in iisdem hominibus con-
junctas? Quod si formo-
sus fuit Plato, & robustus;
idcirco mihi quoque sedulo
elaborandum fuit, ut for-
mosus evaderem, aut ut ro-
bustus? Quasi vero ad phi-
loso-

D

φίαν, ἐπεὶ τις φιλόσοφος ἄμα καὶ καλὸς ἦν καὶ
 14 φιλόσοφος; οὐ θέλεις αἰσθάνεσθαι καὶ διακρίναι
 κατὰ τί οἱ ἄνθρωποι γίνονται φιλόσοφοι, καὶ τίνα
 ἄλλως αὐτοῖς πάρεστιν; ἄγε, εἰ δ' ἐγὼ φιλόσο-
 15 φος ἤμην, ἔδει ὑμᾶς καὶ χωλοὺς γενέσθαι; Τί
 οὖν; ἀναιρῶ τὰς δυνάμεις ταύτας; μὴ γένοιτο·
 16 οὐδὲ γὰρ τὴν ἐρατικὴν. Ὅμως δ', ἂν μου πυνθάν-
 η, τί ἐστὶν ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου· οὐκ ἔχω σοι
 ἄλλο εἰπεῖν, ἢ ὅτι ποιά προαίρεσις φαντασιῶν.

Κ Ε Φ. θ'.

Πῶς ἀπὸ τοῦ συγγενεῖς ἡμᾶς εἶναι τῷ Θεῷ, ἐπέλθοι
 ἂν τις ἐπὶ τὰ ἐξῆς.

Εἰ ταῦτά ἐστὶν ἀληθῆ τὰ περὶ τῆς συγγενείας
 τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὑπὸ τῶν φιλο-
 σόφων·

Isophiam id necessario re-
 quiratur; quoniam philoso-
 phus aliquis simul & for-
 mosus fuit & philosophus?
 Non discernes atque anim-
 advertes, quid sit, quo
 homines fiant philosophi,
 & quæ res aliunde & per
 alias causas iis insint?
 Agè vero, si ego philoso-
 phus essem; vosne etiam

claudos fieri oporteret?
 Quid ergo? tollo faculta-
 tes istas? Absit; neque
 enim videndi facultatem
 tollo. Attamen si me ro-
 ges, quod sit hominis bo-
 num; aliud non habeo
 quod dicam, nisi certum
 quoddam visorum animi
 institutum.

C A P. IX.

*Qua ratione ab eo, quod cognitionem habemus cum
 Deo, progrediare ad reliqua.*

Si vera sunt hæc, quæ de num a philosophis dicun-
 cognitione Dei & homi- tur; quid aliud hominibus
 est

σόφων· τί ἄλλο ἀπολείπεται τοῖς ἀνθρώποις,
 ἢ τὸ τοῦ Σωκράτους, μηδέποτε πρὸς τὸν πυθόμε-
 νον, ποδαπὸς ἐστίν, εἰπεῖν ὅτι Ἀθηναῖος ἢ Κορίν-
 θιος, ἀλλ' ὅτι Κόσμιος; Διὰ τί γὰρ λέγεις Ἀθη- 2
 ναῖον εἶναι σεαυτὸν, οὐχὶ δ' ἐξ ἐκείνης μόνον τῆς
 γωνίας, εἰς ἣν ἐρρίφη γεννηθὲν σου τὸ σωματίον; ἢ 3
 δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου, καὶ περιέχοντος οὐ
 μόνον αὐτὴν ἐκείνην τὴν γωνίαν καὶ ὅλην σου τὴν
 οἰκίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς, ὅθεν σου τὸ γένος τῶν
 προγόνων εἰς σὲ κατελήλυθεν, ἐντεῦθεν ποθέν κα-
 λεῖς σεαυτὸν Ἀθηναῖον καὶ Κορίνθιον; Ὁ τοίνυν τῇ 4
 διοικήσει τοῦ κόσμου παρηκολουθηκώς, καὶ μεμα-
 ρηκώς, ὅτι τὸ μέγιστον καὶ κυριώτατον καὶ περι-
 εκτικώτατον πάντων τοῦτό ἐστι τὸ σύστημα τὸ ἐξ
 ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ, ἀπ' ἐκείνου δὲ τὰ σπέρματα
 καταπέπτωκεν οὐκ εἰς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν μόνον,
 οὐδ' εἰς τὸν πάππον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα μὲν τὰ

D 2

ἐπὶ

est reliquum, quam Socra-
 ticum illud, ut interroga-
 tus, cujas sis, numquam te
 Atheniensem aut Corin-
 thium esse respondeas, sed
 Mundanum? Cur enim te
 Atheniensem nominas, ac
 non potius ex illo duntaxat
 angulo, in quem proje-
 ctum fuit tuum cum nasce-
 retur corpusculum? Sa-
 ne perspicuum est, nomen
 Atheniensis aut Corinthii
 te tibi sumere ab eo loco,
 cujus major est auctoritas,
 quique non illum solum an-
 gulum, universamque tuam

domum continet, sed etiam
 illud omnino spatium, un-
 de majorum tuorum genus
 ad te propagatum est. Qui-
 cumque igitur mundi ad-
 ministrationem animo at-
 que intelligentiâ comple-
 xus est, didicitque, hanc
 esse maximam, & longe om-
 nium præcipuam, latissi-
 meque patentem congrega-
 tionem, quæ constat ex
 hominibus & Deo; ab hoc
 verò femina non solum in
 patrem meum aut avum de-
 lapsa esse, sed in cuncta
 quæ in terra generantur

na-

ἐπὶ γῆς γεννώμενά τε καὶ φυόμενα, προηγουμένως
 5 δ' εἰς τὰ λογικά· (ὅτι κοινῶν μόνον ταῦτα πέ-
 φυκε τῷ Θεῷ τῆς συναναστροφῆς, κατὰ τὸν λό-
 6 γον ἐπιπεπλεγμένα·) διατί μὴ εἶπη τις αὐτὸν
 Κόσμιον; διατί μὴ υἱὸν τοῦ Θεοῦ; διατί δὲ φοβη-
 7 θήσεται τι τῶν γινομένων ἐν ἀνθρώποις; Ἀλλὰ
 πρὸς μὲν τὸν Καίσαρα ἢ συγγένεια, ἢ ἄλλον τι-
 ναὶ τῶν μέγα δυναμένων ἐν Ῥώμῃ, ἱκανὴ παρέ-
 χειν ἐν ἀσφαλείᾳ διάγοντας εἶναι, καὶ ἀκαταφρο-
 νήτους, καὶ δεδοικότας μηδ' ὀτιοῦν· τὸ δὲ τὸν
 Θεὸν ποιητὴν ἔχειν, καὶ πατέρα, καὶ κηδεμόνα,
 8 οὐκέτι ἡμᾶς ἐξαιρήσεται λυπῶν καὶ φόβων; Καὶ
 πόθεν φάγω, φησὶ, μηδὲν ἔχων; Καὶ πῶς οἱ δοῦ-
 λοι, πῶς οἱ δραπεταί, τίνι πεποιθότες ἐκεῖνοι, ἀπ-
 αλλάττονται τῶν δεσποτῶν; τοῖς ἀγροῖς, ἢ τοῖς
 οἰκέταις, ἢ τοῖς ἀργυρώμασιν; οὐδενὶ, ἀλλ' ἑαυ-
 9 τοῖς· καὶ ὅμως οὐκ ἐπιλείπουσιν αὐτοὺς τρεφαί. τὸν
 δὲ φιλόσοφον ἡμῖν δεήσει ἄλλοις θάρρουντα καὶ
 ἐπανα-

nascenturque, præcipue ve-
 ro in ea quæ sunt ratione
 prædita: (quippe hæc sola
 ad communitatem consue-
 tudinemque cum Deo nata
 sunt, per ipsam rationem
 cum eo conjuncta:) cur
 quis se Mundanum non no-
 minet? cur non Dei fi-
 lium? cur quidquam, quod
 in rebus fiat humanis, ti-
 meat? At Cæsaris quidem
 cognatio, aut alterius ali-
 cujus qui multum Romæ
 potest, satis præsidii habe-
 bit, ut in tuto vivamus, &

sine contemptu, omnique ti-
 more vacui: Deum vero
 cum habeamus auctorem,
 & patrem, & curatorem,
 hoc nos tristitiâ & timore
 non liberabit? At unde
 comedam, inquit, cum ni-
 hil habeam? Quonam ve-
 ro modo servi, quo modo
 fugitivi, quâ illi re freti,
 suos deserunt dominos?
 num agris, num servis,
 aut argenteis vasis? nullâ
 aliâ re, nisi semetipsis: &
 tamen eis alimenta non de-
 sunt. Philosophum autem
 oport-

ἐπαναπαυόμενον ἀποδημεῖν, καὶ μὴ ἐπιμελεῖσθαι αὐτὸν αὐτοῦ, καὶ τῶν θηρίων τῶν ἀλόγων εἶναι χείρονα καὶ δειλότερον, ὧν ἕκαστον αὐτὸ αὐτῷ ἀρκούμενον, οὔτε τροφῆς ἀπορεῖ τῆς οἰκείας, οὔτε διεξαγωγῆς τῆς καταλλήλου καὶ κατὰ φύσιν;

Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὅτι ἔδει καθῆσθαι τὸν πρεσβύ- 10
τερον ἐνταῦθα, οὐ τοῦτο μηχανώμενον, ὅπως μὴ τα-
πεινοφρονήσῃ, μηδὲ ταπεινοὺς μηδ' ἀγεννεῖς τινὰς
διαλογισμοὺς διαλογιῖσθαι αὐτοὶ περὶ ἑαυτῶν· ἀλ- 11
λὰ μή τινες ἐμπίπτωσι τοιοῦτοι νέοι, οἱ ἐπιγνόντες
τὴν πρὸς τοὺς Θεοὺς συγγένειαν, καὶ ὅτι δεσμά τινὰ
ταῦτα προσηρτήμεθα, τὸ σῶμα καὶ τὴν κτῆσιν
αὐτοῦ, καὶ ὅσα τούτων ἔνεκα ἀναγκαῖα ἡμῖν γίνε-
ται εἰς οἰκονομίαν καὶ ἀναστροφὴν τὴν ἐν τῷ βίῳ,
ὡς βάρη τινὰ καὶ ἀνιάρα καὶ ἀβάστακτα ἀποβ-
ρίψαι θέλωσι, καὶ ἀπελθεῖν πρὸς τοὺς συγγε-
νεῖς.

D 3

oportebit scilicet, aliis con-
fidentem & adquiescentem,
peregrinari, neque ipsum
sui curam gerere, sed bru-
tis animantibus esse dete-
riorem & timidiorē, quo-
rum singula per se semetip-
sis contenta, neque pro-
prio carent alimento, neque
vitæ ratione naturæ suæ
adcommodatâ atque consen-
taneâ?

Equidem arbitrabar, se-
nem hic sedere oportuisse,
non qui id ageret, ut ne
humilibus essetis animis,
neque ut humiles abjectosve

de vobis sermones habere-
tis; sed ne qui tales exi-
sterent adolescentes, qui
cognitione, quæ cum Diis
hominibus intercedat, agni-
tâ, quique intelligentes
vincula quibus sumus ad-
stricti, corpus nempe, &
illius possessionem, & quæ-
cumque propter hæc nobis
sunt ad vitam sustentan-
dam degendamque necessa-
ria, ista velut onera quæ-
dam molesta & intolerabilia
abjicere vellent, & ad suos
cognatos abire. Atque hoc
certamen præceptor vester
&

- 12 νείς. καὶ τοῦτον ἔδει τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι τὸν διδάσκαλον ὑμῶν καὶ παιδευτὴν, εἴ τις ἄρα ἦν· ὑμᾶς μὲν ἔρχεσθαι λέγοντας, Ἐπικτήτε, οὐκέτι ἀνεχόμεθα μετὰ τοῦ σωματίου τούτου δεδεμένοι, καὶ ταῦτο τρέφοντες καὶ ποτίζοντες, καὶ ἀναπαύοντες, καὶ καθαίροντες, εἴτα δι' αὐτὸ συμ-
- 13 περιφερόμενοι τοῖςδε καὶ τοῖςδε. οὐκ ἀδιάφορα ταῦτα, καὶ οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς; καὶ ὁ θάνατος οὐ κακός; καὶ συγγενεῖς τινες τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ
- 14 κείθεν ἐληλύθαμεν; ἄφες ἡμᾶς ἀπελθεῖν, ὅθεν ἐληλύθαμεν· ἄφες λυθῆναί ποτε τῶν δεσμῶν
- 15 τούτων, τῶν ἐξηρησμένων καὶ βαρύντων. ἐνταῦθα λησταί, καὶ κλέπται, καὶ δικαστήρια, καὶ οἱ καλούμενοι τύραννοι, δοκοῦντες ἔχειν τινὰ ἐφ' ἡμῖν ἐξουσίαν, διὰ τὸ σωματίον καὶ τὰ τούτου κτήματα· ἄφες δείξωμεν αὐτοῖς, ὅτι οὐδενὸς
- 16 ἔχουσι ἐξουσίαν. Ἐμὲ δὲ ἐν τῷδε λέγειν, ὅτι, Ἄνθρω-

& institutor, si modo esset ille aliquis, decertare debebat; ut vos quidem eum adiretis, dicentes: „Ἐπικτήτε, nos corpusculi huius vincula tolerare diutius non possumus, cibo scilicet potuque reficientes, & quietem præbentes, & repurgantes, & propter ipsum aliis atque aliis nosmet adcommo-

„Deo nobis est cognatio, atque inde huc devenimus? Permite nobis, ut illuc abeamus, unde venimus: permitte, ut his liberemur vinculis, quibus adstricti sumus & prægravati. Hic latrones, fures, tribunalia, quique tyranni adpellantur, potestatem aliquam in nos, propter corpusculum, illiusque possessiones, se existimantes habere: sine, eis ostendamus, nihil eos habere potestatis.“ Me vero

*Ανθρώποι ἐκδέξασθε τὸν Θεόν. ὅταν ἐκεῖνος σημή-
 νῃ καὶ ἀπολύσῃ ὑμᾶς ταύτης τῆς ὑπηρεσίας, τότε
 ἀπολύεσθε πρὸς αὐτόν· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἀνά-
 σχεσθε ἐνοικοῦντες ταύτην τὴν χώραν, εἰς ἣν ἐκεῖ-
 νος ὑμᾶς ἔταξεν. ὀλίγος ἄρα χρόνος οὗτος ὁ τῆς 17
 οἰκήσεως, καὶ ῥάδιος τοῖς οὕτω διακειμένοις. ποῖος
 γὰρ ἔτι τύραννος, ἢ ποῖος κλέπτης, ἢ ποῖα δικα-
 στήρια φοβερά τοῖς οὕτω παρ' οὐδὲν πεπονημένοις
 τὸ σῶμα καὶ τὰ τούτου κτήματα; μένατε, μὴ
 ἀλογίστως ἀπέλθῃτε.

Τοιούτὸν τι ἔδει γίνεσθαι παρὰ τοῦ παιδευ- 18
 τοῦ πρὸς τοὺς εὐφυεῖς τῶν νέων. Νῦν δὲ τί γίνεται; 19
 νεκρὸς μὲν ὁ παιδευτής, νεκροὶ δ' ὑμεῖς. ὅταν χορτα-
 σθῇτε σήμερον, κάθῃσθε κλάοντες περὶ τῆς αὔριον,
 πόθεν; Φάγητε. Ἀνδράποdon, ἂν σχῆς, ἔξεις· ἂν μὴ 20
 σχῆς, ἐξελεύσῃ· ἢ νοικταὶ ἡ θύρα. τί πενθεῖς; ποῦ ἔτι

D 4

τόπος

verò ad hæc dicere oportebat: „Exspectate, ò homines, Deum! Cum ille significarit, & hoc ministerio vos liberarit, tunc ad eum emigrabitis: in præsentia vero habitatio- nem hanc locumque tolerate, in quo quemque vestrum ipse constituit. Breve quidem tempus hujusce habitationis, nec iis difficile, qui sic animo sunt adfecti: nam quis jam tyrannus, qui fur, aut quæ tribunalia formidolosa his, qui corpus ejusque posses-

„siones ita nihili faciunt? „Manete; nec temere discedatis!“

Tali quodam modo præceptor cum ingenuis adolescentibus agere debebat. Nunc vero quid fit? Emortuus est præceptor; emortui & vos. Postquam hodie saturati estis, sedetis flentes de crastino, undenam cibum sitis habituri. Mancipium! si habueris, habebis: si non habueris, e vitâ exhibis: aperta est janua. Quid luges? ubi jam

- τόπος δακρύων; τίς ἔτι κολακείας ἀφορμή; διατί
 ἄλλος ἄλλω φθονήσῃ; διατί πολλὰ κεκτημένους
 θαυμάσῃ, ἢ τοὺς ἐν δυνάμει τεταγμένους, μάλιστα
 21 ἂν καὶ ἰσχυροὶ ᾧσι καὶ ἐργίλοι; τί γὰρ ἡμῖν ποιή-
 σουσιν; ἃ δύνανται ποιῆσαι, τούτων οὐκ ἐπιστρέ-
 ψόμεθα· ᾧν ἡμῖν μέλει, ταῦτα οὐ δύνανται. τίς
 22 οὖν ἔτι ἀρξῇ τοῦ οὕτω διακειμένου; Πῶς Σωκρά-
 τῆς εἶχε πρὸς ταῦτα; πῶς γὰρ ἄλλως, ἢ ὡς ἔδει
 23 τὸν πεπεισμένον ὅτι ἐστὶ τῶν Θεῶν συγγενής; Ἄν
 μοι λέγητε, Φησὶ, νῦν, ὅτι ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτοις,
 ἵπως μηκέτι διαλέξῃ τούτους τοὺς λόγους οὓς μέχρι
 νῦν διελέγου, μηδὲ παρενοχλήσῃς ἡμῶν τοῖς νέοις,
 24 μηδὲ τοῖς γέροισιν· ἀποκρινοῦμαι, ὅτι γελοῖοί
 ἐστε, οἳ τινες ἀξιοῦτε, εἰ μὲν με ὁ στρατηγὸς
 ὁ ὑμέτερος ἔταξεν εἰς τινὰ τάξιν, ὅτι ἔδει με
 τηρεῖν αὐτήν καὶ φυλάττειν, καὶ μυριάκις πρότε-
 ρον αἰρεῖσθαι ἀποθνήσκειν, ἢ ἐγκαταλιπεῖν αὐτήν.

jam locus est lacrymis?
 quæ jam adulationis occa-
 sio? quamobrem alter alte-
 ri invidet? quamobrem
 locupletes aut potentes de-
 mirantur, præsertim si &
 robusti sint & iracundi?
 Quid enim nobis facient?
 quæ illi possunt, ea nos
 nihil curamus: quæ nobis
 curæ sunt, in his illi nihil
 possunt. Quis igitur ho-
 mini sic adfecto imperabit?
 Quomodo in his se præsti-
 tit Socrates? quonam alio
 modo nisi quo eum dece-
 bat, qui se Diis cognatum

esse persuasum habuit? „Si
 „mihi (inquit) nunc dica-
 „tis: Eâ lege te dimittimus,
 „ut missas facias disputatio-
 „nes istas, quibus hæcte-
 „nus es usus, neque vel
 „adolescentibus vel senibus
 „nostris sis molestus; re-
 „spondebo, ridiculos esse
 „vos, qui quidem censea-
 „tis, si me vester imperator
 „aliquâ in statione collocâs-
 „set, eam mihi servandam
 „esse tuendamque, & mil-
 „lies ante oppetendam
 „mortem, quam eam sta-
 „tionem deferendam: si
 „vero

εἰ δ' ὁ Θεὸς ἐν τίνι χώρᾳ καὶ ἀναστροφῇ κατατέ-
 ταχε, ταύτην δ' ἐγκαταλιπεῖν δεῖ ἡμᾶς. Τοῦτ' 25
 ἔστιν ἄνθρωπος ταῖς ἀληθείαις συγγενὴς τῶν Θεῶν.
 Ἡμεῖς οὖν ὡς κοιλίαι, ὡς ἔντερα, ὡς αἰδοῖα, οὕτω 26
 περὶ αὐτῶν διανοούμεθα· ὅτι φοβούμεθα, ὅτι ἐπι-
 θυμούμεν· τοὺς εἰς ταῦτα συνεργεῖν δυναμένους κρ-
 λακεύομεν, τοὺς αὐτοὺς τούτους δεδοίκαμεν.

Ἐμέ τις ἠξίωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ γράψαι εἰς τὴν 27
 Ῥώμην, ὡς ἔδόκει τοῖς πολλοῖς, ἡτυχηκῶς, καὶ
 πρότερον μὲν ἐπιφανὴς ὢν καὶ πλούσιος, ὕστερον δ'
 ἐκπεπτωκῶς ἀπάντων, καὶ διάγων ἐνταῦθα. καὶ γὰρ 28
 ἔγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ ταπεινῶς. ὁ δ' ἀναγνούς τὴν
 ἐπιστολὴν, ἀπέδωκέ μοι αὐτὴν, καὶ ἔφη· ὅτι, Ἐγὼ
 βοηθηθῆναι τι ὑπὸ σου ἠθέλον, οὐχὶ ἐλεηθῆναι· κα-
 κὸν δέ μοι οὐθέν ἐστιν.

Οὕτω καὶ Ῥούφος, πειράζων με, εἰώθει λέγειν· 29
 Συμβήσεταιί σοι τοῦτο καὶ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δεσπότης.

D 5

Καίμου

„vero Deus quamdam mihi
 „stationem vitæque ratio-
 „nem adlignârit, eam vero
 „esse relinquendam.“ Hoc
 demum est, hominem esse
 Diis immortalibus cogna-
 tum. At nos non secus,
 ac si ventres, ac si intesti-
 na, ac si pudenda essemus,
 de nobis ipsis cogitamus:
 sic timemus, sic cupimus;
 &, qui in hæc aliquam ha-
 bent potestatem, his adu-
 lamur, eosdemque metui-
 mus.

Petierat a me nonnemo,
 ut suâ causâ Romam scri-

berem; vir, ut vulgo vi-
 debatur, adversâ fortunâ
 pressus, cum prius illustris
 fuisset & dives, postea ve-
 ro his omnibus spoliatus
 vitam hic ageret. Ego li-
 teras pro eo scripsi submis-
 sius; quibus ille lectis, mi-
 hi redditisque, ait: Adju-
 menti aliquid a te petie-
 ram, non commiseratio-
 nem; mali enim nihil mihi
 accidit.

Sic & Rufus, tendandi
 mei causâ, dicere solebat:
 Hoc & illud ab hero tibi
 accidet. Meque respon-
 dente,

- 30 Καί μοῦ πρὸς αὐτὸν ἀποκριναμένου, ὅτι ἀνθρώπινα·
 Τί οὖν, ἔφη, ἐκεῖνον παρακαλῶ, παρὰ σοῦ αὐτὰ
 31 λαβεῖν δυνάμενος; Τῷ γὰρ ὄντι, ὃ ἐξ αὐτοῦ τις
 ἔχει, περισσὸς καὶ μάταιος παρ' ἄλλου λαμβά-
 32 νων. Ἐγὼ οὖν ἔχων ἐξ ἑμαυτοῦ λαβεῖν τὸ μεγα-
 λόψυχον καὶ γενναῖον, ἀγρὸν παρὰ σοῦ λάβω,
 καὶ ἀργύριον, ἢ ἀρχὴν τινα; μὴ γένοιτο. οὐχ οὐ-
 33 τως ἀναισθητός ἔσομαι τῶν ἐμῶν κτημάτων. Ἀλλ'
 ὅταν τις ᾖ δειλὸς καὶ ταπεινός, ὑπὲρ τούτου τί
 ἄλλο, ἢ ἀνάγκη γράφειν ἐπιστολάς, ὡς ὑπὲρ νε-
 κροῦ; Τὸ πτώμα ἡμῖν χάρισαι τοῦ δαίμονος, καὶ ζέ-
 34 στην αἱματίου. Τῷ γὰρ ὄντι πτώμα ὁ τοιοῦτός
 ἐστι, καὶ ζέστης αἱματίου· πλεόν δ' οὐδέν. εἰ δ'
 ἦν πλεόν τι, ἡσθάνετ' ἂν, ὅτι ἄλλος δι' ἄλλον οὐ
 δυστυχεῖ.

ΚΕΦ.

dente, humana ea esse:
 Quid ergo, inquit, ab illo
 peto, cum a te impetra-
 re possim? Revera enim,
 quod quis a seipso habet,
 vanus est atque ineptus, ab
 alio si accipiat. Ego igitur
 cum magnum & genero-
 sum animum a meipso acci-
 pere possim, a te agrum &
 argentum, aut magistratum
 accipiam? Absit! equidem
 non erō mearum possessio-
 num adeo ignarus. Sed si

quis timidus fuerit atque
 abjectus, pro eo quid aliud
 necesse est, quam ut veluti
 pro emortuo scribantur li-
 teræ? hoc modo; Istius
 cadaver dona nobis, &
 miselli sanguinis sexta-
 rium. Talis enim homo
 revera cadaver est, &
 sanguinis sextarius; præ-
 tereaque nihil: si quid
 enim amplius esset, alium
 propter alium non esse
 miserum intelligeret.

CAP.

Κ Ε Φ. Ι'.

Πρὸς τοὺς περὶ τὰς ἐν Ῥώμῃ προαγωγὰς
ἐσπουδάκοντας.

Εἰ οὕτω σφοδρῶς συνετετάμεθα περὶ τὸ ἔργον
τὸ ἑαυτῶν, ὥς οἱ ἐν Ῥώμῃ γέροντες περὶ αὐτῶν ἐσπου-
δάκασιν, τάχα ἂν τι ἠνύομεν καὶ αὐτοί. Οἶδα 2
ἐγὼ πρεσβύτερον ἄνθρωπον ἐμοῦ, τὸν νῦν ἐπὶ τοῦ
σίτου ὄντα ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὅτε ταύτην παρῆγεν
ἀπὸ τῆς Φυγῆς ἀναστρέφων, οἷα εἶπέ μοι, κατα-
τρέχων τοῦ προτέρου ἑαυτοῦ βίου, καὶ περὶ τῶν
ἐξῆς ἐπαγγελλόμενος, ὅτι ἄλλο οὐδὲν ἀναβαῖς
σπουδάσει, ἢ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀταραξίᾳ διεξα-
γαγεῖν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου. Πόσον γὰρ ἔτι ἐστὶν
ἐμοὶ τὸ λοιπόν; Καὶ γὰρ ἔλεγον αὐτῷ, ὅτι οὐ ποιή- 3
σεις· ἀλλ' ὁσφρανθεὶς μόνον τῆς Ῥώμης, ἀπάντων
τούτων ἐπιλήσῃ. ἂν δὲ καὶ εἰς αὐλὴν πάροδος τις
δίδω-

C A P. X.

In eos, qui Romæ honoribus inserviunt.

Si tantâ nos contentione ad nostra officia adplicare-
mus, quantâ Romani senes suis inserviunt studiis, for-
tasse nos quoque aliquid perficeremus. Memini ego
quemdam me natu maio-
rem, nunc Romæ annonæ præfectum, cum hac iter
habuisset, ab exilio redi-
ens, quæ mihi ille dixe-
rit, vitam suam priorem
percurrere, & de reliquâ
vita pollicitus, se, in Ur-
bem reversum, nil aliud
curaturum, nisi ut in otio
& tranquillitate quod vi-
tæ reliquum fuerit ageret.
Quantulum enim, inquit,
mihi superest vitæ? Ego
autem ei, nequaquam istud
eum facturum, dixi; sed,
simul atque Romam subo-
doratus esset, fore ut ho-
rum omnium obliviscere-
tur; quod si quis ei etiam
in

δίδωται, ὅτι χαίρων καὶ τῷ Θεῷ εὐχαριστῶν
 4 ὥσεται. Ἄν μ' εὖρης, ἔφη, Ἐπίκτητε, τὸν ἕτε-
 ρον πόδα εἰς τὴν αὐλὴν τιθέντα, ὃ βούλει ὑπο-
 5 λάμβανε. Νῦν οὖν τί ἐποίησε; πρὶν ἐλθεῖν εἰς
 τὴν πόλιν, ἀπήντησαν αὐτῷ παρὰ Καίσαρος πινα-
 κίδες· ὃ δὲ λαβὼν, πάντων ἐκείνων ἐξελάθετο,
 6 καὶ λοιπὸν ἐν ἑξ ἑνὸς ἐπισεσώρευκεν. Ἦθελον αὐ-
 τὸν νῦν παραστὰς ὑπομνήσαι τῶν λόγων, οὓς
 ἔλεγε παρερχόμενος, καὶ εἰπεῖν, ὅτι, Πόσω σοῦ
 ἐγὼ κομψότερος μάντις εἰμί;

7 Τί οὖν; ἐγὼ λέγω, ὅτι ἀπρακτόν ἐστι τὸ ζῶον;
 μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ διατί ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν πρακτι-
 8 κοί; Εὐθὺς ἐγὼ πρῶτος, ὅταν ἡμέρα γένηται, μι-
 κρὰ ὑπομιμνήσκομαι, τίνα ἐπαναγνῶναί με δεῖ.
 εἴτα εὐθὺς ἐμαυτῷ. Τί δέ μοι καὶ μέλει πῶς ὁ
 δεῖνα ἀναγνῶ; πρῶτόν ἐστιν, ἵνα ἐγὼ κοιμηθῶ.
 Καί

in aulam daretur aditus, læ-
 tum, & Deo gratias agen-
 tem, eo se præcipitaturum
 ajebam. At ille: Si me,
 inquit, Epictete, altero
 pede aulam ingressum in-
 veneris, quidvis de me
 existimato. Nunc igitur
 quid fecit? priusquam Ur-
 bem intrâisset, codicilli a
 Cæsare obviam ei mitteban-
 tur; quibus ille acceptis,
 priorum omnium oblitus
 est, & deinceps aliud ex
 alio sibi negotium accumu-
 lavit. Vellem equidem nunc
 ei coram in memoriam re-
 vocare sermones, quos

præteriens habuit, & di-
 cere; Quanto ego sum te
 præstantior vates!

Quid igitur? Egone di-
 co, ad vitam in otio trans-
 igendam natum esse homi-
 nem? Absit! Sed cur nos
 non sumus actiuosi? Statim
 quidem ad me quod adti-
 net, quum primùm luce-
 scit, parumper mecum ipse
 recordor, quænam mihi
 sint prælegenda: deinde
 statim ipse mecum: „Quid
 „vero mea refert, quemad-
 „modum iste legat? hoc
 „primum est, ut ego dor-
 „miam.“

Καί τοι τί ὅμοια τὰ ἐκείνων πράγματα τοῖς 9
 ἡμετέροις; Ἄν ἐπιστῇτε τί ἐκεῖνοι ποιῶσιν, αἰ-
 σθήσεσθε. τί γάρ ἄλλο, ἢ ὅλην τὴν ἡμέραν
 ψηφίζουσι, συζητοῦσι, συμβουλεύουσι περὶ σιτα-
 ρίου, περὶ ἀγριδίου, περὶ τινων προκεπῶν τοιού-
 των; Ὅμοιον οὖν ἐστίν, ἐντευξίδιον παρὰ τινος 10
 λαβόντα ἀναγινώσκειν, Παρακαλῶ σε ἐπιτρέ-
 ψαι μοι σιτάριον ἐξαγαγεῖν· ἢ, Παρακαλῶ σε
 παρὰ Χρυσίππου ἐπισκέψασθαι τίς ἐστίν ἡ τοῦ
 κόσμου διοίκησις, καὶ ποῖαν τινὰ χώραν ἐν αὐ-
 τῷ ἔχει τὸ λογικὸν ζῶεν· ἐπίσκεψαι δὲ καὶ τίς
 εἶ σὺ, καὶ ποῖόν τι σοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κα-
 κόν. Ταῦτα ἐκείνοις ὅμοιά ἐστιν; ἀλλ' ὁμοίας 11
 σπουδῆς χρεῖαν ἔχοντα; ἀλλ' ὡσαύτως ἀμε-
 λεῖν αἰσχρὸν τούτων καὶ ἐκείνων; Τί οὖν; ἡμεῖς 12
 μόνοι βραδυμοῦμεν καὶ νυστάζομεν; Οὐ· ἀλλὰ
 πολὺ πρότερον ὑμεῖς οἱ νέοι. ἐπεὶ τοι καὶ ἡμεῖς 13
 οἱ

„miam.“ Quamquam, quid simile habent istorum res cum nostris? Si animadverteritis quid illi agant, intelligetis. Quid enim aliud, nisi totum diem rationes subducunt, disquirunt inter se, consilia conferunt, de aliqua frumenti copia, de agello, & aliis id genus profectibus? Numquid ista inter se similia sunt, petitionem hujusmodi legere: Oro te, ut me frumenti nonnihil sinas exportare; aut: Oro te, ut

juxta Chrysippum consideres, quæ sit Mundi administratio, & quem in eo locum obtineat animal rationis particeps. Considera vero etiam, qui tu sis, & cujusmodi sit tuum bonum ac malum. Hæccine illis similia sunt? At par studium requirunt? at pari modo turpe est, hæc atque illa negligere? Quid ergo? nos soli ignavi sumus & dormitamus? Non; sed multo magis vos adolescentes. Quandoquidem & nos senes,

εἰ γέροντες, ὅταν παίζοντας ὁρῶμεν νέους, συμ-
προθυμούμεθα καὶ αὐτοὶ συμπαίξειν· πολὺ δὲ
πλέον, εἰ ἐώρων διεγνηγεργμένους καὶ συμπροθυ-
μουμένους, προεθυμούμην ἂν συσπιδάξαι καὶ
αὐτός.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Φιλοστοργίας.

Ἀφικομένου δὲ τινος πρὸς αὐτὸν τῶν ἐν τέλει,
πυθόμενος παρ' αὐτοῦ τὰ ἐπὶ μέρους, ἠρώτησεν,
2 εἰ καὶ τέκνα εἴη αὐτῷ καὶ γυνή. τοῦ δ' ὁμολο-
γήσαντος, προσεπύθετο· Πῶς τι οὖν χρητὴ τῷ
3 πράγματι; Ἀθλίως, ἔφη. Καὶ ἔς· Τίνα τρόπον;
οὐ γὰρ δὴ τούτου ἕνεκα γαμοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ
παιδοποιοῦνται, ὥπως ἄθλιοι ᾖσιν, ἀλλὰ μᾶλλον
4 ὥπως εὐδαίμονες. Ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, οὕτως ἀθλίως
ἔχω

nes, cum ludentes vide-
mus adolescentes, & ipsi
quadam colludendi cupidi-
tate ducimur: multo vero
magis, si vos excitatos

promptosque viderem, &
ipse ad seria vobiscum tra-
ctanda promptior alacrior-
que fierem.

CAP. XI.

De Caritate in suos.

Quum vero ex optimati-
bus quidam eum convenis-
set, nonnulla particulatim
ex eo percontatus, an &
ei liberi essent atque uxor,
quæsit. Quod ubi ille
adfirmavit, perrexit inter-
rogare, Ut res ista ei cede-

ret? Miserè, inquit. Cui
Epictetus: Quo pacto?
neque enim eâ de causâ
uxores ducunt viri, & li-
beros procreant, ut miseri,
sed potius ut beati sint.
Atqui, inquit, quod ad li-
beros adtinet, ita equidem
miser

ἔχω περὶ τὰ παιδάρια, ὥστε πρῶην νοσοῦντός μου
 τοῦ θυγατρίου, καὶ δόξαντος κινδυνεύειν, οὐχ
 ὑπέμεινα οὐδὲ παρῆναι αὐτῷ νοσοῦντι· φυγὼν
 δ' ἄχόμην, μέχρ' οὗ προσήγειλέ τις μοι, ὅτι
 ἔχει καλῶς. Τί οὖν; ἔρθῳς φαίνῃ σαυτῷ ταῦ- 5
 τα πεπειηκέναι; Φυσικῶς, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν
 τοῦτό με πείσῃ, ἔφη, σὺ, διότι φυσικῶς· καὶ
 ἐγὼ σε πείσω, ὅτι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν γινόμε-
 νον, ἔρθῳς γίνεται. Τοῦτο, ἔφη, πάντες ἢ οἷγε 6
 πλεῖστοι πατέρες πάσχομεν. Οὐδ' ἐγὼ σοι ἀν-
 τιλέγω, ἔφη, ὅτι οὐ γίνεται· τὸ δ' ἀμφισβη-
 τούμενον ἡμῖν ἐκείνόν ἐστιν, εἰ ἔρθῳς. ἐπεὶ τού- 7
 τ' γε ἔνεκα καὶ τὰ φύματα δεῖ λέγειν ἐπ' ἀγα-
 θῷ γίνεσθαι τοῦ σώματος, ὅτι γίνεται· καὶ
 ἀπλῶς, τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι κατὰ φύσιν, ὅτι
 πάντες σχεδὸν, ἢ οἷγε πλεῖστοι, ἀμαρτάνομεν.
 δεῖξον οὖν μοι σὺ, πῶς κατὰ φύσιν ἐστίν. 8

Οὐ

miser sum, ut nuper, cum
 ægrotasset filiola, ac vide-
 retur mihi de vitâ pericli-
 tari, ne adesse quidem illi
 ægrotanti sustinuerim: sed
 me foras proripui, donec
 mihi quidam, bene se eam
 habere, renunciasset. Quid
 ergo? recte te hæc fecisse
 censes? Secundum natu-
 ram, inquit. Imo vero il-
 lud tū mihi persuade, in-
 quit, te id secundum na-
 turam fecisse: atque ego
 tibi persuadebo, quidquid
 secundum naturam fiat, id
 recte fieri. At illud qui-

dem omnibus nobis, aut
 certe plerisque, usu venit
 patribus. Neque vero tibi
 ego refragor, inquit, id
 ita fieri: sed, de quo a no-
 bis ambigitur, id est, num
 recte fiat. Nam istâ qui-
 dem ratione etiam tubera
 in corporis commodum na-
 sci dicendum erit, quoniam
 nascuntur: atque etiam adeo
 peccatum secundum natu-
 ram esse, quandoquidem fe-
 re omnes, aut certe pleri-
 que, peccamus. Tu ergo
 mihi ostende, quomodo se-
 cundum naturam sit. Non
 possum,

Οὐ δύναμαι, ἔφη· ἀλλὰ σύ μοι μάλλον δεῖ-
ξον, πῶς οὐκ ἔστι κατὰ φύσιν, οὐδ' ὀρθῶς γί-
νεται.

- 9 Καὶ ὅς· ἀλλ' εἰ ἐζητοῦμεν, ἔφη, περὶ λευ-
κῶν καὶ μελάνων, ποῖον ἂν κριτήριον παρεκαλῶ-
μεν πρὸς διάγνωσιν αὐτῶν; Τὴν ὄρασιν, ἔφη.
Τί δ', εἰ περὶ θερμῶν καὶ ψυχρῶν, καὶ σκληρῶν
10 καὶ μαλακῶν, ποῖόν τι; Τὴν ἀφήν. Οὐκοῦν,
ἐπειδὴ περὶ τῶν κατὰ φύσιν, καὶ τῶν ὀρθῶς ἢ οὐκ
ὀρθῶς γινομένων ἀμφισβητοῦμεν, ποῖον θέλεις κρι-
11 τήριον παραλάβωμεν; Οὐκ οἶδ' ἔφη. Καὶ μὴν
τὸ μὲν τῶν χρωμάτων καὶ ὁσμῶν, ἔτι δὲ χυλῶν
κριτήριον ἀγνοεῖν, τυχὸν οὐ μεγάλη ζημία· τὸ
δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, καὶ τῶν παρὰ
φύσιν καὶ κατὰ φύσιν τῷ ἀνθρώπῳ, δοκεῖ σοι μι-
κρὰ ζημία εἶναι τῷ ἀγνοοῦντι; Ἡ μεγίστη μὲν
12 οὖν. Φέρε, εἰπέ μοι, πάντα ἃ δοκεῖ τισιν εἶναι
καλὰ

possum, inquit: quin tu
potius id mihi ostende,
quo pacto non sit secun-
dum naturam, neque re-
cte fiat.

Tum ille: Si quæstio
nobis esset de albo & ni-
gro, inquit; quodnam in-
strumentum ad ea dijudi-
canda adhiberemus? Vi-
sum, inquit. Quid vero, si
de calidis & frigidis, de
duris & mollibus; quod-
nam? Tactum. Cum igitur
de his quæ secundum natu-
ram sint, quæ recte aut

secus fiant, disceptemus;
quodnam instrumentum ad-
hibendum censes? Nescio,
inquit. At vero, quo sen-
su colores & odores, atque
etiam sapes discernantur,
ignorare, non magnum
fortasse fuerit damnum:
sed, quo sensu discernenda
sint bona & mala, ignora-
re, & quæ naturæ homi-
nis sint consentanea, quæ
repugnantia, idne exiguum
damnum videtur? Imo ve-
ro maximum. Age, dic
mihi; omniane quæ non-
nullis

καλὰ καὶ προσήκοντα, ὁρθῶς δοκεῖ; καὶ νῦν Ἰου-
δαίοις, καὶ Σύροις, καὶ Αἰγυπτίοις, καὶ Ῥωμαίοις,
οἷόν τε πάντα τὰ δοκοῦντα περὶ τροφῆς, ὁρθῶς δο-
κεῖν; Καὶ πῶς οἷόν τε; Ἀλλ', οἶμαι, πᾶσα ἀνάγκη 13
κη, εἰ ὁρθά ἐστιν Αἰγυπτίων, μὴ ὁρθὰ εἶναι τὰ
τῶν ἄλλων· εἰ καλῶς ἔχει τὰ Ἰουδαίων, μὴ
καλῶς ἔχειν τὰ τῶν ἄλλων. Πῶς γὰρ οὐ;
Ὅπου δ' ἀγνοία, ἐκεῖ καὶ ἀμαθία, καὶ ἡ περὶ τὰ 14
ἀναγκαῖα ἀπαιδευσία. Συνεχώρει. Σὺ οὖν, ἔφη, 15
τούτων αἰσθόμενος, οὐδὲν ἄλλο τοῦ λοιποῦ σπου-
δάσεις, οὐδ' ἐπ' ἄλλῳ τινὶ τὴν γνώμην ἔξεις, ἢ
ὅπως τὸ κριτήριον τῶν κατὰ φύσιν καταμάθῃς,
καὶ τούτῳ προσχρώμενος διακρίνης τῶν ἐπὶ μέρους
ἐκαστον.

Ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος, τὰ τοσαῦτα ἔχω σοι 16
πρὸς ὃ βούλει βοηθῆσαι. Τὸ φιλόστοργον δοκεῖ σοι 17
κατὰ

nullis pulcra & decora esse
videntur, recte videntur?
an fieri potest, ut quæ
nunc Judæi, Syri, Ægyp-
tii, Romani de victu sen-
tiant, recte omnes sen-
tiant? Quæ fieri id possit?
(Sane non potest:) sed om-
nino necesse est, puto, si
Ægyptiorum instituta recta
sunt, ut reliquorum recta
non sint: si Judæorum be-
ne se habent, cæterorum
non bene se habere. Quid-
ni vero? Ubi autem igno-
rantia, ibi etiam impruden-

tia, & rerum necessariarum
imperitia. Concedebat. Tu
igitur, inquit, his intelle-
ctis, nihil aliud posthac
curabis, neque alio ani-
mum intendes, nisi ut de
iis quæ secundum naturam
sint judicandi facultatem
tibi compares, eaque
usus singula quæque diju-
dices.

Sed in re præsentī hæc
habeo, quæ tibi in eo
quod velis, adjumento sint.
Caritas in tuos videtur ne

- κατὰ φύσιν τε εἶναι, καὶ καλόν; Πῶς γὰρ οὐ;
 Τί δέ; τὸ μὲν φιλόστοργον κατὰ φύσιν τε καὶ
 καλόν ἐστι, τὸ δ' εὐλόγιστον οὐ καλόν; Οὐδαμῶς.
 18 Μὴ τοίνυν μάχην ἔχει τῷ φιλοστόργῳ τὸ εὐλόγιστον;
 Οὐ δοκεῖ μοι. Εἰ δὲ μὴ, τῶν μαχομένων ἀνάγκη
 θάτερον κατὰ φύσιν ὄντος, θάτερον εἶναι πα-
 19 ρὰ φύσιν. ἢ γὰρ οὐ; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν ὅτι ἂν
 εὕρισκωμεν ὁμοῦ μὲν φιλόστοργον, ὁμοῦ δ' εὐλόγι-
 στον, τοῦτο θαρρῶντες ἀποφαινόμεθα ὀρθόν τε εἶναι,
 20 καὶ καλόν; Ἔστω, ἔφη. Τί οὖν; ἀφεῖναι νοσοῦν τὸ
 παιδίον, καὶ ἀφέντα ἀπελθεῖν, ἔτι μὲν οὐκ εὐλό-
 γιστον, οὐκ οἶμάί σ' ἀντερεῖν. ὑπολείπεται δ'
 21 ἡμᾶς σκοπεῖν, εἰ φιλόστοργον. Σκοπῶμεν δὴ. Ἄρ'
 οὖν σὺ μὲν ἐπειδὴ φιλοστόργως διέκεις πρὸς τὸ
 παιδίον, ὀρθῶς ἐποίησας φεύγων καὶ ἀπολείπων αὐ-
 τό; ἢ μήτηρ δ' οὐ φιλοστοργεῖ τὸ παιδίον; Φι-
 λoστορ-

tibi secundum naturam esse,
 & in rerum honestarum
 numero? Quidni? Quid
 vero? caritas quidem se-
 cundum naturam fuerit, &
 honesta; quod vero rectæ
 rationi est consentaneum,
 non erit honestum? Mini-
 me vero. Num ergo cum
 caritate pugnat id quod re-
 ctæ rationi est consenta-
 neum? Mihi non vide-
 tur. (*Recte ais;*) nam alio-
 qui alterutrum pugnantium
 naturæ consentire necesse
 fuerit, dissentire alterum:
 nonne ita res se habet? Ita,
 inquit. Proinde quidquid
 invenerimus, quod simul

rectæ rationi sit consenta-
 neum, simulque ad carita-
 tem pertinens, idem & re-
 ctum & honestum esse con-
 fidenter pronunciabimus?
 Esto, inquit. Quid ergo?
 ægrotantem relinquere fi-
 liolam, eaque relicta disce-
 dere, id vero non esse re-
 ctæ rationi consentaneum,
 te non negaturum arbitror:
 restat igitur, ut considere-
 mus, an caritati sit consen-
 taneum. Consideremus. Tu
 igitur quum paterno amore
 filiolarum deamares, recte
 faciebas, qui eam fugeres,
 defereresque? mater vero
 non amat filiam? Amat il-

λαστοργεῖ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔδει καὶ τὴν μη- 22
 τέρα ἀφεῖναι αὐτό, ἢ οὐκ ἔδει; Οὐκ ἔδει. Τί
 δ' ἢ τίτθῃ, στέργει αὐτό; Στέργει, ἔφη. Ἔδει
 οὖν καὶ κείνην ἀφεῖναι αὐτό; Οὐδαμῶς. Τί δ' ὁ
 παιδαγωγὸς, εὐ στέργει αὐτό; Στέργει. Ἔδει 23
 οὖν καὶ κείνον ἀφέντα ἀπελθεῖν· εἴθ' οὕτως ἔρη-
 μον καὶ ἀβοήθητον ἀπολειφθῆναι τὸ παιδίον, διὰ
 τὴν πολλὴν φιλοστοργίαν τῶν γονέων ὑμῶν, καὶ
 τῶν περὶ αὐτό; ἢ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν οὔτε στερ-
 γόντων, οὔτε κηδομένων ἀπεθανεῖν; Μὴ γέ-
 νοιτο. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γε ἄνιστον καὶ ἄγνωμον, ὃ 24
 τις αὐτῷ προσήκον οἶεται διὰ τὸ φιλόστοργος
 εἶναι, τοῦτο τοῖς ὁμοίως φιλοστοργοῦσι μὴ ἐφίε-
 ναι; Ἀτοπον. Ἄγε, σὺ δ' ἂν ἡβούλου νεσῶν, 25
 φιλοστέργους οὕτως ἔχειν τοὺς προσήκοντας, τοὺς
 τ' ἄλλους, καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖ-
 κα, ὥστ' ἀφεθῆναι μόνος ὑπ' αὐτῶν καὶ ἔρημος;

E 2

Οὐδα-

la quidem. Matremne igitur pariter eam deferere oportebat, an non? Non oportebat. Quid vero, an nutrix illam diligit? Diligit, inquit. Ergo & ab eâ illam deferi oportebat? Nequaquam. Quid vero pædagogus? non eam diligit? Diligit. Illum igitur pariter discedere, puellâ relictâ, oportebat; atque ita desertam inopemque puellulam relinqui, propter ingentem istum vestrum & parentum & domesticorum in eam amorem? aut

in eorum manibus, qui neque amarent, neque curarent, mori eam oportebat? Absit. Atqui illud iniquum sane & minime consentaneum est; quod ipse tibi convenire censeas ob caritatem, id non concedere iis qui eadem caritate illam complectuntur? Absurdum. Age vero, num tu, si ægrotares, velles adeo tui amantes habere propinquos, aliosque, & ipsos liberos, & uxorem, ut solus & desertus ab eis relinquereris? Nequaquam.

Opta-

26 Οὐδαμῶς. Εὐξαίω δ' ἂν οὕτω στερχθῆναι ὑπὸ τῶν σαυτοῦ, ὥστε διὰ τὴν ἄγαν αὐτῶν φιλοστοργίαν αἰεὶ μόνος ἀπολείπεσθαι ἐν ταῖς νόσοις; ἢ τούτου γ' ἕνεκα μᾶλλον ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, εἰ δυνατόν ἦν, φιλοστοργεῖσθαι ἡυχῆου, ὥστ' ἀπολείπεσθαι ὑπ' αὐτῶν; εἰ δὲ ταῦτα, ὑπολείπεται μηδαμῶς ἔτι φιλόστοργον εἶναι τὸ πραχθέν.

27 Τί οὖν; οὐδὲν ἦν τὸ κινῆσάν σε, καὶ ἐξορμῆσαν πρὸς τὸ ἀφεῖναι τὸ παιδίον; καὶ πῶς οἶόν τε; ἀλλὰ τοιοῦτόν τι ἂν, οἷον καὶ ἐν Ῥώμῃ τινὰ ἦν τὸ κινῶν, ὥστ' ἐγκαλύπτεσθαι, τοῦ ἵππου τρέχοντος ᾧ ἐσπουδάκει· εἶτα νικήσαντός ποτε παραλόγως, σπόγγῶν δεῖσαι αὐτῷ πρὸς τὸ ἀναληφθῆναι λειπο-

28 ψυχῶντα. Τί οὖν τοῦτό ἐστι; Τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τυχόν. ἐκεῖνο δ' ἀπαρκεῖ πεισθῆναι, εἴπερ ὑγιὲς ἐστὶ τὸ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων

λε-

Optaresne vero te sic a tuis diligi, ut ob vehementem eorum caritatem, semper solus in morbis ab eis relinquereris? aut hac quidem de causâ potius ab inimicis diligi te, si fieri posset, optares, ut ab eis deferereris? Quod si hæc ita sunt, restat, ut factum istud tuum minime caritati sit consentaneum.

Quid ergo? nihilne fuit, quod te moverit impuleritque ad filiolarum relinquentiam? id fieri quâ possit?

sed nimirum ejusmodi quidpiam fuit, quale id quod Romæ quemdam movit, ut sese penulâ involutus obtegeret, equo currente cui favebat: deinde, cum tandem præter opinionem vicisset; spongiis ei fuit opus, ut jam animâ & spiritu destitutus reficeretur. Quid igitur istud est? Adcurata quidem disquisitio non est hujus fortasse temporis: illud autem persuaderi satis fuerit, si modo recta sunt quæ philosophi dicunt, hoc non

λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔξω που δεῖ ζητεῖν αὐτό, ἀλλ'
 ἐν καὶ ταῦτόν ἐστιν ἐπὶ πάντων τὸ αἴτιον τοῦ
 ποιεῖν τι ἡμᾶς ἢ μὴ ποιεῖν, τοῦ λέγειν τινὰ ἢ μὴ
 λέγειν, τοῦ ἐπαίρεσθαι, ἢ συστέλλεσθαι, ἢ φεύγειν
 τινὰ ἢ διώκειν· τοῦθ' ὅπερ καὶ νῦν ἐμοὶ τε καὶ σοὶ 29
 γέγονεν αἴτιον, σοὶ μὲν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ, καὶ
 καθεῖσθαι νῦν ἀκούοντα· ἐμοὶ δὲ, τοῦ λέγειν ταῦτα.
 Τί δ' ἐστὶ τοῦτο; Ἄρα γε ἄλλο, ἢ ὅτι ἔδοξεν 30
 ἡμῖν; Οὐδέν. Ἄν δ' ἄλλως ἡμῖν ἐφάνη, τί ἂν ἄλ-
 λο, ἢ τὸ δόξαν ἐπράττομεν; οὐκοῦν καὶ τῷ Ἀχιλ- 31
 λεῖ τοῦτο αἴτιον τοῦ πενθεῖν, οὐχ ὁ τοῦ Πατρό-
 κλου θάνατος· ἄλλος γάρ τις οὐ πάσχει ταῦτα τοῦ
 ἐταίρου ἀποθανόντος· ἀλλ' ὅτι ἔδοξεν αὐτῷ. καὶ 32
 σοὶ τότε τοῦ φεύγειν, τοῦτο αὐτό, ὅτι ἔδοξέ σοι·
 καὶ πάλιν, εἰ μείνης, ὅτι ἔδοξέ σοι· καὶ νῦν ἐν
 Ῥώμῃ ἀνέρχῃ, ὅτι δοκεῖ σοι· καὶ μεταδόξῃ, οὐκ
 ἂν ἀπελεύσῃ. καὶ ἀπλῶς οὔτε θάνατος, οὔτε φυγὴ, 33

E 3

οὔτε

non extra aliubi quæren-
 dum; sed unam & eandem
 esse in omnibus rebus caus-
 sam, cur aliquid faciamus,
 aut non faciamus; cur ali-
 quid dicamus, aut non di-
 camus; cur efferamur aut
 contrahamur; cur fugia-
 mus aliquid, aut persequa-
 mur: eam ipsam scilicet,
 quæ nunc & mihi & tibi
 causa fuit; tibi, ut me
 convenires, ac sedens nunc
 audires; mihi, ut hæc dif-
 fererem. Ea verò quæ est?
 alia-ne, nisi quod ita no-
 bis visum est? Non alia.
 Quod si aliter nobis fuisset

visum; quid aliud, nisi id
 quod visum esset, egisse-
 mus? Proinde & Achilli
 hæc iugendi causa fuit,
 non mors Patrocli, (nam-
 que alius, amico mortuo,
 non ita se gerit) sed quia ei
 ita visum fuit: et tibi tunc
 fugiendi hæc eadem causa
 fuit, quia tibi sic visum
 erat; & rursus, si manse-
 ris, quia tibi sic visum fue-
 rit, manebis; & nunc Ro-
 mam proficisceris, quia tibi
 videtur; quod si aliter vi-
 deretur, non esses abitu-
 rus. Denique omnino, nec
 mors, nec exilium, nec
 dolor,

εἶναι καὶ πρόνοειν, ἀλλὰ τῶν μεγάλων καὶ οὐρα-
νίων, τῶν δ' ἐπὶ γῆς 'μηδενός' τέταρτοι δὲ, καὶ
τῶν ἐπὶ γῆς καὶ τῶν οὐρανίων, εἰς κοινὸν δὲ μόνον,
3 καὶ οὐχὶ δὲ κατ' ἰδίαν ἐκάστου· πέμπτοι δ', ὧν
ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Σωκράτης, οἱ λέγοντες, ὅτι,
.. Οὐδέ σε λήθω κινύμενος.

4 Πᾶσι πρότερον οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι, περὶ ἐκά-
στου πρώτων ἐπεσκεῖσθαι, πότερα ὑγιῶς ἢ οὐχ
5 ὑγιῶς λεγόμενόν ἐστιν. εἰ γὰρ μή εἰσι Θεοὶ, πῶς
ἐστι τέλος, ἐπεσεῖσθαι Θεοῖς; εἰ δὲ εἰσὶ μὲν, μηδε-
νός δ' ἐπιμελούμενοι· καὶ οὕτω πᾶς ὑγιὲς ἔσται;
6 ἀλλὰ δὴ, καὶ ὄντων, καὶ ἐπιμελουμένων, εἰ μηδε-
μία διάδοσις εἰς ἀνθρώπους ἐστὶν ἐξ αὐτῶν, καὶ νῆ
Δία γὰρ καὶ εἰς ἐμέ· πῶς ἔτι καὶ οὕτως ὑγιὲς
7 ἐστι; Πάντα οὖν ταῦτα ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἐπε-
σκεμμένος, τὴν αὐτοῦ γνώμην ὑποτέταχε τῷ
δικαίῳ τὰ ἅλα· καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ πολῖ-
ται

esse dicant, & providere,
sed majoribus rebus & cœ-
lestibus, terrestrium autem
nulli: quarti, & terrestri-
bus & cœlestibus; sed in
commune duntaxat, non
autem singulis privatim;
quinti, quorum in numero
fuerunt & Ulysses & Socra-
tes, dicentes: *Neque te la-
teo, quum moveor.*

Longe itaque ante omnia
necessarium est, de hisce
singulis considerare, recte-
ne an secus dicantur. Nam
si Dii non sunt; quî potest

esse finis, sequi Deos? Sin
sunt, nullius verò rei cu-
ram gerunt; etiam sic quo
pacto verum erit, finem
istum statuere? Quod si
verò & sunt, & curam ge-
runt, neque tamen homi-
nibus, neque adeo mihi
profecto, quidquam imper-
tiunt; quo pacto jam vel
sic verum fuerit? His igi-
tur omnibus consideratis,
vir bonus probusque suum
ipsum animum rerum uni-
versarum Administratori
submittit; quemadmodum
boni cives legi civitatis.
Qui

ται τῷ νόμῳ τῆς πόλεως. ὁ δὲ παιδευόμενος, 8
 ταύτην ὀφείλει τὴν ἐπιβολὴν ἔχων ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ
 παιδεύεσθαι· πῶς ἂν ἐπείμην ἐγὼ ἐν παντὶ τοῖς
 Θεοῖς; καὶ πῶς ἂν εὐαρεστοίην τῇ θείᾳ διοική-
 σει; καὶ πῶς ἂν γηνοίμην ἐλεύθερος; Ἐλεύθερος 9
 γὰρ ἐστίν, ᾧ γίνεται πάντα κατὰ προαίρεσιν,
 καὶ ἐν οὐδεὶς δύναται κωλύσαι. Τί οὖν; ἀπένοιά 10
 ἐστίν ἡ ἐλευθερία; Μὴ γένοιτο. μανία γὰρ καὶ
 ἐλευθερία εἰς ταῦτόν οὐκ ἔρχεται. Ἀλλ' ἐγὼ θέ- 11
 λω πᾶν τὸ δοκοῦν μοι ἀπεβαίνειν, καὶ ὅπως οὖν
 δοκῇ. Μαινόμενος εἶ, παραφρονεῖς. οὐκ οἶδας, ὅτι 12
 καλὸν ἡ ἐλευθερία ἐστὶ, καὶ ἀξιόλογον; τὸ δ'
 ὥς ἔτυχέ με βούλεσθαι τὰ ὥς ἔτυχε δόξαντα
 γίνεσθαι, τοῦτο κινδυνεύει εὐ μόνον οὐκ εἶναι κα-
 λὸν, ἀλλὰ καὶ πάντων αἰσχιστον εἶναι. Πῶς 13
 γὰρ ἐπὶ γραμματικῶν ποιούμεν; βούλομαι γρά-
 φειν ὥς θέλω τὸ Δίωτος ὄνομα; Οὐ· ἀλλὰ δι-

E. 5

δάσκο-

Qui vero eruditur, cum
 hoc animi proposito acce-
 dat oportet ad institutio-
 nem: Quo pacto ego in
 omnibus rebus Deos se-
 quar? & quo pacto in divi-
 nâ administratione acquie-
 scam? & quo pacto liber
 fiam? Nam liber est, cui
 ex voluntate suâ fiunt om-
 nia, & quem nemo prohi-
 bere possit. Quid ergo?
 vesania - ne est libertas?
 Absit: neque enim infania
 & libertas eâdem moran-
 tur in sede. At ego, (in-
 quis) quidquid mihi visum

fuerit, id volo evenire,
 quacumque tandem ratione
 id mihi ita fuerit visum.
 Insanus es, deliras. An
 nescis, honestam rem &
 præclaram esse libertatem?
 Temere autem me velle,
 ut eveniant quæ mihi teme-
 re visa fuerint; id, vide,
 ne non modo honestum
 non sit, verum etiam om-
 nium sit turpissimum. Quo-
 modo enim in rebus gram-
 maticis agimus? Volo, ut
 libet mihi, nomen Dionis
 scribere? Non; sed disco
 velle, ut scribi oportet.

Quid

δίδωται, ὅτι χαίρων καὶ τῷ Θεῷ εὐχαριστῶν
 4 ὥσεται. Ἄν μ' εὖρης, ἔφη, Ἐπίκτητε, τὸν ἕτε-
 ρον πόδα εἰς τὴν αὐλὴν τιθέντα, ὃ βούλει ὑπο-
 5 λάμβανε. Νῦν οὖν τί ἐποίησε; πρὶν ἐλθεῖν εἰς
 τὴν πόλιν, ἀπήντησαν αὐτῷ παρὰ Καίσαρος πινα-
 κίδες· ὃ δὲ λαβὼν, πάντων ἐκείνων ἐξελάθετο,
 6 καὶ λοιπὸν ἐν ἑξ ἑνὸς ἐπισεσώρευκεν. Ἦθελον αὐ-
 τὸν νῦν παραστὰς ὑπομνήσαι τῶν λόγων, οὓς
 ἔλεγε παρερχόμενος, καὶ εἰπεῖν, ὅτι, Πόσω σοῦ
 ἐγὼ κομψότερος μάντις εἰμί;

7 Τί οὖν; ἐγὼ λέγω, ὅτι ἀπρακτόν ἐστι τὸ ζῶον;
 μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ διατί ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν πρακτι-
 8 κοί; Εὐθὺς ἐγὼ πρῶτος, ὅταν ἡμέρα γένηται, μι-
 κρὰ ὑπομιμνήσκομαι, τίνα ἐπαναγνῶναί με δεῖ.
 εἴτα εὐθὺς ἐμαυτῷ. Τί δέ μοι καὶ μέλει πῶς ὁ
 δεῖνα ἀναγνῶ; πρῶτόν ἐστιν, ἵνα ἐγὼ κοιμηθῶ.
 Καί

in aulam daretur aditus, læ-
 tum, & Deo gratias agen-
 tem, eo se præcipitaturum
 ajebam. At ille: Si me,
 inquit, Epictete, altero
 pede aulam ingressum in-
 veneris, quidvis de me
 existimato. Nunc igitur
 quid fecit? priusquam Ur-
 bem intrasset, codicilli a
 Cæsare obviam ei mitteban-
 tur; quibus ille acceptis,
 priorum omnium oblitus
 est, & deinceps aliud ex
 alio sibi negotium accumu-
 lavit. Vellem equidem nunc
 ei coram in memoriam re-
 vocare sermones, quos

præteriens habuit, & di-
 cere, Quanto ego sum te
 præstantior vates!

Quid igitur? Egone di-
 co, ad vitam in otio trans-
 igendam natum esse homi-
 nem? Absit! Sed cur nos
 non sumus actiuos? Statim
 quidem ad me quod adti-
 net, quum primùm luce-
 scit, parumper mecum ipse
 recordor, quænam mihi
 sint prælegenda: deinde
 statim ipse mecum: „Quid
 „vero mea refert, quemad-
 „modum iste legat? hoc
 „primum est, ut ego dor-
 „miam.“

Καί τοι τί ὅμοια τὰ ἐκείνων πράγματα τοῖς 9
 ἡμετέροις; Ἄν ἐπιστῇτε τί ἐκεῖνοι ποιοῦσιν, αἰ-
 σθήσεσθε. τί γάρ ἄλλο, ἢ ὅλην τὴν ἡμέραν
 ψηφίζουσι, συζητοῦσι, συμβουλεύουσι περὶ σιτα-
 ρίου, περὶ ἀγριδίου, περὶ τινων προκεπῶν τοιού-
 των; Ὅμοιον οὖν ἐστίν, ἐντευξίδιον παρὰ τινος 10
 λαβόντα ἀναγινώσκειν, Παρακαλῶ σε ἐπιτρέ-
 ψαι μοι σιτάριον ἐξαγαγεῖν· ἢ, Παρακαλῶ σε
 παρὰ Χρυσίππου ἐπισκέψασθαι τίς ἐστίν ἡ τοῦ
 κόσμου διοίκησις, καὶ ποίαν τινὰ χώραν ἐν αὐ-
 τῷ ἔχει τὸ λογικὸν ζῶον· ἐπίσκεψαι δὲ καὶ τίς
 εἶ σὺ, καὶ ποῖόν τι σοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κα-
 κόν. Ταῦτα ἐκείνοις ὅμοιά ἐστιν; ἀλλ' ὁμοίας 11
 σπουδῆς χρεῖαν ἔχοντα; ἀλλ' ὡσαύτως ἀμε-
 λεῖν αἰσχρὸν τούτων καὶ ἐκείνων; Τί οὖν; ἡμεῖς 12
 μόνοι βραδυμοῦμεν καὶ νυστάζομεν; Οὐ· ἀλλὰ
 πολὺ πρότερον ὑμεῖς οἱ νέοι· ἐπεὶ τοι καὶ ἡμεῖς 13

οἱ

„miam.“ Quamquam, quid
 simile habent istorum res
 cum nostris? Si animad-
 verteritis quid illi agant,
 intelligetis. Quid enim
 aliud, nisi totum diem ra-
 tiones subducunt, disqui-
 runt inter se, consilia con-
 ferunt, de aliqua frumenti
 copia, de agello, & aliis id
 genus profectibus? Num-
 quid ista inter se similia
 sunt, petitionem hujusmo-
 di legere: *Oro te, ut me
 frumenti nonnihil finas ex-
 portare; aut: Oro te, ut*

*juxta Chrysippum conside-
 res, quæ sit Mundi admini-
 stratio, & quem in eo locum
 obtineat animal rationis
 particeps. Considera vero
 etiam, qui tu sis, & cujus-
 modi sit tuum bonum ac ma-
 lum. Hæccine illis similia
 sunt? At par studium re-
 quirunt? at pari modo tur-
 pe est, hæc atque illa ne-
 gligere? Quid ergo? nos
 soli ignavi sumus & dormi-
 tamus? Non; sed multo
 magis vos adolescentes.
 Quandoquidem & nos se-
 nes,*

εἰ γέροντες, ὅταν παίζοντας ὁρῶμεν νέους, συμ-
προθυμούμεθα καὶ αὐτοὶ συμπαίζειν· πολὺ δὲ
πλέον, εἰ ἐώρων διεγνηγεργμένους καὶ συμπροθυ-
μουμένους, προεθυμούμην ἂν συσπουδάξαι καὶ
αὐτός.

ΚΕΦ. ΙΑ΄.

Περὶ Φιλοστοργίας.

Ἀφικομένου δὲ τινος πρὸς αὐτὸν τῶν ἐν τέλει,
πυθόμενος παρ' αὐτοῦ τὰ ἐπὶ μέρους, ἠρώτησεν,
2 εἰ καὶ τέκνα εἴη αὐτῷ καὶ γυνή. τοῦ δ' ὁμολο-
γήσαντος, προσεπύθετο· Πῶς τι οὖν χρῆ τῷ
3 πράγματι; Ἀθλίως, ἔφη. Καὶ ἔς· Τίνα τρόπον;
οὐ γὰρ δὴ τούτου ἔνεκα γαμουῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ
παιδοποιοῦνται, ὥπως ἄθλιοι ὦσιν, ἀλλὰ μᾶλλον
4 ὅπως εὐδαίμονες. Ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, οὕτως ἀθλίως
ἔχω

nes, cum ludentes vide-
mus adolescentes, & ipsi
quadam colludendi cupidi-
tate ducimur: multo vero
magis, si vos excitatos

promptosque viderem, &
ipse ad seria vobiscum tra-
ctanda promptior alacrior-
que fierem.

CAP. XI.

De Caritate in suos.

Quum vero ex optimati-
bus quidam eum convenis-
set, nonnulla particulatim
ex eo percontatus, an &
ei liberi essent atque uxor,
quæsit. Quod ubi ille
adfirmavit, perrexerat inter-
rogare, Ut res ista ei cede-

ret? Miserè, inquit. Cui
Epictetus: Quo pacto?
neque enim eâ de causâ
uxores ducunt viri, & li-
beros procreant, ut miseri,
sed potius ut beati sint.
Atqui, inquit, quod ad li-
beros adtinet, ita equidem
miser

ἔχω περὶ τὰ παιδάρια, ὥστε πρῶην νοσοῦντός μου
τοῦ θυγατρίου, καὶ δόξαντος κινδυνεύειν, οὐχ
ὑπέμεινα οὐδὲ παρῆναι αὐτῷ νοσοῦντι· φυγὼν
δ' ἀχόμην, μέχρις οὗ προσήγλειέ τις μοι, ὅτι
ἔχει καλῶς. Τί οὖν; ἔρθῳς φαίνῃ σαυτῷ ταῦ- 5
τα πεπειηκέναι; Φυσικῶς, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν
τοῦτό με πείσῃ, ἔφη, σὺ, διότι φυσικῶς· καὶ
ἐγὼ σε πείσω, ὅτι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν γινόμε-
νον, ἔρθῳς γίνεται. Τοῦτο, ἔφη, πάντες ἢ οἷγε 6
πλεῖστοι πατέρες πάσχομεν. Οὐδ' ἐγὼ σοι ἀν-
τιλέγω, ἔφη, ὅτι οὐ γίνεται· τὸ δ' ἀμφισβη-
τούμενον ἡμῖν ἐκείνόν ἐστιν, εἰ ὀρθῶς. ἐπεὶ τού- 7
του γε ἔνεκα καὶ τὰ φύματα δεῖ λέγειν ἐπ' ἀγα-
θῷ γίνεσθαι τοῦ σώματος, ὅτι γίνεται· καὶ
ἀπλῶς, τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι κατὰ φύσιν, ὅτι
πάντες σχεδὸν, ἢ οἷγε πλεῖστοι, ἀμαρτάνομεν.
δείξον οὖν μοι σὺ, πῶς κατὰ φύσιν ἐστίν. 8

Οὐ

miser sum, ut nuper, cum
ægrotasset filiola, ac vide-
retur mihi de vitâ pericli-
tari, ne adesse quidem illi
ægrotanti sustinuerim: sed
me foras proripui, donec
mihi quidam, bene se eam
habere, renunciasset. Quid
ergo? recte te hæc fecisse
censes? Secundum natu-
ram, inquit. Imo vero il-
lud tú mihi persuade, in-
quit, te id secundum na-
turam fecisse: atque ego
tibi persuadebo, quidquid
secundum naturam fiat, id
recte fieri. At illud qui-

dem omnibus nobis, aut
certe plerisque, usu venit
patribus. Neque vero tibi
ego refragor, inquit, id
ita fieri: sed, de quo a no-
bis ambigitur, id est, num
recte fiat. Nam istâ qui-
dem ratione etiam tubera
in corporis commodum na-
sci dicendum erit, quoniam
nascuntur: atque etiam adeo
peccatum secundum natu-
ram esse, quandoquidem fe-
re omnes, aut certe pleri-
que, peccamus. Tu ergo
mihi ostende, quomodo se-
cundum naturam sit. Non
possum,

Οὐ δύναμαι, ἔφη· ἀλλὰ σύ μοι μάλλον δεῖ-
ξον, πῶς οὐκ ἔστι κατὰ φύσιν, οὐδ' ὀρθῶς γί-
νεται.

- 9 Καὶ ὅς· ἀλλ' εἰ ἐζητοῦμεν, ἔφη, περὶ λευ-
κῶν καὶ μελάνων, ποῖον ἂν κριτήριον παρεκαλεῖ-
μεν πρὸς διάγνωσιν αὐτῶν; Τὴν ἔρασιν, ἔφη.
Τί δ', εἰ περὶ θερμῶν καὶ ψυχρῶν, καὶ σκληρῶν
10 καὶ μαλακῶν, ποῖόν τι; Τὴν ἀφήν. Οὐκοῦν,
ἐπειδὴ περὶ τῶν κατὰ φύσιν, καὶ τῶν ὀρθῶς ἢ οὐκ
ὀρθῶς γινομένων ἀμφισβητοῦμεν, ποῖον θέλεις κρι-
11 τήριον παραλάβωμεν; Οὐκ οἶδ' ἔφη. Καὶ μὴν
τὸ μὲν τῶν χρωμάτων καὶ ὁσμῶν, ἔτι δὲ χυλῶν
κριτήριον ἀγνοεῖν, τυχὸν οὐ μεγάλη ζημία· τὸ
δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, καὶ τῶν παρὰ
φύσιν καὶ κατὰ φύσιν τῷ ἀνθρώπῳ, δοκεῖ σοι μι-
κρὰ ζημία εἶναι τῷ ἀγνοοῦντι; Ἡ μεγίστη μὲν
12 οὖν. Φέρε, εἰπέ μοι, πάντα ἃ δοκεῖ τισιν εἶναι
καλὰ

possum, inquit: quin tu
potius id mihi ostende,
quo pacto non sit secun-
dum naturam, neque re-
cte fiat.

Tum ille: Si quaestio
nobis esset de albo & ni-
gro, inquit; quodnam in-
strumentum ad ea dijudi-
canda adhiberemus? Vi-
sum, inquit. Quid vero, si
de calidis & frigidis, de
duris & mollibus; quod-
nam? Tactum. Cum igitur
de his quæ secundum natu-
ram sint, quæ recte aut

secus fiant, disceptemus;
quodnam instrumentum ad-
hibendum censes? Nescio,
inquit. At vero, quo sen-
su colores & odores, atque
etiam sapores discernantur,
ignorare, non magnum
fortasse fuerit damnum:
sed, quo sensu discernenda
sint bona & mala, ignora-
re, & quæ naturæ homi-
nis sint consentanea, quæ
repugnantia, idne exiguum
damnum videtur? Imo ve-
ro maximum. Age, dic
mihi; omniane quæ non-
nullis

καλὰ καὶ προσήκοντα, ὁρθῶς δοκεῖ; καὶ νῦν Ἰου-
δαίοις, καὶ Σύροις, καὶ Αἰγυπτίοις, καὶ Ῥωμαίοις,
οἷόν τε πάντα τὰ δοκοῦντα περὶ τροφῆς, ὁρθῶς δο-
κεῖν; Καὶ πῶς οἷόν τε; Ἄλλ', οἶμαι, πᾶσα ἀνάγκη 13
κη, εἰ ὁρθὰ ἐστὶν Αἰγυπτίων, μὴ ὁρθὰ εἶναι τὰ
τῶν ἄλλων· εἰ καλῶς ἔχει τὰ Ἰουδαίων, μὴ
καλῶς ἔχειν τὰ τῶν ἄλλων. Πῶς γὰρ οὐ;
Ὅπου δ' ἀγνοία, ἐκεῖ καὶ ἀμαθία, καὶ ἡ περὶ τὰ 14
ἀναγκαῖα ἀπαιδευσία. Συνεχῶς. Σὺ οὖν, ἔφη, 15
τούτων αἰσθόμενος, οὐδὲν ἄλλο τοῦ λοιποῦ σπου-
δάσεις, οὐδ' ἐπ' ἄλλῳ τινὶ τὴν γνώμην ἔξεις, ἢ
ὅπως τὸ κριτήριον τῶν κατὰ φύσιν καταμάθῃς,
καὶ τούτῳ προσχρώμενος διακρίνης τῶν ἐπὶ μέρους
ἕκαστον.

Ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος, τὰ τοσαῦτα ἔχω σοι 16
πρὸς ὃ βούλει βοηθῆσαι. Τὸ φιλόστοργον δοκεῖ σοι 17
κατὰ

nullis pulcra & decora esse
videntur, recte videntur?
an fieri potest, ut quæ
nunc Judæi, Syri, Ægyp-
tii, Romani de victu sen-
tiant, recte omnes sen-
tiant? Quæ fieri id possit?
(Sane non potest:) sed om-
nino necesse est, puto, si
Ægyptiorum instituta recta
sunt, ut reliquorum recta
non sint: si Judæorum be-
ne se habent, cæterorum
non bene se habere. Quid-
ni vero? Ubi autem igno-
rantia, ibi etiam impruden-

tia, & rerum necessariarum
imperitia. Concedebat. Tu
igitur, inquit, his intelle-
ctis, nihil aliud posthac
curabis, neque alio ani-
mum intendes, nisi ut de
iis quæ secundum naturam
sint judicandi facultatem
tibi compares, eaque
usus singula quæque diju-
dices.

Sed in re præsentī hæc
habeo, quæ tibi in eo
quod velis, adjumento sint.
Caritas in tuos videtur ne

- κατὰ φύσιν τε εἶναι, καὶ καλόν; Πῶς γὰρ οὐ;
 Τί δέ; τὸ μὲν φιλόστοργον κατὰ φύσιν τε καὶ
 καλόν ἐστι, τὸ δ' εὐλόγιστον οὐ καλόν; Οὐδαμῶς.
- 18 Μὴ τοίνυν μάχην ἔχει τῷ φιλοστόργῳ τὸ εὐλόγιστον;
 Οὐ δοκεῖ μοι. Εἰ δὲ μὴ, τῶν μαχομένων ἀνάγκη
 θάτερον κατὰ φύσιν ὄντος, θάτερον εἶναι πα-
- 19 ρὰ φύσιν. ἢ γὰρ οὐ; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν ὅ τι ἂν
 εὕρισκωμεν ὁμοῦ μὲν φιλόστοργον, ὁμοῦ δ' εὐλόγι-
 στον, τοῦτο θαρρῶντες ἀποφαινόμεθα ὀρθόν τε εἶναι,
- 20 καὶ καλόν; Ἔστω, ἔφη. Τί οὖν; ἀφείναι νοσοῦν τὸ
 παιδίον, καὶ ἀφέντα ἀπελθεῖν, ὅτι μὲν οὐκ εὐλό-
 γιστον, οὐκ οἶμαί σ' ἀντερεῖν. ὑπολείπεται δ'
- 21 ἡμᾶς σκοπεῖν, εἰ φιλόστοργον. Σκοπῶμεν δὴ. Ἄρ'
 οὖν σὺ μὲν ἐπειδὴ φιλοστόργως διέκειςσὸ πρὸς τὸ
 παιδίον, ὀρθῶς ἐποίεις φεύγων καὶ ἀπολείπων αὐ-
 τό; ἢ μήτης δ' οὐ φιλοστοργεῖ τὸ παιδίον; Φι-
 λοστορ-

tibi secundum naturam esse,
 & in rerum honestarum
 numero? Quidni? Quid
 vero? caritas quidem se-
 cundum naturam fuerit, &
 honesta; quod vero rectæ
 rationi est consentaneum,
 non erit honestum? Mini-
 me vero. Num ergo cum
 caritate pugnat id quod re-
 ctæ rationi est consenta-
 neum? Mihi non vide-
 tur. (*Recte ais;*) nam alio-
 qui alterutrum pugnantium
 naturæ consentire necesse
 fuerit, dissentire alterum:
 nonne ita res se habet? Ita,
 inquit. Proinde quidquid
 invenerimus, quod simul

rectæ rationi fit consenta-
 neum, simulque ad carita-
 tem pertinens, idem & re-
 ctum & honestum esse con-
 fidenter pronunciabimus?
 Esto, inquit. Quid ergo?
 ægrotantem relinquere fi-
 liolam, eaque relicta disce-
 dere, id vero non esse re-
 ctæ rationi consentaneum,
 te non negaturum arbitror:
 restat igitur, ut considere-
 mus, an caritati sit consen-
 taneum. Consideremus. Tu
 igitur quum paterno amore
 filiolarum deamares, recte
 faciebas, qui eam fugeres,
 defereresque? mater vero
 non amat filiam? Amat il-

λοπτοργεῖ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔδει καὶ τὴν μη- 22
 τέρα ἀφεῖναι αὐτό, ἢ οὐκ ἔδει; Οὐκ ἔδει. Τί
 δ' ἢ τίτθῃ, στέργει αὐτό; Στέργει, ἔφη. Ἐδει
 οὖν καὶ κείνην ἀφεῖναι αὐτό; Οὐδαμῶς. Τί δ' ὁ
 παιδαγωγὸς, οὐ στέργει αὐτό; Στέργει. Ἐδει 23
 οὖν καὶ κείνον ἀφέντα ἀπελθεῖν· εἶθ' οὕτως ἔρη-
 μον καὶ ἀβοήθητον ἀπολειφθῆναι τὸ παιδίον, διὰ
 τὴν πολλὴν φιλοστοργίαν τῶν γονέων ὑμῶν, καὶ
 τῶν περὶ αὐτό; ἢ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν οὔτε στερ-
 γόντων, οὔτε κηδομένων ἀπεθανεῖν; Μὴ γέ-
 νοιτο. Καὶ μὴν ἐκείνός γε ἄνισον καὶ ἄγνωμον, ὃ 24
 τις αὐτῷ προσῆκον οἶεται διὰ τὸ φιλόστοργος
 εἶναι, τοῦτο τοῖς ὁμοίως φιλοστοργοῦσι μὴ ἐφίε-
 ναι; Ἄτοπον. Ἄγε, σὺ δ' ἂν ἡβούλου νεσῶν, 25
 φιλοστέργους οὕτως ἔχειν τοὺς προσήκοντας, τοὺς
 τ' ἄλλους, καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖ-
 κα, ὥστ' ἀφεθῆναι μόνος ὑπ' αὐτῶν καὶ ἔρημος;

E 2

Οὐδα-

la quidem. Matremne igitur pariter eam deferere oportebat, an non? Non oportebat. Quid vero, an nutrix illam diligit? Diligit, inquit. Ergo & ab eâ illam deferri oportebat? Nequaquam. Quid vero pædagogus? non eam diligit? Diligit. Illum igitur pariter discedere, puellâ relictâ, oportebat; atque ita desertam inopemque puellulam relinqui, propter ingentem istum vestrum & parentum & domesticorum in eam amorem? aut

in eorum manibus, qui neque amarent, neque curarent, mori eam oportebat? Absit. Atqui illud iniquum sane & minime consentaneum est; quod ipse tibi convenire censeas ob caritatem, id non concedere iis qui eadem caritate illam complectuntur? Absurdum. Age vero, num tu, si ægrotares, velles adeo tui amantes habere propinquos, aliosque, & ipsos liberos, & uxorem, ut solus & desertus ab eis relinquereris? Nequaquam.

Opta-

26 Οὐδαμῶς. Εὐζαιο δ' ἂν οὕτω στερχθῆναι ὑπὸ τῶν σαυτοῦ, ὥστε διὰ τὴν ἄγαν αὐτῶν φιλοστοργίαν αἰεὶ μόνος ἀπολείπεσθαι ἐν ταῖς νόσοις; ἢ τούτου γ' ἕνεκα μᾶλλον ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, εἰ δυνατόν ἦν, φιλοστοργεῖσθαι ἡυχῆου, ὥστ' ἀπολείπεσθαι ὑπ' αὐτῶν; εἰ δὲ ταῦτα, ὑπολείπεται μηδαμῶς ἔτι φιλόστοργον εἶναι τὸ πραχθέν.

27 Τί οὖν; οὐδὲν ἦν τὸ κινῆσάν σε, καὶ ἐξορμῆσαν πρὸς τὸ ἀφεῖναι τὸ παιδίον; καὶ πῶς οἶόν τε; ἀλλὰ τοιοῦτόν τι ἂν, οἶον καὶ ἐν Ῥώμῃ τινὰ ἦν τὸ κινῶν, ὥστ' ἐγκαλύπτεσθαι, τοῦ ἵππου τρέχοντος ᾧ ἐσπουδάκει· εἶτα νικήσαντός ποτε παραλόγως, σπόγγῶν δεῖσαι αὐτῷ πρὸς τὸ ἀναληφθῆναι λειπο-

28 ψυχῶντα. Τί οὖν τοῦτό ἐστι; Τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τυχόν. ἐκείνο δ' ἀπαρκεῖ πεισθῆναι, εἴπερ ὑγιὲς ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων

λε-

Optaresne vero te sic a tuis diligi, ut ob vehementem eorum caritatem, semper solus in morbis ab eis relinquereris? aut hac quidem de causâ potius ab inimicis diligi te, si fieri posset, optares, ut ab eis deserereris? Quod si hæc ita sunt, restat, ut factum istud tuum minime caritati sit consentaneum.

Quid ergo? nihilne fuit, quod te moverit impuleritque ad filiolum relinquentem? id fieri quâ possit?

sed nimirum ejusmodi quidpiam fuit, quale id quod Romæ quemdam movit, ut sese penulâ involutus obtegeret, equo currente cui favebat: deinde, cum tandem præter opinionem vicisset; spongiis ei fuit opus, ut jam animâ & spiritu destitutus reficeretur. Quid igitur istud est? Adcurata quidem disquisitio non est hujus fortasse temporis: illud autem persuaderi satis fuerit, si modo recta sunt quæ philosophi dicunt, hoc non

λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔξω που δεῖ ζητεῖν αὐτό, ἀλλ'
 ἐν καὶ ταῦτόν ἐστιν ἐπὶ πάντων τὸ αἷτιον τοῦ
 ποιεῖν τι ἡμᾶς ἢ μὴ πείν, τοῦ λέγειν τινὰ ἢ μὴ
 λέγειν, τοῦ ἐπαίρεσθαι, ἢ συστέλλεσθαι, ἢ φεύγειν
 τινὰ ἢ διώκειν· τοῦθ' ὅπερ καὶ νῦν ἐμοὶ τε καὶ σοὶ 29
 γέγονεν αἷτιον, σοὶ μὲν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ, καὶ
 καθεῖσθαι νῦν ἀκούοντα· ἐμοὶ δὲ, τοῦ λέγειν ταῦτα.
 Τί δ' ἐστὶ τοῦτο; Ἄρα γε ἄλλο, ἢ ὅτι ἔδοξεν 30
 ἡμῖν; Οὐδέν. Ἄν δ' ἄλλως ἡμῖν ἐφάνη, τί ἂν ἄλ-
 λο, ἢ τὸ δόξαν ἐπράττομεν; οὐκοῦν καὶ τῷ Ἀχιλ- 31
 λεῖ τοῦτο αἷτιον τοῦ πενθεῖν, οὐχ ὁ τοῦ Πατρό-
 κλου θάνατος· ἄλλος γάρ τις οὐ πάσχει ταῦτα τοῦ
 ἐταίρου ἀποθανόντος· ἀλλ' ὅτι ἔδοξεν αὐτῷ. καὶ 32
 σοὶ τότε τοῦ φεύγειν, τοῦτο αὐτό, ὅτι ἔδοξέ σοι·
 καὶ πάλιν, εἰ μείνης, ὅτι ἔδοξέ σοι· καὶ νῦν ἐν
 Ῥώμῃ ἀνέρχῃ, ὅτι δοκεῖ σοι· καὶ μεταδόξῃ, οὐκ
 ἂν ἀπελεύσῃ. καὶ ἀπλῶς οὔτε θάνατος, οὔτε φυγή, 33

E 3

οὔτε

non extra alicubi quæren-
 dum; sed unam & eandem
 esse in omnibus rebus caus-
 sam, cur aliquid faciamus,
 aut non faciamus; cur ali-
 quid dicamus, aut non di-
 camus; cur efferamur aut
 contrahamur; cur fugia-
 mus aliquid, aut persequa-
 mur; eam ipsam scilicet,
 quæ nunc & mihi & tibi
 causa fuit; tibi, ut me
 convenires, ac sedens nunc
 audires; mihi, ut hæc dis-
 fererem. Ea vero quæ est?
 alia-ne, nisi quod ita no-
 bis visum est? Non alia.
 Quod si aliter nobis fuisset

visum; quid aliud, nisi id
 quod visum esset, egisse-
 mus? Proinde & Achilli
 hæc lugendi causa fuit,
 non mors Patrocli, (nam-
 que alius, amico mortuo,
 non ita se gerit) sed quia ei
 ita visum fuit: et tibi tunc
 fugiendi hæc eadem causa
 fuit, quia tibi sic visum
 erat; & rursus, si manse-
 ris, quia tibi sic visum fue-
 rit, manebis; & nunc Ro-
 mam proficisceris, quia tibi
 videtur; quod si aliter vi-
 deretur, non esses abitu-
 rus. Denique omnino, nec
 mors, nec exsilium, nec
 dolor,

οὔτε πόνος, οὔτε ἄλλο τι τῶν τοιούτων, αἰτιόν ἐστι τοῦ πράττειν τι, ἢ μὴ πράττειν ἡμᾶς· ἀλλ' ὑπολήψεις καὶ δόγματα.

- 34 Τοῦτό σε πείθω, ἢ εὐχί; Πείθεις, ἔφη. Οἷα δὴ τὰ αἰτία ἐφ' ἐκάστου, τοιαῦτα καὶ τὰ ἀποτελούμενα.
- 35 αὐκοῦν ὅταν μὴ ὀρθῶς τι πράττωμεν, ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἄλλο αἰτιασόμεθα, ἢ τὸ δόγμα ἀφ' οὗ αὐτὸ ἐπράξαμεν· καὶ κείνο ἐξαίρειν καὶ ἐκτέμνειν πειρασόμεθα μάλλον, ἢ τὰ φύματα καὶ τὰ
- 36 ἀπαστήματα ἐκ τοῦ σώματος. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ὀρθῶς πραττομένων ταύτων τοῦτο αἴτιον ἀπο-
- 37 φανεύμεν. καὶ οὗτ' οἰκέτην ὅτι αἰτιασόμεθα, οὔτε γείτονα, οὔτε γυναῖκα, οὔτε τέκνα, ὡς αἰτία τινων κακῶν ἡμῖν γινόμενα· πεπεισμένοι, ὅτι, ἂν μὴ ἡμῖν δόξη τοιαῦτά τινα εἶναι, οὐ πράττομεν τὰ ἀκόλουθα· τοῦ δόξαι δέ, ἢ μὴ δόξαι, ἡμεῖς κύριοι καὶ

dolor, neque aliud hujusmodi quidquam in causa est, cur aliquid faciamus, aut non faciamus; sed animi judicia, atque decreta.

Hoc tibi persuadeo, an non? Persuades, inquit. Quales ergo cujusque rei sunt causæ, tales etiam consequuntur effectus. Cum igitur aliquid perperam egerimus, ab hoc inde die non aliud quidquam culpabimus, nisi decretum ex quo id fecimus: atque, illud ut ex animo eximamus rescemusque, magis elaborabimus, quam ut tu-

bera & abscessus e corpore. Eodem vero modo etiam recte factorum eandem istam statuemus causam. Iamque porro neque famulum, neque vicinum, neque uxorem, neque liberos accusabimus, tamquam qui aliquorum nobis malorum quorumdam causæ fuerint; cum persuasum habeamus, nisi nobiscum statuerimus tales esse res, non facturos nos ea quæ sunt ei iudicio consentanea; ut autem ita statuamus, aut non statuamus, id in nobis esse situm, non in rerum externarum potestate.

καὶ οὐ τὰ ἐκτός. Οὕτως, ἔφη. Ἀπὸ τῆς σήμε- 38
ρον τοίνυν ἡμέρας, οὐδὲν ἄλλο ἐπισκοπήσομεν,
οὐδὲ ἐξετάσομεν ποῖόν τι ἐστίν, ἢ πῶς ἔχει, οὔτε
τὸν ἀγρὸν, οὔτε τὰ ἀνδράποδα, οὔτε τοὺς ἵππους
ἢ κύνας, ἀλλὰ τὰ δόγματα. Εὐχομαι, ἔφη.
Ὅρας οὖν, ὅτι σχολαστικόν σε δεῖ γενέσθαι τοῦτο 39
τὸ ζῶον, οὗ πάντες καταγελῶσιν· εἴπερ ἄρα θέ-
λεις ἐπίσκεψιν τῶν σεαυτοῦ δογμάτων ποιῆσθαι.
τοῦτο δ' ὅτι μιᾶς ὥρας ἢ ἡμέρας οὐκ ἐστίν, ἐπι- 40
νοεῖς καὶ αὐτός.

Κ Ε Φ. β'.

Π ε ρ ι Ε υ α ρ ε σ τ ῆ σ ω ς.

Περὶ Θεῶν οἱ μὲν τινὲς εἰσιν οἱ λέγοντες μηδ' εἶ-
ναι τὸ θεῖον· οἱ δ', εἶναι μὲν, ἀργὸν δὲ καὶ ἀμε-
λές, καὶ μὴ προνοεῖν μηδενός· τρίτοι δ', οἱ καὶ 2
εἶναι.

E 4

state. Ita: inquit. Igitur
inde ab hoc die nihil aliud
considerabimus aut inqui-
remus quale sit, aut quo-
modo sese habeat; non
agrum, non servitia, non
equos, aut canes; nihil
nisi animi nostri decreta.
Opto equidem, inquit. Vi-

des ergo, scholasticum
oportere te fieri; (id scili-
cet animal, quod deride-
tur ab omnibus;) si qui-
dem volueris examen tuo-
rum decretorum instituere.
Hoc vero non unius horæ
aut diei negotium esse, tu
ipse intelligis.

C A P. XII.

De Æquitatē animi.

Ad Deos quod adtinet, alii, esse quidem, sed iners
sunt qui dicant, non esse & negligens, nullique rei
omnino Numen divinum: providere: tertii, qui &
esse

εἶναι καὶ πρόνοειν, ἀλλὰ τῶν μεγάλων καὶ οὐρα-
νίων, τῶν δ' ἐπὶ γῆς μηδενός· τέταρτοι δὲ, καὶ
τῶν ἐπὶ γῆς καὶ τῶν οὐρανίων, εἰς κοινὸν δὲ μόνον,
3 καὶ οὐχὶ δὲ κατ' ἰδίαν ἐκάστου· πέμπτοι δ', ὧν
ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Σωκράτης, οἱ λέγοντες, ὅτι,
Οὐδέ σε λήθω κινούμενος.

4 Πολὺ πρότερον οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι, περὶ ἐκά-
στου, πρῶτων ἐπεσκεῖσθαι, πότερα ὑγιῶς ἢ οὐχ
5 ὑγιῶς λεγόμενόν ἐστιν. εἰ γὰρ μή εἰσι Θεοὶ, πῶς
ἐστὶ τέλος, ἐπεσθαι Θεοῖς; εἰ δὲ εἰσὶ μὲν, μηδε-
νός δ' ἐπιμελούμενοι· καὶ οὕτω πῶς ὑγιῆς ἔσται;
6 ἀλλὰ δὴ, καὶ ὄντων, καὶ ἐπιμελουμένων, εἰ μηδε-
μία διάδοσις εἰς ἀνθρώπους ἐστὶν ἐξ αὐτῶν, καὶ νῆ
Δία γε καὶ εἰς ἐμέ· πῶς ἔτι καὶ οὕτως ὑγιῆς
7 ἐστι; Πάντα οὖν ταῦτα ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἐπε-
σκεμμένος, τὴν αὐτοῦ γνώμην ὑποτέταχε τῷ
διοικῶντι τὰ ἅλα· καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ πολί-
ται

esse dicant, & providere, sed majoribus rebus & coelestibus, terrestrium autem nulli: quarti, & terrestribus & coelestibus; sed in commune duntaxat, non autem singulis privatim: quinti, quorum in numero fuere & Ulysses & Socrates, dicentes: *Neque te lateo, quum moveor.*

Longe itaque ante omnia necessarium est, de hisce singulis considerare, recte ne an secus dicantur. Nam si Dii non sunt; quī potest

esse finis, sequi Deos? Sin sunt, nullius vero rei curam gerunt; etiam sic quo pacto verum erit, finem istum statuere? Quod si vero & sunt, & curam gerunt, neque tamen hominibus, neque adeo mihi profecto, quidquam imperiunt; quo pacto jam vel sic verum fuerit? His igitur omnibus consideratis, vir bonus probusque suum ipsius animum rerum universarum Administratori submittit; quemadmodum boni cives regi civitatis. Qui

ται τῷ νόμῳ τῆς πόλεως. ὁ δὲ παιδευόμενος, 8
 ταύτην ὀφείλει τὴν ἐπιβολὴν ἔχων ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ
 παιδεύεσθαι· πῶς ἂν ἐπείμην ἐγὼ ἐν παντὶ τοῖς
 Θεοῖς; καὶ πῶς ἂν εὐαρεστοίην τῇ θείᾳ διοική-
 σει; καὶ πῶς ἂν γηνοίμην ἐλεύθερος; Ἐλεύθερος 9
 γὰρ ἐστίν, ᾧ γίνεται πάντα κατὰ προαίρεσιν,
 καὶ ἐν οὐδὲις δύναται κωλύσαι. Τί οὖν; ἀπὸ νομιά 10
 ἐστίν ἡ ἐλευθερία; Μὴ γένοιτο. μανία γὰρ καὶ
 ἐλευθερία εἰς ταῦτόν οὐκ ἔρχεται. Ἀλλ' ἐγὼ θέ- 11
 λω πᾶν τὸ δοκοῦν μοι ἀπεβαίνειν, καὶ ὅπως οὖν
 δοκῇ. Μαινόμενος εἶ, παραφρονεῖς. οὐκ οἶδας, ὅτι 12
 καλὸν ἡ ἐλευθερία ἐστὶ, καὶ ἀξιόλογον; τὸ δ'
 ὡς ἔτυχέ με βούλεσθαι τὰ ὡς ἔτυχε δόξαντα
 γίνεσθαι, τοῦτο κινδυνεύει εὐ μόνον οὐκ εἶναι κα-
 λὸν, ἀλλὰ καὶ πάντων αἰσχιστον εἶναι. Πῶς 13
 γὰρ ἐπὶ γραμματικῶν ποιῶμεν; βούλομαι γρά-
 φειν ὡς θέλω τὸ Δίωνος ὄνομα; Οὐ· ἀλλὰ δι-

E 5

δάσκο-

Qui vero eruditur, cum
 hoc animi proposito acce-
 dat oportet ad institutio-
 nem: Quo pacto ego in
 omnibus rebus Deos se-
 quar? & quo pacto in divi-
 nâ administratione acquie-
 scam? & quo pacto liber
 fiam? Nam liber est, cui
 ex voluntate suâ fiunt om-
 nia, & quem nemo probi-
 bere possit. Quid ergo?
 vesania - ne est libertas?
 Absit: neque enim insania
 & libertas eâdem moran-
 tur in sede. At ego, (in-
 quis) quidquid mihi visum

fuerit, id volo evenire,
 quacumque tandem ratione
 id mihi ita fuerit visum.
 Insanus es, deliras. An
 nescis, honestam rem &
 præclaram esse libertatem?
 Temere autem me velle,
 ut eveniant quæ mihi teme-
 re visa fuerint; id, vide,
 ne non modo honestum
 non sit, verum etiam om-
 nium fit turpissimum. Quo-
 modo enim in rebus gram-
 maticis agimus? Volo, ut
 libet mihi, nomen Dionis
 scribere? Non; sed disco
 velle, ut scribi oportet.
 Quid

- δάσκομαι θέλειν, ὡς δεῖ γράφεσθαι. Τί ἐπὶ μου-
 14 σικῶν; Ὡσαύτως. Τί ἐν τῷ καθόλου, ἔπου τέχ-
 νη τις ἢ ἐπιστήμη ἐστίν; εἰ δὲ μὴ, οὐδενὸς ἦν
 ἄξιον τὸ ἐπίστασθαι τι, εἰ ταῖς ἐκάστων βουλή-
 15 σεσι προσηρμόζετο. Ἐνταῦθα οὖν μένον, ἐπὶ τοῦ
 μεγίστου καὶ κυριωτάτου, τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἔτυ-
 χεν ἐφείταί μοι θέλειν; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τὸ παι-
 δεύεσθαι, τοῦτ' ἐστίν, . μανθάνειν ἕκαστα οὕτω θέ-
 λειν, ὡς γίνεται. πῶς δὲ γίνεται; ὡς διέταξεν αὐ-
 16 τὰ ὁ διατάσσων. Διέταξε δὲ, Θέρος εἶναι καὶ χει-
 μῶνα, καὶ φอรὰν καὶ ἀφορίαν, καὶ ἀρετὴν καὶ κα-
 κίαν, καὶ πάσας τὰς τοιαύτας ἐναντιότητας,
 ὑπὲρ συμφωνίας τῶν ὅλων· ἡμῶν τ' ἐκάστῳ σῶμα,
 καὶ μέρη τοῦ σώματος, καὶ κτῆσιν, καὶ κοινωνοῖς
 ἔδωκε.
 17 Ταίτης οὖν τῆς διατάξεως μεμνημένους, ἔρ-
 χεσθαι δεῖ ἐπὶ τὸ παιδεύεσθαι, οὐχ ἵνα ἀλλά-
 ξωμεν

Quid in Musicis? Eodem modo. Quid universe in omnibus, quæ arte aliqua aut scientia continentur? (*Eodem modo se res habet:*) alioquin non esset operæ pretium scire quidquam, si cujusque voluntati res quæque adcommodaretur. Hic igitur solum, in re maxima & præcipua, in Libertate, mihi permissum est temere velle? Nequaquam: sed erudiri; id est, discere ita velle omnia, uti fiunt. Quomodo autem fiunt? Ut ea

disposuit is qui disposuit. Sic autem disposuit, ut æstas esset & hyems, ut fertilitas & sterilitas, ut virtus & vitium, & omnes id genus contrarietates, propter Totius concen- tum: & nostrum unicuique corpus, & partes corpo- ris, & possessionem, & so- cios dedit.

Hujus igitur dispositionis memores. ad institutionem sic accedere debemus, non ut rerum naturam mute- mus; (id quod nobis neque con-

ζῶμεν τὰς ὑπὸ θύραις· οὔτε γὰρ δίδονται ἡμῖν, οὔτ'
 ἄμεινον· ἀλλ' ἵνα, οὕτως ἔχόντων τῶν περὶ ἡμᾶς ὡς
 ἔχει καὶ πέφυκεν, αὐτοὶ τὴν γνώμην τὴν αὐτῶν
 συνηρμεσμένην τοῖς γινομένοις ἔχωμεν. Τί γάρ; 18
 ἐνδέχεται φυγεῖν ἀνθρώπους; καὶ πῶς οἷόν τε;
 Ἀλλὰ συνέντας αὐτοῖς, ἐκείνους ἀλλάξαι; καὶ τίς
 ἡμῖν δίδωσι; Τί οὖν ἀπολείπεται; ἢ τίς εὕρισκε- 19
 ται μηχανὴ πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν; Τοιαύτη, δι'
 ἧς ἐκεῖνοι μὲν ποιήσουσι τὰ φαινόμενα αὐτοῖς,
 ἡμεῖς δ' οὐδὲν ἥττον κατὰ φύσιν ἔχομεν; Σὺ δ' ἄτα- 20
 λαίπωρος εἶ, καὶ δυσάρεστος. καὶ μὲν μόνος ἦς,
 ἐρημίαν καλεῖς τοῦτο· ἂν δὲ μετὰ ἀνθρώπων, ἐπί-
 βούλους λέγεις, καὶ ληστάς· μέμφῃ δὲ καὶ γο-
 νεῖς τοὺς σεαυτοῦ, καὶ τέκνα, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ
 γείτονας. ἔδει δὲ, μόνον μένοντα, ἡσυχίαν καλεῖν 21
 αὐτό, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ὅμοιον τοῖς Θεοῖς ἡγεῖ-
 σθαι σαυτόν· μετὰ πολλῶν δ' ὄντα, μὴ ἔχλον
 καλεῖν,

conceditur, neque expe-
 dit;) sed ut, quum ita sint
 res nostræ ut sunt, & ut
 fert earum natura, nos ipsi
 animum nostrum iis quæ
 fiunt adcommodatum ha-
 beamus. Quid enim? li-
 cetne fugere homines? id
 fieri quî potest? An vero
 eorum cum utamur consue-
 tudine, eos immutare li-
 cet? & quis id nobis lar-
 gitur? Quid ergo relin-
 quitur? aut quænam ars
 reperitur vivendi cum ho-
 minibus? Ea, ut illos qui-
 dem agere patiamur quæ

ipsis videntur. nos vero
 nihilo minus sic simus ad-
 fecti, ut natura postulat?
 Tu vero delicatus es &
 morosus: nam, cum solus
 es, desertum id appellas;
 cum vero inter homines,
 infidiatores eos dicis, &
 latrones: atque etiam pa-
 rentes tuos incusas, & li-
 beros, & fratres, & vici-
 nos. Oportebat autem te,
 cum solus esses, id quie-
 tem nominare, & liberta-
 tem, & Diis similem te
 putare: cum inter multos
 versaris, non turbam voca-
 re,

- καλεῖν, μηδὲ θόρυβον, μηδ' ἀηδίαν, ἀλλ' ἐορτὴν
καὶ πανήγυριν· καὶ οὕτω πάντα εὐαρέστως δέχε-
22 σθαι. Τίς οὖν ἡ κόλασις τοῖς οὐ προσδεχόμενοις;
τὸ οὕτως ἔχειν ὥς ἔχουσι. Δυσαρρεστῇ τις τῷ
μόνος εἶναι; ἔστω ἐν ἐρημίᾳ. δυσαρρεστῇ τις τοῖς
γονεῦσιν; ἔστω κακὸς υἱὸς, καὶ πενθεῖται. δυσαρρε-
23 στῇ τοῖς τέκνοις; ἔστω κακὸς πατήρ, - - Βάλλε
αὐτὸν εἰς φυλακὴν. - - Ποίαν φυλακὴν; Ὅπου
νῦν ἐστίν. ἄκων γάρ ἐστιν. ὅπου δὲ τις ἄκων
ἐστίν, ἐκεῖνο φυλακὴ αὐτῷ ἐστὶ. καθὼ καὶ Σω-
24 κράτης οὐκ ἦν ἐν φυλακῇ, ἐκὼν γάρ ἦν. - - Σκέλος
οὖν μοι γενέσθαι πεπηρωμένον; - - Ἀνδράποδον,
εἴτα δι' ἐν σκελύδριον τῷ Κόσμῳ ἐγκαλεῖς; οὐκ
ἐπιδώσεις αὐτὸ τοῖς ὅλοις; οὐκ ἀπαστήσῃ; οὐ χαί-
25 ρων παραχωρήσεις τῷ δαδωκότι; ἀγανακτήσεις δέ,
καὶ δυσαρρεστήσεις τοῖς ὑπὸ τοῦ Διὸς διατεταγ-
μένοις, ὃ ἐκεῖνος μετὰ τῶν Μοιρῶν, παρουσῶν καὶ
ἐπικλα-

re, aut tumultum, aut mo-
lestiam; sed festum, & ce-
lebritatem: omniaque sic
placide admittere. Quæ
igitur pœna est eorum, qui
non ita res accipiunt? Hæc,
ut eo statu sint, quo sunt.
Ægre fert quispiam, esse
solus? sit in deserto! Ægre
fert suos parentes? sit ma-
lus filius, & lugeat! Ægre
fert liberos? sit malus pa-
ter! — — Conjice eum
in custodiam! — — Quam
custodiam? Eam, ubi nunc
est; invitatus enim est; ubi

autem aliquis invitatus est,
is ei locus est custodia: qua
ratione & Socrates in cu-
stodia non fuit, ultro enim
fuit. — — Mene igitur pe-
de esse claudum! — —
Mancipium, itane ob unum
pedunculum accusas Mun-
dum? non eum trades uni-
versitati rerum? non mis-
sum facies? non lætus per-
mittes ei qui dedit? An
potius indignaberis, &
ægre feres quæ sunt a Jove
constituta, quæ ille cum
Parcis, ortui tui præsentibus

ἐπικλωθουσῶν σου τὴν γένεσιν, ὥρισε καὶ διέτα-
 ζεν; Οὐκ οἶσθα, ἡλίκον μέρος πρὸς τὰ ὅλα; τοῦ- 26
 το δὲ κατὰ τὸ σῶμα· ὡς κατὰ γε τὸν λόγον
 οὐδὲ χείρων τῶν Θεῶν, οὐδὲ μικρότερος· λόγου
 γὰρ μέγεθος οὐ μήκει, οὐδ' ὕψει κρίνεται, ἀλλὰ
 δόγμασιν.

Οὐ θέλεις οὖν καθ' ἃ ἴσος εἶ τοῖς Θεοῖς, 27
 ἐκεῖ που τίθεσθαι τὸ ἀγαθόν; Τάλας ἐγὼ, τὸν 28
 πατέρα ἔχω τοιοῦτον, καὶ τὴν μητέρα. Τί οὖν;
 ἐδίδοτό σοι προελθόντι ἐκλέξασθαι, καὶ εἰπεῖν·
 Ὁ δεῖνα τῇ δεῖνι συνελθέτω τῇδε τῇ ὥρᾳ, ἵνα
 ἐγὼ γένωμαι; Οὐκ ἐδίδοτο. ἀλλ' ἔδει προῦ- 29
 ποστῆναί σου τοὺς γονεῖς, εἴτα οὕτω γεννηθῇ-
 ναί σε. ἐκ ποίων τινῶν; ἐκ τοιούτων, ἐπὶ οἷοι ἦ-
 σαν. Τί, οὖν; τοιούτων αὐτῶν ὄντων, οὐδεμία 30
 σοι δίδοται μηχανή; εἴτ' εἰ μὲν τὴν ὁρατικὴν δύ-
 ναμιν ἠγνόεις πρὸς τί κέκτησαι, δυστυχὴς ἂν ἦς
 καὶ

bus & fufum volventibus, definiit ac disposuit? Non intelligis, quantula pars sis, collatus cum universis? nempe quod ad corpus attinet; nam quod ad mentem, ne Diis quidem immortalibus es deterior, aut minor: mentis enim magnitudo non proceritate aut altitudine judicatur, sed decretis.

Nonne ergo in ea parte bonum tuum collocare velis, quā Diis es similis? Me miserum: patrem habeo

talem, & matrem! Quid ergo? in vitam progredienti tibi potestasne dabatur eligendi, dicendique: Iste cum ista congregiatur hac hora, ut ego nascar? Non dabatur: sed prius exstitisse parentes tuos oportebat, ac tum demum te nasci. E qualibus? E talibus, quales erant. Quid ergo? cum tales ipsi sint, nullumne tibi præsidium relinquitur? Si videndi facultatem, cujus rei gratiā haberes, ignorares; miser esses, & infe-

καὶ ἄθλιος, εἰ κατέμυες, προσαγόντων σοι τῶν
 χρωμάτων· ὅτι δὲ μεγαλοψυχίαν ἔχων, καὶ γεν-
 ναϊότητα πρὸς ἕκαστα τούτων, ἀγνοεῖς, οὐ δυσ-
 31 τυχεύστερος εἶ, καὶ ἀθλιώτερος; προσάγεταιί σοι
 τὰ κατάλληλα τῇ δυνάμει ἣν ἔχεις· σὺ δ' αὐ-
 τὴν τότε μάλιστα ἀποστρέφεις, ὅποτε ἠνοιγμένην
 32 καὶ βλέπουσαν ἔχειν ἔδει. οὐ μᾶλλον εὐχαριστεῖς
 τοῖς Θεοῖς, ὅτι σε ἐπ' αὐτῶν τούτων ἀφῆκαν, ὅσα μὴδ'
 ἐποίησαν ἐπὶ σοί· μόνον δ' ὑπεύθυνον ἀπέφηναν
 33 τῶν ἐπὶ σοί; γονέων ἕνεκα, ἀνυπεύθυνον ἀφῆκαν·
 ἀδελφῶν ἕνεκα, ἀφῆκαν· σώματος ἕνεκα, ἀφῆκαν·
 34 κτήσεως, θανάτου, ζωῆς. Τίνος οὖν ὑπεύθυνόν σε
 ἐποίησαν; Τοῦ μόνου ὄντος ἐπὶ σοί, χρήσεως οἷας
 35 δεῖ φαντασιῶν. Τί οὖν ἐπισπᾶς σεαυτῷ ταῦτα,
 ὧν ἀνυπεύθυνος εἶ; Τοῦτό ἐστιν, ἑαυτῷ παρέχειν
 πράγματα.

ΚΕΦ.

infelix, si clauderes oculos, coloribus admotis: quod autem ignoras, animi magnitudinem fortitudinemque tibi datas esse ad cuncta quæ sunt illius generis; nonne infelicior es, & miserior? Admoventur tibi res facultati ei congruentes, quæ tibi data est: tu autem eandem tunc maxime avertis, cum apertam & cernentem eam esse oportebat. Quidni potius Diis agis gratias, quod te superiorem iis rebus fecerunt, quas in tua potestate esse noluerunt; & nonnisi

his fecerunt obnoxium, quæ tui sunt arbitrii? Quod ad parentes adtinet, liberum solutumque te dimiserunt; quod ad fratres, dimiserunt; quod ad corpus, dimiserunt; itemque quod ad possessionem, quod ad mortem vitamque. Cui igitur rei obnoxium te fecerunt? Illi uni, quæ in tua est potestate, nempe recto usui visorum. Quid igitur ipsi tibi adsciscis imponisque ea, quibus es solutus? Id vero est, sibi ipsi facessere negotium,

CAP.

Κ Ε Φ. ιγ.

Πῶς ἕκαστά ἐστι ποιεῖν ἀρεστῶς Θεοῖς.

Πυθομένου δέ τινος, πῶς ἐστὶν ἐσθίειν ἀρεστῶς Θεοῖς; Εἰ δικαίως ἐστὶν, ἔφη, καὶ εὐγνωμόνως, καὶ ἴσως, καὶ ἐγκρατῶς, καὶ κοσμίως, οὐκ ἐστὶ καὶ ἀρεστῶς τοῖς Θεοῖς; Ὅταν δὲ θερμὸν αἰτήσαντός 2 σου, μὴ ὑπακούσῃ ὁ παῖς, ἢ ὑπακούσας χλιαρώτερον ἐνέγκῃ, ἢ μὴδ' εὐρεθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ· τὸ μὴ χαλεπαίνειν, μὴδὲ ῥήγνυσθαι, οὐκ ἐστὶν ἀρεστὸν τοῖς Θεοῖς; Πῶς οὖν τις ἀνάσχηται τῶν τοιούτων; 3 Ἀνδράποδον, οὐκ ἀνέξῃ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σαυτοῦ, ὃς ἔχει τὸν Δία πρόγονον, ὥσπερ υἱὸς ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων γέγονε, καὶ τῆς αὐτῆς ἀνωθεν καταβολῆς; Ἀλλ' εἰ ἐν τινὶ τοιαύτῃ χώρᾳ κατετά- 4 γης

C A P. XIII.

Quo pacto omnia ita peragi possint, ut Diis sint grata.

Percontante vero quodam, in ædibus plane non fuerit quo pacto comedere aliquis inventus: id non ferre graviter, nec disrumpi iracundiâ; nonne Diis placet? Si fieri potest, inquit, ut At quo pacto ferri queunt juste edat, ut benigno, ut tales? Mancipium, non æquo animo, ut continenter, ut modeste; nonne res fratrem tuum, qui genus a Jove summo ducit, fieri etiam potest, ut Diis ut filius ex iisdem seminibus grate comedat? Cum vero, eodemque coelesti satu te calidam poscente, puer editus? Sed tu, si tali quo non obtemperaverit; aut, quopiam loco collocatus es si obtemperaverit, tepidiusculam adtulerit, aut quum super alios eminente, statim

γῆς ὑπερεχούσῃ, εὐθὺς τύραννον καταστήσεις σεαυ-
τόν; εὐ μεμνήσῃ τίς εἶ, καὶ τίνων ἄρχεις; ὅτι συγ-
γενῶν, ὅτι ἀδελφῶν φύσει, ὅτι τοῦ Διὸς ἀπογόνων;
5 Ἀλλ' ὦνῃν αὐτῶν ἔχω, ἐκεῖνοι δ' ἐμοῦ οὐκ ἔχου-
σιν. Ὁρᾷς ποῦ βλέπεις; ὅτι εἰς τὴν γῆν, ὅτι εἰς
τὰ βάραθρον, ὅτι εἰς τοὺς ταλαιπώρους τούτους
νόμους τοὺς τῶν νεκρῶν; εἰς δὲ τοὺς τῶν Θεῶν οὐ
βλέπεις.

Κ Ε Φ. 1δ'.

"Ὅτι πάντα ἐφορᾷ τὸ Θεῖον.

Πυθομένου δὲ τινός, πῶς ἂν τις πεισθῇ, ὅτι
ἐκαστον τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων ἐφορᾷται
2 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ; Οὐ δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡνώσθαι
τὰ πάντα; Δοκεῖ, ἔφη. Τί δὲ; συμπαθεῖν
τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις οὐ δοκεῖ σοι; Δοκεῖ,
ἔφη.

tim tyrannum te consti-
tues? non recordaberis qui
sis, & quibus imperes?
nempe cognatis, fratribus
naturâ, a Jove oriundis.
Atqui ego illos mercatus
sum; illi me non sunt mer-

cati. Videsne quid spectes?
nonne terram? nonne ba-
rathrum? nonne miseras
istas mortuorum leges?
Deorum autem leges non
respicis.

C A P. XIV.

Divinum numen cuncta intueri.

Percontante vero quodam,
quo pacto quis persuaderi
possit, singula sua facta a
Deo conspici? Nonne vi-
dentur tibi, inquit, uno
connexu inter se cohærere

omnia? Videntur, inquit.
Quid vero? nonne cognat-
io quædam & consensus
aliquis intercedere tibi vi-
detur inter res terrestres
atque cœlestes? Videtur,
in-

ἔφη. Πόθεν γάρ οὕτω τεταγμένως, καθάπερ 3
 ἐκ προστάγματος τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐκεῖνος εἴπῃ τοῖς
 φυτοῖς ἀνθεῖν, ἀνθεῖ; ὅταν εἴπῃ βλαστάνειν, βλα-
 στάνει; ὅταν ἐκφέρειν τὸν καρπὸν, ἐκφέρει; ὅταν
 πεπαίνειν, πεπαίνει; ὅταν πάλιν ἀποβάλλειν, ἀπο-
 βάλλει; καὶ φυλλορροεῖν, φυλλορροεῖ; καὶ αὐτὰ εἰς
 αὐτὰ συνειλούμενα ἐφ' ἡσυχίας μένειν καὶ ἀναπαύε-
 σθαι, μένει καὶ ἀναπαύεται; πόθεν δὲ πρὸς τὴν αὐ- 4
 ξησιν καὶ μείωσιν τῆς σελήνης, καὶ τὴν τοῦ ἡλίου πρόσ-
 οδον καὶ ἄφροδον, τοσαύτη παραλλαγή καὶ ἐπὶ τὰ
 ἐναντία μεταβολὴ τῶν ἐπιγείων θεωρεῖται; Ἄλ- 5
 λά τὰ φυτὰ μὲν, καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα οὕ-
 τως ἐνδέδεται τοῖς Ὅλοις, καὶ συμπέπονθεν· αἱ ψυ-
 χαὶ δ' αἱ ἡμέτεραι οὐ πολὺ πλέον; ἀλλ' αἱ ψυ- 6
 χαὶ μὲν οὕτως εἰσὶν ἐνδεδεμέναι καὶ συναφεῖς τῷ
 Θεῷ, ὅτε αὐτοῦ μόρια οὔσαι καὶ ἀποσπάσματα·
 οὐ παντὸς δ' αὐτῶν κινήματος, ὅτε οἰκείου καὶ
 συμ-

inquit. Unde enim tam
 statim temporibus, tam-
 quam ex Dei mandato, cum
 plantas florere ille jubet,
 florent? cum germinare,
 germinant? cum fructum
 proferre, proferunt? cum
 maturescere, maturescunt?
 cum rursus abjicere fructus,
 abjiciunt? cum folia depo-
 nere, deponunt? cum ip-
 sas in se contractas sine
 ullo motu manere & re-
 quiescere, manent & re-
 quiescunt? Unde porro ad
 lunæ incrementum & de-
 crementum, & ad solis ac-

cessum recessumque, tanta
 alternatio, & in diversa
 mutatio rerum terrestrium
 cernitur? At quæ quidem
 e terra nascuntur, & nostra
 corpora Universo sunt de-
 vincta, & consensu quo-
 dam cum eo conjuncta?
 animi autem nostri non
 multo magis? At animi
 quidem nostri Deo ita de-
 vincti sunt & conjuncti, ut-
 pote qui sint particulæ ejus,
 ab illius natura quasi de-
 scriptæ? motus vero eo-
 rum omnes Deus non per-
 cipit, veluti suos sibi que

- 7 συμφυοῦς, ὁ Θεὸς αἰσθάνεται; Ἀλλὰ σὺ μὲν
περὶ τῆς θείας διοικήσεως, καὶ περὶ ἐκάστου τῶν
θείων, ὁμοῦ δὲ καὶ περὶ ἀνθρωπίνων πραγμά-
των ἐνθυμεῖσθαι δύνασαι, καὶ ἅμα μὲν αἰσθη-
τικῶς ἀπὸ μυρίων πραγμάτων κινεῖσθαι, ἅμα δὲ
διανοητικῶς, ἅμα δὲ τοῖς μὲν συγκαταθετικῶς,
8 τοῖς δ' ἀνανευστικῶς, ἢ ἐφεκτικῶς· τύπους δὲ
τοσούτους ἀφ' οὗτω πολλῶν καὶ ποικίλων πραγ-
μάτων ἐν τῇ σαυτοῦ ψυχῇ φυλάττεας, καὶ ἀπ'
αὐτῶν κινούμενος, εἰς ἐπινοίας ὁμοειδεῖς ἐμπί-
πτεις τοῖς πρώτως τετυπωκῶσι, τέχνας τ' ἄλ-
λας ἐπ' ἄλλαις, καὶ μνήμας ἀπὸ μυρίων πραγ-
9 μάτων διασώζεις· ὁ δὲ Θεὸς οὐχ οἷός τ' ἐστὶ πάν-
τα ἐφορᾶν, καὶ πᾶσι συμπαρεῖναι, καὶ ἀπὸ
10 πάντων τινὰ ἴσχειν διάδοσιν; Ἀλλὰ φωτίζειν
μὲν οἷός τε ἐστὶν ὁ ἥλιος τηλικούτον μέρος τοῦ Παν-
τός, ὀλίγον δὲ τὸ ἀφώτιστον ἀπολιπεῖν, ὅσον οἷ-
όν τ' ἐπέχεσθαι ὑπὸ σκιάς, ἣν ἡ γῆ ποιεῖ· ὁ δὲ
καὶ

congenitos? At tu quidem
divinam administrationem,
singulasque res tam divinas
quam humanas animo con-
templari potes; simulque
ab innumerabilibus rebus
partim sensu, partim cogi-
tatione, adfici; simul aliis
adsentiri, alia abnuere, in
aliis adsensum retinere; tot
porro formas rerum tam
multarum variarumque te-
cum in animo tuo custodis,
ab illisque pulsus in cogi-
tationes incidis rebus iis

conformes quæ primum
menti impressæ fuerint; ar-
tesque alias atque alias, &
infinitarum rerum memo-
riam conservas? Deus ve-
ro non potest simul omnia
intueri, & omnibus rebus
interesse, cum omnibus
aliquam habere communi-
cationem? At sol quidem
tantam Universi partem ra-
diis suis illustrare potest,
exiguam partem relinquens
lucis expertem, quantam
scilicet umbrâ terræ occu-
pat?

καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν πεποιηκὼς καὶ περιάγων, μέρος ὄντ' αὐτοῦ μικρὸν ὥς πρὸς τὸ Ὅλον, οὗτος δ' οὐ δύναται πάντων αἰσθάνεσθαι;

Ἄλλ' ἐγὼ, φησὶν, οὐ δύναμαι πᾶσιν ἅμα 11
τούτοις παρακλυθεῖν. Τοῦτο δέ σοι καὶ λέγει
τις, ὅτι ἴσῃν ἔχεις δύναμιν τῷ Δί; Ἄλλ' οὖν 12
οὐδὲν ἥττον καὶ ἐπίτροπον ἐκάστῳ παρέστησε,
τὸν ἐκάστου Δαίμονα, καὶ παρέδωκε φυλάσ-
σειν αὐτὸν αὐτῷ, καὶ τοῦτον ἀκοίμητον καὶ ἀπα-
ραλόγιστον. Τίνι γὰρ ἄλλῳ κρεῖττονι καὶ ἐπι- 13
μελεστέρῳ φύλακι παραδέδωκεν ἡμῶν ἕκαστον;
ὥσθ', ὅταν κλείσητε τὰς θύρας, καὶ σκότος ἐν-
δον ποιήσητε, μέμνησθε μηδέποτε λέγειν ὅτι
μόνοι ἐστέ· οὐ γὰρ ἐστέ. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐνδον 14
ἐστὶ, καὶ ὁ ὑμέτερος Δαίμων ἐστὶ· καὶ τίς τού-
τοις χρεῖα φωτὸς εἰς τὸ βλέπειν τί ποιεῖτε;
Τούτῳ τῷ Θεῷ ἔδει καὶ ὑμᾶς ὀμνύειν ὄρκον, οἷον 15

F 2

οἱ

pat? qui vero ipsum fecit solem, eundemque circumagit; (partem sane sui ipsius exiguam, si cum universalitate comparatur;) is vero non potest cuncta percipere!

At ego, inquit, hæc omnia simul animo consequi nequeo. Quis vero istud tibi dicit, te parem cum Jove habere facultatem? Neque vero eo minus ille procuratorem etiam unicuique addidit, Genium cujusque suum, cui custo-

diendum quemque tradidit, numquam dormienti illi, & decipi nescio. Nam cui alii præstantiori & diligentiori custodi unumquemque nostrum commisisset? Quapropter quum fores clauseritis, & conclave tenebrosum effeceritis; cavete, umquam dicatis vos esse solos; neque enim estis: sed Deus intus est, & vester Genius intus est. Et quid his opus est lumine, ut videant quid faciatis? Huic Deo etiam obstrictos vos simili

οἱ στρατιῶται τῷ Καίσαρι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν, τὴν
μισθοφορίαν λαμβάνοντες, ὀμνύουσι πάντων προ-
τιμήσειν τὴν τοῦ Καίσαρος σωτηρίαν· ὑμεῖς δὲ, οἱ
16 τοσούτων καὶ τηλικούτων ἡξιωμένοι, οὐκ ὀμόσετε;
ἢ ὀμόσαντες, οὐκ ἐμμενεῖτε; Καὶ τί ὀμόσετε; Μὴ
ἀπειθήσειν μηδέποτε, μηδ' ἐγκαλέσειν, μηδὲ μέμ-
ψασθαί τι τῶν ὑπ' ἐκείνου δεδομένων, μηδ' ἄκον-
17 τες ποιήσειν τι ἢ πείσεσθαι τῶν ἀναγκαίων. Ὁ-
μοίός γε ὅρκος οὗτος ἐκείνῳ; ἐκεῖ μὲν ὀμνύουσιν,
αὐτοῦ μὴ προτιμήσειν ἕτερον· ἐνταῦθα δ', αὐτοὺς
ἀπάντων.

ΚΕΦ.

simili sacramento esse oportebat, quali milites Cæsari. Sed illi quidem, mercede conducti, jurant, salutem Cæsaris sibi rebus omnibus fore antiquiorem: vos autem, tot tantisque dignati rebus, non jurabitis? aut jurati, fidem non servabitis? Et quid jurabitis? Numquam vos non obtemperaturos; numquam incu-

faturos; numquam de eorum quoquam, quæ ab Illo data fuerint, conquesturos; numquam invitos quidquam, quod ferat necessitas, facturos vel toleraturos. Hoccine illi simile est iurandum? Illic jurant, se neminem eo antiquiorem habituros; hic, se neminem sibi ipse esse prælaturos.

CAP.

Κ Ε Φ. ΙΕ'.

Τί ἐπαγγέλλεται Φιλοσοφία.

Συμβουλευομένου τινός, πῶς τὸν ἀδελφὸν πείσῃ, μηκέτι χαλεπῶς αὐτῷ ἔχειν. Οὐκ ἐπαγγέλλε- 2
ται, ἔφη, Φιλοσοφία τῶν ἐκτός τι περιποιήσῃ τῷ ἀνθρώπῳ· εἰ δὲ μὴ, ἔξω τι τῆς ἰδίας ὕλης ἀνέξεται. ὥς γὰρ τέκτονος ὕλη, τὰ ξύλα· ἀνδριαντοποιοῦ, ὁ χαλκός· οὕτω τῆς περὶ βίον τέχνης ὕλη, ὁ βίος αὐτοῦ ἐκάστου. Τί οὖν ὁ τοῦ ἀ- 3
δελφοῦ; Πάλιν τῆς αὐτοῦ ἐκείνου τέχνης ἐστὶ· πρὸς δὲ τὴν σὴν, τῶν ἐκτός ἐστίν, ὅμοιον ἀγρῷ, ὅμοιον ὑγείᾳ, ὅμοιον εὐδοξίᾳ. τούτων δ' οὐδὲν ἐπαγγέλλεται Φιλοσοφία. Ἐν πάσῃ περιστάσει 4
τηρήσω τὸ ἡγεμονικὸν κατὰ φύσιν ἔχον. Τὸ τί-
νος; Τὸ ἐκείνου, ἐν ᾧ εἰμί. Πῶς οὖν ἐκείνός μοι 5
F 3 μὴ

CAP. XV.

Quid profiteatur Philosophia.

Consilium petente nonne-
mine, quo pacto fratri per-
suaderet, ut similitatem er-
ga se deponeret: Non hoc
profiteatur, inquit, Philoso-
phia, se quidquam exterarum
rerum homini suppeditatu-
ram; alioqui admitteret
aliquid a materia sua alie-
num. Nam sicut fabri ma-
teria, ligna sunt; statuarii,
æs: sic artis vitæ materia
est, sua cujusque vita. Quid
ergo fratris vita? Ea rur-
sus ad ejus ipsius artem
pertinet; respectu vero tuæ
artis, in rerum externarum
numero est, ut ager, ut
sanitas, ut bona existima-
tio; quarum rerum nul-
lam Philosophia pollicetur.
Quovis in casu conservabo
(ait illa) mentem naturæ
congruentem. Cujus men-
tem? Illius, in quo sum.
Quo pacto ergo consequar,
ne

μὴ ὀργίζεται; Φέρε μοι ἐκείνον, καὶ κείνῳ ἐρῶ. σοὶ δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ὀργῆς οὐδὲν ἔχω λέγειν.

- 6 Εἰπόντος δὲ τοῦ συμβουλευομένου, ὅτι, Τοῦτο
ζητῶ, πῶς ἂν, ἐκείνου καὶ μὴ διαλλασσομένου,
7 κατὰ φύσιν ἔχοιμι; Οὐδὲν, ἔφη, τῶν μεγάλων
ἄφνω γίνεται· ὅπου γε οὐδ' ὁ βότρυς, οὐδὲ σῦκον.
ἂν μοι νῦν λέγῃς, ὅτι θέλω σῦκον· ἀποκρινούμαί
σοι, ὅτι χρόνου δεῖ· ἄφες ἀνθήσῃ πρῶτον, εἴτα
8 προβάλλῃ τὸν καρπὸν, εἴτα πεπανθῇ. Εἴτα συ-
κῆς μὲν καρπὸς ἄφνω καὶ μιᾷ ὥρᾳ οὐ τελειοῦται·
γνώμης δ' ἀνθρώπου καρπὸν θέλεις οὕτω δι' ὀλί-
γου καὶ εὐκόλως κτήσασθαι; μὴ δ' ἂν, ἐγὼ σοι
λέγω, προσδόκα.

ΚΕΦ.

ne ille mihi irascatur? Ad-
ducito mihi illum, & ei
dicam: tibi autem de illius
ira quod dicam, non ha-
beo.

Ad hæc quum is, qui
consilium petierat, dice-
ret: Illud requiro, quo
pacto, etiam si ille mihi
non reconcilietur, ego na-
turæ meæ statum tuear?
Nihil, inquit, magnum subi-
to existit; nam ne uva

quidem, aut ficus. Si mi-
hi nunc dicas, te velle fi-
cum; respondebo, tempo-
re esse opus: sine primum
ut floreat, post fructum
producat, denique mature-
scat. Ergo fici quidem fru-
ctus subito unius horæ mo-
mento non perficitur: ani-
mi vero humani fructum
adeo brevi & facile compa-
rare velis? Id vero, ego ti-
bi dico, ne expectes!

CAP.

Κ Ε Φ. 15.

Π ε ρ ὶ Π ρ ο ν ο ί α ς.

Μὴ θαυμάζετε, εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις τὰ πρὸς τὸ σῶμα ἑτοιμα γέγονεν, οὐ μόνον τροφαὶ καὶ πόματα, ἀλλὰ καὶ κοῖται, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι ὑποδημάτων, μὴ ὑποστρωμάτων, μὴ ἐσθῆτος· ἡμεῖς δὲ πάντων τούτων προσδεόμεθα. τὰ 2 γὰρ οὐκ αὐτῶν ἕνεκα, ἀλλὰ πρὸς ὑπηρεσίαν γεγονότα, οὐκ ἐλυσιτέλει προσδεόμενα ἄλλων πεποιηκέναι. ἐπεὶ, ὅρα οἷον ἦν, ἡμᾶς φροντίζειν μὴ 3 περὶ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν προβάτων, καὶ τῶν ὄνων, πῶς ἐνδύσεται, καὶ πῶς ὑποδησεται, πῶς φάγη, πῶς πίη. ἀλλ', ὥσπερ οἱ στρα- 4 τιῶται ἑτοιμοὶ εἰσι τῷ στρατηγῷ ὑποδεδεμένοι, ἐνδεδυμένοι, ὡπλισμένοι· (εἰ δ' ἔδει περιερχόμενον τὸν χιλίαρχον ὑποδεῖν, ἢ ἐνδύειν τοὺς χιλίους, δε- F 4 γόν

C A P. XVI.

D e P r o v i d e n t i a.

Ne miremini, quod aliis animantibus ea, quæ ad corpus pertinent, parata sint, non cibus modo & potus, sed & cubilia; quod calceamentis non egeant, non stramentis, non veste; nos autem his omnibus indigeamus. Quæ enim non suâ causâ, sed ad ministerium nata erant, ea non expediebat ita esse facta, ut aliis rebus indigerent. Nam il-

lud vide cujusmodi foret, si curam gerere nos oporteret, non modo nostrum ipsorum, sed ovium etiam, & asinorum, quomodo induendi essent, quomodo calceandi, quo pacto esuri, quo bibituri. At veluti milites parati adsunt imperatori, calceati, induti, armati: (nam si circumeuntem oporteret tribunum suos millenarios calceare aut

- νὸν ἂν ἦν·) οὕτω καὶ ἡ φύσις πεποίηκε τὰ πρὸς
 ὑπηρεσίαν γεγονότα ἔτοιμα, παρεσκευασμένα, μη-
 5 θεμιάς ἐπιμελείας ἔτι προσδέμενα. οὕτως ἐν
 παιδίον μικρὸν καὶ ῥάβδῳ ἐλαύνει τὰ πρόβατα.
 6 Νῦν δ' ἡμεῖς ἀφέντες ἐπὶ τούτοις εὐχαριστεῖν,
 ὅτι μὴ καὶ αὐτῶν τὴν ἴσην ἐπιμέλειαν ἐπιμε-
 7 λούμεθα, ἐφ' αὐτοῖς ἐγκαλοῦμεν τῷ Θεῷ. καί
 ται, νῆ τὸν Δία καὶ τοὺς Θεοὺς, ἐν τῶν γεγονότων
 ἀπῆρκει πρὸς τὸ αἰσθῆσθαι τῆς Προνοίας, τῷ γε
 8 αἰδῆμονι καὶ εὐχαρίστῳ. Καὶ μή μοι νῦν τὰ με-
 γάλα· αὐτὸ τοῦτο, τὸ ἐκ πόας γάλα γενναῖσθαι,
 καὶ ἐκ γάλακτος τυρὸν, καὶ ἐκ δέρματος ἔρια.
 Τίς ἐστὶν ὁ πεποίηκώς ταῦτα, ἢ ἐπινενοηκώς;
 Οὐδὲ εἷς, φησὶν. Ὡς μεγάλης ἀναισχυντίας καὶ
 ἀναισθησίας.
 9 Ἄγε ἀφῶμεν τὰ ἔργα τῆς φύσεως· τὰ πάρ-
 10 ἔργα αὐτῆς θεασώμεθα. Μὴ τι ἀχρηστότερον
 τριχῶν

aut induere, grave sane id
 esset;) ita Natura etiam,
 quæcumque ministerii caus-
 sâ creata sunt, expedita fe-
 cit, instructa, nullam am-
 plius curationem postulan-
 tia. Ita fit, ut unus par-
 vus puellus simplici virgâ
 agat oves. Nunc vero nos,
 animantium causâ gratias
 Deo agere negligentes,
 quod earum non par cura
 atque nostrum ipsorum no-
 bis est gerenda, nostrum
 causâ eum accusamus. At-
 qui. per Iovem Deosque
 omnes, vel una res ex his,

quæ natura fiunt, satis ef-
 fet, verecundo quidem ho-
 mini & grato, ad Provi-
 dentiam intelligendam. Ne-
 que vero mihi magna nunc
 proferto: isthuc ipsum dun-
 taxat, quod ex herba lac
 nascitur, & e lacte caseus,
 e cute lana, Quis est, qui
 ista fecerit, aut excogita-
 rit? Nemo, inquit. O
 magnam impudentiam, &
 stuporem!

Age, omissis operibus
 naturæ, ea quæ illis obiter
 accedunt, contemplemur.
 Numquid inutilius pilis,
 qui

τριχῶν τῶν ἐπὶ γενείου; τί οὖν; οὐ συνεχρήσατο
 καὶ ταύταις ὡς μάλιστα πρεπόντως ἐδύνατο; οὐ
 διέκρινε δι' αὐτῶν τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ; οὐκ 11
 εὐθὺς μακρόθεν κέκραγεν ἡμῶν ἐκάστου ἢ φύσις,
 Ἄνῃς εἰμι· οὕτω μοι προσέρχου, οὕτω μοι λάλει,
 ἄλλο μηθὲν ζήτη· ἰδοὺ τὰ σύμβολα; Πάλιν ἐπὶ 12
 τῶν γυναικῶν, ὥσπερ ἐν τῇ Φωνῇ τι ἐγκατέμι-
 ξεν ἀπαλώτερον, οὕτω καὶ τὰς τρίχας ἀφείλεν.
 Οὐ· ἀλλ' ἀδιάκριτον ἔδει τὸ ζῶον ἀπολειφθῆναι,
 καὶ κηρύσσειν ἕκαστον ἡμῶν, ὅτι, Ἄνῃς εἰμι.
 Πῶς δὲ οὐ καλὸν τὸ σύμβολον, καὶ εὐπρεπές, 13
 καὶ σεμνόν; πόσῳ κάλλιον τοῦ τῶν ἀλεκτρυό-
 νων λόφου; πόσῳ μεγαλοπρεπέστερον τῆς χαί-
 τῆς τῶν λεόντων; Διὰ τοῦτο ἔδει σώζειν τὰ 14
 σύμβολα τοῦ Θεοῦ, ἔδει αὐτὰ μὴ καταπρίεσθαι,
 μηδὲ συγχεῖν; ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, τὰ γένη τὰ διη-
 ρημένα.

F 5

Ταῦτα

qui mento enascuntur?
 Quid ergo? nonne his
 etiam, quam convenientif-
 sime fieri poterat, usa est?
 nonne per eos marem &
 foeminam discrevit? nonne
 statim eminus cujusque no-
 strum natura clamat: Vir
 sum; sic ad me accedito;
 sic colloquere mecum; ni-
 hil aliud require: ecce si-
 gna in promptu sunt! Rur-
 sus in mulieribus, quem-
 admodum mollius quiddam
 ipsi voci immiscuit, sic &
 pilos istos illis ademit. At,

non ita decuit? sed indis-
 cretum fuit relinquendum
 animal, & proclamandum
 unicuique nostrum, se esse
 virum? Nonne vero signum
 hoc pulcrum est, & deco-
 rum, & honestum? quan-
 to elegantius cristâ gallo-
 rum? quanto magnificen-
 tius jubâ leonum? Itaque
 conservanda erant signa
 Dei, & nequaquam abji-
 cienda; neque sexus, quan-
 tum in nobis quidem esset,
 confundendus, ab ipsa na-
 tura distinctus.

Num.

- 15 Ταῦτα μόνα ἐστὶν ἔργα ἐφ' ἡμῶν τῆς Προ-
νοίας; Καὶ τίς ἐξαρκεῖ λόγος ὁμοίως αὐτὰ ἐπαινε-
σαι, ἢ παραστήσαι; εἰ γὰρ νῦν εἶχομεν, ἄλλο
τι ἔδει ἡμᾶς ποιεῖν καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἢ ὑμνεῖν
τὸ Θεῖον, καὶ εὐφημεῖν, καὶ ἐπεξέρχεσθαι τὰς
16 χάριτας; οὐκ ἔδει καὶ σκᾶπτοντας, καὶ ἀρου-
ντας, καὶ ἐσθιοντας, ἄδειν τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν
17 Θεόν; Μέγας ὁ Θεός, ὅτι ἡμῖν παρέσχεν ὄργανα
τοιαῦτα, δι' ὧν τὴν γῆν ἐργασόμεθα· μέγας ὁ
Θεός, ὅτι χεῖρας δέδωκεν, ὅτι κατάποσιν, ὅτι
κοιλίαν, ὅτι αὖξασθαι λεληθότως, ὅτι καθεύδοντας
18 ἀναπνεῖν. ταῦτα ἐφ' ἐκάστου ἐφυμνεῖν ἔδει, καὶ
τὸν μέγιστον καὶ θειότατον ὕμνον ἐφυμνεῖν, ὅτι
τὴν δύναμιν ἔδωκε τὴν παρακολουθητικὴν τού-
19 τοις, καὶ ὁδῶ χρηστικὴν. Τί οὖν; ἐπεὶ οἱ πολ-
λοὶ ἀποτετύφλωσθε, οὐκ ἔδει τινὰ εἶναι τὸν ταύ-
την

Numquid hæc sola sunt Providentiæ in nobis opera? At quâ oratione hæc satis aut laudari aut illustrari possunt? nam si sani essemus, quid nobis aliud agendum erat & publice & privatim, quam Numen divinum celebrandum & laudandum, & grates ei persolvendæ? Nonne interfodiendum, inter arandum, inter edendum, hymnus hic cantandus erat Deo: Magnus est Deus, qui nobis instrumenta præbuit talia, quibus terram excolamus! magnus est Deus,

qui manus nobis dedit, qui deglutiendi vim, qui ventrem: qui ita nos fecit, ut sensim, ac veluti clam nobis ipsis, crescamus; ut dormientes respiremus. Hæc singulis in rebus cantanda erant, & hymnus maximus ac divinissimus resonandus, quod facultatem dederit hæc omnia mente adsequendi, ac certa quadam via ac ratione iis utendi. Quid ergo? cum vulgo omnes excæcati sitis, nonne oportebat esse aliquem, qui hoc munere pro vobis fungeretur, & loco om-
nium

την ἐκπληροῦντα τὴν χάραν, καὶ ὑπὲρ πάντων
 αἰδόντα τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν Θεόν; τί γὰρ ἄλ- 20
 λο δύναμαι γέρων χωλός, εἰ μὴ ὑμνεῖν τὸν Θεόν;
 εἰ γοῦν αἰδῶν ἤμην, ἐποίουν τὰ τῆς αἰδόνος· εἰ
 κύκνος, τὰ τοῦ κύκνου. νῦν δὲ λογικός εἰμι, ὑμνεῖν 21
 με δεῖ τὸν Θεόν· τοῦτό μου τὸ ἔργον ἐστὶ, ποιῶ
 αὐτό· οὐδ' ἐγκαταλείψω τὴν τάξιν ταύτην, ἐφ'
 ὅσον ἂν δίδωται· καὶ ὑμᾶς ἐπὶ τὴν αὐτὴν ταύτην
 αἰδὴν παρακαλῶ.

Κ Ε Φ. 15.

Ὅτι ἀναγκαῖα τὰ Λογικά.

Ἐπειδὴ λόγος ἐστὶν ὁ διαρθεῶν καὶ ἐξεργαζο-
 μένος τὰ λοιπὰ, ἔδει δ' αὐτὸν μὴ ἀδιάρθεω-
 τον εἶναι· ὑπὸ τίνος διαρθεωθῇ; δῆλον γὰρ, ὅτι 2
 ἢ ὑφ' αὐτοῦ, ἢ ὑπ' ἄλλου. ἦται οὖν λόγος ἐστὶ
 καὶ κεῖ-

nium hymnum Deo cane-
 ret? quid enim aliud pos-
 sum senex claudus, nisi ce-
 lebrare Deum? Sane, si
 luscinia essem, lusciniae of-
 ficio fungerer; si olor,
 oloris: nunc rationis cum

particeps sim, Deus mihi
 celebrandus est; hoc meum
 munus est, hoc exsequor;
 neque stationem hanc dese-
 ram, quoad licuerit; &
 vos ad eundem hunc can-
 tum exhortor.

C A P. XVII.

Logicam artem esse necessariam.

Quandoquidem Ratio est, & suis veluti articulis di-
 quæ reliqua omnia explicet stinguetur? Adparet, aut
 perficiatque; eamque ipsam a semetipsa, aut ab alio. Aut
 confusam esse non decet; igitur illud ipsum etiam
 a quonam illa explicabitur Ratio est, aut aliquid aliud
 Ratio-

κακείνος, ἢ ἄλλο τι κρείσσον τοῦ λόγου· ὅπερ
 3 ἀδύνατον. εἰ δὲ λόγος, ἐκείνον πάλιν τίς διαρ-
 θρώσει; εἰ γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν, δύναται καὶ οὗ-
 τος. εἰ δ' ἄλλου δεηθῆσόμεθα, ἀπειρὲν ἐστὶ τοῦ-
 4 το, καὶ ἀκατάληκτον. - - - Ναί· ἀλλ' ἐπείγεις
 μᾶλλον θεραπεύειν καὶ τὰ ὅμοια. Θέλεις οὖν
 5 περὶ ἐκείνων ἀκούειν; ἀκούε. ἀλλ', ἂν μοι λέ-
 γης, ὅτι, οὐκ οἶδα πότερον ἀληθῶς ἢ ψευδῶς δια-
 λέγη, καὶν τι κατ' ἀμφίβολον φωνὴν εἶπω, καὶ
 λέγης μοι, διάστιζον, οὐκ ἔτι ἀνέξομαί σου,
 6 ἀλλ' ἐρῶ σοι, Ἄλλ' ἐπείγεις μᾶλλον. Διὰ τοῦτο
 γὰρ οἶμαι προτάσσουσι λογικά, καθάπερ τῆς
 μετρήσεως τοῦ σίτου προτάσσομεν τὴν τοῦ μέτρου
 7 ἐπίσκεψιν. ἂν δὲ μὴ διαλάβωμεν πρῶτον, τί
 ἐστὶ μόδιος, μηδὲ διαλάβωμεν πρῶτον, τί ἐστὶ
 ζυγὸς, πῶς ἔτι μετρησάι τι ἢ στήσαι δυνησόμε-
 8 θα; ἐνταῦθα οὖν, τὸ τῶν ἄλλων κριτήριον, καὶ
 δι' οὗ τὰλλα καταμανθάνεται, μὴ καταμεμαθη-
 κότες,

Ratione præstantius; id quod fieri nequit. Si vero Ratio, illam rursus quis explicabit? Nam si ipsa se; hæc etiam potest: si vero alterius egebimus, hoc est in infinitum progredi, & nusquam habere ubi confistas. — — Immo vero, (inquis:) at istud magis est necessarium, sanare (opinionēs, adpetitiones, adfectus,) & id genus alia! Vis igitur illis de rebus audire? audi. Sed si dein mihi dixeris, nescire te, verene an falso

differam; &, ubi quid ambigue dixero, id si me distinguere jusseris; non amplius te feram, sed tibi dicam, hoc magis esse necessarium. Eam enim ob causam, puto, Logicam artem primo loco ponunt; quemadmodum mensuræ considerationem ante frumenti dimensionem collocamus. Nisi enim ante constituerimus, quid sit modius, quid sit libra; quo pacto jam metiri quidquam aut ponderare poterimus? Hic igitur,

κότες, μηδ' ἡκριβωκότες, δυνησόμεθα τι τῶν ἄλ-
λων ἀκριβῶσαι καὶ καταμαθεῖν; καὶ πῶς οἶον τε;
Ναί· ἀλλ' ὁ μόδιος ξύλον ἐστὶ, καὶ ἄκαρπον. 9
Ἀλλὰ μετρητικὸν σίτου. - - - Καὶ τὰ λο- 10
γικὰ ἄκαρπά ἐστι. - - - Καὶ περὶ τούτου
μὲν ὁ ψόμεθα. εἰ δ' οὖν καὶ τοῦτο δοίη τις, ἐκεί-
να ἀπαρκεῖ, ὅτι τῶν ἄλλων ἐστὶ διακριτικὰ καὶ
ἐπισκεπτικά, καὶ, ὡς ἂν τις εἴποι, μετρητικὰ
καὶ στατικά. Τίς λέγει ταῦτα; μόνος Χρύσιπ- 11
πος καὶ Ζήνων καὶ Κλεάνθης; Ἀντισθένης δ' οὐ 12
λέγει; καὶ τίς ἐστὶν ὁ γεγραφώς, ὅτι ἀρχὴ παι-
δείσεως ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις; Σωκράτης δ'
εὐ λέγει; καὶ περὶ τίνος γράφει Ξενοφῶν, ὅτι
ἤρχετο ἀπὸ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψεως, τί
σημαίνει ἕκαστον;

Ἄρ' οὖν τοῦτό ἐστι τὸ μέγα καὶ τὸ θαυμα- 13
στὸν; νοῆσαι Χρύσιππον, ἢ ἐξηγήσασθαι; Καὶ τίς
λέγει.

igitur, nisi instrumentum,
quo cætera judicamus &
cognoscimus, didicerimus,
& exquisitè cognitum habu-
erimus; poterimusne quid-
quam cæterarum rerum in-
dagare atque cognoscere?
id vero fieri quì potest?
Estö: at modius lignum
est, & sterile. At eam ta-
men vim habens, ut ejus
opera frumentum metiri
queas. — — Est & Logica
sterilis. — — De eo qui-
dem mox videbimus: sed,
ut hoc concesserim, tamen
illud satis est, eam posse

alias res discernere & con-
siderare, &, ut ita dicam,
metiri & ponderare. Quis
ista dicit? solusne Chrysip-
pus, Zeno & Cleanthes?
Antisthenes non eadem di-
cit? Quis vero est qui scri-
psit, principium eruditio-
nis esse vocabulorum con-
siderationem? Annon So-
crates hoc dicit? & quis est,
de quo scribit Xenophon,
auspicatum eum esse a con-
sideratione vocabulorum,
quid quodque significaret?

An ergo hoc est magnum
illud & admirabile, Chry-
sippum

λέγει τοῦτο; Τί οὖν τὸ θαυμαστόν ἐστι; Νοῆ-
 14 σαι τὸ βούλημα τῆς φύσεως. Τί οὖν; αὐτὸς διὰ
 σεαυτοῦ παρακολουθεῖς; καὶ τίνος ἔτι χρεῖαν
 ἔχεις; εἰ γὰρ ἀληθές ἐστι τὸ, πάντας ἄκον-
 τας ἀμαρτάνειν· σὺ δὲ καταμεμάθηκας τὴν ἀλή-
 15 θειαν, ἀνάγκη σε ἡδὴ κατορθοῦν. Ἀλλὰ, νῆ
 Δία, οὐ παρακολουθῶ τῷ βουλήματι τῆς φύσεως.
 Τίς οὖν ἐξηγεῖται αὐτό; Λέγουσιν, ὅτι Χρύσιπ-
 16 πος. Ἔρχομαι, καὶ ἐπιζητῶ τί λέγει οὗτος ὁ
 ἐξηγητὴς τῆς φύσεως. ἔρχομαι μὴ νοεῖν τί λέ-
 γει· ζητῶ τὸν ἐξηγούμενον. Ἴδε, ἐπίσκεψαι πῶς
 17 τοῦτο λέγεται, καθάπερ εἰ Ῥωμαϊστί. Ποία οὖν
 ἐνθάδ' ὄφρὺς τοῦ ἐξηγούμενου; οὐδ' αὐτοῦ Χρυ-
 σίππου δικαίως, εἰ μόνον ἐξηγεῖται τὸ βούλημα
 τῆς φύσεως, αὐτὸς δ' οὐκ ἀκολουθεῖ· πῶς πλεον
 18 τοῦ ἐκείνου ἐξηγούμενου; οὐδὲ γὰρ Χρυσίππου χρεῖαν
 ἔχομεν δι' αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα παρακολουθήσωμεν
 τῇ

sippum intelligere aut ex-
 plicare? Et quis istud di-
 cit? Quid igitur est admi-
 rabile? Naturæ intelligere
 voluntatem. Quid ergo?
 tune per teipsum eam adse-
 queris? Quid amplius re-
 quiris? nam si verum est,
 omnes peccare invitos; tu
 autem veritatem cognovi-
 sti; te jam rem bene gere-
 re, necesse erit. At, per
 Jovem, Naturæ volunta-
 tem non adsequor. Quis
 igitur eam explicat? Chry-
 sippum aiunt. Adsum: in-
 quiro quid dicat hic enar-

rator Naturæ? incipio
 non intelligere quid dicat:
 quæro qui explicet. Ecce
 considera quomodo hoc di-
 catur, perinde ac si Latine
 diceret. Quod igitur hic
 supercilium est enarratoris?
 immo nec ipsius Chrysippi
 jure ullum est, si Naturæ
 voluntatem tantum expli-
 cat, ipse autem eam non
 sequitur: quanto minus er-
 go enarratoris ipsius? Nam
 ne Chrysippo quidem no-
 bis opus est propter ip-
 sum, sed eo ut Naturam ra-
 tione adsequamur. Sic nec
 argu-

τῇ φύσει. οὐδὲ γὰρ τοῦ θύτου δι' αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνου κατανοήσεν οἰόμεθα τὰ μέλλοντα, καὶ σημαινόμενα ὑπὸ τῶν Θεῶν· οὐδὲ τῶν σπλάγχχνων δι' αὐτὰ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνων σημαίνεται. οὐδὲ τὸν κόρακα θαυμάζομεν, ἢ τὴν κορώνην, 19 ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν σημαίνοντα διὰ τούτων.

Ἔρχομαι τοίνυν ἐπὶ τὸν ἐξηγητὴν τούτων, καὶ 20 θύτην· καὶ λέγω, ὅτι, Ἐπίσκεψαί μοι τὰ σπλάγχχνα, τί μοι σημαίνεται. λαβὼν, καὶ ἀναπτύξας 21 ἐκεῖνος, ἐξηγεῖται· ὅτι, Ἄνθρωπε, προαίρεσιν ἔχεις ἀκώλυτον φύσει, καὶ ἀνανάγκαστον. τοῦτο ἐνταῦθα ἐν τοῖς σπλάγχχνοις γέγραπται. Δείξω σοι αὐτὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ συγκαταθετικοῦ 22 τόπου. Μὴ τίς σε κωλύσαι δύναται ἐπινεῦσαι ἀληθεῖς; Οὐδὲ εἷς. Μὴ τίς σε ἀναγκάσαι δύναται παραδέξασθαι τὸ ψεῦδος; Οὐδὲ εἷς. Ὁρᾷς, ὅτι 23 ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τὸ προαιρετικὸν ἔχεις ἀκώλυτον, ἀνα-

aruspiciem propter ipsum expetimus; sed quod ejus operâ nos res futuras, & ea quæ a Diis significantur, cognituros esse opinamur; neque etiam viscera propter semetipsa, sed quia portendendi vim habeant. Neque etiam corvum admiramur, aut cornicem: sed Deum, horum operâ res futuras significantem.

Accedo igitur ad interpretationem harum rerum, & vatem; ab eoque peto, ut inspiciat viscera, videatque

quid ea mihi portendant. Is igitur, sumtis iis & explicatis, hanc edit interpretationem: Heus homo, voluntatem habes, cujus ea natura est, ut nec impediri, nec cogi possit: hoc hisce visceribus est inscriptum. Idque tibi demonstrabo primum, in loco adfensionis. Num quis te prohibere poterit adnuere veritati? Nemo. Num quis te cogere poterit admittere mendacium? Nemo. Vides, hoc in loco voluntatem te habere, quæ neque prohibe-

- 24 ἀνανάγκαστον, ἀπαραπέδιστον; Ἄγε, ἐπὶ δὲ τοῦ
ὀρεκτικοῦ καὶ ὀρμητικοῦ, ἄλλως ἔχει; Καὶ τίς ὀρμὴν
νικῆσαι δύναται, ἢ ἄλλη ὀρμή; Τίς δ' ὀρεξιν καὶ ἑκ-
25 κλισιν, ἢ ἄλλη ὀρεξις καὶ ἑκκλισις; Ἄν μοι, Φησὶ,
προσάγη θανάτου φόβον, ἀναγκάζεις με. Οὐ
τὸ προσαγόμενον· ἀλλ' ὅτι δοκεῖ σοι κρεῖττον
26 εἶναι ποιῆσαί τι τούτων, ἢ ἀποθανεῖν. πάλιν οὖν
τὸ σὸν δόγμα σε ἠνάγκασε· τοῦτ' ἔστι, προαίρε-
27 σιν προαίρεσις. εἰ γὰρ τὸ ἴδιον μέρος, ὃ ἡμῖν ἔδω-
κεν ἀποσπάσας ὁ Θεός, ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλου
τινὸς κωλυτὸν ἢ ἀνάγκαστον κατεσκευάκει· οὐκέτι
ἂν ἦν Θεός, οὐδ' ἐπεμελεῖτο ἡμῶν ὃν δεῖ τρόπον.
28 Ταῦτα εὗρίσκω, Φησὶν, ἐν τοῖς ἱεροῖς. ταῦτά σοι ση-
μαίνεται. εἴαν θέλῃς, ἐλεύθερος εἶ· εἴαν θέλῃς, μέμψη
οὐδένα, ἐγκαλέσεις οὐδενί· πάντα κατὰ γνώμην ἅμα
29 ἔσται τὴν σὴν, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ. Διὰ ταύτην τὴν
μαγ·

ri, neque cogi, neque im-
pediri possit? Age, jam in
loco adpetitionis & impe-
tus, numquid se res ali-
ter habet? Quis vero
impetum vincere possit,
nisi alius impetus? Quis
adpetitionem & averfa-
tionem, nisi alia adpeti-
tio & averfatio? Si mihi,
inquit, mortis intentes me-
tum, cogis me. Non id
quod intentatur; sed hoc,
quod optabilius esse tibi
videtur, aliquid istiusmodi
committere, quam mori.
Rursus itaque tuum te coë-

git decretum; hoc est, vo-
luntatem voluntas. Nam
si eam partem, quam Deus
a sese avulsam dedit nobis,
ita effecisset, ut vel ab ipso
vel ab alio quopiamprohi-
beri aut cogi posset; non
amplius esset Deus, neque
nos eo quo deceret modo
curaret. Hæc, inquit, re-
perio in victimis: hæc tibi
portenduntur: Si volueris,
liber es: si volueris, de
nemine conquereris, ne-
minem accusabis; omnia
simul & tuæ & divinæ vo-
luntati respondebunt. Hu-
jus

μαντείαν ἔρχομαι ἐπὶ τὸν Θύτην τοῦτον καὶ τὸν
φιλόσοφον· οὐκ αὐτὸν θαυμάσας, ἔνεκά γε τῆς
ἐξηγήσεως, ἀλλὰ ἐκεῖνα ἃ ἐξηγεῖται. ἰ

Κ Ε Φ. ιη΄.

“Οτι οὐ δὲ χαλεπαίνειν τοῖς ἀμαρτανομένοις.

Εἰ ἀληθές ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων λεγόμε-
νον, ὅτι πᾶσιν ἀνθρώποις μία ἀρχὴ, καθάπερ
τοῦ συγκαταθέσθαι, τὸ παθεῖν ὅτι ὑπάρχει· καὶ
τοῦ ἀνανεῦσαι, τὸ παθεῖν ὅτι οὐχ ὑπάρχει· καὶ,
ιη΄ Δία, τοῦ ἐπισχεῖν, τὸ παθεῖν ὅτι ἀδελόν
ἐστιν· οὕτω καὶ τοῦ ἐρμῆσαι ἐπὶ τι, τὸ παθεῖν
ὅτι ἐμοὶ συμφέρει· ἀμήχανον δ’, ἄλλο μὲν κρίνειν
τὸ συμφέρον, ἄλλου δ’ ἐρέγεσθαι· καὶ ἄλλο μὲν
κρίνειν καθῆκον, ἐπ’ ἄλλο δὲ ὁρμαῖν· τί ἔτι τοῖς πολ-
λοῖς

jus oraculi caussa ad vatem rans, hujus quidem inter-
istum, ad philosophum, pretationis caussa; sed ea;
accedo: non ipsum admi- quæ ille interpretatur.

CAP. XVIII.

Non irascendum esse peccantibus.

Si verum est, quod a Phi-
losophis dicitur, unum esse
omnibus hominibus princi-
pium, quemadmodum ad-
sentiendi, adfectum esse
opinione, rem ita esse; &
renuendi, adfectum esse
opinione, rem non ita
esse; & profecto sustinen-
dæ adfensionis, adfectum
esse opinionē, rem esse in-
certam: ita etiam capiendi
ad agendum impetus ini-
tium esse, opinione esse
adfectum, [rectam esse actio-
nem convenientemque; &
adpetendi, adfectum esse
opinionē,] rem mihi con-
ducere; neque fieri posse,
ut aliud utile esse judicent
homines, aliud adpetant;
aut ut aliud rectum conve-
niensque judicent, ad aliud
vero agendum capiant im-
petum: hæc, inquam, si
vera sunt; cur hominibus
ad-

3 λοῖς χαλεπαίνομεν; Κλέπται, φησὶν, εἰς καὶ λω-
 παδύται. Τί ἐστὶ τὸ κλέπται καὶ λωποδύται;
 πεπλάνηνται περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Χαλεπαί-
 4 νειν οὖν δεῖ αὐτοῖς, ἢ ἐλεεῖν αὐτούς; Ἀλλὰ δεῖξεν
 τὴν πλάνην, καὶ ὅψει πῶς ἀφίστανται τῶν ἀμαρ-
 τημάτων. ἀν δὲ μὴ βλέπωσιν, οὐδὲν ἔχουσιν ἀνώ-
 τερον τοῦ δοκοῦντος αὐτοῖς.

5 Τοῦτον οὖν τὸν ληστήν, καὶ τοῦτον τὸν μοι-
 6 χὸν οὐκ ἔδει ἀπολωλέναι; Μηδαμῶς, ἀλλ' ἐκεί-
 νως μᾶλλον· τοῦτον τὸν πεπλανημένον καὶ ἐξη-
 πατημένον περὶ τῶν μεγίστων, καὶ ἀποτετυφλω-
 μένον, (οὐ τὴν ὄψιν τὴν διακριτικὴν τῶν λευκῶν
 καὶ μελάνων, ἀλλὰ τὴν γνώμην τὴν διακριτικὴν
 τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν) μὴ ἀπολλύναι;
 7 καὶ οὕτω λέγεις, γνώση πῶς ἀπάνθρωπόν ἐστὶν
 ὃ λέγεις, καὶ ὅτι ἐκείνῳ ὅμοιον· τοῦτον οὖν
 8 τὸν τυφλὸν μὴ ἀπολλύναι, καὶ τὸν κωφόν; Εἰ
 γὰρ μέγιστη βλάβη, ἢ στέρησις τῶν μεγίστων·
 μέγι-

adhuc vulgo succensemus? Fures, inquit, sunt & grassatores. Quos mihi fures dicis? quos grassatores? errant in iudicio bonarum rerum & malarum. Num igitur succensere illis oportet, an potius misereri? Immo vero ostende errorem, & videbis ut a peccatis desistent: at, si non vident, nihil suā opinione habent antiquius.

At latronem istum, & adulterum istum, nonne igitur perditos oportebat?

Nequaquam: sed ita dic potius: hunc hominem, qui errat & maximis in rebus decipitur, quique cæcutit, (non dico ratione facultatis quā candida & nigra discernuntur, sed quā animus bona & mala distinguit) hunc non perdam! Quod si sic dixeris; intelliges quam inhumana tua sit oratio, & huic non absimilis: Hiccine cæcus & surdus, nonne perdendus? Nam si maximum est damnum, rerum maximarum, priva-

μέγιστον δ' ἐστὶ ἐν ἑκάστῳ ἢ προαίρεσις οἷα δεῖ,
καὶ τούτου στέρεται τις· τί ἔτι χαλεπαίνεις αὐ-
τῷ; Ἄνθρωπε, εὐ· σὲ δεῖ παρὰ φύσιν ἐπ' ἄλλοι- 9
τρίοις κακοῖς διατίθεσθαι· ἐλέει αὐτὸν μάλλον * * *
τοῦτο τὸ προσκοπτικὸν καὶ μισητικὸν * * * τὰς 10
φωναὶς ταύτας αἷς οἱ πολλοὶ * * * τούτους οὖν
τούς καταράτους καὶ μι * * * * σὺ πῶς ποτ'
ἀπεσωφώθης ἄφνω * * * χαλεπὸς εἶ. διὰ τί οὖν 11
χαλεπαίνομεν * * * θαυμάζομεν ὧν ἡμᾶς ἀφαιροῦν-
ται * * * μὴ θαύμαζε σὺ τὰ ἱμάτια, καὶ τῷ κλέπ-
τῃ οὐ χαλεπαίνεις. μὴ θαύμαζε τὸ κάλλος τῆς
γυναικὸς, καὶ τῷ μοιχῷ οὐ χαλεπαίνεις. Γινώθῃ 12
ὅτι κλέπτῃ καὶ μοιχὸς ἐν τοῖς σοῖς τόπον οὐκ ἔχει,
ἐν δὲ τοῖς ἀλλατρίοις, καὶ τοῖς οὐκ ἐπὶ σοί· ταῦ-
τα ἂν ἀφῇς, καὶ παρὰ μηδὲν ἠγήσῃ, τίτι ἔτι χα-
λεπαίνεις; μέχρι δ' ἂν ταῦτα θαυμάζῃς, σεαυ-

G 2

τῷ

privatio; si porro res ma-
xima unicuique est. recta
voluntas; hac si quis pri-
vatus est, quid adhuc ei
succenses? Non te oportet,
homo, aliena ob mala con-
tra naturam adfici: misere-
re potius illius, * *ne juccen-*
seas; hoc quidem offensionem
atque odio obnoxium: neque
vocibus istis utaris, quibus
vulgus utitur; Hosce mihi
execratos, odiososque homi-
nes talia ausuros? Unde-
nam tam subito sapientiam
dedidicisti? undenam tu
tam difficilis atque morosus

es? Qui fit igitur ut suc-
censeamus? Quoniam scili-
cet ea admiramur, quæ a
nobis auferunt homines. *
Noli mirari vestes tuas, &
furi non succensebis: venu-
statem uxoris tuæ noli mi-
rari, & adultero non suc-
censebis. Furem & adul-
terum tuis in rebus scito
locum non habere, sed in
alienis, tuæque potestati
non subjectis. Hæc si mis-
sa feceris, & nullo loco
numeraveris; cui posthac
irascēris? Quamdiu vera
ista miraris; tibi potius,
quam

- 13 τῷ χαλέπαινε μᾶλλον ἢ ἐκείνοις. Σκόπει δὲ·
ἔχεις καλὰ ἱμάτια· ὁ γείτων σου οὐκ ἔχει· θυρί-
δα ἔχεις, θέλεις αὐτὰ ψύξαι· οὐκ οἶδεν ἐκεῖνος τί
τὸ ἀγαθόν ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ φαντάζεται
ὅτι τὸ ἔχειν καλὰ ἱμάτια· τοῦτο δὲ καὶ σὺ φαν-
14 τάζῃ. εἴτα μὴ ἔλθῃ, καὶ ἄρῃ αὐτά; Ἀλλὰ σὺ
πλακοῦντα δεικνύων ἀνθρώποις λίχνοις, καὶ μό-
νος αὐτὸν καταπίνων, οὐ θέλεις ἵνα αὐτὸν ἀρπά-
σωσι; μὴ ἐρέθιζε αὐτούς· θυρίδα μὴ ἔχε· μὴ
15 ψύχε σцу τὰ ἱμάτια. Καὶ γὰρ πρῶην σιδηροῦν λύχ-
νον ἔχων παρὰ τοῖς Θεοῖς, ἀκούσας ψόφου τῆς
θυρίδος, κατέδραμον, εἶρον ἡρπασμένον τὸν λύχ-
νον. ἐπελογισάμην, ὅτι ἔπαθ' ἐγὼ, ὁ ἄρας οὐκ ἀπί-
θανον. Τί οὖν; Αὔριον, φημί, ὀστράκινον εὐ-
16 ρήσεις. Ἐκεῖνα γὰρ ἀπόλλυσι τις, ἃ ἔχει. Ἀπώ-
λεσά μου τὸ ἱμάτιον. Εἶχες γὰρ ἱμάτιον.
Ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν. Μή τι κέρατα ἀλγεῖς;
Τί

quam illis, succenseto. Rem
ita considera: Pulcras ve-
stes habes; vicinus tuus
non habet: fenestram ha-
bes, quā eas aëri exponis.
Nescit ille, quod sit homi-
nis bonum: sed pulcra ve-
stimenta habere, bonum
esse sibi fingit; quemadmo-
dum & tu tibi. Quidni igitur
veniat, eaque auferat? Tu,
placentam hominibus gulo-
sis ostendens, solusque eam
deglutiens, non vis eam
tibi ab his eripi? Ne irrita
eos: ne habe fenestram:

ne aëri expone vestes tuas.
Et ego nuper, cum apud
Lares meos ferream lucer-
nam haberem, audito januæ
crepitu decurri, eamque
raptam animadverti. Cogi-
tavi mecum, eum, qui sus-
tulisset, rem non absurdam
admisisse. Quid ergo? Cras,
inquam, testaceam inve-
nies. Nam ea quispiam
amittit, quæ habet. Meam
vestem amisi. Habuisti enim
vestem. Dolet mihi caput.
Numquid cornua tibi dole-
rent? Quid ergo indigna-
ris?

Τί οὖν ἀγανακτεῖς; τούτων γὰρ αἱ ἀπώλειαί, τούτων οἱ πόνοι, ὧν καὶ αἱ κτήσεις.

Ἄλλ' ὁ τύραννος δῆσει. Τί; Τὸ σκέλος. Ἄλλ' 17
ἀφελεῖ. Τί; Τὸν τρέχην. Τί οὖν οὐ δῆσει, εὐδ' ἀφελεῖ; Τὴν προαίρεσιν. Διὰ τοῦτο παρήγγελλον οἱ παλαιοὶ τὸ ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ. Οὐκοῦν ἔδει, 18
νὴ τοὺς Θεοὺς, μελετᾶν ἐπὶ τῶν μικρῶν· καὶ ἀπ' ἐκείνων ἀρχομένους, διαβαίνειν ἐπὶ τὰ μείζω. Κεφαλήν ἀλγῶ. Οἶμοι, μὴ λέγε. Ὡτίον ἀλγῶ. Οἶμοι, μὴ λέγε. Καὶ οὐ λέγω, ὅτι οὐ δέδοται στε- 19
νάξαι· ἀλλὰ ἔσωθ' ἐν τοι μὴ στενάξης. μηδ', ἂν βραδέως τὸν ἐπίδεσμον ὁ παῖς φέρῃ, κραύγαζε, καὶ σπῶ, καὶ λέγε, Πάντες με μισοῦσι. Τίς γὰρ μὴ μισήσῃ τὸν τοιοῦτον; Τούτοις τὸ λοιπὸν πεποιοῦν 20
τοῖς δόγμασιν, ἐρθὸς περιπάτει, ἐλεύθερος· οὐχὶ τῷ μεγέθει πεποιοῦν τοῦ σώματος, ὥσπερ ἀθλη-
τῆς· οὐ γὰρ ὡς ὄνον ἀήττητον εἶναι δεῖ.

G 3

Τίς

ris? nam earum rerum jactura est, earum rerum dolores sunt, quarum possessiones.

At tyrannus vinciet! Quidnam? Pedem. At auferet! Quidnam? Collum. Quid ergo non vinciet, neque auferet? Voluntatem. Eapropter praeceperunt illud veteres: NOSCE TE-IPSUM! Itaque, per Deos, oportebat minoribus in rebus te exercere; & ab iis facto initio, transire ad majora. Caput dolet? ne

dicas, hei mihi. Auricula dolet? ne dicas, hei mihi. Neque vero dico, non licere gemere; sed intrinsicus utique gemere noli. Neque, si puer fasciam tarde adtulerit, clamites, ringaris, dicasque, Omnes me oderunt! Quis enim talem non odio prosequatur? His deinceps confidens decretis, rectus obambula, & liber: non magnitudine corporis confidens, ut pugil; neque enim ut asinum, te invictum esse decet.

Quis

- 21 Τίς οὖν ὁ ἀήττητος; Ὃν οὐκ ἐξίστησιν οὐδὲν τῶν ἀπροαιρέτων. εἴτα λοιπὸν ἐκάστην τῶν περιστάσεων ἐπερχόμενος, καταμανθάνω, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθλητοῦ. Οὗτος ἐξεβίασε τὸν πρῶτον κληῖρον· τί οὖν; τὸν δεύτερον; τί δ', ἂν καῦμα ᾖ; τί δ' ἐν
- 22 Ὀλυμπία; Καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως· ἂν ἀργυρίδιον προβάλλῃς, καταφρονήσει. τί οὖν, ἂν κορασίδιον; τί οὖν, ἂν ἐν σκότῳ; τί οὖν, ἂν δοξάριον; τί οὖν, ἂν λοιδορίαν; τί οὖν, ἂν ἔπαινον; τί δ', ἂν
- 23 θάνατον; δύναιται ταῦτα πάντα νικῆσαι. Τί οὖν, ἂν καῦμα ᾖ τούτῳ; τί, ἂν οἰνωμένος ᾖ; τί, ἂν μελαγχολῶν; τί ἐν ὕπνοις; οὗτός μοι ἐστὶν ὁ ἀνίκητος ἀθλητής.

ΚΕΦ.

Quis ergo est invictus? Quem nihil earum rerum, quæ sunt involuntariæ, de statu mentis dejicit. Proinde, singulas difficultates percurrens, eum observo, quemadmodum ubi de athleta quæritur: Hic primam sortem evicit: de secunda quid? quid vero, si æstus fuerit? quid in Olympiis? Eodem modo hic etiam: si

argentum huic objeceris, contemnet: quid vero, si puellam? quid, si in tenebris? quid, si gloriolam? quid, si convicium? quid, si laudem? quid, si mortem? Hæc omnia vincere potest. Quid igitur, si in æstu fuerit? quid, si vinolentus? quid, si in furore? quid in somno? Hic mihi pugil est invictus.

CAP.

Κ Ε Φ. 19.

Πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τυράννους.

Ὅτι ἂν τινι προσῇ τι πλεονέκτημα, ἢ δοκῇ γε
 προσεῖναι, μὴ προσόν· τοῦτον πᾶσα ἀνάγκη,
 εἰάν ἀπαίδευτος ᾖ, πεφυσῆσθαι δι' αὐτό. Εὐθύς 2
 ὁ τύραννος λέγει· Ἐγὼ εἰμι ὁ πάντων κράτι-
 στες. Καὶ τί μοι δύνασαι παρασχεῖν; ὄρεξίν μοι
 δύνασαι περιποιῆσαι ἀκώλυτον; πόθεν σοι; σὺ
 γὰρ ἔχεις ἐκκλησίαν ἀπερίπτωτον; σὺ γὰρ ἔχεις
 ὄρμην ἀναμάρτητον; καὶ τοῦ σοι μέτεστιν; Ἄγε, 3
 ἐν νηὶ δὲ σαυτῷ θάρρεῖς, ἢ τῷ εἰδότι; ἐπὶ δ'
 ἄρματος τίνι, ἢ τῷ εἰδότι; τί δ' ἐν ταῖς ἄλ-
 λαις τέχναις; Ὡσαύτως. Τί οὖν δύνασαι; Πάντες 4
 με θεραπεύουσι. Καὶ γὰρ ἐγὼ τὸ πινάκιον θε-
 G 4 ραπεύω,

CAP. XIX.

*Quo modo adfēdi erga tyrannos esse
 debeamus.*

Qui quacunque veluti prae-
 rogativā est præditus; aut,
 ut præditus non sit, sibi es-
 se præditus videtur: eum
 omnino necesse est, nisi
 bene institutus fuerit, eā
 inflari. Statim tyrannus
 ait: Ego sum omnium po-
 tentissimus. Quid vero prae-
 stare mihi potes? idne
 potes efficere, ut adpetitio
 mea non impediatur? unde
 id tibi? Tune enim ipse

habes averfationem nullis
 obnoxiam casibus? tune
 impetum habes erroris ex-
 pertem? id autem unde ti-
 bi contigit? Age vero, in
 navi tibi-ne ipsi confidis,
 an gubernatori? in curru,
 cui? nonne aurigandi peri-
 to? quid in aliis artibus?
 Eodem modo. Quid ergo
 potes? Omnes me colunt.
 Et ego scutellam colo,
 eamque lavo & abstergo;
 &

ραπεύω, καὶ πλύνω αὐτὸ, καὶ ἐκμάσσω, καὶ τῆς
 ληκύθου ἔνεκα πάσσαλον πῆσσω. Τί οὖν; ταῦτά
 μου κρείττονά ἐστιν; Οὐκ· ἀλλὰ χρεῖαν μοι παρ-
 ἔχει τινά. ταύτης οὖν ἔνεκα θεραπεύω αὐτά.
 Τί δέ; τὸν ὄνον οὐ θεραπεύω; οὐ νίπτω αὐτοῦ τοὺς
 5 πόδας; οὐ περικαθαίρω; Οὐκ εἶδας, ὅτι πᾶς ἄν-
 θρωπος ἑαυτὸν θεραπεύει; σὲ δὲ οὕτως, ὡς τὸν
 ὄνον; ἐπεὶ τίς σε θεραπεύει ὡς ἄνθρωπον; δείκ-
 νυε. τίς σοι θέλει ὅμοιος γενέσθαι; τίς σου ζη-
 6 λωτῆς γίνεται, ὡς Σωκράτους; Ἀλλὰ δύναμαί σε
 τραχηλοκοπήσαι. Καλῶς λέγεις. ἐξελαθόμην ὅτι
 σε δεῖ θεραπεύειν, καὶ ὡς πυρετὸν, καὶ ὡς χο-
 λέραν· καὶ βωμὸν στήσαι, ὡς ἐν Ῥώμῃ Πυρετοῦ
 βωμός ἐστι.

7 Τί οὖν ἐστὶ τὸ ταραάσσον καὶ καταπλήττον
 τοὺς πολλούς; ὁ τύραννος, καὶ οἱ δορυφόροι;
 πόθεν; μὴ γένοιτο· οὐκ ἐνδέχεται τὸ φύσει ἐλεύ-
 θερον

& ampullæ oleariæ caussa
 clavum figo. Quid ergo?
 hæc me præstantiora sunt?
 Non; sed aliquem mihi
 usum præbent: ea de caus-
 sa illa colo. Quid vero?
 nonne asinum colo, non
 pedes ejus lavo? non pur-
 go? An nescis, quemvis
 hominem semetipsum cole-
 re; te autem non aliter, at-
 que asinum. Quisnam enim
 te ut hominem colat? osten-
 de modo. Quis tui similis
 esse velit? quis tui sectator

esse velit, sicuti Socratis?
 At collum tibi præcidere
 possum. Recte dicis: obli-
 tus eram colendum te esse,
 nempe ut febrem, ut chole-
 ram; & aram tibi extruen-
 dam, ut Romæ Febris ara
 est.

Quid ergo est, quod vul-
 gus hominum turbet ac
 percellat? Tyrannus & fa-
 tellites? Nequaquam; ab-
 sit! Fieri non potest, ut
 quod naturâ est liberum,

Θερὸν ὑπ' ἄλλου τινὸς ταραχθῆναι, ἢ καλυθῆ-
 ναι, πλὴν ὑφ' ἑαυτοῦ. ἀλλὰ τὰ δόγματα αὐ- 8
 τὸν ταρασσει. ὅταν γὰρ ὁ τύραννος εἶπῃ τινί,
 Δῆσω σου τὸ σκέλος· ὁ μὲν τὸ σκέλος τετιμη-
 κὼς λέγει, Μή, ἐλέησον· ὁ δὲ τὴν προαίρεσιν
 τὴν ἑαυτοῦ, λέγει, Εἰ σοὶ λυσιτελέστερον φαίνε-
 ται, δῆσον. Οὐκ ἐπιστρέφῃ; Οὐκ ἐπιστρέφομαι. 9
 Ἐγὼ σοὶ δείξω, ὅτι κύριός εἰμι. Πέθεν σύ; ἐμὲ
 ὁ Ζεὺς ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἢ δοκεῖς, ὅτι ἔμελλε
 τὸν ἴδιον υἱὸν ἑᾶν καταδουλοῦσθαι; τοῦ νεκροῦ
 δὲ μου κύριος εἶ, λάβε αὐτόν. Ὡς δ', ὅταν μοι 10
 προσίῃς, ἐμὲ οὐ θεραπεύεις; Οὐκ· ἀλλ' ἑμαυ-
 τόν. εἰ δὲ θέλεις με λέγειν, ὅτι καὶ σέ· λέγω
 σοι, οὕτως ὡς τὴν χύτραν.

Τοῦτο οὐκ ἔστι φίλαυτον· γέγονε γὰρ οὕ- 11
 τως τὸ ζῶον, ὥστε αὐτοῦ ἕνεκα πάντα ποιεῖν.
 καὶ γὰρ ὁ ἥλιος αὐτοῦ ἕνεκα πάντα ποιεῖ, καὶ

G 5

τὸ

ab alio quopiam perturbe-
 tur, aut impediatur, quam
 a semetipso: sed decreta
 quemque sua perturbant.
 Cum enim tyrannus alicui
 dixerit, Vinciam crura tua;
 qui crura sua magni facit,
 ait: Ne feceris; miserere!
 qui autem voluntatem suam,
 ait: Si tibi conducibilius
 videtur, vincito. Non cu-
 ras? Non curo. Ego tibi o-
 stendam, me esse dominum.
 Undenam tu? Me Jupiter
 liberum emisit. Aut censes

eum commissurum, ut filius
 ipsius in servitutem pertra-
 hatur? Cadaveris quidem
 mei dominus es: illud ca-
 pito. Itane, cum ad me
 accesseris, me non coles?
 Non, sed meipsum: sin me
 dicere vis, te quoque; id
 ita me facere profiteor, ut
 ollam colo.

Hic non est pravus amor
 sui; ita enim naturā com-
 paratum est animal, ut suā
 causā omnia faciat. Nam
 & sol suā causā facit omnia,
 &

- 12 τὸ λοιπὸν αὐτὸς ὁ Ζεὺς. ἀλλ' ὅταν θέλη εἶναι
 Ὑέτιος καὶ Ἐπικάρπιος, καὶ Πατὴρ ἀνδρῶν τε
 θεῶν τε, ὁρᾷς ὅτι τούτων τῶν ἔργων καὶ τῶν
 προσηγοριῶν οὐ δύναται τυχεῖν, ἀν μὴ εἰς τὸ
 13 κοινὸν ὠφέλιμος ᾖ. καθέλου τε τοιαύτην φύσιν
 τοῦ λογικοῦ ζώου κατεσκεύασεν, ἵνα μηδενὸς τῶν
 ἰδίων ἀγαθῶν δύνηται τυγχάνειν, εἰ μὴ τι εἰς
 14 τὸ κοινὸν ὠφέλιμον προσφέρηται. οὕτως οὐκέτι.
 ἀκοινώνητον γίνεται τὸ πάντα αὐτοῦ ἕνεκα ποιεῖν.
 15 Ἐπεὶ τί ἐκδέχῃ; ἵνα τις ἀποστῇ αὐτοῦ, καὶ
 τοῦ ἰδίου συμφέροντος; Καὶ πῶς ἔτι μία καὶ
 ἡ αὐτὴ ἀρχὴ πᾶσιν ἐστίν, ἡ πρὸς αὐτὰ οἰ-
 κείωσις;
- 16 Τί οὖν; ὅταν ὑπῇ δόγματα ἀλλέκοτα περὶ
 τῶν ἀπροαιρέτων, ὡς ὄντων ἀγαθῶν καὶ κακῶν,
 17 πᾶσα ἀνάγκη θεραπεύειν τοὺς τυράννους. Ὡφε-
 λον γὰρ τοὺς τυράννους μόνον, τοὺς κοιτωνίτας δ' οὐ.
 πῶς

& postremo ipse Jupiter. Sed quum Pluvius esse vult, & Frugifer, & Pater hominumque Deumque; vides, eum hosce effectus & has adpellationes consequi non posse, nisi in commune profit. Denique animal ratione præditum sic omnino instruxit, ut nullo suo bono potiri possit, nisi aliquid utilitatis in commune afferat. Sic proinde privatae utilitatis studium a communitate non excluditur. Nam quid exspectas? idne, ut se ip-

sum aliquis deferat, suamque utilitatem? An nescis, omnibus animantibus unum idemque principium insitum esse hoc, ut ipsæ sibi concilientur?

Quid ergo? Cum absurda iis de rebus, quæ nostri arbitrii non sunt, decreta animo infixæ sunt, quasi hæres vel bonæ sint vel malæ; tum quidem omnino necesse est colere tyrannos. Utinam vero tyrannos solum, non etiam cubicularios. Sed

πῶς δὲ καὶ Φρόνιμος γίνεται ἐξαίφνης ὁ ἄνθρω-
 πος, ὅταν Καίσαρ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ λασάνου ποι-
 ῇ; πῶς εὐθὺς λέγομεν, Φρονίμως μοι λελά-
 ληκε Φηλικίων; Ἦθελον αὐτὸν ἀποβληθῆναι 18
 τοῦ κοιτῶνος, ἵνα πάλιν ἄφρων σοι δοκῇ· Εἶχε
 τινὰ Ἐπαφρόδιτος σκυτέα, ὃν διὰ τὸ ἄχρηστον 19
 εἶναι ἐπώλησεν. εἶτα ἐκεῖνος κατὰ τινὰ δαίμονα
 ἀγγρασθεὶς ὑπὸ τινος τῶν Καισαριανῶν, τοῦ
 Καίσαρος σκυτεὺς ἐγένετο. Εἶδες ἂν, πῶς αὐ- 20
 τὸν ἐτίμα ὁ Ἐπαφρόδιτος; Τί πράσσει Φηλικί-
 ων ὁ ἀγαθός; Φιλῶ σε. Εἶτα εἰ τις ἡμῶν ἐπύ- 21
 θετο, Τί ποιεῖ αὐτός; ἐλέγετο, ὅτι μετὰ Φηλι-
 κίωνος βουλευέται περὶ τινος. Οὐχὶ γὰρ πεπραά- 22
 κει αὐτὸν ὡς ἄχρηστον; τίς οὖν αὐτὸν ἄφνω φρό-
 νιμον ἐποίησε; Τοῦτ' ἔστι τὸ τιμᾶν ἄλλο τι, ἢ 23
 τὰ προαιρετικά.

Ἠξίω.

Sed vide, quo pacto statim
 homo fiat prudens, cum
 Cæsar eum matulæ præfe-
 cerit; ut statim dicimus,
 Prudenter mecum locutus
 est Felicio! Velim ego, ejici
 eum rursus cubiculo, ut de-
 mens tibi rursus videretur.
 Sutorem quemdam habue-
 rat Epaphroditus; quem,
 quia ad nihil utilis esset,
 vendidit: ille deinde, casu
 quodam a Cæsariano emptus,
 Cæsaris factus est sutor.
 Vidisses, ut eum coluerit

Epaphroditus! Quid agit
 Felicio, vir bonus? amo-
 te. Deinde, si quis no-
 strum percontabatur, Quid
 Epaphroditus ipse ageret?
 dicebatur, cum Felicione
 eum quapiam de re delibe-
 rare. Nonne vendiderat
 eum ut inutilem? quis er-
 go eum subito prudentem
 fecit? Hoc nimirum est,
 aliud quiddam magni face-
 re, quam ea quæ in nostra
 sita sunt voluntate.

Con.

- 24 Ἡξίωται δημαρχίας; Πάντες οἱ ἀπαντῶντες
 συνήδονται· ἄλλος τοὺς ὀφθαλμοὺς καταφιλεῖ,
 ἄλλος τὸν τράχηλον, οἱ δοῦλοι τὰς χεῖρας· ἔρχε-
 ται εἰς οἶκον, εὕρισκει λύχνους ἀπτομένους· ἀναβαί-
 25 νει εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἐπιθύει. Τίς οὖν πώποτε
 ὑπὲρ τοῦ ὀρεχθῆναι καλῶς, ἔθυσεν; ὑπὲρ τοῦ ὀρμῆ-
 σαι κατὰ φύσιν; ἐκεῖ γὰρ καὶ Θεοῖς εὐχαριστοῦμεν,
 οἳ τὸ ἀγαθὸν τιθέμεθα.
- 26 Σήμερόν τις ὑπὲρ ἱερωσύνης ἐλάλει μοι τοῦ Αὐ-
 γούστου. λέγω αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἄφες τὸ πρᾶγμα,
 27 δαπανήσεις πολλὰ εἰς οὐδέν. Ἄλλ' οἱ τὰ σύμφωνά,
 φησι, γράφοντες, γράψουσι τὸ ἐμὸν ὄνομα. Μή
 τι οὖν σὺ τοῖς ἀναγινώσκουσι λέγεις παρὼν, Ἐμὲ
 28 γεγράφασιν; εἰ δὲ καὶ νῦν δύνασαι παρεῖναι πᾶ-
 σιν, ἐὰν ἀποθάνης, τί ποιήσεις; Μενεῖ μου τὸ
 ὄνομα. Γράψον αὐτὸ εἰς λίθον, καὶ μενεῖ. Ἄγε,
 29 ἔξω δὲ Νικοπόλεως τίς σου μνεῖα; Ἀλλὰ χρυ-
 σοῦν

Contigit alicui tribuna-
 tus? Omnes obvii ei gra-
 tulantur: alius oculos ejus
 deosculatur, alius collum,
 servi manus: domum venit,
 lucernas ardentes invenit;
 adscendit in Capitolium, vi-
 ctimas immolat. Quis igi-
 tur umquam propter re-
 ctam adpetitionem sacra fe-
 cit? quis propter impetum
 animi congruentem natu-
 ræ? Nempe ibi Dîs gra-
 tias agimus, ubi bonum
 nostrum collocamus.

Hodie nonnemo mecum
 collocutus est de Augusti sa-

cerdotio; cui ego dixi: Ho-
 mo, omitte rem: multos
 sumtus inutiles facies. At,
 qui pacta conventa scripto
 consignant, inquit, nomen
 meum inscribent. Tu ne
 igitur præsens dices legen-
 tibus, Meum est nomen,
 quod inscripserunt. Quod
 si vero etiam adesse nunc
 posses omnibus; cum mor-
 tuus eris; quid facies?
 Manebit meum nomen. La-
 pidi id inscribe, & mane-
 bit. Age, extra Nicopo-
 lim autem quæ tui erit
 mentio? At auream coro-

σοῦν στέφανον φορήσω. Εἰ ἅπαξ ἐπιθυμῆς στε-
φάνου, ῥόδιον λαβὼν περίθου, ὅψαι γὰρ κομψό-
τερον.

Κ Ε Φ. κ'.

Περὶ τοῦ λόγου, πῶς αὐτοῦ θεωρητικὸς
ἐστίν.

Πᾶσα τέχνη καὶ δύναμις, προηγουμένων τινῶν
ἐστὶ θεωρητικὴ. ὅταν μὲν οὖν ἢ ὁμοειδὴς τοῖς 2
θεωρουμένοις καὶ αὐτῇ, ἀναγκαίως καὶ αὐτῆς γί-
νεται θεωρητικὴ· ὅταν δ' ἀνομοιογενὴς, οὐ δύνα-
ται θεωρεῖν ἑαυτήν. οἷον, σκυτικὴ περὶ δέρματα 3
ἀναστρέφεται· αὐτὴ δὲ παντελῶς ἀπήλλακται
τῆς ὕλης τῶν δερμάτων· διὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν
αὐτῆς θεωρητικὴ. Γραμματικὴ πάλιν, περὶ 4
τὴν ἐγγράμματον φωνήν· μὴ τι οὖν ἐστὶ καὶ
αὐτὴ

nam gestabo. Si omnino capiti impone; erit enim
coronam desideras, roseam adspectu elegantior.

C A P. XX.

*De ratione, quo ratio semetipsa contem-
pletur.*

Omnis ars & facultas cer- templari semetipsam non
tum quoddam rerum genus potest. Exempli gratia:
præ ceteris contemplationi Ars sutoria in coriis versa-
sue subjectum habet. Quod tur; ipsa autem a materia
si igitur est ejusdem generis coriorum penitus diversa
cum iis quæ contemplatur, est: quare semetipsam con-
semetipsam quoque neces- templari nequit. Gramma-
sario poterit contemplari: tica versatur in sermone:
sin diversi sit generis, con- numquid ergo & ipsa sermo
est?

αὐτὴ ἐγγράμματος φωνή; Οὐδαμῶς. Διὰ τοῦτο
 5 οὐ δύναται θεωρεῖν ἑαυτήν. Ὁ οὖν λόγος πρὸς τί
 ποτε ὑπὸ τῆς φύσεως παρείληπται; Πρὸς χρη-
 σιν φαντασιῶν οἷαν δεῖ. Αὐτὸς οὖν τί ἐστι; Σύ-
 στημα ἐκ ποίων φαντασιῶν. Οὕτω γίνεται φύσει
 6 καὶ αὐτοῦ θεωρητικός. Πάλιν ἡ φρόνησις τίνας
 θεωρήσους παρελήλυθεν; Ἀγαθὰ καὶ κακά,
 καὶ οὐδέτερα. Αὐτὴ οὖν τί ἐστίν; Ἀγαθόν.
 Ἡ δ' ἀφροσύνη τί ἐστι; Κακόν. Ὁρᾷς οὖν, ὅτι
 ἀναγκάως καὶ αὐτῆς γίνεται καὶ τῆς ἐναντίας θεω-
 7 ρητική. Διὰ τοῦτο ἔργον τοῦ φιλοσόφου τὸ μέγιστον
 καὶ πρῶτον, δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, καὶ δια-
 κρίνειν, καὶ μηδεμίαν ἀδοκίμαστον προσφέρεισθαι.
 8 Ὁρᾷτε καὶ ἐπὶ τοῦ νομίσματος, ὅπου δοκεῖ τι εἶναι
 πρὸς ἡμᾶς, πῶς καὶ τέχνην ἐξευρήκαμεν, καὶ ὅσοις
 ὁ ἀργυρογνῶμων προσχρῆται κατὰ δοκιμασίαν
 τοῦ νομίσματος· τῇ ὄψει, τῇ ἀφῇ, τῇ ὁσφρασίᾳ,
 τὰ

est? Nequaquam. Non igitur semetipsam contemplari potest. Iam Rationis facultas ad quid tandem a natura nobis data est? Ad rectum visorum animi usum. Ipsa vero quid est? Complexio quaedam visorum certo modo se habentium. Itaque naturā semetipsam contemplandi vim habet. Porro prudentia ad quānam contemplanda nobis data est? Ad bona, & mala, & neutra. Ipsa ergo quid est? Bonum. Imprudentia quid est? Malum.

Vides igitur, prudentiam necessario & semetipsam & id quod est ipsi contrarium, contemplari? Quapropter munus philosophi maximum & primum est, examinare visa, ac discernere, neque ullum admittere inexploratum. Videtis quoque in numismate, ubi non nihil interesse nostra putamus, quomodo artem etiam invenimus, & quot rebus argentarius ad explorationem numismatis utatur; visu, tactu, olfactu, postremo auditu; nam pro-

jecto

τὰ τελευταῖα τῇ ἀκοῇ· ῥίψας τὸ δηνάριον, τῷ ψό- 9
 φῳ προσέχει, καὶ οὐχ ἅπαξ ἀρκεῖται ψοφήσαντος,
 ἀλλ' ὑπὸ τῆς πολλῆς προσοχῆς μουσικὸς γίνεται.
 οὕτως, ὅπου διαφέρειν οἴομεθα τὸ πλανᾶσθαι τοῦ μὴ 10
 πλανᾶσθαι, ἐνταῦθα πολλὴν προσοχὴν εἰσφέρομεν
 εἰς διάκρισιν τῶν διαπλανᾶν δυναμένων. ἐπὶ δὲ τοῦ 11
 ταλαιπώρου ἡγεμονικοῦ χάσκοντες καὶ καθεύδον-
 τες, πᾶσαν φαντασίαν παραπροσδεχόμεθα. ἡ
 γὰρ ζημία οὐ προσπίπτει.

Ὅταν οὖν θέλῃς γινῶναι, πῶς ἔχεις περὶ μὲν 12
 τὰγαθὰ καὶ κακὰ ἀνειμένως, περὶ τὰ ἀδιάφορα δ'
 ἐσπευσμένως· ἐπίστησον, πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐκτυ-
 φλωθῆναι, καὶ πῶς πρὸς τὸ ἐξαπατηθῆναι· καὶ γνώ-
 ση, ὅτι μακρὰν εἴ τοῦ ὡς δεῖ πεπονθέναι περὶ ἀ-
 γαθῶν καὶ κακῶν. Ἀλλὰ πολλῆς ἔχει χρεῖαν 13
 παρασκευῆς, καὶ πόνου πολλοῦ καὶ μαθημάτων.
 Τί οὖν; ἐλπίζεις, ὅτι τὴν μεγίστην τέχνην ἀπὸ
 ὀλίγων

jecto denario sonitum ob-
 servat, neque unico sonitu
 est contentus, sed crebra
 attentione fit quodammodo
 musicus. Sic ubi nostrā
 interesse putamus, utrum
 decipiamur, an non deci-
 piamur, ibi magnam adhi-
 bemus attentionem ad ea
 dijudicanda, quæ nos deci-
 pere possunt. Sed quod
 ad miserum illum animi
 principatum attinet, hian-
 te ore dormitantes, visum
 quodvis temere admitti-
 mus. Nam jactura non
 animadvertitur.

Igitur si scire cupis,
 quam sis quod ad bona quī-
 dem & mala remissus, ad
 res autem indifferentes in-
 citatus; considera, quo pa-
 cto sis adfectus adversus
 oculorum cæcitatem, &
 quo pacto adversus animi
 deceptionem: tum cogno-
 sces, multum abesse, ut,
 ad bona & mala quod atti-
 net, ita sis adfectus, quem
 admodum oportet. At mā-
 gna opus est præparatione,
 multoque labore & disciplī-
 na. Quid ergo? artem ma-
 ximam exiguo labore com-
 parari

- 14 ὀλίγων ἐστὶν ἀναλαβεῖν; καὶ τὰ αὐτὸς μὲν ὁ προ-
 ηγούμενος λόγος τῶν φιλοσόφων λίαν ἐστὶν ὀλίγος.
 εἰ θέλεις γινῶναι, ἀνάγκη τὰ Ζήνωνος, καὶ ὅψαι.
 15 Τί γὰρ ἔχει μακρὸν, εἰπεῖν, ὅτι τέλος ἐστὶ τὸ ἔπε-
 σθαι Θεοῖς; οὐσία δ' ἀγαθοῦ, χρῆσις οἷα δεῖ φαν-
 16 τασιῶν; Λέγε· Τί οὖν ἐστὶ Θεός; καὶ τί φαν-
 τασία; καὶ τί ἐστὶ φύσις ἢ ἐπὶ μέρους, καὶ τί ἐστὶ
 17 φύσις ἢ τῶν ὅλων; ἤδη μακρὸν. Ἄν οὖν ἐλθὼν
 Ἐπίκουρος εἴπη, ὅτι ἐν σαρκὶ εἶναι δεῖ τὸ ἀγα-
 θόν· πάλιν μακρὸν γίνεται, καὶ ἀνάγκη ἀκοῦ-
 σαι, τί τὸ προηγούμενόν ἐστιν ἐφ' ἡμῶν, τί τὸ
 ὑποστατικόν καὶ οὐσιῶδες. ὅτι τὸ κοχλίου ἀγαθὸν
 οὐκ εἰκὸς εἶναι ἐν τῷ κελύφει, τὸ οὖν τοῦ ἀνθρώ-
 18 που εἰκός; Σὺ δ' αὐτὸς τι κυριώτερον ἔχεις, Ἐπί-
 κουρε. τί ἐστὶν ἐν σοὶ τὸ βουλευόμενον; τὸ ἐπι-
 σκεπτόμενον ἕκαστα; τὸ περὶ τῆς σαρκὸς αὐτῆς,
 19 ὅτι τὸ προηγούμενόν ἐστι, τὸ ἐπικρίνον; τί δὲ
 καὶ

parari posse speras? Quam-
 quam principalis quidem
 philosophorum doctrina uti-
 que brevis est. Id si co-
 gnoscere vis; legito scripta
 Zenonis, & videbis. Nam
 quæ est in isto sermone
 prolixitas: finem esse, se-
 qui Deos; naturam boni,
 rectum visorum usum? At
 dic, quid ergo est Deus?
 quid visum? quid natura
 singulorum? quid natura
 universi? Hoc jam longum
 est. Iam quod si accedens
 Epicurus dicat, in carne
 bonum esse oportere; rur-

sus longum fit: & necesse
 est audire, quid præcipuum
 sit in nobis; quid sit quò
 natura atque vis hominis
 maxime contineatur. Quo-
 niam, cochleæ bonum in
 testa esse positum, proba-
 bile non est; num igitur
 probabile fuerit, hominis
 bonum in involucrio esse
 querendum? Immo vero tu
 ipse, Epicure, aliquid præ-
 stantius habes. Quid est,
 quod in te deliberat? quod
 singula disquirat? quod de
 ipsa carne hoc iudicium
 pronunciat, esse eam ho-
 minis

καὶ λύχνον ἄπτεις, καὶ πονεῖς ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τη-
λικάυτα βιβλία γράφεις; ἵνα μὴ ἀγνοήσωμεν
ἡμεῖς τὴν ἀλήθειαν; τίνες ἡμεῖς; τί πρὸς σὲ ὄν-
τες; Οὕτω μακρὸς ὁ λόγος γίνεται.

Κ Ε Φ. κα'.

Πρὸς τοὺς θαυμάζεσθαι θέλοντας.

Ὅταν τις ἦν δεῖ στάσιν ἔχῃ ἐν τῷ βίῳ, ἔξω οὐ
κέχνηεν. Ἄνθρωπε, τί θέλεις σοι γενέσθαι; 2
ἐγὼ μὲν ἀρκοῦμαι, ἂν ὀρέγωμαι καὶ ἐκκλίνω κα-
τὰ φύσιν, ἂν ὀρμῇ καὶ ἀφορμῇ χρῶμαι ὡς πέ-
φυκα, ἂν προθέσῃ, ἂν ἐπιβολῇ, ἂν συγκαταθέσῃ.
Τί οὖν ἡμῖν ὀβελίσκον καταπιὼν περιπατεῖς; Ἡθε- 3
λον, ἵνα με καὶ οἱ ἀπαντῶντες θαυμάζωσι,
καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐπικραυγάζωσιν, ὦ μεγά-
λου

minis principatum? Cur	nos ignoremus? Quinam
vero etiam lucernam ac-	nos? Quid ad te pertine-
cendis, & nostrâ causâ	mus? Sic proluxa nascitur
laboras, totque volumina	disputatio.
scribis? Ut ne veritatem	

C A P. XXI.

Ad eos qui admirationi esse cupiunt.

Qui eum, quem decet, in	ra mea postulat; si sic pro-
vita statum tenet; is rebus	ponam, sic adgrediar, sic
externis non inhiat. Quid	adsensiar. Quid ergo nobis,
tibi vis contingere, homo?	quali qui verum deglutisses,
mihi quidem satis est, si &	incedis? Velim; ut & ob-
adpetam & averser secun-	viam venientes omnes me
dum naturam; si impetu &	admirentur, & qui sectan-
declinatione utar, ut natu-	tur, adclament, O magnum
	Philos.

4 λου φιλοσόφου. Τίνες εἰσὶν οὗτοι, ὑφ' ὧν θαυμάζεσθαι θέλεις; οὐχ οὗτοί εἰσι, περὶ ὧν εἰώθας λέγειν ἔτι μαίνονται; Τί οὖν; ὑπὸ τῶν μαυνομένων θέλεις θαυμάζεσθαι;

Κ Ε Φ. κβ'.

Περὶ τῶν Προλήψεων.

Αἱ προλήψεις κοιναὶ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσὶ, καὶ πρόληψις προλήψει οὐ μάχεται. Τίς γὰρ ἡμῶν οὐ τίθησιν, ὅτι τὸ ἀγαθὸν συμφέρον ἐστὶ, καὶ αἰρετὸν, καὶ ἐκ πάσης, αὐτὸ περιστάσεως δεῖ μετεῖναι καὶ διώκειν; τίς δ' ἡμῶν οὐ τίθησιν, ὅτι τὸ
2 δίκαιον, καλὸν ἐστὶ, καὶ πρέπον; Πότ' οὖν ἡ μάχη γίνεται; Περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προλήψεων
3 ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις. ὅταν ὁ μὲν εἴπῃ, ὅτι,
Καλῶς

Philosophum! Quinam sunt illi, quibus admirationi esse cupis? Nonne ii sunt,	quos dicere soles insanire? Quid ergo? hoc cupis, ut insani te admirentur!
--	--

C A P. XXII.

De anticipatis animi Notionibus.

Anticipatae notiones omnibus hominibus sunt communes; & anticipatio anticipationi non repugnat. Quis enim nostrum non statuit, bonum esse utile, & expetendum, & quavis ratione consecretandum ac persequendum? Quis non statuit, quod justum est, id esse pulcrum & decorum? Quando igitur pugna oritur? In anticipationum ad commodatione ad res particulatula-

Καλῶς ἐποίησεν, ἀνδρεῖός ἐστιν· ὁ δὲ, Οὐ, ἀλλ' ἀπονενοημένους· ἔνθεν ἡ μάχη γίνεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἀλλήλους. Αὕτη ἐστὶν ἡ Ἰου- 4
δαίων, καὶ Σύρων, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ Ῥω-
μαίων μάχη· οὐ περὶ τοῦ, ἔτι τὸ ἔσιον πάν-
των προτιμητέον, καὶ ἐν παντὶ μεταδιωκτέον· ἀλ-
λὰ πότερόν ἐστιν ἔσιον τοῦτο, τὸ χοιρείου φα-
γεῖν, ἢ ἀνόσιον. ταύτην τὴν μάχην εὐρήσετε 5
καὶ Ἀγαμέμνωνος καὶ Ἀχιλλέως. Κάλες γὰρ αὐτούς εἰς τὸ μέσον. Τί λέγεις σὺ, ὦ Ἀγάμε-
μνον; οὐ δεῖ γενέσθαι τὰ δέοντα, καὶ τὰ κα-
λῶς ἔχοντα; Δεῖ μὲν οὖν. Σὺ δὲ τί λέγεις, 6
ὦ Ἀχιλλεῦ; οὐκ ἀρέσκει σοι γενέσθαι τὰ κα-
λῶς ἔχοντα; Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντων μάλιστα
ἀρέσκει. Ἐφαρμόσατε οὖν τὰς προλήψεις. Ἐν- 7
τεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μάχης. Ὁ μὲν λέγει, οὐ
χρὴ ἀποδιδόναι με τὴν Χρυσήϊδα τῷ πατρί. Ὁ
δὲ λέγει, Δεῖ μὲν οὖν. Πάντως ὁ ἕτερος αὐτῶν

H 2.

κακῶς

ticulares. Quum alius di-
cit, Recte fecit, fortis est;
alius vero, Non ita, sed ve-
fanus est; inde pugna oritur
inter homines. Hæc est Ju-
dæorum, Syrorum, Ægyp-
tiorum & Romanorum pu-
gna: non, an jus & fas
rebus omnibus sit antefe-
rendum, & ubique conse-
ctandum; sed, suillâ ve-
sci; fas ne sit, an nefas.
Hanc etiam Agamemnonis
& Achillis fuisse pugnam
invenietis. Jube eos prodi-
re in medium. Quid tu ais,

Agamemnon? non ea fieri
oportet, quæ recta, quæ-
que honesta sunt? Oportet
illa quidem. Tu vero quid
ais, Achilles? non tibi pla-
cet, ea fieri quæ honesta
sunt? Mibi vero omnium
maxime placet. Adcom-
modate igitur anticipatio-
nes ad rem de qua agitur!
Hinc pugnae principium.
Alter ait: Non oportet me
Chryseidem reddere patri.
Alter ait, Oportet. Om-
nino alter eorum male ad-
plicat anticipationem hone-
sti.

- 8 κακῶς ἐφαρμόζει τὴν πρόληψιν τοῦ δόντος. Πάλιν ὁ μὲν λέγει. Οὐκοῦν, εἴ με δεῖ ἀποδοῦναι τὴν Χρυσηίδα, δεῖ με λαβεῖν ὑμῶν τινος τὸ γέρας. Ὁ δὲ. Τὴν ἐμὴν οὖν λάβης ἐρωμένην; Τὴν σὴν, φησὶν. Ἐγὼ οὖν μόνος; Ἀλλ' ἐγὼ μόνος μὴ ἔχω; Οὕτως μάχη γίνεται.
- 9 Τί οὖν ἐστὶ τὸ παιδεύεσθαι; Μανθάνειν τὰς φυσικὰς προλήψεις ἐφαρμόζειν ταῖς ἐπὶ μέρους οὐ-
- 10 σίαις καταλλήλως τῇ φύσει· καὶ λοιπὸν, διελθεῖν, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν εἰσιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν· ἐφ' ἡμῖν μὲν προαίρεσις, καὶ πάντα τὰ προαιρετικὰ ἔργα· οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ σῶμα, τὰ μέρη τοῦ σώματος, κτήσεις, γονεῖς, ἀδελ-
- 11 φοὶ, τέκνα, πατρίς, ἀπλῶς οἱ κοινωνοί. Ποῦ οὖν θῶμεν τὸ ἀγαθόν; ποία οὐσία αὐτὸ ἐφαρμόσο-
- 12 μεν; Τῇ ἐφ' ἡμῖν; Εἴτα οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ὑγίεια, καὶ

sti. Rursus alter ait: Quod si igitur Chryseidem reddere me oportet, accipiendum mihi erit vestrum aliqujus munus. At ille: Meam igitur amicam accipias? Tuam vero, inquit. Ego ne igitur solus præmio caream? At ego solus non habeam? Sic pugna exoritur.

Quid ergo est erudiri? Discere naturales animi anticipationes rebus singularibus adplicare convenienter naturæ; tum porro di-

stinguere, alia esse in nostrâ potestate, alia non: in nostrâ esse potestate, voluntatem, & omnes voluntarias actiones: non in nostra potestate, corpus, partes corporis, possessiones, parentes, fratres, liberos, patriam, denique quicumque fuerint quibuscum societate quadam sumus devincti. Ubi igitur bonum collocabimus? cui rerum generi notionem ejus adcommodabimus? Eisne rebus quæ in nostra sunt potestate? Itaque bonum non fuerit

καὶ ἀρετιότης, καὶ ζωή; ἀλλ' οὐδὲ τέκνα, οὐδὲ γο-
 νεῖς, οὐδὲ πατρίς; καὶ τίς σου ἀνέζεται; Μετα- 13
 θῶμεν οὖν ἐνθάδε πάλιν αὐτό. ἐνδέχεται οὖν,
 βλαπτόμενον, καὶ ἀποτυγχάνοντα τῶν ἀγαθῶν,
 εὐδαιμονεῖν; Οὐκ ἐνδέχεται. Καὶ, τὴν πρὸς τοὺς
 κοινωνοὺς ἔχειν οἷαν δεῖ ἀναστροφὴν; Καὶ πῶς ἐν-
 δέχεται; Ἐγὼ γὰρ πέφυκα πρὸς τὸ ἐμὸν συμ- 14
 φέρον. εἰ συμφέρεται μοι ἀγρὸν ἔχειν, συμφέρεται μοι
 καὶ ἀφελέσθαι αὐτὸν τοῦ πλησίον· εἰ συμφέρεται
 μοι ἱμάτιον ἔχειν, συμφέρεται μοι καὶ κλέψαι αὐ-
 τὸ ἐκ βαλανείου. ἐνθεν πόλεμοι, στάσεις, τυ-
 ραννίδες, ἐπιβουλαί. Πῶς δ' ἔτι [τηρεῖν] δυνή- 15
 σομαι τὸ πρὸς τὸν Δία καθῆκον; εἰ γὰρ βλά-
 πτομαι καὶ ἀτυχῶ, οὐκ ἐπιστρέφεταί μοι. καὶ
 τί μοι καὶ αὐτῷ, εἰ οὐ δύναται μοι βοηθῆσαι; καὶ
 πάλιν, τί μοι καὶ αὐτῷ, εἰ θέλει με ἐν τοιού-
 τοις εἶναι, ἐν αἷς εἶμι; ἄρχομαι λοιπὸν μισεῖν αὐ-
 τόν.

H 3

τόν.

fuerit sanitas? non mem-
 brorum integritas? non vi-
 ta? Immo ne liberi qui-
 dem, nec parentes, nec
 patria? Et quis te feret?
 Transferamus igitur boni
 notionem in hoc rerum ge-
 nus! (Et videamus, quid
 tum!) Potest - ne igitur
 fieri, ut, qui læditur, bo-
 nisque frustratur, is sit bea-
 tus? Non potest. Potestne
 cum sociis ita versari, ut
 decet? Quo pacto id fieri
 potest? Ego enim ad id
 naturâ feror, quod mihi
 conducit: si e re mea est

agrum habere; e re mea
 est, eum a vicino auferre:
 si e re mea est vestem habe-
 re; e re quoque mea est,
 eam furari e balneo. Hinc
 bella, seditiones, tyranni-
 des, insidiæ. Quo vero
 pacto potero dehinc serva-
 re officium adversus Jo-
 vem? nam si lædor, &
 frustror, ille me non curat.
 Quid ergo mihi cum illo
 rei est, si me juvare non
 potest? aut rursus, quid
 mihi cum eo rei est, si me
 in his vult esse malis, in
 quibus sum? Proinde eum
 odisse

- 16 **τέν.** Τί οὖν ναοὺς ποιοῦμεν; τί οὖν ἀγάλματα, ὥς κακοῖς Δαίμοσιν, ὥς Πυρετῶ, τῶ Δίῃ; καὶ πῶς ἔτι Σωτήρ; καὶ πῶς Ὑέτιος; καὶ πῶς Ἐπικάρπιος; καὶ μὴν, ἂν ἐνταῦθά που θῶμεν τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ, πάντα ταῦτα ἐξακολουθεῖ.
- 17 Τί οὖν ποιήσωμεν; Αὕτη ἐστὶ ζήτησις τοῦ φιλοσοφοῦντος τῶ ὄντι, καὶ ὠδίνοντος. Νῦν ἐγὼ οὐχ ἔρῳ τί ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· οὐ
- 18 μαίνομαι; Ναί. Ἄλλ' ἐνταῦθά που θῶ τὸ ἀγαθόν, ἐν τοῖς προαιρετικοῖς; πάντες μου καταγελάσσονται. ἤξει τις γέρων πολὺς, χρυσῶς δακτυλίους ἔχων πολλούς· εἴτα ἐπισείσας τὴν κεφαλὴν ἐρεῖ, Ἄκουσόν μου τέκνον· δεῖ μὲν καὶ φιλοσοφεῖν, δεῖ
- 19 δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν· ταῦτα μωρὰ ἐστὶ. σὺ παρὰ τῶν φιλοσόφων μανθάνεις συλλογισμόν· τί δέ σοι ποιητέον ἐστὶ, σὺ κάλλιον οἶδας ἢ οἱ φιλόσοφοι.

odisse incipio. Quid ergo templa exstruimus? quid ergo statuas Jovi erigimus, veluti malis Geniis, veluti Febri? Et quo pacto porro Servator fuerit? quo pacto Pluvius? quo pacto Frugifer? Atqui, si talī quo-piam in loco vim naturam-que boni ponimus; hæc omnia consequuntur.

Quid ergo faciendum? Hæc est investigatio digna eo, qui revera philosophatur, & parturit. Nunc ego

non video, quid sit bonum & malum: nonne infanio? Certe. At hinc tandem ponam bonum, in iis quæ ad voluntatem pertinent? omnes me deridebunt. Aderit senex aliquis canus, multis aureis annulis ornatus, motoque capite dicet: Audi me fili; est sane philosophandum; sed & cerebrum est habendum: ista stulta sunt. Tu a philosophis discis syllogismum; quid vero tibi agendum sit, tu rectius nôsti, quam philosophi.

σοφοί. Ἄνθρωπε, τί οὖν μοι ἐπιτιμᾷς, εἰ οἶδα; 20
 Τούτῳ τῷ ἀνδραπόδῳ τί εἶπω; ἂν σιωπῶ, ῥή-
 γνυται. ἐκείνως δὲ λέγειν· ὅτι, Σύγνωνθί μοι, ὥς 21
 τοῖς ἐρῶσιν· οὐκ εἰμὶ ἐμαυτοῦ, μαίνομαι.

Κ Ε Φ. κγ'.

Π ρ ὅ ς Ἐ π ῖ κ ο υ ρ ο υ .

Ἐπινοεῖ καὶ Ἐπίκουρος, ὅτι φύσει ἐσμὲν κοινω-
 νικοί· ἀλλ' ἅπαξ ἐν τῷ κελύφει θείς τὸ ἀγαθὸν
 ἡμῶν, οὐκέτι δύναται ἄλλο οὐδὲν εἰπεῖν. πάλιν 2
 γὰρ ἐκείνου λίαν κρατεῖ, ὅτι οὐ δὲ ἀπεσπασ-
 μένον οὐδὲν τῆς τοῦ ἀγαθοῦ οὐσίας, οὔτε θαυ-
 μάζειν, οὔτ' ἀποδέχεσθαι· καὶ καλῶς αὐτοῦ
 κρατεῖ. Πῶς οὖν * [ὑπονοητικοί] ἐσμεν, οἷς μὴ φυ- 3
 σική ἐστὶ πρὸς τὰ ἔκγονα φιλοστοργία; διατὶ
 ἀποσυμβουλεύεις τῷ σοφῷ τεκνοτροφεῖν; τί φοβῇ,
 ἢ 4 μὴ

Isophi. Homo, quid vero
 me objurgas, si scio? Isti
 mancipio quid dicam? si
 taceo, rumpitur. Hoc mo-

do ei respondere oportet:
 Ignosce mihi, tamquam
 amatoribus; non sum meus,
 insanio.

C A P. XXIII.

I n E p i c u r u m .

Ipse etiam Epicurus intel-
 ligit, naturā nos esse socia-
 biles: sed quoniam semel
 in involucri collocavit bo-
 num nostrum, non amplius
 aliud quidquam dicere pot-
 est. Nam rursus illud mor-
 dicus tenet, nihil a natura

boni avulsum vel admiran-
 dum vel probandum esse:
 idque probe tenet. Unde
 igitur * * sumus, quibus
 nullus est naturā insitus er-
 ga sobolem amor? cur dis-
 suades sapienti ne alat libe-
 ros? cur metuis, ne prop-
 ter

- 4 μὴ διὰ ταῦτα εἰς λύπας ἐμπέσῃ; Διὰ γὰρ τὸν μῦν
τὸν ἔσω τρεφόμενον ἐμπίπτει; τί οὖν αὐτῷ μέ-
λει, ἂν μυῖδιον μικρὸν ἔσω κατακλαίῃ αὐτοῦ;
5 Ἀλλ' οἶδεν, ὅτι ἂν ἅπαξ γένηται παιδίον, οὐκέ-
τι ἐφ' ἡμῖν ἐστί, μὴ στέργειν, μηδὲ φροντίζειν ἐπ'
6 αὐτῷ. διὰ τοῦτο φησὶν, οὐδὲ πολιτεύσασθαι τὸν
νοῦν ἔχοντα· οἶδε γὰρ, τίνα δεῖ ποιεῖν τὸν πολι-
τεύμενον. ἐπεὶ τοι, εἰ ὡς ἐν μυῖαις μέλλεις ἀνα-
7 στρέφεσθαι, τί κωλύεις; Ἀλλ' ὁ μὲν, εἰδὼς ταῦ-
τα, τολμᾷ λέγειν, ὅτι μὴ ἀναιρώμεθα τέκνα.
Ἀλλὰ πρόβατον μὲν οὐκ ἀπολείπει τὸ αὐτοῦ
8 ἔκγονον, οὐδὲ λύκος· ἄνθρωπος δ' ἀπολείπη; Τί
θέλεις; μωροὺς ἡμᾶς εἶναι, ὡς τὰ πρόβατα; Οὐδ'
ἐκεῖνα ἀπολείπει. Θηριῶδεις, ὡς τοὺς λύκους;
9 Οὐδ' ἐκεῖνοι ἀπολείπουσιν. Ἄγε, τίς δέ σοι πεί-
θεται, ἰδὼν παιδίον αὐτοῦ κλαῖον, ἐπὶ τὴν γῆν
10 πεπτωκός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὅτι εἰ καὶ ἐμαντεύσα-
το

ter eos incidat in molestias?
Nempe ob murem, qui do-
mi alitur, in molestias in-
cidet? quid igitur illius re-
fert, si parvus musculus,
qui intus alitur, ei opplo-
ret? At novit, ubi semel
puer natus fuerit, non am-
plius in nostrâ esse pote-
state, ut eum non diliga-
mus, neque curemus. Ea-
dem de causâ dicit, sapien-
tem nec ad rempublicam
accessurum: scit enim, quæ
facienda sint ei qui in re-
publica versatur. Atqui, si

tamquam inter muscas ver-
saturus es; quid prohibet?
At ille, hæc non ignorans,
dicere audet, non susci-
piendos esse liberos? Er-
go, cum neque ovis foetum
suum deferat, neque lupus,
homo deferet? Quid tan-
dem vis? stultos esse nos,
tamquam oves? At hæc
non deferunt. Feros, ut
lupos? Ne illi quidem de-
ferunt. Age quis tibi ob-
temperet, si filiolum suum
humî prolapsum plorare vi-
deat? Equidem arbitror,
etsi

το ἡ μητὴρ σου, καὶ ὁ πατήρ σου, ὅτι ταῦτα μέλλεις λέγειν, οὐκ ἂν σε ἔρριψαν.

Κ Ε Φ. κδ.

Πῶς πρὸς τὰς περιστάσεις ἀγωνιστέον.

Αἱ περιστάσεις εἰσὶν, αἱ τοὺς ἄνδρας δεικνύουσαι. λοιπὸν, ὅταν ἐμπέσῃ περίστασις, μέμνησο, ὅτι ὁ Θεός σε, ὡς ἀλείπτῃς, τραχεῖ νεανίσκῳ συμβέβληκεν. Ἰνα τί; Φησὶν. Ἰνα Ὀλυμπιονίκης 2 γένη· δίχα δ' ἰδρωτός οὐ γίνεται. Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς δοκεῖ κρείσσονα ἐσχηκέναι περίστασιν, ἥς σὺ ἐσχηκας, ἂν θέλῃς ὡς ἀθλητῆς νεανίσκῳ, χρῆσθαι. Καὶ νῦν ἡμεῖς γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην κατὰσκοπον πέμ- 3 πομεν. οὐδεὶς δὲ δειλὸν κατὰσκοπον πέμπει, ἢ, ἂν μόνον ἀκούσῃ ψόφου, καὶ σκιάν ποθεῖν ἰδῇ, τρέχων ἔλθῃ τεταραγμένος, καὶ λέγων, ἤδη παρεῖ- 4

Η 5

ναί

et si mater tua & pater ex dicturum esse ista; tamen oraculo præscivissent, te abjecturos te non fuisse.

C A P. XXIV.

Quomodo adversus difficultates sit decertandum.

Difficultates sunt, quæ viros monstrent. Cum igitur difficultas inciderit; memento, Deum, veluti gymnasii magistrum, cum aspero adolescente te commisisse. Cur? inquit. Ut Olympia vinceret: id vero sine sudore non contingit. Ac mihi quidem nemo videtur in præclarius discrimen in- cidisse quam tu; si modo volueris illo, tamquam pugil adolescente, uti. Et nos nunc exploratorem Romam mittimus: nemo autem timidum exploratorem mittit, qui, strepitu tantum audito, & umbrâ alicubi visâ, extemplo currat perturbatus, & hostes jam adesse dicat. Sic nunc &

4 ναι τοὺς πολεμίους. οὕτω νῦν καὶ σὺ ἂν ἐλθὼν
 ἡμῖν εἴπῃς, φοβερά τὰ ἐν Ῥώμῃ πράγματα, δει-
 νόν ἐστὶ θάνατος, δεινόν ἐστὶ φυγή, δεινὸν λαιδο-
 ρία, δεινὸν πενία· φεύγετε ἄνδρες, πάρεισιν οἱ
 5 πολέμιοι· ἐρουμέν σοι, Ἄπελθε, σεαυτῷ μαν-
 τεύου· ἡμεῖς τοῦτο μόνον ἡμάρτομεν, ὅτι τοιοῦτον
 κατάσκοπον ἐπέμψομεν.

6 Πρὸ σοῦ κατάσκοπος ἀποσταλεῖς Διογένης,
 ἄλλα ἡμῖν ἀπήγγελκεν. λέγει, ὅτι ὁ θάνατος
 οὐκ ἐστὶ κακόν, οὐδὲ γὰρ αἰσχρόν· λέγει, ὅτι
 7 εὐδοξία ψόφος ἐστὶ μαينوμένων ἀνθρώπων. οἷα δὲ
 περὶ πόνου, οἷα δὲ περὶ ἡδονῆς, οἷα περὶ πενίας
 εἶρηκεν οὗτος ὁ κατάσκοπος; τὸ δὲ γυμνὸν εἶναι,
 λέγει, ὅτι κρεῖσσόν ἐστὶ πάσης περιπορφύρου·
 τὸ δ' ἐπ' ἀστρώτῳ πέδῳ καθεύδειν, λέγει,
 8 ὅτι μαλακωτάτῃ κοίτῃ ἐστὶ. καὶ ἀπόδειξιν
 φέρει ἐκάστου, τὸ θάρσος τὸ αὐτοῦ, τὴν
 ἄτα-

& tu si veneris, nobisque dixeris: Terribilia sunt quæ Romæ geruntur; dira mors; dirum exsilium; dira ignominia; dira paupertas: fugite viri! adsunt hostes: dicemus tibi, Abi, tibi ipsi vaticinare! nos in eo solo peccavimus, quod talem exploratorem misimus.

Ante te missus explorator Diogenes alia nobis renunciavit: mortem ait non esse, malum, nam ne tur-

pem quidem: celebritatem esse, ait, insanientium hominum strepitum. Quid vero de dolore? quid de voluptate? quid de paupertate, iste dixit explorator? Nudum esse, ait præstantius esse quâvis togâ prætextâ: in nudo dormire solo, mollissimum ait esse lectum. Et ad faciendam fidem cujusque horum quæ dicit, documentum profert suam fiduciam, suam animi con-

ἀταραξίαν, τὴν ἐλευθερίαν, εἴτα καὶ τὸ σωμα-
τιον στίλβον καὶ συνεστραμμένον. Οὐδεὶς, φησι, 9
πολέμιος ἐγγύς ἐστι· πάντα εἰρήνης γέμει. Πῶς,
ὦ Διόγετες; Ἰδοὺ, φησι, μή τι βέβλημαι; μή
τι τέτρωμαι; μή τινα πέφευγα; Τοῦτ' ἐστίν,
οἷος δὲ κατάσκοπος. Σὺ δ' ἡμῖν ἔλθων, ἄλλα 10
ἐξ ἄλλων λέγεις. οὐκ ἀπελεύσῃ πάλιν, καὶ ὄψει
ἀκριβέστερον δίχα τῆς δειλίας;

Τί οὖν ποιήσω; Τί ποιῆς, ἐκ πλοίου ὅταν ἐξίης; 11
μή τι τὸ πηδάλιον αἵρεις; μή τι τὰς κώπας; τί οὖν
αἵρεις; τὰ σὰ, τὴν λήκυθον, τὴν πήραν. καὶ νῦν ἂν
ᾗς μεμνημένος τῶν σῶν, οὐδέποτε τῶν ἀλλοτρίων ἀν-
τιποιήσῃ. Λέγει σοι, θεὸς τὴν πλατύσημον; Ἰδοὺ 12
στενόσημος. Θεὸς καὶ ταύτην; Ἰδοὺ ἱμάτιον μό-
νον. Θεὸς τὸ ἱμάτιον; Ἰδοὺ γυμνός. Ἀλλὰ φθό- 13
νον μοι κινεῖς. Λάβε τοίνυν ὅλον τὸ σωματίον. ὦ
δύνα-

constantiam, suam liberta-
tem, denique etiam cor-
pusculum suum nitidum &
probe compactum. Nullus,
inquit, hostis in propin-
quo est: omnia sunt pacata.
Quī sic? ὁ Diogenes! Vide,
inquit, numquid ictus sum?
num vulneratus? num ali-
quem fugi? Hic est, qua-
lem esse decet, explorator.
Tu autem ad nos reversus,
aliud ex alio dicis: non redi-
bis denuo, & diligentius
speculaberis, sed positā ti-
miditate?

Quid ergo faciam? Quid
facis, e nave cum exis?
num gubernaculum aufers?
num remos? Quid ergo
aufers? tua; vasculum olea-
rium tuum; peram tuam.
Et nunc, si tuarum rerum
fueris memor, numquam
tibi vindicabis alienas. Di-
cit tibi: pone latum cla-
vum! Ecce angustus cla-
vus. Istum quoque pone!
Ecce sola toga. Pone to-
gam! Ecce nudus sum. At
invidiam mihi moves! Ca-
pe igitur totum corpuscu-
lum.

δύναμαι ρίψαι τὸ σωματίον, ἔτι τοῦτον φοβοῦ-
 14 μαι; Ἀλλὰ κληρονόμον μ' οὐκ ἀπολείψει. Τί
 οὖν; ἐπελαθόμην, ὅτι τούτων οὐδὲν ἐμὸν ἦν;
 Πῶς οὖν ἐμὰ αὐτὰ λέγομεν; Ὡς τὸν κράββα-
 τον ἐν τῷ πανδοκείῳ. ἂν οὖν ὁ πανδοκεὺς ἀπο-
 θανὼν ἀπολίπη σοι τοὺς κραββάτους· ἂν δ'
 15 ἄλλω, ἐκεῖνος ἔξει, σὺ δ' ἄλλον ζητήσεις· ἂν
 οὖν μὴ εὖρης, χαμαὶ κοιμήσῃ, μόνον θαρῶν καὶ
 ῥέγχων, καὶ μεμνημένος, ὅτι ἐν τοῖς πλουσίοις
 καὶ βασιλεῦσι καὶ τυράννοις αἱ τραγωδίαί τό-
 πον ἔχουσιν· οὐδεὶς δὲ πένης τραγωδίαν συμπλη-
 16 ροῖ, εἰ μὴ ὡς χορευτής. οἱ δὲ βασιλεῖς, ἄρχον-
 ται μὲν ἀπ' ἀγαθῶν· Στέψατε δώματα· εἶτα
 περὶ τρίτον ἢ τέταρτον μέρος· Ἰὼ Κιθαιρῶν,
 17 τί μ' ἐδέχου; Ἀνδράποδον, ποῦ οἱ στέφανοι;
 ποῦ τὸ διαδήμα; οὐδὲν σε ὠφελοῦσιν οἱ δορυφόροι.
 18 Ὅταν οὖν ἐκείνων τινὶ περσῆς, τούτων μέ-
 μνησο,

lum. Cui corpusculum ob-
 jicere possum, adhuc eum
 reformido? Sed hæredem
 me non relinquet! Quid
 ergo? oblitus sum nihil
 istorum fuisse meum? Quo
 pacto igitur ista nostra di-
 cimus? Ut lectum in di-
 versorio. Quod si caupo
 moriens lectos tibi relin-
 quet; bene est: sin alii, is
 eos habebit, tu alium quæ-
 res: quem si non invene-
 ris; humi dormies, modo
 id facias magno animo, &
 stertens; & memineris, in
 divitibus, in regibus, in

tyrannis tragœdias locum
 habere; nullum pauperem
 complere tragœdiam, nisi
 tamquam qui sit eorum ex
 numero qui chorum confi-
 ciunt. Reges autem auspi-
 cantur quidem a bonis:
Coronate ædes! deinde cir-
 ca tertium aut quartum
 actum: *Eheu Cithæron! cur
 me suscepisti?* Mancipium,
 ubi sunt coronæ? ubi dia-
 dema? nihil te juvant sa-
 tellites. Quod si igitur
 istorum aliquem accesseris;
 horum memento, te tra-
 gœdum convenire, non
 qui-

μνησο, ὅτι τραγωδῶ προσέρχῃ, οὐ τῷ ὑποκριτῇ,
 ἀλλ' αὐτῷ τῷ Οἰδίποδι. Ἀλλὰ μακάριος ὁ 19
 δεῖνα· μετὰ πολλῶν γὰρ περιπατεῖ. Καὶ γὰρ
 συγκατατάττω ἑμαυτὸν σὺν τοῖς πολλοῖς, καὶ
 μετὰ πολλῶν περιπατῶ. Τὸ δὲ κεφάλαιον· 20
 μέμνησο, ὅτι ἡ θύρα ἥνοικται. μὴ γίνου τῶν
 παιδίων δειλότερος· ἀλλ', ὡς ἐκεῖνα, ὅταν αὐ-
 τοῖς μὴ ἀρέσκη τὸ πρᾶγμα, λέγει, ὅτι, Οὐκέτι
 παίζω· καὶ σὺ, ὅταν σοι φαίνηταί τινα εἶναι τοι-
 αῦτα, εἰπὼν ὅτι Οὐκέτι παίζω, ἀπαλλάσσου·
 μένων δὲ, μὴ θρήνηι.

ΚΕΦ.

quidem histrionem, sed ip-
 sum Oedipodem. Athichom-
 o beatus est! magnum
 enim habet comitatum. Et
 ego me conjungo cum mul-
 tis, magnumque habeo co-
 mitatum. Quod autem caput
 rei est, memento apertam
 esse januam: ne sis pue-

ris timidior: sed, ut illi,
 quum non amplius re de-
 lectantur, dicunt se diutius
 non lufuros esse; sic & tu,
 cum quædam esse ejusmo-
 di tibi videbuntur, dic, te
 non amplius esse lufurum,
 & recedito: sin manseris,
 noli lamentari.

Κ Ε Φ. κς.

Π ρ ο ς τ ο α υ τ ο .

Εἰ ταῦτα ἀληθῆ ἐστί, καὶ μὴ βλακεύομεν, μὴδ' ὑποκρινόμεθα, ὅτι τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐν προαιρέσει, καὶ τὸ κακὸν, τὰ δ' ἄλλα πάντα οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τί ἔτι ταρασσόμεθα; τί ἔτι
 2 φοβούμεθα; περὶ αὖ ἐσπουδάκαμεν, τούτων ἐξουσίαν οὐδεὶς ἔχει· ὧν ἐξουσίαν οἱ ἄλλοι ἔχουσι, τούτων οὐκ ἐπιστρεφόμεθα. ποῖον ἔτι πρᾶγμα
 3 ἔχομεν; Ἀλλὰ ἐντείλαί μοι. Τί σοι ἐντείλωμαι; ὁ Ζεὺς σοι οὐκ ἐντέταλται; οὐ δέδωκέ σοι τὰ μὲν σὰ ἀκώλυτα καὶ ἀπαραπόδιστα,
 4 τὰ δὲ μὴ σὰ κωλυτὰ καὶ παραποδιστὰ; Τίνας οὖν ἐντολὴν ἔχων, ἐκείθεν ἐλήλυθας; ποῖον διάταγμα; Τὰ σὰ τήρει ἐκ παντὸς τρόπου, τῶν
 ἀλ-

C A P. XXV.

E a d e m d e r e .

Si hæc vera sunt, neque stulti nos sumus, neque simulate dicimus, Bonum hominis, itemque malum, in voluntate esse positum, cætera vero omnia nihil ad nos pertinere; quid adhuc perturbamur? quid adhuc metuimus? Quæ res nobis curæ sunt, eas nemo habet in potestate: quæ in aliorum potestate sunt, eas non curamus. Quid porro negotii habemus? Tu mihi

præcipe, inquis. Quid tibi ego præcipiam? Nonne Jupiter mandata tibi dedit? Nonne hoc tibi tribuit, ut, quæ tua sunt, ea nec impediri, nec prohiberi possint; ut ea sola impediri prohiberique possint, quæ tua non sunt? Quodnam igitur mandatum, quodnam præceptum ab eo accepisti, cum huc venires? Tua custodito quovis modo; aliena ne concupiscito!

Fides

ἀλλοτριῶν μὴ ἐφίεσο. Τὸ πιστὸν, σὸν· τὸ αἰδῆ-
 μον, σὸν· τίς οὖν ἀφελέσθαι δύναταί σου ταῦτα;
 τίς κωλύσει χρῆσθαι αὐτοῖς ἄλλος, εἰ μὴ σύ; σὺ δὲ
 πῶς; ὅταν τὰ μὴ σαυτοῦ σπουδάσῃς, τὰ σαυτοῦ
 ἀπώλεσας. Τοιαύτας ἔχων ὑποθήκας καὶ ἐντολάς
 παρὰ τοῦ Διὸς, ποίας ἔτι παρ' ἐμοῦ θέλεις;
 κρείσσων εἰμὶ ἐκείνου; ἀξιοπιστότερος; ἀλλὰ ταύ-
 τας τηρῶν, ἄλλων τίνων προσδέῃ; Ἄλλ' ἐκεῖ- 6
 νος οὐκ ἐντέταλται ταῦτα; Φέρε τὰς προλήψεις,
 Φέρε τὰς ἀποδείξεις τὰς τῶν φιλοσόφων, Φέρε
 ἃ πολλάκις ἤκουσας, Φέρε δ' ἃ εἶπας αὐτός,
 Φέρε ἃ ἀνέγνως, Φέρε ἃ ἐμελέτησας.

Μέχρις οὖν τίνος ταῦτα τηρεῖν καλῶς ἔχει, καὶ 7
 τὴν παιδίαν μὴ λύειν; Μέχρις ἂν κομψῶς διεξάγη-
 ται. Ἐν Σατορναλίοις λέλογχε βασιλεύς· ἔδοξε γὰρ 8
 παῖξαι ταύτην τὴν παιδίαν· προστάσσει, Σὺ πίε, Σὺ
 κέρα-

Fides in eorum numero
 est, quæ tua sunt; eodem
 loco est verecundia: quis
 ergo hæc tibi eripere pot-
 est? quis iis uti te prohi-
 bebit alius, nisi tu? tu ve-
 ro quo pacto te ipse prohi-
 bebis? Cum iis rebus stu-
 dueris quæ tuæ non sunt,
 tuas perdes. Talibus mo-
 nitis mandatisque a Jove
 instructus, quænam adhuc
 a me postulas? num ego
 sum illo superior? num fi-
 de dignior? Hæc si custo-
 dieris, quibus aliis indi-
 gebis? Anne vero ille

mandavit hæc? Promē
 anticipatas animo notio-
 nes; promē demonstratio-
 nes philosophorum; pro-
 me ea quæ sæpe audivisti;
 immo quæ ipse dixisti, quæ
 legisti, quæ meditatus es:
 (Et intelliges, a Deo data
 esse ista mandata.)

Quousque igitur servare
 ista rectum est, ludumque
 non dirimere? Quoad is
 concinne actus fuerit. Sa-
 turnalibus sortito rex ali-
 quis factus est: visum
 enim erat eum ludere lu-
 dum: Imperat ille: Tu bi-
 be!

- κέρασον, Σὺ ἄσον, Σὺ ἄπελθε, Σὺ ἐλθέ. Ὑπακούω,
 9 ἵνα μὴ παρ' ἐμὲ λύηται ἡ παιδιά. Ἀλλὰ, σὺ ὑπο-
 λάμβανε, ὅτι ἐν κακοῖς εἶ. Οὐχ ὑπολαμβάνω· καὶ
 10 τίς μ' ἀναγκάσει ὑπολαμβάνειν; Πάλιν, συνεθέμε-
 θα παῖξαι τὰ περὶ Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλέα. κα-
 ταταγεῖς Ἀγαμέμνων, λέγει μοι· Πορεύου πρὸς τὸν
 Ἀχιλλέα, καὶ ἀπόσπασον τὴν Βρισηίδα. Πορεύομαι.
 11 Ἔρχου. Ἔρχομαι. Ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λό-
 γων ἀναστρεφόμεθα, οὕτω δεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ βίου. Ἔστω
 νύξ. Ἔστω. Τί οὖν; ἡμέρα ἐστίν; Οὐ. ἔλαβον γὰρ
 ὑπόθεσιν, τοῦ νύκτα εἶναι. Ἔστω σε ὑπολαμβάνειν
 12 ὅτι νύξ ἐστίν. Ἔστω. Ἀλλὰ, καὶ ὑπόλαβε ὅτι νύξ
 13 ἐστίν. Οὐκ ἀκολουθεῖ τῇ ὑποθέσει. Οὕτω καὶ ἐν-
 ταῦθα. Ἔστω σε εἶναι δυστυχῆ. Ἔστω. Ἄρ' οὖν
 ἀτυχὴς εἶ; Ναί. Τί οὖν; κακοδαίμονεῖς; Ναί. Ἀλλὰ
 καὶ ὑπόλαβε, ὅτι ἐν κακοῖς εἶ. Οὐκ ἀκολουθεῖ τῇ
 ὑποθέσει· καὶ ἄλλος με κωλύει.

Μέχρι

be! tu misce! tu cane! tu
 abi! tu accede. Obtem-
 pero, ne per me ludus di-
 rimatur. At, *si Rex dicat,*
 Tu in malis te esse putato!
 non puto: & quis me pu-
 tare coget? Rursus, con-
 stituimus ludum repræ-
 sentare Agamemnonis &
 Achillis. Qui personam ge-
 rit Agamemnonis, sic mihi
 mandat: Achillem acce-
 dito, & abstrahē Brisei-
 dem! Abeo. Veni! Venio.
 Quemadmodum enim in
 argumentationibus hypo-
 theticis versamur, ita etiam
 in vita est versandum. Esto

nox! Esto. Quid ergo?
 Dies est? Non: conditio-
 nem enim hanc admisi, esse
 noctem. Ponamus, te pu-
 tare esse noctem. Pona-
 mus. At vero etiam puta
 esse noctem! Id quidem
 conditioni positæ non est
 consequens. Sic etiam hoc
 loco: Ponamus, te esse
 infelicem! Ponamus. Igi-
 tur infelix es? Sum. Quid
 ergo? adversa fortuna ute-
 ris? Ita. At etiam putato,
 te miserum esse! Hoc non
 consequens est hypothēsi:
 & alius me vetat.

Quo-

Μέχρι πόσου οὖν ὑπακουστέον τοῖς τοιούτοις; Μέ-
 χρις ἂν οὐ λυσιτελῇ· τοῦτο δ' ἔστι, μέχρις ἂν οὐ σώ-
 ζω τὸ πρέπον καὶ τὸ κατάλληλον. Λοιπὸν οἱ μὲν 15
 εἰσι καταύστηροι καὶ κακιστόμαχοι, καὶ λέγουσιν·
 Ἐγὼ οὐ δύναμαι παρὰ τούτῳ δειπνεῖν, ἵν' αὐτοῦ ἀνέ-
 χωμαι καθ' ἡμέραν διηγούμενου, πῶς ἐν Μυσίᾳ
 ἐπολέμησε· Διηγησάμην σοι, ἀδελφε, πῶς ἐπὶ
 τὸν λόφον ἀνέβην· πάλιν ἄρχομαι πολιορκεῖσθαι.
 Ἄλλος δὲ λέγει· Ἐγὼ δειπνῆσαι θέλω μᾶλλον, 16
 καὶ ἀκούειν αὐτοῦ, ὅσα θέλει ἀδολέσχουστος. Καὶ 17
 σὺ σύγκρινε ταύτας τὰς ἀξίας· μόνον μηδὲν βα-
 ρούμενος ποίει, μὴ θλιβόμενος, μηδ' ὑπολαμ-
 βάνων ἐν κακοῖς εἶναι· τοῦτο γὰρ οὐδεὶς σε ἀναγ-
 κάζει. Καπνὸν πεποίηκεν ἐν τῷ οἰκήματι; ἂν μέ- 18
 τριον, μενῶ· ἂν λίαν πολὺν, ἐξέρχομαι. Τούτου
 γὰρ δεῖ μεμνησθαι καὶ κρατεῖν, ὅτι ἡ θύρα
 ἥνοικται. Ἀλλὰ, μὴ οἶκει ἐν Νικοπόλει. Οὐκ 19
 οἰκῶ.

Quousque igitur in hoc
 genere mos est gerendus?
 Quoad expedit: hoc est,
 quatenus servo quod deco-
 rum est & consentaneum.
 Cæterum sunt alii subauste-
 ri & fastidiosiore stomacho,
 qui dicant: Ego non pos-
 sum apud illum cœnare, ut
 eum feram quotidie com-
 memorantem, quo pacto
 in Mysia bellum gesserit:
 „Narravi tibi frater ut tu-
 mulum conscenderim; rur-
 sus deinde obsideri cœpi.“
 Alius vero ait, se potius cœ-

nare velle, & auditurum
 quasvis illius nugas. Et
 tu, collata inter se utraque
 harum æstimationum, tuo
 utere iudicio: dummodo
 nihil gravate facias, non
 afflictus, neque in malis
 te esse existimans; istud
 enim nemo te cogit. Fu-
 mum excitavit in cubiculo?
 si mediocre; manebo: si
 nimis spissum; egredior.
 Hoc enim meminisse & te-
 nere oportet, januam aper-
 tam esse. At, ne habites
 Nicopoli! Non habitabo.

- οἰκῶ. Μηδ' ἐν Ἀθήναις. Οὐδ' ἐν Ἀθήναις. Μηδ'
ἐν Ῥώμῃ. Οὐδ' ἐν Ῥώμῃ. Ἐν Γυάρῳ οἰκεῖ. Οἰ-
20 κῶ. Ἀλλὰ πολὺς μοι καπνὸς φαίνεται, τὸ ἐν
Γυάρῳ οἰκεῖν. Ἀποχωρῶ, ὅπου μ' οὐδεὶς κωλύ-
σει οἰκεῖν· ἐκείνη γὰρ ἡ οἴκησις παντὶ ἡνοικίται.
21 καὶ τὸ τελευταῖον χιτωνάριον, τοῦτ' ἐστὶ τὸ σω-
μάτιον, τούτου ἀνωτέρω οὐδενὶ οὐδέν· εἰς ἐμὲ ἔξε-
22 στι. Διὰ τοῦτο ὁ Δημήτριος εἶπε τῷ Νέρωνι·
23 Ἀπειλεῖς μοὶ θάνατον, σοὶ δ' ἡ φύσις. Ἄν δὲ
τὸ σωματίον θαυμάσω, δοῦλον ἑμαυτὸν παραδέ-
24 δωκα· ἂν τὸ κτησείδιον, δοῦλον. εὐθύς γὰρ αὐτὸς
κατ' ἑμαυτοῦ δηλῶ, τίνι ἄλωτός εἰμι· ὥς ὁ ἔφρις
ἂν συσπᾷ τὴν κεφαλὴν, λέγω, ἐκείνο αὐτοῦ
τύπτε ὁ φυλάσσει. καὶ σὺ γίνωσκε, ὅτι ὁ ἂν
φυλάσσειν ἐθέλῃς, κατ' ἐκείνο ἐπιβήσεται σου ὁ
25 κύριος. Τούτων μεμνημένος, τίνα ἔτι κολακεύσεις,
ἢ φοβήσῃ;

Ἀλλὰ

Nec Athenis! Neque Athe-
nis! Nec Romæ! Neque
Romæ. In Gyaris habita!
Habito. Sed, in Gyaris
habitare, magnum mihi fu-
mum habere videtur. Eo
discedo, ubi me habitare
nemo prohibebit; nam illa
habitatio cuivis est aperta:
& postremum amiculum,
corpusculum hoc est, ultra
quod nemini quidquam in
me licet. Quapropter De-
metrius Neron dixit: *Tu*
mihī mortem minitaris,
Natura tibi. Quod si ve-
ro corpusculum demiratus

ero, in servitutem me de-
di: si possessiunculam, eo-
dem modo. Statim enim
ipse de me indicium facio,
quâ re capi queam: non se-
cus ac serpens; qui cum
caput contrahit, jubet te
illam ejus partem percu-
tere, cui ille cavet. Sic
tu quoque scito, quidquid
custodire volueris, ab ea
parte invasurum te esse
tuum dominum. Harum re-
rum memor si fueris, cui
jam porro adulaberis?
quem timebis?

At

Ἄλλὰ θέλω καθῆσθαι ὅπου οἱ συγκλητικοί. 26
 Ὁρᾷς, ὅτι σὺ σαυτῷ στενοχωρίαν παρέχεις·
 σὺ σαυτὸν θλίβεις. Πῶς οὖν ἄλλως θεωρήσω 27
 καλῶς ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ; Ἄνθρωπε, καὶ μὴ
 θεώρῃς, καὶ οὐ μὴ θλιβῇς. τί πράγματα ἔχεις;
 ἢ μικρὸν ἐκδεῖναι, καὶ ἀχθείσης τῆς θεωρίας
 κάθισον εἰς τοὺς τῶν συγκλητικῶν τόπους, καὶ
 ἡλιαῖζου. Καθόλου γὰρ ἐκείνου μέμνησο, ὅτι 28
 ἑαυτοὺς θλίβομεν, ἑαυτοὺς στενοχωροῦμεν· τοῦτ'
 ἔστι, τὰ δόγματα ἡμᾶς θλίβει καὶ στενοχω-
 ρεῖ. Ἐπεὶ τί ἐστὶν αὐτὸ τὸ λοιδορεῖσθαι; πα- 29
 ραστὰς λίθον λοιδορεῖ· καὶ τί ποιήσεις; ἂν οὖν
 τις ὡς λίθος ἀκούῃ, τί ὄφελος τῷ λοιδοροῦντι;
 ἂν ἰδ' ἔχῃ τὴν ἀσθένειαν τοῦ λοιδορουμένου ὁ
 λοιδορῶν ἐπιβάθραν, τότε ἀνίει τι. Περίσχι- 30
 σὸν αὐτόν. Τί λέγεις αὐτόν; τὸ ἱμάτιον λάβε,
 περίσχισον. Ὑβριν σοι πεποίηκα. Καλῶς σοι

I 2

γένοι-

At federe volo, ubi se-
 natores. Nonne vides, te
 ipsum tibi circumdare an-
 gustias? te a teipso premi?
 Quo pacto ergo aliter com-
 mode in Amphitheatro spe-
 ctabo? Homo, ne spectato
 quidem; ita non premêris.
 Quid tibi ipsi negotium fa-
 cessis? Aut paululum ex-
 specta, finitoque spectacu-
 lo in senatorias sedes te
 confer, & apricare. Nam
 illud universe meminisse
 oportet, nos a nobis ipsis
 premi, a nobismet ipsis in

angustias redigi: hoc est,
 decretis nostris premi nos,
 & coarctari. Etenim hoc
 ipsum quid est, conviciis
 peti? Adsta lapidi, eique
 conviciare: quid proficies?
 Si quis ergo ut lapis audie-
 rit, quam e suis maledictis
 capiet utilitatem convicia-
 tor? Quod si vero convi-
 ciator ejus cui maledicit
 imbecillitatem, veluti pon-
 tem, habuerit; tunc ali-
 quid proficiet. Exue hunc!
 Quid ais? ipsum? Vestem
 prehende; hanc discinde.

Con-

- 31 γένοιτο. Ταῦτα ἐμελέτα Σωκράτης· διὰ τοῦτο
 ἐν ἔχων πρῶτον αἰεὶ διετέλει. Ἡμεῖς δὲ θέ-
 λομεν πάντα μᾶλλον ἀσκεῖν καὶ μελετᾶν, ἢ ὅπως
 32 ἀπαραπόδιστοι καὶ ἐλεύθεροι ἐσόμεθα. Παρά-
 δοξα λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι. Ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις
 τέχναις οὐκ ἔστι παράδοξα; καὶ τί παραδοξό-
 τερόν ἐστιν, ἢ κεντεῖν τινος τὸν ὀφθαλμόν, ἵνα
 ἴδῃ; εἰ τις ἀπείρω τῶν ἱατρικῶν τοῦτο εἶπεν, οὐκ
 33 αὖν κατεγέλα τοῦ λέγοντος; Τί οὖν θαυμαστόν,
 εἰ καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ πολλὰ τῶν ἀληθῶν παράδοξα
 φαίνεται τοῖς ἀπείροις;

ΚΕΦ.

Contumeliâ te adfeci. Be-
 ne sit tibi! — — — Hæc
 meditabatur Socrates; eâ-
 que de causâ eodem semper
 erat vultu. Nos autem
 quævis potius exercere me-
 ditarique volumus, quam
 qua ratione omnis impedi-
 menti immunes ac liberi
 simus futuri. Paradoxa di-
 cunt philosophi! Atqui in

aliis artibus nulla-ne sunt
 paradoxa? Et quid ma-
 gis præter opinionem est,
 quam alicui pungi oculum
 ut videat? quod si quis ho-
 mini rei medicæ ignaro id
 diceret, nonne rideretur
 ab eo? Quid ergo mirum
 est, multa etiam in philo-
 sophia, utut vera sint, pa-
 radoxa videri imperitis?

GAP.

Κ Ε Φ. κγ'.

Τ ῖ ς ὁ β ι ω τ ι κ ὸ ς ν ὁ μ ο ς .

Ἀναγινώσκοντος δὲ τοὺς ὑποθετικούς, ἔφη· Νόμος ὑποθετικός ἐστὶ καὶ αὗτος, τὸ ἀκόλουθον τῇ ὑποθέσει παραδέχεσθαι. πολὺ δὲ πρότερον νόμος βιωτικός ἐστὶν οὗτος, τὸ ἀκόλουθον τῇ φύσει πράττειν. εἰ γὰρ ἐπὶ πάσης ὕλης καὶ περιστά-
 2 σεως βουλόμεθα τηρῆσαι τὸ κατὰ φύσιν, δῆλον ὅτι ἐν παντὶ στοχαστέον τοῦ μήτε τὸ ἀκόλουθον ἡμᾶς ἐκφυγεῖν, μήτε παραδέξασθαι τὸ μα-
 3 χόμενον. Πρῶτον οὖν ἐπὶ τῆς θεωρίας γυμνάζου-
 σιν ἡμᾶς οἱ φιλόσοφοι, ὅπου ῥᾶον· εἴτα οὕτως ἐπὶ τὰ χαλεπώτερα ἄγουσιν· ἐνταῦθα γὰρ οὐδὲν ἐστὶ τὸ ἀνθέλκον, ὡς πρὸς τὸ ἀκολουθεῖν τοῖς διδασκομένοις· ἐπὶ δὲ τῶν βιωτικῶν, πολλὰ τὰ

I 3

περι-

C A P. XXVI.

Q u a s i t v i t a e l e x .

Cum hypotheticas argumentationes praelegeret, ait: Est etiam hæc lex hypothetica, ut id admittatur quod hypothesei sit consentaneum: est autem multo potior Vitæ lex hæc, ut id agamus quod Naturæ sit consentaneum. Nam si in quavis materia & quavis occasione id tenere volumus, quod secundum Naturam est; adparet, in

omni re operam esse dandam, ut neque id quod consequens est nos effugiat, neque aliquid repugnans admittamus. Primum igitur in contemplatione nos exercent philosophi, id quod facilius est; & deinde demum ad difficiliora nos perducunt: ibi enim nihil est quod renitatur, quo minus ea sequamur quæ docentur; in vitæ autem

4 περισπῶντα. γελοῖος εὖν ὁ λέγων, πρῶτον βού-
 λεσθαι ἀπ' ἐκείνων· οὐ γὰρ ῥάδιον ἄρχεσθαι
 5 ἀπὸ τῶν χαλεπωτέρων. καὶ τοῦτον ἀπολογισμὸν
 ἔδει φέρειν πρὸς τοὺς γονεῖς, τοὺς ἀγανακτοῦν-
 τας ἐπὶ τῷ φιλοσοφεῖν τὰ τέχνα· Οὐκοῦν ἀμαρ-
 τάνω, πάτερ, καὶ εὐκ οἶδα τὸ ἐπιβάλλον ἐμαυ-
 τῷ καὶ προσῆκον; εἰ μὲν οὐδὲ μαθητὴν ἐστίν,
 οὐδὲ διδασκτὸν, τί μοι ἐγκαλεῖς; εἰ δὲ διδα-
 κτὸν, δίδασκε· εἰ δὲ σὺ μὴ δύνασαι, ἄφες με
 6 μαθεῖν παρὰ τῶν λεγόντων εἰδέναι. Ἐπεὶ τί δο-
 κεῖς; ὅτι θέλων περιπίπτω κακῷ, καὶ ἀπο-
 τυγχάνω τοῦ ἀγαθοῦ; Μὴ γένειτο. Τί οὖν ἐστι
 7 τὸ αἴτιον τοῦ ἀμαρτάνειν με; Ἡ ἀγνοία. Οὐ
 θέλεις εὖν ἀποθῶμαι τὴν ἀγνοίαν; τίνα πώποτε
 ἐργὴν ἐδίδαξε τὰ κυβερνητικά, τὰ μουσικά; τὰ
 βιωτικά· αὖν διὰ τὴν ὀργὴν σὺ δοκεῖς ὅτι μα-
 θήσομαι;

Ταῦτα

autem ratione multa sunt,
 quæ huc atque illuc distra-
 hant. Ridiculus igitur est
 qui ait, se ab his velle ca-
 pere initium: neque enim
 facile est a difficilioribus
 auspicari. Et hæc defensio
 ad parentes erat adferenda,
 qui moleste ferunt, liberos
 suos philosophari: Ergo
 pecco, pater, & ignoro
 quod mihi conveniat, quod-
 que meum sit officium?
 quod si igitur neque disci
 potest, neque doceri; quid
 me accusas? sin doceri

potest; doce: quod si tu
 non potes; sine ab iis di-
 scam, qui se scire profiten-
 tur. Nam quid putas? me
 volentem in malum inci-
 dere, & frustrari bono?
 Absit. Quæ igitur mihi
 peccandi causa est? Igno-
 rantia. Non vis igitur
 me deponere ignorantiam?
 Quem umquam ira docuit
 gubernandi artem? quem
 musicam? vivendi igitur
 artem putas fore, ut tua
 me ira doceat?

Hæc

Ταῦτα ἐκείνῳ μόνῳ λέγειν ἔξεστι, τῷ τὴν τοι- 8
αὐτὴν ἐπιβολὴν ἐνηνοχότι. Εἰ δέ τις μόνον ἐπιδεί- 9
κνυσθαι θέλων ἐν συμποσίῳ, ὅτι οἶδε τοὺς ὑπο-
θετικούς, ἀναγινώσκει ταῦτα, καὶ προσέρχεται
τοῖς φιλοσόφοις· οὗτος ἄλλο τι πράσσει, ἢ ἵνα
αὐτὸν συγκλητικὸς παρακατακείμενος θαυμάσῃ;
Ἐκεῖ γὰρ τῷ ὄντι αἱ μεγάλαι ὕλαι εἰσὶ καὶ οἱ 10
ἐνθάδε πλοῦτοι, ἐκεῖ παύγνια δοκοῦσι. διὰ τοῦ-
το ἐκεῖ δύσκολον κρατῆσαι τῶν αὐτοῦ φαντασιῶν,
ὅπου τὰ ἐκσείοντα μεγάλα. Ἐγὼ τίνα οἶδα 11
κλαίοντα, Ἐπαφροδίτῃ τῶν γονάτων ἀπτόμε-
νον, καὶ λέγοντα ταλαιπωρεῖν, ἀπολελεῖφθαι
γὰρ αὐτῷ μηδέν, εἰ μὴ ἑκατὸν πεντήκοντα μυ-
ριάδας. Τί οὖν ὁ Ἐπαφροδίτης; κατεγέλασεν, 12
ὥς ἡμεῖς; Οὐ. ἀλλ' ἐπιθαυμάσας λέγει, Τάλας,
πῶς οὖν ἐσιώπας; πῶς ἐκαρτέρεις;

I 4

Κράζας

Hæc verò nonnisi ei licet
dicere, qui tale animi pro-
positum secum tulit. Si
quis autem, ut in convivio
duntaxat ostendet, scire se
rationes hypotheticas, ista
legit, & philosophos acce-
dit: is quid aliud agit, nisi
ut senator aliquis mensæ
juxta eum adcumbens ip-
sum admiretur? Nam illic
revera magnæ sunt mate-
riæ: & hujus loci divitiæ
illic pro ludicris habentur.
Quapropter ibi difficile est

imperare suis viliis, ubi,
quæ de potestate mentis
dejicere nos possunt, ma-
gna sunt. Ego novi non-
neminem, qui plorans, &
Epaphroditi genua ample-
xans, se miserum esse dice-
ret, quod sibi nihil nisi
sexagies esset reliquum.
Quid ergo Epaphroditus?
derisitne hominem, ut nos?
Immo miratus: O te mi-
serum! inquit, quo pacto
igitur tacuisti? quo pacto
tolerasti?

Cum

- 13 Κράζας δὲ τὸν ἀναγινώσκοντα τοὺς ὑποθετι-
 κούς, καὶ γελάσαντες τοῦ ὑπεθεμένου αὐτῷ τὴν
 ἀνάγνωσιν, Σεαυτοῦ, ἔφη, καταγελαῖς· εὐ προ-
 εγύμνασας τὸν νεανίσκον, οὐδ' ἔγνωσ, εἰ δύναται
 τούτοις παρακολουθεῖν. Ἄλλ' ὥς ἀναγνώστη
 14 αὐτῷ χρῆ; Τί οὖν, ἔφη, τῇ [μὴ] δυναμένη
 διανοίᾳ συμπεπλεγμένου ἐπικρίσει παρακολου-
 θεῖν, ἔπαινον πιστεύομεν, ψέγον πιστεύομεν, ἐπί-
 κρισιν περὶ τῶν καλῶς ἢ κακῶς γινομένων; καὶ
 τινὰ κακῶς λέγῃ, οὗτος ἐπιστρέφεται; καὶ ἐπαινῇ
 τινὰ, ἐπαίρεται, ἐν τοῖς οὕτω μικροῖς ὃ μὴ
 15 εὐρίσκων τὸ ἐξῆς; Αὕτη οὖν ἀρχὴ τοῦ φιλοσο-
 φεῖν, αἰσθησις τοῦ ἰδίου ἡγεμονικοῦ, πῶς ἔχει·
 μετὰ γὰρ τὸ γινῶναι ὅτι αἰσθενῶς, οὐκ ἔτι θε-
 16 λήσει χρῆσθαι αὐτῷ πρὸς τὰ μέγιστα. Νῦν
 δὲ μὴ δυνάμενοί τινες τὸν ψωμὸν καταπίνειν,
 συντάξεις ἀγοράζοντες ἐπιβάλλονται ἐσθίειν. διὰ
 τοῦτο

Cum autem eum qui hy-
 pothetica pronuntiata le-
 gebat, vocasset: eumque
 is qui legendi munus illi
 mandarat, derideret; Te-
 ipsum, inquit, derides;
 non praeparasti adolescen-
 tem, nec explorasti, an
 ista possit ratione adsequi.
 At eo ut anagnoste uteris?
 Quid igitur, inquit, inge-
 nio, quod complexi syllo-
 gismi iudicium [non] queat
 adsequi, laudationem cre-
 dimus, reprehensionem cre-
 dimus, iudiciumque feren-
 dum de recte aut perperam

factis? quod si quem vitu-
 perat, hic curabit? extol-
 letur vero, si quem laudat
 homo qui in rebus tam mi-
 nutis consequentia non cer-
 nit? Hoc igitur est philo-
 sophandi principium, ut
 animadvertat homo, mens
 & ratio sua quo pacto sit
 adfecta: nam ejus imbecil-
 litate cognita, eā posthac
 uti non volet ad res maxi-
 mas. Nunc cum nonnulli
 deglutire buccellam non
 possint, volumina emunt,
 eaque devorare conantur:
 Unde fit, ut aut revomant,
 aut

τοῦτο ἐμοῦσιν, ἢ ἀπεπτοῦσιν· εἴτα στρέφει, καὶ
κατάρβροισι, καὶ πυρετοῖς. ἔδει δ' ἐφιστάνειν, εἰ
δύνανται. Ἀλλ' ἐν μὲν θεωρίᾳ ῥάδιον ἐξελέγ- 17
ξαι τὸν οὐκ εἰδότα· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὸν βίον,
οὔτε παρέχει ἑαυτὸν τις ἐλέγχῳ, τὸν τ' ἐξελέγ-
ξαντα μισοῦμεν. ὁ δὲ Σωκράτης ἔλεγεν, ἀνεξέ- 18
ταστον βίον μὴ ζῆν.

Κ Ε Φ. κζ'.

Ποσαχῶς αἱ φαντασίαι γίνονται· καὶ τίνα πρόχειρα
πρὸς αὐτὰς βοηθήματα παρασκευαστέον.

Τετραχῶς αἱ φαντασίαι γίνονται ἡμῖν· ἡ γὰρ,
ὡς ἔστι τινὰ, οὕτω φαίνεται· ἡ οὐκ ὄντα, οὐ-
δὲ φαίνεται ὅτι ἐστίν· ἡ ἔστι, καὶ οὐ φαίνεται· ἡ
οὐκ ἔστι, καὶ φαίνεται. Λοιπὸν, ἐν πᾶσι τούτοις 2

I 5

εὔστο-

aut cruditate laborent: inde vertigines, fluxiones & febres oriuntur. His con- siderandum erat, quid pos- sent. Verum in contem- platione quidem facile est coarguere ignorantem: in	vitæ autem actionibus, ne- que se quisquam coarguen- dum exhibet, & eum qui coarguit odimus. Socra- tes autem dixit, vitam in- quam non inquiritur non esse vitalem.
--	--

C A P. XXVII.

*Quotuplicia sint Visa: Et quæ adjumenta adversus
ea comparanda sint?*

Quatruplicia sunt visa, quæ dentur; aut non sunt, nec
nobis accidunt: aut enim esse videntur; aut sunt, &
sunt res tales, quales vi- non esse videntur; aut non
sunt,

εὐστοχεῖν, ἔργον ἐστὶ τοῦ πεπαιδευμένου. Ὅτι δ'
 ἂν ἢ τὸ θλίβον, ἐκείνῳ δεῖ πρσάγειν τὴν βοή-
 θειαν· εἰ σοφίσματα ἡμᾶς Πυρρώνεια καὶ Ἀκαδη-
 μαϊκὰ τὰ θλίβοντά ἐστιν, ἐκείνοις πρσάγωμεν
 3 τὴν βοήθειαν. εἰ αἱ τῶν πραγμάτων πιθανότητες,
 κατ' αὖς φαίνεταιί τινα ἀγαθὰ, οὐκ ἔντα, ἐκεῖ τὴν
 βοήθειαν ζητῶμεν· εἰ ἔθος ἐστὶ τὸ θλίβον, πρὸς
 4 ἐκεῖνο τὴν βοήθειαν ἀνευρίσκειν πειρατέον. Τί οὖν
 πρὸς ἔθος ἐστὶν εὐρίσκειν βεήθημα; Τὸ ἐναντίον ἔθος.
 5 Ἀκούεις τῶν ιδιωτῶν λεγόντων· Τάλας ἐκεῖνος
 ἀπέθανεν· ἀπώλετο ὁ πατήρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ·
 6 ἐξεκόπη, ἀλλὰ καὶ ἄωρος, καὶ ἐπὶ ξένης. Ἀκου-
 σον τῶν ἐναντίων λόγων· ἀπόσπασον σεαυτὸν τού-
 των τῶν φωνῶν· ἀντίθες τῷ ἔθει τὸ ἐναντίον
 ἔθος. πρὸς τοὺς σοφιστικούς λόγους τὰ λογι-
 καὶ, καὶ τὴν ἐν τούτοις γυμνασίαν καὶ τριβὴν·
 πρὸς τὰς τῶν πραγμάτων πιθανότητας, τὰς
 ἐναρ-

sunt, & esse videntur. In his
 igitur omnibus scopum at-
 tingere, munus est homi-
 nis eruditi. Quidquid au-
 tem nos presserit, ei adfe-
 rendum erit remedium: si
 captiones nos Pyrrhoniæ
 & Academicæ presserint,
 adversus illas auxilia adhi-
 beamus: si rerum probabi-
 litates, quibus fit ut non-
 nulla, quæ bona non sunt,
 in bonis esse videantur; ei
 parti suppetias quæramus:
 si consuetudo erit quæ pre-
 mat, danda erit opera, ut
 adversus hanc auxilium

inveniamus. Quod igitur
 contra consuetudinem adju-
 mentum invenietur? Con-
 traria consuetudo. Vulgo
 dici audis: Miser ille mor-
 tuus est; periit pater ejus
 atque mater; sublatus est e
 medio, atque etiam imma-
 tura ætate, & peregre.
 Audi contrarias rationes;
 avelle te ab istis vocibus;
 oppone consuetudini
 contrariam consuetudinem.
 Adversus captiosas conclu-
 sionculas adhibenda est dis-
 ferendi ars, ejusque exer-
 citatio & usus. Contra re-

ἐναργεῖς προλήψεις ἐσμηγμένας καὶ προχείρους ἔχειν δεῖ.

Ὅταν θάνατος φαίνεται κακόν, πρόχειρον 7
ἔχειν, ὅτι τὰ κακὰ ἐκκλίνειν καθήκει, καὶ ἀναγ-
καῖον ὁ θάνατος. Τί γὰρ ποιήσω; ποῦ γὰρ αὐτὸν
φύγω; Ἔστω ἐμὲ μὴ εἶναι Σαρπηδόνα, τὸν τοῦ 8
Διὸς, ἵν' οὕτω γενναίως εἴπω· Ἀπελθὼν ἢ αὐτὸς
ἀριστεῦσαι θέλω, ἢ ἄλλω παρασχεῖν ἀφορμὴν
τοῦ ἀριστεῦσαι· εἰ μὴ δύναμαι κατορθῶσαί τι αὐ-
τὸς, οὐ φθονήσω ἄλλω τοῦ ποιῆσαι τι γενναῖον.
ἔστω ταῦτα ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐκεῖνο οὐ πίπτει εἰς ἡμᾶς; 9
καὶ ποῦ φύγω τὸν θάνατον; μηνύσατέ μοι τὴν
χώραν· μηνύσατε ἀνθρώπους εἰς οὓς ἀπέλθω, εἰς
οὓς οὐ παραβάλλει. μηνύσατε ἐπαοιδὴν· εἰ μὴ
ἔχω, τί με θέλετε ποιεῖν; Οὐ δύναμαι τὸν θά- 10
νατον ἀποφυγεῖν· τὸ φοβεῖσθαι αὐτὸν μὴ ἀποφύ-
γω; ἀλλ' ἀποθάνω πενθῶν καὶ τρέμων; Αὕτη
γὰρ

rum probabilitatem, evi-
dentes animi anticipatio-
nes, expolitas & promptas
habere oportet.

Quod si malum videtur
mors, in promptu habere
expedit, mala declinanda
esse, mortem autem esse
necessariam. Quid ergo
faciam? quā eam fugiam?
Ut non sim ego Sarpedon,
Jovis filius, qui fortia illa
verba fundam: „Abibo, &
„aut ipse rem bene gerere
„velim; aut alteri occasio-
„nem rei bene gerendæ
„dabo: si ipse rem feliciter

„gerere non potero; alteri
„non invidebo præclari fa-
„cinoris gloriam.“ Si hoc
supra nos est; illud idcirco
non in nos cadit? Et quo
me recipiam, ut mortem
effugiam? ostendite mihi
locum! ostendite homines
ad quos me conferam; ad
quos non perveniat! ostén-
dite incantationem! Si
non habeo, quid me vultis
facere? Non possum effu-
gere mortem: metum mor-
tis effugere non potero?
sed moriar lugens & tre-
mens? Hic enim pertur-
batio-

- γὰρ γένεσις πάθους, θέλειν τι, καὶ μὴ γένε-
 11 σθαι. Ἐνθεν ἂν μὲν δύναμαι τὰ ἐκτὸς μετατιθέ-
 ναι πρὸς τὴν βούλησιν τὴν ἑμαυτοῦ, μετατίθημι·
 εἰ δὲ μὴ, τὸν ἐμποδίζοντα ἐκτυφλῶσαι θέλω.
 12 Πέφυκε γὰρ ὁ ἄνθρωπος, μὴ ὑπομένειν ἀφαι-
 ρεῖσθαι τοῦ ἀγαθοῦ, μὴ ὑπομένειν περιπίπτειν
 13 τῷ κακῷ. εἴτα τὸ τελευταῖον· ὅταν μήτε τὰ
 πράγματα μεταθεῖναι δυνήθῃ, μήτε τὸν ἐμποδί-
 ζοντα ἐκτυφλῶσαι, κάθηναι καὶ στένω, καὶ ὃν
 δύναμαι λοιδορῶ, τὸν Δία καὶ τοὺς Θεοὺς τοὺς
 ἄλλους· εἰ γὰρ μὴ ἐπιστρέφονταί μου, τί ἐμοὶ
 14 καὶ αὐτοῖς; Ναί· ἀλλ' ἀσεβὴς ἔση. Τί οὖν μοι
 χεῖρον ἔσται, ὧν ἐστὶ μοι νῦν; Τὸ σύνολον
 ἐκείνου μεμνήσθαι, ὅτι εἰ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἢ τὸ
 εὐσεβὲς καὶ συμφέρον, οὐ δύναται σωθῆναι, τὸ
 εὐσεβὲς ἐν τινι. Ταῦτα οὐ δοκεῖ ἐπείγοντα;

Ἐρχέσθαι

bationis ortus est, velle
 aliquid, atque id non fieri.
 Proinde, si res externas ad
 meam voluntatem transfer-
 re possum, transfero: sin
 minus, eum qui me impe-
 dit, excæcare volo. Sic
 enim naturâ comparatus est
 homo, ut non patiatur eripi
 sibi bonum, non patiatur
 incidere in malum. Deni-
 que, si neque res transfer-
 re queo, neque eum excæ-
 care, qui me impedit; se-
 deo gemens, &, quem-

cunque possum, maledictis
 lacero; ipsum adeo Jovem,
 & deos cæteros: nam si
 me non curant; quid mihi
 rei cum illis est? Itane?
 at impius eris! Quid ergo
 mihi tum pejus erit, quam
 nunc est? Illud enim om-
 nino meminisse oportet;
 nisi in eadem re & pietas
 & utilitas collocetur, non
 posse in homine pietatem
 conservari. Hæc non vi-
 dentur esse necessaria?

Veniat

Ἐρχέσθω καὶ ἀπαντάτω Πυρρώνειος καὶ Ἀκα- 15
 δημαϊκός. ἐγὼ μὲν γάρ, τὸ ἐμὸν μέρος, οὐκ ἄγω
 σχολὴν πρὸς ταῦτα, οὐδὲ δύναμαι συνηγορῆσαι
 τῇ συνηθείᾳ. εἰ καὶ περὶ ἀγριδίου πραγμάτιον 16
 εἶχον, ἄλλον ἂν παρεκάλεσα τὸν συνηγορήσεντα;
 Τίνι οὖν ἀρκοῦμαι; Τῷ κατὰ τὸν τόπον. Πῶς 17
 μὲν αἰσθήσεις γίνεται, πότερον δι' ὅλων, ἢ ἀπὸ
 μέρους, ἴσως οὐκ οἶδα ἀπολογίσασθαι· ταράσ-
 σει δὲ με ἀμφοτέρω. ὅτι δ' ἐγὼ καὶ σὺ οὐκ
 ἐσμέν οἱ αὐτοὶ, λίαν ἀκριβῶς οἶδα. Πόθεν τοῦ- 18
 το; Οὐδέποτε καταπίνειν τι θέλων, ἐκεῖ φέρω
 τὸν ψῶμόν, ἀλλ' ὧδε· οὐδέποτε ἄρτον θέλων
 λαβεῖν, τὸ σάρον ἔλαβον, ἀλλ' αἰεὶ ἐπὶ τὸν ἄρ-
 τον ἔρχομαι, ὡς πρὸς σκοπόν. Ὑμεῖς δ' αὐτοὶ; 19
 οἱ τὰς αἰσθήσεις ἀναιροῦντες, ἄλλο τι ποιεῖτε;
 Τίς ὑμῶν εἰς βαλανεῖον ἀπελθεῖν θέλων, εἰς μυ-
 λῶνα ἀπῆλθε; Τί οὖν; οὐ δεῖ κατὰ δύναμιν 20
 καὶ

Veniat & refragetur
 Pyrrhonius & Academicus.
 Equidem quod ad me adti-
 net, ad ista non satis otii
 habeo, neque patrocina-
 ri possum consuetudini.
 Quod si mihi vel de agello
 negotium esset, alium pa-
 tronum advocarem? Quo-
 nam ergo contentus sum?
 Eo qui ad locum illum per-
 tinet. Quo pacto quidem
 sensus fiat, utrum per to-
 tum corpus sit susus, an a
 parte aliqua existat, ratio-
 nem fortasse reddere non

possum; nam utraque opi-
 nio me conturbat: me au-
 tem & te non esse eosdem,
 certo utique scio. Unde
 hoc? Numquam, cum ali-
 quid deglutire volo, isthuc
 fero bolum, sed huc: ne-
 que umquam, panem sum-
 turus, scopas prehendi;
 sed semper ad panem, quo
 tendo, accedo. Vos au-
 tem ipsi, qui sensus tollitis,
 numquid aliud agitis? Quis
 vestrum, balneum ingres-
 surus, in pistrinum abiit?
 Quid ergo? non pro virili
 &

πρὸς δὲ τὰ ἄδηλα ἐπέχειν. Τίς τούτου πίστις; 3
 Πάθε, εἰ δύνασαι, νῦν, ὅτι νύξ ἐστίν. Οὐχ
 οἶόν τε. Ἀπόπαθε ὅτι ἡμέρα ἐστίν. Οὐχ οἶόν
 τε. Πάθε ἢ ἀπόπαθε ἀπὸ τοῦ ἀρτίους εἶναι
 τοὺς ἀστέρας. Οὐχ οἶόν τε. Ὅταν οὖν τις συγ- 4
 κατατίθεται τῷ ψεύδει, ἴσθι ὅτι οὐκ ἤθελε
 ψεύδει συγκατατίθεσθαι· πᾶσα γὰρ ψυχὴ
 ἀκουσα στερεῖται τῆς ἀληθείας, ὡς λέγει Πλά-
 των· ἀλλὰ ἔδοξεν αὐτῷ τὸ ψεῦδος, ἀληθές.
 Ἄγε, ἐπὶ δὲ τῶν πράξεων τί ἔχομεν τοιοῦτον, 5
 οἶον ἐνθάδε τὸ ἀληθές ἢ τὸ ψεῦδος; Τὸ καθῆκον
 καὶ παρὰ τὸ καθῆκον, τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἀσύμ-
 φρον, τὸ κατ' ἐμὲ καὶ οὐ κατ' ἐμὲ, καὶ ὅσα
 τούτοις ὅμοια. Δύναται οὖν τις δοκεῖν μὲν ὅτι 6
 συμφέρει αὐτῷ, μὴ αἰρεῖσθαι δ' αὐτό; Οὐ δύνα-
 ται. Πῶς ἢ λέγουσα; 7

Καὶ

Hujus rei quod argumen-
 tum est? Persuade tibi, si
 potes, nunc, esse noctem.
 Fieri non potest. Persuade
 tibi, non esse diem. Fieri
 non potest. Persuade tibi,
 stellas pares esse, aut esse
 impares. Fieri non potest.
 Si quis igitur mendacio ad-
 sentitur, scito, eum adsen-
 tiri mendacio non voluisse;
 (Omnis enim mens, ut
 Plato dicit, invita privatur
 veritate;) sed quod falsum

est, id ei visum erat verum.
 Age, in actionibus quidnam
 habemus tale, quale hic est
 veritas vel mendacium?
 Officium, & ejus contra-
 rium; utile, atque inutile;
 meæ personæ conveniens,
 & non conveniens; & quæ
 ejusdem sunt generis. Pot-
 est-ne igitur aliquis id,
 quod sibi expedire putet,
 non sequi? Nemo potest.
 Quo pacto autem illa
 dicit?

Scio

Καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακὰ·
Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

Ὅτι αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμῷ χαρίσασθαι καὶ τι-
μωρήσασθαι τὸν ἄνδρα, συμφορώτερον ἡγεῖτο
8 τοῦ σῶσαι τὰ τέκνα; Ναί. ἀλλ' ἐξηπάτηται.
Δεῖξον αὐτῇ ἐναργῶς, ὅτι ἐξηπάτηται, καὶ οὐ
ποιήσῃ· μέχρι δ' ἂν οὐ μὴ δεικνύῃς, τίνι ἔχει
9 ἀκολουθεῖν ἢ τῷ φαινομένῳ; Οὐδενί. Τί οὖν
χαλεπαίνεις αὐτῇ, ὅτι πεπλάνηται ἢ ταλαίπω-
ρος περὶ τῶν μεγίστων, καὶ ἔχῃς ἀντὶ ἀνθρώ-
που γέγονεν; οὐχὶ δ', εἴπερ ἄρα, μᾶλλον ἐλεεῖς,
ὥς τοὺς τυφλοὺς ἐλεοῦμεν, ὥς τοὺς χωλοὺς, οὐ-
τω καὶ τὰς τὰ κυριώτατα τετυφλωμένους καὶ
ἀποκεχωλωμένους;

10 Ὅστις οὖν τούτου μέμνηται καθαρῶς, ὅτι ἀν-
θρώπῳ μέτρον πάσης πράξεως τὸ φαινόμενον·
(λοι-

*Scio quidem quæ mala sum
factura:*

*sed ira superior meis con-
siliis.*

Quoniam illud ipsum, in-
dulgere iracundiæ, & ul-
cisci injuriam a marito sibi
illatam, conducibilius exi-
stimavit, quam liberos con-
servare. Sane: sed dece-
pta est. Perspicue ei osten-
dito, esse deceptam; &
non faciet: quoad autem
id non demonstraveris;
quid habet quod sequatur,
nisi id quod ei visum fue-

rit? Nihil. Cur igitur ei
succenses, quod decepta est
misera in rebus maximis,
& pro homine vipera est
facta? Cur non (si modo
fas est) potius commise-
raris, quemadmodum cæ-
cos commiseramur, quem-
admodum claudos, sic hos
qui præcipuâ sui parte cæ-
cutiunt & claudicant.

Quisquis itaque hoc
probe meminerit, homini
mensuram omnium actio-
num esse suam cujusque
opinio-

(λοιπὸν, ἢ καλῶς φαίνεται, ἢ κακῶς· εἰ καλῶς, ἀνέγκλητός ἐστιν· εἰ κακῶς, αὐτὸς ἐζημιώται· οὐ δύναται γὰρ ἄλλος μὲν εἶναι ὁ πεπλανημένος, ἄλλος δ' ὁ βλαπτόμενος·) οὐδενὶ ἐργισθήσεται, οὐδενὶ χαλεπανεῖ, οὐδένα λαιδορήσει, οὐδένα μέμψεται, οὐ μισήσει, οὐ προσκίψει οὐδενί. Ὡστε 11 καὶ τὰ οὕτω μεγάλα καὶ δεινὰ ἔργα, ταύτην ἔχει τὴν ἀρχὴν, τὸ φαινόμενον; Ταύτην, οὐδ' ἄλλην. Ἡ Ἰλιάς οὐδὲν ἐστίν, ἢ φαντασία, καὶ 12 χρῆσις φαντασιῶν. Ἐφάνη τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἀπάγειν τοῦ Μενελάου τὴν γυναῖκα· ἐφάνη τῇ Ἑλένῃ, ἀκολουθεῖν αὐτῷ. Εἰ οὖν ἐφάνη τῷ Μενελάῳ 13 παθεῖν, ὅτι κέρδος ἐστὶ τοιαύτης γυναικὸς στερηθῆναι, τί ἂν ἐγένετο; Ἀπολώλει ἢ Ἰλιάς οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. Ἐκ τοιούτου οὖν 14 μικροῦ πράγματος ἤρτηται τὰ τηλικαῦτα; Τίνας δὲ καὶ λέγεις τὰ τηλικαῦτα; Πολέμους, καὶ στάσεις, καὶ ἀπωλείας πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ
κατα-

opinionem; (seu tandem bona illa fuerit, siue mala: si bona, crimine caret; si mala, ipse poenam sustinet: neque enim potest alius decipi, alius damno adfici;) nemini is irascetur, nemini succensebit, nemini conviciabitur, de nemine conqueretur, osurus est neminem, nemini erit infensus. Ergo & ista tam ingentia & atrocia facinora pendeant ab isto opinionis principio? Ab isto, non

Epicleti Dissert. T. I.

ab alio. Ilias nihil aliud est, nisi visum, & usus vi, forum. Visum erat Alexandro, Menelai uxorem abducere: visum erat Helenæ, eum sequi. Quod si Menelao visum esset persuaderi, expedire sibi. tali carere muliere; quidnam accidisset? Peritura fuerat non Ilias modo, sed & Odyssea. Ergo a tam parva re; res tantæ pendent? Quas vero res tantas ais? Bella, & seditiones, & mul-

K

mul-

- κατασκαφὰς πόλεων; Καὶ τί μέγα ἔχει ταῦτα;
 15 Οὐδέν; Τί δ' ἔχει μέγα, πολλοὺς βόους ἀπαθα-
 νεῖν, καὶ πολλὰ πρόβατα, καὶ πολλὰς καλίας
 χελιδόνων ἢ πελαργῶν ἐμπρησθῆναι ἢ κατασκα-
 16 φῆναι; Ὅμοια οὖν ἐστὶ ταῦτα ἐκείνοις, Ὅμοιό-
 τατα. σώματα ἀπώλετο ἀνθρώπων· καὶ βοῶν
 καὶ προβάτων. οἰκημάτια ἐνεπρήσθη ἀνθρώπων·
 17 καὶ πελαργῶν νεοσσιαί. τί μέγα, ἢ δεινόν; ἢ
 δεῖξόν μοι, τί διαφέρει οἰκία ἀνθρώπου, καὶ
 νεοσσιὰ πελαργοῦ, ὡς οἰκησις· πλὴν ὅτι ὁ μὲν ἐκ
 δοκῶν καὶ κεραμίδων καὶ πλίνθων οἰκοδομεῖται τὰ
 18 οἰκίδια, ἢ δ' ἐκ ξάβδων καὶ πηλοῦ. Ὅμοιον οὖν
 ἐστὶ πελαργὸς καὶ ἄνθρωπος; τί λέγεις; Κατὰ
 τὸ σῶμα ὁμοιότατον.

- 19 Οὐδέν οὖν διαφέρει ἄνθρωπος πελαργοῦ; Μὴ
 γένοιτο· ἀλλὰ τούτοις οὐ διαφέρει. Τίνι οὖν διαφέρει;
 Ζήτει,

multorum mortalium inter-
 itum, & urbium exscidia.
 Et quid ista magni habent?
 Nihil-ne? Quid vero ma-
 gni habet multorum boum
 multarumque ovium inter-
 itus? quid si multarum hi-
 rundinum aut ciconiarum
 nidi, sive incendio, sive
 everfione destruantur? Si-
 milia ergo illis hæc sunt?
 Simillima. Corpora perie-
 runt hominum; & boum,
 & ovium. Domunculæ in-
 censæ sunt hominum; &
 ciconiarum nidi. Quid hoc
 magni aut atrocitatis ha-

bet? Aut ostende mihi,
 quid inter hominis domum
 & ciconiæ nidum, si habi-
 tationem consideres, inter-
 sit; nisi quod homo e tra-
 bibus, e tegulis & lateribus
 exstruat sibi domunculas,
 ciconia autem e virgultis
 & luto. Ergo similes inter
 se sunt ciconia & homo?
 quid ais? Corpus quod ad-
 tinet, simillimi.

Nihil ergo differt homo
 a ciconia? Absit ut hoc di-
 cam; verum istis rebus
 non differt. Qua igitur re
 differt? Quære; & inve-
 nies,

Ζήτει; καὶ εὐρήσεις ὅτι ἄλλω διαφέρει. Ὅρα 20
 μὴ τῷ παρακολουθεῖν οἷς ποιεῖ; ὅρα μὴ τῷ
 κοινωνικῷ; μὴ τῷ πιστῷ; τῷ αἰδήμονι; τῷ
 ἀσφαλεῖ; τῷ συνετῷ; Ποῦ οὖν τὸ μέγα ἐν 21
 ἀνθρώποις κακὸν καὶ ἀγαθόν; Ὅπου ἡ διαφορά.
 ἂν σώζεται τοῦτο, καὶ περιτετειχισμένον μένη,
 καὶ μὴ διαφθείρηται τὸ αἰδήμον, μηδὲ τὸ πι-
 στὸν, μηδὲ τὸ συνετὸν, τότε σώζεται καὶ αὐτός·
 ἂν δ' ἀπολλύηται τι τούτων, καὶ ἐκπολιορκη-
 ται, τότε καὶ αὐτὸς ἀπόλλυται καὶ τὰ με-
 γάλα πράγματα ἐν τούτῳ ἐστίν. Ἐπταισέ, 22
 Φησι, μεγάλη οὗ Ἀλέξανδρος; ὅτε ἐπήλθον εἰ
 Ἕλληνες, καὶ ὅτε ἐπόρθουν τὴν Τροίαν, καὶ ὅτε
 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀπώλλυντο. Οὐδαμῶς· δι' αἰλ- 23
 λότριον γὰρ ἔργον πταίει οὐδεὶς. ἀλλὰ τότε πε-
 λαργῶν νεοσσιαὶ ἐπορθοῦντο. Πταῖσμα δ' ἦν,
 ὅτε ἀπώλεσε τὸν αἰδήμονα, τὸν πιστὸν, τὸν φι-
 λόξενον, τὸν κόσμιον. Πότ' ἔπταισεν ὁ Ἀχιλ-

K 2

λεός;

nies, aliā re differre. Vi-
 de, ne differat intelligen-
 tiā suarum actionum; vide
 ne communitate vitæ, ne
 fide, verecundia, cautione,
 prudentia. Ubi ergo situm
 est magnum hominum bo-
 num & malum? Ibi scili-
 cet, ubi differentia est:
 hoc si servetur, & bene
 undique munitum maneat,
 si neque verecundia perie-
 rit, neque fides, neque
 prudentia; tunc & ipse
 conservatur: sin horum ali-
 quid perierit & expugna-

tum fuerit; tunc & ipse
 perit. Et in hoc res maxi-
 mæ sunt positæ. Magnam,
 inquiunt, cladem accepit
 Alexander, cum Græci
 Troiam invaserunt, cum
 urbem populati sunt, cum
 fratres ejus interierunt.
 Nequaquam; nemo enim
 ex alieno facto cladem ac-
 cipit: sed tum quidem nidi
 ciconiarum vastati sunt.
 Illa vero clades erat, cum
 verecundiam, cum fidem,
 cum modestiam amisit, cum
 jus hospitii violavit. Achil-
 les

- 24 λεύς; Ὅτε ἀπέθανεν ὁ Πάτροκλος; Μὴ γένοι-
το. ἀλλ' ὅτε ὠργίζετο, ὅτε κορασίδιον ἔκλαεν,
ὅτ' ἐπελάθετο ὅτι πάρεστιν οὐκ ἐπὶ τῷ ἔρω-
25 μένας κτᾶσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πολεμεῖν. Ταῦτ'
ἐστὶ τὰ ἀνθρωπικὰ πταίσματα, τοῦτό ἐστὶν ἡ
πολιορκία, τοῦτό ἐστὶ κατασκαφή, ὅταν τὰ
δίγματα τὰ ἔρθᾶ καθαιρῇται, ὅταν ἐκεῖνα
διαφθείρηται.
- 26 Ὅταν οὖν γυναῖκες ἄγωνται, καὶ παιδία αἰχ-
μαλωτίζηται, καὶ ὅταν αὐτοὶ κατασφάζωνται,
27 ταῦτα οὐκ ἐστὶ κακά; Πόθεν οὖν τοῦτο πρὸς-
δοξάζεις; καὶ μὲν δίδασκον. Οὐ· ἀλλὰ πόθεν σὺ
28 λέγεις, ὅτι οὐκ ἐστὶ κακά; Ἐλθωμεν ἐπὶ τοὺς
κανόνας· φέρε τὰς προλήψεις. διὰ τοῦτο γὰρ
οὐκ ἐστὶν ἱκανῶς θαυμάσαι τὸ γινόμενον. ὅπου
βάρη κρῖναι θέλομεν, οὐκ εἰκῇ κρίνομεν· ὅπου
29 τὰ εὐθέα καὶ στρεβλά, οὐκ εἰκῇ. ἀπλῶς ὅπου
δια-

les quando accepit cladem?
Cum occubuit Patroclus?
Nequaquam; sed cum ira-
scebatur, cum ob puellam
plorabat, cum oblivisceba-
tur se adesse non ad paran-
das amicas, sed gerendi
belli causa. Hæ sunt hu-
manæ clades; hæc est op-
pugnatio; hoc est exci-
dium; cum recta decreta
evertuntur, cum illa cor-
rumpuntur.

Ergo - ne cum mulieres
abducuntur & liberi in fer-

vitutem rediguntur, ac ipsi
jugulantur, ea mala non
sunt? Unde vero istam ad-
jungis opinionem? me hoc
velim doceas. *Non meum
hoc est*: immo vero tu caus-
sam redde, quare mala non
sint. Veniamus ad regu-
las. Prome notiones ani-
mo anticipatas. Nam quod
in hoc loco fieri solet, non
satis mirari licet. Ubi pon-
dera dijudicare volumus,
non temere judicamus; ubi
recta & curva, non teme-
re: omnino ubicumque no-
stra

διαφέρει ἡμῖν γνῶναι τὸ κατὰ τὸν τρόπον ἀληθές,
οὐδέ ποθ' ἡμῶν οὐδεὶς οὐδὲν εἰκῇ ποιήσει, ὅπου 30
δὲ τὸ πρῶτον καὶ μόνον αἰτίον ἐστὶ τοῦ κατορ-
θῶν ἢ ἀμαρτάνειν, τοῦ εὐρεῖν ἢ δυσρεῖν, τοῦ
ἀτυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν, ἐνθάδε μόνον εἰκάιοι καὶ
προπετεῖς· οὐδαμοῦ ὅμοιόν τι ζυγῶ, οὐδαμοῦ
ὅμοιόν τι κανόνι· ἀλλὰ τι ἐφάνη, καὶ εὐθὺς
ποιῶ τὸ φανέν. Κρείσσω γάρ εἰμι τοῦ Ἀχιλ- 31
λέως, ἢ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἴν' ἐκεῖνοι μὲν διὰ
τὸ ἀκολουθῆσαι τοῖς φαινομένοις τοιαῦτα κακὰ
ποιήσωσι καὶ πάθωσιν· ἐμοὶ δὲ [μὴ] ἀρκῇ τὸ
φαινόμενον; Καὶ ποία τραγωδία ἄλλην ἀρχὴν 32
ἔχει; Ἀτρεὺς Εὐριπίδου, τί ἐστὶ; Τὸ φαινόμε-
νον. Οἰδίπους Σοφοκλέους τί ἐστὶ; Τὸ φαινόμε-
νον. Φοῖνιξ; Τὸ φαινόμενον. Ἰππόλυτος; Τὸ
φαινόμενον. Τούτου οὖν μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποι- 33

K 3

εἶσθαι,

stra interesse putamus, ut
in ea re, de qua agitur,
verum cognoscamus; ibi
numquam quisquam no-
strum quidquam temere fe-
cerit. At hoc loco, ubi
prima atque unica causa
agitur recte agendi aut de-
linquendi, beate aut misere
vivendi, prospero aut ad-
verso rerum cursu utendi;
ibi solum inconfulti & te-
merarii sumus: nusquam
quidquam simile stateræ;
nusquam quidquam simile
regulæ; at visum est ali-

quid, & statim, quod vi-
sum est, facio. An ergo
ego major sum Achille aut
Agamemnone; ut illi qui-
dem, quoniam sua visa fe-
cuti sunt, tanta mala fece-
runt & perpassi fuerint;
mihi vero sufficiat id quod
visum fuerit? Quæ igitur
tragœdiæ aliud principium
habet? Atreus Euripidis
quid est? Visum. Oedi-
pus Sophoclis quid? Vi-
sum. Phoenix quid? Vi-
sum. Quid Hippolytus?
Visum. Hujus igitur rei
nullam

εἶσθαι, τίνος ὑμῖν δοκεῖ; τίνες δὲ λέγονται οἱ παντὶ τῷ φαινόμενῳ ἀκολουθοῦντες; Μαινόμενοι. Ἡμεῖς οὖν ἄλλό τι ποιούμεν;

Κ Ε Φ. κθ'.

Περὶ Εὐσταθίας.

Οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ, προαίρεσις ποιά· τοῦ κα-
 2 κοῦ, προαίρεσις ποιά. Τί οὖν τὰ ἐκτός; Ὅτι
 τῇ προαιρέσει, περὶ ἧς ἀναστρεφόμενη τεύχεται
 3 τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. Πῶς τοῦ ἀγαθοῦ
 τεύχεται; Ἄν τὰς ὕλας μὴ θαυμάσῃ. τὰ γὰρ
 περὶ τῶν ὑλῶν δόγματα, ὁρᾷ μὲν ὄντα, ἀγα-
 θὴν ποιεῖ τὴν προαίρεσιν· στρεφόμεναι δὲ καὶ δι-
 4 στραμμένα, κακὴν. Τοῦτον τὸν νόμον ὁ Θεὸς
 τέθεικε, καὶ φησὶν· Εἴ τι ἀγαθὸν θέλεις, παρὰ
 σεαυτοῦ λάβε. Σὺ λέγεις· Οὐ, ἀλλὰ παρ'
 ἄλλου.

nullam habere curam, cu- qui quodvis sequuntur vi-
 jus vobis esse videtur? Qui- sum? Infani. Numquid er-
 nam vero esse dicuntur, go nos aliud agimus?

C A P. XXIX.

De Constantia.

Essentia boni, itemque ma-
 li, in certo quodam volun-
 tatis instituto sita est. Quid
 igitur res externæ? Mate-
 riæ voluntati subjæctæ, in
 quibus illa versata suum vel
 bonum vel malum conse-
 quetur. Quomodo bonum
 consequetur? Si materias

non demiratus erit. Nam
 decreta de materiis, recta
 si sint, bonam efficiunt vo-
 luntatem; prava & per-
 versa, malam. Hanc legem
 Deus posuit, & ait: Si
 quid boni velis, a te ipso
 pete. Tu ais: non, sed ab
 alio. Minime vero; immo
 ate

ἄλλου Μὴ· ἀλλὰ παρὰ σοαυτοῦ. Λοιπὸν, 5
 ὅταν ἀπειλῇ ὁ τύραννος, καὶ μὲ καλῇ, λέγω,
 Τίνι ἀπειλεῖς; Ἄν λέγῃ, Δήσω σε· Φημί, ὅτι
 ταῖς χερσὶν ἀπειλεῖς, καὶ τοῖς ποσίν. Ἄν λέγῃ, 6
 Τραχηλοκοπήσω σε· λέγω, Τῷ τραχήλῳ ἀπει-
 λεῖς. Ἄν λέγῃ, Εἰς φυλακὴν σε βαλῶ· Ὅλω
 τῷ σαρκιδίῳ. Καὶν ἐξορισμὸν ἀπειλῇ· τὸ αὐτό.
 Σοὶ οὖν οὐδὲν ἀπειλεῖ; Εἰ πέπονθα ὅτι ταῦτα 7
 οὐδὲν ἐστὶ πρὸς ἐμὲ, οὐδὲν· εἰ δὲ φοβοῦμαι τι
 τούτων, ἐμοὶ ἀπειλεῖ. Τίνα λοιπὸν δέδοικα; 8
 τὸν τίνων ἄντα κύριον; τῶν ἐπ' ἐμοί; οὐδὲ εἰς
 ἐστὶ. τῶν οὐκ ἐπ' ἐμοί; καὶ τί μοι αὐτῶν
 μέλει;

Ἑμεῖς οὖν οἱ φιλόσοφοι διδάσκετε καταφρονεῖν 9
 τῶν βασιλέων; Μὴ γένοιτο. τίς ἡμῶν διδάσκει ἀντι-
 ποιῆσθαι πρὸς αὐτοὺς τῶν ὧν ἐκείνοι ἔχουσιν ἐξ-
 ουσίαν; Τὸ σωματίον λάβε, τὴν κτῆσιν λάβε, 10

K 4

τὴν

a te ipso! Proinde, quum
 minitatur tyrannus, meque
 accersat, dico: Cui minita-
 ris? Si dixerit, Conjiciam
 te in vincula: Manibus,
 inquam, & pedibus, mini-
 taris. Si dixerit: Præci-
 dam tibi cervicem: Cervi-
 ci, inquam, minitaris. Si
 dixerit: In custodiam te
 conjiciam: Toti corporu-
 sculo, inquam, minitaris.
 Si exilium minitetur; idem
 responsum dabo. Tibi er-
 go nihil minitatur? Si per-
 suasum habeo, ista nihil ad

me adtinere; nihil: sin-
 quid istorum metuo; mihi
 minitatur. Quem denique
 metuo? quarum rerum do-
 minum? Earumne, quæ in
 mea potestate sunt? At
 nullus est. An earum, quæ
 non sunt in me sita? At
 quid eas ego curo?

Vos ergo philosophi do-
 cetis contemnere reges?
 Minime. Quis nostrum do-
 cet ea esse nobis vindican-
 da, quorum illi habent po-
 testatem? Corpusculum ca-
 pe, rem cape, famam cape,
 meos

- τὴν φήμην λάβε, τοὺς περὶ ἐμὲ λάβε. "Αν
 τινὰς τούτων ἀναπείθω ἀντιποιεῖσθαι, τῷ ὄντι
 11 ἐγκαλείτω μοι. Ναι· ἀλλὰ καὶ τῶν δογμα-
 τῶν ἄρχειν θέλω. Καὶ τίς σοι ταύτην τὴν ἐξου-
 σίαν δέδωκε; Ποῦ δύνασαι νικῆσαι δόγμα ἀλλό-
 12 τριον; Πρὸς ἄγων, φησὶν, αὐτῷ φέβον, νικῆσω.
 Ἄγνοῖς, ὅτι αὐτὸ αὐτὸ ἐνίκησεν, οὐχ ὑπ' ἄλ-
 λου ἐνίκηθη; προαίρεσιν δὲ οὐδὲν ἄλλο νικῆσαι
 13 δύναται, πλὴν αὐτὴ ἑαυτήν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ
 τοῦ Θεοῦ νόμος κράτιστός ἐστι, καὶ δικαιοτάτος·
 14 τὸ κρείσσον αἰεὶ περιγινέσθω τοῦ χείρονος. Κρείτ-
 τονές εἰσιν οἱ δέκα τοῦ ἑνός. Πρὸς τί; Πρὸς τὸ
 δῆσαι, πρὸς τὸ ἀποκτεῖναι, πρὸς τὸ ἀπαγαγεῖν
 ὅπου θέλουσι, πρὸς τὸ ἀφελέσθαι τὰ ὄντα.
 Νικῶσι τοίνυν οἱ δέκα τὸν ἕνα, ἐν τούτῳ ἐν ᾧ
 15 κρείσσωτές εἰσιν. Ἐν τίνι οὖν χείρωνές εἰσιν; Ἄν
 ὁ μὲν ἔχῃ δόγματα ἑρθεῖ, οἱ δὲ μή. Τί οὖν; Ἐν
 τούτῳ δύνανται νικῆσαι; Πόθεν; εἰ δ' ἰστάμεθα
 ἐπὶ

meos cape. Si quibus sua-
 fero, ut hæc sibi vindicent,
 vere me accusabit. Esto:
 at etiam decretis tuis volo
 imperare. Ecquis istam tibi
 potestatem dedit? Quî pot-
 es decretum vincere alie-
 num? Injuncto metu, in-
 quit, vincam. Ignoras, ip-
 sum se vincere, non ab
 alio esse victum? nam vo-
 luntatem nihil vincere pot-
 est, nisi ipsa sese. Qua-
 propter etiam lex Dei po-
 tentissima est, & justissima,

quâ jubet, ut, quod præ-
 stantius sit, semper vin-
 cat deterius. Præstantio-
 res sunt deni singulis. Ad
 quid? Ad vincendum, ad
 occidendum, ad abducen-
 dum quocunque volent, ad
 facultates eripiendas. Vin-
 cunt igitur deni unum in
 eo, in quo sunt præstantio-
 res. In quo igitur sunt de-
 teriores? Si hic recta ha-
 beat decreta, illi non ha-
 beant. Quid ergo? In hoc
 possunt vincere? Quî pos-
 sent?

ἐπὶ ζυγοῦ, οὐκ ἔδει τὸν βαρύτερον καθελ-
κύσαι;

Σωκράτης οὖν ἵνα πάθῃ ταῦτα ὑπ' Ἀθηναίων; 16
Ἀνδράποδον, τί λέγεις τὸ Σωκράτης; ὥς ἔχει τὸ
πρᾶγμα, λέγε· Ἰν' οὖν τὸ Σωκράτους σωματίον
ἀπαχθῇ, καὶ συρῇ ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων εἰς
δεσμωτήριον, καὶ κώνειόν τις δῶ τῷ σωματίῳ τοῦ
Σωκράτους, καὶ κείνο ἀποψύχῃ; Ταῦτά σοι φαί- 17
νεται θαυμαστά; ταῦτα ἄδिका; ἐπὶ τούτοις
ἐγκαλεῖς τῷ Θεῷ; Οὐδὲν οὖν εἶχε Σωκράτης
ἀντὶ τούτων; Ποῦ ἦν ἡ οὐσία αὐτῷ τοῦ ἀγα- 18
θοῦ; Τίνι προσσχῶμεν; σοί, ἢ αὐτῷ; Καὶ τί λέ-
γει ἐκεῖνος; Ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλिटος ἀπο-
κτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δ' οὔ. Καὶ πά-
λιν· Εἰ ταύτῃ τῷ Θεῷ φίλον, ταύτῃ γενέσθω.
Ἀλλὰ δείξον, ὅτι χείρονα ἔχων δόγματα, κρα- 19
τεῖ τοῦ κρείττονος ἐν δόγμασιν. Οὐ δείξεις, οὐδ'

K 5

ἐγγύς.

sent? at quod si in truti-
na ponderaremur, nonne
oporteret graviolem ver-
gere deorsum?

Siccine igitur tractatum
esse Socratem ab Athenien-
sibus! Mancipium, quid
ais, Socratem? Uti res se
habet, ita dicito: itane
Socratis corpusculum ab-
ductum esse, & tractum a
robustioribus in carcerem!
Itane aconitum corpusculo
Socratis esse propinatum,
atque illud exanimatum ef-

se! Hæc tibi videntur mi-
ra? hæc injusta? ob hæc
incusas Deum? Nihil igitur
Socrates horum loco
habuit? Ubi erat ei boni
essentia? Utrum audiamus,
te-ne an illum? Et quid
ille ait? „Me quidem Any-
tus & Melitus occidere
possunt, lædere vero non
possunt.“ Rursusque illud:
„Si ita Deo placet, ita fiat.“
Sed ostende, ab eo qui sit
deterioribus imbutus de-
cretis vinci præstantiorem
in decretis. Non ostendes,

- ἐγγύς. Νόμος γὰρ τῆς φύσεως καὶ τοῦ Θεοῦ οὗτος, τὸ κρείσσον αἰεὶ περιγινέσθω τοῦ χείρονος.
- 20 Ἐν τίνι; Ἐν ᾧ κρείσσόν ἐστι. Σῶμα σώματος ἰσχυρότερον, οἱ πλείονες τοῦ ἐνός, ὁ κλέπτης τοῦ
- 21 μὴ κλέπτου. Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ τὸν λύχνον ἀπώλεσα, ὅτι ἐν τῷ ἀγρυπνεῖν μου κρείσσων ἦν ὁ κλέπτης. ἀλλ' ἐκεῖνος τοσούτου ἀνήσατο λύχνον· ἀντὶ λύχνου κλέπτης ἐγένετο, ἀντὶ λύχνου ἀπίστος, ἀντὶ λύχνου θηριώδης. Τοῦτο ἔδοξεν αὐτῷ λυσιτελεῖν.
- 22 Ἔστω. Ἀλλ' εἰληπταί μου τις τοῦ ἱματίου, καὶ ἔλκει με εἰς τὴν ἀγοράν· εἴτα ἐπικραυγάζουσιν ἄλλοι, Φιλόσοφε, τί σε ὠφέληκε τὰ δόγματα; ἰδοὺ σύρῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἰδοὺ μελ-
- 23 λεις τραχηλοκοπεῖσθαι. Καὶ ποίαν ἔπραξα αὐτῇ εἰσαγωγὴν, ἵν', ἂν ἰσχυρότερος ἐπιλάβηταί μου τοῦ ἱματίου, μὴ σύρωμαι; ἵνα, ἂν με δέκα περισπάσαντες εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβάλωσι, μὴ ἐμβλη-

ac multum abest ut ostendas. Ea enim naturæ & Dei lex est, ut præstantiora semper sint superiora deterioribus. Qua in re? Qua parte præstantiora sunt. Corpus corpore est robustius; plures, uno; fur, eo qui fur non est. Propterea & ego lucernam meam amisi, quod fur me fuit vigilantior. Sed ille tanti emit lucernam, quod propter lucernam factus est fur, propter lucernam infidus, propter lucernam si-

milis feræ. Hoc ei visum est expedire.

Εἰστο. At aliquis veste meprehendit, & in forum trahit: dein alii adclamant, Philosopho, quid te tua juvant decreta? ecce in carcerem abriperis; ecce cervix tibi præcidetur. Quam vero parare doctrinam potueram, ut, si me veste prehenderit fortior, non traherer? ut si me decem constrictum in carcerem conjecerint, non conjiceret?

ἐμβληθῶ; Ἄλλο οὖν οὐδὲν ἔμαθον; Ἐμαθον, 24
 ἵνα πᾶν τὸ γινόμενον ἴδω, ὅτι, ἂν ἀπρσαίρετον ἦ,
 οὐδὲν ἐστὶ πρὸς ἐμέ. Πρὸς τοῦτο οὖν οὐκ ὠφέλη- 25
 σαι; Τί οὖν ἐν ἄλλῳ ζητεῖς τὴν ὠφέλειαν, ἢ
 ἐν ᾧ ἔμαθες; Καθήμενος λοιπὸν ἐν τῇ φυλακῇ 26
 λέγω· Οὗτος ὁ ταῦτα κρρυγάζων, οὔτε τοῦ
 σημαυνομένου ἀκούει, οὔτε τῷ λεγομένῳ παρακο-
 λουθεῖ, οὔτε ὅλως μεμέληκεν αὐτῷ εἰδέναι περὶ
 τῶν φιλοσόφων τί λέγουσιν ἢ τί ποιοῦσιν. ἄφες
 αὐτόν. Ἄλλ', ἐξελθε πάλιν ἀπὸ τῆς φυλακῆς. 27
 Εἰ μηκέτι χρεῖαν ἔχετε μου ἐν τῇ φυλακῇ, ἐξέρ-
 χομαι· ἂν πάλιν σχῆτε, εἰσελεύσομαι. Μέχρι 28
 τίνος; Μέχρις ἂν οὗ ὁ λόγος αἰρῇ συνεῖναι με
 τῷ σωματίῳ· ὅταν δὲ μὴ αἰρῇ, λάβετε αὐτὸ,
 καὶ ὑγιαίνετε. Μόνον μὴ ἀλογίστως, μόνον μὴ μα- 29
 λακῶς, μὴ ἐκ τῆς τυχούσης προφάσεως. πάλιν
 γὰρ ὁ Θεὸς οὐ βούλεται· χρεῖαν γὰρ ἔχει κόσμου
 τοιοῦτου

rer? Aliud igitur nihil di-
 dici? Didici, ut quidquid
 fiat, si in mea potestate
 non sit, id nihil ad me per-
 tinere sciam. Nonne igitur
 hinc utilitatem perce-
 pisti? Quid ergo in alio
 quæris utilitatem, quam in
 quo eam esse didicisti? Pro-
 inde, sedens in custodia,
 dicam: Hic, qui ita vocife-
 ratur, neque intelligit quid
 significetur, neque adse-
 quitur id quod dicitur, ne-
 que omnino ei curæ est
 scire quid philosophi aut

dicant aut agant: missum
 fac eum. At, rursus exi e
 custodia! Si mei usus in
 custodia porro vobis nullus
 est, egredior: si rursus
 usus sit, ingrediar. Quo-
 usque? Quoad recta ratio
 exegerit, ut in corpore
 verfer: quum vero non
 exegerit, auferte illud, &
 valete. Modo ne inconfi-
 derate hoc agamus; modo
 ne molliter; ne qualibet de
 causa: rursus enim id qui-
 dem non vult Deus: indi-
 get enim & mundo tali,
 &

τοιούτου, τῶν ἐπὶ γῆς ἀναστρεφόμενῶν τοιούτων.
 εἰάν δὲ σημήνῃ τὸ ἀνακλητικόν, ὡς τῷ Σωκράτει,
 πείθεσθαι δεῖ τῷ σημαίνοντι, ὡς στρατηγῷ.

30 Τί οὖν; λέγειν δεῖ ταῦτα πρὸς τοὺς πολλούς;

31 Ἴνα τί; οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ αὐτὸν πείθεσθαι; τοῖς

γὰρ παιδίοις, ὅταν προσελθόντα κροτῇ καὶ λέγῃ,

Σήμερον Σάτορνάλια ἀγαθὰ· λέγομεν, Οὐκ

ἔστιν ἀγαθὰ ταῦτα; Οὐδ' αὖτως· ἀλλὰ καὶ αὐ-

32 τοὶ ἐπικροτοῦμεν. Καὶ σὺ ταῖνυν, ὅταν μεταπει-

σαί τινὰ μὴ δύνῃ, γίνωσκε ὅτι παιδίον ἐστὶ, καὶ

ἐπικρότει αὐτῷ· εἰάν δὲ μὴ τοῦτο θέλῃ, σιώπα

λοιπόν.

33 Τούτων δεῖ μεμνηῆσθαι· καὶ κληθέντα εἰς τινὰ

τοιαύτην περίστασιν, εἰδέναι, ὅτι ἐλήλυθεν ὁ καιρὸς

34 τοῦ ἀποδείξαι εἰ πεπαιδευμένα. Νέω γὰρ ἀπὸ

σχολῆς ἀπιὼν εἰς περίστασιν ὁμοίαν ἐστὶ τῷ με-

μελετηκότι συλλογισμοὺς ἀναλύειν. καὶν τις εὐ-

λυτον

& iis qui in mundo ver-
 sentur talibus. Quod si
 vero signum receptui de-
 derit, quemadmodum So-
 crati; parendum est ei,
 tamquam imperatori.

Quid ergo? dicenda sunt
 hæc in vulgus? Cur vero?
 annon satis est, tibi ipsi
 hoc persuasum esse? Ete-
 nim, cum pueri nos acce-
 dunt, & plaudentes dicunt,
 Hodie bona Saturnalia! re-
 spondemus - ne, non esse
 hæc bona? Nequaquam:
 sed et ipsi una plaudimus.
 Et tu igitur, cum aliquem

a sententia deducere non
 potueris, scito esse pueru-
 lum, eique adplaudere; quod
 si noluerit, quod reliquum
 est, taceto.

Horum meminisse oportet:
 & cum in huiusmodi
 aliquod discrimen devoca-
 tus fueris, sciendum, ve-
 nisse tempus quo demon-
 strems utrum simus disci-
 plina imbuti. Nam qui in
 discrimen abit, similis est
 adolescenti scholastico, qui
 sese resolvendis syllogismis
 exercuit: cui si quis so-
 lutu

λυτον αὐτῷ προτείνῃ, λέγει, Μᾶλλον μοι πε-
 πλεγμένον κομψῶς προτείνατε, ἵνα γυμνασθῶ.
 καὶ οἱ ἀθληταὶ τοῖς κούφοις νεανίσκοις δυσαρ-
 στοῦσιν· οὐ βαστάζει με, φησὶν. Οὗτός ἐστιν 35
 εὐφυῆς νέος. Οὐ· ἀλλὰ καλέσαντος τοῦ καιροῦ,
 κλάειν δεῖ καὶ λέγειν, Ἦθελον ἔτι μανθάνειν.
 Τίνα; εἰ ταῦτα οὐκ ἔμαθες ὥστ' ἔργῳ δεῖξαι,
 πρὸς τί αὐτὰ ἔμαθες. Ἐγὼ τίνα οἶμαι τῶν κα- 36
 θημένων· ἐνταῦθα ὠδίνειν αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ
 λέγειν· Ἐμοὶ νῦν περίστασιν μὴ ἔρχεσθαι τοιαύ-
 την, ὅποια τούτῳ ἐλήλυθεν; ἐμὲ νῦν κατατριβῆ-
 ναι καθήμενον ἐν γωνίᾳ, δυνάμενον στεφανωθῆναι
 Ὀλύμπια; πότε τίς ἐμοὶ καταγέλῃ τσιοῦτον
 ἀγῶνα; Οὕτως ἔχειν ἔδει πάντας ὑμᾶς. Ἀλλ' 37
 ἐν μὲν τοῖς Καίσαρος μονομάχοις εἰσὶ τινες οἱ
 ἀγανακτοῦντες, ὅτι οὐδεὶς αὐτοὺς προάγει, οὐδὲ
 ζευγνύει, καὶ εὐχονται τῷ Θεῷ, καὶ προσέρ-
 χονται

Iutu facilem proposuerit;
 Potius, inquit, aliquem
 scite perplexum mihi pro-
 ponito, ut exercear. Et
 athletæ levibus adolescen-
 tulis non delectantur. Iste
 me non attollit, inquit.
 Hic bonâ indole est adole-
 scens. Non: at ubi tem-
 pus vocârit, plorare eum
 oportet ac dicere, Vellem
 adhuc discere! Quænam?
 Si hæc non didicisti, ut re
 ipsâ monstrares, in quem
 usum ea didicisti? Equi-
 dem existimo, in horum

numero, qui hîc sedent,
 esse aliquem qui tacite par-
 turiat, secumque dicat:
 Mihine talem occasionem
 non offerri, qualis isti ob-
 lata fuit? mene nunc in
 angulo sedentem, ætatem
 perdere, cum in Olympiis
 coronari liceret? quando
 mihi aliquis tale adnuncia-
 bit certamen? Sic omnes
 vos oportebat esse adfe-
 ctos. Cum inter Cæsaris
 gladiatores sint, qui mole-
 ste ferant se non produci,
 neque componi, qui vota
 Deo

χονται τοῖς ἐπιτρόποις, δεόμενοι μονομαχῆσαι·
 38 ἐξ ὑμῶν δ' οὐδεὶς φανήσεται τοιοῦτος; Ἦθελον
 πλεῦσαι ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, καὶ ἰδεῖν, τί μου ποιῇ
 39 ὁ ἀθλητὴς, πῶς μελετᾷ τὴν ὑπόθεσιν. Οὐ θέ-
 λω, φησὶ, τοιαύτην. Ἐπὶ σοὶ γάρ ἐστι, λαβεῖν
 ἣν θέλεις ὑπόθεσιν; Δέδοται σοι σῶμα τοιοῦτον,
 γονεῖς τοιοῦτοι, ἀδελφοὶ τοιοῦτοι, πατέρες τοι-
 αύτη, τάξις ἐν αὐτῇ τοιαύτη· εἴτα λέγεις μοι
 ἐλθὼν, Ἀλλάξόν μοι τὴν ὑπόθεσιν. Εἴτα οὐκ
 ἔχεις ἀφορμας, πρὸς τὸ χρῆσασθαι τῇ δοθείσῃ;
 40 Σὸν ἐστι, προτείνει· ἐμὸν, μελετῆσαι καλῶς.
 Οὐ, ἀλλὰ μὴ τοιοῦτό μοι προβάλης τρεπικόν,
 ἀλλὰ τοιοῦτον· μὴ τοιαύτην ἐπενέγκῃς τὴν ὑπο-
 41 φορὰν, ἀλλὰ τοιαύτην. Ἔσται χρόνος τάχα,
 ἐν ᾧ οἱ τραγῳδοὶ οἰήσονται ἑαυτοὺς εἶναι προσω-
 πεία, καὶ ἐμβάδας, καὶ τὸ σύρμα. Ἀνδρῶπε,
 42 ταῦτα ὕλην ἔχεις καὶ ὑπόθεσιν. Φθέγγαί τι, ἵνα
 εἰδῶ-

Deo faciant, qui præsides
 adeant, orantes ut decer-
 tandi sibi fiat copia: nemo-
 ne talis e vobis existet?
 Navigare equidem isthuc
 hac ipsa de causa vellem,
 & videre, quid meus age-
 ret pugil; quo pacto suum
 meditaretur argumentum.
 Nolo, inquit, talem mate-
 riam. Penes te ergo est,
 deligere quam velis? Tibi
 tale datum est corpus, pa-
 rentes tales, fratres tales,
 patria talis, locus in ea
 talis: deinde a me petis, ut

mutem hypothesin. Non-
 ne subsidia habes, quibus
 oblatâ utaris? *Dicere debe-
 bas:* Tuum est proponere,
 meum bene me exercere.
At tu non sic ais, sed: Ne
 mihi tale connexum propo-
 nito, sed tale: ne talem
 mihi opponito objectio-
 nem, sed talem. Erit mox
 tempus, quo tragœdi puta-
 bunt, larvas & cothurnos &
 pallam se esse ipsos. Ho-
 mo, hanc materiam; hanc
 hypothesin habes. Loque-
 re aliquid, ut sciamus, tra-
 goedus-

εἰδῶμεν, πότερον τραγωδὸς εἶ, ἢ γελωτοποιός· κοινὰ
γὰρ ἔχουσι τὰ ἄλλα ἀμφότεροι. Διὰ τοῦτο ἂν 43
ᾠφέλη τις αὐτοῦ καὶ τὰς ἐμβάδας καὶ τὸ προσω-
πεῖον, καὶ ἐν εἰδῶλῳ αὐτὸν προσαγάγη, ἀπώλετο
ὁ τραγωδός, ἢ μένει; Ἄν φωνὴν ἔχη, μένει.

Καὶ ἐνθάδε. Λάβε ἡγεμονίαν. Λαμβάνω· 44
καὶ λαβὰν δεικνύω πῶς αἰθρῶπος ἀναστρέφεται
πεπαιδευμένος. Θὲς τὴν πλατύσημον, καὶ ἀνα- 45
λαβὰν ῥάκη, πρόσσελθε ἐν προσώπῳ τοιούτῳ.
Τί οὖν; οὐ δέδοταιί μοι καλὴν φωνὴν εἰσενεγκεῖν;
Πῶς οὖν ἀναβαίνεις νῦν; Ὡς μάρτυς ὑπὸ τῷ Θεῷ 45
κεκλημένος. Ἔρχου σὺ, καὶ μαρτύρησέν μοι· σὺ 47
γὰρ ἄξιός εἰ προαχθῆναι μάρτυς ὑπ' ἐμοῦ. Μή
τι τῶν ἐκτὸς τῆς προαιρέσεως, ἀγαθόν ἐστίν ἢ
κακόν; μή τινα βλάπτω; μή τι ἐπ' ἄλλῳ τὴν
ᾠφέλειαν ἐποίησα τὴν ἐκάττου, ἢ ἐφ' αὐτῷ; Τίνα 48
μαρτυρίαν δίδως τῷ Θεῷ; Ἐν δεινοῖς εἰμι,
Κύριε,

goedusne sis, an' scurra: communia enim habent ambo cætera. Itaque, si quis eum, ademtis cothurnis larvaque, tamquam umbram introduxerit, peritne tragædus, an manet? Si vocem habet, manet.

Etiam hîc. Cape præfecturam! Accipio; eaque accepta ostendo, quo pacto se gerat homo bene institutus. Pone latum clavum, & pannis obsitus accede in tali persona! Quid ergo? non mihi datum est ho-

nestam vocem emittere? Quomodo igitur nunc adscendis? Ut testis a Deo citatus. Ades tu & testimonium mihi perhibe! dignus es enim qui testis a me producaris. Numquid eorum, quæ extra voluntatem sunt posita, bonum est, aut malum? num cuiquam noceo? num commoda cuiusquam in alio collocavi, præterquam in ipso? Quodnam testimonium perhibes Deo? Male mecum agitur, Domine; sum in calamitate; nemo me curat; ne-

Κύριε, καὶ δυστυχῶ, οὐδεὶς μου ἐπιστρέφεται, οὐ-
δεὶς μοι δίδωσιν οὐδέν, πάντες ψέγουσι, πάντες
49 κακολογοῦσι. Ταῦτα μέλλεις μαρτυρεῖν, καὶ κατ-
αισχύνειν τὴν κλῆσιν ἣν κέκληκεν, ὅτι σε ἐτίμησε
τοιαύτην τιμὴν, καὶ ἄξιον ἡγήσατο προσαγαγεῖν
εἰς μαρτυρίαν τηλικαύτην;

50 Ἀλλ' ἀπεφώνησεν ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν, Κρίνω σε
ἀσεβῆ καὶ ἀνόσιον εἶναι. Τί σοι γέγονεν; Ἐκρίθην
51 ἀσεβῆς καὶ ἀνόσιος εἶναι. Ἄλλο οὐδέν; Οὐδέν. Εἰ δὲ
περὶ συνημμένου τινὸς ἐπικεκρίκει, καὶ ἐδεδώκει ἀπό-
φασιν, Τὸ, εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ, κρίνω ψεῦ-
δος εἶναι· τί ἐγεγόνει τῷ συνημμένῳ; Τίς ἐνθάδε
κρίνεται; τίς κατακρίνεται; τὸ συνημμένον, ἢ ὁ
52 ἐξαπατηθεὶς περὶ αὐτοῦ; Οὗτος οὖν ποτε ὁ ἔχων
ἐξουσίαν τοῦ ἀποφῆναι τι περὶ σοῦ, οἶδε
τί ἐστὶ τὸ εὐσεβὲς ἢ τὸ ἀσεβές; μεμελέτηκεν
53 αὐτὸ, καὶ μεμάθηκεν; ποῦ; παρὰ τίνος; Εἶτα
μου-

mo mihi quidquam præ-
stat; omnes vituperant;
omnes maledicunt. Hæc-
cine pro testimonio dictu-
rus es, & ei, qui te cita-
vit, ignominiam concilia-
turus, qui tantum hono-
rem tibi habuit, qui di-
gnum judicavit, cujus tanta
de re testimonium audire-
tur?

At qui potestatem habet,
pronunciavit, Judico te
impium & nefarium esse.
Quid tibi accidit? Judica-
tus sum impius & nefa-
rius esse. Numquid aliud?

Nihil. Quod si de conne-
xo aliquo judicium ille
suum interposuisset, & si
sic pronunciasset: Ego il-
lam enunciationem, *si dies
est, lux est*, falsam judico;
quid connexo illi accidisset?
De utro hinc fit judi-
cium? Uter condemnatus
est? Connexum, an is qui
in judicando eo est dece-
ptus? Is igitur qui potesta-
tem de te aliquid pronun-
ciandi habet, novit ne,
quid pium sit, aut quid im-
pium? num in eo se exer-
cuit, & didicit? ubi? apud
quem?

μουσικὸς μὲν οὐκ ἐπιστρέφεται αὐτοῦ ἀποφαινομένου περὶ τῆς νήτης, εἶναι ὑπάτην· οὐδὲ γεωμετρικὸς, ἂν ἐπικρίνῃ τὰς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν κύκλον προσπιπτούσας μὴ εἶναι ἴσας· ὁ δὲ ταῖς 54 ἀληθείαις πεπαιδευμένος ἀνθρώπου ἀπαιδέτου ἐπιστραφύσεται, ἐπικρίνοντός τι περὶ ὀσίου καὶ ἀνὸσιου, καὶ ἀδίκου καὶ δικαίου; Ὡ πολλῆς ἀδικίας τῶν πεπαιδευμένων. Ταῦτα οὖν ἔμαθες ἐνταῦθα;

Οὐ θέλεις τὰ μὲν λογάρια τὰ περὶ τούτων 55 ἄλλοις ἀφείναι, ἀταλαιπώροις ἀνθρωπαρίοις, ἵν' ἐν γωνίᾳ καθεζόμενοι μισθάρια λαμβάνωσιν, ἢ γογγύζωσιν, ὅτι οὐδεὶς αὐτοῖς παρέχει οὐδέν, σὺ δὲ χρῆσθαι παρελθὼν οἷς ἔμαθες; Οὐ γὰρ 56 λογάριά ἐστι, τὰ λείποντα νῦν· ἀλλὰ γέμει τὰ βιβλία τῶν Στωικῶν λογαρίων. Τί οὖν τὸ λείπεν ἐστίν; Ὁ χρησόμενος, ὁ ἔργῳ μαρτυρήσων τοῖς

quem? Ergo musicus quidem non curat eum, cum imam chordam esse summam pronunciat; neque geometra, si lineas, quæ a centro ad circumferentiam producantur, neget esse æquales: homo autem vere eruditus, hominem indoctum curabit, quid fas, quid nefas sit, quid iustum, quid iniustum, pronunciantem? O ingentem injuriam eruditorum! Hæc igitur hîc didicisti?

Epicteti Dissert. T. I.

Non tu vis ratiunculas, quæ istis de rebus circumferuntur, aliis relinquere; ignavis homuncionibus; ut illi in angulo sedentes mercedulas accipiant, aut murmurent, neminem præbere sibi quidquam; tu vero prodiens, iis utaris quæ didicisti! Neque enim ratiunculæ sunt, quæ nunc desunt: immo referti sunt libri Stoicorum ratiunculis. Quid igitur deest? Qui iis utatur, qui re ipsa testimo-

L

nium

57 τοῖς λόγοις. Τοῦτό μοι τὸ πρόσωπον ἀνάλαβε,
 ἵνα μηκέτι παλαιοῖς ἐν τῇ σχολῇ παραδείγμασι
 χρώμεθα· ἀλλὰ ἔχωμέν τι καὶ καθ' ἡμᾶς
 58 παράδειγμα. Ταῦτα οὖν τίνος ἐστὶ θεωρεῖν;
 Τοῦ σχολάζοντος. ἔστι γὰρ φιλοθέωρον ζῶον ὁ
 59 ἄνθρωπος. Ἀλλ' αἰσχρὸν ἐστὶ θεωρεῖν ταῦτα
 οὕτως, ὥς οἱ δραπεταί. ἀλλ' ἀπερισπάστως
 καθεῖσθαι, καὶ ἀκούειν, νῦν μὲν τραγικοῦ, νῦν
 δὲ κιθαριστικοῦ· οὐχ ὥς ἐκεῖνοι ποιοῦσι. ἅμα μὲν
 ἐπέστη, καὶ ἐπήνεσε τὸν τραγικόν, ἅμα δὲ πε-
 ριεβλέψατο· εἴτα ἂν τις φθέγγηται κύριον, εὐ-
 60 θύς σεσέβηνται, ταρασσονται. Αἰσχρὸν ἐστὶ,
 οὕτω καὶ τοὺς φιλοσόφους θεωρεῖν τὰ ἔργα τῆς
 φύσεως. Τί γὰρ ἐστὶ κύριος; Ἄνθρωπος ἀνθρώ-
 που κύριος οὐκ ἔστι, ἀλλὰ θάνατος καὶ ζωὴ,
 61 καὶ ἡδονὴ καὶ πένος. ἐπεὶ χωρὶς τούτων ἀγαγέ
 μοι τὸν Καίσαρα, καὶ ὄψαι πῶς εὐσταθῶ· ὅταν
 δὲ

nium perhibeat doctrinae. Hanc mihi personam sumi-
 to, ut in scholâ exemplis
 veterum uti definamus, sed
 & nostræ aliquod æta-
 tis exemplum habeamus. Hæc igitur considerare,
 cuius est? Ejus cui otium
 suppetit: est enim homo,
 animal contemplationis stu-
 diosum. Sed turpe est,
 hæc ita contemplari, ut fu-
 gitivi servi solent: immo
 sine distractione est seden-
 dum, & nunc tragicæ, nunc
 citharædus audien-

dus: non ut illi faciunt,
 qui simul accedunt, & tra-
 gædum laudant, simulque
 circumspiciunt; deinde, si
 quis herum nominarit, sta-
 tim trepidant & conster-
 nantur. Turpe est, philo-
 sophos etiam opera natu-
 ræ ita contemplari. Quid
 enim est dominus? Homi-
 nis dominus non homo est,
 sed mors & vita, voluptas
 & dolor: nam absque his
 adduc mihi Cæsarem, &
 videbis quam sim constans:
 si vero ille cum his venerit,
 tonans

δὲ μετὰ τούτων ἔλθῃ, βροντῶν καὶ ἀστράπ-
των, ἐγὼ δὲ ταῦτα φοβῶμαι, τί ἄλλο, ἢ ἐπέ-
γνωκα τὸν κύριον, ὡς ὁ δραπετής; μέχρι δ' ἂν 62
οὐ τινα ἀνοχὴν ἀπὸ τούτων ἔχω, ὡς δραπετής
ἐφίσταται θεάτρῳ, οὕτω καὶ γὰρ λούομαι, πίνω,
ἄδω· πάντα δὲ μετὰ φόβου καὶ ταλαιπωρίας.
εἰ δ' ἐμαυτὸν ἀπολύσω τῶν δεσποτῶν, ταῦτ' 63
ἔστιν ἐκείνων δι' ἃ οἱ δεσπότες εἰσὶ φοβεροὶ, ποῖον
ἔτι πρᾶγμα ἔχω; ποῖον ἔτι κύριον;

Τί οὖν; κηρύσσειν δεῖ ταῦτα πρὸς πάντας; 64
Οὐ, ἀλλὰ τοῖς ἰδιώταις συμπεριφέρεσθαι, καὶ
λέγειν· Οὗτος, ὃ αὐτῷ ἀγαθὸν οἶεται, τοῦτο
καὶ μοι συμβουλεύει· συγινώσκω αὐτῷ. Καὶ γὰρ 65
Σωκράτης συνεγίνωσκε τῷ ἐπὶ τῆς φυλακῆς,
κλαίοντι ὅτε ἔμελλε πίνειν τὸ φάρμακον, καὶ
λέγει, Ὡς γενναίως ἡμᾶς ἀποδεδάκρυκε. Μή τι 66
οὖν ἐκείνῳ λέγει, ὅτι διὰ τοῦτο τὰς γυναῖκας

L 2

ἀπε-

tonans & fulgurans, ego-
que illa metuero; quid
aliud, quam, ut fugitivus,
dominum meum agnovi?
Quoad autem aliquas ab his
inducias habuero, quem-
admodum fugitivus in thea-
tro adstat, sic & ego facio:
lavo, bibo, cano; sed
hæc omnia cum metu &
ærumnâ. Quod si vero
ab istis dominis me vin-
dicaro, hoc est, ab iis
rebus propter quas do-
mini sunt formidabiles,
quid amplius habeo mo-

lestiæ? quem porro do-
minum?

Quid ergo? prædicanda
sunt hæc apud omnes?
Non; sed adcommodare
nos debemus hominibus
imperitis, ac dicere: Hic,
quod sibi ipsi bonum esse
censet, id mihi quoque sua-
det; ignosco ei. Nam &
Socrates, venenum sumtu-
rus, custodi carceris plo-
ranti veniam dedit: Quam
generose, inquit, nos de-
ploravit! Num ergo illi
dicit,

ἀπελύσαμεν; ἀλλὰ τοῖς γνωρίμοις, τοῖς δυναμέ-
ναι· αὐτὰ ἀκοῦσαι· ἐκείνῳ δὲ συμπεριφέρεται, ὡς
παιδίῳ.

Κ Ε Φ. λ.

Τί δὲ πρόχειρον ἔχειν ἐν ταῖς περιστάσεσιν.

Ὅταν εἰσῇς πρὸς τινὰ τῶν ὑπερεχόντων, μέμνη-
σο, ὅτι καὶ ἄλλος ἄνωθεν βλέπει τὰ γινόμενα,
καὶ ὅτι ἐκείνῳ σε δεῖ μᾶλλον ἀρέσκειν, ἢ τού-
2 τῳ. Ἐκείνος οὖν σου πυνθάνεται· Φυγὴν καὶ
φυλακὴν, καὶ δεσμὰ, καὶ θάνατον, καὶ ἀδοξίαν,
3 τί ἔλεγες ἐν τῇ σχολῇ; Ἐγὼ, ἀδιάφορα. Νῦν
οὖν τίνα αὐτὰ λέγεις; μή τι ἐκείνα ἡλλάγη;
Οὐ. Σὺ οὖν ἡλλάγης; Οὐ. Λέγε οὖν, τίνα
ἐστὶν ἀδιάφορα; Τὰ ἀπροαίρετα. Λέγε καὶ τὰ
4 ἐξῆς, ἀπροαίρετα, οὐδὲν πρὸς ἐμέ. Λέγε καὶ,
τὰ

dicit, se ob hanc causam mulieres dimisisse? Non, id audire poterant: illi ve-
ro se accommodat, tan-
sed familiaribus, sed iis qui quam puero.

C A P. XXX.

Quid in rerum discriminibus sit in promptu habendum.

Cum aliquem e proceribus accedis, memento, alium quoque desuper ea videre quæ gerantur; ac oportere te illi placere potius, quam huic. Ille igitur ex te quærit: De exilio, de custodia & vinculis, de morte & ignominia, quid dice-
bas in scholâ? Dixi, esse indifferentia. Nunc igitur quid ea esse dicis? num illa mutata sunt? Non. Tu ergo mutatus es? Non. Dic igitur, quæ sunt indifferentia? Quæ nostri non sunt arbitrii. Dic & ea quæ sequuntur, nostri arbitrii

τὰ ἀγαθὰ τίνα ὑμῖν ἐδόκει; Προαίρεσις οἷα δέῃ,
καὶ χρήσις φαντασιῶν. Τέλος δὲ τί; Τὸ σοὶ ἀκο-
λουθεῖν. Ταῦτα καὶ νῦν λέγεις; Ταῦτα καὶ νῦν
λέγω. Ἄπιθι λοιπὸν ἔσω, θάρρῶν, καὶ μεμνη- 5
μένος τούτων· καὶ ὄψει, τί ἐστὶ νέος μεμελετη-
κὸς ἂν δέῃ ἐν ἀνθρώποις ἀμελετήτοις. Ἐγὼ μὲν, 6
γὰρ τοὺς Θεοὺς, φαντάζομαι, ὅτι πείσῃ τὸ τοιοῦ-
τον· Τί οὕτω μεγάλα καὶ πολλὰ παρασκευα-
ζόμεθα πρὸς τὸ μηδέν; τοῦτο ἦν ἡ ἐξουσία; τοῦ- 7
το τὰ πρόθυρα; οἱ κοιτωνῆται; οἱ ἐπὶ τῆς μα-
χαίρας; τούτων ἕνεκα τοὺς πολλοὺς λόγους
ἤκουον; ταῦτα οὐδὲν ἦν· ἐγὼ δ' ὥς πρὸς μεγάλα
παρασκευαζόμεν.

bitrii non esse, nihil ad me
adtinere. Dic &, bona
quænam vobis esse vide-
bantur? Voluntas, qualem
esse decet, & visorum usus.
Quis autem finis? Te se-
qui. Ista etiam nunc dicis?
Eadem etiam nunc dico.
Abi jam nunc intro, fiden-
ti animo, & memor isto-
rum: ac videbis, quid sit
adolescens, ea meditatus
quæ decet, inter homines

non meditados. Equidem
videre mihi videor, te sic
cogitaturum esse: Quid
tantopere & tam sollicite
nos ad res nihili præpara-
mus? ea-ne erat illa pote-
stas? hoc illud vestibulum?
hi cubicularii? hi satellites?
horum causa multos illos
audivi sermones? Hæc ni-
hil erant: ego vero ut ad
magna me comparabam.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κ Ε Φ. α'.

"Οτι οὐ μάχεται τὸ θάρρειν τῷ εὐλαβεῖσθαι.

Παράδοξον μὲν τυχὸν φαίνεταιί τισι, τὸ ἀξιού-
μενον ὑπὸ τῶν φιλοσόφων ὅμως δὲ σκεψώμεθα
κατὰ δύναμιν, εἰ ἀληθές ἐστι τόδε· ἢ ἢ ἅμα
μὲν εὐλαβῶς, ἅμα δὲ θάρρουντως πάντα ποιεῖν.
2 ἐναντίον γάρ πως δοκεῖ τῷ θάρραλέῳ τὸ εὐλα-
3 βές· τὰ δ' ἐναντία οὐδαμῶς συνυπάρχει. Τὸ δὲ
φαινόμενον πολλοῖς ἐν τῷ τόπῳ παράδοξον, δο-
κεῖ μοι τοιούτου τινὸς ἔχουσθαι· εἰ μὲν γὰρ
πρὸς

EPICTETI DISSERTATIONVM
AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBER II.

C A P. I.

Non pugnare Fiduciam cum Cautione.

Nonnullis fortasse hoc phi-
losophorum pronunciatum
præter opinionem videat-
ur; attamen pro virili
consideremus, an verum
sit; posse nos simul caute,
simul vero fidenter agere
omnia. Nam cautio fidu-
ciæ quodammodo adversari
videtur: contraria vero una
consistere nullo modo pos-
sunt. At, quod multis ab-
surdum hoc in loco vide-
tur, id eam meâ opinione
rationem habet, ut, si iis-
dem in rebus & cautione
&

πρὸς τὰ αὐτὰ ἡξιούμεεν χρῆσθαι τῇ τ' εὐλαβείᾳ
καὶ τῷ θάρσει, δικαίως ἂν ἡμᾶς ἡτιῶντο, ὥς τὰ
ἀσύνακτα συνάγοντας. Νῦν δὲ, τί δεινὸν ἔχει τὸ 4
λεγόμενον; εἰ γὰρ ὑγιῇ ταυτ' ἐστὶ, τὰ πολλά-
κις μὲν ἐξημένα, πολλάκις δὲ ἀπεδεδειγμένα,
ἔτι ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐν χρήσει φαντασιῶν,
καὶ τοῦ κακοῦ ὡσαύτως, τὰ δ' ἀπροαίρετα οὔτε τὴν
τοῦ κακοῦ δέχεται φύσιν, οὔτε τὴν τοῦ ἀγαθοῦ·
τί παράδοξον ἀξιούσιν οἱ φιλόσοφοι, εἰ λέγουσιν, 5
ὅπου μὲν τὰ ἀπροαίρετα, ἐκεῖ τὸ θάρσος ἔστω σαι·
ὅπου δὲ τὰ προαιρετικά, ἐκεῖ ἡ εὐλάβεια; Εἰ 6
γὰρ ἐν κακῇ προαιρέσει τὸ κακὸν, πρὸς μόναν
ταῦτα χρῆσθαι ἄξιον τῇ εὐλαβείᾳ. εἰ δὲ τὰ
ἀπροαίρετα, καὶ μὴ ἐφ' ἡμῖν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς·
πρὸς ταῦτα τῷ θάρσει χρηστέον. καὶ οὕτω μὲν 7
ἅμα μὲν εὐλαβεῖς, ἅμα δὲ θαρῤαλέοι ἐσόμεθα·
καὶ, γῆ Δία, διὰ τὴν εὐλάβειαν θαρῤαλέοι.

L 4

Διὰ

& fiducia utendum pronun-
ciarem, merito nos re-
prehenderent, ut qui res
conjungeremus quæ coire
non possent. Nunc quid
absurdi hæc habet oratio?
Nam si ea quæ sæpe & dicta
& demonstrata sunt, re-
cte se habent; naturam bo-
ni in visorum usu esse posi-
tam, pariterque naturam
mali; quæ autem nostri
non sint arbitrii, ea nec in
mali nec in boni cadere na-
turam; quid præter opinio-
nem præcipiunt philoso-
phi, si fiduciam ad eas res

quæ nostri arbitrii non sunt,
ad eas autem quæ penes
nos sunt, cautionem adhi-
bendam esse censent? Nam
si in mala voluntate malum
est positum, in iis solis
utendum est cautione quæ
nostri juris sunt. Porro,
si involuntaria, & ab arbi-
trio nostro remota, &
quæ in nostra non sunt po-
testate, nihil ad nos per-
tinent, ad ea est adhibenda
fiducia. Atque ita simul
& cauti erimus, & fiden-
tes; &, per Jovem, pro-
pter cautionem fidentes.

Nam

Διὰ γὰρ τὸ εὐλαβεῖσθαι τὰ ἔντως κακὰ, συμβήσεται θάρρειν ἡμῖν πρὸς τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα.

- 8 Λοιπὸν ἡμεῖς τὸ τῶν ἐλάφων πάσχομεν· ὅτε φοβοῦνται φεύγουσαι αἱ ἔλαφοι τὰ πτερὰ, ποῦ τρέπονται; καὶ πρὸς τίνα ἀναχωροῦσιν ὥς ἀσφαλῆ; Πρὸς τὰ δίκτυα· καὶ οὕτως ἀπέλλυνται ἐναλλά-
9 ξασαι τὰ φοβερά καὶ τὰ θάρραλέα. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ποῦ χρώμεθα τῷ φόβῳ; Πρὸς τὰ ἀπροαίρετα. Ἐν τίσι πάλιν θαρρῶντες ἀναστρεφόμεθα, ὥς οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ; Ἐν τοῖς πραιορετι-
10 κοῖς. Ἐξαπατηθῆναι οὖν, ἢ προπεσεῖν, ἢ ἀναίσχυντόν τι ποιῆσαι, ἢ μετ' ἐπιθυμίας αἰσχροῦς ἐρεχθῆναι τινος, οὐδὲν διαφέρει ἡμῖν, ἂν μόνον ἐν τοῖς ἀπροαίρετοῖς εὐσταχώμεν. ὅπου δὲ θάνατος, ἢ φυγή, ἢ πόνος, ἢ ἀδοξία· ἐκεῖ τὸ ἀνα-
11 χωρητικόν, ἐκεῖ τὸ σεσοβημένον. Τοιγαροῦν, ὥς-
περ

Nam quia vera mala cavebimus, fiet, ut in iis quæ mala non sunt, fidentes simus.

Nuno idem, quod cervis, nobis accidit: qui cum pinnas exterriti fugiunt, quo se convertunt? quo se veluti tuta ad perfugia recipiunt? Ad retia: atque ita pereunt, dum timenda permutant cum rebus nihil periculi habentibus. Sic & nos, ubi timemus? In iis quæ nostri arbitrii non sunt. Rursum

quibus in rebus ita nobis fidimus, quasi nihil sit periculi? In iis quæ nostri sunt arbitrii. Itaque decipi, temere & præcipitanter agere, impudens aliquid admittere, aut cum turpi libidine aliquid adpetere, nihil nostra interest; modo in iis, quæ penes nos non sunt, scopum feliciter attingamus. Ubi vero mors, aut exilium, aut dolor, aut ignominia; ibi refugimus, ibi consternatio oritur. Itaque, quod consen-
taneum

περ εἰκὸς τοὺς περὶ τὰ μέγιστα διαμαρτάνον-
 τας, τὸ μὲν φύσει θαρράλιον, θρασὺ κατασκευ-
 ᾶζομεν, ἀπογενονημένον, ἰταμὸν, ἀνάισχυντον· τὸ
 δ' εὐλαβὲς φύσει καὶ αἰδῆμον, δειλὸν καὶ ταπει-
 νόν, φόβῳ καὶ ταραχῶν μεστόν. Ἄν γάρ τις 12
 ἐκεῖ μεταθῇ τὸ εὐλαβὲς, ὅπου προαίρεσις καὶ ἔρ-
 γα προαιρέσεως, εὐθύς, ἅμα τῷ θέλειν εὐλαβεῖ-
 σθαι, καὶ ἐφ' αὐτῷ κειμένην ἔξει τὴν ἔκκλισιν·
 ἂν δ' ὅπου τὰ μὴ ἐφ' ἡμῖν ἐστι, καὶ ἀπροαίρετα,
 πρὸς τὰ ἐπ' ἄλλοις ὄντα τὴν ἔκκλισιν ἔχων, ἀναγ-
 καίως φοβήσεται, ἀκαταστατήσεται, ταραχθήσε-
 ται. Οὐ γὰρ θάνατος, ἢ πόνος, φοβερόν· ἀλλὰ 13
 τὸ φοβεῖσθαι πόνον, ἢ θάνατον. Διὰ τοῦτο ἐπα-
 γούμεν τὸν εἰπόντα, ὅτι

Οὐ κατθανεῖν γὰρ δεινόν, ἀλλ' αἰσχροῦς
 θανεῖν.

L. 5.

Ἔδει

taneum erat accidere eis
 qui maximis in rebus er-
 rant, fiduciam, quæ nobis
 a natura data est, in auda-
 ciam, in desperationem, in
 temeritatem, in impuden-
 tiam convertimus: natura-
 lem autem cautionem &
 pudorem, in timiditatem &
 humilitatem, timorum &
 turbarum plenam. Nam si
 quis eo cautionem transtu-
 lerit, ubi voluntas est &
 voluntatis opera; statim,
 simulac cavere voluerit, in
 sua etiam potestate positam

habebit averfationem: sin
 eo, ubi sunt involuntaria &
 quæ extra nostram sunt po-
 testatem, transtulerit cau-
 tionem, eaque refugiat quæ
 in aliorum sunt potestate;
 necessario timebit, trepida-
 bit, perturbabitur. Non
 enim mors aut dolor est
 terribilis, sed timor dolo-
 ris aut mortis. Propterea
 laudamus eum qui dixit:

*Non enim mori est malum,
 sed turpiter mori.*

Erat

- 14 Ἔδει οὖν πρὸς μὲν τὸν θάνατον τὸ θάρσος
 ἐστράφθαι, πρὸς δὲ τὸν φόβον τοῦ θανάτου
 τὴν εὐλάβειαν. νῦν δὲ τὸ ἐναντίον, πρὸς μὲν
 τὸν θάνατον, τὴν φυγὴν· πρὸς δὲ τὸ περὶ αὐ-
 τοῦ δόγμα, τὴν ἀνεπιστρεψίαν, καὶ τὸ ἀφει-
 15 δὲς, καὶ τὸ ἀδιαφορητικόν. Ταῦτα δ' ὁ Σω-
 κράτης, καλῶς ποιῶν, μορμούκεια ἐκάλει.
 Ὡς γὰρ τοῖς παιδίοις τὰ προσωπεῖα φαίνεται δει-
 νὰ καὶ φοβερὰ δι' ἀπειρίαν· τοιοῦτόν τι καὶ ἡμεῖς
 πάσχομεν πρὸς τὰ πράγματα, δι' οὐδὲν ἄλλο,
 ἢ ὥσπερ καὶ τὰ παιδιά πρὸς τὰς μορμού-
 16 κείας. Τί γάρ ἐστι παιδίον; Ἄγνοια. Τί ἐστὶ
 παιδίον; Ἀμαθία. Ἐπεὶ ὅπου οἶδε καὶ κείνας,
 17 οὐδὲν ἡμῶν ἑλάττω ἔχει. Θάνατος τί ἐστὶ;
 Μορμούκειον. Στρέψας αὐτὸ, κατάμαθε. ἰδοὺ
 πῶς οὐ δαίκνει. τὸ σωματίον δεῖ χωρισθῆναι
 τοῦ πνευματίου, ὥς πρότερον ἐκεχώριστο, ἢ νῦν,
 ἢ ὕστερον. Τί οὖν ἀγανακτεῖς, εἰ νῦν; εἰ γὰρ
 μὴ

Erat igitur adversus
 mortem quidem fiducia
 utendum; adversus timo-
 rem vero mortis, cautio-
 ne: at nos, e contrario,
 adversus mortem fuga aver-
 sationeque utimur; adver-
 sus opinionem de ea conci-
 piendam, incuria, temeri-
 tate, indifferentia. Has
 res Socrates, idque recte,
 larvas nominabat. Nam ut
 pueris larvæ horribiles &
 metuendæ videntur pro-
 pter imperitiam; ita & nos

rebus in vita adficimur,
 non aliâ de causâ, quam
 ut pueri larvis. Quid enim
 est puer? Ignorantia. Quid
 est puer? Inscitia. Nam
 quatenus illa puer novit,
 non est deteriore quam
 nos conditione. Mors quid
 est? Larva. Inverte eam,
 & considera: vide ut non
 mordet. Corpusculum se-
 parari oportet ab animula,
 ut prius etiam separatum
 fuerat, aut nunc, aut post.
 Quid, ergo, ægre fers, si
 nunc?

μὴ νῦν, ὕστερον. Διὰ τί; Ἵνα ἡ περίοδος ἀνύ- 18
ηται τοῦ κόσμου· χρεῖαν γὰρ ἔχει, τῶν μὲν ἐνι-
σταμένων, τῶν δὲ μελλόντων, τῶν δ' ἡνυσμέ-
νων. Πόνος τί ἐστι; Μορμολύκειον. Στρέψον 19
αὐτὸ, καὶ κατὰμαθε. τραχέως κινεῖται τὸ σαρ-
κίδιον, εἴτα πάλιν λείως. ἂν σοι μὴ λυσιτελῇ,
ἡ θύρα ἡνοικται· ἂν λυσιτελῇ, φέρε. Πρὸς πάν- 20
τα γὰρ ἡνοῖχθαι χρὴ τὴν θύραν· καὶ πρᾶγμα
οὐκ ἔχομεν.

Τίς οὖν τούτων τῶν δογμάτων καρπός; Ὅν 21
περ δεῖ κάλλιστόν τ' εἶναι, καὶ πρεπωδέστατον
τοῖς τῷ ὄντι πεπαιδευμένοις· ἀταραξία, ἀφειβία,
ἐλευθερία. Οὐ γὰρ τοῖς πολλοῖς περὶ τούτων 22
πιστευτέον, οἱ λέγουσι μόνοις ἐξεῖναι παιδεύε-
σθαι τοῖς ἐλευθέροις· ἀλλὰ τοῖς φιλοσόφοις μάλ-
λον, οἱ λέγουσι μόνοις τοὺς παιδευθέντας ἐλευ-
θέρους εἶναι. Πῶς τοῦτο; Οὕτω. νῦν ἄλλο τι 23
ἐστὶν

nunc? nam si nunc non,
post. Quamobrem? Ut
mundi circuitus complea-
tur: ei enim opus est aliis
præsentibus, aliis rebus
futuris, aliis præteritis.
Dolor quid est? Larva.
Inverte eam, & considera.
Aspere movetur caruncu-
la, deinde rursus molliter:
quod si tibi non expedit,
janua patet; si expedit, fer.
Ad omnia enim januam pa-
tere oportet: ita nihil ha-
bebimus negotii.

Quis igitur horum de-
cretorum fructus est? Is
quem oportet esse pulcerri-
mum, & iis qui revera
eruditi sunt dignissimum:
constantia, metu liber ani-
mus, libertas. Neque enim
vulgo his de rebus est cre-
dendum, qui solis inge-
nuis licere dicunt erudiri;
sed philosophis potius, qui
solos eruditos esse liberos,
dicunt. Quomodo istud?
Sic: numquid igitur aliud
est libertas, quam licere
ita

ἐστὶν ἐλευθερία, ἢ τὸ ἐξεῖναι, ὡς βουλόμεθα,
 διεξάγειν; Οὐδέν. Λέγετε δὴ μοι, ὦ ἄνθρωποι,
 βούλεσθε ζῆν ἀμαρτάνοντες; Οὐ βουλόμεθα.
 24 Οὐδεὶς τοίνυν ἀμαρτάνων, ἐλεύθερός ἐστι. Βού-
 λεσθε ζῆν φοβούμενοι; Βούλεσθε λυπούμενοι;
 βούλεσθε ταρασσόμενοι; Οὐδαμῶς. Οὐδεὶς ἄρα
 οὔτε φοβούμενος, οὔτε λυπούμενος, οὔτε ταρασ-
 σόμενος, ἐλεύθερός ἐστιν· ὅστις δ' ἀπήλλακται
 λυπῶν καὶ φόβων καὶ ταραχῶν, οὗτος τῇ αὐ-
 25 τῇ ὁδῷ καὶ τοῦ δουλεύειν ἀπήλλακται. Πῶς
 οὖν ἔτι ὑμῖν πιστεύσομεν, ὦ φίλτατοι νομοθέται;
 οὐκ ἐπιτρέπομεν παιδεύεσθαι, εἰ μὴ τοῖς ἐλευθέ-
 ροις; οἱ φιλόσοφοι γὰρ λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἐπι-
 τρέπομεν ἐλευθέροις εἶναι, εἰ μὴ τοῖς πεπαιδευ-
 26 μένοις· τοῦτό ἐστιν, ὁ Θεὸς οὐκ ἐπιτρέπει. Ὅταν
 οὖν στρέψῃ τις ἐπὶ στρατηγῷ τὸν αὐτοῦ δοῦ-
 λον, οὐδὲν ἐποίησεν; Ἐποίησε. Τί; Ἐστρεψε
 τὸν αὐτοῦ δοῦλον ἐπὶ στρατηγῷ. Ἄλλο οὐδέν;
 Ναι·

ita vivere ut velis? Nihil.
 Dicite igitur mihi, o homi-
 nes, vultisne vivere in pec-
 catis? Nolumus. Nemo
 igitur delinquens, liber
 est. Vultis vivere metuen-
 tes? vultis mœerentes? vul-
 tis perturbati? Nequaquam.
 Nemo ergo, vel metuens,
 vel mœrens, vel perturba-
 tus, est liber: qui autem
 molestiâ, metu & pertur-
 batione liberatus est, is
 eâdem viâ & servitute est

liberatus. Quomodo igitur
 vobis posthac crede-
 mus, carissimi legumlato-
 res? Non sinemus erudiri,
 nisi ingenuos? Nam philo-
 sophi aiunt: Nos non fini-
 mus esse liberos, nisi eru-
 ditos; hoc est, Deus non
 finit. Quum igitur servum
 suum coram prætore ali-
 quis circumegit, nihilne
 egit? Eggit. Quid? Coram
 prætore servum suum cir-
 cumegit. Numquid aliud?

Immo:

Ναί· καὶ εἰκοστὴν αὐτοῦ δοῦναι ἰφείλει. Τί οὖν; 27
 ὁ ταῦτα παθὼν, οὐ γέγονεν ἐλεύθερος; Οὐ μάλ-
 λον, ἢ ἀτάραχος. Ἐπεὶ σὺ, ὁ ἄλλους στρέφειν 28
 δυνάμενος, οὐδένα ἔχεις κύριον; οὐκ ἀργύριον; οὐ
 κοράσιον; οὐ παιδάριον; οὐ τύραννον; οὐ φίλον
 τινὰ τοῦ τυράννου; Τί οὖν τρέμεις, ἐπὶ τινὰ τοι-
 αύτην ἀπιὼν περιστάσιν;

Διὰ τοῦτο λέγω πολλάκις, ταῦτα μελε- 29
 τᾶτε, καὶ ταῦτα πρόχειρα ἔχετε, πρὸς τίνα
 δεῖ τεθάρρηκεναι, καὶ πρὸς τίνα εὐλαβῶς δια-
 κείσθαι· ὅτι πρὸς τὰ ἀπροαίρετα θάρρῃν, εὐλα-
 βῆσθαι τὰ προαιρετικά. Ἄλλ' οὐκ ἀνέγνων σοι; 30
 οὐδ' ἔγνων τί ποιῶ; Ἐν τίνι; Ἐν λεξειδίοις.
 Δείξον πῶς ἔχεις πρὸς ὄρεξιν καὶ ἐκκλησιν· εἰ 31
 μὴ ἀποτυγχάνεις ὧν θέλεις, εἰ μὴ περιπίπ-
 τεις οἷς οὐ θέλεις. ἐκεῖνα δὲ τὰ περιόδια, ἂν
 νοῦν

Immo: vicesimam etiam
 pro eo solvere oportet.
 Quid ergo? is cui hoc
 contigit, nonne factus
 est liber? Nihilo magis
 quam perturbationis ex-
 pers. Nam tu, qui cir-
 cumagere alios potes, nul-
 lumne habes dominum?
 non argentum? non puel-
 lam? non puerum? non
 tyrannum? non amicum
 quemdam tyranni? Quid
 igitur tremis, ubi hujus-
 modi quoddam adis discrimen?

Propterea sæpe vos mo-
 neo, hæc meditanda esse,

atque in promptu habenda,
 quibus in rebus fidentes
 esse oporteat, & quibus in
 rebus cautos: fidentes esse
 oportere in iis, quæ nostræ
 non sunt arbitrii; cautos in
 his, quæ penes nos sunt.
 At nonne recitavi tibi? &
 nonne nosti quid agam?
 In quo? in dictiunculis.
 Ostendito, quo pacto te
 habeas quoad adpetitionem
 & averfationem; annon
 frustreris iis quæ vis; an-
 non incidas in ea quæ non
 vis. Illos autem bellos
 verborum circuitus, si sa-
 pies, abjicies tandem ali-
 quan-

νοῦν ἔχης, ἄρας ποῦ ποτε ἀπαλείψεις. Τί οὖν;
 32 Σωκράτης οὐκ ἔγραφε; Καὶ τίς τσσαῦτα; Ἀλλὰ
 πῶς; Ἐπεὶ μὴ ἐδύνατο ἔχειν αἰεὶ ἐλέγχοντα αὐτοῦ
 τὰ δόγματα, ἢ ἐλεγχθῆσόμενον ἐν τῷ μέρει, αὐτὸς
 ἑαυτὸν ἤλεγχε καὶ ἐξήταζε· καὶ αἰεὶ μίαν γέ τινα
 33 πρέληψιν ἐγύμναζε χρηστικῶς. Ταῦτα γράφει Φι-
 λόσοφος. λεξείδια δὲ καὶ ἡ ὁδὸς, ἣν λέγω, ἄλλοις
 ἀφίητι, τοῖς ἀναισθήτοις, ἢ τοῖς μακαρίοις, τοῖς
 σχολὴν ἄγουσιν ὑπὸ ἀταραξίας, ἢ τοῖς μηδὲν τῶν
 ἐξῆς ὑπολογιζομένοις διὰ μωρίαν.

34 Καὶ νῦν, καιροῦ καλοῦντος, ἐκεῖνα δείξεις ἐπελ-
 θῶν, καὶ ἀναγνώσῃ, καὶ ἐμπερπερεύσῃ; Ἴδὲ πῶς
 διαλόγους συντίθῃμι. Μὴ, ἄνθρωπε· ἀλλ' ἐκεῖνα
 35 μᾶλλον· Ἴδου πῶς ὀρεγόμενος οὐκ ἀποτυγχάνω.
 Ἴδου πῶς ἐκκλίνων οὐ περιπίπτω. Φέρε θάνατον, καὶ
 γνώσῃ.

quando, ac delebis. Quid
 ergo? Socrates non scri-
 psit? Quis tam multa? Sed
 quomodo? Cum non sem-
 per habere posset a quo
 decreta ipsius coargueren-
 tur, aut quem ipse per vi-
 ces coargueret; ipse sese
 coarguebat, & examina-
 bat; & semper unam sal-
 tem notionem aliquam sic
 tractabat, ut ad usum eam
 adcommodaret. Hæc scri-
 bit Philosophus. Quod ve-
 ro ad sermunculos, viam-
 que illam adtinet, quam
 dico, aliis hæc relinquit,

nempe sensum non haben-
 tibus, aut beatis istis qui
 otium agunt, quoniam sunt
 perturbationibus vacui, aut
 qui nihil eorum quæ se-
 quuntur reputant propter
 stultitiam.

Et nunc tu, ubi tempus
 te vocat, ista ostentabis ad-
 veniens, & recitabis, &
 inaniter te efferes? Ecce ut
 dialogos compono. Apa-
 ge ista homo! illa potius
 profer: Ecce ut adpeti-
 tione mea non frustror:
 ecce ut in id, quod aver-
 sor, non incido. Profer
 mor-

γνώση. Φέρε πόνους, Φέρε δεσμωτήριον, Φέρε
 αδοξίαν, Φέρε καταδίκην. Αὕτη ἐπιδείξις νέου 36
 ἐκ σχολῆς ἐληλυθότος. Τάλλα δ' ἄλλοις ἄφες·
 μηδὲ Φωνήν τις ἀκούσῃ σου περὶ αὐτῶν ποτε·
 μηδ', ἂν ἐπαινέσῃ τις ἐπ' αὐτοῖς, ἀνέχου· δόξον
 δὲ μηδεὶς εἶναι, καὶ εἰδέναι μηδέν. Μόνον τοῦτο 37
 εἰδὼς φαίνου, πῶς μήτ' ἀποτύχῃς ποτὲ, μήτε
 περιπέσῃς. Ἄλλοι μελετάτῳσαν δίκας, ἄλλοι 38
 προβλήματα, ἄλλοι συλλογισμούς· σὺ ἀποθνή-
 σκειν, σὺ δεδίσθαι, σὺ στρεβλοῦσθαι, σὺ ἐξορί-
 ζεσθαι. πάντα ταῦτα θαρρόντως πεποιθώς 39
 τῷ κεκληκότι σε ἐπ' αὐτὰ, τῷ ἄξιον τῆς χώ-
 ρας ταύτης κεκρικότι, ἐν ᾗ καταταχθεὶς, ἐπι-
 δείξεις τίνα δύναται λογικὸν ἡγεμονικὸν, πρὸς
 τὰς ἀπροαιρέτους δυνάμεις ἀντιταζάμενον. Καὶ 40
 οὕτω τὸ παράδοξον ἐκείνο οὐκέτι οὕτ' ἀδύνατον
 φανέεται, οὔτε παράδοξον, ὅτι ἅμα μὲν εὐλα-
 βεῖσθαι

mortem; & cognosces. Profer labores, - carce-
 rem, ignominiam, con-
 demnationem. Hæc est
 ostentatio adolescentis e
 scholâ progressi. Reliqua
 cæteris relinquito; neque
 quisquam de illis vocem
 ullam ex te audiat; neque
 tu laudari te ob ea finito;
 sed putato, te esse nemi-
 nem, & scire nihil. Illud
 duntaxat te scire ostende,
 quo pacto neque voto fru-
 streris umquam, neque in id
 quod nolles incidas. Alii
 causas meditentur foren-

ses, alii problemata, alii
 syllogismos: tu meditare
 mortem, tu vincula, tu
 tormenta, tu exilia: atque
 hæc omnia fidenter, atque
 ita ut qui ei obtemperes,
 qui te ad illa vocarit, qui
 te eo loco dignum judica-
 rit, in quo constitutus de-
 monstrares quid possit prin-
 cipalis pars animæ ratione
 prædita, cum se rebus iis,
 quæ juris alieni sunt, op-
 posuerit. Atque sic para-
 doxum illud, non amplius
 aut impossibile aut præ-
 ter opinionem videbitur,
 simul

βῆσθαι δὲ, ἅμα δὲ θάρρειν· πρὸς μὲν τὰ ἀπροαίρετα θάρρειν, ἐν δὲ τοῖς προαιρετικοῖς εὐλαβεῖσθαι.

Κ Ε Φ. β'.

Π ε ρ ι Ἀ τ α ρ α ξ ί α ς.

Ὅρα σὺ, ὁ ἀπιὼν ἐπὶ τὴν δίκην, τί θέλεις τη-
 2 ρῆσαι, καὶ ποῦ θέλεις ἀνῦσαι. Εἰ γὰρ προαί-
 ρεσιν θέλεις τηρῆσαι κατὰ φύσιν ἔχουσιν, πᾶσά
 σοι ἀσφάλεια, πᾶσά σοι εὐμάρεια, πρᾶγμα οὐκ
 3 ἔχεις. Τὰ γὰρ ἐπὶ σοί, αὐτεξούσια καὶ φύ-
 σεις ἐλεύθερα, θέλων τηρῆσαι, καὶ τούτοις ἀρ-
 κούμενος, τίνος ἔτι ἐπιστρέφῃ; Τίς γὰρ αὐτῶν
 4 κύριος; Τίς αὐτὰ δύναται ἀφελέσθαι; Εἰ θέλεις
 αἰδήμων εἶναι, καὶ πιστός, τίς οὐκ εἰσέσει σε; Εἰ
 θέλεις μὴ κωλύεσθαι, μηδ' ἀναγκάζεσθαι, τίς σε
 ἀναγ-

simul & cautos & fidentes riis; cautos, in rebus quæ
 nos esse oportere; fiden- nostri sunt arbitrii.
 tes, in rebus non volunta-

C A P. II.

De Inperturbato animi statu.

Vide tu qui in jus ambulas, quid tueri velis, & qua parte
 velis proficere? Nam si vo-
 luntatem conservare studes
 naturæ consentaneam, om-
 nia tibi tuta sunt, omnia fa-
 cilia, negotium non habes.
 Si enim, quæ in potestate
 tuâ, quæ tui arbitrii natu-
 râque libera sunt, ea custo-
 dire, iisque contentus esse
 volueris, quid præterea
 curabis? Quis enim eorum
 potestatem habebit? Quis
 eripere illa potest? Si vo-
 les verecundus esse & fide-
 lis, quis te non finet? Si
 neque prohiberi neque cogi
 voles,

ἀναγκάσει ὀρέγεσθαι ὧν οὐ δοκεῖ σοι; τίς ἐκκλί-
νειν αὐτὸ μὴ φαίνεται σοι; Ἀλλὰ τί; Πράξει μὲν 5
σοι τινὰ, αὐτὸ δοκεῖ φοβερὰ εἶναι· ἵνα δὲ καὶ ἐκ-
κλίνων αὐτὰ πάθῃς, πῶς δύναται ποιῆσαι; Ὅταν 6
οὖν ἐπὶ σοι ᾗ τὸ ὀρέγεσθαι καὶ ἐκκλίνειν, τίνος
ἔτι ἐπιστρέφῃ; Τοῦτό σοι προσίμιον, τοῦτο διήγη- 7
σις, τοῦτο πίστις, τοῦτο νίκη, τοῦτο ἐπίλογος,
τοῦτο εὐδοκίμησις.

Διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν ὑπομιμνή- 8
σκοντα, ἵνα παρασκευάζεται πρὸς τὴν δίκην, ἔφη·
Οὐ δοκῶ οὖν σοι ἅπαντι τῷ βίῳ πρὸς τοῦτο πα-
ρασκευάζεσθαι; Ποίαν παρασκευήν; Τετήρηκα, 9
φησὶν, τὸ ἐπ' ἐμοί. Πῶς οὖν; Οὐδὲν οὐδέ ποτ'
ἄδικον οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ ἔπραξα. Εἰ δὲ 10
θέλεις καὶ τὰ ἐκτὸς τηρῆσαι; τὸ σωμάτιον, καὶ
τὸ οὐσίδιον, καὶ τὸ ἀξιομάτιον· λέγω σοι, ἤδη
αὐτό-

voles, quis te coget ea ad-
petere, quæ tibi non adpe-
tenda videntur? Quis aver-
fari, quæ tibi non viden-
tur averfanda? Quid vero?
Statuet ille quidem in te
nonnulla, quæ terribilia
videntur: sed, ut tu cum
declinatione etiam & aver-
fatione patiaris illa, id
quæ facere possit? Cum igi-
tur penes te sit adpetere &
declinare, quid adhuc cu-
ras? Hoc tibi exordium
esto, hæc narratio, hæc con-
firmatio, hæc victoria, hæc
peroratio, hæc gloriatio.

Epicuri Dissert. T. I.

Quapropter Socrates ad-
eum qui submonuerat, ut
se ad causam dicendam
pararet: Quid ergo, in-
quit, non tibi videor per
omnem ætatem ad istud
me parasse? Quâ præpara-
tione? Conservavi, inquit,
id quod penes me fuit.
Quo modo ergo? Nihil
umquam injustum, neque
privatim, neque publice fe-
ci. Quod si vero externa
etiam tueri volueris, cor-
pusculum, reculam, & di-
gnitatulam; dico tibi, jam
nunc e vestigio præpara te,

M

&

- αὐτόθεν παρασκευάζου τὴν δυνατὴν παρασκευὴν
 πᾶσαν· καὶ λοιπὸν σκέπτου καὶ τὴν φύσιν τοῦ
 11 δικαστοῦ, καὶ τὸν ἀντίδικον. εἰ γονάτων ἄψασθαι
 δεῖ, γονάτων ἄψαι· εἰ κλαῦσαι, κλαῦσον· εἰ οἰμᾶ-
 12 ξαι, οἰμῶξον. Ὅταν γὰρ ὑπόθῃς τὰ σὰ τοῖς
 ἑκτός, δούλευε τὸ λοιπὸν, καὶ μὴ ἀντισπῶ, καὶ
 13 ποτὲ μὲν θέλε δουλεύειν, ποτὲ δὲ μὴ θέλε· ἀλλ'
 ἀπλῶς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, ἢ ταῦτα ἢ
 ἐκεῖνα, ἢ ἐλεύθερος ἢ δούλος, ἢ πεπαιδευμένος ἢ
 ἀπαιδευτος, ἢ γενναῖος ἀλεκτρυῶν ἢ ἀγεννής, ἢ
 ὑπόμενε τυπτόμενος μέχρις ἂν ἀποθάνῃς, ἢ ἀπα-
 γόρευσον εὐθύς· μή σοι γένοιτο πληγαῖς πολλαῖς
 14 λαβεῖν, καὶ ὕστερον ἀπαγορευῆσαι. Εἰ δ' αἰσχυρὰ
 ταῦτα, αὐτόθεν ἤδη διέλε· ποῦ φύσις κακῶν καὶ
 ἀγαθῶν; οὐ καὶ ἀλήθεια. ὅπου ἀλήθεια, καὶ οὐ
 φύσις, ἐκεῖ τὸ εὐλαβές· ὅπου ἡ ἀλήθεια, ἐκεῖ τὸ
 θαρσάλεον, ὅπου ἡ φύσις.

Ἐπεὶ

& subsidia compara quæcumque potueris; tum deinde considera etiam, quodnam sit & iudicis tui ingenium & adversarii. Si amplectenda sunt genua; genua amplectere: si plorandum; plora: si gemendum; geme. Cum enim tua semel rebus externis subjeceris; quod reliquum est, servito, nec in diversa trahitor, ut aliquando servire velis, aliquando nolis; sed simpliciter totoque pectore aut hæc, aut illa sequitor; aut liber, aut servus; aut

disciplina imbutus, aut rudis; aut strenuus gallus; aut ignavus esto; aut sustine verbera usque ad mortem, aut statim cede; ne tibi accidat, ut, multis jam acceptis plagis, tum demum ultro pugnam omitas. Quod si vero hæc turpia sunt; jam nunc continuo rem explica: ubi sita est natura malorum & bonorum? Ubi & veritas. Ubi veritas & natura, ibi est & cautio. Ubi veritas & natura, ibi est etiam fiducia.

Nam

Ἐπεὶ τί δοκεῖς; ὅτι τὰ ἐκτὸς τηρῆσαι θέλων 15
 Σωκράτης, παρελθὼν αὖν ἔλεγεν, Ἐμὲ δ' Ἄνυτος
 καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δὲ
 οὐ; Οὕτω μωρὸς ἦν, ἵνα μὴ ἴδῃ ὅτι αὕτη ἡ ὁδὸς 16
 ἐνταῦθα οὐ φέρει, ἀλλ' ἄλλη; τί οὖν ἐστίν, ὅτι
 οὐκ ἔχει λόγον, καὶ προσερεθίζει; Ὡς ὁ ἐμὸς 17
 Ἡράκλειτος, περὶ ἀγριδίου πραγμάτων ἔχων ἐν
 Ῥόδῳ, καὶ ἀποδείξας τοῖς δικασταῖς ὅτι δίκαιος
 λέγει, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν ἐπίλογον, ἔφη· ὅτι, Ἀλλ'
 οὔτε δεήσομαι ὑμῶν, οὔτ' ἐπιστρέφομαι τί μέλ-
 λετε κρίνειν· ὑμεῖς τε μᾶλλον οἱ κρινόμενοι ἐστέ,
 ἢ ἐγώ. Καὶ οὕτω κατέστρεψε τὸ πρᾶγματιον. Τίς 18
 χρεία; Μόνον μὴ δέου· μὴ προστίθει δ', ὅτι καὶ
 εὐ δέομαι. εἰ μὴ τι καιρὸς ἐστίν ἐπίτηδες ἐρεθί-
 σαι τοὺς δικαστάς, ὥς Σωκράτει. Καὶ σὺ, εἰ τοι- 19
 οὔτων ἐπίλογον παρασκευάζῃ, τί ἀναμένεις; τί

M 2

ὑπα-

Nam quid putas? si ex-
 terna tueri Socrates voluif-
 set, prodeuntem dicturum
 fuisse: „Me quidem Any-
 tus & Melitus occidere
 „possunt, lædere autem
 „non possunt?“ Adeone
 stupidus fuisset, ut nesci-
 ret, hanc viam non eo
 ferre, sed alio? Cur ergo,
 si externa tueri voluit, ra-
 tionem nullam *adversario-*
rum suorum habet, & insu-
 per eos irritat? Sic meus
 Heraclitus, cum de agello
 negotiolum Rhodi haberet,
 & iudicibus demonstrasset

causæ suæ iustitiam, pro-
 gressus ad perorationem:
 „neque orabo vos, inquit,
 „neque curo quid sitis pro-
 „nunciaturi: deque vobis
 „potius, quam de me, fit ju-
 „dicium.“ Atque ita nego-
 tiolum evertit. Quid opus
 isto fuit? Tantummodo ne
 ora; noli autem adjicere,
 te non esse oraturum: nisi
 forte ferat tempus, ut de
 industria sint irritandi judi-
 ces; id quod Socrati usu
 venit. Tu igitur, quod si
 talem perorationem paras,
 quid expectas? Cur judi-

cio

- 20 ὑπακούεις; Εἰ γὰρ σταυρωθῆναι θέλεις, ἔκδεξαι,
καὶ ἥξει ὁ σταυρός· εἰ δ' ὑπακούσαι λόγος αἰρεῖ
καὶ πείσαι τό γε παρ' αὐτόν, τὰ ἐξῆς τούτῳ
ποιητέον, τηροῦντι μέντοι τὰ ἴδια.
- 21 Ταύτη καὶ γελοῖόν ἐστι τὸ λέγειν, Ὑπόθου μοι.
Τί σοι ὑποθῶμαι; Ἀλλὰ, ποιήσόν μου τὴν διάνοιαν,
22 ὃ τι ἂν ἀποβαίνῃ, πρὸς τοῦτο ἀρμόσασθαι. Ἐπεὶ
ἐκεῖνό γε ὅμοιον ἐστίν, οἷον εἰ ἀγράμματος λέ-
γοι, Εἰπέ μοι τί γράψω, ὅταν μοι προβληθῇ τι
23 ὄνομα. Ἄν γὰρ εἶπω, ὅτι Δίων· εἴτα παρελ-
θὼν ἐκεῖνος αὐτῷ προβάλλῃ μὴ τὸ Δίωνος ὄνομα,
24 ἀλλὰ τὸ Θεώνος· τί γένηται; τί γράψῃ; Ἀλλ'
εἰ μὲν μεμελέτηκας γράφειν, ἔχεις καὶ πα-
ρασκευάσασθαι πρὸς πάντα τὰ ὑπαγορευόμενα.
εἰ δὲ μὴ, τί σοι ἐγὼ νῦν ὑποθῶμαι; ἂν γὰρ ἄλ-
λο τι ὑπαγορεύῃ τὰ πράγματα, τί ἐρεῖς, ἢ τί
25 πράξεις; Τούτου οὖν τοῦ καθολικοῦ μέμνησο, καὶ
ὑπο-

cio te sistis? Nam si in cru-
cem tolli cupis, expecta;
aderit crux: sin ratio suase-
rit, ut pareas judici, &
causam tuam, quoad in te
est, ei probes, cætera his
consentanea facienda sunt;
modo conserves quæ tua
sunt.

Eâ quoque ratione ridi-
culum est, dicere: mone
me. Quid te moneam?
Immo, effice ut meus ani-
mus, quidquid evenerit, ad
id se adcommoget. Nam
illud quidem perinde est,
ac si illiteratus dicat: Dic

mihi quid scribam, ubi
nomen aliquod proposi-
tum mihi fuerit. Nam si
ego Dionis nomen dixerò,
deinde vero alter accedat,
eique non Dionis, sed
Theonis nomen proponat;
quid fiet? quid scribet?
Verum si scribendo exerci-
tatus fueris, possis te pa-
rare ad ea omnia scribenda
quæ dictantur. Sin minus;
quid ego nunc te moneam?
Nam si quid aliud res
ipsæ postularint, quid di-
ces, aut facies? Hoc igi-
tur universale memento,
atque

ὑποθήκης οὐκ ἀπορήσεις. Ἐάν δὲ πρὸς τὰ ἔξω
 χάσκῃς, ἀνάγκη σε ὄνω καὶ κάτω κυλίεσθαι,
 πρὸς τὸ βούλημα τοῦ κυρίου. Τίς δ' ἔστι κύριος; 26
 Ὁ τῶν ὑπὸ σοῦ τινος σπευδαζομένων ἢ ἐκκλωα-
 μένων ἔχων τὴν ἐξουσίαν.

Κ Ε Φ. γ'.

Πρὸς τοὺς συνιστάντας τινὰς τοῖς φιλοσόφοις.

Καλῶς ὁ Διογένης, πρὸς τὸν ἀξιούντα γράμ-
 ματα παρ' αὐτοῦ λαβεῖν συστατικά, Ὅτι μὲν
 ἄνθρωπος, Φησὶν, εἰ, καὶ ἰδὼν γινώσκεται· εἰ δ' ἀγα-
 θὸς ἢ κακὸς, εἰ μὲν ἔμπειρός ἐστι διαγινῶναι τοὺς
 ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς, γινώσκεται· εἰ δ' ἄπειρος, οὐδ'
 ἂν μυριάκις γράψω αὐτῷ. Ὅμοιον γάρ, ὥσπερ 2
 εἰ δραχμὴ συσταθῇναί τινι ἡξίου, ἵνα δοκιμασθῇ.

M 3

εἰ

atque ita non egebis admo- arbitratus. Quis autem est
 nitione. Quod si vero re- dominus? Is in cujus po-
 bus externis inhiaveris, testate sunt ea, quæ a te
 necesse te erit sursum ac vel expetuntur, vel fu-
 deorsum volutari, domini giuntur.

C A P. III.

Ad eos qui philosophis aliquos commendant.

Recte Diogenes ad eum, dem peritus est bonos &
 qui commendatitias ab eo malos discernendi, cogno-
 literas petebat; Te qui- scet; sin imperitus, non
 dem, inquit, esse homi- cognoscat, etiamsi sexcen-
 nem, cum primum viderit, ties scripsero. Nam perin-
 agnoscat; utrum vero bo- de est, ac si drachma com-
 nus, an malus sis, siqui- mendari se alicui vellet, ut
 explo-

εἰ ἀργυρογνωμονικός ἐστι, γινώσεται· σὺ γὰρ σαυ-
 3 τὴν συστήσεις. Ἐδεῖ οὖν τοιοῦτόν τι ἔχειν ἡμᾶς
 καὶ ἐν τῷ βίῳ, οἷον ἐπ' ἀργυρίου, ἵν' εἰπεῖν δύ-
 νωμαι καθάπερ ὁ ἀργυρογνώμων λέγει, Φέρε ἢν
 4 θέλεις δραχμὴν, καὶ διαγνώσομαι. Ἀλλ' ἐπὶ
 συλλογισμῶν, Φέρε ὃν θέλεις, καὶ διακρινῶ σοι
 τὸν ἀναλυτικόν τε καὶ μὴ. Διατί; Οἶδα γὰρ ἀνα-
 λύνειν συλλογισμούς. ἔχω τὴν δύναμιν, ἣν ἔχειν
 δεῖ τὸν ἐπιγνωστικὸν τῶν περὶ συλλογισμούς κα-
 5 τορθεύντων. Ἐπὶ δὲ τοῦ βίου τί ποιῶ; Νῦν μὲν
 λέγω ἀγαθόν, νῦν δὲ κακόν. Τί τὸ αἴτιον; τὸ
 ἐναντίον· ἢ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν, ἀμαθία καὶ
 ἀπειρία.

ΚΕΦ.

exploraretur. Si sit argen-
 tarius, cognoscet; nam
 tu te ipsam commendabis.
 Oportebat igitur nos habe-
 re in vita quoque tale ali-
 quid, quale in moneta, ut
 dicere possem, quemad-
 modum argentarius dicit,
 Adfer quamvis drachmam,
 eam ego discernam. At
 vero in re syllogistica, ad-
 fer quem volueris, & diju-
 dicabo tibi, quis syllogis-

mos resolvere possit, quis
 non. Quamobrem? Quia
 novi syllogismos resol-
 vere: habeo facultatem,
 quam eum oportet habere,
 qui in re syllogistica bene
 institutos cognoscere pos-
 sit. In vita vero quid ago?
 Nunc dico bonum, nunc
 malum. Quid causæ est?
 Contrarium quam quod in
 re syllogistica evenit, insci-
 tia nempe atque imperitia.

CAP.

Κ Ε Φ. δ'.

Πρὸς τὸν ἐπὶ μοιχείᾳ ποτὲ κατειλημμένον.

Λέγοντος αὐτῷ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρὸς πίστιν
γέγονε, καὶ τοῦτο ὁ ἀνατρέπων ἀνατρέπει τὸ
ἴδιον τῷ ἀνθρώπου· ἐπεισῆλθ' εἰς τῶν δοκέν-
των φιλολόγων, ὅς κατείληπτό ποτε μοιχὸς ἐν
τῇ πόλει. Ὁ δ', Ἀλλ' ἄν, φησὶν, ἀφέντες
τῷτο τὸ πιστὸν, πρὸς ὃ πεφύκαμεν, ἐπιβου-
λεύωμεν τῇ γυναικὶ τῷ γείτονος, τί ποιῶμεν;
Τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἀπόλλυμεν καὶ ἀναιρῶμεν;
τίνα; τὸν πιστὸν, τὸν αἰδῆμονα, τὸν ἔσιον.
Ταῦτα μόνα; γειτνιάσιν δ' οὐκ ἀναιροῦμεν; Φι-
λίαν δ' οὐ; πόλιν δ' οὐ; εἰς τίνα δὲ χώραν
αὐτὸς κατατάσσομεν; Ὡς τίνι σοι χρῶμαι, ἄν-
θρωπε;

M 4

C A P. IV.

Ad eum qui aliquando in adulterio deprehensus fuerat.

Dicente eo, hominem ad fidem servandam esse natum; quam sententiam qui everteret, eum evertere proprium hominis munus: quidam ingressus est ex eorum numero, qui literati habentur, aliquando in adulterio deprehensus in urbe. Tum ille: At, inquit, si omissa ea fide, ad quam nati sumus, uxori vi-

cini insidiamur, quid agimus? Quid aliud, nisi perdimus & evertimus? Quem? Fidelem, verecundum, sanctum. Hæccine sola? Vicinitatem porro non evertimus? non amicitiam? non rempublicam? quo denique loco nosmetipsos collocamus? Quo loco te habeam, o homo? An vicini? an amici? Quo tan-

θρωπε; Ὡς γείτονι; ὥς φίλῳ; Ποίῳ τίνι; Ὡς
 4 πολίτῃ; Τί σοι πιστεύσω; Εἴτα σκευάριον μὲν
 εἰ ἥς οὕτω σαπρὸν, ὥστε σοι πρὸς μηδὲν δύνασθαι
 χρῆσθαι; ἔξω ἂν ἐπὶ τὰς κοπρίας ἐρρίπτου, καὶ
 5 οὐδ' ἐκεῖθεν ἂν τις σε ἀνηρεῖτο. Εἰ δ' ἄνθρωπος
 ὢν, οὐδεμίαν χώραν δύνασαι ἀποπληρῶσαι ἀνθρω-
 πικὴν, τί σε ποιήσωμεν; Ἔστω γάρ, φίλου οὐ δύ-
 νασαι τόπον ἔχειν, δούλου δύνασαι; Καὶ τίς σοι
 πιστεύσει; Οὐ θέλεις οὖν ριφηναί που καὶ αὐτὸς
 ἐπὶ κοπρίαν, ὥς σκεῦος ἀχρηστον, ὥς κόπριον;
 6 Εἴτα ἐρεῖς, Οὐδεὶς μου ἐπιστρέφεται, ἀνθρώπου
 φιλολόγου; Κακὸς γάρ εἰ, καὶ ἀχρηστος. οἷον εἰ
 οἱ σφῆκες ἡγανᾶκτον, ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν ἐπι-
 στρέφεται, ἀλλὰ φεύγουσι πάντες, καὶν τις δύ-
 7 νηται, πλήξας κατέβαλε. Σὺ κέντρον ἔχεις τοι-
 οῦτον, ὥστε ὃν ἂν πλήξης, εἰς πράγματα καὶ
 ὀδύνας ἐμβάλλειν. Τί σε θέλεις ποιήσωμεν;
 Οὐκ ἔχεις που τεθῆς.

Τί

tandem? An civis? Quid
 tibi credam? Quod si va-
 sculum esses ita putre, ut
 tui nullus usus esset, foras
 in sterquilinum projicere-
 ris, ac ne inde quidem te
 quisquam tolleret. At ho-
 mo cum sis, si nullum
 humanum locum sustinere
 queas, quid tibi faciemus?
 Esto te amici locum tenere
 non posse, servi potes?
 Quis tibi fidem habebit?
 Non igitur & ipse aliquo in
 sterquilinum vis abjici, ut
 vas inutile & sterquilinio

dignum? Iam tu dices:
 Nemo me curat, hominem
 literatum? Nempe quia
 malus es, & inutilis. Per-
 inde facis, ac si vespæ in-
 dignarentur, se curari a
 nemine, sed vitari ab om-
 nibus, & si quis possit,
 percussas projici. Tu eum
 habes stimulum, quo si
 quem percusseris, eum in
 molestiam & dolores con-
 jicias. Quid vis tibi facia-
 mus? Non habes quo col-
 loceris.

Quid

Τί οὖν; οὐκ εἰσὶν αἱ γυναῖκες κοιναὶ φύσει; 8
 Καὶ γὰρ λέγω. καὶ γὰρ τὸ χοιρίδιον κοινὸν τῶν κε-
 κλημένων· ἀλλ' ὅταν μέρη γένηται, ἂν σοι
 Φανῇ, ἀνάρπασον ἐλθὼν τὸ τοῦ παρακειμένου
 μέρος, ἢ λάθρα κλέψον, ἢ παρακαθεῖς τὴν
 χεῖρα λιχνεύε, καὶ μὴ δύνῃ τοῦ κρέως ἀπο-
 σπᾶσαι, λίπαινε τοὺς δακτύλους, καὶ περίλειχε.
 Καλὸς συμπότης, καὶ σύνδειπνος Σωκρατικός.
 Ἄγε, τὸ δὲ θέατρον οὐκ ἔστι κοινὸν τῶν πολι- 9
 τῶν; Ὅταν σὺν καθίσωσιν, ἐλθὼν, ἂν σοι
 Φανῇ, ἐκβαλέ τινα αὐτῶν. Οὕτω καὶ αἱ γυ- 10
 ναῖκες φύσει κοιναί. Ὅταν δ' ὁ νομοθέτης, ὡς
 ἐστιαῖται, διέλη αὐτάς, οὐ θέλεις καὶ αὐτὸς
 ἴδιον μέρος ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀλλότριον ὑφαρ-
 πάζεις καὶ λιχνεύεις; Ἀλλὰ καὶ φιλολόγος 11
 εἰμί, καὶ Ἀρχέδημον νοῶ. Ἀρχέδημον τοίνυν νοῶν,

M 5

μοιχὸς

Quid ergo? nonne sunt
 communes naturâ mulie-
 res? Adsentior. Nam &
 porcellus communis est
 eorum qui sunt invitati:
 sed cum in partes dissectus
 & distributus fuerit; tu, si
 tibi videbitur, i & partem
 rape ejus qui tibi adsidet,
 aut furare clanculum, aut
 immissa manu carpe, &
 quod si de carne nihil pot-
 eris avellere, pinguedine
 imbue digitos & delinge.
 O egregium compotorem,
 & convivam Socraticum!

Age vero, nonne & thea-
 trum commune est civium?
 cum igitur confederint, tu
 adesto, ubi visum fuerit,
 & eorum aliquem ejicito.
 Sic etiam mulieres naturâ
 sunt communes. Ubi au-
 tem legislator, tamquam
 convivator, eas diviserit,
 tu non vis tuam tibi par-
 tem quærere, sed potius
 alienam rapies, & ligu-
 ries? At homo litera-
 tus sum, & Archede-
 mum intelligo! Ergo tu
 Archedemum intelligens,
 adul-

μοιχὸς ἴσθι, καὶ ἄπιστος, καὶ ἀντὶ ἀνθρώπου λύ-
κος, ἢ πίθηκος. Τί γὰρ διαφέρει;

Κ Ε Φ. ε'.

Πῶς συνυπάρχει μεγαλοφροσύνη καὶ ἐπιμέλεια.

Αἱ ὕλαι ἀδιάφοροι· ἡ δὲ χρῆσις αὐτῶν οὐκ ἀδιά-
2 φορος. Πῶς οὖν τηρήσει τις ἅμα μὲν τὸ εὐστα-
θεὸς καὶ αἰτάραχον, ἅμα δὲ τὸ ἐπιμελὲς, καὶ
μὴ εἰκαῖον, μήδ' ἐπισεσυσμένον; Ἄν μιμῆται
3 τοὺς κυβεύοντας. Αἱ ψῆφοι ἀδιάφοροι, αἱ κύ-
βοι ἀδιάφοροι. Πόθεν οἶδα τί μέλλει πίπτειν;
Τῷ πεσόντι δ' ἐπιμελῶς καὶ τεχνικῶς χρῆσθαι,
4 τοῦτο ἤδη ἐμὸν ἔργον ἐστίν. Οὕτω τοίνυν τὸ
προηγούμενον καὶ ἐπὶ τοῦ βίου ἔργον ἐκείνο· διελθὲ
τὰ πράγματα, καὶ διάστησον, καὶ εἰπέ· Τὰ
ἔξω

adulter esto, & perfidus, aut finius! Quid enim
& loco hominis lupus interest?

C A P. V.

*Quo pacto cum Magnitudine animi Diligentia
conjungatur.*

Materiae sunt indifferen-
tes; sed earum usus non
est indifferens. Quo pacto
igitur homo simul constan-
tiam & animi tranquillita-
tem, simulque diligentiam
tuebitur, ut neque temere
neque negligenter res suas
agat? Si eos imitetur
qui ludunt tesseris. Calculi

sunt indifferentes, tesseræ
sunt indifferentes. Unde
sciam, quid sit casurum?
Eo autem quod ceciderit,
diligenter & artificiose uti,
hoc vero meum munus est.
Sic etiam in vita præci-
puum illud munus est, ut
res distinguas ac discernas,
dicens: Externæ res in

mea

ἔχω οὐκ ἐπ' ἐμοί, προαίρεσις ἐπ' ἐμοί. Ποῦ ζη- 5
τήσω τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ κακόν; Ἐσω ἐν τοῖς
ἐμοῖς. Ἐν δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις μηδέποτε μήτ'
ἀγαθόν ὀνομάσης, μήτε κακόν, μήτ' ἀφέ-
λειαν, μήτε βλάβην, μήτ' ἄλλο τι τῶν τοι-
ούτων.

Τί οὖν; ἀμελῶς τούτοις χρηστέον; Οὐδαμῶς. 6
τοῦτο γὰρ πάλιν τῇ προαιρέσει κακόν ἐστι, καὶ
ταύτῃ παρὰ τὴν φύσιν. ἀλλ' ἅμα μὲν ἐπιμε- 7
λῶς, ὅτι ἡ χρῆσις οὐκ ἀδιάφορον· ἅμα δ' εὐστα-
θῶς καὶ ἀταράχως, ὅτι ἡ ὕλη οὐ διαφέρει.
Ὅπου γὰρ τὸ διάφορον, ἐκεῖ οὔτε κωλύσαι μέ τις 8
δύναται, οὔτ' ἀναγκάσαι. ὅπου κωλυτὸς καὶ
ἀναγκαστὸς εἰμι, ἐκείνων ἡ μὲν τεῦξις οὐκ ἐπ'
ἐμοί, οὐδ' ἀγαθόν ἢ κακόν· ἡ χρῆσις δ' ἢ κακόν,
ἢ ἀγαθόν, ἀλλ' ἐπ' ἐμοί. Δύσκολον δὲ μίξαι 9
καὶ

mea parte non sunt; vo-
luntas in mea parte est.
Ubi quaeram bonum & ma-
lum? Intrinsecus, in meis.
In alienis autem numquam
nec bonum nominabis, nec
malum, nec utilitatem,
nec damnum, neve quid-
quam aliud ex hoc ge-
nere.

Quid ergo? negligenter
istis utendum est? Nequa-
quam: nam hoc rursus vo-
luntati malum est, adeoque
contra naturam: sed par-

tim diligenter, quia usus
eorum non est indifferens;
partim constanter & animo
non perturbato, quoniam
materia indifferens. Nam
ubi interest aliquid, ibi ne-
que prohibere me quisquam
potest, neque cogere: ubi
vero & prohiberi & cogi
possum, earum rerum ade-
ptio non penes me est, &
neque bonum, neque ma-
lum; usus autem earum
aut bonum aut malum est,
sed in mea potestate situs.
Est autem difficile, miscere
hæc

καὶ συναγαγεῖν ταῦτα, ἐπιμέλειαν τοῦ προσπε-
 πονθότος ταῖς ὕλαις, καὶ εὐστάθειαν τοῦ ἀνεπι-
 στρεπτοῦντος· πλὴν οὐκ ἀδύνατον. εἰ δὲ μὴ,
 10 ἀδύνατον τὸ εὐδαιμονῆσαι. Ἀλλ' οἷόν τι ἐπὶ τοῦ
 πλῆ ποιοῦμεν. Τί μοι δύναται; Τὸ ἐκλέξα-
 σθαι τὸν κυβερνήτην, τοὺς ναύτας, τὴν ἡμέραν,
 11 τὸν καιρόν. Εἴτα χειμὼν ἐμπέπτωκε. Τί οὖν ἔτι
 μοι μέλει; τὰ γὰρ ἐμὰ ἐκπεπλήρωται. ἄλλου
 ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις, τῇ κυβερνήτου. Ἀλλὰ καὶ ἡ
 12 ναῦς καταδύεται. Τί οὖν ἔχω ποιῆσαι; Ὁ δύ-
 ναμαι, τοῦτο μόνον ποιοῶ· μὴ φοβούμενος ἀπο-
 πνίγωμαι, οὐδὲ κεκραγὼς, οὐδ' ἐγκαλῶν τῷ Θεῷ,
 13 ἀλλ' εἰδὼς, ὅτι τὸ γεγόμενον καὶ φθαρῆναι δεῖ. οὐ
 γάρ εἰμι αἰὼν, ἀλλ' ἄνθρωπος, μέρες τῶν πάν-
 των, ὡς ὥρα ἡμέρας· ἐνστήναί με δεῖ, ὡς τὴν
 14 ὥραν, καὶ παρελθεῖν, ὡς ὥραν. Τί οὖν μοι διαφέρει,
 πῶς

hæc duo inter sese, & in
 unum conferre, diligen-
 tiam ejus qui rebus adfici-
 tur, & constantiam illius
 qui nihil easdem curat;
 nec tamen impossibile:
 alioquin impossibile esset
 felicitatis compotem fieri.
 Sed similiter faciendum
 atque in navigatione faci-
 mus. Quid ego præstare
 possum? Eligere guberna-
 torem, nautas, diem, op-
 portunitatem. Post in-
 gruit tempestas. Quid igitur
 mihi porro curæ est?
 nam meo sum functus mu-

nere? Alterius est hoc
 argumentum, gubernato-
 ris. At & navis mergitur.
 Quid igitur est quod fa-
 ciam? Quod possum, id
 solum ago: ut non perter-
 ritus suffocer, neque cla-
 mitans, neque Deum accu-
 sans; sed ut qui norim,
 quod natum sit, ei etiam
 esse pereundum: neque
 enim sum natura æterna,
 sed homo; pars universi, ut
 hora diei: adesse me oportet,
 ut horam; & præ-
 terire, ut horam. Quid
 igitur meâ interest, quo-
 modo

πῶς παρήλθω; πότερον πνιγείς ἢ πυρέξας; δια-
γὰρ τοιούτου τινὸς δεῖ παρελθεῖν με.

Τοῦτο ὄψει ποιούντας καὶ τοὺς σφαιρίζοντας 15
ἐμπείρους. οὐδεὶς αὐτῶν διαφέρεται περὶ τοῦ ἀρ-
παστοῦ, ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ· περὶ δὲ τρῦ
βάλλειν καὶ δέχεσθαι. λοιπὸν ἐν τούτῳ ἢ εὐ- 16
ρυθμία, ἐν τούτῳ ἢ τέχνη, τὸ τάχος, ἢ εὐγνω-
μοσύνη· ἵν' ἐγὼ μὴδ' ἂν τὸν κέλπον ἐκτείνω, δύ-
νωμαι λαβεῖν αὐτό· ὁ δὲ, ἂν βάλῃ, λαμβά-
νει. *Ἄν δὲ μετὰ ταραχῆς καὶ φόβου δεχώμε- 17
θα ἢ βάλλωμεν αὐτό, ποία ἔτι παιδιά; πῶ
δὲ τις εὐσταθήσει; ποῦ δὲ τις τὸ ἐξῆς ὄψεται
ἐν αὐτῇ; Ἄλλ' ὁ μὲν ἐρεῖ βάλε, μὴ βάλης· ὁ
δὲ, μίαν ἔβαλες. Τοῦτο δὲ μάχη ἐστὶ, καὶ οὐ
παιδιά.

Τοιγαροῦν Σωκράτης ἤδει σφαιρίζειν. Πῶς; 18
Παίζειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Λέγε μοι, Φησὶν,
Ἄνυτε,

modo præteream? utrum
suffocatione, an febris? nam
tali quopiam modo est mi-
hi prætereundum.

Idem facere & eos vide-
bis, qui pila scite ludunt.
Nemo eorum de harpasto
contendit, tamquam de bo-
no aut malo; sed de eo
jaciendo, & rursus exci-
piendo. Igitur in hoc om-
nis solertia ponitur, in
hoc ars, celeritas, dexte-
ritas; ut ego, nec si sinum
expandero, id excipere pos-

sim; alius vero, si jecero,
excipiat. Quod si vero
cum perturbatione & metu
vel exceperimus vel emise-
rimus, quis jam ludus?
quis constantiae locus erit?
ubi conspicietur ludi ordo?
Sed alius dicet, jace! alius,
ne jace! alius, unam je-
cisti. Rixa hæc est, non
ludus.

Quocirca Socrates pila
sciebat ludere. Quomodo?
Jocari in judicio. Dic mi-
hi, inquit, Anyte, quo-
modo

"Ανυτε, πῶς με φῆς Θεὸν οὐ νομίζειν; Οἱ Δαί-
 μονές σοι τίνες εἶναι δοκοῦσιν; οὐχὶ ἦτοι Θεῶν
 παῖδες εἰσιν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων καὶ Θεῶν μεμιγμέ-
 19 νοι τινές; Ὁμολογήσαντος δέ· Τίς οὖν σοι δοκεῖ
 δύνασθαι ἡμιόνους μὲν ἡγεῖσθαι εἶναι, ὄνους δὲ
 μή; Ὡς ἀρπαστίῳ παίζων. Καὶ τί ἐκεῖ ἐν μέ-
 σω ἀρπάστιον; Τὸ ζῆν, τὸ δεδῆσθαι, τὸ φυγα-
 δευθῆναι, τὸ πιεῖν φάρμακον, τὸ γυναῖκας ἀφαι-
 20 ρεθῆναι, τὸ τέκνα ἐρφαναὶ καταλιπεῖν. Ταῦτα ἦν
 ἐν μέσῳ οἷς ἔπαιζεν· ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἔπαιζε, καὶ
 ἐσφαίριζεν εὐρύθμως. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, τὴν μὲν
 ἐπιμέλειαν σφαιριστικωτάτην, τὴν δὲ ἀδιαφο-
 21 ρίαν ὡς ὑπὲρ ἀρπαστίου. Δεῖ γὰρ πάντως περὶ
 τινὰ τῶν ἐκτὸς ὑλῶν φιλοτεχνεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνην
 ἀποδεχόμενον· ἀλλ', οἷα ἂν ἦ ἐκείνη, τὴν περὶ αὐ-
 τὴν φιλοτεχνίαν ἐπιδεικνύοντα. Οὕτω καὶ ὁ ὑφάν-
 τής, οὐκ ἔρια ποιεῖ, ἀλλ', οἷα ἂν παραλάβῃ, περὶ
 αὐτὰ

modo me ais Deum esse
 non putare? Dæmones
 tibi quinam esse videntur?
 Nonne ii vel Deorum filii
 sunt, vel ex Diis & homi-
 nibus commisti? Quod cum
 ille consensisset; Quis er-
 go, inquit, tibi videtur
 censere posse, mulos esse;
 nec vero esse asinos? Sic
 jocatus est, quasi pila lude-
 ret. Quæ vero ibi fuit
 proposita pila? Vita, vin-
 cula, exsilium, potio ve-
 neni, abreptio ab uxore,
 filiorum derelictio, patre

orborum. Hæc in medio
 erant, quibus ludebat: ni-
 hilominus tamen ludebat,
 & pilam scite mittebat. Sic
 & nos diligentiam, ut in
 pilæ ludo, summam adhi-
 beamus; at indifferentiam,
 quasi de pila ageretur. Om-
 nino enim in externa ali-
 qua materia elaborandum
 est; at non, quod eam per
 se probes; sed, qualiscum-
 que illa fuerit, solertiam
 in ea tuam ut demonstres.
 Sic etiam textor lanam
 non facit; sed qualemcum-
 que

αὐτὰ φιλοτεχνεῖ. Ἄλλος σοι δίδωσι τρεφὰς καὶ 22
 κτῆσιν, καὶ αὐτὰ ταῦτα δύναται ἀφελέσθαι, καὶ
 τὸ σωμάτιον αὐτό. σὺ λοιπὸν παραλαβὼν τὴν ὕλην,
 ἐργάζου. εἴτα ἂν ἐξέλθῃς μηδὲν παθὼν, οἱ μὲν 23
 ἄλλοι ἀπαντῶντές σοι συγχαρήσονται, ὅτι ἐσώθῃς·
 ὁ δ' εἰδὼς βλέπειν τὰ τοιαῦτα, ἂν μὲν ἴδῃ ὅτι
 εὐσχημόνως ἀνεστράφης ἐν τούτῳ, ἐπαινέσει καὶ
 συνησθήσεται· ἂν δὲ δι' ἀσχημοσύνην τινὰ διασε-
 σωσμένον, τὰ ἐναντία. Ὅπου γὰρ τὸ χαίρειν εὐ-
 λόγως, ἐκεῖ καὶ τὸ συγχαίρειν.

Πῶς οὖν λέγεται τῶν ἐκτός τινα κατὰ φύ- 24
 σιν, καὶ παρὰ φύσιν; Ὡς περ ἂν εἰ ἀπόλυτοι
 ᾤμεν. τῷ γὰρ ποδὶ κατὰ φύσιν εἶναι ἐρῶ·
 τὸ καθαρῶ εἶναι· ἀλλ', ἂν αὐτὸν ὡς πόδα λά-
 βῃς, καὶ ὡς μὴ ἀπόλυτον, καθήξει αὐτὸν καὶ
 εἰς πηλὸν ἐμβαίνειν, καὶ ἀκάνθας πατῆσαι, καὶ
 ἴστιν

que acceperit, eam tractat. Alius tibi largitur victum & possessiones, eademque rursus eripere potest, ipsumque corpusculum una. Tu, quod superest, acceptam materiam tracta. Post, ubi sine clade e certamine fueris egressus, alii obviam facti tibi gratulabuntur, quod incolumis evaseris: qui autem talia scienter spectat, is, siquidem te viderit in eo decenter esse versatum, collaudabit & congratulabitur; sin cum aliquo dedecore evasisse in-

tellegerit, contrarium faciet. Nam ubi gaudere rationi consentaneum est, ibidem etiam congratulari.

Quo pacto igitur dicuntur rerum externarum aliae secundum naturam esse, aliae contra naturam? Id quidem ita dicitur, quasi a communi societate soluti essemus. Nam pedi secundum naturam esse dicam, ut mundus sit a sordibus; quod si vero eum ut pedem consideres, & non ut separatum aliquid; conveniet eum aliquando & lutum ingredi,

ἔστιν ὅτε ἀποκοπῆναι ὑπὲρ τοῦ ὅλου· εἰ δὲ μὴ,
 οὐκέτι ἐστὶ πούς. τοιοῦτόν τι καὶ ἐφ' ἡμῶν ὑπο-
 25 λαβεῖν δεῖ. Τί εἶ; Ἄνθρωπος. Εἰ μὲν ὡς ἀπό-
 λυτον σκοπεῖς, κατὰ φύσιν ἐστὶ, ζῆσαι μέχρι
 γήρως, πλουτεῖν, ὑγιαίνειν. εἰ δ' ὡς ἄνθρωπον
 σκοπεῖς, καὶ μέρος ὅλου τινός, δι' ἐκεῖνο τὸ ὅλον
 νῦν μὲν σοι νοσῆσαι καθήκει, νῦν δὲ πλεῦσαι, καὶ
 κινδυνεῦσαι, νῦν δ' ἀπορηθῆναι, πρὸ ὥρας δ'
 26 ἔστιν ὅτε ἀποθανεῖν. Τί οὖν ἀγανακτεῖς; οὐκ
 οἶδας, ὅτι ὡς ἐκεῖνος οὐκέτι ἐστὶ πούς, οὕτως ἔδὲ
 σὺ ἄνθρωπος; Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; Μέρος
 πόλεως, πρώτης μὲν τῆς ἐκ Θεῶν καὶ ἀνθρώ-
 πων· μεταταῦτα δὲ τῆς ὡς ἐγγίστα λεγομένης,
 27 ἢ τις ἐστὶ μικρὸν τῆς ὅλης μίμημα. Νῦν οὖν ἐμέ
 κρίνεσθαι; Νῦν οὖν ἄλλον πυρέσσειν; ἄλλον
 πλεῖν; ἄλλον ἀποθνήσκειν; ἄλλον κατακεκρίσθαι;
 Ἀδύνα-

gredi, & super spinis in-
 cedere, & interdum etiam
 refecari pro corpore uni-
 verso; alioqui pes non am-
 plius esset: Tale aliquid
 etiam de nobis est existi-
 mandum. Quid es? Ho-
 mo. Siquidem te ut aliquid
 a communi societate solu-
 tum consideras, secundum
 naturam est, vivere usque
 ad senectam, florere opi-
 bus, valere: sin ut homi-
 nem & partem alicujus
 universi, ob universum il-
 lud nunc ægrotare tibi
 convenit, nunc navigare,
 & pericula adire, nunc in-
 opiâ conflictari, aliquando
 etiam ante tempus mori.
 Quid ergo ægre fers? an
 nescis, quemadmodum ille
 non amplius pes est, ita &
 te non amplius esse homi-
 nem? Quid enim est ho-
 mo? Pars civitatis, pri-
 mum, ejus quæ ex diis
 constat & hominibus: dein-
 de illius quæ proxime ita
 dicitur, quæ est parvum
 quoddam universæ illius
 simulacrum. Nunc ergo
 me in judicium vocari!
 Nunc ergo alium febricita-
 re! alium navigare! alium
 emori! alium condemna-
 tum

Ἀδύνατον γὰρ ἐν τοιούτῳ σώματι, ἐν τούτῳ τῷ περιέχοντι, τούτοις τοῖς συζῶσι, μὴ συμπίπτειν ἄλλοις ἄλλα τοιαῦτα. Σὸν οὖν ἔργον, ἐλθόντα 29 εἰπεῖν ἃ δεῖ, διαθέσθαι ταῦτα ὡς ἐπιβάλλει. Εἴτα ἐκεῖνος λέγει, Κρινῶ σε ἀδικεῖν. Εὖ σοι γέ- 30 νοιτο. ἐποίησα ἐγὼ τὸ ἐμέν· εἰ δὲ καὶ σὺ τὸ σὸν ἐποίησας, ὄψει αὐτός. ἔστι γὰρ τις κακείου κίνδυνος, μὴ σε λανθανέτω.

Κ Ε Φ. 5'.

Π ε ρ ῖ ἀ δ ι α φ ο ρ ῖ α ς.

Τὸ συνημμένον ἀδιάφορον· ἡ κρίσις ἡ περὶ αὐτῆ οὐκ ἀδιάφορος, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη, ἡ δόξα, ἡ ἀπάτη. Οὕτω τὸ ζῆν ἀδιάφορον, ἡ χρῆσις οὐκ ἀδιάφο- 2 ρεῖν

tum esse! *Quid mirum?* Neque enim fieri potest, ut in tali corpore, tali cœlo, talibus convictoribus, non aliis alia hujus generis accidant. Tuum igitur munus est, ut dicas ea quæ decet, atque ista admini- stres utconvenit. Post ille dicit: Reum te agam injuriarum. Bene tibi sit: Ego feci quod meum fuit: an vero & tu feceris tuum, ipse videris; est enim aliquod illius quoque periculum, ne te lateat.

CAP. VI.

De indifferentia.

Pronunciatum connexum, error. Sic & vita est res indifferens est: judicium autem de illo, non res indifferens; vitæ autem usus non est indifferens. Neque igitur, si scientia, aut opinio, aut quando vobis dixerit aliquis,

ρεῖν καὶ ταῦτα, ἀμελεῖς γίνεσθε· μήθ' ὅταν
 εἰς ἐπιμέλειάν τις ὑμᾶς παρακαλῇ, ταπεινοί,
 3 καὶ τὰς ὕλας τεθαρμακότες. Καλὸν δὲ τὸ εἰδέ-
 ναι τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν καὶ δύναμιν, ἵν' ἐν οἷς
 μὴ παρσκευάσαιο, ἡσυχίαν ἄγῃς· μηδ' ἀγα-
 νακτῇς, εἰ τινες ἄλλοι πλεῖόν σου ἔχουσιν ἐν
 4 ἐκείνοις. καὶ γὰρ σὺ ἐν συλλογισμοῖς πλεῖον ἀξιώ-
 σεις σεαυτὸν ἔχειν· καὶ ἀγανακτῶσιν ἐπὶ τούτῳ,
 παραμυθήσῃ αὐτούς· Ἐγὼ ἔμαθον, ὑμεῖς δ' οὔ.
 5 Οὕτω καὶ ὅπου τινὸς χρεῖα τριβῆς, μὴ ζήτει τὸ
 ἀπὸ τῆς χρεῖας περιγινόμενον· ἀλλ' ἐκείνου μὲν
 παραχώρει τοῖς περιτετριμμένοις, σοὶ δ' ἀρκείτω
 τὸ εὐσταθεῖν.

6 Ἄπελθε, καὶ ἀσπασαι τὸν δεῖνα. Πῶς; Οὐ
 ταπεινῶς. Ἀλλ' ἐξεκλείσθην. Διὰ θυρίδος γὰρ
 οὐκ ἔμαθον εἰσέρχεσθαι· ὅταν δὲ κεκλεισμένην
 εὗρω τὴν θύραν, ἀνάγκη μ' ἢ ἀποχωρῆσαι, ἢ
 δια-

quis, etiam hæc indiffe-
 rentia esse, negligentes
 estote; neque, si quis ad
 diligentiam vos excitarit
 humiles, & materiarum ad-
 miratores estote. Iuvabit
 vero sua quemque subsidia
 suamque facultatem nosse,
 ut, quas ad res instructus
 non sis, in iis otium agas;
 neque ægre feras, si qui
 alii plus in illis possint.
 Nam tu quoque in ratioci-
 nationibus plus tibi vindi-
 cabis; &, quod si id alii

ægre tulerint, consolabe-
 ris eos, ac, te didicisse,
 dices, illos non item. Sic
 etiam, ubi aliqua exercita-
 tio requiritur, ne id quæ-
 rito quod ex ea acquiritur:
 sed illud quidem exercita-
 tis concedito, tu vero con-
 stantiâ contentus esto.

Abi & saluta illum. Quo-
 modo? Non humiliter. At
 exclusus sum. Nempe per
 fenestram ingredi non di-
 dici: cum autem clausam
 januam invenero, necesse
 est

διὰ τῆς θυρίδος εἰσελθεῖν. Ἀλλὰ καὶ λάλησον 7
 αὐτῷ. Λαλῶ. Τίνα τρόπον; Οὐ ταπεινῶς.
 Ἀλλ' οὐκ ἐπέτυχες. Μὴ γὰρ σὸν τοῦτο τὸ ἔρ- 8
 γον ἦν, ἀλλ' ἐκείνου. τί οὖν ἀντιποιῇ τοῦ ἀλ-
 λοτρίου; αἰεὶ μέμνησο ὅ τι σὸν, καὶ τί ἀλλό-
 τριον· καὶ οὐ ταραχθήσῃ. Διὰ τοῦτο καλῶς ὁ 9
 Χρύσιππος λέγει, ὅτι, Μέχρις ἂν ἀδηλά μοι ᾖ
 τὰ ἐξῆς, αἰεὶ τῶν εὐφροστέρων ἔχομαι πρὸς τὸ
 τυγχάνειν τῶν κατὰ φύσιν· αὐτὸς γὰρ μ' ὁ Θεὸς
 τοιούτων ἐκλεκτικὸν ἐποίησεν. εἰ δέ γε ᾔδειν, ὅτι 10
 νοσεῖν μοι καθεύμαρται νῦν, καὶ ὥρων ἂν ἐπ'
 αὐτό. καὶ γὰρ ὁ πούς, εἰ φρένας εἶχεν, ὥρμαι
 ἂν ἐπὶ τὸ πηλοῦσθαι.

Ἐπεὶ τοι τίνος ἕνεκα γίνονται στάχυες; Οὐχ 11
 ἵνα καὶ ξηρανθῶσιν; Ἀλλὰ ξηραίνονται μὲν, οὐχ
 ἵνα δὲ καὶ θερισθῶσιν; οὐ γὰρ ἀπόλυτοι γίνονται.

N 2

εἰ

est ut aut. discedam, aut
 per fenestram ingrediar.
 At etiam alloquere illum.
 Alloquar. Quo pacto?
 Non humiliter. At. voti
 compos non factus es.
 Verum illud tuum munus
 non fuit, sed illius. Quid
 igitur alienum tibi vindi-
 cas? Semper memento
 quid tuum sit, quid alie-
 num; nec perturbaberis.
 Quapropter recte Chrysi-
 pus: „Quoad, inquit, ea
 „quæ futura sunt, obscura
 „mihi fuerint, amplector

„ea quæ ad naturæ confer-
 „vationem sunt aptiora:
 „nam ipse Deus hæc eli-
 „gendi facultatem mihi im-
 „pertit. Quod si vero sci-
 „rem, in fatis mihi esse,
 „ut nunc ægrotarem, etiam
 „sponte eo tenderem. nam
 „& pes, si mentem habe-
 „ret, sponte lutum ingre-
 „deretur.“

Qua de causa nascuntur
 spicæ? Nonne ut arescant?
 Nonne autem arescunt, ut
 demetantur? neque enim
 abso-

- 12 εἰ οὖν αἰσθῆσιν εἶχον, εὐχεσθαι αὐτοὺς ἔδει, ἵνα
 μὴ θερισθῶσι μηδέποτε; τοῦτο δὲ κατάρρα ἐστὶν
 13 ἐπὶ σταχύων, τὸ μηδέποτε θερισθῆναι. Οὕτως
 ἰστέον, ὅτι καὶ ἐπ' ἀνθρώπων κατάρρα ἐστὶ, τὸ
 μὴ ἀποθανεῖν· ὅμοιον τῷ μὴ πεπανθῆναι, μηδὲ
 14 θερισθῆναι. Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ ἐσμεν, ἅμα
 μὲν οὖς δεῖ θερισθῆναι, ἅμα δὲ καὶ αὐτῷ τούτῳ
 παρακολουθοῦντες ὅτι θεριζόμεθα, διὰ τοῦτο ἀγα-
 νακτοῦμεν. οὔτε γὰρ ἴσμεν τίνες ἐσμεν, οὔτε με-
 μελετήκαμεν τὰ ἀνθρωπικά, ὥς οἱ ἵππικοὶ τὰ
 15 ἵππικα. Ἀλλὰ Χρυσάντας μὲν παίειν μέλλων
 τὸν πολέμιον, ἐπειδὴ τῆς σάλπιγγος ἤκουσεν ἀνα-
 καλούσης, ἀνέσχευ· οὕτω προὔργιαίτερον ἔδοξεν
 αὐτῷ, τὸ τοῦ στρατηγοῦ πρῶσταγμα, ἢ τὸ ἴδιον
 16 ποιεῖν· ἡμῶν δ' οὐδεὶς θέλει, οὐδὲ τῆς ἀνάγκης
 καλούσης, εὐλύτως ὑπακοῦσαι αὐτῇ· ἀλλὰ κλάον-
 τες καὶ στένοντες πάσχομεν ἅ' πάσχομεν, καὶ
 πε-

absolutæ per se sunt in re-
 rum natura. Quod si igitur
 sensum haberent, vota-
 ne facere deberent, ne
 umquam demeterentur? Ea
 vero spicis execratio foret,
 numquam eas demeti. Sic
 hominibus etiam execra-
 tionem fore sciendum est,
 numquam eos emori: ne-
 que aliud id esse, quam ne-
 que maturescere umquam,
 neque demeti. Nos autem
 cum iidem simus, quos &
 demeti oportet, & qui istud
 ipsum intelligamus, nos

demeti; propterea succen-
 semus. Neque enim sci-
 mus qui simus, neque res
 humanas ita meditas ha-
 bemus, ut equites res eque-
 stres. Sed Chrysantas qui-
 dem percussurus hostem,
 cum receptui cani audi-
 visset, cohibuit impetum;
 adeo præstantius ei vide-
 batur imperatoris, quam
 suam exsequi, voluntatem:
 nostrum autem nemo vult
 ne necessitati quidem vo-
 canti prompte obtemperare;
 sed plorantes & gementes
 pati-

περιστάσεις αὐτὰ καλοῦντες. Ποίας περιστάσεις, 17
 ἄνθρωπε; Εἰ περιστάσεις λέγεις τὰ περιεστηκό-
 τα, πάντα περιστάσεις εἰσὶν· εἰ δ' ὡς δύσκολα
 καλεῖς, ποίαν δυσκολίαν ἔχει, τὸ γεγόμενον φθα-
 ρῆναι; Τὸ δὲ φθεῖρον, ἢ μάχαιρά ἐστιν, ἢ τρο- 18
 χὸς, ἢ θάλασσα, ἢ κεραμὶς, ἢ τύραννος. Τί σοι
 μέλει, ποία ὁδῶ καταβῆς εἰς ἄδου; ἴσαι πᾶσαι
 εἰσιν. Εἰ δὲ θέλεις ἀκοῦσαι τᾶληθῆ, συντοματέ- 19
 ρα, ἣν πέμπει ὁ τύραννος. Οὐδέποτε οὐδεὶς τύ-
 ραννος ἔξ μηνὸς τινὰ ἔσφαξε· πυρετὸς δὲ καὶ ἐνί-
 αὐτῷ πολλάκις. Ψέφος ἐστὶ ταῦτα πάντα, καὶ
 κόμπος κενῶν ὀνομάτων.

Τῇ κεφαλῇ κινδυνεύω ἐπὶ Καίσαρος. Ἐγὼ δ' 20
 οὐ κινδυνεύω, ὅς οἱκῶ ἐν Νικοπέλει, ὅπου σεισμοὶ
 τοσοῦτοι; Σὺ δ' αὐτὸς ὅταν διαπλέης τὸν Ἀδρίαν,
 τίνι κινδυνεύεις, οὐ τῇ κεφαλῇ; Ἀλλὰ καὶ τῇ 21

N 3

ὑπο-

patimur quæ nobis acci-
 dunt, & περιστάσεις ista
 vocamus. Quales περιστά-
 σεις, homo? Si περιστά-
 σεις ea vocas quæ te cir-
 cumstant, omnia sunt περι-
 στάσεις: sin res asperas sic
 appellas, quid in eo inest
 asperum, ut, ortum quod
 sit, idem & intereat? Id
 autem quod interimit, aut
 gladius est, aut rota, aut
 mare, aut testa, aut tyran-
 nus. Quid tua refert, quâ
 viâ descendas ad orcum?
 Omnes viæ pares sunt.
 Quod si verum audire vo-

lueris, compendiosior ea
 est, quâ te tyrannus mit-
 tit. Numquam ullus ty-
 rannus per sex menses
 quemquam jugulavit: fe-
 bris autem, sæpe per totum
 annum. Strepitus hæc
 omnia sunt, & jactatio
 inanium verborum.

In periculo capitis sum
 apud Cæsarem. Ego vero
 non periclitor, qui Nico-
 poli habitem, ubi tot sunt
 terræmotus? Et tu ipse,
 cum Adriam transmittis,
 cujus rei discrimen adis?
 non-

- ὑπολήψει κινδυνεύω. Τῇ σῇ; πῶς; τίς γάρ σε ἀναγκάσαι δύναται ὑπολαβεῖν τι, ὧν οὐ θέλεις; Ἀλλὰ τῇ ἀλλοτρίᾳ; Καὶ ποῖός ἐστι κίνδυνος
 22 σός, ἄλλους τὰ ψεύδη ὑπολαβεῖν; Ἀλλ' ἐξο-
 ρισθῆναι κινδυνεύω. Τί ἐστὶν ἐξορισθῆναι; ἀλλα-
 χοῦ εἶναι ἢ ἐν Ῥώμῃ; Ναί. τί οὖν, ἂν εἰς Γύα-
 ρα πεμφθῶ; Ἄν σοι ποιῇ, ἀπελεύσῃ. εἰ δὲ
 μὴ, ἔχεις ποῦ ἀντὶ Γυάρων ἀπέλθῃς, ὅπου καὶ
 κείνος ἐλεύσεται, ἂν τε θέλῃ, ἂν τε μὴ, ὁ
 23 πέμπων σε εἰς Γύαρα. Τί λοιπὸν ὡς ἐπὶ μεγάλας
 ἀνέρχῃ; Μικρότερά ἐστι τῆς παρασκευῆς· ἵν'
 εἴπῃ νέος εὐφυής, ὅτι, Οὐκ ἦν τσούτου, τσού-
 των μὲν ἀκηκρέναι, τσαῦτα δὲ γεγραφέναι, το-
 σούτῳ δὲ χρόνῳ παρακεκαθικέναι γεροντίῳ οὐ πολ-
 24 λοῦ ἀξίῳ. Μόνον ἐκείνης τῆς διαιρέσεως μέμνησο,
 καθ' ἣν διρίζεται τὰ σά; καὶ τὰ οὐ σά· μή
 25 ποτ' ἀντιποιήσῃ τινὲς τῶν ἀλλοτρίων.* Βῆμα,
 καὶ

nonne capitis? At de opi-
 nione etiam periclitor. De
 tua ne? Quomodo? Quis
 enim te cogere possit opi-
 nari quod nolis? An de
 aliena? Quod vero tuum
 est periculum, si alii falsa
 opinentur? At in periculo
 relegationis sum. Quid est
 relegari? Annon, alibi
 esse quam Romæ? Immo:
 quid ergo, si in Gyara
 mittar? Si tibi conducit,
 abibis: sin minus, habes
 quo pro Gyaris abeas; quo
 & ille veniet, siue nolens

siue volens, qui te in Gya-
 ra mittit. Quid igitur tan-
 dem, tamquam ad magna,
 Romam proficisceris. Mi-
 nora ista sunt hac præpara-
 tione: ita ut dicturus sit
 adolescens bonæ indolis,
 non fuisse tanti, tam multa
 audivisse, tam multa scri-
 pisse, tanto tempore sene-
 cioni haud magni pretii
 adsedisse. Illius duntaxat
 divisionis memineris, quæ
 distinguuntur quæ tua sunt;
 & quæ non sunt; ne quid
 umquam alienum tibi vin-
 dices.

καὶ φυλακὴ, τόπος ἐστὶν ἐκάτερον, ὁ μὲν ὑψη-
 λός, ὁ δὲ ταπεινός· ἡ προαίρεσις δ' ἴση, ἂν ἴσῃ
 αὐτὴν ἐν ἐκατέρῳ φυλάξαι θέλῃς, δύναται φυ-
 λαχθῆναι. Καὶ τότε ἐτόμεθα ζηλωταὶ Σωκρά- 26
 τας, ὅταν ἐν φυλακῇ δυνώμεθα παιᾶνας γρά-
 φειν. Μέχρι δὲ νῦν ὡς ἔχομεν, ὅρα εἰ ἠνεσχό- 27
 μεθα ἂν ἐν τῇ φυλακῇ ἄλλου τινὸς ἡμῖν λέγον-
 τος, Θέλεις ἀναγνῶ σοι παιᾶνας; Τί μοι πράγ-
 ματα παρέχεις; οὐκ οἶδας τὰ ἔχοντά με κακά;
 ἐν τούτοις γάρ μοι ἐστίν; Ἐν τίσιν οὖν; Ἀπο-
 θνήσκειν μέλλω. Ἄνθρωποι δ' ἄλλοι ἀθάνατοι
 ἔσονται;

N 4

ΚΕΦ.

dices. Tribunal & carcer, utrumque locus est, alter editus, alter humilis: voluntas autem, si utroque loco parem conservare volueris, potest par eademque conservari. Et tunc Socratis æmulatores erimus, cum in carcere pæanas scribere poterimus. Haftenus autem ut adfecti sumus, vide num ferremus alium quemdam in carcere nobis dicentem, Visne tibi Pæanas recitem? Quid mihi negotium faceffis? an nescis quibus sim in malis? hocne mihi in his licet? In quibus vero? Mortem sum obiturus. Numquid vero reliqui homines immortales erunt?

Κ Ε Φ. Ζ'.

Π ῶ ς μ α ν τ ε υ τ έ ο υ .

Διὰ τὸ ἀκαίρως μαντεύεσθαι, πολλὰ πολλοὶ κα-
 2 θήκοντα παραλείπομεν. Τί γὰρ ὁ μάντις δύνα-
 ται πλέον ἰδεῖν θανάτου, ἢ κινδύνου, ἢ νόσου, ἢ
 3 ὅλως τῶν τοιούτων; Ἄν οὖν δέη κινδυνεῦσαι ὑπὲρ
 τοῦ φίλου, ἂν δὲ καὶ ἀποθανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ
 καθήκη, ποῦ μοι καιρὸς ἔτι μαντεύεσθαι; οὐκ
 ἔχω τὸν μάντιν ἔσω, τὸν εἰρηκότα μοι τὴν οὐ-
 σίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ; τὸν ἐξηγη-
 4 μένον τὰ σημεῖα ἀμφοτέρων; Τί οὖν ἔτι χρεῖαν
 ἔχω τῶν σπλάγχχνων, ἢ τῶν οἰωνῶν; ἀλλ' ἀνέ-
 5 χομαι λέγοντος ἐκείνου, Συμφέρει σοι; Τί γὰρ
 ἐστὶ συμφέρον, οἶδε; τί ἐστὶν ἀγαθόν, οἶδε;
 μεμάθηκεν, ὥσπερ τὰ σημεῖα τῶν σπλάγχχνων,
 οὕτω

C A P. VII.

Quo pacto sint consulendi Vates.

Propter intempestivam di-
 vinationis curam, multi
 multa officia negligimus.
 Quid enim vates prævidere
 amplius potest, quam mor-
 tem, aut periculum, aut
 morbum, aut aliquid deni-
 que ejus generis? Quod si
 igitur discrimen adeundum
 pro amico est, aut etiam
 mortem pro eo oppetere
 convenit; quis mihi jam

adhuc divinandi locus?
 nonne intus habeo vatem,
 qui naturam boni & mali
 mihi edisseruit? qui utrius-
 que signa enarravit? Quid
 ergo præterea requiro aru-
 spicinam aut augurium?
 At eum fero, cum dicit,
 Hoc tibi conducibile est?
 Quid enim sit conducibile,
 novit - ne ille? quid sit
 bonum, novit? num, ut
 visce-

οὕτω σημεία τινὰ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; εἰ γὰρ
 τούτων οἶδε σημεία; καὶ καλῶν καὶ αἰσχυρῶν
 οἶδε, καὶ δικαίων καὶ ἀδίκων. Ἄνθρωπε, σύ 6
 μοι λέγε, τί σημαίνεται, ζωὴ ἢ θάνατος, πε-
 νία ἢ πλοῦτος· πότερον δὲ συμφέρει ταῦτα, ἢ
 ἀσύμφορά ἐστιν, οὐ σοῦ μέλλω πυνθάνεσθαι.
 Διὰ τί ἐν γραμματικοῖς οὐ λέγεις· ἐνθαδ' οὖν, 7
 ἔπου πάντες ἄνθρωποι πλανώμεθα, καὶ πρὸς
 ἀλλήλους μαχόμεθα; Διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ καλῶς 8
 εἶπεν, ἢ πέμψαι θέλουσα τῇ Γρατίλλῃ ἐξωρι-
 σμένην τὸ πλοῖον τῶν ἐπιμηνίων, κατὰ τὸν εἰπόν-
 τα, ὅτι ἀφαιρήσεται αὐτὰ Δομιτιανός· Μᾶλ-
 λον θέλω, φησὶν, ἵν' ἐκείνος αὐτὰ ἀφέληται, ἢ
 ἐγὼ μὴ πέμψω.

Τί οὖν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ συνεχῶς μαντεύεσθαι 9
 ἄγει; Ἡ δειλία, τὸ φοβεῖσθαι τὰς ἐκβάσεις.
 Διὰ τοῦτο κολακεύομεν τοὺς μάντεις· Κληρονο-
 μήσω,

N 5

μήσω,

viscerum, sic etiam bono-
 rum & malorum signa di-
 dicit? nam si horum si-
 gna novit, honestorum
 etiam & turpium novit, &
 justorum & injustorum.
 Homo, tu mihi dic, quid
 portendatur, vita an mors,
 paupertas an divitiæ: utrum
 vero hæc conducant, nec-
 ne, non ex te auditurus
 sum. Cur in grammaticis
 non dicis; sed hîc demum,
 de rebus ubi omnes homi-
 nes erramus, & inter nos

dissentimus? Quapropter
 recte illa mulier, quæ cum
 Gratillæ relegatæ navem
 cibaria vehentem missura
 esset, ei qui dixerat, fore
 ut Domitianus illa eripe-
 ret, respondit: Malo ut
 Domitianus eripiat, quam
 ut ego non mittam.

Quid ergo nos ad fre-
 quentes divinationes addu-
 cit? Timiditas, sollicitudo
 de eventu. Propterea vati-
 bus adulamur. Domine,
 capiamne patris heredita-
 tem?

μήσω, Κύριε, τὸν πατέρα; Ἰδωμεν· ἐπεκθυσώμεθα. Ναὶ, Κύριε, ὡς ἡ τύχη θέλει. Ἐπὶ αὐτῇ, Κληρονομήσεις· ὡς παρ' αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν εἰληφότες, εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ. Διὰ
 10 τοῦτο καὶ κείνοι λοιπὸν ἐμπαΐζουσιν ἡμῖν. Τί οὖν; Δεῖ δίχα ὀρέξεως ἔρχεσθαι, καὶ ἐκκλίσεως· ὡς ὁ ὁδοιπόρος συνθάνεται παρὰ τοῦ ἀπωντήσαντος, ποτέρα τῶν ὁδῶν φέρει· οὐκ ἔχων ὀρεξιν πρὸς τὸ τὴν δεξιὰν μᾶλλον φέρειν ἢ τὴν ἀριστεράν. οὐ γὰρ τούτων τινὰ ἀπελθεῖν θέλει, ἀλλὰ τὴν
 11 φέρουσαν. Οὕτως ἔδει καὶ ἐπὶ τὸν Θεὸν ἔρχεσθαι, ὡς ὁδηγόν· ὡς τοῖς ὀφθαλμοῖς χρώμεθα, οὐ παρακαλοῦντες αὐτούς, ἵνα τοιαῦτα μᾶλλον ἡμῖν δεικνύωσιν, ἀλλ', οἷα ἐνδείκνυνται, τούτων
 12 τὰς φαντασίας δεχόμενοι. Νῦν δὲ τρέμοντες τὸν ὀρνιθάριον κρατοῦμεν, καὶ τὸν Θεὸν ἐπικαλούμενοι δεόμεθα αὐτοῦ· Κύριε ἐλέησον, ἐπὶ
 τρεψόν

tem? Videamus: rem divi-
 nam faciamus. Sane, do-
 mine, ut fortuna volet.
 Si dixerit, Capiēs hæredi-
 tatem: tamquam ab ipso
 hæreditatem acceperimus,
 sic ei gratias agimus. Ita-
 que reliquum est, ut illu-
 dant illi nobis. Quid er-
 go? Citra adpetitionem &
 averfationem est acceden-
 dum: quemadmodum via-
 tor ex obvio quærit, utra
 via sit infistenda; neque
 cupit, ut dextra potius,
 quam sinistra, eo quo vult

ducat; neque enim harum
 alterutrâ pergere vult, sed
 eâ quæ recta ducat. Sic
 etiam ad Deum erat ac-
 cedendum, tamquam ad
 viæ ducem: quemadmo-
 dum oculis utimur, quos
 non obsecramus, ut tales
 res potius ostendant; sed,
 quales illi res nobis
 ostendunt, tales imagines
 earum accipimus. Nunc
 vero tremantes augurem
 manu prehendimus, Deum-
 que invocantes precamur
 eum: Domine miserere nô-
 stri!

τρεψόν μοι ἐξελθεῖν. Ἀνδράποδον, ἄλλο γάρ 13
 τι θέλεις, ἢ τὸ ἄμεινον; ἄλλο οὖν τι ἄμεινον,
 ἢ τὸ τῷ Θεῷ δοκεῖν; Τί, τὸ ὅσον ἐπὶ σοί, 14
 διαφθείρεις τὸν κριτὴν, παράγεις τὸν σύμ-
 βουλον;

Κ Ε Φ. η'.

Τίς ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ.

Ὁ Θεὸς ὠφέλιμος. ἀλλὰ καὶ τὰγαθὸν ὠφέ-
 λιμον. εἰκὸς οὖν, ὅπου ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ
 εἶναι καὶ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ. Τίς οὖν οὐσία Θεοῦ; 2
 Σάρξ; Μὴ γένοιτο. Ἀγρός; Μὴ γένοιτο.
 Φήμη; μὴ γένοιτο. Νοῦς, ἐπιστήμη, λόγος
 ὀρθός; Ναί. Ἐνταῦθα τοίνυν ἀπλῶς ζήτει τὴν 3
 οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ. ἐπεὶ τοι μή τι αὐτὴν ἐν
 φυτῷ

stri! Fac mihi exeundi po-
 testatem! Mancipium, num-
 quid aliud mavis, quam
 quod melius? quid vero
 aliud melius, quam quod

Deo visum est? Cur, quan-
 tum in te est, judicem cor-
 rumpis, & consiliarium se-
 ducis?

C A P. VIII.

Quæ sit natura boni.

DEUS (*sud natura*) prod-
 est: sed & Bonum prodest:
 consentaneum est igitur, ubi
 Dei natura sit, ibi & Boni
 esse naturam. Quæ est igi-
 tur natura Dei? An caro?

Abfit. Ager? Abfit. Fama?
 Abfit. Mens, scientia, recta
 ratio? Certe. Hic igitur
 omnino naturam boni quæ-
 rito. Etenim anne in plan-
 ta illud quæris? Non. An
 in

Φυτῶ ζητεῖς; Οὐ. Μή τι ἐν ἀλόγῳ; Οὐ. Ἐν
 λογικῷ οὖν ζητῶν, τί ἐτι ἀλλὰ χρῶν ζητεῖς, ἢ
 4 ἐν τῇ παραλλαγῇ τῇ πρὸς τὰ ἀλόγα; Τὰ
 φυτὰ οὐδὲ φαντασίαις χρηστικά ἐστι, διὰ τοῦ-
 το οὐ λέγεις ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀγαθόν. δεῖται οὖν
 5 τὸ ἀγαθὸν χρήσεως φαντασιῶν. Ἄρα γε μόνης;
 εἰ γὰρ μόνης, λέγε, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις
 τὰ ἀγαθὰ εἶναι, καὶ εὐδαιμονίαν καὶ κακοδαι-
 6 μονίαν. νῦν δ' οὐ λέγεις, καὶ καλῶς ποιεῖς· εἰ
 γὰρ καὶ τὰ μάλιστα χρῆσιν φαντασιῶν ἔχει,
 ἀλλὰ παρακολούθησιν γε τῇ χρήσει τῶν φαντα-
 σιῶν οὐκ ἔχει. καὶ εἰκότως. ὑπηρετικά γὰρ γέ-
 7 γονεν ἄλλοις, οὐκ αὐτὰ προηγούμενα. Ὁ ὄνος
 ἐπεὶ γέγονε μή τι προηγούμενος; οὐ· ἀλλ' ὅτι
 νότου χρεῖαν εἶχομεν, βαστάζειν τι δυναμένου.
 ἀλλὰ, ἢ Δία, καὶ περιπατῶντας αὐτῷ χρεῖαν
 εἶχομεν· διὰ τοῦτο προσεῖληφε καὶ τὸ χρῆσθαι
 φαν-

in bruto? Non. Cum igitur
 in eo quæras, quod sit
 rationis particeps; cur ad-
 huc alibi quæris, quam in
 eo quo animal ratione præ-
 ditum præstat bruto? Plan-
 tæ quia ne visorum quidem
 usum habent, ea de causa
 Bonum in eis esse negas.
 Bonum igitur usum viso-
 rum requirit. Num vero
 hoc duntaxat? Quod si hoc
 tantum, dic in reliquis
 etiam animantibus inesse
 Bona, inesse felicitatem &
 infelicitatem. Nunc id tu

non dicis; & recte facis.
 Nam ut maxime sint viso-
 rum usu prædita; id tamen
 non habent, ut visorum
 usum intelligant: & meri-
 to: nam ad aliorum mini-
 sterium ea destinata sunt,
 non quæ principatum te-
 neant. Asinus enim num
 ad principatum natus est?
 Non: sed, quod tergo
 nobis opus erat, quod one-
 ra ferre posset. Enimvero
 & id sane nobis fuit opus,
 ut is ambulare posset:
 eaque de causa usum et-
 iam

Φαντασίαις· ἄλλως γὰρ περιπατεῖν οὐκ ἐδύνατο. καὶ λοιπὸν αὐτῷ που πέπαυται. εἰ δὲ καὶ αὐ- 8
τός που προσειλήφει παρακολουθεῖν τῇ χρήσει
τῶν Φαντασιῶν· καὶ δῆλον ὅτι κατὰ λόγον ἐκ
ἑτ' ἂν ἡμῖν ὑπετέτακτο, ἐδὲ τὰς χρεῖας ταύ-
τας παρεῖχεν, ἀλλ' ἦν ἂν ἴσος ἡμῖν καὶ ὅμοιος.

Οὐ θέλεις ὅν ἐκεῖ ζητεῖν τὴν ἑστίαν τῷ ἀγα- 9
θῷ, ἢ μὴ παρόντος, ἐπ' οὐδενὸς τῶν ἄλ-
λων θέλεις λέγειν τὸ ἀγαθόν; Τί οὖν; οὐκ 10
ἔστι Θεῶν ἔργα καὶ κεῖνα; Ἔστιν, ἀλλ' οὐ
προηγούμενα, οὐδὲ μέρη Θεῶν. Σὺ δὲ προηγέ- 11
μενον εἶ· σὺ ἀπόσπασμα εἶ τῷ Θεῷ· ἔχεις
τι ἐν σεαυτῷ μέρος ἐκείνου. Τί οὖν ἀγνοεῖς σου
τὴν εὐγένειαν; Τί οὐκ οἶδας, πόθεν ἐλήλυθας;
Οὐ θέλεις μεμνησθαι ὅταν ἐσθίης, τίς ὢν 12
ἐσθίης, καὶ τίνα τρέφεις; ὅταν συνουσία χρηῖ-
τις

iam visorum accepit: aliter enim ambulare non potuisset. Cæterum hic tandem cessatum est. Quod si illud etiam esset ei datum, ut visorum usum intelligeret; consequens scilicet foret, ut nostrum imperium esset recusaturus, neque usus nobis illos præbiturus, sed par nobis, nostrique similis futurus.

Non igitur in eo naturam Boni vis quærere, quo non præsentem, nequaquam

in cæteris Bonum esse positum dixeris? Quid igitur? annon & illa Deorum sunt opera? Sunt; at non præcipua, neque Deorum partes. Tu vero principale quiddam es; tu aliquid es a Deo avulsum; tu habes in te aliquam Dei partem. Cur ergo nobilitatem tuam ignoras? Cur nescis, unde veneris? Non meminisse vis, cum edis, qui sis qui edas, & quem alas? Cum uxoris con-

- τίς ὦν χρῆ; ὅταν ὁμιλία, ὅταν γυμνάζη, ὅταν διαλέγη, οὐκ οἶδας ὅτι θεὸν τρέφεις; θεὸν γυμνάζεις; θεὸν περιφέρεις, τάλας, καὶ ἀγνοεῖς.
- 13 Δοκεῖς μὲ λέγειν ἀργυροῦν τινὰ ἢ χρυσοῦν ἔσωθεν; Ἐν σαυτῷ φέρεις αὐτὸν, καὶ μολύνων οὐκ αἰσθάνῃ, ἀκαθάρτοις μὲν διανοήμασι, ῥυπαραῖς
- 14 δὲ πράξεσι. Καὶ ἀγάλλματος μὲν τοῦ Θεοῦ παρόντος, οὐκ ἂν τολμήσῃς τι τούτων ποιεῖν, ὧν παιεῖς αὐτοῦ δὲ τοῦ Θεοῦ παρόντος ἔσωθεν, καὶ ἐφορῶντος πάντα, καὶ ἐπακούοντος, οὐκ αἰσχύνη ταῦτα ἐνθυμούμενος καὶ ποιῶν, ἀναίσθητε τῆς σαυτοῦ φύσεως, καὶ θεοχόλωτε.
- 15 Λοιπὸν ἡμεῖς τί φοβούμεθα, ἐκπέμποντες νέον ἐπὶ τινὰς πράξεις ἐκ τῆς σχολῆς, μὴ ἄλλως ποιήσῃ τι, μὴ ἄλλως φάγῃ, μὴ ἄλλως συνουσιάσῃ, μὴ ταπεινώσῃ αὐτὸν ῥάκη περιτεθέντα, μὴ ἐπάξῃ κομψὰ

consuetudine uteris, qui sis qui utaris? cum colloqueris, cum exerceris, cum disputas, an nescis te Deum alere? Deum exercere? Deum circumfers, miser; & ignoras. Num me argenteum aliquem dicere putas, aut auratum extrinsecus? In te ipso fers; teque eum inquinare non animadvertis, cum impuris cogitationibus, tum sordidis actionibus. Et simulacro quidem Dei praesente non auderes quid-

quam eorum facere quae facis: ipso autem Deo praesente intrinsecus, & omnia tum intuentem, tum audientem, non pudet te ista cogitare & facere; ignare naturae tuae, & Diis invise!

Proinde quid timemus, cum adolescentem e schola ad res aliquas obeundas ablegamus, ne quid secus faciat, ne intemperanter comedat, ne se libidinibus polluat, ne vel humilem abjectumque eum reddant circumjecti panni, vel ani-

mm

κομψὰ ἱμάτια; Οὗτος οὐκ οἶδεν αὐτοῦ θεόν. οὐ- 16
 τος οὐκ οἶδε, μετὰ τίνος ἀπέρχεται. Ἀλλ' ἀνε-
 χόμεθα λέγοντος αὐτοῦ. Σὲ ἤθελον ἔχειν; Ἐκεῖ 17
 τὸν θεόν οὐκ ἔχεις; εἴτ' ἄλλον τινὰ ζητεῖς, ἐκεῖ-
 νον ἔχων; ἢ ἄλλα σοι ἐρεῖ ἐκεῖνος ἢ ταῦτα;
 Ἀλλ' εἰ μὲν τὸ ἄγαλμα ἦς τὸ Φειδίου, ἢ Ἀθηνᾶ, 18
 ἢ ὁ Ζεὺς, ἐμέμνητο ἂν καὶ σαυτοῦ καὶ τοῦ τεχνί-
 του· καί, εἰ τινὰ αἰσθῆσιν εἶχες, ἐπείρω ἂν μη-
 δὲν ἀνάξιον ποιεῖν τοῦ κατασκευάσαντος, μηδὲ σε-
 αυτοῦ, μηδ' ἐν ἀπρεπεῖ σχήματι φαίνεσθαι τοῖς
 ὄρωσι. Νῦν δέ σε ὅτι ὁ Ζεὺς πεποίηκε, διὰ τοῦτο 19
 ἀμελεῖς οἷόν τινά δείξεις σεαυτόν; Καί τοι ὁ τεχνί-
 τής τῷ τεχνίτῃ ὅμοιος; ἢ τὸ κατασκεύασμα τῷ
 κατασκευάσματι; Καὶ ποῖον ἔργον τεχνίτου εὐθύς 20
 ἔχει τὰς δυνάμεις ἐν ἑαυτῷ, ἃς ἐμφαίνει διὰ τῆς
 κατασκευῆς; οὐχὶ λίθος ἐστίν, ἢ χαλκός, ἢ
 χρυσός, ἢ ἐλέφας; καὶ ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Φειδίου,
 ἀπαξ

mum ejus tumefaciant ele-
 gantes vestes? Hic deum
 suum ignorat: hic nescit,
 quo comite abeat. At eum
 ferimus dicentem, Te co-
 mitem habere vellem? An
 ibi Deum non habes? an,
 cum illum habeas, requiris
 alium? an is alia tibi dicet,
 quam hæc? At si Phidiæ
 statua esses, sive Minerva,
 sive Jupiter; tui opificis
 meminisses, & si quem ha-
 beres sensum, operam da-
 res, ne quid indignum vel
 eo qui te fabricasset, vel

temet ipso, admitteres;
 neve indecoro habitu ab iis
 conspicereris, qui te spe-
 ctarent. Nunc, quia te
 Jupiter fecit; idcirco, qua-
 lem te demonstrates, non
 curas? Atqui estne artifex
 artificii similis, aut opifi-
 cium opificio? Ne longius
 abeam; cujus artificis opus
 ejusmodi est, ut eas in se
 vires habeat, quas per fa-
 bricam demonstrat? nonne
 lapis est, aut æs, aut au-
 rum, aut ebur? Nam Phi-
 diæ quidem Minerva, se-
 mel

ἅπαξ ἐκτείνασα τὴν χεῖρά, καὶ τὴν Νίκην ἐπ' αὐτῆς
 δεξαμένη, ἔστηκεν οὕτως ὅλῳ τῷ αἰῶνι. τὰ δὲ
 τοῦ Θεοῦ, κινούμενα, ἔμπνοα, χρηστικά Φαντα-
 21 σιῶν, δοκιμαστικά. Τούτου τοῦ δημιουργοῦ κατα-
 σκεύασμα ὦν, καταισχύνεις αὐτόν; Τί δ', ὅτι
 οὐ μόνον σε κατεσκεύασεν, ἀλλὰ καὶ σοὶ μόνῳ
 22 ἐπίστευσε, καὶ παρακατέθετο; Οὐδὲ τούτου με-
 μνήσῃ, ἀλλὰ καὶ καταισχύνεις τὴν ἐπιτροπὴν; Εἰ
 δέ σοι ὀρφανόν τινα ὁ Θεὸς παρέθετο, οὕτως ἂν
 23 αὐτοῦ ἡμέλεις; Παραδέδωκέ σοι σεαυτὸν, καὶ λέ-
 γει· Οὐκ εἶχον ἄλλον πιστότερόν σου, τοῦτόν μοι
 φύλασσε τοιοῦτον, οἷος πέφυκεν, αἰδήμονα, πιστόν,
 ὑψηλόν, ἀκατάπληκτον, ἀπαθῆ, ἀτάραχον. εἶτα
 σὺ οὐ φυλάσσεις.

24 Ἀλλ' ἐροῦσι· Πότερ' ἡμῖν οὗτος ὀφρὺν ἐνήνο-
 χε, καὶ σεμνοπροσωπεῖ; Οὐπω κατ' ἀξίαν. ἔτι
 γὰρ

mel porrectâ manu, in
 eamque Victoriâ receptâ,
 sic per omne stat ævum:
 Dei autem opera moventur,
 spirant, visis utuntur, ea-
 que explorant. Hujus opi-
 ficis cum fabrica sis, pudore
 illum adficijs? Quid
 porro, quod te non fecit
 modo, sed & tibi uni te
 credidit, & tuæ fidei com-
 misit? Ne hoc quidem re-
 cordabere; sed & id ipsum,
 quod fidei tuæ commissum
 est, fœdabis? At vero si
 quem tibi pupillum Deus
 tradidisset, itane eum ne-

gligeres? Tradidit tibi te-
 met ipsum, aliumque se
 habuisse te fideliozem ne-
 gat: „Hunc, inquit, mihi
 „conserva talem, qualis suâ
 „naturâ est, verecundum,
 „fidelem, sublimem, im-
 „perterritum, perturbatio-
 „ne tumultuque vacuum.“
 Tu vero eum non conser-
 vas!

At dicent: „Unde nobis
 „iste supercilium hoc adtu-
 „lit, & vultus gravitatem
 „præ se fert?“ Immo vero,
 nondum uti par est. Non-
 dum enim confido eis quæ
 didici,

γὰρ οὐ θαρσύνω οἷς ἔμαθον, καὶ συγκατεθέμην·
 ἔτι τὴν ἀσθενείαν τὴν ἐμαυτοῦ φοβοῦμαι. Ἐπεὶ 25
 τοι ἄφετέ με θαρσύνῃσαι· καὶ τότε ὄψεσθε βλέμ-
 μα οἷον δέῃ, καὶ σχῆμα οἷον δέῃ· τότε ὑμῖν δεί-
 ξω τὸ ἄγαλμα, ὅταν τελειωθῇ, ὅταν στιλπνωθῇ.
 Τί δοκεῖτε; Ὀφρύν; Μὴ γένοιτο. μὴ γὰρ ὁ 26
 Ζεὺς ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ὀφρὺν ἀνέσπακεν; ἀλλὰ
 πέπηγεν αὐτοῦ τὸ βλέμμα, οἷον δέῃ εἶναι τοῦ
 ἐροῦντος·

Οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλόν.

Τοιοῦτον ὑμῖν δείξω ἐμαυτὸν, πιστὸν, αἰδήμονα, 27
 γενναῖον, ἀτάραχον. Μή τι οὖν ἀθάνατον, ἀγή- 28
 ρων, μή τι ἄνοσον; ἀλλ' ἀποθνήσκοντα θείως,
 νοσοῦντα θείως. Ταῦτα ἔχω, ταῦτα δύναμαι·
 τὰ δ' ἄλλα οὔτε ἔχω, οὔτε δύναμαι. Δείξω 29
 ὑμῖν

didici, & quibus adensus
 sum: adhuc imbecillitatem
 meam timeo. Etenim fini-
 te me paululum sumere
 animos; tum videbitis vul-
 tum qualem decet, & ha-
 bitum qualem decet: tum
 vobis ostendam statuam,
 cum absoluta fuerit, cum
 expolita. Quid putatis?
 Supercilium esse hoc? Ab-
 sit. Numquid enim Jupi-
 ter Olympius supercilium
 adtollit? Non; sed vultus
 ejus fixus est, ut ejus esse
 decet, qui dicturus sit:

Epist. Dissert. T. I.

*Non enim promissum
 meum revocabile, neque
 fallax.*

Talem me præbebo vobis;
 fidelem, verecundum, for-
 tem, perturbatione vacu-
 um. Num ergo immorta-
 lem, senectutis aut mor-
 borum expertem? Non;
 sed eum, qui divinitus mo-
 riatur, qui divinitus ægro-
 tet. Hæc habeo, hæc pos-
 sum; reliqua nec habeo,
 nec possum. Ostendam
 vobis nervos philosophi.
 Qua-

ὑμῖν νεῦρα φιλοσόφου. Ποῖα νεῦρα; Ὅρεξιν ἀναπότευκτον, ἑκκλισιν ἀπερίπτωτον, ὁρμὴν καθήκουσαν, πρέθεσιν ἐπιμελῇ, συγκατάθεσιν ἀπρόπτωτον. Ταῦτα ὄψεσθε.

Κ Ε Φ. θ'.

Ὅτι οὐ δυνάμενοι τὴν τοῦ Ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι, τὴν τοῦ Φιλοσόφου προσλαμβάνομεν.

Οὐκ ἔστι τὸ τυχόν, αὐτὸ μόνον, ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι. Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; Ζῶον, φησὶ, λογικόν, θνητόν. Εὐθὺς ἐν τῷ λογικῷ, τίνων χωριζόμεθα; Τῶν θηρίων. Καὶ τίνων ἄλλων; Τῶν προβάτων, καὶ τῶν ὁμοίων.
 3 Ὅρα οὖν, μή τι πως ὡς θηρίον ποιήσης· εἰ δὲ μὴ, ἀπώλεσας τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἐπλήρωσας τὴν

Quales nervos? Adpetitionem frustrationis expertem; averfationem calibus non obnoxiam; impetum	convenientem; propositum industrium; adfensionem non temerariam. Hæc videbitis.
--	---

C A P. IX.

Cum hominis officium præstare non possimus, philosophi munus nos profiteri.

Res non vulgaris est, vel hoc solum, hominis præstare officium. Quid enim est homo? Animal, inquit, rationis particeps, mortale. Jam statim, rationis	usu, a quibus distingui-mur? A feris. A quibus præterea? Ab ovibus, & aliis ejus generis. Cave igitur, ne quid forte instar feræ facias: alioqui hominem
---	--

τὴν ἐπαγγελίαν. ἔρα, μή τι ὡς πρόβατον· εἰ
 δὲ μή, καὶ οὕτως ἀπώλετο ὁ ἄνθρωπος. Τίνα 4
 οὖν ποιούμεν ὡς πρόβατα; Ὅταν τῆς γαστρὸς
 ἕνεκα, ὅταν τῶν αἰδοίων, ὅταν εἰκῇ, ὅταν ῥυ-
 παρῶς, ὅταν ἀνεπιστρέπτως· ποῦ ἀπεκλίναμεν;
 Ἐπὶ τὰ πρόβατα. Τί ἀπωλέσαμεν; Τὸ λογι-
 κόν. Ὅταν μαχίμως, καὶ βλαβερῶς, καὶ θυ- 5
 μικῶς, καὶ ὠστικῶς· ποῦ ἀπεκλίναμεν; Ἐπὶ τὰ
 θηρία. Λοιπὸν, οἱ μὲν ἡμῶν μεγάλα θηρία εἰ- 6
 σὶν, οἱ δὲ θηρίδια κακοήθη καὶ μικρά, ἀφ' ὧν
 ἔστιν εἰπεῖν, Λέων με καὶ φαγέτω. Διὰ πάντων 7
 δὲ τούτων ἀπόλλυται ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαγγελία.
 Πότε γὰρ σώζεται συμπεπλεγμένον; Ὅταν τὴν 8
 ἐπαγγελίαν πληρώσῃ. ὥστε σωτηρία συμπεπλεγ-
 μένου ἐστὶ, τὸ ἐξ ἀληθῶν συμπεπλέχθαι. Πότε
 διεζευγμένον; Ὅταν τὴν ἐπαγγελίαν πληρώσῃ.
 Πότε αὐλοὶ, πότε λύρα, πότε ἵππος, πότε
 κύων;

O 2

κύων;

nem amisisti; non præstiti-
 sti id quod pollicetur ho-
 minis nomen. Tum cave,
 ne quid instar ovis: alio-
 qui & sic homo perierit.
 Quæ igitur agimus more
 ovis? Cum ventris caussa,
 cum penis, cum temere,
 cum sordide, cum inconfi-
 derate agimus; quo tunc
 declinavimus? Ad oves.
 Quid amisimus? Rationis
 usum. Cum pugnaciter,
 noxie, iracunde, impetuo-
 se; quo declinavimus? Ad
 feras. Cæterum aliæ nobis

magnæ bestiæ sunt, alii be-
 stiolæ malitiosæ & parvæ:
 de quibus dici possit, Leo
 me vel devoret! His autem
 rebus omnibus perit homi-
 nis officium. Nam quan-
 do conservatur comple-
 xum? Cum suum munus
 exsequitur. Itaque conser-
 vatio complexi est, si ex ve-
 ris sit complexum. Quan-
 do disjunctum? Cum mu-
 nere suo fungitur. Quan-
 do tibiæ? quando lyra?
 quando equus? quando ca-
 nis? Quid ergo mirum, si
 homo

- 9 κύων; Τί οὖν θαυμαστόν, εἰ καὶ ἄνθρωπος
 ὡσαύτως μὲν σώζεται, ὡσαύτως δ' ἀπόλλυται;
 10 Αὖξαι δ' ἕκαστον καὶ σώζει τὰ κατάλληλα ἔργα·
 τὸν τέκτονα τὰ τεκτονικά, τὸν γραμματικὸν
 τὰ γραμματικά. ἂν δ' ἐθίσῃ γράφειν ἀγγραμ-
 μάτως, ἀνάγκη καταφθίρεισθαι καὶ ἀπόλλυ-
 11 σθαι τὴν τέχνην. Οὕτω τὸν μὲν αἰδήμονα σώ-
 ζει τὰ αἰδήμονα ἔργα, ἀπολλύει δὲ τὰ ἀναιδῆ·
 τὸν δὲ πιστὸν τὰ πιστά, καὶ τὰ ἐναντία ἀπολ-
 12 λύει. καὶ τοὺς ἐναντίους πάλιν ἐπαύξει τὰ
 ἐναντία· τὸν ἀνάισχυντον ἀναισχυντία, τὸν ἄπι-
 στον ἀπιστία, τὸν λοιδόρον λοιδωρία, τὸν ὀργίλον
 ὀργή, τὸν φιλάργυρον αἱ ἀκατάλληλοι λήψεις καὶ
 δόσεις.
 13 Διὰ τοῦτο παραγγέλλουσιν οἱ φιλόσοφοι, μὴ
 ἀρκεῖσθαι μόνῳ τῷ μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ μελέτην
 14 προσλαμβάνειν, εἴτα ἄσκησιν. Πολλῷ γὰρ
 χρόνῳ τὰ ἐναντία ποιεῖν εἰθίσμεθα, καὶ τὰς
 ὑπο-

homo etiam eodem modo
 & conservatur, & perit?
 Augent autem & conser-
 vant unumquemque opera
 consentanea; fabrum fabri-
 lia, grammaticum gram-
 matica. Sin adfueveris
 contra artis rationem scri-
 bere, necesse erit corrup-
 pi & perire artem. Sic
 hominem verecundum ve-
 recunda facta conservant,
 impudentia perdunt: fide-
 lia fidelem; perdunt con-
 traria. Contrarios autem

vicissim augent contraria:
 impudentem impudentia,
 perfidum perfidia, convi-
 ciatorem convicia, iracun-
 dum iracundia; avarum ex-
 rationes, quibus plus acci-
 piat, & minus reddat.

Quamobrem philosophi
 monent, non in sola do-
 ctina acquiescendum esse;
 sed & studium & meditatio-
 nem adjungendam, dein-
 de exercitationem. Lon-
 go enim tempore contra-
 ria facere consuevimus; &
 usum

ὑπολήψεις τὰς ἐναντίας ταῖς ὀρθαῖς χρηστικαῖς
 ἔχομεν. ἂν οὖν μὴ καὶ τὰς ὀρθὰς χρηστικὰς
 ποιήσωμεν, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐξηγηταὶ ἐσόμεθα ἀλ-
 λοτριῶν δογμάτων. Ἄρτι γὰρ τίς ἡμῶν εὐ δὲ 15
 ῥαται τεχνολογῆσαι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; ὅτι
 τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δ'
 αἰδιάφορα· ἀγαθὰ μὲν οὖν ἀρεταί, καὶ τὰ μετέ-
 χοντα τῶν ἀρετῶν· κακὰ δὲ, τὰ ἐναντία·
 αἰδιάφορα δὲ, πλοῦτος, υἰγεία, δόξα. Εἴτ', ἂν 16
 μεταξὺ λεγόντων ἡμῶν ψέφος μείζων γένηται,
 ἢ τῶν παρόντων τις καταγελάσῃ ἡμῶν, ἐξε-
 πλάγῃμεν. Ποῦ ἐστι, φιλόσοφε, ἐκείνα ἃ ἔλδ- 17
 γες; Πόθεν αὐτὰ προφερόμενος ἔλεγες; Ἀπὸ
 τῶν χειλῶν αὐτόθεν. Τί οὖν ἀλλότρια βοηθή-
 ματα μολύνεις; Τί κυβεύεις περὶ τὰ μέγιστα;
 Ἄλλο γάρ ἐστιν, ὥς εἰς ταμιεῖον ἀποθέσθαι 18
 ὦ 3 ἄρτους

usum contraximus opinio-
 num, quæ rectis contrariæ
 sunt. Itaque, nisi operam
 demus, ut rectarum etiam
 opinionum usum habitum-
 que nobis comparemus,
 nil aliud nisi alienorum de-
 cretorum interpretes su-
 mus futuri. Jam enim
 quis nostrum de rebus bo-
 nis & malis erudite dispu-
 tare non potest? alias esse
 bonas, alias malas, alias
 indifferentes: ac bonas qui-
 dem, virtutes, & ea quæ
 cum virtutibus conjuncta
 sint; malas autem, contra-

rias; indifferentes, divi-
 tias, sanitatem, gloriam.
 Deinde, si, dum nos ista
 differimus, strepitus ali-
 quis major excitetur, aut
 eorum qui adfunt quispiam
 nos derideat, percellimur.
 Ubi sunt ista, philosophe,
 quæ dicebas? Unde ista
 proferebas? Non nisi e la-
 bris videlicet. Quid ergo
 aliena adjumenta contami-
 nas? Quid ludos facis in
 rebus maximis? Aliud est
 enim, tamquam in penu
 reponere panes & vinum;
 aliud est comedere. Quod
 come-

- ἄρτους καὶ οἶνον, ἄλλο ἐστὶ φαγεῖν. τὸ βρωθὲν ἐπέφθη, ἀνεδόθη, νεῦρα ἐγένετο, σάρκες, ὀστέα, αἷμα, εὐχροια, εὐπνοια. τὰ ἀποκείμενα, ὅταν μὲν θελήσῃς, ἐκ προχείρου λαβὼν δεῖξαι δύνασαι· ἀπ' αὐτῶν δέ σοι ὄφελος οὐδὲν, εἰ μὴ μέχρι
 19 τοῦ δοκεῖν ὅτι ἔχεις. Τί γὰρ διαφέρει, ταῦτα ἐξηγεῖσθαι, ἢ τὰ τῶν ἐτεροδόξων; Τεχνολόγεις νῦν καθίσας τὰ Ἐπικούρου καὶ τάχα ἐκείνου χρηστικώτερον τεχνολογήσεις. Τί οὖν Στωικὸν λέγεις σεαυτόν; Τί ἐξαπατᾷς τοὺς πολλούς;
 20 Τί ὑποκρίνη Ἰουδαίους, ὧν Ἕλληνας; Οὐχ ὁρᾷς, πῶς ἕκαστος λέγεται Ἰουδαῖος; πῶς Σύρος; πῶς Αἰγύπτιος; καὶ ὅταν τινὰ ἐπαμφοτερίζοντα εἰδωμεν, εἰώθαμεν λέγειν, Οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος, ἀλλ' ὑποκρίνεται. ὅταν δ' ἀναλάβῃ τὸ πάθος τὸ τοῦ βεβαμμένου καὶ ἡρημένου, τότε καὶ
 21 ἔστι τῷ ὄντι, καὶ καλεῖται Ἰουδαῖος. Οὕτω καὶ ἡμεῖς,

comederis, id concoquitur, digeritur, in nervos, carnes, ossa, sanguinem, colorem, spiritum convertitur: quæ autem reposueris, ea quidem, cum voveris, depromere poteris, atque ostendere; inde autem ad te non alia redibit utilitas, nisi ut ea habere videaris. Quid enim interest, si ista enarres, si eorum opiniones, qui alia sentiunt? Sede nunc, atque Epicureas opiniones subtiliter ediffere: ac fortasse facilius etiam atque com-

modius, quam ipse, edifferes. Quid ergo Stoicum te nominas? Quid populo fucum facis? Quid personam mentiris Judæorum, cum Græcus sis? Nonne vides, quatenus quisque dicatur Judæus, quatenus Syrus, quatenus Ægyptius? quod si quem videmus in utramque partem inclinantem, dicere solemus, non esse Judæum, sed simulatorem: cum autem adfectum hominis illâ disciplinâ imbuti, sectamque professi adhibuerit;

tum

ἡμεῖς, παραβαπτισταί, λόγῳ μὲν Ἰουδαῖοι, ἔργῳ δ' ἄλλο τι· ἀσυμπαθεῖς πρὸς τὸν λόγον, μακρὰν ἀπὸ τοῦ χρῆσθαι τούτοις ἀ λέγομεν, ἐφ' οἷς ὡς εἰδότες αὐτὰ ἐπαιρόμεθα. Οὕτως 22
 εὐδὲ τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι δυνάμενοι, προσλαμβάνομεν τὴν τοῦ φιλοσόφου, τηλικούτο φορτίον, οἷον εἰ τις δέκα λίτρας ἄραι μὴ δυνάμενος, τὸν τοῦ Ἀιάντος λίθον βαστάζειν ἔθελεν.

Κ Ε Φ. Λ.

Πᾶς ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τὰ καθήκοντά ἐστιν εὐρίσκειν.

Σκέψαι, τίς εἶ. τὸ πρῶτον, ἀνθρώπος· τοῦτο δ' ἔστιν, οὐδὲν ἔχων κυριώτερον προαιρέσεως, ἀλλὰ ταύτῃ, τὰ ἄλλα ὑποτεταγμένα, αὐτὴν
 Ο 4 δ' αἰδού-

tum revera Judæus & est, & nominatur. Sic & nos adulterini sumus, nomine quidem Judæi, re vero ipsa quiddam aliud: animi adfectus cum oratione non congruit; ac multum abest, ut ~~is~~ utamur quæ profite-
 mur, quorumque cogniti-
 ne efferimur. Sic, cum

hominis professionem ex-
 plere nequeamus, philoso-
 phi etiam personam nobis
 imponimus; tam grave
 onus, veluti si quis, cui
 vires ad decem libras fe-
 rendas non suppeterent,
 Ajacis lapidem tollendum
 sibi sumeret.

C A P. X.

Quo pacto è nominibus Officia sint reperienda.

Considera qui sis: primum
 Homo, hoc est, is qui ni-
 hil habeat præstantius vo-
 luntate, cætera vero om-
 nia huic subjecta, cum ipsa
 nemini vel serviat vel pa-
 reat.

- 2 δ' ἀδούλευτον καὶ ἀνυπότακτον. Σκόπει οὖν, τί-
νων κεχώρισαι κατὰ λόγον. κεχώρισαι θηρίων,
3 κεχώρισαι προβάτων. Ἐπὶ τούτοις, πολίτης
εἶ τοῦ κόσμου, καὶ μέρος αὐτοῦ· οὐχ ἐν τῶν
ὑπηρετικῶν, ἀλλὰ τῶν προηγουμένων· παρακο-
λουθητικὸς γὰρ εἶ τῇ θεῷ διοικήσει, καὶ τῶν
ἐξῆς ἐπιλογιστικός. Τίς οὖν ἐπαγγελία πολίτου;
4 Μηδὲν ἔχειν ἰδίᾳ συμφέρον, περὶ μηδενὸς βου-
λεύεσθαι ὡς ἀπόλυτον· ἀλλ' ὥσπερ ἂν, εἰ ἡ
χεὶρ ἢ ὁ πούς λογισμὸν εἶχον, καὶ παρηκολούθουν
τῇ φυσικῇ κατασκευῇ, οὐδέποτε ἂν ἄλλως ὤρμη-
σαν, ἢ ὠρέχθῃσαν, ἢ ἐπανενεγκόντες ἐπὶ τὸ ὅλον.
5 Διὰ τοῦτο καλῶς λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι εἰ
προῆδει ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὰ ἐσόμενα, συνήρ-
γει ἂν καὶ τῷ νοσεῖν, καὶ τῷ ἀποθνήσκειν, καὶ
τῷ πηροῦσθαι· αἰσθανόμενός γε, ὅτι ἀπὸ τῆς
τῶν

reat. Proinde considera-
to, a quibus ratione sepa-
reris. Separaris a feris,
separaris ab ovibus. Præ-
terea civis es mundi, &
pars ejus: non ex earum
numero partium, quæ mi-
nisterio, sed quæ imperio
sunt destinatæ: divinam
enim administrationem in-
telligendi, ordinemque re-
rum considerandi faculta-
tem habes. Quæ igitur est
civis professio? Ne quid
privatim utile ducat; de
nulla re, tamquam a com-
muni societate separatus,

deliberet; sed ita, quem-
admodum manus aut pes,
si ratione uterentur, & na-
turæ constitutionem intel-
ligerent, numquam move-
rentur aliter, nec appete-
rent quidquam, nisi ratio-
ne habita totius. Quamob-
rem recte dicunt philoso-
phi, si præsciret vir bonus
rerum futurarum eventum,
ultra eum ad ægrotatio-
nem, ad mortem, ad mu-
tilationes, operam suam
collaturum; quippe qui in-
tellexisset, a constitutione
universitatis hæc sibi esse
adtri-

τῶν ὅλων διατάξεως τοῦτο ἀπονέμεται, κυριότε-
ρον δὲ τὸ ὅλον τοῦ μέρους, καὶ ἡ πόλις τοῦ
πολίτου. Νῦν δ' ὅτι οὐ προγινώσκουμεν, καθήκει 6
τῶν πρὸς ἐκλογὴν εὐφροστέρων ἔχεισθαι· ὅτι καὶ
πρὸς τοῦτο γεγόναμεν.

Μετὰ τοῦτο μέμνητο, ὅτι υἱὸς εἶ. Τίς τού- 7
του τοῦ προσώπου ἐπαγγελία; πάντα τὰ αὐτοῦ
ἡγεῖσθαι τοῦ πατρὸς, πάντα ὑπακούειν, μηδέ-
ποτε ψέξαι πρὸς τινά, μηδὲ βλαβερόν τι αὐτῷ
εἰπεῖν ἢ πράξαι, ἐξίστασθαι ἐν πᾶσι καὶ πα-
ραχωρεῖν, συνεργοῦντα κατὰ δύναμιν. Μετὰ 8
τοῦτο ἴσθι, ὅτι καὶ ἀδελφὸς εἶ. καὶ πρὸς τοῦτο
δὲ τὸ πρόσωπον ἐφείλεται παραχώρησις, εὐπεί-
θεια, εὐφημία, μηδέποτε ἀντιποιήσασθαι τινος
πρὸς αὐτὸν τῶν ἀπροαιρέτων, ἀλλ' ἡδέως ἐκεῖνα
προΐεσθαι, ἵν' ἐν τοῖς προαιρετικοῖς πλεόν ἔχῃς.

O 5

Ὅρα

adtributa; esse autem to-
tum potius parte, & civi-
tatem cive. Nunc, cum
non præsciamus quid futu-
rum sit, ea amplecti con-
venit, quæ sunt ad eligen-
dum natura aptiora; nam
ad hoc etiam nati sumus.

Deinde memento, Fi-
lium te esse. Quænam
hujus personæ est profes-
sio? Omnia sua, patris esse
ducere; omnibus in rebus
dicto ei esse audientem;
numquam eum apud quem-
quam vituperare; neque

vel dicere vel facere quid-
quam, quod ei incommo-
det; cedere etiam illi in om-
nibus, & primas dare; pro
virili eum adjuvare. Post
hæc memento, te etiam Fra-
trem esse: & pro hac quo-
que persona deberi cessio-
nem, obsequium, collaudati-
onem; numquam quidquam
tibi vindicandum earum re-
rum quæ sunt extra homi-
nis potestatem positæ, sed
ea libenter missa facienda,
ut in his meliori sis condi-
tione quæ tui sunt arbitrii.

Vide

- 9 Ὅρα γάρ, οἷόν ἐστιν ἀντὶ θρίδακος, ἂν οὕτω
τύχῃ, καὶ καθέδρας, αὐτὸν εὐγνωμοσύνην κτήσα-
10 σθαι· ὅση ἢ πλεονεξία; Μετὰ ταῦτα εἰ βουλευ-
τῆς πύλεώς τινος εἶ, ὅτι βουλευτής· εἰ νέος, ὅτι
νέος· εἰ πρεσβύτης, ὅτι πρεσβύτης· εἰ πατήρ,
11 ὅτι πατήρ. Ἄει γάρ ἕκαστον τῶν τοιούτων ὀνομά-
των εἰς ἐπιλογισμὸν ἐρχόμενον, ὑπογράφει τὰ οἰ-
12 κεία ἔργα. Ἐὰν δ' ἀπελθὼν ψέγῃς σου τὸν ἀδελ-
φόν, λέγω σοι, Ἐπελάθου τίς εἶ, καὶ τί σοι ὄνομα.
13 Εἴτα εἰ μὲν, χαλκεὺς ὢν, ἐχρῶ τῇ σφύρα ἄλλως,
ἐπιλελησμένος ἂν ᾔης τοῦ χαλκέως· εἰ δὲ τοῦ
ἀδελφοῦ ἐπελάθου, καὶ ἀντὶ ἀδελφοῦ ἐχθρὸς
ἐγένου, οὐδὲν ἀντ' οὐδενὸς ἡλλάχθαι φανῇς ἐπ' αὐ-
14 τῷ; Εἰ δ' ἀντὶ ἀνθρώπου, ἡμέρου ζώου, καὶ
κτινωνικοῦ, θηρίον γέγονας βλαβερόν, ἐπίβουλον,
δηκτικόν, οὐδὲν ἀπολώλεκας; ἀλλὰ δεῖ σε κέρ-
μα ἀπολέσαι, ἵνα ζημιωθῇς; ἄλλου δ' οὐδενὸς
ἀπώ-

Vide enim, cuiusmodi sit, verbi causa, si pro lactuca, aut pro sella, *qua fratri cedis*, tu tibi adquiris animi æquitatem: quantum id est lucrum! Deinde si civitatis alicujus Senator es, te senatorem esse memento: si adolescens, adolescentem: si senex, senem: si pater, patrem. Semper enim quodque horum nominum, in computationem veniens, consentaneum quoddam agendi genus præscribit. Sin digres-

sus, fratrem tuum vituperaveris; dicam, oblitum te esse qui sis, & quod tibi sit nomen. Quod si faber ferrarius esses, ac malleo perperam utereris, fabri ferrarii esses oblitus. At si fratris personam oblitus es, & fratris loco factus es hostis; putasne, te ea re nihil nihilo permutasse? Quod si pro homine, miti animali & sociabili, fera factus es perniciose, insidiatrix, mordax; nihilne amisisti? Enimvero pecuniola

ἀπώλεια ζημιοῖ τὸν ἄνθρωπον; Εἰ γραμματι- 15
κὴν μὲν ἢς ἀποβαλὼν, ἢ μουσικὴν, ζημίαν ἡγοῦ
τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς· εἰ δ' αἰδῶ καὶ καταστολὴν
καὶ ἡμερότητα ἀποβαλεῖς, οὐδὲν ἡγῶ τὸ πρᾶγ-
μα; Καί τοι ἐκεῖνα μὲν παρ' ἑξωθεν τινὰ καὶ 16
ἀπροαίρετον αἰτίαν ἀπόλλυται, ταῦτα δὲ παρ'
ἡμᾶς· καὶ ἐκεῖνα μὲν οὐτ' ἔχειν οὐτ' ἀπολλύειν
αἰσχρὸν ἐστὶ, ταῦτα δὲ καὶ μὴ ἔχειν καὶ ἀπολ-
λύειν αἰσχρὸν ἐστὶ, καὶ ἐπονείδιστον, καὶ ἀτύ-
χημα. Τί ἀπολλύει ὁ τὰ τοῦ κιναίδου πάσχων; 17
Τὸν ἄνδρα. Ὁ δὲ διατιθείς; Πολλὰ μὲν καὶ ἄλ-
λα, καὶ αὐτὸς δ' οὐδὲν ἥττον τὸν ἄνδρα. Τί
ἀπολλύει ὁ μοιχεύων; Τὸν αἰδήμονα, τὸν ἐγ- 18
κρατῇ, τὸν κόσμιον, τὸν πολίτην, τὸν γείτονα.
Τί ἀπολλύει ὁ ὀργιζόμενος; Ἄλλο τι. Ὁ φοβού-
μενος; Ἄλλο τι. Οὐδεὶς δίχα ἀπωλείας καὶ 19
ζημίας κακὸς ἐστὶ. Λοιπὸν εἰ τὴν ζημίαν ζητεῖς
ἐν

niola est amittenda, ut ja-
cturam facias; nullius ve-
ro alterius rei amissio dam-
num adfert homini? Quod
si grammaticam artem ami-
sisse, aut musicam; in dam-
no eam jacturam deputares:
at, si verecundiam, si mo-
destiam, si mansuetudinem
amiseris, eamne rem nihil
esse putas? Verum illa qui-
dem externa quapiam de
caussa & non voluntariâ
pereunt; hæc autem, no-
strâ culpâ: illa nec habere,
nec amittere, turpe est;
hæc & non habere, &

perdere, turpe est, &
probrosus & calamitosus.
Quid amittit is, qui ci-
nædi flagitia patitur? Vi-
rum. Quid qui ista patrat?
Cum alia sane multa, tum
nihilominus & ipse virum.
Quid perdit adulter? Ve-
recundum, continentem,
modestum, civem, vici-
num. Quid perdit iratus?
Aliquid aliud. Quid is qui
timet? Aliquid aliud. Ne-
mo sine jactura & damno
malus est. Quod si vero
jacturam in pecuniola sola
queris, omnes hi noxæ
sunt

ἐν κέρματι, πάντες οὗτοι ἀβλαβεῖς, ἀζήμιοι,
 ἂν οὕτω τύχη, καὶ ὠφελούμενοι καὶ κερδαί-
 νοντες, ἔταν διὰ τινος τούτων τῶν ἔργων κέρ-
 20 μα αὐτοῖς προσγένηται. "Ορα δ', εἰ ἐπὶ κερ-
 μάτιον πάντα ἀνάγεις, ἔτι οὐδ' ὁ τὴν ῥινά
 σοι ἀπολλύων ἐστὶ βεβλαμμένος. Ναί· Φησὶ,
 21 κεκολόβωται γὰρ τὸ σῶμα. "Αγε· ὁ δὲ τὴν
 ἰσφρασίαν αὐτὴν ἀπολωλεκῶς, οὐδὲν ἀπολλύει;
 Ψυχῆς οὖν δύναμις οὐκ ἔστιν εὐδεμία, ἣν ὁ
 μὲν κτησάμενος ὠφελεῖται, ὁ δ' ἀποβαλὼν ζη-
 22 μιῶται; Ποίαν καὶ λέγεις; Οὐδὲν ἔχομεν αἰδῆ-
 μον φύσει; ἔχομεν. Ὁ τοῦτο ἀπολλύων, οὐ
 ζημιῶται; οὐδενὸς στερίσκεται; οὐδὲν ἀποβάλ-
 23 λει τῶν πρὸς αὐτόν; Οὐκ ἔχομεν φύσει τι πι-
 στόν; φύσει στερκτικόν; φύσει ὠφελητικόν; φύ-
 σει ἀλλήλων ἀνεκτικόν; ὅστις οὖν εἰς ταῦτα πε-
 ριορᾷ

sunt expertes, nullum fe-
 cere damnum; ac fieri pot-
 est, ut fructum etiam &
 lucrum capiant, cum ex
 horum facinorum aliquo
 pecunia eis accesserit. Vi-
 de vero, si ad pecuniam
 omnia refers, ne tibi di-
 cendum sit, ne eum qui-
 dem, qui nasum amittit,
 pati damnum. Immo ve-
 ro, inquit, corpore est
 mutilato. Age igitur, qui
 olfactum solum amisit, ni-
 hilne perdit? Animi ergo
 vis nulla est, quâ & partâ
 juvetur aliquis, & amissâ

lædatur? Quam tandem
 ais? Nihilne habemus na-
 turâ verecundum? Habe-
 mus. Id qui amittit, non
 jacturam facit? non priva-
 tur aliquâ re? non amit-
 tit aliquid suarum rerum?
 Nonne habemus naturâ fi-
 dele aliquid? nonne cari-
 tatem aliquam naturâ no-
 bis insitam? nonne juvan-
 di propensionem natura-
 lem? non alius alium to-
 lerandi naturalem facul-
 tatem? Quisquis igitur
 in horum aliquo se dam-
 no adfici patitur, isne in-
 demnis

εἰς ἑαυτὸν, οὗτος ἢ ἀβλαβὴς καὶ
ἀζήμιος;

Τί οὖν; μὴ βλάψω τὸν βλάψαντα; Πρῶ- 24
τον μὲν ἰδοῦ, τί ἐστὶ βλάβη· καὶ μνήσθητι ὧν
ἤκουσας παρὰ τῶν φιλοσόφων. Εἰ γὰρ τὸ ἀγα- 25
θὸν ἐν προαιρέσει, καὶ τὸ κακὸν ὡσαύτως ἐν
προαιρέσει, βλέπε μὴ τοιοῦτόν ἐστιν ὃ λέγεις·
Τί οὖν, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἑαυτὸν ἔβλαψε, πρὸς 26
ἐμέ τι ἄδικον ποιήσας, μὴ βλάψω ἐγὼ ἑμαυ-
τὸν, πρὸς ἐκεῖνον ἄδικόν τι ποιήσας; Τί οὖν οὐ 27
τοιοῦτόν τι φανταζόμεθα; Ἄλλ', ἔπου τι σω-
ματικὸν ἐλάττωμα εἰς κτῆσιν, ἐκεῖ ἢ βλάβη·
ὅπου δ' εἰς προαίρεσιν, οὐδεμία βλάβη; οὔτε 28
γὰρ τὴν κεφαλὴν ἀλγεῖ ὁ ἐξαπατηθεὶς ἢ ὁ ἀδι-
κήσας, οὔτε τὸν ὀφθαλμὸν, οὔτε τὸ ἰσχίον· οὔ-
τε τὸν ἀγρὸν ἀπολλύει. ἡμεῖς δ' ἄλλο οὐδέν 29
ἐθέλομεν, ἢ ταῦτα· τὴν προαίρεσιν δὲ πότερον
αἰδῶ-

demnis & jacturæ expers
fuerit?

Quid ergo? non ei no-
ceam qui mihi nocuit?
Primum vide, quid sit no-
xa: & eorum, quæ a phi-
losophis audivisti, memen-
to. Nam si bonum positum
est in voluntate, & malum
item in voluntate; vide,
ne hujusmodi sit id quod
dicis: Cur, si ille ipsi sibi
nocuit, injuriâ mihi factâ,
ego ipse mihi non noceam,

injuriâ aliquâ ei relatâ?
Cur ergo non tale quiddam
menti nostræ obversatur?
At, ubi corpori aliquid aut
rei familiari decesserit, illic
damnum est: ubi autem vo-
luntati, nullumne ibi dam-
num? Nempe caput ei non
dolet qui deceptus est, aut
qui injuriam intulit, neque
oculus, neque coxa; ne-
que agrum is amittit: nos
vero nihil volumus nisi
hæc; voluntatem autem
utrum verecundam & fide-
lem

αἰδήμονα καὶ πιστὴν ἔχομεν, ἢ ἀναίσχυντον καὶ
 ἄπιστον, οὐδ' ἐγγύς διαφερόμεθα, πλὴν μόνον,
 30 ἐν τῇ σχολῇ μέχρι τῶν λογαρίων. Τοιγαροῦν μέ-
 χρι τῶν λογαρίων προκόπτομεν· ἔξω δ' αὐτῶν,
 οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον.

Κ Ε Φ. ια'.

Τίς ἀρχὴ Φιλοσοφίας.

Ἀρχὴ Φιλοσοφίας, παρὰ γε τοῖς ὡς δεῖ καὶ
 — κατὰ τὴν θύραν ἀπτομένοις αὐτῆς, συναίσθη-
 σις τῆς αὐτοῦ ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας περὶ τὰ
 2 ἀναγκᾶ. Ὁρθογωνίου μὲν γὰρ τριγώνου, ἢ διέ-
 σεως, ἢ ἡμιτονίου, οὐδεμίαν φύσει ἐννοίαν ἤκομεν
 ἔχοντες, ἀλλ' ἐκ τινος τεχνικῆς παραλήψεως δι-
 δασκόμεθα ἕκαστον αὐτῶν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὴ
 3 εἰδότες αὐτὰ, οὐδ' οἴονται εἰδέναι. Ἀγαθοῦ δὲ
 καὶ

lem habituri simus, an im-
 pudentem, & perfidam,
 ne minimum quidem nostra
 interest, nisi quod ad dis-
 putatiunculas adtinet, quæ

in schola his de rebus in-
 stituuntur. Quocirca usque
 ad disputatiunculas profici-
 mus, ultra eas vero ne mi-
 nimum quidem.

C A P. XI.

Quod sit Philosophiæ initium.

Philosophiæ initium, apud
 eos quidem, qui ut decet
 & per januam ad eam in-
 grediuntur, conscientia est
 imbecillitatis nostræ atque
 infirmitatis in rebus neces-
 sariis. Nam trianguli qui-
 dem rectanguli, aut die-

seos, aut semitonii, nul-
 lam naturā insitam habe-
 mus notionem, sed cuncta,
 quæ sunt hujusmodi, arti-
 ficiosa quādam traditione
 addiscimus: eaque de caus-
 sa, qui illa ignorant, non
 opinantur se ea cognita ha-
 bere.

καὶ κακοῦ, καὶ καλοῦ καὶ αἰσχροῦ, καὶ πρέπον-
τος καὶ ἀπρεποῦς, καὶ εὐδαιμονίας καὶ δυστυχί-
ας, καὶ προσήκοντος καὶ ἀποβάλλοντος, καὶ ὅ
τι δεῖ ποιῆσαι, καὶ ὅ τι οὐ δεῖ ποιῆσαι, τίς οὐκ
ἔχων ἔμφυτον ἔννοιαν ἐλήλυθε. Διὰ τοῦτο πάν- 4
τες χρώμεθα τοῖς ὀνόμασι, καὶ ἐφαρμόζειν πει-
ρώμεθα τὰς προλήψεις ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις.
Καλῶς ἐποίησε, δεόντως, οὐ δεόντως, ἡτύχησεν, 5
εὐτύχησεν, ἀδίκός ἐστι, δίκαιός ἐστι· τίς ἡμῶν
φείδεται τούτων τῶν ὀνομάτων; τίς ἡμῶν ἀνα-
βάλλεται τὴν χρῆσιν αὐτῶν μέχρι μάθῃ, καθά-
περ τῶν περὶ τὰς γραμμάς ἢ τοὺς φθόγους οἱ
οὐκ εἰδότες; Τούτου δ' αἴτιον, τὸ ἥκειν ἤδη τινὰ 6
ὑπὸ τῆς φύσεως κατὰ τὸν τόπον ὥσπερ δεδιδαγ-
μένους· ἀφ' ὧν ὀρμώμενοι καὶ τὴν οἴησιν προσει-
λήφαμεν. Διὰ τί γὰρ, φησὶν, οὐκ οἶδα ἐγὼ τὸ 7
καλὸν

bere. Boni autem & mali,
honesti & turpis, decori
& indecori, felicitatis &
calamitatis, officii, & quid
sit contra officium, quid sit
agendum, quid non sit
agendum, quis non harum
rerum notitiam aliquam na-
tura insitam secum adtulit?
Quamobrem omnes voca-
bulis istis utimur, atque il-
las animi anticipationes re-
bus singularibus adcommo-
dare conamur. „Bene fe-
„cit, ex officio, contra offi-
„cium; prosperâ, adversâ
„fortunâ est usus; injustus

„est, justus est:“ quis no-
strum his vocabulis absti-
net? quis nostrum usum il-
lorum eo usque differt,
dum didicerit, quemadmo-
dum vocabulis geometricis
& musicis abstinere qui
istas artes ignorant. Hu-
jus nempe rei causa est,
quod nonnulla ad istum lo-
cum pertinentia jam velut
a natura edocti in vitam
intramus; a quibus initiis
profecti, opinionem et-
iam adjunximus, quasi om-
nia percepta haberemus.
Cur enim, inquit, ignorem
ego

καλὸν καὶ τὸ αἰσχρόν; οὐκ ἔχω ἔννοιαν αὐτοῦ;
 Ἐχεις. Οὐκ ἐφαρμόζω τοῖς ἐπὶ μέρους; Ἐφαρ-
 8 μόζεις. Οὐ καλῶς ἔν ἐφαρμόζω; Ἐνταῦθα
 ἐστὶ τὸ ζήτημα πᾶν, καὶ οἷσις ἐνταῦθα προσ-
 γίνεταί. ἀφ' ὁμολογουμένων γὰρ ὁρμώμενοι τού-
 των, ἐπὶ τὸ ἀμφισβητούμενον προάγουσιν ὑπὸ τῆς
 9 ἀκαταλλήλου ἐφαρμογῆς. ὥς εἴ γε καὶ τοῦτο
 ἔτι πρὸς ἐκείνοις ἐκέκτηντο, τί ἐκώλυεν αὐτὰς εἴ-
 10 ναι τελείους; Νῦν δ' ἐπεὶ δοκεῖς, ὅτι καὶ κα-
 ταλλήλως ἐφαρμόζεις τὰς προλήψεις τοῖς ἐπὶ μέ-
 ρους, εἰπέ μοι, πόθεν τῆτο λαμβάνεις; Ὅτι δοκεῖ
 μοι. Τῆτο ἔν τινι ἔ δοκεῖ, καὶ οἶεται καὶ αὐ-
 τὸς ἐφαρμόζειν καλῶς· ἢ οὐκ οἶεται; Οἶεται.
 11 Δύνασθε ἔν, περὶ ὧν τὰ μαχόμενα δοξάζετε,
 ἀμφοτέροι καταλλήλως ἐφαρμόζειν τὰς προλή-
 12 ψεις; Οὐ δυνάμεθα. Ἐχεις σὺν δεῖξαι τι ἡμῖν
 πρὸς τὸ αὐτὰς ἐφαρμόζειν ἄμεινον, ἀνωτέρω τοῦ
 δοκεῖν

ego honestum & turpe?
 Nonne notionem ejus men-
 ti impressam habeo? Ha-
 bes. Nonne rebus singulis
 eam adcommodo? Adcom-
 modas. Non ergo recte
 adcommodo? In hoc om-
 nis vertitur quaestio, atque
 opinio scientiae hinc accedit.
 Nam a rebus hisce confessis
 initio sumto, ad id, quod
 in controversia est positum,
 progrediuntur ob ineptam
 adcommodationem. Nam
 si hac quoque facultate
 praediti essent, quid obsta-
 ret quo minus perfecti es-

sens? Nunc quia putas, te
 anticipationes illas conve-
 nienter etiam adcommo-
 dare rebus singulis; dic
 mihi, unde illud sumis? Ex
 eo, quod mihi sic videtur.
 At istud ipsum alteri non vi-
 detur, & ipse pariter se
 recte adcommodare putat:
 annon putat? Putat. Pote-
 stis ergo, quibus in rebus pu-
 gnantes habetis opiniones,
 iis anticipationes uterque
 convenienter adcommoda-
 re? Non possumus. Pot-
 esne igitur aliquid nobis
 ostendere melius ad eas adcom-

δοκεῖν σοι; Ὁ δὲ μαινόμενος ἄλλα τινὰ ποιεῖ ἢ
τὰ δοκοῦντά οἱ καλά; Κακέινω οὖν ἀρκεῖ τοῦτο
τὸ κριτήριον; Οὐκ ἀρκεῖ. Ἐλθὲ οὖν ἐπὶ τι ἀνω-
τέρω τοῦ δοκεῖν. Τί τοῦτό ἐστιν;

Ἰδ' ἀρχὴ φιλοσοφίας, αἵσθησις μάχης τῆς 13
πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ ζήτησις τοῦ
παρ' ὃ γίνεται ἡ μάχη, καὶ κατάγνωσις καὶ ἀπι-
στία πρὸς τὸ ψιλῶς δοκοῦν· ἔρευνα δὲ τις περὶ τὸ
δοκοῦν, εἰ ὀρθῶς δοκεῖ· καὶ εὗρεσις κανόνος τινός,
οἷον ἐπὶ βαρῶν τὸν ζυγὸν εὗρομεν, οἷον ἐπὶ εὐθέων
καὶ στρεβλῶν τὴν στάθμην. Τοῦτ' ἐστὶν ἀρχὴ φιλο-
σοφίας. Πάντα καλῶς ἔχειν τὰ δοκοῦντα ἅπασι; 14
Καὶ πῶς δυνατόν τὰ μαχόμενά καλῶς ἔχειν;
Οὐκ οὖν οὐ πάντα, ἀλλὰ τὰ ἡμῖν δοκοῦντα. Τί 15
μᾶλλον, ἢ τὰ Σύροις; τί μᾶλλον, ἢ τὰ Αἰγυ-
πτίοις; τί μᾶλλον, ἢ τὰ ἐμοὶ φαινόμενα, ἢ τὰ τῷ
δεῖνι;

adcommodandas, præter-
quam quod tibi ita videat-
ur? Insanus vero alia ne
facit, quam quæ ei recta
videntur? Num ergo illa
iudicii regula satis ei est?
Non satis est. Veni igitur
ad aliquid, quod superius
certiusque sit opinione.
Quid istud est?

Ecce Philosophiæ ini-
tium: animadversio pugnae
hominum inter ipsos, &
inquisitio causarum pugnae
illius, & condemnatio ac
repudiatio nudæ opinio-

Epistæ Dissert. T. I.

nis; atque etiam investiga-
tio quædam de opinione,
utrum ea recta sit; ac
regulæ alicujus inventio,
quemadmodum ad pondera
stateram invenimus, ad re-
cta & flexuosa amussim.
Hoc est Philosophiæ ini-
tium. Omnia recta essent,
quæ cuique videantur? At
fieri quæ potest, repugnan-
tia recta ut sint? Ergo non
omnia, sed ea quæ no-
bis probantur. Quæ ma-
gis, quam quæ Syris? quæ
magis, quam quæ Ægy-
ptiis? quæ magis quæ mihi,
quam

P

- δεῖνι; Οὐδὲν μᾶλλον. Οὐκ ἄρα ἀρκεῖ τὸ δοκεῖν
 ἐκάστω, πρὸς τὸ εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ βαρῶν, ἢ
 μέτρων, ψιλῇ τῇ ἐμφάσει ἀρκούμεθα, ἀλλὰ κα-
 16 νόνα τινὰ ἐφ' ἐκάστου εὔρομεν. Ἐνταῦθα οὖν εὐδ-
 εῖς κανὼν ἀνωτέρω τοῦ δοκεῖν; καὶ πῶς οἶόν τε,
 ἀτέκμαρτα εἶναι καὶ ἀνεύρετα τὰ ἀναγκαίτατα
 17 ἐν ἀνθρώποις; Ἔστιν οὖν. Καὶ διατὶ οὐ ζητοῦμεν
 αὐτὸν, καὶ ἀνευρίσκομεν, καὶ ἀνευρόντες λοιπὸν
 ἀπαραβάτως χρώμεθα, δίχα αὐτοῦ μηδὲ τὸν
 18 δάκτυλον ἐκτείνοντες; Τοῦτο γὰρ, οἶμαι, ἐστίν,
 ὃ εὔρεθὲν ἀπαλλάσσει μανίας τοὺς μὲν τῷ δο-
 κεῖν μέτρῳ παραχρωμένους· ἵνα λοιπὸν, ἀπὸ τι-
 νων γνωρίμων καὶ διευκρινημένων ὁρμώμενοι, χρώ-
 μεθα ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους διηρθρωμέναις ταῖς προ-
 λήψεσι.
- 19 Τίς ὑποπέπτωκεν οὐσία, περὶ ἧς ζητοῦμεν;
 Ἡδονή. Ὑπαγε αὐτὴν τῷ κανόνι, βάλε εἰς τὸν
 ζυγόν.

quam quæ cuivis alteri?
 Nihil magis. Non ergo,
 ut sit res, sufficit cujusque
 opinio: neque enim vel in
 ponderibus, vel in mensu-
 ris, sola specie contenti
 sumus; sed regulam quam-
 dam ad singula invenimus.
 Hic ergo nulla regula est
 opinione superior? Fieri
 vero quæ potest, ut neque
 notas ullas habeant, nec
 inveniri possint, ea quæ
 sunt inter homines maxi-
 me necessaria? Est igitur
 aliqua regula. Cur autem
 non eam quærimus atque

invenimus, eaque inventâ
 deinceps citra errorem uti-
 mur, adeo ut citra eam
 ne digitum quidem porri-
 gamus? Hoc enim, ut
 arbitror, illud est, quò
 invento, possint insania
 liberari, quæ una hac opi-
 nionis mensura abutuntur:
 ut deinceps, a cognitis
 quibusdam & clare expli-
 catis principiis proficiscen-
 tes, distinctis utamur no-
 tionibus, ubi de rebus sin-
 gularibus agitur.

Quænam res sese obtulit,
 de qua quærimus? Volup-
 tas.

ζυγόν. Τὸ ἀγαθὸν δεῖ εἶναι τοιοῦτον, ἐφ' ᾧ θάρ- 20
 ρεῖν ἄξιον; Ναί. Καὶ ᾧ πεποιθέναι; Δεῖ. Ἀβε-
 βαίω τινὶ θάρρεῖν ἄξιον; Οὐ. Μή τι οὖν βέβαιον
 ἢ ἡδονή; Οὐ. Ἄρον οὖν, καὶ βάλε ἔξω ἐκ τοῦ 21
 ζυγοῦ, καὶ ἀπέλασον τῆς χώρας τῶν ἀγαθῶν
 μακράν. Εἰ δ' οὐκ ἐξυβλεπτῆς, καὶ ἐν σοι ζυγόν 22
 οὐκ ἄρκει, φέρε ἄλλο. Ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ ἄξιον
 ἐπαίρεσθαι; Ναί. Ἐφ' ἡδονῇ οὖν παρούσῃ ἄξιον
 ἐπαίρεσθαι; Βλέπε μὴ εἶπῃς ὅτι ἄξιον· εἰ δὲ μὴ,
 οὐκέτι σε οὐδὲ τοῦ ζυγοῦ ἄξιον ἡγήσομαι. Οὕτω 23
 κρίνεται τὰ πράγματα καὶ ἴσταται, τῶν κανόνων
 ἡτοιμασμένων. Καὶ τὸ φιλοσοφεῖν τοῦτό ἐστιν, 24
 ἐπισκέπτεσθαι καὶ βεβαιοῦν τοὺς κανόνας. τὸ δ' 25
 ἤδη χρῆσθαι τοῖς ἐγνωσμένοις, τοῦτο τοῦ καλοῦ
 καὶ ἀγαθοῦ ἔργον ἐστίν.

P 2

ΚΕΦ.

tas. Subjice eam regulæ;
 conjice in trutinam. Bo-
 num ejusmodi esse oportet,
 cui confidere æquum
 sit? Ita. Et quo fretum
 esse? Omnino. At in-
 stabili cuiquam confidere
 æquum est? Non. Num-
 quid ergo voluptas stabile
 est? Non. Tollito igitur
 eam, & ejicito e trutina,
 & longe a regione bono-
 rum relegato. Quod si
 vero oculos non satis acu-
 tos habes, atque una tibi
 trutina non sufficit, adhibe

aliam. Re bona estne ope-
 ræ pretium efferri? Est.
 Est ergo operæ pretium
 ob voluptatem præsentem
 efferri? cave dicas, esse
 operæ pretium: alioqui te
 jam ne trutina quidem di-
 gnum judicabo. Sic res
 discernuntur & ponderan-
 tur, cum in promptu sunt
 regulæ. Ac philosophari
 istud est, considerare &
 confirmare regulas. Jam
 nunc vero iis uti quæ co-
 gnita sunt, id viri sapientis
 & boni munus est.

CAP.

Κ Ε Φ. ιβ'.

Π ε ρ ι τ ο υ διαλέγεσθαι.

- Ἄ μὲν δὲ μαθόντα εἰδέναι χρῆσθαι λόγῳ, ἠκρί-
 βωται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων. περὶ δὲ τὴν χρῆσιν
 αὐτῶν τὴν προσήκουσαν, τελέως ἀγύμναστοι ἐσμέν.
 2 Δὲς γοῦν ὧ θέλεις ἡμῶν, ἰδιώτην τινὰ, τὸν
 προσδιαλεγόμενον, καὶ οὐχ εὕρισκε χρῆσασθαι
 αὐτῷ· ἀλλὰ μικρὰ κινήτας τὸν ἄνθρωπον,
 ἂν παρὰ μέλος ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, οὐκέτι δύναται
 μεταχειρίσασθαι· ἀλλ' ἢ λαιδορεῖ λοιπὸν, ἢ
 καταγελαῖ, καὶ λέγει, Ἰδιώτης ἐστίν, οὐκ ἐστίν
 3 αὐτῷ χρῆσασθαι. Ὁ δ' ὁδηγὸς, ὅταν λάβῃ
 τινὰ πλανώμενον, ἤγαγεν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν δε-
 ουσαν· οὐχὶ καταγελάσας ἢ λαιδορησάμενος ἀπ-
 4 ἤλθε. Καὶ σὺ δεῖξον αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν, καὶ
 ὅψει ὅτι ἀκολουθεῖ. μέχρι δ' ἂν οὗ μὴ δεικνύῃς,
 μὴ

C A P. XII.

De Differendi arte.

Quæ didicisse oportet, ut
 artem differendi teneamus,
 ea subtiliter a nostris sunt
 explicata: in usu autem
 eorum convenienti, om-
 nino sumus inexercitati.
 Da cuivis nostrum homi-
 nem ineruditum, qui con-
 tra disputet; & non inve-
 niet quo pacto eo utatur:
 sed, cum hominem paulu-
 lum excitârit, si incon-
 cinne ille respondeat, non
 amplius eum tractare pote-
 rit, sed jam aut conviciis
 incesset, aut deridebit, ac
 dicet: Illiteratus est, atque
 intractabilis. At viæ dux,
 si quem reperit errantem,
 eum in viam reducit; non
 deriso illo, & conviciis
 onerato, abit. Sic tu quo-
 que si monstraris ei verita-
 tem, videbis eum sequi.
 Quoad

μὴ ἐκείνου καταγέλα, ἀλλὰ μᾶλλον αἰσθάνου
τῆς ἀδυναμίας τῆς σαυτοῦ.

Πῶς οὖν ἐποίει Σωκράτης; Αὐτὸν ἠνάγκαζε 5
τὸν προσδιαλεγόμενον αὐτῷ μαρτυρεῖν, ἄλλου
δ' οὐδένος ἐδείτο μάρτυρος. Τοιγαροῦν ἐξῆν αὐ-
τῷ λέγειν, ὅτι, Τοὺς μὲν ἄλλους ἐῷ χαίρειν,
αἰεὶ δὲ τῷ ἀντιλέγοντι ἀρκοῦμαι μάρτυρι· καὶ
τούς μὲν ἄλλους οὐκ ἐπιψηφίζω, τὸν δὲ προσ-
διαλεγόμενον μόνον. Οὕτω γὰρ ἐναργῆ ἐτίθει 6
τὰ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν, ὥστε πάνθ' ὄντιναοῦ, σύν-
αισθανόμενον τῆς μάχης, ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῆς.
Ἄρα γε ὁ φθονῶν χαίρει; Οὐδαμῶς, ἀλλὰ μάλ- 7
λον λυπεῖται. Ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐκίνησε τὸν
πλησίον. Τί δ'; ἐπὶ κακοῖς δοκεῖ σοι εἶναι λύπη,
ὁ φθόνος; Καὶ τίς φθόνος ἐστὶ κακῶν; Οὐκ- 8
οὖν ἐκείνον ἐποίησεν εἰπεῖν, ὅτι λύπη ἐστὶν ἐπ'
ἀγαθοῖς ὁ φθόνος. Τί δέ; φθονοῖη ἂν τις τοῖς

P 3

οὐδὲν

Quoad vero non demon-
straveris, noli deridere il-
lum, sed imbecillitatem
potius agnosce tuam.

Quomodo ergo faciebat
Socrates? Ipsum adversa-
rium cogebat testimonium
sibi perhibere, neque ul-
lum alium admittebat te-
stem. Proinde dicere ei
licebat: „Equidem alios
„valere jubeo, semper ad-
„versario teste contentus;
„& alios non rogo senten-
„tiam, sed eum unum quî-
„cum disputo.“ Nam ea

quæ ex anticipationibus
concluduntur, ita in illu-
stri ponebat loco, ut qui-
libet, animadversâ repu-
gnantiâ, ab eâ recederet.
Qui invidus est, anne gau-
det? Nullo modo: quin
potius mœret. (A parte
opposita commovit. alte-
rum.) Quid ergo? invi-
dia videtur-ne tibi dolor
ob mala quædam? Et quæ
malarum rerum est invi-
dia? Itaque fecit, ut il-
le diceret, invidiam esse
dolorem de rebus bonis.

Quid

- 9 οὐδὲν πρὸς αὐτόν; Οὐδαμῶς. Καί οὕτως ἐκπε-
 πληρωκῶς τὴν ἔννοιαν, καὶ διηρθρωκῶς, ἀπηλλάσσ-
 αετο, οὐ λέγων, Ὅτι ὀρίσάι μοι τὸν φθόνον·
 εἴτα ὀρισαμένου, Κακῶς ὠρίσω· οὐ γὰρ ἀντα-
 10 κολουθεῖ τῷ κεφαλαίῳ τὰ ὀρικά· ῥήματα τεχ-
 νικά, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἰδιώταις φορτικά καὶ
 δυσπαρακολουθήτα, ὧν ἡμεῖς ἀποστήναι οὐ δυνά-
 11 μεθα. Ἐξ ὧν δ' αὐτὸς ὁ ἰδιώτης, ἐπακολουθῶν
 ταῖς αὐτοῦ φαντασίαις, παραχωρῆσαι δύναιτ' ἄν-
 τι, ἢ ἀθετῆσαι, οὐδαμῶς διὰ τούτων αὐτὸν κί-
 12 νῆσαι δυνάμεθα. καὶ λοιπὸν εἰκότως συναισθα-
 νόμενοι ταύτης ἡμῶν τῆς ἀδυναμίας, ἀπεχόμεθα
 τοῦ πράγματος, ὅσοις γ' ἐστὶ τις εὐλά-
 13 βεια. Οἱ δὲ πολλοὶ καὶ εἰκάσιοι, συγκαθέντες εἰς
 τι τοιοῦτον, φύρονται καὶ φύρουσι· καὶ τὰ τε-
 λευταῖα λαιδορῆσαντες καὶ λαιδορηθέντες, ἀπέρ-
 χονται.

Τὸ

Quid vero? num quis in-
 videt hominibus nihil ad
 ipsum pertinentibus? Nul-
 lo modo. Sic expleta &
 distincte explicata notione,
 discedebat; non postulans,
 definiri sibi invidiam; nec,
 si definisset ille, male
 definiisse dicens, quoniam
 quæ in definitione sunt,
 non reciprocentur cum de-
 finito. Artis ista vocabula
 sunt, eoque hominibus il-
 literatis molesta & obscura,
 a quibus nos abstinere non
 possumus. Iis autem, qui-

bus ipse illiteratus, sua ip-
 sius visa prosequens, ali-
 quid concedere posset, aut
 improbare, nullo modo
 illum possumus excitare.
 Proinde, animadversa hac
 nostra imbecillitate, a ne-
 gotio, uti par est, abstine-
 mus, quibus saltem aliqua
 inest cautio. Plerique au-
 tem homines temerarii,
 cum in tale aliquod certa-
 men descenderunt, pre-
 muntur & premunt, & ad
 extremum conviciis dictis
 & auditis discedunt.

Illud

Τὸ πρῶτον δὲ τοῦτο καὶ μάλιστα ἴδιον Σω- 14
 κράτους, μηδέποτε παροξυνθῆναι ἐν λόγοις, μη-
 δέποτε λοιδόρον προσενέγκασθαι μηδέν, μηδέποθ'
 ὑβριστικόν, ἀλλὰ τῶν λοιδορούντων ἀνέχεσθαι,
 καὶ παύειν μάχην. Εἰ θέλετε γινῶναι, πόσῃ ἐν 15
 τούτῳ δύναμιν εἶχεν, ἀνάγνωτε τὸ Ξενοφῶντος
 Συμπόσιον, καὶ ὄψεσθε πόσας μάχας διαλέλυκε.
 Διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐν 16
 μεγίστῳ ἐπαίνῳ λέλεκται, τό·

Αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέ-
 παυσε.

Τί οὖν; οὐ λίαν ἐστὶ νῦν ἀσφαλὲς τὸ πρᾶγ- 17
 μα, καὶ μάλιστα ἐν Ῥώμῃ. τὸν γὰρ ποιοῦντα
 αὐτὸ, οὐκ ἐν γωνίᾳ δηλονότι δεήσει ποιεῖν, ἀλλὰ
 προσελθόντᾳ ὑπατικῷ τινί, ἂν οὕτω τύχη, ἢ
 πλουσίῳ, πυθέσθαι αὐτοῦ. Ἐχeis μοι εἰπεῖν, ὦ 18
 P 4 οὗτος,

Illud autem & primum
 & maxime proprium fuit
 Socratis, ut numquam in
 disputationibus irā commo-
 veretur, neque umquam ul-
 lum contumeliosum dictum
 proferret, aut convicium,
 sed conviciatores toleraret,
 ac pugnam sedaret. Si
 scire vultis, quantam hu-
 jus rei facultatem ha-
 buerit; Xenophontis Con-
 vivium legite, & videbitis
 quot pugnas diremerit.
 Quamobrem apud poetas

etiam maxime illud lauda-
 tur:

*Nec mora, magnam
 contentionem scite di-
 remit.*

Quid vero? non nimis
 tuta ea res est nunc, præ-
 fertim Romæ. Nam qui
 hoc agit, eum non scilicet
 in angulo sedere oporteret,
 sed prodire ad Consularem
 aliquem, si res ita ferret,
 ac divitem, atque ex illo
 quærere: Heus tu! potes.

οὗτος, ὃ τινι τοὺς ἵππους τοὺς σεαυτοῦ παρέδω-
 κας; Ἐγώ γε. Ἄρα τῷ τυχόντι καὶ ἀπείρῳ ἵπ-
 πικῆς; Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὃ τινι τὸ χρυσίον, ἢ
 τὸ ἀργύριον, ἢ τὴν ἐσθῆτα; Οὐδὲ ταῦτα τῷ
 19 τυχόντι. Τὸ σῶμα δὲ τὸ σαυτοῦ, ἥδη τινὶ ἔσκε-
 ψαι ἐπιτρέψαι εἰς ἐπιμέλειαν αὐτοῦ; Πῶς γὰρ
 οὐ; Ἐμπείρῳ δηλονότι καὶ τούτῳ ἀλειπτικῆς ἢ
 20 ἱατρικῆς; Πάνυ μὴν οὖν. Πότερον ταῦτά σοι τὰ
 κράτιστά ἐστιν, ἢ καὶ ἄλλό τι ἐκθήσω πάντων
 ἄμεινον; Ποῖον καὶ λέγεις; Τὸ αὐτοῖς, νῆ Διᾶ,
 τούτοις χρῶμενον, καὶ δοκιμάζον ἕκαστον, καὶ
 21 βουλευόμενον. Ἄρα γε τὴν ψυχὴν λέγεις; Ὁρ-
 θῶς ὑπέλαβες, ταύτην γάρ τοι καὶ λέγω. Πολύ,
 νῆ Δία, τῶν ἄλλων τοῦτο ἄμεινον δοκῶ μοι κε-
 22 κτῆσθαι. Ἐχεις οὖν ἡμῖν δεῖξαι ὅτῳ τρέπῳ τῆς
 ψυχῆς ἐπιμεμέλησαι; οὐ γὰρ εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυ-
 χεν εἰκός σε, οὕτω σοφὸν ὄντα, καὶ ἐν τῇ
 πόλει

ne mihi dicere, cuinam
 equos tuos commiseris?
 Ego vero. An proximo
 qui se obtulit, & rei eque-
 stris impérito? Nullo mo-
 do. Quid vero? aurum
 aut argentum, aut vestem,
 cui? Ne hæc quidem cuili-
 bet. Corpus autem tuum
 jamne meditatus es, cu-
 jus curæ sis commissurus?
 Quidni? Scilicet pariter
 perito siue aliptæ siue me-
 dico? Omnino. Utrum
 hæc præstantissima sunt ti-
 bi? an vero & aliud quid-

piam habes melius his om-
 nibus? Quid ais? Id, me-
 hercule, quod his omnibus
 utatur, quod singula ex-
 ploret atque deliberet.
 Animum - ne dicis? Recte
 accipis, hunc ipsum dico.
 Hæc quidem possessio, per
 Jovem, cæteris omnibus
 mihi longe potior videtur.
 Potes ergo nobis ostende-
 re, quo pacto animi curam
 gesseris? nec enim con-
 sentaneum est, temere ac
 fortuito te, virum tantâ sa-
 pientiâ præditum, tantæ-
 que

πέλει δόκιμον, τὸ κράτιστον τῶν σεαυτοῦ περιο-
 ρῶν ἀμελούμενον καὶ ἀπολλύμενον. Οὐδαμῶς.
 Ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμεμέλησαι αὐτοῦ; πότερον μα- 23
 θῶν παρὰ του, ἢ εὐρῶν αὐτός; Ὡδὲ λοιπὸν ὁ 24
 κίνδυνος, μὴ πρῶτον μὲν εἶπη, Τί δέ σοι, βέλ-
 τιστε; τίς μου * εἶ; Εἴτ', ἂν ἐπιμένης πράγ-
 ματα παρέχων, διαζάμενος κονδύλους σοι δῶ.
 Τούτου τοῦ πράγματος ἤμην ποτὲ ζηλωτῆς καὶ 25
 αὐτὸς, πρὶν εἰς ταῦτα ἐμπεσεῖν.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Π ε ρ ῖ τ ο ὕ Ἀ γ ω ν ῖ ᾱ ν.

Ὅταν ἀγωνιῶντα ἴδω ἄνθρωπον, λέγω· Οὗτος
 τί ποτε θέλει; εἰ μὴ τῶν οὐκ ἐφ' αὐτῷ τι
 ἤθελε, πῶς ἂν ἔτι ἡγωνία; Διὰ τοῦτο καὶ ὁ 2
 P 5 κιθα.

que in urbe auctoritatis,
 negligi aut perire passu-
 rum id quod tuorum om-
 nium est præstantissimum.
 Nequaquam. Sed tu ipse
 curam ejus gessisti? Utrum
 edoctus ab aliquo, an ipse
 rationem eam invenisti?
 Hic jam res in discrimine
 versatur; primum, ne di-

cat ille, Quid vero, bō-
 ne vir, ad te hoc pertinet?
 quis mihi es? deinde, nisi
 desistas negotium illi facef-
 sere, ne sublatiis pugnis
 colaphos tibi impingat.
 Hujus rei olim admirator
 & ipse fui, priusquam hæc
 mihi accidissent.

C A P. XIII.

D e A n x i e t a t e.

Cum aliquem angi video, rerum, quæ penes ipsum
 dico: quid tandem iste non sunt, vellet; quo pa-
 vult? nisi aliquid earum esto angeretur? Quapro-
 pter

- κιθαρωδὸς, μόνος μὲν ᾄδων, οὐκ ἀγωνιστῶ· εἰς
 θίατρον δ' εἰσερχόμενος, καὶ λίαν εὐφωτος ᾔη,
 καὶ καλῶς κιθαρίζει. σὺ γὰρ ἄσαι μόνον θέλεις
 καλῶς, ἀλλὰ καὶ εὐδοκιμῆσαι· τοῦτο δ' οὐκέτι
 3 ἔστιν ἐπ' αὐτῷ. Λοιπὸν, οὐ· μὲν ἢ ἐπιστήμη
 αὐτῷ πρόσκειται, ἐκεῖ τὸ θάρσος. Φέρε ἔν θε-
 λεις ἰδιώτην, καὶ οὐκ ἐπιστρέφεται. ἔπου δ'
 οὐκ οἶδεν, οὐδὲ μεμελέτηκεν, ἐκεῖ ἀγωνιστῶ. Τί
 4 δ' ἔστι τοῦτο; Οὐκ οἶδε, τί ἔστιν ὄχλος, ἢ τί
 ὄχλου ἔπαινος. ἀλλὰ τὴν νήτην μὲν τύπτειν
 ἔμαθε, καὶ τὴν ὑπάτην· ἔπαινος δ' ὁ παρὰ
 τῶν πολλῶν τί ἔστι, καὶ τίνα δύναμιν ἔχει ἐν
 βίῳ, οὔτε οἶδεν, οὔτε μεμελέτηκεν αὐτό.
 5 Ἀνάγκη λοιπὸν τρέμειν καὶ ὠχρισθῆναι. Κιθαρωδὸν
 μὲν οὖν οὐ δύναμαι εἰπεῖν μὴ εἶναι, ἔταν ἰδῶ τινὰ
 φοβούμενον· ἄλλο δὲ τι δύναμαι εἰπεῖν· καὶ οὐδὲ
 ἐν,

pter etiam citharædus, cum
 solus cantat, non angitur;
 sed theatrum ingressus, li-
 cet admodum vocalis sit,
 & citharam bene pulset,
 tum vero angitur: neque
 enim tantum bene cantare
 vult, sed laudari etiam; id
 quod jam penes ipsum non
 est. Cæterum, ubi scien-
 tiâ præditus est, ibi fidu-
 ciam quoque habet. Quem-
 vis privatum singulumque
 hominem adducito, non
 curabit eum. Ubi autem
 rem neque novit, neque
 meditatus est, ibi angitur.

Quid vero istud est? Ne-
 scit quid sit multitudo, aut
 quid laus multitudinis.
 Sed imam quidem ferire
 didicit, & summam chor-
 dam: laus autem profecta
 a multitudine quid sit, &
 quam in vita vim habeat,
 neque scit, neque medita-
 tus est. Ergo necesse est
 eum & contremiscere, &
 expallescere. Ac citharæ-
 dum quidem esse, negare
 non possum, si quem time-
 re video: sed aliud quid-
 dam possum dicere, neque
 unum, sed multa. Ac pri-

ἐν, ἀλλὰ πολλὰ. Καὶ πρῶτον πάντων, ξένον 6
καλῶ αὐτὸν, καὶ λέγω· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ
οἶδε ποῦ τῆς γῆς ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τοσούτου χρό-
νου ἐπιδημῶν, ἀγνοεῖ τοὺς νόμους τῆς πόλεως
καὶ τὰ ἔθνη, καὶ τί ἔξεστι, καὶ τί οὐκ ἔξεστιν·
ἀλλ' οὐδὲ νομικόν τινα παρέλαβε πάμπαν, τὸν
ἐροῦντα αὐτῷ καὶ ἐξηγησόμενον τὰ νόμιμα.
Ἀλλὰ διαθήκην μὲν οὐ γράφει, μὴ εἰδὼς πῶς 7
δεῖ γράφειν, ἢ παραλαβὼν τὸν εἰδότα· οὐδ'
ἐγγύην ἄλλως σφραγίζεται, ἢ ἀσφάλειαν γρά-
φει. ὁρᾷ δὲ χρῆται δίχα νομικοῦ, καὶ ἐκκλί-
σει, καὶ ἑρμῇ, καὶ ἐπιβολῇ, καὶ προθέσει. Πῶς 8
δίχα νομικοῦ; Οὐκ οἶδεν, ὅτι θέλει τὰ μὴ διδό-
μενα, καὶ οὐ θέλει τὰ ἀναγκαῖα· καὶ οὐκ οἶδεν
οὔτε τὰ ἴδια, οὔτε τὰ ἀλλότρια. εἰ δὲ γ' ᾔδει,
οὐδέ ποτ' ὦν ἐνεποδίζετο, οὐδέ ποτ' ἐκωλύετο,
οὐκ ἂν ἠγωνία. Πῶς γάρ; Φοβεῖται τις οὖν 9
ὑπὲρ

mum quidem, peregrinum
eum nomino, & nescire
dico ubi terrarum sit, &
cum tanto tempore hīc
egerit, leges ignorare &
instituta civitatis, quidque
liceat, quidve non liceat;
neque etiam umquam juris
peritum adhibuisse, qui le-
ges & instituta ei recitaret
& enarraret. Atqui testa-
mentum, quomodo scri-
bendum sit nesciens, non
scribit, nisi adhibito homi-
ne ejus rei perito; neque
sponfionem temere obfi-

gnat, aut fidem suam ob-
stringit: sed adpetitione
citra jureconsultum utitur,
& averfatione, & impetu;
& conatu, & proposito.
Quomodo sine jureconsul-
to? Ignorat, ea se velle
quæ non data sunt, ea
nolle quæ sunt necessa-
ria; denique neque sua no-
vit, neque aliena: quæ
si nosset, numquam impe-
diretur, numquam prohi-
beretur, non angeretur.
Nonne ita se res habet?
Timet igitur quisquam ea
quæ

ὑπὲρ τῶν μὴ κακῶν; Οὐ. Τί δέ; ὑπὲρ τῶν
 κακῶν μὲν, ἐπ' αὐτῷ δ' ὅντων ὥστε μὴ συμβῆ-
 10 ναι; Οὐδαμῶς. Εἰ οὖν τὰ μὲν ἀπροαίρετα οὐτ'
 ἀγαθὰ οὔτε κακὰ, τὰ προαιρετικά δὲ πάντα
 ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὐτ' ἀφελέσθαι τις ἡμῶν αὐτὰ
 δύναται, οὔτε περιποιῆσαι ἃ οὐ θέλομεν αὐτῶν,
 11 ποῦ ἔτι τόπος ἀγωνίας; Ἀλλὰ περὶ τοῦ σωμα-
 τίου ἀγωνιῶμεν, ὑπὲρ τοῦ κτησιδίου, περὶ τοῦ
 τί δόξει τῷ Καίσαρι· περὶ τῶν ἔσω δ' οὐδένος.
 Μὴ τι περὶ τοῦ μὴ ψεῦδος ὑπολαβεῖν; Οὐ· ἐπ'
 ἡμῖν γάρ ἐστι. Μὴ τι τοῦ ὁρμῆσαι παρὰ φύσιν;
 12 Οὐδὲ περὶ τούτου. Ὅταν οὖν ἴδῃς τινὰ ὠχριῶν-
 ता· ὥς ὁ ἰατρὸς ἀπὸ τοῦ χρώματος λέγει, τού-
 του ὁ σπλὴν πέπονθε, τούτου δὲ τὸ ἥπαρ· οὐ-
 τῶ καὶ σὺ λέγε, τούτου ὀρεξις καὶ ἐκκλισις πέ-
 13 πονθεν, οὐκ εὐοδεῖ, φλεγμαίνει. χρῶμα γὰρ οὐ
 μετα-

quæ mala non sunt. Non.
 Quid vero? ea-ne, quæ
 mala quidem sunt; at quæ
 penes ipsum est cavere ne
 eveniant? Nullo modo.
 Si igitur ea, quæ non sunt
 voluntati nostræ subiecta,
 neque bona neque mala
 sunt; quæ vero voluntati
 subiecta, eadem in pote-
 state nostrâ sunt omnia,
 neque a quoquam vel adimi
 vel adferri nobis possunt,
 nisi velimus; quem adhuc
 locum habet anxietas? Ve-
 rum de corpusculo anxii
 sumus, de reculâ, de vo-

luntate Cæsaris; de inter-
 nâ vero re nullâ. An, ne
 adsentiamur falso? Non:
 nam penes me est. An,
 ne impetum capiamus con-
 tra naturam? Ne hoc qui-
 dem. Cum igitur quem-
 piam pallere vides; quem-
 admodum medicus ex co-
 lore dicit, hujus splenem,
 illius hepar laborare; sic
 & tu dicito, istius adpêti-
 tionem & aversationem la-
 borare, non recta progred-
 di via, æstuarè, febricitare:
 neque enim quidquam
 aliud colorem mutat, ni-
 hil

μεταβάλλει οὐδὲν ἄλλο, οὐδὲ τρέμεν ποιῇ, οὐδὲ
ψόφον τῶν ὀδόντων, οὐδὲ

— Μετοκλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πό-
δας ἵζει.

Διὰ τοῦτο Ζήνων μὲν Ἀντιγόνῳ μέλλων ἐντυγ- 14
χάνειν, οὐκ ἡγωνία· αὐτὰρ οὗτος ἐθαύμαζε,
τούτων οὐδενὸς εἶχεν ἐκεῖνος ἐξουσίαν· ὦν δ' εἶχεν
ἐκεῖνος, οὐκ ἐπεστρέφετο οὗτος. Ἀντίγονος δὲ 15
Ζήνωνι μέλλων ἐντυγχάνειν, ἡγωνία· καὶ εἰκότως.
ἤθελε γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ· τοῦτο δ' ἔξω ἔκειτο.
οὗτος δ' ἐκείνῳ οὐκ ἤθελεν· οὐδὲ γὰρ ἄλλος τις
τεχνίτης τῷ ἀτέχνῳ.

Ἐγὼ σοι ἀρέσσαι θέλω; Ἀντὶ τίνας; οἶδας 16
γὰρ τὰ μέτρα, καὶ αὐτὸ κρίνεται ἄνθρωπος ὑπ'
ἀνθρώπου; μεμελέτητό σοι γινῶναι, τί ἐστὶν
ἀγα-

hil aliud tremorem incutit
aut dentium stridorem, fa-
citque ut

*Genua labent huic, at-
que pedes subsidat in
ambos.*

Quapropter Zeno conven-
turus Antigonum, non an-
gebatur: nam quæ ipse
magni faciebat, eorum ille
nihil in sua potestate habe-
bat; quæ autem ille habe-
bat, ipse non curabat.
Antigonus autem, Zeno-

nem conventurus, ange-
batur; neque id immerito:
volebat enim ei placere; id
quod extra ipsum positum
erat. Hic autem illi place-
re non volebat; sicut nec
alius artifex, artis impe-
rito.

Ego tibi placere vel-
lem? quamobrem? men-
suras enim tu nosti, quibus
homo ab homine judica-
tur? meditatum cognitum-
que habes, quid sit vir bo-
nus, quid malus, & quo-
modo

- ἀγαθὸς ἄνθρωπος, καὶ τί κακὸς, καὶ πῶς ἐκά-
τερον γίνεται; Διατί οὖν σὺ αὐτὸς ἀγαθὸς οὐκ εἶ;
17 Πῶς, φησὶν, οὐκ εἰμί; Ὅτι οὐδεὶς ἀγαθὸς πεν-
θεῖ, οὐδὲ στενάζει, οὐδεὶς οἰμώζει, οὐδεὶς ὠχρεῖ
καὶ τρέμει, οὐδὲ λέγει, Πῶς μὲ ἀποδέχεται; πῶς
18 μου ἀκούσει; Ἀνδράποδον, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ
Τί οὖν σοι μέλει περὶ τῶν ἀλλοτρίων; νῦν οὐκ
ἐκείνου ἀμάρτημά ἐστι, τὸ κακῶς ἀποδέχασθαι
τὰ παρὰ σοῦ; Πῶς γὰρ οὐ; Δύναται δ' ἄλλου
μὲν εἶναι ἀμάρτημα, ἄλλου δὲ κακόν; Οὐ. Τί
19 οὖν ἀγωνιάς ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων; Ναί· ἀλλ'
ἀγωνιῶ, πῶς ἐγὼ αὐτῷ λαλήσω. Εἴτ' οὐκ
ἐστὶ σοι γὰρ, ὡς θέλεις, αὐτῷ λαλήσαι; Ἀλ-
20 λὰ δέδοικα, μὴ ἐκκρευσθῶ. Μή τι γράφειν
μέλλων τὸ Δίωνος ὄνομα, δέδοικας μὴ ἐκκρευ-
σθῆς; Οὐδαμῶς. Τί τὸ αἴτιον; οὐχ, ὅτι
μεμελέτηκας γράφειν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δ',
ἀναγι-

modo utrumque fiat? cur
ergo tu ipse bonus non
es? Quomodo, inquit,
non sum? Quia nemo bo-
nus luget, gemit, aut plo-
rat; nemo expallescit &
tremet, aut ait: Quo pacto
ille me accipiet? quo pacto
me audiet? Mancipium,
ut visum ipsi fuerit. Quid
ergo tibi curæ sunt aliena?
annon illius peccatum erit,
si male te, & quæ abs te
proficiscuntur, acceperit?
Quidni? Potest vero al-

terius esse delictum, alte-
rius malum? Non. Quid
ergo de alienis angeris?
Verum istud quidem: sed
sollicitus sum, quo pacto
cum eo loquar. Nonne
vero arbitrato tuo cum eo
loqui licet? At vereor, ne
de statu mentis deturber.
An igitur scripturus Dio-
nis nomen, metuis ne de
mentis statu deturberis?
Nequaquam. Quæ causa
est? nonne, quod scriben-
di usum habes? Quidni ve-
ro?

ἀναγινώσκειν μέλλων, οὐχ ὡσαύτως ἂν εἶχες;
 Ὡσαύτως. Τί τὸ αἶτιον; Ὅτι πᾶσα τέχνη
 ἰσχυρὸν τι ἔχει, καὶ θαρσύνει ἐν τοῖς ἑαυ-
 τῆς. Λαλεῖν οὖν οὐ μεμελέτηκας; καὶ τί ἄλλο 21
 ἐμελέτας ἐν τῇ σχολῇ; Συλλογισμοὺς καὶ με-
 ταπίπτοντας. Ἐπὶ τί; οὐχ ὥστε ἐμπείρως δια-
 λέγεσθαι; τὸ δ' ἐμπείρως ἐστίν, οὐχὶ εὐκαίρως,
 καὶ ἀσφαλῶς, καὶ συνετῶς, ἔτι δὲ ἀπταιστώ-
 ς, καὶ ἀπαραιοδίστως; ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τε θαρ-
 ρηκότως; Ναί. Ἰππεὺς οὖν ὢν, εἰς πεδίον ἔλη- 22
 λυθῶς, πρὸς περὶν ἀγωνιάς, ἔπει σὺ μεμελέτη-
 κας, ἐκεῖνος δ' ἀμελέτητός ἐστι; Ναί. ἀλλὰ
 ἐξουσίαν ἔχει ἀποκτεῖναί με. Λέγε οὖν τὰ ἀλη- 23
 θῆ, δύστηνε, καὶ μὴ ἀλαζνεύου, μηδὲ φιλόσο-
 φος εἶναι ἀξίου, μηδὲ ἀγνόει σου τοὺς κυρίους·
 ἀλλὰ μέχρ' ἂν ἔχῃς ταύτην τὴν λαβὴν τὴν
 ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀκολούθει παντὶ τῷ ἰσχυρο-
 τέρω.

yo? Quid porro? lecturus,
 nonne eodem modo adfe-
 ctus esses? Eodem modo.
 Quæ causâ est? Quia quæ-
 libet ars firmum quiddam
 habet, & imperterritum,
 suis in rebus. Loqui ergo
 non didicisti? & quid aliud
 discebas in schola? Syllo-
 gismos & Variantes argu-
 mentationes. Quâ gratiâ?
 nonne ut perite differe-
 res? perite autem, annon
 est opportune, caute, pru-
 denter, atque etiam citra

errorem & impedimentum,
 & præter hæc omnia con-
 fidenter? Certe. Eques
 igitur in campum progres-
 sus, peditem times, ubi
 tu exercitatus es, ille non
 exercitatus est? Sit sane:
 at potestatem habet occi-
 dendi mei? Dic igitur ve-
 rum, infelix, neque arro-
 gans esto, neque philoso-
 phum te profiteri, neque
 dominos tuos ignorato:
 sed quoad hanc anîm cor-
 poris habueris, quemlibet
 robu-

- 24 *τέρω. Λέγειν δὲ Σωκράτης ἐμελέτα, ὁ πρὸς τοὺς τυράννους οὕτω διαλεγόμενος, ὁ πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὁ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ. Λέγειν Διογένης μεμελετήκει, ὁ πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτω λαλῶν, ὁ πρὸς Φίλιππον, ὁ πρὸς τοὺς πειρατὰς,*
 25 *ὁ πρὸς τὸν ὠνησάμενον αὐτόν.* Ἐκείνοις, οἷς*
 26 *μεμελέτηκε, τοῖς θαρρόυσι. Σὺ δ' ἐπὶ τὰ σαντοῦ βάδιζε, καὶ ἐκείνων ἀποστῆς μηδέποτε· εἰς τὴν γωνίαν ἀπελθὼν κάθησο, καὶ πλέκε συλλο-*
 27 *γισμοὺς, καὶ ἄλλω πρότεινε. Οὐκ ἔστι δ' ἐν σοὶ πόλεως ἡγεμὼν ἀνὴρ.*

ΚΕΦ.

robustiores sequitur! Socrates autem in dicendo se exercuerat, is qui cum tyrannis, qui cum iudicibus, qui in carcere ita est locutus. Diogenes item se dicendo exercuerat, is qui cum Alexandro, cum Philippo, cum piratis, cum emtore sui ad eum modum

est locutus. Illi, quæ meditati erant, in eis erant confidentes. Tu vero ad tua te conferto, neque umquam ab illis recedito: in angulum te recipe, ibi sede, syllogismos nece, & aliis propone. Neque enim in te est vir qui civitatem regat.

CAP.

Κ Ε Φ. ιδ'.

Π ρ ο ς Ν ά σ ω ν α.

Εἰσελθόντος τινὸς τῶν Ῥωμαϊκῶν μετὰ τοῦ υἱοῦ,
καὶ ἐπακούοντος ἑνὸς ἀναγνώσματος· Οὗτος, ἔφη,
ὁ τρόπος ἐστὶ τῆς διδασκαλίας· καὶ ἀπεσιάπη-
σεν. Ἀξιοῦντες δ' ἐκείνου εἶναι τὰ ἐξῆς· Κίπρον, 2
ἔφη, ἔχει πᾶσα τέχνη τῷ ἰδιώτῃ καὶ ἀπείρῳ
αὐτῆς, ὅταν παραδίδωται. Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τῶν 3
τεχνῶν γινόμενα, τὴν τε χρεῖαν εὐθὺς ἐνδείκνυ-
ται πρὸς ὃ γέγονε, καὶ τὰ πλεῖστα αὐτῶν
ἔχει τι καὶ ἀγωγὸν καὶ ἐπίχαρι. Καὶ γὰρ, 4
σκυτεὺς πῶς μὲν μανθάνει τις παρῆναι καὶ πα-
ρακολουθεῖν, ἀτερπές· τὸ δ' ὑπόδημα χρήσι-
μον, καὶ ἰδεῖν ἄλλως οὐκ ἀηδές. Καὶ τέκτονος 5
ἢ μὲν μάθησις ἀνίαρὰ μάλιστα τῷ ἰδιώτῃ παρα-
τυγχά-

CAP. XIV.

Ad Nasone m.

Viro quodam Romano cum
filio ingresso, & unam au-
diente recitationem; Hæc,
inquit, est doctrinæ ratio;
atque obtruncat. Cum au-
tem ille, ut reliqua profe-
queretur, rogaret: Omnis
ars, inquit, cum docetur,
molesta est homini indocto
& artis imperito: quam-
quam ea quidem, quæ arte
perficiuntur, usum statim

demonstrant, cui destinata
sunt, & pleraquæ illorum
aliquid illecebrarum & sua-
vitatis habent. Etenim ad-
esse & spectare quo pacto
futor artem suam addiscat,
nihil jucundi habet; cal-
ceus vero est utilis, neque
cæteroquin injucundus ad-
spectu. Est & fabri disci-
plina molesta imperito qui
forte adest; verum opus

τυγχάνοντι, τὸ δ' ἔργον ἐπιδείκνυσι τὴν χρείαν
 6 τῆς τέχνης. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἐπὶ μουσικῆς
 ἔψει αὐτό· ἂν γὰρ παρῆς τῷ διδασκομένῳ, φα-
 νήσεταιί σοι πάντων ἀτερπέστατον τὸ μάθημα·
 τὰ μὲν τοι ἀπὸ τῆς μουσικῆς, ἡδέα καὶ ἐπι-
 7 τερπῇ τοῖς ἰδιώταις ἀκούειν. Καὶ ἐνταῦθα, τὸ
 μὲν ἔργον τοῦ φιλοσοφοῦντος τοιοῦτόν τι φαντα-
 ζόμεθα, ὅτι δεῖ τὴν αὐτοῦ βούλησιν συναρμόσαι
 τοῖς γινομένοις, ὥς μήτε τι τῶν γινομένων ἀκόν-
 των ἡμῶν γίνεσθαι, μήτε τῶν μὴ γινομένων,
 8 θελόντων ἡμῶν μὴ γίνεσθαι. Ἐξ οὗ περίεστι
 τοῖς συστησαμένοις αὐτὸ, ἐν ὀρέξει μὴ ἀποτυγ-
 χάνειν, ἐν ἐκκλίσει δὲ μὴ περιπίπτειν· ἀλύπως,
 ἀφίβως, ἀταράχως διεξάγειν καθ' αὐτόν, μετὰ
 τῶν κοινωνῶν τηροῦντα τὰς σχέσεις τὰς τε
 φυσικὰς καὶ ἐπιθέτους, τὸν υἱόν, τὸν πατέρα,
 τὸν ἀδελφόν, τὸν πολίτην, τὸν ἄνδρα, τὴν
 γυναῖ-

usum artis ostendit. Multo
 vero magis in musicis hoc
 perspicies. Si adsis ei qui
 docetur, omnium insuavis-
 sima tibi videbitur ea disci-
 plina: effectus vero musicae
 suavis ac jucundus auditu est
 hominibus imperitis. At-
 que hinc etiam philosophi
 munus tale animo concipi-
 mus, oportere eum volun-
 tatem suam adcommodare
 iis rebus quæ fiunt, ut nec
 eorum quæ fiunt quidquam

eorum quæ non fiunt quid-
 quam volentibus nobis non
 fiat. Unde, qui ita se
 compararunt, id conse-
 quuntur, ut nec in adpeti-
 tione frustrentur, nec in ea
 incidant quæ averfentur;
 ut citra molestiam, citra
 metum, citra perturbatio-
 nem vitam degant, quan-
 tum ad se pertinet; cum
 sociis vero observent re-
 lationes, tam naturales,
 quam accersitas, nempe fi-
 lli, patris, fratris, civis,
 mariti,

γυναικα, τὸν γείτονα, τὸν σύνοδον, τὸν ἄρχοντα,
τὸν ἀρχόμενον. Τὸ ἔργον τοῦ φιλοσοφούντος τοι- 9
οὔτεν τι φανταζόμεθα. Λοιπὸν ἐφεξῆς τούτῳ
ζητοῦμεν, πῶς ἐστὶ τοῦτο.

Ὅραμεν οὖν, ὅτι ὁ τέκτων, μαθὼν τινὰ, γί- 10
νεται τέκτων· ὁ κυβερνήτης μαθὼν τινὰ, γίνε-
ται κυβερνήτης. Μή ποτ' οὖν καὶ ἐνθάδε, οὐκ
ἀπαρκεῖ τὸ βούλεσθαι καλὸν καὶ ἀγαθὸν γενέ-
σθαι, χρεῖα δὲ καὶ μαθεῖν τινά; Ζητοῦμεν οὖν, 11
τίνα ταῦτα. Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι μαθεῖν
δεῖ πρῶτον τοῦτο, ὅτι ἐστὶ Θεός, καὶ προνοεῖ
τῶν ὅλων· καὶ οὐκ ἔστι λαθεῖν αὐτὸν, οὐ μόνον
ποιοῦντα, ἀλλ' οὐδὲ διανοούμενον, ἢ ἐνθυμούμε-
νον. εἴτα, ποῖοι τινες εἰσὶν. οἷοι γὰρ ἂν ἐκεῖνοι 12
εὐρεθῶσι, τὸν ἐκείνοις ἀρέσοντα καὶ πεισθησό-
μενον ἀνάγκη πειρᾶσθαι κατὰ δύναμιν ἐξομοιου-
σθαι ἐκείνοις. εἰ πιστόν ἐστι τὸ Θεῖον, καὶ 13

Q 2

τοῦ-

mariti, uxoris, vicini, co-
mitis, imperantis, subditi.
Philosophi igitur tale fere
munus constituimus. Tum
proximum est post hæc, ut
quæramus, qua ratione ad
id perveniamus.

Videmus igitur, fabrum
discendis quibusdam fieri fa-
brum; gubernatorem di-
scendis quibusdam fieri gu-
bernatorem: unde colligi-
mus, ne hic quidem satis ef-
fe, velle bonum virum fieri,
sed & addiscere quædam sit
necessarium? Quærimus

igitur, quænam ea sint. Di-
cunt philosophi, primum il-
lud esse discendum, esse De-
um, & providere rebus uni-
versis, ac non modo facta,
sed ne cogitationes quidem
ac motus animorum eum
celari posse. Deinde, qua-
les sint Dii? Nam quales
illi reperientur, opera ne-
cessario danda, talis ut sit
etiam is, qui illis placere
ac parere vult, & ut quam
proxime ad eorum similitu-
dinem accedat. Si fidele
est Numen divinum; illum
quo-

τούτον εἶναι πιστόν· εἰ ἐλεύθερον, καὶ τούτον ἐλεύθερον· εἰ εὐεργετικόν, καὶ τούτον εὐεργετικόν· εἰ μεγαλόφρον, καὶ τούτον μεγαλόφρονα· ὡς Θεοῦ τοίου ζηλωτήν, τὰ ἐξῆς πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν.

- 14 Πόθεν οὖν ἄρξασθαι δεῖ; Ἄν συγκαθῇς, ἐρῶ σοι, ὅτι πρῶτον δεῖ σε τοῖς ὀνόμασι παρακολουθεῖν.
- 15 Ὡστ' ἐγὼ νῦν οὐ παρακολουθῶ τοῖς ὀνόμασι; Οὐ παρακολουθεῖς. Πῶς οὖν χρῶμαι αὐτοῖς; Οὕτως, ὡς οἱ ἀγράμματοι ταῖς ἐγγράμματοις φωναῖς, ὡς τὰ κτήνη ταῖς φαντασίαις· ἄλλο γάρ ἐστι χρῆσις, ἄλλο παρακολούθησις.
- 16 Εἰ δ' οἶε παρακολουθεῖν, φέρε ὃ θέλεις ὄνομα, [ἀγαθὸν καὶ κακόν,] καὶ βασανίσωμεν αὐτούς, εἰ παρακολουθοῦμεν.
- 17 Ἀλλ' ἀνιερὸν τὸ ἐξελέγχεσθαι πρεσβύτερον ἄνθρωπον ἤδη, καὶ οὕτω τύχη, τὰς τρεῖς στρατείας ἐστρατευμένον. Οἶδα καὶ γὰρ.

quoque fidelem esse oportet: si liberum; illum quoque liberum: si beneficum; illum quoque beneficum: si magnanimum; illum quoque magnanimum esse oportebit: denique, ut imitatore Deī, reliqua omnia & facere & dicere.

Unde igitur auspicandum est? Si in hanc disputationem demittere te volueris, dicam tibi, oportere te primum vocabula intelligere. Quasi vero ego nunc vocabula non

intelligam? Non intelligis. Quo pacto ergo iis utor? Perinde ac illiterati literatis vocibus; ut jumenta suis visis: aliud enim est usus visorum, aliud intelligentia. Si vero ea te intelligere putas, quodvis adfer vocabulum; [*verbi causa*, Bonum & Malum;] & inquiremus in nosmetipsos, utrum intelligamus. Enimvero molestum est, coargui hominem natu grandiore, ac fortasse jam tria stipendia emeritum.

καὶ γὰρ σὺ ἐλήλυθας πρὸς ἐμὲ, ὡς μη- 18
 δένος δεόμενος. Τίνος δ' ἂν καὶ φαντασθεῖης, ὡς
 ἐνδέοντος; πλουτεῖς, τέκνα ἔχεις, τυχὸν καὶ γυ-
 ναῖκα, καὶ οἰκέτας πολλούς· ὁ Καίσαρ σε οἶδεν,
 ἐν Ῥώμῃ πολλοὺς φίλους κέντησαι, τὰ καθή-
 κοντα ἀποδίδως, οἶδας τὸν εὖ ποιοῦντα ἀντευ-
 ποιῆσαι, καὶ τὸν κακῶς ποιοῦντα κακῶς ποιῆσαι.
 Τί σοι λείπει; Ἄν οὖν σοι δείξω, ὅτι τὰ ἀναγ- 19
 καίτατα καὶ μέγιστα πρὸς εὐδαιμονίαν· καὶ ὅτι
 μέχρι δεῦρο πάντων μᾶλλον ἢ τῶν προσηκόν-
 των ἐπιμεμέλησαι· καὶ τὸν κολοφῶνα ἐπιθῶ, οὔτε
 τί θεὸς ἐστὶν οἶδας, οὔτε τί ἄνθρωπος, οὔτε τί
 ἀγαθόν, οὔτε τί κακόν· καὶ τὸ μὲν τῶν ἄλλων 20
 ἴσως ἀνεκτόν, ὅτι δ' αὐτὸς σαυτὸν ἀγνοεῖς, πῶς
 δύνασαι ἀνασχέσθαι μου, καὶ ὑποσχεῖν τὸν ἔλεγ-
 χον, καὶ παραμεῖναι; Οὐδαμῶς, ἀλλ' εὐθὺς 21
 ἀπαλλάσσει χαλεπῶς ἔχων. Καί τοι τί σοι ἐγὼ

Q 3

κακόν

tum. Novi & ipse: nunc enim tu me convenisti, quasi nulla re egens. Ecquā vero etiam re te indigere, fingere possis? Dives es; liberos fortassis habes & uxorem, servitiaque multa; Cæsar te novit; sunt tibi Romæ multi amici; officium pro officio reddis, de bene merente bene mereri nosti, & maleficio maleficio pensare. Quid tibi deest? Quod si igitur tibi demonstraro, te destitui rebus maxime necessariis, & maximis ad se-

licitatem, atque usque ad hunc diem quidvis curasse potius quam officium; & colophonem si adjecero, te nec quid Deus sit scire, nec quid homo, nec quid bonum, nec quid malum; si, quod de aliarum rerum ignoratione dixero, tolerabile fortasse videatur; certe, te ipsum te ignorare, dicentem me quo pacto ferro poteris, & reprehensionem sustinere manereque. Nequaquam poteris; sed statim cum indignatione discedes. Quamquam

κακὸν πεποίηκα; εἰ μὴ καὶ τὸ ἔσπτερον τῷ αἰσχρῷ, ὅτι δεικνύει αὐτὸν αὐτῷ, οἷός ἐστιν· εἰ μὴ καὶ ὁ ἰατρὸς τὸν νοσοῦντα δοκῇ ὑβρίζειν, ὅταν εἴπῃ αὐτῷ· Ἄνθρωπε, δοκεῖς μηδὲν ἔχειν; πυρέσσεις δέ· ἀσίτησον σήμερον, ὕδωρ πίε. Καὶ οὐδεὶς λέγει, Ὡ δεινῆς ὑβρέως. Ἐὰν δέ τινι εἴπῃς· Αἱ ἐρέξεις σου φλεγμαίνουσιν, αἱ ἐκκλίσεις ταπειναὶ εἰσιν, ἐπιβολαὶ ἀνομολογούμεναι, αἱ ὀρμαὶ ἀσύμφωνοι τῇ φύσει, αἱ ὑπολήψεις εἰκαῖαι καὶ ἐψευσμέναι· εὐθὺς ἐξελθὼν λέγει, Ὑβρίσέ με.

23 Τοιαῦτά ἐστι τὰ ἡμέτερα, ὥς ἐν πανηγύρει. τὰ μὲν κτήνη πρᾶθυσόμενα ἄγεται, καὶ οἱ βόες· οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν ὠνησόμενοι, οἱ δὲ πωλήσοντες· ὀλίγοι δὲ τινές εἰσιν, οἱ κατὰ θέαν ἐρχόμενοι τῆς πανηγύρεως, πῶς τοῦτο γίνεται, καὶ διάτι, καὶ τίνες οἱ τιθέντες τὴν πα-

quam quid ego tibi mali fecero? nisi & speculum injuriam facere homini deformi putes, quod talem eum ostendit ipsi, qualis est: nisi forte & medicus contumeliam facere ægroto videatur, quum eum sic adloquitur: „Mī homo, tu „credis te nihil habere? „immo febricitas: hodie „cibis abstine, aquam bibi- „to.“ Nemo sane dicit, o contumeliam non ferendam! Si cui vero dixeris: „Adpetitiones tuæ æstuant, „aversationes sunt humiles,

„conatus inter se pugnant, „impetus naturæ non sunt „consentanei. opiniones „tuæ vanæ sunt & emen- „titæ;“ statim digressus ait. Contumelia me adfecit.

Tales sunt res nostræ, quemadmodum in celebri conventu. Pecora vendendi causa adducuntur, & boves: vulgus autem hominum partim emturi adsunt, partim vendituri; pauci autem sunt qui spectandæ causæ celebritatis veniant, quique inquirent, quid ibi agatur, & cur, & qui-

πανήγυριν, καὶ ἐπὶ τίνι. Οὕτω καὶ ἐνθάδ', ἐν 24
 τῇ πανηγύρει ταύτῃ· οἱ μὲν τινες, ὡς κτήνη,
 οὐδὲν πλέον πολυπραγμονοῦσι τοῦ χόρτου. ὅσοι
 γὰρ περὶ κτήσιν καὶ ἀγροῦς καὶ οἰκέτας καὶ ἀρ-
 χάς τινας ἀναστρέφουσθε, ταῦτα οὐδὲν ἄλλο ἢ
 χόρτος ἐστίν. Ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ πανηγυρίζον- 25
 τες ἄνθρωποι φιλοθεάμονες, τί ποτ' οὖν ἐστὶν
 ὁ κόσμος, τίς αὐτὸν διοικεῖ. Οὐδεὶς; Καὶ πῶς 26
 οἶόν τε, πόλιν μὲν ἢ οἶκον μὴ δύνασθαι διαμέ-
 νειν, μηδ' ὀλγώστὸν χρένον, δίχα τοῦ διοικοῦν-
 τος καὶ ἐπιμελκυμένου· τὸ δ' οὕτω μέγα καὶ κα-
 λὸν κατασκευάσμα, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν οὕτως
 εὐτάκτως οἰκονομεῖσθαι; Ἔστιν οὖν ὁ διοικῶν. 27
 Ποῖός τις, καὶ πῶς διοικῶν; ἡμεῖς δὲ, τίνες
 ὄντες ὑπ' αὐτοῦ γεγονόμεν, καὶ πρὸς τί ἔργον;
 ἄρα γ' ἔχομέν τινὰ ἐπιπλοκὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ
 σχέσιν, ἢ οὐδεμίαν; Ταῦτ' ἐστὶν ἃ πάσχουσιν 28

Q 4

αὗτοι.

quinam sint qui celebra-
 tem illam instituerint, &
 quo consilio. Sic & hīc,
 in hac celebritate: alii qui-
 dem, ut pecora, nihil prae-
 ter gramen curant. Qui-
 cumque enim possessioni-
 bus, fundis, fervitiis, ma-
 gistratibus quibusdam uni-
 ce operam datis, scitote,
 haec nihil aliud nisi gramen
 esse. Pauci autem homi-
 nes sunt, qui celebritati va-
 cent spectandi studiosi, &
 cogitent, Quid ergo mun-
 dus est? Quis eum admi-
 nistrat? Nemo? At fieri

qui potest, ut, cum civitas
 aut domus ne minimum
 quidem tempus durare sine
 administratore curatoreque
 possit, tanta tamque prae-
 clara fabrica, temere &
 fortuito tam admirabili or-
 dine administretur? Est
 igitur qui eam administret.
 Quis iste? & qua ratione
 administrat? Nos vero, ab
 eo procreati, qui & quales
 sumus? & ad quod munus
 nati? an connexio certe
 aliqua & relatio nobis cum
 illo intercedit, nec-ne?
 Haec sunt quae agunt illi
 pauci;

οὗτοι οἱ ὀλίγοι· καὶ λοιπὸν τούτῳ μόνῳ σχολάζουσι, τῷ τὴν πανήγυριν ἱστορήσαντας ἀπελ-
 29 θεῖν. Τί οὖν; καταγελαῶνται ὑπὸ τῶν πολ-
 λῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ θεαταὶ ὑπὸ τῶν ἐμπόρων·
 καὶ εἰ τὰ κτήνη συναίσθησιν τινα εἶχε, κατε-
 γέλα ἂν τῶν ἄλλό τι τέθραυμακότων ἢ τὸν
 χέρστον.

Κ Ε Φ. ιε'.

Πρὸς τοὺς σκληρῶς τισιν ὧν ἔκριναν ἐμμέ-
 νοντας.

Ὅταν ἀκούσωσί τινες τούτων τῶν λόγων, ὅτι
 βέβαιον εἶναι δεῖ, καὶ ἡ μὲν προαίρεσις ἐλεύ-
 θερον φύσει, καὶ ἀνανάγκαστον, τὰ δ' ἄλλα
 κωλυτὰ, ἀναγκαστὰ, δοῦλα, ἀλλότρια· φαν-
 τάζον·

pauci; iidemque porro huic uni rei vacant, ut di- ligenter explorata hac ce- lebritate discedant. Quid vero? a vulgo deridentur: namque & illuc spectatores	deridentur a mercatoribus: & quod si pecora sensu ali- quo essent prædita. deride- rent & ipsa eos. qui quid- quam aliud præter pabu- lum admirarentur.
--	--

C A P. XV.

*Ad eos qui pertinaciter in iis quæ decreverunt
 perseverant.*

Quidam, cum disputationes has audiunt, constantem esse oportere, ac volun- tatem quidem naturâ esse liberam, & cogi non	posse, cætera vero & pro- hiberi & cogi posse, ser- vilia atque aliena esse; pu- tant, quidquid a se decre- tum fuerit, in eo pertina- citer
---	---

τάζονται ὅτι δεῖ παντὶ τῷ κριθέντι ὑπ' αὐτῶν
 ἀπαρβατάως ἐμμένειν. Ἀλλὰ πρῶτον ὑγιὲς εἶναι 2
 δεῖ τὸ κερκισμένον. Θέλω γὰρ εἶναι τόνους ἐν
 σώματι, ἀλλ' ὥς ὑγιαίνουντι, ὥς ἀθλοῦντι. ἂν δέ 3
 μοι Φρενιτικοῦ τόνους ἔχων ἐνδεικνύῃ, καὶ ἀλα-
 ζονεύῃ ἐπ' αὐτοῖς, ἐρῶ σοι, ὅτι, Ἄνθρωπε ζή-
 τει τὸν θεραπεύσοντα. τοῦτο οὐκ εἰσὶ τόνοι, ἀλλ' 4
 αἰτονία. Ἔτερον τρόπον, τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ τῆς
 ψυχῆς πάσχουσιν οἱ παρακούοντες τῶν λόγων
 τούτων. οἷον καὶ ἐμός τις ἑταῖρος ἐξ οὐδεμίας
 αἰτίας ἔκρινεν ἀποκαρτερεῖν. ἔγνων ἐγὼ, ἥδη τρίτην 5
 ἡμέραν ἔχοντος αὐτοῦ τῆς ἀποχῆς, καὶ ἐλθὼν
 ἐπυνθανόμην τί ἐγένετο. Κέκρικα, φησὶν. Ἀλλ' 6
 ὅμως τί σε ἦν τὸ ἀναπείσαν; εἰ γὰρ ὀρθῶς ἔκρι-
 νας, ἰδὲ παρακαθήμεθά σοι, καὶ συνεργῶμεν ἵνα
 ἐξέλθῃς· εἰ δ' ἀλόγως ἔκρινας, μετάθου. Τοῖς 7

Q 5

κριθεῖ-

citer esse perseverandum.
 At vero primum omnium
 debet rectum esse id quod
 decreveris. Volo enim,
 esse nervorum robur in
 corpore, sed ut in sano
 corpore, ut ad pugnam
 exercitato. Quod si furio-
 si te habere contentionem
 nervorum ostentes, de ea-
 que glorieris; dicam tibi,
 Homo quære tibi medi-
 cum: nam isti nervi non
 sunt, sed enervatio. Alio
 modo tale quiddam animis
 accidit eorum, qui dispu-
 tationes has obiter ac per-

peram audiunt. Sic soda-
 lium meorum quidam nul-
 la de causa necem sibi
 inedia consciscere statuit.
 Ego rem cognovi, cum is
 jam in tertium diem absti-
 nentiam illam ageret; &
 conveniens eum interroga-
 vi, quid ei accidisset? De-
 crevi, inquit. Sed tamen,
 quid, inquam, eo te im-
 pulit? nam si recte decre-
 visti, ecce adsidemus tibi,
 adjutores futuri, ut e vita
 excedas: sin præter ratio-
 nem statuisti, muta consi-
 lium. Decretis insisten-
 dum.

κριθεῖσιν ἐμμένειν δεῖ. Τί ποιεῖς ἄνθρωπε; οὐ
 πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ὀρθῶς. Ἐπεὶ παθὼν ἄρτι
 ὅτι νύξ ἐστὶ ἂν σοι δοκῇ, μὴ μετατίθεσο, ἀλλ'
 ἐμμενε, καὶ λέγε, ὅτι, Τοῖς κριθεῖσιν ἐμμένειν
 8 δεῖ. [Τί ποιεῖς ἄνθρωπε; οὐ πᾶσιν.] οὐ θέλεις
 τὴν ἀρχὴν ποιῆσαι καὶ τὸν θεμέλιον, τὸ κρῖμα
 σκέψασθαι πότερον ὑγιὲς ἢ οὐχ ὑγιὲς, καὶ οὕτω
 λοιπὸν ἐποικοδομεῖν αὐτῷ τὴν εὐτονίαν, τὴν ἀσφά-
 9 λειαν; ἂν δὲ σαπρὸν ὑποστήσης, καὶ κατα-
 πίπτον· οὐκ οἰκοδομημάτιον, ἔσω ἂν πλείονα καὶ
 ἰσχυρότερα ἐπιθῇς, τοσούτῳ θάττον κατενεχθή-
 10 σεται; Ἄνευ πάσης αἰτίας ἐξάγης ἡμῖν ἄν-
 θρωπον ἐκ τοῦ ζῆν φίλον καὶ συνήθη, τῆς αὐτῆς
 πόλεως πολίτην, καὶ τῆς μεγάλης καὶ τῆς μι-
 11 κρᾶς; εἶτα, φόνον ἐργαζόμενος, καὶ ἀπολ-
 λύων ἄνθρωπον μηδὲν ἡδικηκότα, λέγεις, ὅτι
 12 τοῖς κριθεῖσιν ἐμμένειν δεῖ; Εἰ δ' ἐπῆλθέ σοι
 πῶς

dum est. Quid agis ho-
 mo? non omnibus, sed re-
 ctis. Nam si tibi persuade-
 ris, noctem nunc esse; si
 tibi videbitur, ne muta
 sententiam, sed in ea per-
 severa: & dic, Decretis
 esse insistendum. [Quid
 agis homo? non omni-
 bus.] Nonne ab hoc a
 principio vis ordiri, &
 hoc veluti fundamentum
 jacere, ut consideres, re-
 ctum-ne sit decretum tu-
 um, an pravum; ac tum
 demum ei superstruere fir-

mitatem istam & constan-
 tiam? Quod si vero putre
 fundamentum ac ruinosum
 jeceris; nonne, quo plura
 & firmitiora imposueris, eo
 citius ædificium corruet?
 Citra omnem causam e
 medio nobis tolleres homi-
 nem amicum & familia-
 rem! civitatis ejusdem,
 tam magnæ, quam parvæ,
 civem: & cum cædem fa-
 cias, hominemque nullius
 injuriæ reum perdas; ais,
 in decretis perseverandum
 esse? Quod si tibi forte in
 men-

πῶς ποτ' ἐμὲ ἀποκτεῖναι, ἔδει σε ἐμμένειν τοῖς κριθεῖσιν;

Ἐκεῖνος μὲν οὖν μόγῃς μετεπείσθη. Τῶν δὲ 13
 νῦν τινὰς οὐκ ἔστι μεταθεῖναι. ὥστε μοι δοκῶ, ὃ
 πρέτερον ἠγνόουν, νῦν εἰδέναι, τί ἐστὶ τὸ ἐν τῇ
 συνηθείᾳ λεγόμενον, Μωρὸν οὔτε πείσαι οὔτε
 ῥῆξαι ἐστὶ. Μὴ μοι γένοιτο φίλον ἔχειν σοφὸν 14
 μωρὸν. δυσμεταχειριστότερον οὐδὲν ἐστὶ. Κέκρικα.
 Καὶ γὰρ οἱ μαινόμενοι· ἀλλ' ἔσω βεβαιότερον κρι-
 νουσι τὰ οὐκ ὄντα, τοσούτῳ πλείονος ἐλλεβόρου
 δέοντα. Οὐ θέλεις τὰ τοῦ νοσοῦντος ποιεῖν, καὶ 15
 τὸν ἰατρὸν παρακαλεῖν; Νοσῶ, κύριε· βοήθη-
 σόν μοι· τί με δεῖ ποιεῖν σκέψαι· ἐμὸν ἐστὶ πεί-
 θεσθαί σοι. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα· Ἄ δεῖ με 16
 ποιεῖν οὐκ οἶδα· ἐλήλυθα δὲ μαθησόμενος. Οὐ·
 ἀλλὰ περὶ τῶν ἄλλων μοι λέγε. τοῦτο δὲ κέ-
 κρικα.

mentem venisset, me esse occidendum; num in sententia permanendum tibi esset?

Ac ille quidem ægre a sententia depulsus est: eorum autem, qui nunc sunt, nonnullis aliud persuaderi non potest. Itaque mihi videor nunc scire id quod prius ignorabam, quæ vis sit pervulgati illius dicti, Stultum nec a sententia deduci, neque rumpi posse. Absit, ut amicus mihi contingat stultus, qui sapere sibi videatur: intractabi-

lius nihil est. Decrevi. Etiam furentes: sed quo constantius decernunt ea quæ non sunt, eo majore hellebori copiâ eis opus est. Non ea facere vis quæ sunt ægrotantis, & accersere medicum? Ægroto, domine: auxiliare mihi; considera quid mihi sit agendum: meum est, parere tibi. Sic hîc quoque dicendum: Quid mihi faciendum sit ignoro; sed adsum cognoscendi causa. Non: sed aliis de rebus mihi dicito; nam hoc qui-

dem

17 κρικα. Περὶ ποίων ἄλλων; τί γάρ ἐστι μεῖζον
 ἢ προὔργικαίτερον τοῦ πεισθῆναί σε, ὅτι οὐκ ἀρκεῖ
 τὸ κεκριέναι, καὶ τὸ μὴ μεταθέσθαι; Οὗτοι οἱ
 18 μανικοὶ τόνοι, οὐχ ὑγιενοί. Ἀποθανεῖν θέλω, ἂν
 με τοῦτο ἀναγκάσῃς. Διὰ τί ἀνθρῶπε; Τί ἐγέ-
 νετο; Κέκρικα. Ἐσώθην, ὅτι οὐ κέκρικας ἐμὲ
 19 ἀποκτεῖναι. Ἀργύριον οὐ λαμβάνω. Διὰ τί;
 Κέκρικα. Ἴσθι ὅτι ᾧ τόνῳ νῦν χρῆ πρὸς τὸ μὴ
 λαμβάνειν, οὐδὲν καλύει σε ἀλόγως ποτὲ ῥέψαι
 πρὸς τὸ λαμβάνειν, καὶ πάλιν λέγειν, ὅτι Κέκρι-
 20 κα; Ὡσπερ ἐν νοσοῦντι καὶ ρευματιζομένῳ σώ-
 ματι, ποτὲ μὲν ἐπὶ ταῦτα, ποτὲ δ' ἐπ' ἐκεῖνα
 ῥέπει τὸ ρεῦμα· οὕτω καὶ ἀσθενὴς ψυχὴ, ὅπου
 μὲν κλίνη, ἀδῆλον ἔχει· ὅταν δὲ καὶ τόνος προσῇ
 τῷ κλίματι τούτῳ καὶ τῇ φορᾷ, τότε γίνεται τὸ
 κακὸν ἀβοήθητον καὶ ἀθεράπευτον.

ΚΕΦ.

dem decrevi. De quibus
 aliis? quid enim majus est,
 aut majore studio dignum,
 quam tibi persuaderi, non
 satis esse te decrevisse, ac
 a proposito non recedere?
 Hi sunt furiosorum nervi,
 non hominis sani. Emori
 volo, si me istud coegeris.
 Quamobrem homo? Quid
 accidit? Decrevi. Salvus
 sum, quod non decrevisti
 me occidere. Argentum
 non accipio. Quamobrem?
 Decrevi. Scisne, quibus
 nervis nunc tu uteris ad
 non accipiendum, iisdem

nihil prohibere quo minus
 aliquando temere inclines
 ad accipiendum; & rursus
 dicas, te decrevisse? Ut
 enim in ægroto corpore &
 fluxionibus obnoxio, hu-
 mor alias in hanc, alias in
 illam defertur partem; sic
 animus imbecillus, quo
 quidem inclinet, nullam
 certam rationem habet:
 cum autem ad inclinatio-
 nem atque impetum illum
 etiam nervi accesserint;
 tum malum ejusmodi fit,
 cui nec auxilium ferri, nec
 adhiberi medicina queat.

CAP.

Κ Ε Φ. 15.

Ὅτι οὐ μελετῶμεν χρῆσθαι τοῖς περὶ ἀγαθῶν
καὶ κακῶν δόγμασιν.

Ποῦ τὸ ἀγαθόν; Ἐν προαιρέσει. Ποῦ τὸ κα-
κόν; Ἐν προαιρέσει. Ποῦ τὸ οὐδέτερον; Ἐν τοῖς
ἀπροαιρέτοις. Τί οὖν; μέμνηταί τις ἡμῶν ἔξω 2
τούτων τῶν λόγων; μελετᾷ τις αὐτὸς ἐφ' ἑαυ-
τοῦ τοῦτον τὸν τρόπον ἀποκρίνεσθαι τοῖς πράγ-
μασιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων; Ἄρα γε ἡμέρα
ἐστί; Ναί. Τί δέ; νύξ ἐστίν; Οὐ. Τί δέ; ἄρτιοί
εἰσιν οἱ ἀστέρες; Οὐκ ἔχω λέγειν. Ὅταν σοι 3
προφαίνεται ἀργύριον, μεμελέτηκας ἀποκρίνεσθαι
τὴν δέουσαν ἀπόκρισιν, ὅτι οὐκ ἀγαθόν; Ἦσκη-
κας ἐν ταύταις ταῖς ἀποκρίσεσιν; ἢ πρὸς μόναι
τὰ σοφίσματα; Τί οὖν θαυμάζεις, εἰ, ὅπου 4
μὲν

C A P. XVI.

*Non meditari nos, quo pacto decretis de rebus bonis
et malis utamur.*

<p>Ubi situm est bonum? In voluntate. Ubi malum? In voluntate. Ubi neutrum? In iis quæ arbitrii nostri non sunt. Quid ergo? Numquis nostrum harum rationum foris memor est? Numquis ipse meditatur secum, ut eodem modo respondeat rebus, quemadmodum in quæstionibus?</p>	<p>Num dies est? Est. Quid vero? Nox est? Non. Quid vero? Paria sunt astra? Non habeo dicere. Cum pecunia tibi ostenditur, esne meditatus ita respondere, ut decet: eam non esse bonam? Exercitatus ne es in his responsionibus? an vero ad sola sophismata? Quid ergo mira-</p>
---	---

μὲν μεμελέτηκας, ἐκεῖ κρείττων γένη σεαυτοῦ;
 ὅπου δ' ἀμελετήτως ἔχεις, ἐκεῖ δ' ὁ αὐτὸς δια-
 5 μένεις; Ἐπεὶ διὰ τί ὁ ῥήτωρ, εἰδὼς ὅτι γέγρα-
 φε καλῶς, ὅτι ἀνείληφε τὰ γεγραμμένα, Φω-
 νὴν εἰσφέρων ἠδεῖαν, ὅμως ἔτι ἀγωνιᾷ; Ὅτι
 6 οὐκ ἀρκεῖται τῷ μελετῆσαι. Τί οὖν θέλεις;
 Ἐπαινεθῆναι ὑπὸ τῶν παρόντων. Πρὸς μὲν οὖν
 τὸ δύνασθαι μελέτῃν, ἡσκηται· πρὸς ἑπαινὸν
 7 δὲ καὶ ψόγον, οὐκ ἡσκηται. Πότε γὰρ ἤκουσε
 παρὰ τινος, τί ἐστὶν ἑπαινός; τί ἐστὶ ψόγος;
 τίς ἐκατέρου φύσις; τοὺς ποίους τῶν ἐπαίνων διω-
 κτέον, ἢ τοὺς ποίους τῶν ψόγων φευκτέον; πότε δ'
 ἐμελέτησε ταύτην τὴν μελέτην, ἀκόλουθον τού-
 8 τοις τοῖς λόγοις; Τί οὖν ἔτι θαυμάζεις, εἰ,
 ὅπου μὲν ἔμαθεν, ἐκεῖ διαφέρει τῶν ἄλλων·
 ὅπου δ' οὐ μεμελέτηκεν, ἐκεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ
 αὐτός

miraris, ubi meditatus es,
 ibi te ipso quoque superio-
 rem te evadere; ubi vero
 exercitationem nullam ad-
 hibuisti, ibi eundem per-
 manere? Nam cur orator,
 quamvis sciat se recte scri-
 psisse, &, quæ scripse-
 rit, memoriæ se mandasse,
 quamvis etiam suavitatem
 adferat vocis, tamen ad-
 huc timet? Quia non satis
 est ei, declamare. Quid
 ergo vult? Laudari ab iis
 qui adsunt. Ad facultatem
 igitur declamandi exercita-
 tus est; ad laudationem

autem & vituperationem
 non est exercitatus. Quan-
 do enim e quoquā audi-
 vit, quid sit laus, quid vi-
 tuperatio? quæ sit utrius-
 que rei natura? quæ lau-
 des expetendæ sint, quæ
 vituperationes fugiendæ?
 Quando autem ei exercita-
 tioni operam dedit, quæ
 sit his rationibus consenta-
 nea? Quid ergo adhuc mi-
 raris, si, ubi didicit, ibi
 vulgo antecellit: ubi au-
 tem se non exercuit, ibi
 nullam præ plebe præro-
 gativam habet? Sic citha-
 rædus

αὐτός ἐστιν; Ὡς ὁ κιθαρωδὸς οἶδε κιθαρί- 9
 ζεν, ᾄδει καλῶς, στατὸν ἔχει καλόν, καὶ
 ὁμῶς εἰσερχόμενος τρέμει. ταῦτα γὰρ οἶδεν·
 ὄχλος δὲ τί ἐστὶν οὐκ οἶδεν, οὐδ' ὄχλου βοή,
 οὐδὲ κατάγελως. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀγωνιᾶν 10
 τί ἐστὶν οἶδε; πότερον ἡμέτερον ἔργον ἐστὶν, ἢ
 ἀλλότριον, ἔστιν αὐτὸ παῦσαι, ἢ οὐκ ἔστι. διὰ
 τοῦτο εἰάν μὲν ἐπαινεθῇ, φυσηθεὶς ἐξῆλθεν·
 εἰάν δὲ καταγελασθῇ, τὸ φυσημάτιον ἐκεῖνο ἐκεν-
 τήθῃ καὶ προσεκάθισε.

Τοιοῦτόν τι καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. Τίνα θαν- 11
 μάζομεν; Τὰ ἐκτός. Περὶ τίνα σπουδάζομεν;
 Περὶ τὰ ἐκτός. Εἴτ' ἀπορροῦμεν, πῶς φοβού-
 μεθα, ἢ πῶς ἀγωνιῶμεν; Τί οὖν ἐνδέχεται 12
 ἔταν τὰ ἐπιφερόμενα, κακὰ ἡγώμεθα; Οὐ δυ-
 νάμεθα μὴ φοβεῖσθαι, οὐ δυνάμεθα μὴ ἀγω-
 νιᾶν. Εἴτα λέγομεν, Κύριε ὁ Θεός, πῶς μὴ 13
 ἀγω-

roedus novit pulsare citha-
 ram, bene cantat, rectā
 tunicā, eāque pulcrā, est
 amictus; & tamen thea-
 trum ingrediens tremit.
 Nam illa quidem novit;
 populus autem quid sit,
 non novit, aut populi cla-
 mor, aut derisio: immo,
 ipsum hoc, timere, quid
 sit, ignorat; utrum no-
 strum opus sit, an alienum;
 sedari possit, necne. Qua-
 propter, cum laudatur, in-
 flatus exit: ubi autem de-

risus est, inflationcula illa
 compungitur, & subsidit.

Tale quiddam & nobis
 accidit. Quas res admira-
 mur? Externas. Quibus
 rebus studemus? Externis.
 Dein dubitamus, quid fiat,
 ut timeamus? ut trepide-
 mus? Quid ergo usu eve-
 nit, cum ea, quæ nobis
 imminet, mala judica-
 mus? Non possumus non
 timere, non possumus non
 trepidare. Dein dicimus,
 Domine Deus, quid agam

ἀγωνιῶ; Μῶρέ· χεῖρας οὐκ ἔχεις; οὐκ ἐποίησέ
 σοι αὐτάς ὁ Θεός; εὐχου νῦν, καθήμενος, ὥπως
 αἱ μύξαι σου μὴ ῥέωσιν. ἀπόμυξαι μᾶλλον, καὶ
 14 μὴ ἐγκάλει. Τί οὖν; ἐνταῦθα σοι εὐδὲν δέδω-
 κεν; οὐ δέδωκέ σοι καρτερίαν; οὐ δέδωκέ σοι με-
 γαλοψυχίαν; οὐ δέδωκεν ἀνδρείαν; Τηλικαύ-
 τας ἔχων χεῖρας, ἔτι ζητεῖς τὸν ἀπομίζοντα;
 15 Ἄλλ' οὐδὲ μελετῶμεν ταῦτα, οὐδ' ἐπιστρεφόμε-
 θα. Ἐπεὶ ὅτε μοι ἓνα ᾧ μέλει πῶς τι ποιήσῃ;
 ὅς ἐπιστρέφεται, οὐ τοῦ τυχεῖν τινος, ἀλλὰ τῆς
 ἐνεργείας τῆς αὐτοῦ; Τίς, περιπατῶν, τῆς ἐνερ-
 γείας τῆς αὐτοῦ ἐπιστρέφεται; τίς, βουλευόμενος,
 αὐτῆς τῆς βουλῆς, οὐχὶ δὲ τοῦ τυχεῖν ἐκείνου πε-
 16 ρὶ οὗ βουλεύεται; Καὶν μὲν τύχη, ἐπῆρται καὶ λέ-
 γει· Πῶς γὰρ ἡμεῖς καλῶς ἐβουλευσάμεθα; οὐκ
 ἔλεγον σοι, ἀδελφὲ, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν, ἡμῶν τι
 σκεψα-

ne trepidem? Stulte, ma-
 nus non habes? non tibi
 fecit eas Deus? Nunc ergo
 sedens precare, ne pituita
 tibi defluat. Emunge na-
 res potius, nec accusa
 Deum. Quid ergo? hīc
 nihil tibi dedit? non dedit
 tibi tolerantiam? non de-
 dit tibi magnitudinem ani-
 mi? non dedit fortitudi-
 nem? Tot manus cum ha-
 beas, adhuc requiris eum
 qui te emungat? Verum
 nos hęc neque meditamur,
 neque curamus. Nam da-
 te mihi aliquem, qui curet,

quo pacto aliquid acturus
 sit? qui sollicitus sit, non
 de aliqua re consequenda,
 sed de actione sua? Quis,
 cum ambulat, de ambula-
 tione sua sollicitus est?
 quis, cum deliberat, ip-
 sam respicit deliberatio-
 nem; ac non potius de eo
 consequendo laborat, cu-
 jus gratia deliberat? qui si
 voti compos fit, elatus ait:
 „Quam prudenter delibera-
 vimus? nonne dicebam
 „tibi, frater, si nos rem
 „quampiam considerare-
 „mus, non posse fieri quin
 „ita

σχεψαμένων, μὴ οὕτως ἐκβῆναι; Ἄν δ' ἐτέρως χω-
ρήσῃ, τεταπείνωται τάλας, οὐχ εὕρισκε οὐδὲ τί
εἶπῃ περὶ τῶν γεγονότων. Τίς ἡμῶν τούτου ἐνε- 17
κα μάντιν παρέλαβε; Τίς ἡμῶν [οὐκ] ἐνεκσιμή-
θη ὑπὲρ ἐνεργείας; Τίς; ἕνα μοι δότε, ἵνα ἴδω
τοῦτον, ὃν ἐκ πολλοῦ χρόνου ζητῶ, τὸν ταῖς ἀλη-
θείαις εὐγενῇ καὶ εὐφραῖ· εἴτε νέον, εἴτε πρεσ-
βύτερον, δότε.

Τί οὖν ἐστὶ θαυμάζομεν, εἰ περὶ μὲν τὰς 18
ῥῆσας τετρίμμεθα, ἐν δὲ ταῖς ἐνεργείαις ταπει-
νοὶ, ἀσχήμονες, οὐδενὸς ἄξιοι, δειλοὶ, ἀταλαί-
πωροι, ὅλῃσι ἀτυχήματα; Οὐ γὰρ μεμέληκεν
ἡμῖν, οὐδὲ μελετῶμεν. Εἰ δὲ μὴ τὸν θάνατον ἢ 19
τὴν φυγὴν ἐφοβούμεθα, ἀλλὰ τὸν φόβον, ἐμελε-
τῶμεν ἂν ἐκείνοις μὴ περιπίπτειν ἃ φαίνεται ἡμῖν
κακά. Νῦν δ' ἐν μὲν τῇ σχολῇ γοργοὶ καὶ κα- 20
τάγλωσσοι· καὶ ζητημάτων ἐμπέση περὶ τινος
τούτων,

ita eveniret? Sin secus
cecidit, abjectus est mi-
ser, nec, quid dicat de iis
quæ acciderunt, reperit.
Quis nostrum hujus rei
causâ vatem adhibuit?
Quis nostrum ob actionem
suam in æde sacra indor-
miit? Quisnam? unum
mihi date, ut eum videam,
quem jam longo tempore
quæro, qui revera sit no-
bilis & ingeniosus: sive
adulescentem, sive natu
grandiorem date.

Quid ergo miramur ad-
huc, si in materiis quidem

Epicuri Dissert. T. I.

subjectis satis sumus exer-
citati; in actionibus autem
humiles, foedi, nullius
pretii, ignavi, molles;
quanti quanti sumus, sce-
lera. Neque enim hæ no-
bis curæ fuerunt, neque
in iis nos exercemus. At
si non mortem aut exilium
timeremus, sed timorem
ipsum; operam daturi es-
semus ne incideremus in
ea quæ mala nobis vide-
rentur. Nunc in schola
expediti & verbosi, cum
tali quapiam de re quæ-
stioncula inciderit, instru-

R.

ἔτι

- τούτων, ἱκανοὶ τὰ ἐξῆς ἐπελθεῖν. ἔλκυσον δ' εἰς
 χρῆσιν, καὶ εὐρήσεις τάλανας ναυαγούς. προσπε-
 σέτω φαντασία ταρακτική, καὶ γνώση τί ἐμελε-
 21 τῶμεν, καὶ πρὸς τί ἐγυμναζόμεθα. Λοιπὸν ὑπὸ
 τῆς ἀμελετησίας προσεπισωρεύμεν αἰεὶ τινα καὶ
 22 προσπλάσσομεν μείζονα τῶν καθεστῶτων. Εὐθύς
 ἐγὼ, ὅταν πλέω, κατακύψας εἰς τὸν βυθόν, ἢ
 τὸ πέλαγος περιβλεψάμενος, καὶ μὴ ἰδὼν γῆν,
 ἐξίσταμαι, καὶ φανταζόμενος ὅτι ὅλον με δεῖ τὸ
 πέλαγος τοῦτο ἐκπιεῖν ἂν ναυαγήσω, οὐκ ἐπέρ-
 χεταιί μοι, ὅτι μοι τρεῖς ξέσται ἀρκῦσι. Τί
 οὖν με ταραάσσει; Τὸ πέλαγος; Οὐ, ἀλλὰ τὸ
 23 δόγμα. Πάλιν, ὅταν σεισμὸς γένηται, φαντά-
 ζομαι ὅτι ἡ πόλις ἐπιπίπτειν μοι μέλλει. οὐ γὰρ
 ἀρκεῖ μοι μικρὸν λιθάριον, ἢν ἔξω μου τὸν ἐγκέ-
 φαλον βάλῃ.

Τίνα

Et cum sumus ad cuncta, quæ
 ad eam pertinent, ordine
 persequenda. Sed in usum
 actumque nos trahe; inve-
 nies miseros naufragos.
 Incidat cogitatio terrifica:
 tum cognosces, quid me-
 ditati fuerimus, & ad quid
 nos exercuerimus. Jam
 in hac meditationis ne-
 glectione semper quedam
 adcumulamur, & majora
 quam re ipsa sunt adfingi-
 mus. Statim ego; cum
 navigo, oculos in altum
 defigens, aut pelagus cir-
 cumspiciens, nec terram

usquam prospiciens, de
 statu mentis dejicior; &
 cogitans esse mihi totum
 pelagus ebibendum; si fe-
 cero naufragium, illud
 non reputo, tres sextarios
 esse mihi satis. Quid est
 igitur, quod me pertur-
 bat? Pelagus? Non, sed
 meum decretum. Rursus,
 ingruente terræ motu, to-
 tam urbem in me casuram
 mihi fingo: quasi vero
 non parvus lapillus sit sa-
 tis, ad elidendum mihi
 cerebrum?

Quæ-

Τίνα οὖν ἐστὶ τὰ βαροῦντα καὶ ἐξιστάντα 24
 ἡμᾶς; Τίνα γὰρ ἄλλα, ἢ τὰ δόγματα; Τὸν
 γὰρ ἐξιώντα καὶ ἀπαλλαττόμενον τῶν συνήθων
 καὶ ἐταίρων καὶ τόπων καὶ συναναστροφῆς, τί
 ἐστὶ τὸ βαροῦν ἄλλο, ἢ δόγματα; Τὰ γοῦν 25
 παιδία εὐθύς, ὅταν κλαύσῃ μικρὰ τῆς τίτθης
 ἀπελθούσης, πλακούντιον λαβόντα, ἐπιλέλη-
 σται. Θέλεις σε οὖν καὶ ἡμεῖς παιδίοις ὁμοιω- 26
 μεν; Οὐ, νῆ τὸν Δία. οὐ γὰρ ὑπὸ πλακούν-
 τίου τοῦτο πάσχειν ἀξιώ, ἀλλ' ὑπὸ δογμαμάτων
 ὀρθῶν. Τίνα δ' ἐστὶ ταῦτα; Ἄ δεῖ τὸν ἄν- 27
 θρωπον ὅλην τὴν ἡμέραν μελετῶντα, μηδενὶ
 προσπάσχειν τῶν ἀλλοτρίων, μηδ' ἐταίρα,
 μήτε τόπων, μήτε γυμνασίοις, ἀλλὰ μηδὲ τῷ
 σώματι τῷ αὐτοῦ μεμνησθαι δὲ τοῦ νόμου,
 καὶ τοῦτον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν. Τίς δ' ὁ νό- 28
 μος ὁ θεῖος; Τὰ ἴδια τηρεῖν, τῶν ἀλλοτρίων

R 2

μὴ

Quænam ergo sunt,
 quæ nos premunt, & de
 statu mentis nos dejici-
 unt? Quæ alia, nisi decre-
 ta? Nam & eum, qui per-
 egre abit, & a sodalibus,
 a locis, a congressibus,
 quibus adsuetus erat, dis-
 cedit; quid est aliud, quod
 eum premat, nisi decreta?
 Pueri quidem, cum plo-
 rant nutrice paululum di-
 gressâ, placentulâ acceptâ
 statim obliviscuntur dolo-
 rem. Vis ergo, te quo-
 que pueris comparemus?

Non, per Jovem: neque
 enim velim placentulâ me
 ita deliniri, sed rectis de-
 cretis. Quæ autem illa
 sunt? Ea quæ hominem
 totos dies meditari oportet,
 ut nullis externis re-
 bus adficiatur, non sodali,
 non loco, non gymnasiis,
 immo ne suoque quidem
 corpore; sed memor sit le-
 gis, & eam ob oculos ha-
 beat. Quid autem jubet
 lex divinitus præscripta?
 Sua tueri, & aliena sibi
 non vindicare; sed iis &
 cum

μὴ ἀντιποιεῖσθαι, ἀλλὰ δίδομένοις μὲν χρῆσθαι,
 μὴ διδόμενα δὲ μὴ ποθεῖν· ἀφαιρουμένου δὲ τι-
 νος, ἀποδιδόναι εὐλύτως καὶ αὐτίθεν, χάριν εἰ-
 δότα οὐ ἐχρήσατο χρόνου, εἰ θέλεις μὴ κλαῖν
 29 τὴν τίτθην καὶ μάμμην. Τί γὰρ διαφέρει, τίνος
 ἦττων ἐστὶ, καὶ ἐκ τίνος κρέμαται; Τί κρείτ-
 των εἴ τοῦ διὰ κοράσιον κλαίοντος, εἰ διὰ γυμνα-
 σίδιον, καὶ στωΐδια, καὶ νεανισκάρια, καὶ τοι-
 30 αὐτὴν διατρίβην πενθεῖς; Ἄλλος ἐλθὼν, ἔτι
 οὐκέτι τὸ τῆς Δίρκης ὕδωρ πίνειν μέλλει. Τὸ γὰρ
 Μάρκιον χειρόν ἐστι τοῦ τῆς Δίρκης; Ἄλλ' ἐκεῖ-
 νό μοι σύνηθες ἦν. Καὶ τοῦτο πάλιν ἔσται σοι
 31 σύνηθες. Εἴτ', ἂν μὲν καὶ τούτῳ προσπαθῇς,
 καὶ τοῦτο πάλιν κλαῖε, καὶ ζῆται στίχον ὅμοιον
 τῷ Εὐριπίδου ποιῆσαι,

Θερμαῖς τε ταῖς Νέρωνος, Μάρκιόν θ' ὕδωρ.

Ἴδε

cum dantur, uti; &, cum
 non dantur, ea non desi-
 derare; &, cum quid no-
 bis eripitur, reddere expe-
 dite & sponte, gratiamque
 habere pro eo tempore,
 quo eo usi sumus: nisi ve-
 lis nos mammas atque nu-
 terculas implorare. Quid
 enim interest, qua re quis
 vincatur, & unde pen-
 deat? Ecquā re præstan-
 tior eo es qui ob puellam
 plorat, si tu ob gymna-
 sium, & porticulos, &
 adolescentulos, & hujus-

modi congressus luges?
 Alius adveniens id ægre
 fert, quod Dircæam aquam
 non amplius bibiturus sit.
 Num igitur Martia dete-
 rior est Dircæâ? Non: at
 illi adsueveram. Etiam huic
 adsuesces. Deinde ubi &
 hac delectaberis, luge, &
 quære versum Euripideo
 similem:

*Thermas Neronianas,
 Martiamque aquam.*

Viden'

Ἴδε πῶς τραγωδία γίνεται, ὅταν εἰς μωροὺς ἀνθρώπους πράγματα τὰ τυγχάνοντ' ἐμπέσῃ.

Πότε οὖν Ἀθήνας πάλιν ὄψομαι, καὶ τὴν 32
αἰκρόπολιν; Τάλας, οὐκ ἀρκεῖ σοι ἂν βλέπεις
καθ' ἡμέραν; κρεῖττόν τι ἔχεις ἢ μείζον ἰδεῖν
τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τῶν ἀστρῶν, τῆς γῆς
ἔλης, τῆς θαλάσσης; Εἰ δὲ δὴ παρακολουθεῖς 33
τῷ διοικοῦντι τὰ Ὅλα, καὶ κείνον ἐν σαυτῷ περι-
φέρεις, ἔτι ποθεῖς λιθάρια καὶ πέτραν κομ-
ψήν; ὅταν οὖν μέλλῃς ἀπολιπεῖν αὐτὸν τὸν
ἡλίον καὶ τὴν σελήνην, τί ποιήσεις; κλαύσεις
καθήμενος, ὡς τὰ παιδία; Τί οὖν, ἐν τῇ σχο- 34
λῇ ἐποίεις; τί ἤκουες; τί ἐμάνθανες; τί σαυ-
τὸν φιλόσοφον ἐπέγραφες, ἐξὸν τὰ ὄντα ἐπι-
γράφειν; ἔτι, Εἰσαγωγὰς ἐπραξά τινας, καὶ
Χρυσίππειαν ἀνέγνων, φιλοσόφου δ' οὐδὲ θύραν
παρῆλθον. ποῦ γάρ μοι μέτεστι τούτου τοῦ 35

R 3

πράγ-

Vidēn' ut tragœdia oriā-
tur, cum res vel levissimæ
stultis hominibus incidunt?

Ah, quando Athenas &
arcem iterum videbo! Mi-
fer, non satis ea tibi sunt,
quæ quotidie vides? Pot-
esne præstantius aliquid
aut majus videre sole, lu-
nâ, stellis, terrâ universâ,
mari? Quod si gubernato-
rem Universi ratione adse-
queris, eumque in temet-
ipso circumfers, adhuc de-
sideras lapillos & rupem

elegantem? Quando igitur
ipsum solem & lunam re-
linquere oportebit, quid
facies? sedebis plorans,
ut pueri? Quid ergo in
schola faciebas? Quid au-
diebas? Quid discebas?
Quid philosophi nomen
usurpasti, cum ea tibi usur-
pare posses quæ vera sunt?
te introductionibus non-
nullis operam dedisse, &
Chrysippi libros aliquos le-
gisse, philosophiam vero
ne a janua quidem salutasse.
Nam quid tibi rei cum illo
nego-

- πράγματα, οὐ Σωκράτει μετῇν, τῷ οὕτως
 ἀποθανόντι, οὕτω ζήσαντι; οὐ Διογένει μετῇν;
 36 Ἐπινοεῖς τούτων τινὰ κλάοντα ἢ ἀγανακτοῦν-
 τα, ὅτι τὸν δαῖνα οὐ μέλλει βλέπειν, οὐδὲ τὴν
 δαῖνα, οὐδ' ἐν Ἀθήναις ἔτεσθαι, ἢ ἐν Κορίνθῳ;
 ἀλλ', ἂν οὕτω τύχη, ἐν Σύσοις, ἢ ἐν Ἐκβα-
 37 τάνοις; Ὡς γὰρ ἔξεστιν, ἔταν θέλη, ἐξελ-
 θεῖν τοῦ συμποσίου, καὶ μηκέτι παίζειν, ἔτε
 οὕτως ἀνιάται μένων; οὐχὶ δ', ὡς παιδίᾳ, πα-
 38 ραμένει μέχρις ἂν ψυχαγωγῇται; Ταχύγ' ἂν
 ὁ τοιοῦτος ὑπομεῖναι, φυγὴν τινὰ φυγεῖν εἰς
 ἅπαντα, ἢ τὴν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίθῃς.
 39 Οὐ θέλεις ἤδη, ὡς τὰ παιδία, ἀπογα-
 λακτισθῆναι, καὶ ἄπτυσθαι τροφῆς στερεωτέρας,
 μηδὲ κλάειν μᾶμμας καὶ τίτθας, γρᾶν ἀπο-
 40 κλαύματα; Ἀλλ' ἐκείνας ἀπαλλασσόμενος ἀνιά-
 σω. Σὺ αὐτὰς ἀνιάσεις; Οὐδαμῶς· ἀλλ' ὅπερ
 καὶ

negotio est; quod Socra-
 tes tractavit, qui ita mor-
 tuus est, ita vixit? aut
 quod tractavit Diogenes?
 Horum aliquem plorasse
 cogitas, aut succensuisse,
 quod istum aut istam non
 amplius esset visurus? quod
 Athenis aut Corinthi non
 futurus esset; sed fortasse
 Susi, aut Ecbatani? Nam
 cui de convivio abire licet
 cum volet, & non ampli-
 us ludere, is ne dolebit
 quamdiu manet? nonne
 vero, veluti ludo, inter-

esse perget quoad eo dele-
 ctatur? Talis sane homo
 (qualis tu) tulerit scilicet;
 si perpetuo exilio mulcte-
 tur, aut si capitis condem-
 netur!

Non vis tandem, ut pue-
 ri, ablaetari, & cibum ca-
 pessere solidiorem? Non
 plorare mammas defines,
 & nutriculas, aniles ejula-
 tus? At discedens, mœro-
 rem eis adferam. Tu illis
 mœrorem adferes? Nequa-
 quam vero tu; sed id, quod
 & tibi dolorem adfert, de-
 cretum.

καὶ σὲ, τὸ δόγμα. Τί σὺν ἔχεις ποιῆσαι; Τὸ σὺν
 ἔξελε· τὸ δ' ἐκείνων, ἂν εὖ πειῶσιν, αὐτὰ ἐξε-
 λῶσιν. εἰ δὲ μὴ, οἰμώξουσιν δι' αὐτάς. "Ανθρῶ- 41
 πε· τὸ λεγόμενον τοῦτο, Ἀπορνήθητι ἤδη ὑπὲρ
 εὐροίας, ὑπὲρ ἐλευθερίας, ὑπὲρ μεγαλοψυχίας.
 ἀνάτεινόν ποτε τὸν τρέχην, ὡς ἀπηλλαγμένες
 δουλείας. τόλμησον ἀναβλέψας πρὸς τὸν Θεόν 42
 εἰπεῖν, ὅτι, χρῶ μοι λοιπὸν εἰς ὃ ἂν θέλῃς, ὁμο-
 γνωμονῶ σοι, σὺ εἶμι. οὐδὲν παραιτοῦμαι τῶν σοι
 δοκούντων· ὅπου θέλεις, ἄγε· ἢν θέλεις ἐσθῆτα
 περίθεε. ἄρχειν με θέλεις, ἰδιωτεύειν, μένειν, Φεύ-
 γειν, πένεσθαι, πλουτεῖν; ἐγὼ σοι ὑπὲρ ἀπάν-
 των τούτων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπολογήσομαι·
 δείξω τὴν ἐκάστου φύσιν, οἷα ἐστίν. Οὐ· ἀλλ' 43
 ἐν βοὸς κοιλία καθήμενος, ἐκδέχου σοῦ τὴν μάμ-
 μιν μέχρῃς σὲ χορτάσῃ. Ὁ Ἡρακλῆς, εἰ τοῖς 44
 ἐν οἴκοι παρεκάθητο, τίς ἂν ἦν; Εὐρυσθεύς, καὶ

R. 4

οὐχὶ

cretum. Quid ergo face-
 re potes? Tu tuum abjici-
 to: abjicient & illæ suum,
 si sapient, ipsæ; quod si
 non fecerint, suapte culpā
 plorabunt. Mi homo, jam
 tandem res omnes despera,
 ut ajunt, pro tranquillitate,
 pro libertate, pro animi
 magnitudine! Cervices tan-
 dem erige, tamquam servi-
 tute liberatus. Aude tan-
 dem sublati ad Deum ocu-
 lis dicere: „Tracta me
 „posthac arbitrato tuo:
 „idem tecum sentio; tuus
 „sum: nihil recuso, quod

„tibi videbitur: quo voles,
 „ducito: qua me voles ve-
 „ste induito. Vis me fun-
 „gi magistratu? privatam
 „agere vitam? manere?
 „exsulare? pauperie con-
 „flictari? opibus abunda-
 „re? Ego te in his re-
 „bus omnibus apud homi-
 „nes defendam: ostendam
 „rei cujusque naturam, qua-
 „lis est.“ Non ita: sed
 potius in ventre bovis se-
 dens, exspecta matercu-
 lam tuam, dum te pascat.
 Hercules si domesticis suis
 adsedisset, quis fuisset?

Eury.

οὐχὶ Ἡρακλῆς. Ἄγε, πόσους δὲ, περιερχόμενος
 τὴν οἰκουμένην, συνήθεις ἔσχε καὶ φίλους; Ἀλλ'
 οὐδὲν φίλτερον τοῦ Θεοῦ· διὰ τοῦτο ἐπιστεύθη Διὶς
 εἶναι υἱὸς, καὶ ἦν. ἐκείνῳ τοίνυν πειθόμενος, περι-
 45 ἤει καθαίρων ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν. Ἀλλ' οὐκ εἶ
 Ἡρακλῆς, καὶ οὐ δύνασαι καθαίρειν τὰ ἀλλότρια
 κακά; εἰλλ' οὐδὲ Θησεύς, ἵνα τὰ τῆς Ἀττικῆς
 καθαίρης; Τὰ σαυτοῦ κάθαρὸν. ἐντεῦθεν, ἐκ τῆς
 διανοίας, ἐκβαλε, ἀντὶ Προκρούστου καὶ Σκίρωνος,
 λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, φθόνον, ἐπιχαιρεκα-
 46 κίαν, φιλαργυρίαν, μαλακίαν, ἀκρασίαν. Ταῦ-
 τα δ' οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκβαλεῖν, εἰ μὴ πρὸς μέ-
 γον τὸν Θεὸν ἀποβλέποντα, ἐκείνῳ μόνῳ προσπε-
 πονθότα, τοῖς ἐκείνου προστάγμασι καθασιωμένον.
 47 Ἄν δ' ἄλλο τι θέλῃς, οἰμώζων καὶ στένων ἀκο-
 λουθήσεις τῷ ἰσχυροτέρῳ· ἔξω ζητῶν αἰεὶ τὴν εὐροι-
 αν, καὶ μηδὲ ποτ' εὐροεῖν δυνάμενος. ἐκεῖ γὰρ
 αὐ-

Eurystheus, non Hercules.
 Age vero; terrarum or-
 bem peragrans ille, quot
 familiares habuit, quot
 amicos? Sed nihil ei ca-
 rius fuit Deo: eâque de
 causâ Jovis filius est habi-
 tus, ac fuit. Illi igitur
 obtemperans circumibat,
 ut injuriam & iniquitatem
 expurgaret. At tu non es
 Hercules, nec aliena pur-
 gare mala potes? ac ne
 Theseus quidem es, ut At-
 ticæ mala purges? Tua

ipſius purgato: ex animo
 ejice, loco Procrustæ &
 Scironis, triftitiam, timo-
 rem, cupiditatem, invi-
 diam, malevolentiam, ava-
 ritiam, mollitiem, intem-
 perantiam. Hæc vero ali-
 ter ejici non poſſunt, niſi
 ad ſolum respicias Deum,
 eique ſoli ſis addiſtus, &
 illius mandatis conſecratus.
 Sin quid aliud voles; ge-
 mens & plorans ſequêris
 robuſtiores: & foris ſem-
 per quærens tranquillita-
 tem,

αὐτὴν ζητεῖς, οὐ μὴ ἐστίν, ἀφ' οὗ ἐκεῖ ζητεῖν
ἐπεὶ ἐστίν.

Κ Ε Φ. ιζ'.

Πῶς ἐφαρμοστέον τὰς προλήψεις τοῖς ἐπὶ
μέρους.

Τί πρῶτόν ἐστιν ἔργον τοῦ φιλοσοφούντος;
Ἀποβαλεῖν οἴησιν. ἀμήχανον γὰρ ἂν τις εἰδέ-
ναι οἶεται, ταῦτα ἄρξασθαι μανθάνειν. τὰ μὲν 2
οὖν ποιητέα καὶ οὐ ποιητέα, καὶ ἀγαθὰ καὶ κα-
κὰ, καὶ καλὰ καὶ αἰσχροὶ πάντες ἄνω καὶ κάτω
λαλοῦντες ἐρχόμεθα πρὸς τοὺς φιλοσόφους· ἐπὶ
τούτοις ἐπαινεῦντες, ψέγοντες, ἐγκαλοῦντες, μεμ-
φόμενοι, περὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ αἰσχυρῶν
ἐπικρίνοντες καὶ διαλαμβάνοντες. Τίνος δ' ἕνεκα 3
προσερχόμεθα τοῖς φιλοσόφοις; Μαθεῖν θέλοντες

R 5

α

tem, numquam ad eam omisso loco in quo est, ibi
pervenire poteris, ut qui, eam quæris ubi non est.

C A P. XVII.

*Quomodo anticipationes singulis rebus sint ad-
commodandæ.*

Quodnam est primum phi-
losophantis officium? Ab-
jicere scientiæ opinatio-
nem. Fieri enim non pot-
est, ut quæ quis scire se
opinatur, ea discere inci-
piat. Jam vero facienda
& non facienda, bona &
mala, honesta & turpia,
sursum ac deorsum lingua
versantes, philosophos adi-
mus: harum rerum caus-
sa laudamus, reprehendi-
mus, accusamus, con-
querimur, de institutis ho-
nestis & turpibus judica-
mus & disceptamus. Quæ
vero de causa philosophos
accedimus? Discere volu-
mus ea, quæ nos ignorare
puta-

αὐτὸ οὐκ εἰόμεθα εἰδέναι. Τίνας δ' ἔστι ταῦτα;
 Ταῦτα θεωρήματα. αὐτὰ γὰρ λαλοῦσιν οἱ φιλόσοφοι,
 μαθεῖν θέλομεν, ὥς κομψὰ καὶ δριμέα· οἱ
 4 δ', ἵν' ἀπὸ αὐτῶν περιποιήσωνται. Γελοῖον οὖν
 τὸ οἶεσθαι, ὅτι ἄλλα μὲν τις μαθεῖν βούλε-
 ται, ἄλλα δὲ μαθήσεται· ἢ λοιπὸν, ὅτι προκρί-
 5 ψει τις ἐν οἷς οὐ μανθάνει. Τὸ δ' ἐξαπατῶν
 τοὺς πολλοὺς τοῦτ' ἔστιν, ὅπερ καὶ Θεόπομπον
 τὸν ῥήτορα, ὅπου καὶ Πλάτωνα ἐγκαλεῖ ἐπὶ τῷ
 6 βούλεσθαι ἕκαστά ὀρίζεσθαι. Τί γὰρ λέγει;
 Οὐδεὶς ἡμῶν πρὸ σοῦ ἔλεγεν ἀγαθὸν ἢ δίκαιον;
 ἢ μὴ παρακολουθοῦντες τί ἐστὶ τούτων ἕκαστον,
 ἀσήμεως καὶ κενῶς φθεγγόμεθα τὰς φωνάς;
 7 Τίς γὰρ σοι λέγει Θεόπομπε, ὅτι ἐννοίας οὐκ
 εἶχομεν ἕκαστου τούτων φυσικάς, καὶ προλή-
 ψεις; ἀλλ' οὐχ εἶοντε ἐφαρμόζειν τὰς προ-
 λήψεις ταῖς καταλλήλοις οὐσίαις, μὴ διαρθεώ-
 σαυτά

putamus. Quæ autem illa
 sunt? Præceptiones. Nam
 quæ philosophi loquuntur,
 ea discere volumus; alii,
 ut elegantia & acuta; alii,
 ut quæstum inde faciamus.
 Est igitur ridiculum, puta-
 re, fore ut aliquis alia ve-
 lit discere, alia discat, aut
 in iis denique proficiat quæ
 non discit. Et eadem
 re vulgus decipitur, quæ
 Theopompum oratorem
 decepit, cum Platonem et-
 iam accusat, quod definiri
 omnia voluerit. Quid enim

ait? „Nemone nostrum
 „ante te Bonum dixit, &
 „Justum? Aut, non intelli-
 „gentes, quid horum quid-
 „que esset, citra significa-
 „tionem & inaniter voces
 „illas sonabamus?“ Quis
 vero istud tibi dicit, Theo-
 pompe, nos cujusque ho-
 rum naturales notiones
 non habuisse, atque antici-
 pationes? At illud fieri
 non potest, ut anticipatio-
 nes istas rebus consenta-
 neis adcommodemus, nisi
 prius illas evolverimus; at-
 que

σάντα αὐτάς· καὶ αὐτὸ τοῦτο σκεψάμενον, ποίαν
 τινὰ ἐκάστη αὐτῶν οὐσίαν ὑποτακτέον. Ἐπεὶ 8
 τοιαῦτα λέγε καὶ πρὸς τοὺς ἰατρούς. Τίς γὰρ
 ἡμῶν οὐκ ἔλεγεν ὑγιεινόν τι καὶ νοσερὸν, πρὶν
 Ἰπποκράτη γενέσθαι; ἢ κενῶς τὰς φωνὰς ταύ-
 τας ἀπηχᾶμεν; Ἐχομεν γάρ τινα καὶ ὑγιεινοῦ 9
 πρόληψιν, ἀλλ' ἐφαρμόσαι οὐ δυνάμεθα. διὰ
 τοῦτο ὁ μὲν λέγει, ἀνάτεινον· ὁ δὲ λέγει, δὸς
 τροφήν· καὶ ὁ μὲν λέγει, φλεβοτόμησον· ὁ δὲ
 λέγει, σικυάσον. Τί τὸ αἴτιον; ἄλλο γε, ἢ ὅτι
 τὴν τοῦ ὑγιεινοῦ πρόληψιν οὐ δύναται καλῶς ἐφαρ-
 μόσαι τοῖς ἐπὶ μέρους;

Οὕτως ἔχει καὶ ἐνθάδ', ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν 10
 βίον. Ἀγαθὸν καὶ κακόν, καὶ συμφέρον καὶ
 ἀσύμφορον, τίς ἡμῶν οὐ λαλεῖ; τίς γὰρ ἡμῶν
 οὐκ ἔχει τούτων ἐκάστου πρόληψιν; Ἄρ' οὖν
 διηρθερωμένην καὶ τελείαν; τοῦτο δεῖξον. Πῶς 11
 δείξω;

que id ipsum consideraveri-
 mus, quæ res cuique ea-
 rum subjiciendæ sint. Nam
 eadem ista medicis etiam
 objicere potes. Quis enim
 nostrum non salubre aliquid
 aut insalubre dixit, prius-
 quam Hippocrates nascere-
 tur? an voces istas inaniter
 resonabamus? Habe-
 mus enim aliquam etiam
 ejus quod salubre est anti-
 cipationem; sed adcommo-
 dare eam non possumus:
 eoque alius abstinere, alius

venam incidere, alius cu-
 curbitulas adponere. Quæ
 alia causa est, nisi quod sa-
 nitatis anticipationem re-
 bus singulis recte adcom-
 modare nesciunt?

Ita ergo se res etiam hîc
 habet, in vitâ. De bonis
 rebus & malis, de utilibus
 & inutilibus, quis nostrum
 non loquitur? quis enim
 nostrum non habet horum
 cujusque anticipatam ali-
 quam notionem? Eone ve-
 ro etiam distinctam & per-
 fectam? Istud ostendito.

Quo.

- δείξω; Ἐφαρμόσων αὐτὴν καλῶς ταῖς ἐπὶ μέρους
 οὐσίαις. Εὐθύς, τοὺς ἔρους Πλάτων μὲν ὑποτάσσει
 τῇ τοῦ χρησίου προλήψει, σὺ δὲ τῇ τοῦ ἀχρή-
 12 στου. Δυνατὸν οὖν ἔστιν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ἐπι-
 τυγχάνειν; Πᾶς οἶόντε; Τῇ δὲ τοῦ πλούτου οὐ-
 σία οὐχ' ὁ μὲν τις ἐφαρμόζει τὴν τοῦ ἀγαθοῦ
 πρόληψιν, ὁ δ' οὐ; τῇ δὲ τῆς ἡδονῆς; τῇ δὲ τῆς
 13 ὑγείας; Καθόλου γάρ, εἰ πάντες οἱ τὰ ὀνόματα
 λαλοῦντες ἱκανῶς ἴσμεν ἕκαστα τούτων, καὶ μη-
 δεμιᾶς ἐπιμελείας περὶ τὴν διάρθρωσιν τῶν προ-
 λήψεων δεόμεθα, τί διαφερόμεθα; τί πολεμοῦ-
 μεν; τί ψέγομεν ἀλλήλους;
 14 Καὶ τί μοι νῦν τὴν πρὸς ἀλλήλους μάχην
 παραφέρειν, καὶ ταύτης μεμνησθαι; σὺ αὐ-
 τὸς εἰ ἐφαρμόξεις καλῶς τὰς προλήψεις, διατί
 15 δυσροεῖς; διατί ἐμποδίζῃ; Ἀφῶμεν ἄρτι τὸν
 δεύτερον τρόπον, τὸν περὶ τὰς ὁρμὰς, καὶ τὴν
 κατὰ

Quo modo ostendam? Re-
 cte adcommoda eam rebus
 singulis. Ac ne longius
 abeam, Plato definitiones
 subjicit utilitatis notioni,
 tu vero inutilitatis. Ergo
 ne fieri potest, ut vestrum
 uterque verum teneat. Fie-
 ri qui potest? Divitiarum
 item naturæ, nonne alius
 notionem Boni adcommo-
 dat, alius non? eodemque
 modo & naturæ volupta-
 tis, & sanitatis? Etenim
 omnino, si omnes, qui
 vocabula ista usurpamus,
 satis commode novimus

quasque illarum rerum,
 neque opus est ut operam
 demus evolutioni notio-
 num anticipatarum; cur
 dissentimus? cur pugna-
 mus? cur nos invicem re-
 prehendimus?

Sed quid nunc adtinet
 hominum inter se pugnas
 proferre, earumque facere
 mentionem? Tu ipse, si
 notiones recte adcommo-
 das, cur miser es? cur im-
 pediris? Omittamus nunc
 secundum locum, de Im-
 petu, & disputationem de
 officio,

κατὰ ταύτας περὶ τὸ καθήκον φιλοτεχνίαν. ἀφῶ-
 μεν καὶ τὸν τρίτον, τὸν περὶ τὰς συγκαταθέσεις.
 χαρίζομαί σοι ταῦτα πάντα. στώμεν ἐπὶ τοῦ 16
 πρώτου, καὶ σχεδὸν αἰσθητὴν παρέχοντες τὴν
 ἀπόδειξιν τοῦ μὴ ἐφαρμόζειν καλῶς τὰς προλή-
 ψεις. Νῦν σὺ θέλεις τὰ δυνατὰ, καὶ τὰ σοὶ 17
 δυνατά; Τί οὖν ἐμποδίζει; διὰ τί δυσχερεῖς; Νῦν
 οὐ φεύγεις τὰ ἀναγκαῖα; Διὰ τί οὖν περιπί-
 πteis τινί; διὰ τί δυστυχεῖς; διὰ τί θέλοντός
 σου τι, οὐ γίνεται; καὶ μὴ θέλοντος, γίνεται;
 Ἀπόδειξις γὰρ αὕτη μεγίστη δυσροίας καὶ κακο- 18
 δαιμονίας. Θέλω τι, καὶ οὐ γίνεται. καὶ τί ἐστὶν
 ἀθλιώτερον ἐμοῦ;

Τοῦτο καὶ ἡ Μήδεια οὐχ ὑπεμείνασα, ἤλ- 19
 θεν ἐπὶ τὸ ἀποκτεῖναι τὰ ἴδια τέκνα. Μεγα-
 λοθυῶς, κατὰ γε τοῦτο. εἶχε γὰρ ἦν δὲ φαν-
 τασίαν, οἷόν ἐστι τὸ, ἃ θέλει, τινὶ μὴ προχω-
 ρεῖν.

officio, quod ex illo duci-
 tur. Omittamus & ter-
 tium, de adfensionibus.
 Condoneo tibi hæc omnia:
 insistamus primo, qui de-
 monstrationem sensui pæne
 obviam suppeditat, quam
 parum recte rebus adcom-
 modemus notiones. Nunc
 tu ea vis, quæ & fieri, &
 a te fieri possunt? Cur er-
 go impediris? cur miser
 es? Tu nunc non fugis
 necessaria? Cur ergo subin-
 de in aliquid eorum, quæ
 fugis, incidis? cur infelix

es? cur, te volente ali-
 quid, non fit? cur fit, te
 nolente? Hæc enim de-
 monstratio maxima est mi-
 serię & infelicitatis. Vo-
 lo aliquid & non fit! &
 quid est me miserius?

Hoc Medea cum non sus-
 tineret, eo venit ut pro-
 prios etiam liberos occide-
 ret. Magno quidem hac-
 tenus animo. Habebat
 enim rectam opinionem,
 quale hoc esset, si, quod
 quis cupit, id ei non suc-
 cederet.

- 20 ρεῖν. Εἴτα οὕτω τιμωρήσομαι τὸν ἀδικήσαντά με καὶ ὑβρίσαντα. Καὶ τί ὄφελος τοῦ κακῶς οὕτω διακειμένου; πῶς οὖν γένηται; Ἀποκτείνω μὲν τὰ τέκνα· ἀλλὰ καὶ ἑμαυτὴν τιμωρήσομαι. Καὶ
- 21 τί μοι μέλει; Τοῦτ' ἔστιν ἑκπτώσις ψυχῆς, μεγάλη νεῦρα ἐχούσης. Οὐ γὰρ ἤδεις, ποῦ κεῖται τὸ ποιεῖν ἃ θέλομεν, ὅτι τοῦτο οὐκ ἔξωθεν δεῖ λαμβάνειν, οὐδὲ τὰ πράγματα μετατιθέντα καὶ
- 22 μεθαρμοζόμενον. Μὴ θέλες τὸν ἄνδρα, καὶ οὐδὲν ὧν θέλεις οὐ γίνεται. μὴ θέλες αὐτὸν ἐξάπαντός σοι συνικεῖν. μὴ θέλες μένειν ἐν Κορίνθῳ. καὶ ἀπλῶς μηδὲν ἄλλο θέλες, ἢ ἃ ὁ Θεὸς θέλει. Καὶ τίς σε κωλύσει; τίς σε ἀναγκάσει; οὐ μᾶλλον ἢ τὸν Δία.
- 23 Ὅταν τοιοῦτον ἔχῃς ἡγεμόνα, καὶ τοιούτῳ συνθέλῃς καὶ συνορέγῃ, τί φοβῇ ἔτι μὴ ἀπο-
- 24 τύχῃς; Χάρισαί σου τὴν ἐρεξιν καὶ τὴν ἐκκλίσιν

σιν

cederet. „Sic deinde (ait)
 „ulciscar eum qui injuria
 „& contumelia me adfecit.
 „At quid me juvabit, si is
 „tanto malo fuerit adfe-
 „ctus? quid igitur fiet?
 „Liberos occidam: sed &
 „me ipsam puniam. Et
 „quid hoc ego curo!“
 Hæc est prolapsio animi,
 magnos nervos habentis.
 Nec enim nôrat, ubi situm
 esset facere quæ vellemus;
 id non sumendum esse ex-
 trinsecus, neque res trans-
 ferendas & mutandas. No-
 li adpetere maritum: sic

nihil quod voles, non fiet.
 Noli pertinaciter & sine
 exceptione cupere, ut ille
 tecum habitet. Ne cupias
 manere Corinthi: denique
 omnino nihil velis aliud,
 nisi quæ vult Deus. Et
 quis te prohibebit? quis
 te coget? Nemo; non
 magis quam Jovem.

Quum talem habueris du-
 cem, conjunctamque cum
 eo voluntatem et impe-
 tum, quid etiamnum ti-
 mes, ne frustreris? Si
 tuam adpetitionem & de-
 clina-

σιν πενία καὶ πλούτῳ, ἀποτεύξῃ, περιπτώσεις·
 ἀλλ' ὑγείᾳ, δυστυχίῃσι· ἀρχαῖς, τιμαῖς, πα-
 τρίδι, φίλοις, τέκνοις, ἀπλῶς ἂν τινι τῶν ἀπροαι-
 ρέτων. Ἀλλὰ τῷ Διὶ χάρισαι αὐτάς, τοῖς ἄλ- 25
 λοις Θεοῖς· ἐκείνοις παράδῃς, ἐκεῖνοι κυβερνά-
 τωσαν, μετ' ἐκείνων τετάχθωσαν· καὶ ποῦ ἔτι δυσ-
 ρήσεις; Εἰ δὲ φθονεῖς, ἀταλαίπωρε, καὶ ἐλεεῖς, 26
 καὶ ζηλοτυπεῖς, καὶ τρέμεις, καὶ μίαν ἡμέραν οὐ
 διαλείπεις ἐν ἧ οὐ κατακλάεις καὶ σαυτοῦ καὶ τῶν
 Θεῶν, καὶ τί ἔτι λέγεις πεπαιδεῦσθαι; Ποίαν πα- 27
 δείαν ἀνθρώπε; ὅτι συλλογισμοὺς ἐπραξας μετα-
 πίπτοντας; οὐ θέλεις ἀπομαθεῖν, εἰ δυνατόν,
 πάντα ταῦτα; καὶ ἀνώθεν ἀρξασθαι, συναισθα-
 νόμενος, ὅτι μέχρι νῦν οὐδ' ἠψω τοῦ πράγματος;
 καὶ λοιπὸν, ἐνθεν ἀρξάμενος, προσοικοδομεῖν τὰ 28
 ἐξῆς, πῶς μηθὲν ἔσται, σοῦ μὴ θέλοντος· θέλον-
 τος, μηθὲν οὐκ ἔσται;

Δέτε

clinationem paupertati &
 opulentiae donâris; frustra-
 beris, incidēs in ea quæ
 nolles: si sanitati; calami-
 tosus eris: si magistratibus,
 honoribus, patriæ, amicis,
 liberis; in summa, si cui-
 quam earum rerum quæ in
 hominis potestate non sunt.
 Sed Jovi eas donato, &
 cæteris Diis; illis eas tra-
 dito, illi gubernanto, cum
 illis stet & adpetitio & de-
 clinatio tua: ubi tum suc-
 cessu carebis? At si invi-
 des. ignave! & misereris,
 & æmularis. & tremis, &
 unum non intermittis diem

quo non & tibi & Diis op-
 plores; quid adhuc te eru-
 ditum esse dicis? Qua dis-
 ciplina, homo? quia syllo-
 gismis operam dedisti. &
 sophismatibus? Non de-
 disces potius, fieri si potest,
 ista omnia? & de integro
 auspicaberis, atque agno-
 sces te hactenus negotium
 ne adtigisse quidem? cete-
 rum, hinc auspicatus, ad-
 strues deinceps ea quæ
 sequuntur, quo tandem
 id consequaris, ut nihil
 fiat te nolente, nihil te
 volente non fiat?

Date

- 29 Δότε μοι ἓνα νέον κατὰ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ἐληλυθότα εἰς σχολὴν, τούτου τοῦ πράγματος ἀθλητὴν γενόμενον, καὶ λέγοντα, ὅτι, Ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα χαιρέτω, ἀρκεῖ δ' εἰ ἐξέσται ποτὲ ἀπαραιοδίστως καὶ ἀλύπως διαγαγεῖν, καὶ ἀνατεῖλαι τὸν τρέχηνον πρὸς τὰ πράγματα ὡς ἐλεύθερον, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπειν ὡς φίλον τοῦ Θεοῦ, μηδὲν φοβούμενον τῶν συμ-
 30 βῆναι δυναμένων. Δειξάτω τις ὑμῶν τὸν τοιοῦτον, ἵν' εἰπω· Ἐρχου νεανίσκε εἰς τὰ σά. σοὶ γὰρ εἴμαρται κοσμήσαι φιλοσοφίαν. σά ἐστι ταῦτα
 31 τὰ κτήματα, σὰ τὰ βιβλία, σοὶ οἱ λόγοι. Εἴθ', ὅταν τοῦτον ἐκπονήσῃ καὶ καταθλήσῃ τὸν τέπον, πάλιν ἐλθὼν μοι εἰπάτω· Ἐγὼ θέλω μὲν καὶ ἀπαθὴς εἶναι, καὶ ἀτάραχος· θέλω δ', ὡς εὐσεβὴς καὶ φιλόσοφος καὶ ἐπιμελὴς, εἰδέναι τί μοι πρὸς Θεοῦς ἐστὶ καθήκον, τί πρὸς γονεῖς, τί πρὸς ἀδελ-

Date mihi unum adolescentem, qui hoc consilio in scholam venerit, qui pugilis instar in hac arena decertans dicat: „Equidem omnia cætera valere jubeo: sed satis erit, si „quando mihi licuerit citra „impedimenta citraque molestias ætatem degere, & „porrigere collum ad negotia tamquam libero, & „in cælum intueri ut amico Dei, nihil metuenti „quod possit accidere.“ Ostendat vestrum aliquis talem: ut dicam, Veni

adolescentule in tua: nam in fatis est, ut tu philosophiam exornes: tuæ sunt hæ possessiones, tui libelli, tuæ disputationes. Deinde postquam in primo hoc loco elaborarit & probe exercitatus fuerit, rursus adesto mihi, dicatque: „Ego quidem volo adfectibus & perturbationibus „animi carere: volo vero „etiam, ut pius, & ut sapientiæ studiosus, & ut „diligens homo, scire quod „sit meum erga Deos officium, quod erga parentes, „quod

ἀδελφούς, τί πρὸς πατρίδα, τί πρὸς ξένους. Ἐρ- 32
χου καὶ ἐπὶ τὸν δεύτερον τόπον· σὺ ἐστὶ καὶ οὗτος.
Ἄλλ' ἤδη καὶ τὸν δεύτερον τόπον ἐκμεμελέτηκα. 33
ἤθελον δ' ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ ἀσείστως, καὶ οὐ
μόνον ἐγρηγορῶς, ἀλλὰ καὶ καθεύδων, καὶ οἰνω-
μένος, καὶ ἐν μελαγχολίᾳ. Σὺ θεὸς εἶ, ὦ ἄν-
θρωπε, σὺ μεγάλας ἔχεις ἐπιβολάς.

Οὐ· ἀλλ' ἐγὼ θέλω γινῶναι, τί λέγει Χρύ- 34
σιππος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Ψευδομένου. Οὐκ ἀπάγ-
ξῃ μετὰ τῆς ἐπιβολῆς ταύτης, τάλας; Καὶ τί
σοι ὄφελος ἐστὶ; Πενθῶν ἅπαν ἀναγνώσῃ, καὶ
τρέμων πρὸς ἄλλους ἐρεῖς. Οὕτω καὶ ὑμεῖς 35
ποιεῖτε. Θέλεις ἀναγνῶ σοι, ἀδελφέ· καὶ σὺ
ἐμοί; Θαυμαστῶς, ἄνθρωπε, γράφεις· καὶ σὺ
μεγάλως εἰς τὸν Ξενοφῶντος χαρακτῆρα, σὺ εἰς
τὸν Πλάτωνος, σὺ εἰς τὸν Ἀντισθένης. Εἴτ' 36
ἀλλήλοις ὀνείρους διηγησάμενοι, πάλιν ἐπὶ
ταῦτά

„quod erga fratres, quod
„erga patriam, quod erga
„hospites.“— Accedito et-
„iam ad alterum locum: &
„hic tuus est. — Sed jam
„& altero in loco satis
„versatus sum: volo vero
„etiam tutus esse & incon-
„cussus, neque id vigilans
„duntaxat, sed & dor-
„miens, & potus, & in
„melancholia.“— Tu Deus
es, ὦ homo; tu magna ha-
bes proposita!

Non; sed „cognoscere
„ego volo, quid Chrysi-

Εἰς τὴν Dissert. T. I.

„pus dicat in tractatu de
„Mentiente.“ — Non sus-
pendes te, ὦ miser, cum
isto tuo proposito? Et
quem inde fructum capies?
Lugens omnia leges. &
tremens ad alios dices.
Sic & vos facitis. Vis re-
citem tibi frater, et tu mi-
hi? Præclare, homo, scri-
bis: et tu magnifice, ad
imitationem Xenophontis;
tu Platonis, tu Antisthenis
stylum exprimis. Et sic
alii alii somnia narrantes,
rursus ad eadem reverti-

S

mini;

ταῦτά ἐπανερχεσθε· ὡσαύτως ἐρέγεσθε, ὡσαύ-
 τως ἐκκλίνετε, ὁμοίως ἐρμᾶτε, ἐπιβάλλεσθε,
 προτίθεσθε, ταῦτά εὐχεσθε, περὶ ταῦτά σπου-
 37 δάζετε. εἴτα οὐδὲ ζητεῖτε τὸν ὑπομνήτονα
 ὑμᾶς, ἀλλ' ἄχθεσθε εἰάν ἀκούητε τούτων. εἴτα
 λέγετε, Ἀφιλόστργος γέρων· ἐξερχομένῳ μου
 οὐκ ἐκλαυσεν, οὐδ' εἶπεν, εἰς οἴαν περιστάσιν
 ἀπέρχομαι· τέκνον, ἂν σωθῇς, ἄψω λύχ-
 38 νους. ταῦτ' ἐστὶ τὰ τοῦ φιλοστέργου. Μέγα
 σοι ἀγαθὸν ἔσται σωθέντι. τοιούτῳ καὶ λύχνον
 ἄπτειν ἄξιον. ἀθάνατον γὰρ εἶναί σε δεῖ, καὶ
 ἄνοσον.

39 Ταύτην οὖν, ὅπερ λέγω, τὴν οἴησιν, τὴν τοῦ
 δοκεῖν εἰδέναι τι τῶν χρησίμων, ἀποβάλλοντας,
 ἔρχεσθαι δεῖ πρὸς τὸν λόγον, ὡς πρὸς τὰ γεω-
 μετρικὰ προσάγομεν, ὡς πρὸς τὰ μουσικὰ·
 40 εἰ δὲ μὴ, οὐδ' ἐγγὺς ἐσόμεθα τοῦ περὶ ψαῖ, καὶ
 πάσας

mini; eodem modo adpe-
 titis, eodem modo decli-
 natis; eosdem impetus,
 eosdem conatus, eadem
 proposita habetis; eadem
 optatis, iisdem rebus stu-
 detis. Deinde ne quæri-
 tis quidem a quo commo-
 nefiatis, sed doletis ubi
 hæc audieritis; et dicitis,
 O inhumanum senem! non
 lamentatus est me disce-
 dente, neque dixit: In
 quod te discrimen con-
 jicis? Fili, si incolumis
 evaseris, lucernas accen-

dam. Hæc sunt viri hu-
 mani. Magnum tibi bo-
 num erit, si salvus redibis.
 Tali lucernam accendere
 operæ pretium est: nam
 te immortalē esse decet,
 et morborum expertem!

Hac igitur, inquam, ar-
 rogantia, qua quid utile
 sit, scire nobis videmur,
 abjecta, ad doctrinam ve-
 niendum est, sicut ad geo-
 metrica accedimus, sicut
 ad musica: alioqui mul-
 tum aberit ut proficiamus,
 tametŭ

πάσας τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς συντάξεις τὰς
Χρυσίππου μετὰ τῶν Ἀντιπάτρου καὶ Ἀρχεδήμου
διέλθωμεν.

Κ Ε Φ. η'.

Πῶς ἀγωνιστέον πρὸς τὰς Φαντασίας.

Πᾶσα ἔξις καὶ δύναμις ὑπὸ τῶν καταλλήλων
ἔργων συνέχεται καὶ αὖξεται· ἡ περιπατητικὴ
ὑπὸ τοῦ περιπατεῖν, ἡ τροχαστικὴ ὑπὸ τοῦ
τρέχειν. Ἄν θέλῃς ἀναγνωστικός εἶναι, ἀναγί- 2
νωσκε· ἂν γραφικός, γράφε. ὅταν δὲ τριάκον-
τα ἐφεξῆς ἡμέρας μὴ ἀναγνῶς, ἀλλ' ἄλλο τι
πράξῃς, γνώσῃ τὸ γινόμενον. Οὕτω καὶ ἀνα- 3
πέσης δέκα ἡμέρας, ἀνάστας ἐπιχείρησον μακρο-
τέραν ὁδὸν περιπατῆσαι, καὶ ὅψῃ πῶς σου τὰ
σκέλη παραλύεται. Καθόλου οὖν, εἴ τι ποιεῖν 4

S 2

ἐθέλειε

tametsi omnia collectanea, Chrysippi & Antipatri &
omnes commentarios et Archedemi perlegerimus.

C A P. XVIII.

Quo pacto cum Visis decertandum sit.

Omnis habitus & facul-
tas consentaneis actionibus
continetur & augetur: am-
bulationis, ambulando; am-
bulationis, currendo. Si
cupis legendo valere, le-
gito: si scribendo, scribito.
Sin triginta perpetuos dies

nihil legeris, sed aliud
quidpiam egeris; intelli-
ges quid fiat. Ita, postquam
per decem dies recubueris,
surge & iter longius ingre-
dere; videbis ut crura tua
fatigentur. Generatim igi-
tur, si cuius rei habitum
parare

- ἐθέλεις ἐκτικὸν, ποίει αὐτό· εἴ τι μὴ ποιῆν ἐθέ-
 λεις, μὴ ποίει αὐτό, ἀλλ' ἐθίσον ἄλλο τι πράτ-
 5 τειν μᾶλλον ἀντ' αὐτοῦ. Οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ
 τῶν ψυχικῶν· ὅταν ἐργισθῇς, γίνωσκε ὅτι οὐ
 μόνον σοι τοῦτο γέγονε κακόν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν
 6 ἑξιν ἠύξησας, καὶ ὡς περὶ φρύγανα παρῆβα-
 λες. Ὅταν ἡττηθῇς τινος ἐν συνουσίᾳ, μὴ τὴν
 μίαν ἡτταν ταύτην λογίζου, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν
 ἀκρασίαν σου τέτρεφας, ἐπηύξησας. ἀδύνατον
 7 γὰρ, ἀπὸ τῶν καταλλήλων ἔργων μὴ καὶ τὰς
 ἑξεις καὶ τὰς δυνάμεις, τὰς μὲν ἐμφύεσθαι, μὴ
 πρέτερον οὔσας, τὰς δ' ἐπιτείνεσθαι καὶ ἰσχυ-
 ροποιεῖσθαι.
- 8 Οὕτως ἀμέλει καὶ τὰ ἀρρώσθηματα ὑπεφύε-
 σθαι λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι. ὅταν γὰρ ἀπαξ ἐπι-
 θυμήσης ἀργυρίου, ἂν μὲν προσαχθῇ λόγος, εἰς
 αἰσθήσιν ἄζων τοῦ κακοῦ, πέπαυταί τε ἡ ἐπιθυμία,
 καὶ

parare tibi cupis, eam rem
 age; si ejus habitum con-
 trahere non vis, ne facias,
 sed adsuetas aliud quid-
 piam potius ejus loco age-
 re. Eadem ratio adfectio-
 num animi est: si iratus
 fueris, non id ipsum dun-
 taxat mali tibi accidisse sci-
 to, sed & habitum te au-
 xisse, & tamquam igni sar-
 menta subjecisse. Quod si
 in consuetudine cum puero
 vel puella succubueris libi-
 dini, noli unam illam cla-
 dem reputare, sed & hanc,

quod incontinentiam tuam
 aluisti, auxistique. Neque
 enim fieri potest, quin a
 consentaneis factis & habi-
 tus & facultates partim in-
 ferantur, quæ prius non
 adfuerint; partim augean-
 tur, & confirmantur.

Sic sane philosophi mor-
 bos etiam animi suboriri
 dicunt. Nam si semel pe-
 cuniam concupieris, liqui-
 dem ratio adhibeatur, quæ
 mali sensum adferat, tum
 & cupiditas sedata erit, &
 prin-

καὶ τὸ ἰγεμονικὸν ἡμῶν εἰς τὸ ἐξαρχῆς ἀποκατέστη.
 εἰάν δὲ μηδὲν προσαγάγῃς εἰς Θεραπείαν, οὐκέτι εἰς 9
 ταῦτά ἐπάνευσιν, ἀλλὰ πάλιν ἐρεθισθὲν ὑπὸ τῆς
 καταλλήλου φαντασίας, θᾶττον ἢ πρότερον ἐξ-
 ήφθη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ τούτου συνεχῶς γι-
 νομένου τυλοῦται λοιπὸν, καὶ τὸ ἀρρώστημα βεβαι-
 οῖ τὴν φιλαργυρίαν. Ὁ γὰρ πυρέξας, εἴτα παν- 10
 σάμενος, οὐχ ὁμοίως ἔχει τῷ πρὸ τοῦ πυρέξαι,
 ἂν μὴ Θεραπεύθῃ εἰσάπαν. Τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ 11
 τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν γίνεται. Ἰχνη τινὰ καὶ
 μώλωπες ἀπολείπονται ἐν αὐτῇ, οὓς εἰ μὴ τις ἐξ-
 αλείψῃ καλῶς, πάλιν κατὰ τῶν αὐτῶν μαστιγω-
 θείς, οὐκέτι μώλωπας, ἀλλ' ἔλκη ποιεῖ. Εἰ οὖν 12
 θέλεις μὴ εἶναι ὀργίλος, μὴ τρέφῃ σου τὴν ἔξιν,
 μηδὲν αὐτῇ παράβαλλε αὐξητικόν· τὴν πρώτην
 ἡσύχασον, καὶ τὰς ἡμέρας ἀρίθμει ὥς οὐκ ὤρ-
 γισθῇς. καθ' ἡμέραν εἰώθειν ὀργίζεσθαι, νῦν παρ' 13

S 3

ἡμέραν,

princeps animi pars pristi-
 nam auctoritatem recupe-
 rarit: sin nullum remedium
 admoveris, non amplius
 ad sese revertetur, sed ite-
 rum deinde a consimili viso
 irritata, celerius quam
 prius accenditur ad cupidi-
 tatem: idque si continenter
 fiat, tandem obcallefcit,
 atque ægrotatio confirmat
 avaritiam. Nam qui feбри-
 citavit, quamvis febris de-
 fierit, non tamen ita se ha-
 bet ut ante febricitationem,
 nisi penitus fuerit curatus.

Consimile quidpiam etiam
 in animi morbis contingit:
 vestigia quædam & vibices
 in eo relinquuntur; quas ni-
 si probe deleveris, flagello
 rursus in easdem impacto,
 non jam vibices, sed ulce-
 ra contrahes. Si igitur
 non vis esse iracundus,
 irascendi habitum ne alito,
 ne quid ei adjicito quo au-
 geatur: principio quietus
 esto, & dies numerato,
 quibus iratus non fuisti.
 Irasci quotidie solebam;
 nunc alternis diebus; dein-
 de

ἡμέραν, εἴτα παρὰ δύο, εἴτα παρὰ τρεῖς. ἂν δὲ
 καὶ τριάκοντα παραλίπῃς, ἐπίθυσον τῷ Θεῷ. ἡ
 γὰρ ἑξὶς ἐκλύεται τὴν πρώτην, εἴτα καὶ παντε-
 14 λῶς ἀναιρεῖται. Σήμερον οὐκ ἐλυπήθην, οὐδ'
 αἶριον, οὐδ' ἐφεξῆς διμήνῳ καὶ τριμήνῳ· ἀλλὰ
 προσέσχον, γενομένων τινῶν ἐρεθιστικῶν. Γίνω-
 15 σκε, ὅτι κομψῶς σοι ἐστὶ. Σήμερον καλὸν ἰδὼν ἡ
 καλὴν, οὐκ εἶπον αὐτὸς ἑμαυτῷ, ὅτι, "Οφελόν
 τις μετὰ ταύτης ἐκοιμήθῃ; καὶ, Μακάριος ὁ
 ἀνὴρ ὁ αὐτῆς. (ὁ γὰρ τοῦτ' εἰπὼν, μακάριος καὶ
 16 ὁ μοιχός.) οὐδὲ τὰ ἐξῆς ἀναζωγραφῶ, παροῦσαν
 αὐτήν, καὶ ἀποδυομένην, καὶ παρακατακλινομένην.
 17 Καταψῶ τὴν κορυφήν μου, καὶ λέγω· Εὖ Ἐπί-
 κτητε, κομψὸν σοφισμάτιον ἔλυσας, πολλῷ κομ-
 18 ψότερον τοῦ Κυριεύοντος. Ἄν δὲ καὶ βουλομένου
 τοῦ γυναικαρίου, καὶ νεύοντος, καὶ προσπέμπον-
 τος, ἂν δὲ καὶ ἀπτομένου καὶ συνεγλίζοντος,
 ἀπίσχω-

de post biduum; deinde
 post triduum. Quod si &
 triginta dies intermiseris,
 Deo sacra facito. Habitus
 enim primum retunditur;
 deinde penitus etiam tolli-
 tur. Hodie non dolui,
 neque postridie, neque
 deinceps bimestri & trime-
 stri: sed mentem diligen-
 ter adpuli, cum quædam ir-
 ritantia incidissent. Agno-
 sce, belle tecum agi.
 Hodie cum formosum aut
 formosam vidissem, non
 ipse mihi dixi, Utinam
 quis cum hac concubuerit!

&, Beatus maritus ejus!
 (Nam qui hoc dicit, mæ-
 chum etiam beatum dicit.)
 neque reliqua animo mihi
 depingo, præsentem eam,
 & exuentem vestes, &
 adcumbentem. Demulceo
 verticem meum, & dico:
 Euge, Epictete, elegan-
 tem cavillatiunculam solvi-
 sti, multo elegantiores
 eâ, quam Dominantem
 quem vocant. Quod si ve-
 ro etiam, cum muliercula
 & ipsa voluerit, & adnue-
 rit, & nuncium mihi mi-
 serit, atque etiam adtre-
 ctarit

ἀπίσχωμαι καὶ νικήσω· τοῦτο μὲν ἤδη τὸ σόφισμα ὑπὲρ τὸν Ψευδόμενον, ὑπὲρ τὸν Ἡσυχάζοντα. Ἐπὶ τούτῳ καὶ μέγα φρονεῖν ἄξιον, οὐκ ἐπὶ τῷ τὸν Κυριεύοντα ἐρωτῆσαι.

Πῶς οὖν γένηται τοῦτο; Θέλησον ἀρέσαι αὐ- 19
τός ποτε σεαυτῷ, θέλησον καλὸς φανῆναι τῷ
Θεῷ· ἐπιθύμητον καθαρὸς μετὰ καθαρῷ σαυτῇ
γενέσθαι, καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Εἴθ' ὅταν προσ- 20
πίπτῃ σοί τις φαντασία τοιαύτη, Πλάτων μὲν,
ἔτι, "Ἴθι ἐπὶ τὰς ἀποδιοπομπήσεις, Ἴθι ἐπὶ Θεῶν
ἀποτροπαίων ἱερὰ ἰκέτης· ἀρκοῦν καὶ ἐπὶ τὰς 21
τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίας ἀπο-
χωρήσας, πρὸς τούτῳ γίνῃ ἀντεξετάζων, ἂν τε
τῶν ζώντων τινὰ ἔχῃς, ἂν τε τῶν ἀποθανόν-
των. ἄπελθε πρὸς Σωκράτη, καὶ ἴδε αὐτὸν 22
συγκατακείμενον Ἀλκιβιάδῃ, καὶ διαπαίζοντα
αὐτοῦ τὴν ὥραν· ἐνθυμήθητι οἷαν νίκην ποτὲ

S 4

ἔγνω

et arit & adpropinquarit, tamen abstinuero & vicerō; hoc jam sophisma etiam Mentientem superat, & Quiescentem. Et hac re gloriari etiam est operæ pretium, non interrogatio-
ne Dominantis.

Quo pacto igitur fiet hoc? Velis tandem ipse placere tibi; velis pulcher & probus videri Deo: desiderato purus cum teipso puro esse, & cum Deo. Deinde si quod tibi visum ejusmodi inciderit, Plato

quidem ire jubet ad prodigiorum expiationem, & ad Deorum averruncorum fana proficisci supplicem. Sed satis etiam fuerit, si ad virorum virtute præstantium consuetudinem te receperis, & seu viventium quempiam habeas, seu defunctorum, id egeris, ut ad hujus exemplum vitam tuam exigas. Abi ad Socratem, cum Alcibiade cubantem vide, & venustatem ejus eludentem: cogita, qualem ille se victo-
riam

ἔγνω ἐκείνος νενικηκότῳ ἑαυτόν; οἷα Ὀλύμπια;
 πόστος ἀφ' Ἡρακλέους ἐγένετο; ἵνα τις, νῆ τοὺς
 Θεοὺς, δικαίως ἀτπάζηται αὐτόν· Χαῖρε, παρὰ-
 δοξε, οὐχὶ τοὺς σαπρούς τούτους παίκτας καὶ παγ-
 κρατιαστάς νικήσας, οὐδὲ τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς τοὺς
 23 μονομάχους. Ταῦτα ἀντιτιθεῖς, νικήσεις τὴν Φαν-
 24 τασίαν, οὐχ' ἐλκυσθήσῃ ὑπ' αὐτῆς. Τὸ πρῶτον
 δ' ὑπὸ τῆς ἐξύτης μὴ συναρπασθῆς, ἀλλ' εἰπέ·
 Ἐκδεξαί με μικρὸν, Φαντασία· ἄφες ἴδω τίς εἶ,
 25 καὶ περὶ τίνος· ἄφες σε δοκιμάσω. Καὶ τὸ λοι-
 πὸν μὴ ἐφῆς αὐτῇ προάγειν, ἀναζωγραφοῦσθαι τὰ
 ἐξῆς. εἰ δὲ μὴ, ὀίχεται σ' ἔχουσα ἔπου ἂν θέλῃ.
 ἀλλὰ μᾶλλον ἄλλην τινὰ ἀντεισάγαγε καλὴν καὶ
 γενναίαν Φαντασίαν, καὶ ταύτην τὴν ῥυπαρὰν ἐκ-
 26 βαλε. Καὶν ἐθισθῆς οὕτω γυμνάζεσθαι, ὅψις οἷοι
 ὦμοι γίνονται, οἷα νεῦρα, οἷοι τόνοι. νῦν δὲ μόνον
 τὰ λογάρια, καὶ πλέον οὐδέν.

Οὕτως

riam vicisse intellexerit?
 qualia Olympia? quotus
 ab Hercule evaserit? quam
 merito medius fidius eum
 quis his verbis salutaverit:
 Salve, admirande, qui non
 putidos istos ludiones &
 quinqueroiones vicisti, &
 similes his gladiatores!
 Hæc si opposueris, vinctes
 illud visum, nec ab eo tra-
 heris. Primum vero vide,
 ne celeritate abripiaris; sed
 nō: Exspecta me paulu-
 lum, visum! sine videam
 quid sis, & qua de re aga-

tur: sine te explorem!
 Deinde ne permittas ei, ut
 progrediatur, & reliqua
 tibi ad vivum depingat:
 alioqui te secum rapiet quo
 volet. Immo aliud potius
 ei opposito pulcrum &
 generosum visum, ac for-
 didum illud rejicito. Quod
 si te ita consuefeceris, ita
 exercueris; videbis quales
 futuri sint tibi lacerti, qua-
 les nervi, quale robur:
 nunc solæ sunt ratiunculæ,
 neque quidquam ulterius.

Hic

Οὗτός ἐστιν ὁ ταῖς ἀληθείαις ἀσκητής, ὁ πρὸς 27
 τὰς τοιαύτας φαντασίας γυμνάζων ἑαυτόν. Μεί- 28
 νον, τάλας! μὴ συναρπασθῇς. μέγας ὁ ἀγὼν
 ἐστι, θεῖον τὸ ἔργον, ὑπὲρ βασιλείας, ὑπὲρ
 ἐλευθερίας, ὑπὲρ εὐροίας, ὑπὲρ ἀταραξίας. Τοῦ 29
 Θεοῦ μέμνησο, ἐκείνον ἐπικαλοῦ βοηθὸν καὶ πα-
 ῥαστάτην, ὡς τοὺς Διοσκόρους ἐν χειμῶνι οἱ
 πλέοντες. ποῖος γὰρ μείζων χειμῶν, ἢ ὁ ἐκ
 φαντασιῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐκκρουστικῶν τοῦ λόγου;
 αὐτὸς γὰρ ὁ χειμῶν τί ἄλλο ἐστὶν ἢ φαντα-
 σία; Ἐπεὶ τοι ἄρῃ τὸν φόβον τοῦ θανάτου, 30
 καὶ φέρε ὅσας θέλεις βροντάς καὶ ἀστραπαίς,
 καὶ γνώση ἔση γαλήνη ἐστὶν ἐν τῷ ἡγεμονικῷ καὶ
 εὐδία. Ἄν δ' ἄπαξ ἡττηθεὶς εἴπῃς, ὅτι ὕστερον 31
 νικήσεις, εἴτα πάλιν τὸ αὐτὸ, ἴσθι, ὅτι οὕτω
 ποθ' ἔξεις κακῶς καὶ ἀσθενῶς, ὥστε μὴδ' ἐφιστά-
 νειν ὕστερον ὅτι ἀμαρτάνεις, ἀλλὰ καὶ ἀπό-

S 5

λογίας

Hic est homo revera
 exercitator, qui ad congre-
 diendum cum hujusmodi
 visis se exercet. Mane,
 miser! ne abripi te patia-
 ris! ingens est certamen,
 divinum negotium; re-
 gnum agitur, libertas agi-
 tur, felicitas agitur, vacui-
 tas perturbationum. Dei
 memento, illum adjuto-
 rem advocato, & commi-
 litonem, ut Castorem &
 Pollucem, qui in tempe-
 state navigant. Nam quæ
 major tempestas est, quam

quæ e visis oritur validis
 & rationem excutientibus?
 Ipsa enim tempestas quid
 est aliud, quam visum?
 Nam, sublato mortis metu,
 quot voles tonitrua & ful-
 gura adferro; intelliges,
 in principe animi parte
 serenitatem esse & tran-
 quillitatem. At, si semel
 victus dixeris, post vin-
 cam; ac deinde rursus eo-
 dem modo; scito, te tan-
 dem ita male habiturum,
 ita ægrum fore, ut postea
 ne animadversurus quidem

sis

32 λογίας ἄρξῃ πορίζειν ὑπὲρ τοῦ πράγματος. καὶ τότε βεβαιώσεις τὸ τοῦ Ἡσιόδου ὅτι ἀληθές ἐστιν·

Αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.

Κ Ε Φ. ιθ'.

Πρὸς τοὺς μέχρι λόγου μόνον ἀναλαμβάνοντας
τὰ τῶν Φιλοσόφων.

Ὁ κυριεύων λόγος ἀπὸ τοιούτων τινῶν ἀφορμῶν ἠρωτῆσθαι φαίνεται. Κοινῆς γὰρ οὔσης μάχης τοῖς τρισὶ τούτοις πρὸς ἀλλήλα, τῷ, πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθές ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τῷ, δυνατῷ ἀδύνατον μὴ ἀκολουθεῖν καὶ τῷ, δυνατόν εἶναι ὃ οὐτ' ἐστὶν ἀληθές οὐτ' ἔσται· συνιδὼν τὴν μάχην ταύτην ὁ Διδάσκαλος, τῇ τῶν πρώτων

is te peccare, verum etiam incepturus parare excusationes peccati, & Hesiodi dicti veritatem con-

firmaturus:

Semper dilator operum cum damnis luctatur.

C A P. XIX.

In eos qui nonnisi Disputationum tenuis placita Philosophorum addiscunt.

Dominantem rationem (sive argumentationem) ab hisce principiis proponi coeptam intelligitur. Scilicet, cum tribus his enunciationibus commune inter sese certamen sit:

1. Omne verum præteri-

tum, necessarium esse:

2. Possibili impossibile non esse consequens.

3. Possibile esse aliquid, quod neque verum sit, neque futurum sit; Diodorus, hanc pugnam animadversâ, priorum duorum probabilitate

των δυεῖν πιθανότητι συνεχρήσατο πρὸς παρὰ-
 στασιν ταῦ, μηδὲν εἶναι δυνατόν ὃ οὐτ' ἐστὶν ἀλη-
 θές, οὐτ' ἔσται. Λοιπὸν ὁ μὲν τις ταῦτα τηρήσει 2
 τῶν δυεῖν, ὅτι ἐστὶ τέ τι δυνατόν, ὃ οὐτ' ἐστὶν
 ἀληθές, οὐτ' ἔσται· καὶ, δυνατῷ ἀδύνατον οὐκ
 ἀκολουθεῖ· αὐτὸ πᾶν δὲ παρεληλυθὸς ἀληθές ἀναγκ-
 αῖόν ἐστι· καθάπερ οἱ περὶ Κλεάνθην φέρεσθαι
 δοκοῦσιν, αἷς ἐπιπολὺ συνηγόρησεν Ἀντίπατρος.
 Οἱ δὲ τᾶλλα δύο· ὅτι δυνατόν τ' ἐστὶν ὃ οὐτ' 3
 ἐστὶν ἀληθές, οὐτ' ἔσται· καὶ, πᾶν παρεληλυ-
 θὸς ἀληθές ἀναγκαῖόν ἐστιν· δυνατῷ δ' ἀδύνα-
 τον ἀκολουθεῖ. Τὰ τρία δ' ἐκείνα τηρῆσαι ἀμή- 4
 χανεν, διὰ τὸ κοινὴν εἶναι αὐτῶν μάχην.

Ἄν οὖν τις μου πύθεται· Σὺ δὲ ποῖα αὐτῶν 5
 τηρεῖς; ἀποκρινοῦμαι πρὸς αὐτόν, ὅτι Οὐκ οἶδα·
 παρεῖ.

litate usus est ad proban-
 dum illud, Nihil posse fie-
 ri, quod neque verum sit,
 neque futurum sit. Cete-
 rum alius e duabus enun-
 ciationibus (*quæ simul sta-
 re possunt, sed cum tertia
 pugnant*) has tenebit, Pos-
 se aliquid fieri quod verum
 neque sit, neque futurum
 sit; &, Ei quod fieri pos-
 sit, non esse consequens id
 quod fieri nequeat; non
 autem, omne præteritum
 necessario verum esse: quæ
 Cleanthis sententia fuisse
 videtur, cui copiose patro-
 cinatus est Antipater. Ali-

us vero reliquas duas;
 Possibile esse aliquid, quod
 neque verum sit, neque fu-
 turum sit; &, Omne ve-
 rum præteritum necessa-
 rium esse: sed (*tertium tol-
 let; dicetque,*) Possibili
 consequens esse posse im-
 possibile. Tria autem illa
 simul tueri nullo modo
 queas; quoniam communis
 est eorum pugna. (*scilicet,
 ut de tribus quæcumque duo
 sumas, ea pugnent cum ter-
 tio & illud tollant.*)

Quod si quis igitur me
 roget, quænam ex istis
 ipse tuear? respondebo:
 Nescio;

παρείληθα δ' ἱστορίαν τοιαύτην, ὅτι Διόδωρος μὲν
 ἐκεῖνα ἐτῆρει, οἱ δὲ περὶ Πανθοίδην οἶμαι καὶ Κλε-
 ἀνθην τὰ ἄλλα, οἱ δὲ περὶ Χρύσιππον τὰ ἄλλα.
 6 Σὺ οὖν τίς; Οὐδὲ γέγονα πρὸς τούτῳ, τῷ βα-
 σανίσαι τὴν ἑμαυτοῦ φαντασίαν, καὶ συγκρῖναι τὰ
 λεγόμενα, καὶ δόγμα τι ἑμαυτοῦ ποιήσασθαι
 κατὰ τὸν τόπον. διὰ τοῦτο οὐδὲν διαφέρω τοῦ
 7 γραμματικοῦ. Τίς ἦν ὁ τοῦ Ἑκτορος πατὴρ;
 Πρίαμος. Τίνες ἀδελφοί; Ἀλέξανδρος καὶ Διή-
 φοβος. Μήτηρ δ' αὐτῶν τίς; Ἑκάβη. Παρείλη-
 θα ταύτην τὴν ἱστορίαν. Παρὰ τίνος; Παρ'
 Ὀμήρου. Γράφει δὲ περὶ τῶν αὐτῶν δεκά καὶ
 8 ἑλλάνικος, καὶ εἰ τις ἄλλος τοιοῦτος. Καὶ γὰρ
 περὶ τοῦ κυριεύαντος τί ἄλλο ἔχω ἀνωτέρω; Ἀλλ'
 ἂν ὦ κενός, μάλιστα ἐπὶ συμπόσιῳ, καταπλήσ-
 σομαι τοὺς παρόντας, ἐξαριθμούμενος τοὺς γεγρα-
 9 φότας. Γέγραφε δὲ καὶ Χρύσιππος θαυμαστῶς
 ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Δυνατῶν. καὶ Κλεάνθης δ'
 ἰδίᾳ

Nescio; sed hanc historiam
 accepi, Diodorum illa te-
 nuisse, Panthœdem vero
 & Cleanthem duo alia,
 Chrysippum item alia. Tu
 vero quid? Non in eo ela-
 boravi, ut in hoc cogita-
 tionem meam excuterem,
 & sententias inter se con-
 ferrem, & meum aliquod
 decretum facerem in hoc
 loco. Quapropter nihil a
 Grammatico differo. Quis
 fuit Hectoris pater? Pria-
 mus. Qui fratres? Alexan-
 der & Delphobus. Quæ

eorum mater? Hecuba.
 Historiam hanc accepi. A
 quo? Ab Homero. Sed
 & Hellenicus opinor. iis-
 dem de rebus scribit, &
 id genus alii. Ego quo-
 que de ratione Dominante
 quid aliud habeo ulterius?
Nihil; at, vanus si sim, in
 convivio maxime percel-
 lam convivarum animos
 enumerandis eis qui de his
 rebus scripserunt. Scripsit
 autem & Chrysippus præ-
 clare, primo libro περὶ
 Δυνατῶν. Est & Cleanthis
 pecu-

ἰδίᾳ γέγραφε περὶ τούτου, καὶ Ἀρχέδημος. γέ-
 γραφε δὲ καὶ Ἀντίπατρος, οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς
 περὶ Δυνατῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς πε-
 ρὶ τοῦ Κυριεύοντος. Οὐκ ἀνέγνωκας τὴν σύντα- 10
 ξιν; Οὐκ ἀνέγνωκα. Ἀνάγνωθι. Καὶ τί ὠφε-
 ληθήσεται; Φλυαρότερος ἔσται καὶ ἀκαιρότερος,
 ἢ νῦν ἔστι. Σοὶ γὰρ τί ἄλλο προσγέγονεν ἀνα-
 γνόντι; ποῖον δόγμα πεποίησαι κατὰ τὸν τόπον;
 Ἀλλ' ἐρεῖς ἡμῖν Ἑλένην καὶ Πρίαμον, καὶ τὴν
 τῆς Καλυψοῦς νῆσον, τὴν οὔτε γενομένην, οὔτ'
 ἔσομένην.

Καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν μέγα, τῆς ἱστορίας 11
 κρατεῖν, ἴδιον δὲ δόγμα μηδὲν πεποιῆσθαι. Ἐπὶ
 τῶν ἡθικῶν δὲ πάσχουμεν αὐτὸ πολὺ μᾶλλον, ἢ
 ἐπὶ τούτων. Εἶπέ μοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. 12
 Ἀκουε.

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασεν.

Τῶν

peculiaris de iisdem rebus
 libellus, itemque Arche-
 demi. Scripsit vero etiam
 Antipater, neque solum in
 libris περὶ Δυνατῶν, sed et-
 iam separatim in illis qui
 περὶ τοῦ Κυριεύοντος inscri-
 buntur. Non legisti opus?
 Non legi. Lege. Et quem
 inde fructum capiet? Nu-
 gator & importunior erit,
 quam prius. Tu enim ea
 lectione quid aliud es con-
 secutus? Quodnam in eo
 loco decretum tibi fecisti?
 Nullum: sed Helenam no-

bis & Priamum narras, &
 Calypsus insulam, quæ ne-
 que fuit, neque futu-
 ra est.

Neque vero hîc magna
 res est, historiâ conten-
 tum, nullum proprium de-
 cretum statuere. Sed in
 disputatione de moribus
 idem hoc multo magis no-
 bis accidit, quam in istis.
 Dic mihi de rebus bonis
 & malis. Audi:

*Ab Illo me ferens ventus
 Ciconibus adpulit.*

Eorum

- 13 Τῶν ἔντων τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ,
τὰ δ' ἀδιάφορα. Ἀγαθὰ μὲν οὖν αἱ ἀρεταί, καὶ
τὰ μετέχοντα αὐτῶν· κακὰ δὲ, κακίαι, καὶ τὰ
μετέχοντα κακίας· ἀδιάφορα δὲ, τὰ μεταξύ
τούτων, πλοῦτος, ὑγίαι, ζωὴ, θάνατος, ἡδονή,
14 πόνος. Πόθεν οἶδας; Ἑλλάνικος λέγει ἐν τοῖς
Αἰγυπτιακοῖς· Τί γὰρ διαφέρει τοῦτο εἰπεῖν, ἢ
ὅτι Διογένης ἐν τῇ Ἡθικῇ, ἢ Χρύσιππος, ἢ Κλεάν-
θης; Βεβασάνικας οὖν τι αὐτῶν, καὶ δόγμα σε-
15 αὐτοῦ πεποίησαι; Δείκνυε πῶς εἰωθας ἐν πλοίῳ
χειμάζεσθαι· μέμνησαι ταύτης τῆς διαιρέσεως, ὅταν
ψοφῇσῃ τὸ ἰστίον, καὶ ἀνακραυγάσαντί σοι κα-
κόσχολος παραστὰς εἴπῃ, Λέγε μοι, τοὺς Θεοὺς
σοι, ἃ πρόην ἔλεγες· Μή τι κακία ἐστὶ τὸ ναυα-
16 γῆσαι; μή τι κακίας μετέχον; Οὐκ ἄρας ζύ-
λον ἐνσεῖσεις αὐτῷ; Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, ἄνθρωπε;
ἀπολ-

Eorum quæ sunt, alia bona sunt, alia mala, alia indifferentia. Bona, sunt virtutes, & quæ his sunt affinia: Mala, sunt vitia, & vitiosa: Indifferentia, quæ his interjecta sunt; ut divitiæ, sanitas, vita, mors, voluptas, dolor. Unde scis? Hellanicus refert in historia Ægyptiorum. Quid enim interest, sic respondere; an vero, Diogenem in doctrina de Moribus, aut Cleanthem Chrysippumve citare? An igitur aliquid horum explorasti?

An decretum aliquod tuum fecisti? Ostende quomodo consueveris in navi ferre tempestatem. Meministi ne divisionis hujus cum velum strepit, & tibi exclamanti aliquis male feriatu dicit, Refer mihi, per Deos, ea quæ dudum diserebas. An facere naufragium, pravitas est? an cum pravitate conjunctum? Non tu fustem tolles, & in caput illi impinges? Quid nobis tecum rei est, homo? Perimus, & tu adveniens ludos facis.
Cum

ἀπολλύμεθα, καὶ σὺ ἐλθὼν παίζεις. Ἄν δέ σε ὁ 17
 Καίσαρ μεταπέμψηται κατηγορούμενον, μέμνησαι
 τῆς διαιρέσεως; ἂν τις σοι εἰσιόντι καὶ ὠχριῶντι
 ἅμα καὶ τρέμοντι, προσελθὼν εἴπῃ, Τί τρέμεις,
 ἄνθρωπε; περὶ τίνων σοὶ ἐστὶν ὁ λόγος; μή τι ἔσω
 ὁ Καίσαρ ἀρετὴν καὶ κακίαν τοῖς εἰσερχομένοις δι-
 δωσι; Τί μοι ἐμπαίζεις καὶ σὺ πρὸς τοῖς ἐμοῖς 18
 κακοῖς; Ὅμως φιλόσοφε, εἰπέ μοι, τί τρέμεις;
 οὐχὶ θάνατός ἐστι τὸ κινδυνεύμενον, ἢ δεσποτή-
 ριον, ἢ πόνος τοῦ σώματος, ἢ φυγὴ, ἢ ἀδοξία;
 Τί γὰρ ἄλλο; Μή τι κακία; μή τι μετέχον κα-
 κίας; σὺ οὖν τίνα ταῦτα ἔλεγες; Τί ἐμοὶ καὶ σοι, 19
 ἄνθρωπε; ἀρκεῖ ἐμοὶ τὰ ἐμὰ κακά. Καὶ καλῶς
 λέγεις. Ἀρκεῖ γάρ σοι τὰ σὰ κακά, ἢ ἀγέννητος,
 ἢ δειλία, ἢ ἀλαζονεία, ἣν ἡλαζονεύου ἐν τῇ σχο-
 λῇ καθήμενος. Τί τοῖς ἀλλοτρίοις ἐκαλλωπίζου;
 τί Στωϊκὸν ἔλεγες σεαυτόν;

Τηρεῖτε

Cum reus ad Cæsarem ac-
 cerferis, meministi-ne di-
 visionis hujus? si quis in-
 gressō tibi, ac pallentisimul
 tremēntique, dixerit, Quid
 tremis homo? quæ tua
 res agitur? numquid in-
 tus Cæsar virtutem & vi-
 tium ingredientibus largi-
 tur? — — Quid & tu
 meis malis insultas? — —
 Tamen, philosophe, dic
 mihi, quid tremis? Nonne
 mortis aut carceris peri-
 culum est, aut doloris
 corporis, aut exilii, aut

ignominia? Quid vero
 aliud? An ergo in his pra-
 vitas inest, aut aliqua pars
 pravitatis? Tu ipse quid
 ista esse dicebas? Quid mi-
 hi rei tecum est, homo?
 Satis habeo ego malo-
 rum. Recte dicis. Sa-
 tis enim habes malorum;
 degenerem animum, igna-
 viam, arrogantiam, quam
 prae te ferebas in schola
 sedens. Quid alieno splen-
 dore gloriabaris? cur te
 Stoicum profitebaris?

Hoc

- 20 Τηρεῖτε εὐτως ἑαυτοὺς ἐν οἷς πράσσετε, καὶ εὐρήσετε τίνος ἔσθ' αἰρέσεως. τοὺς πλείστους ὑμῶν Ἐπικουρείους εὐρήσετε, ὀλίγους τινὰς Περιπατητικούς, καὶ τούτους ἐκλελυμένους.
- 21 ποῦ γὰρ ἴν' ὑμεῖς τὴν ἀρετὴν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἴσῃν, ἢ καὶ κρείττονα ἔργῳ ὑπολάβητε;
- 22 Στωϊκὸν δὲ δείξατέ μοι, εἴ τινα ἔχετε. Ποῦ; ἢ πῶς; Ἀλλὰ τὰ λογάρια τὰ Στωϊκὰ λέγοντας μυρίους. τὰ γὰρ Ἐπικούρεια αὐτοὶ οὗτοι χεῖρον λέγουσι; τὰ γὰρ Περιπατητικὰ οὐ
- 23 καὶ αὐτὰ ὁμοίως ἀκριβοῦσι; Τίς οὖν ἐστὶ Στωϊκός; ὡς λέγομεν ἀνδριάντα Φειδιακὸν τὸν τετυπωμένον κατὰ τὴν τέχνην τοῦ Φειδίου· οὕτω τινὰ μοι δείξατε κατὰ τὰ δόγματα ἃ λαλεῖ
- 24 τετυπωμένον. δείξατέ μοι τινὰ νοσοῦντα καὶ εὐτυχοῦντα, κινδυνεύοντα καὶ εὐτυχοῦντα, ἀποθνήσκοντα καὶ εὐτυχοῦντα, πεφυγαδευμένον καὶ εὐτυ-

Hoc modo observate vosmet ipsos, quidnam agatis; & invenietis, cuius sectæ sitis. Plerosque vestrum invenietis Epicureos; paucos Peripateticos, eosque enervatos. Ubi enim ostenditis, persuasum vos revera habere, virtutem cæteris rebus omnibus parem, aut etiam superiorem esse? Stoicum verò, si quem habetis, ostendite mihi. Ubi, aut quomodo? Eorum quidem qui argumentatiuncu-

las Stoicas edisserant, ostenditis infinitos. At iidem ipsi Epicuri decreta pejus recensent? & Peripatetica pariter nonne eadem subtilitate explicant? Quis ergo est Stoicus? Quemadmodum Phidiacam statuam dicimus, ad Phidiæ artem expressam; ita mihi aliquem ostendite, ad ea quæ proficitur dogmata expressum: ostendite mihi aliquem, qui & ægrotet, & beatus sit; qui & in periculo sit, & beatus; qui & moriatur, &

εὐτυχοῦντα, ἀδοξοῦντα καὶ εὐτυχοῦντα. Δεί-
 ξατ' ἐπιθυμῶ τινά, νῆ τοὺς Θεοὺς, ἰδεῖν Στωϊ-
 κόν. Ἀλλ' οὐκ ἔχετε τὸν τετυπωμένον δείξαι; 25
 τὸν γε τυπούμενον δείξατε, τὸ ἐπὶ ταῦτα κε-
 κλικότα. εὐεργετήσατέ με· μὴ φθονήσητε ἀν-
 θρώπῳ γέροντι, ἰδεῖν θάμα ὃ μέχρι νῦν οὐκ
 εἶδον. Οἴεσθε ὅτι τὸν Δία τὸν Φειδίου δείξετε, 26
 ἢ τὴν Ἀθηνᾶν, ἐλεφάντινον καὶ χρυσοῦν κατα-
 σκεύασμα; ψυχὴν δείξάτω τις ὑμῶν ἀνθρώπου,
 θέλοντος ὁμογνωμονῆσαι τῷ Θεῷ, καὶ μηκέτι
 μήτε Θεὸν μήτ' ἀνθρώπον μέμφεσθαι, μὴ ἀπο-
 τυχεῖν τινος, μὴ περιπεσεῖν τινι, μὴ ἐργισθῆ-
 ναι, μὴ φθονῆσαι, μὴ ζηλοτυπῆσαι· (τί γὰρ 27
 δεῖ περιπλέκειν;) Θεὸν ἐξ ἀνθρώπου ἐπιθυμοῦν-
 τα γενέσθαι, καὶ ἐν τῷ σωματίῳ τούτῳ τῷ νεκρῷ
 περὶ τῆς πρὸς τὸν Δία κοινωνίας βουλευόμενον.
 Δείξατε. ἀλλὰ οὐκ ἔχετε. Τί οὖν αὐτοῖς ἐμπαί- 28
 ζετε,

& sit beatus; qui & ex filio
 multatus, & beatus sit;
 qui in ignominia sit, & bea-
 tus. Ostendite: Stoicum,
 ita me Dii ament, videre
 cupio. At informatum ex-
 pressumque ostendere non
 potestis; eum tamen, qui
 formetur, ostendite; qui
 ad ista propendeat. Hoc
 in me beneficium confer-
 te: ne invidete homini se-
 ni spectaculum, quod ad
 hunc diem nondum vidi.
 Putatis Phidiæ Jovem aut
 Minervam a vobis postula-

Epicteti Dissert. T. I.

ri, eburneam aut auream
 fabricam? Animum osten-
 dat aliquis vestrum homi-
 nis, qui idem cum Deo
 sentire velit, & posthas
 nec Deum nec homines
 culpare; qui nulla re fru-
 strari, nullo casu lædi,
 non irasci, invideri nemi-
 ni, nemini obtrectare; qui
 (quid enim ambagibus est
 opus?) ex homine Deus
 fieri desideret, & in hoc
 mortali corpusculo societa-
 tem Jovis cogitet. Osten-
 dite! at non potestis. Quid

T

ergo

ζετε, καὶ τοὺς ἄλλους κυβεύετε; καὶ περιθέμε-
νοι σχῆμα ἄλλότριον, περιπατεῖτε κλέπται καὶ
λωποδύται τούτων τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσήκόντων ὀνο-
μάτων καὶ πραγμάτων;

- 29 Καὶ νῦν ἐγὼ μὲν παιδευτὴς εἰμι ὑμέτερος· ὑμεῖς
δὲ παρ' ἐμοὶ παιδεύεσθε. καὶ γὰρ μὲν ἔχω ταύτην
τὴν ἐπιβολὴν, ἀποτελέσαι ὑμᾶς ἀκωλύτους, ἀνα-
ναγκάστους, ἀπαραποδίστους, ἐλευθέρους, εὐροῦν-
τας, εὐδαιμονοῦντας, εἰς τὸν Θεὸν ἀφορῶντας ἐν
παντὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ. Ὑμεῖς δὲ ταῦτα μα-
30 θησόμενοι καὶ μελετήσοντες πάρεστε. Διὰ τί οὖν
οὐκ ἀνύετε τὸ ἔργον, εἰ καὶ ὑμεῖς ἔχετε ἐπιβο-
λὴν οἷαν δεῖ, καὶ γὰρ, πρὸς τῇ ἐπιβολῇ, καὶ παρα-
31 σκευὴν οἷαν δεῖ; Τί τὸ λείπόν ἐστιν; Ὅταν ἴδω
τέκτονα, καὶ ὕλην παρακειμένην, ἐκδέχομαι τὸ
ἔργον. Καὶ ἐνθάδε τοίνυν ὁ τέκτων ἐστίν, ἡ ὕλη
ἐστίν·

ergo & vosmetipsos delu-
ditis, & aliis imponitis?
& alienā personā sumtā,
circuitis furum & grassiato-
rum instar, & nomina &
res alienas usurpantes?

Ac ego quidem nunc
vester sum institutor; vos
autem a me instituimini:
mihi propositum est, eos
efficere vos, qui non pro-
hiberi, non cogi, non im-
pediri possint, qui liberi
sint, quibus prospere fell-
citerque succedant omnia,

qui in magnis æquē ac par-
vis rebus omnibus Deum
intueantur. Vos vero ad-
estis, ut hæc discatis et
exerceatis. Cur ergo non
absolvitis opus, si & vos
pariter propositum, quale
oportet, habetis; & ego,
præter propositum, iis et-
iam subsidiis, quibus opus
est, sum instructus. Quid
igitur deest? Cum fabrum
video, cum materia in
promptu est, exspecto opus.
Et hîc ergo faber adest,
materia suppetit; quid no-
bi

ἔστι· τί ἡμῖν λείπει; Οὐκ ἔστι διδακτὸν τὸ 32
 πράγμα; Διδακτὸν. Οὐκ ἔστιν οὖν ἐφ' ἡμῖν;
 Μόνον μὲν οὖν τῶν ἄλλων πάντων. οὔτε πλου-
 τός ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, οὔθ' ὑγίεια, οὔτε δόξα, οὔτε
 ἄλλο τι ἀπλῶς, πλὴν ὅρθῃ χρῆσις φαντασιῶν.
 τοῦτο ἀκύλυτον φύσει μόνον, τοῦτο ἀνεμπόδιον.
 Διὰ τί οὖν οὐκ ἀνύετε; εἰπατέ μοι τὴν αἰτίαν. 33
 ἢ γὰρ παρ' ἐμὲ οὐκ ἀνύετε, ἢ παρ' ὑμᾶς, ἢ παρὰ
 τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐν-
 δεχόμενον, καὶ μόνον ἐφ' ἡμῖν. λοιπὸν οὖν ἢ παρ'
 ἐμὲ ἐστιν, ἢ παρ' ὑμᾶς, ἢ, ὅπερ ἀληθέστερον,
 παρ' ἀμφοτέρους. Τί οὖν; θέλετε ἀρξώμεθα 34
 ποτε τοιαύτην ἐπιβολὴν κομίζειν ἐνταῦθα· τὰ μέ-
 χρι νῦν ἀφῶμεν. ἀρξώμεθα μόνον, πιστεύσατέ
 μοι, καὶ ὄψεσθε.

Τ 2

ΚΕΦ.

bis deest? An doceri ea
 res non potest? Immo pot-
 est. Non est igitur in
 potestate nostra? Immo
 una hæc e cæteris rebus
 omnibus. Neque opes in
 nostra potestate sunt, ne-
 que sanitas, neque gloria,
 nec aliud denique quid-
 quam, præter rectum viso-
 rum usum. Unum hoc na-
 turâ est ejusmodi, ut nec
 prohiberi, nec impediri
 possit. Cur igitur rem non
 perficitis? dicite mihi

causam! Nam aut ego in
 culpa sum, quod nil profici-
 atis, aut vos, aut ipsa rei
 natura. At res ipsa in me-
 dio est, solaque penes nos.
 Restat igitur, ut culpa vel
 mea sit, vel vestra, aut,
 quod verius est, amborum.
 Quid ergo? Vultis incipia-
 mus tandem tale propo-
 situm huc adferre: quæ præ-
 terierunt, omittamus: in-
 ciplamus modo: mihi cre-
 dite, & videbitis.

CAP.

Κ Ε Φ. *

Πρὸς Ἐπικουρείους καὶ Ἀκαδημαϊκοὺς.

- Τοῖς ὑγίεσι καὶ ἐναργέσιν ἐξανάγκης καὶ οἱ ἀντιλέγοντες προσχρῶνται. καὶ σχεδὸν τοῦτο μέγιστον ἂν τις ποιήσαιτο τεκμήριον τοῦ ἐναργέος τι εἶναι, τὸ ἐπάναγκες εὐρίσκεισθαι καὶ τῷ ἀντιλέγοντι συγχρῆσθαι αὐτῷ. Οἷον, εἴ τις ἀντιλέγοι τῷ εἶναί τι καθολικὸν ἀληθές· δῆλον ὅτι τὴν ἐναντίαν ἀπέφασιν οὗτος εἰσφέρει ποιήσασθαι, οὐδὲν ἐστὶ καθολικὸν ἀληθές.
- 3 Ἀνδράποδον, οὐδὲ τοῦτο. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τοῦτο, ἢ οἷον, εἴ τί ἐστι καθολικὸν, ψευδές.
- 4 ἐστὶ; Πάλιν, ἂν τις παρελθὼν λέγῃ· Γίνωσκε ὅτι οὐδὲν ἐστὶ γνωστὸν, ἀλλὰ πάντα ἀτέκμαρτα. ἢ ἄλλος· ὅτι, Πίστευσέν μοι, καὶ ὠφελήσῃ· οὐδὲν δὲ ἀνθρώπῳ πιστεύειν· ἢ πάλιν ἄλλος·

C A P. XX.

In Epicureos et Academicos.

Eis, quæ vera sunt & evidentia, ii etiam, qui contradicunt, necessario vincuntur. Et hoc maximo fere argumento probari queat, esse aliquid evidens, si reperiatur, adversarium etiam necessario illo uti. Veluti, si quis neget, esse aliquod universale pronunciatum verum; is utique contrarium adserere debet, nullam universalem

enunciationem veram esse. Mancipium, ne istud quidem. Quid enim id est aliud, quam si dicas: Si quid universaliter enunciatum, falsum est? Eodem modo, si quis progressus dicat, Scito, nihil sciri posse, nec ulla certa nota verum a falso posse discerni; aut si alius tibi dicat, Crede mihi, & juvabit te, nihil esse cuiquam homi-

ἄλλος· Μάθε παρ' ἐμοῦ, ἄνθρωπε, ὅτι οὐδὲν
ἐνδέχεται μαθεῖν· ἐγὼ σοι λέγω τοῦτο, καὶ
διδάξω σε, εἴαν θέλῃς. Τίνι οὖν τούτων δια- 5
φέρουσιν οὗτοι, τίνες ποτέ; οἱ Ἀκαδημαϊκοὺς
αὐτοὺς λέγοντες; ὦ ἄνθρωποι, συγκατάθεσθε
ὅτι οὐδεὶς συγκατατίθεται· πιστεύσατε ἡμῖν,
ὅτι οὐδεὶς πιστεύει οὐδενί.

Οὕτω καὶ Ἐπίκουρος, ὅταν ἀναιρεῖν θέλῃ 6
τὴν Φυσικὴν κοινωνίαν ἀνθρώποις πρὸς ἀλλήλους,
αὐτῷ τῷ ἀναιρουμένῳ συγχρῆται. Τί γὰρ λέ- 7
γει; Μὴ ἐξαπατάσθε, ἄνθρωποι, μηδὲ παρά-
γχεσθε, μηδὲ διαπίπτετε· οὐκ ἔστι Φυσικὴ κοι-
νωνία τοῖς λογικοῖς πρὸς ἀλλήλους· πιστεύσατέ
μοι. οἱ δὲ τὰ ἕτερα λέγοντες, ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς,
καὶ παραλογίζονται. Τί οὖν σοι μέλει; ἄφες 8
ἡμᾶς ἐξαπατηθῆναι. μήτι χεῖρον ἀπαλλάξεις,
ἂν πάντες οἱ ἄλλοι πεισθῶμεν ὅτι Φυσικὴ ἐστίν

T 3

ἡμῖν

ni credendum; aut alius:
Heus homo, discce a me,
nihil disci posse; ego tibi
hoc dico, teque docebo, si
voles. Age, inter hos
quid interest & illos,
(quosnam tandem dicam?)
qui Academicos se profi-
tentur? O homines, ad-
sentimini nobis, neminem
adsentiri: credite nobis,
neminem cuiquam quid-
quam credere.

Sic & Epicurus, cum
naturâ constitutam societa-
tem hominum cum homi-

nibus tollere conatur, eo-
dem ipso, quod tollit, uti-
tur. Quid enim ait? „No-
lite decipi, homines, no-
lite seduci, nolite in frau-
dem illici: non est ra-
tione præditis animanti-
bus natura inter se ulla
societas. Mihi credite.
„Qui vero aliud dicunt,
„vos decipiunt, & in frau-
dem illiciunt.“ — Quid
igitur id tua refert? Sine
nos decipi. Num minus e-
re tua foret, si nos cæteri
omnes, persuasum habea-
mus,

ἡμῖν κοινωνία πρὸς ἀλλήλους, καὶ ταύτην δεῖ
 παντὶ τρόπῳ φυλάσσειν; Καὶ πολὺ κρεῖσσον καὶ
 9 ἀσφαλέστερον. Ἄνθρωπε, τί ὑπὲρ ἡμῶν φροντί-
 ζεις; τί δι' ἡμᾶς ἀγρυπνεῖς; τί λύχνον ἀπτεῖς;
 τί ἐπανίστασαι; τί τηλικαῦτα βιβλία συγγράφεις,
 μή τις ἡμῶν ἐξαπατηθῇ περὶ Θεῶν, ὥς ἐπιμε-
 λουμένων ἀνθρώπων; ἢ, μή τις ἄλλην οὐσίαν
 10 ὑπολάβῃ τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ ἡδονήν; Εἰ γὰρ οὕτω
 ταῦτα ἔχει, βαλὼν κἀψευδῆ, καὶ τὰ τοῦ σκώ-
 ληκος ποιεῖ, ὧν ἄξιον ἔκριναι σεαυτὸν ἔσθιε,
 καὶ πίνε, καὶ συνουσίαζε, καὶ ἀφώδευσέ, καὶ
 11 ῥέγγε. Τί δέ σοι μέλει, πῶς οἱ ἄλλοι ὑπολή-
 ψονται περὶ τούτων; πότερον ὑγιῶς, ἢ οὐχ ὑγιῶς;
 Τί γὰρ σοὶ καὶ ἡμῖν; Τῶν γὰρ προβάτων σοι
 μέλει, ὅτι παρέχει ἡμῖν αὐτὰ καρησόμενα, καὶ
 ἀμελχθησόμενα, καὶ τὸ τελευταῖον κατακοπησό-
 12 μενα. Οὐχὶ δ' εὐκταῖον ἦν, εἰ ἐδύναντο οἱ ἀν-
 θρωποι

mus, naturalem esse inter
 homines societatem, eam-
 que omnibus modis esse
 conservandam? Immo mul-
 to etiam melius & tutius
 id tibi foret. Quid tu,
 homo, de nobis sollicitus
 es? quid propter nos vigi-
 las? quid lucernam accen-
 dis? quid mane surgis?
 quid tot libros conscribis,
 ne quis nostrum decipiatur
 de Diis, quasi ii curent
 res mortalium; aut, ne quis
 aliam boni naturam esse
 putet, nisi voluptatem?

Nam si ita res se habet, in
 lectulo tuo quiescito; &
 quæ sunt vermis, ea facito,
 quibus te dignum judicasti:
 ede, bibe, lude cum mu-
 lieribus, ventrem leva,
 sterte. Quid vero ad te
 adtinet, quid istis de rebus
 alii sentiant? rectene, an
 secus? Quid enim tibi no-
 biscum rei est? Tu enim
 oves eo curas, quod se pa-
 tiuntur a nobis tonderi,
 mulgeri, ac denique jugu-
 lari. An non optabile ef-
 fet, homines a Stoicis de-
 lini-

Θρωποι κατακρηληθέντες καὶ ἐπαισθέντες ὑπὸ
 τῶν Στωϊκῶν ἀπογυστάζειν, καὶ παρέχειν σοι
 καὶ τοῖς ὁμοίοις καρησόμενους καὶ ἀμελχθῆσο-
 μένους ἑαυτούς; Πρὸς γὰρ τοὺς Συνεπικουρείους 13
 ἔδει σε ταῦτα λέγειν· οὐχὶ δὲ πρὸς ἐκείνους
 ἀποκρύπτεσθαι; πολὺ μάλιστ' ἐκείνους πρὸ πάν-
 των ἀναπείθειν, ὅτι φύσει κοινωνικοὶ γεγόναμεν,
 ὅτι ἀγαθὸν ἢ ἐγκράτεια· ἵνα σοι πάντα τηρῇ. 14
 ται; Ἡ πρὸς τινὰς μὲν δεῖ φυλάττειν ταύτην
 τὴν κοινωνίαν, πρὸς τινὰς δ' οὐ; Πρὸς τινὰς οὖν
 δεῖ τηρεῖν; πρὸς τοὺς ἀντιτηροῦντας, ἢ πρὸς τοὺς
 παραβατικῶς αὐτῆς ἔχοντας; Καὶ τίνες παρα-
 βατικώτερον αὐτῆς ἔχουσιν ὑμῶν τῶν ταῦτα διε-
 ληφόντων;

Τί οὖν ἦν τὸ ἐγείρον αὐτὸν ἐκ τῶν ὑπνῶν, καὶ 15
 ἀναγκάζον γράφειν ἃ ἔγραφε; Τί γὰρ ἄλλο, ἢ
 τὸ πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις ἰσχυρότατον, ἢ

T 4

φύσις,

linitos & veluti magicis
 carminibus confopitos dor-
 mitare, seque præbere tibi
 & tui similibus tondendos
 & mulgendos? Hæccine
 quidem apud gregales tuos
 dicenda erant; nonne ve-
 ro celanda istos? nonne
 potius efficiendum, ut isti
 nihil magis persuasum ha-
 berent, quam esse nos na-
 tura sociabiles, continen-
 tiam esse bonum; ut tibi
 omnia conservarentur? An
 vero societas hæc erga

alios servanda est, erga
 alios non servanda? Erga
 quos igitur servanda est?
 utrum erga eos qui vicif-
 sim eam servant, an eos
 qui violant? Qui vero eam
 magis violant quam vós,
 qui ista statuitis?

Quid ergo erat, quod
 eum e somnis excitaret,
 & ad ea scribenda, quæ
 scripsit, impelleret? Quid
 aliud, nisi id quod om-
 nium in hominibus po-
 tentissimum est, Natura;
 quæ

φύσις, ἔλκουσα ἐπὶ τὸ αὐτῆς βούλημά ἀκόντας καὶ
 16 στένοντα; Ὅτι γὰρ δοκεῖ σοι ταῦτα τὰ ἀκοινώνη-
 τα, γράψον αὐτὰ, καὶ ἄλλοις ἀπέλιπε, καὶ
 ἀγρύπνησον δι' αὐτὰ, καὶ αὐτὸς ἔργῳ κατήγορος
 17 γενοῦ τῶν σαυτοῦ δογμάτων. Εἴτα Ὀρέστην μὲν
 ὑπὸ Ἑριννύων ἐλαυνόμενον φῶμεν ~~ἐκ~~ τῶν ὕπνων ἐξε-
 γείρεσθαι· τοῦτον δ' οὐ χαλεπώτεροι Ἑριννύες καὶ
 Ποινὰ ἐξήγειρον· καθεύδοντα, καὶ οὐκ εἶων ἡεμεῖν,
 ἀλλ' ἠνάγκαζον ἐξαγέλλειν τὰ αὐτοῦ κακά,
 18 ὥσπερ τοὺς Γάλλους ἢ μανία καὶ ὁ οἶνος; Οὕτως
 ἰσχυρόν τι καὶ ἀνίκητόν ἐστιν ἡ φύσις ἢ ἀνθρωπί-
 νη. Πῶς γὰρ δύναται ἄμπελος μὴ ἀμπελικῶς
 κινεῖσθαι, ἀλλ' ἐλαϊκῶς; ἢ ἐλαία πάλιν μὴ ἐλαϊ-
 κῶς, ἀλλ' ἀμπελικῶς; Ἀμήχανον, ἀδιδανόη-
 19 τον. Οὐ τοίνυν οὐδ' ἄνθρωπον οἶόν τε παντελῶς
 ἀπολέσαι τὰς κινήσεις τὰς ἀνθρωπικάς· καὶ οἱ ἀπο-
 κοπτόμενοι, τὰς γε προθυμίας τὰς τῶν ἀνδρῶν
 ἀπο-

quæ ad suam voluntatem
 eum pertraxit, invitum &
 gementem? Quia enim tibi
 videtur, nullam esse socie-
 tatem; scribito ista, &
 aliis relinquito, & vigilato
 propterea, & ipse re ipsa
 tua decreta accusato. Er-
 go Orestem a Furiis agita-
 tum, somno excussum esse
 dicemus: istum vero, a
 sævioribus Furiis & Diris
 e somno excitatum, &
 quiete excussum esse non
 dicemus, quæ eum sua

mala, veluti Gallos furor
 aut vinum, enunciare coë-
 gerunt? Adeo valida & in-
 victa res est, natura huma-
 na. Quî enim vitis non
 more vitis moveri potest,
 sed more oleæ? aut olea
 non ut olea, sed ut vitis?
 Nullo modo hoc fieri, nul-
 la ratione cogitari potest.
 Ergo ne fieri quidem
 potest, ut homo motus
 humanos prorsus amittat:
 &, quibus virilia amputad-
 tur, eis desideria tamen
 viro-

ἀποκόψασθαι οὐ δύνανται. Οὕτω καὶ Ἐπίκουρος, 20
τὰ μὲν ἀνδρὸς πάντ' ἀπεκόψατο, καὶ τὰ οἰκο-
δεσπότου, καὶ πολίτου καὶ φίλου· τὰς δὲ προ-
θυμίας τὰς ἀνθρώπικας οὐκ ἀπεκόψατο· οὐ γὰρ
ἠδύνατο· οὐ μᾶλλον ἢ οἱ ἀταλαίπωροι Ἀκαδη-
μαῖκοι τὰς αἰσθήσεις τὰς αὐτῶν ἀποβαλεῖν ἢ
ἀποτυφλῶσαι δύνανται, καίτοι τοῦτο μάλιστα
πάντων ἐσπουδακότες.

Τίς ἡ αἰτυχία; λαβὼν τις παρὰ τῆς Φύ- 21
σεως μέτρα καὶ κανόνας εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀλη-
θείας, οὐ προσφιλοτεχνεῖ τούτοις προσθεῖναι καὶ
προσεργάσασθαι τὰ λείποντα· ἀλλὰ πᾶν τού-
ναντίον, εἴ τι καὶ ἐστὶ γνωριστικὸν τῆς ἀλη-
θείας, ἐξαίρειν πειρᾶται, καὶ ἀπολλύειν. Τί λέ- 22
γεις, Φιλόσοφε; τὸ εὐσεβὲς καὶ τὸ ἔσιον, ποῖόν
τι σοι φαίνεται; Ἄν θέλῃς, κατασκευάσω ὅτι
ἀγαθόν; Ναὶ, κατασκεύασον· ἴν' οἱ πολῖται ἡμῶν
ἐπίστραφέντες τιμῶσι τὸ Θεῖον, καὶ παύσων-
ται

T 5

ταί

virorum amputari non
possunt. Sic etiam Epi-
curus omnia quidem, quæ
sunt viri; quæ patrisfami-
lias, quæ civis, quæ amici,
amputavit: sed humana
desideria non amputavit:
neque enim potuit; non
magis quam socordes Aca-
demici sensus suos abjicere
aut excæcare possunt, quam-
vis id maxime studuerint.

Quod istud est flagitium!
cum a Natura mensuras &
regulas cognoscendæ veri-

tatis acceperis, te non da-
re operam ut adjicias atque
adjungas ea quæ desunt;
immo vero contra, si quid
etiam est quod ad cogni-
tionem veritatis facit, ope-
ram dare ut id auferas &
perdas? Quid ais philoso-
phe? de pietate & sancti-
tate quidnam tibi videtur?
Si voles, demonstrabo,
res esse bonas. Utique de-
monstra; ut nostri cives
ad cultum divini Numinis
convertantur, & maxima-
rum rerum neglectum tan-
dem

- ταί ποτε θυσιοῦντες περὶ τὰ μέγιστα. Ἐχεις οὖν τὰς κατασκευάς; Ἐχω, καὶ χάριν οἶδα.
- 23 Ἐπεὶ οὖν ταῦτά σοι λίαν ἀρέσκει, λάβε τὰ ἐναντία· ἔτι θεοὶ οὐτ' εἰσὶν, εἴτε καὶ εἰσὶν, οὐκ ἐπιμελοῦνται ἀνθρώπων, οὐδὲ κοινόν τι ἡμῶν ἐστὶ πρὸς αὐτούς· τό τ' εὐσεβὲς τοῦτο καὶ ὄσιον, παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις λαλούμενον, κατάψευσμά ἐστὶν ἀλαζόνων ἀνθρώπων καὶ σοφιστῶν, ἢ, νῆ Δία, νομοθετῶν, εἰς φό-
- 24 βον καὶ ἐπίσχεσιν τῶν ἀδικούντων. Εὖ, φιλόσοφε· ὠφέλησας ἡμῶν τοὺς πολίτας, ἀνεκθήσω τοὺς νέους ἅπαντας ἤδη πρὸς καταφρόνησιν τῶν θεῶν. Τί οὖν; οὐκ ἀρέσκει σοι ταῦτα; Λάβε νῦν, πῶς ἡ δικαιοσύνη οὐδὲν ἐστὶ, πῶς ἡ αἰδώς μωρία ἐστὶ, πῶς πατήρ οὐδὲν ἐστὶ, πῶς ὁ υἱὸς οὐδὲν ἐστὶν.
- 26 Εὖ, φιλόσοφε· ἐπίμενε, πείθε τοὺς νέους, ἵνα πλείονας ἔχωμεν ταῦτά σοι πεπονθότας καὶ λέγοντας. Ἐκ τούτων τῶν λόγων

dem abjiciant. Habes ergo probationes? Habeo: & tibi gratiam habeo. Quoniam ergo ista valde tibi placent, sume contraria: Deos neque esse; neque, si sint, curare homines; neque ullam nobis societatem cum illis intercedere: sed pietatem istam & sanctitatem, vulgo hominum celebratam, commentum esse insolentium hominum & sophistarum, aut certe legum-latorum ad terren-

dos & coercendos injurios. Recte philosophe! juvisti nostros cives, adolescentiam universam ad rerum divinarum contemptum jam revocasti. Quid ergo? non ista tibi placent? Accipe nunc, justitiam nihil esse; verecundiam esse stultitiam; patrem nihil esse; filium nihil esse. Euge philosophe! perge, persuade ista adolescentibus, ut plures habeamus qui idem tecum & sentiant & dicant.

γων ηύξηθησαν ἡμῖν αἱ εὐνόμουμέναι πόλεις·
 Λακεδαιμόνων διὰ τούτους τοὺς λόγους ἐγένετο· Λύ-
 κουργος ταῦτα τὰ πείσματα ἐγασποίησεν αὐτοῖς
 διὰ τῶν νόμων αὐτοῦ καὶ τῆς παιδείας, ὅτι οὔτε
 τὸ δουλεύειν αἰσχρὸν ἐστὶ μᾶλλον ἢ καλόν, οὔτε
 τὸ ἐλευθέρους εἶναι καλὸν μᾶλλον ἢ αἰσχρὸν· οἱ
 ἐν Θερμοπύλαις ἀπεθανόντες, διὰ ταῦτα τὰ
 δόγματα ἀπέθανον· Ἀθηναῖοι δὲ τὴν πύλιν διὰ
 παῖους ἄλλους λόγους ἀπέλιπον; Εἶτα οἱ λέγον· 27
 τες ταῦτα, γαμοῦσι, καὶ παιδοποιοῦνται, καὶ
 πολιτεύονται, καὶ ἱερεῖς καθιστᾷσιν αὐτοὺς καὶ προ-
 φήτας· τίνων; τῶν οὐκ ὄντων; καὶ τὴν Πυθίαν
 ἀνακρίνουσιν αὐτοὶ, ἵνα τὰ ψευδῆ πύθωνται· καὶ
 ἄλλοις τοὺς χρησμούς ἐξηγοῦνται· Ὡς μεγάλης
 ἀναισχυντίας καὶ γοητείας!

Ἄνθρωπε, τί ποιεῖς; αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξελέγ- 28
 χεις κατ' ἡμέραν, καὶ οὐ θέλεις ἀφῆναι τὰ
 ψυχρὰ

cant. Augetæ sunt nobis causas urbem suam olim
 hisce sermonibus bene con-
 stitutæ respUBLICÆ: Lace-
 dæmon per hujusmodi ra-
 tiones informata est: Ly-
 curgus suis legibus & insti-
 tutis has persuasiones civi-
 bus suis ingeneravit, ne-
 que servire turpe magis
 esse quam honestum, ne-
 que libertatem honestam
 esse potius quam turpem:
 qui ad Thermopylas occu-
 buerunt, propter hæc de-
 creta occubuerunt: Athe-
 nienſes vero quas alias ob-
 causas urbem suam olim
 reliquerunt? Et, qui ista
 dicunt, uxores ducunt,
 liberos procreant, rempu-
 blicam capeſſunt, & sacer-
 dotes ac vates sese consti-
 tuunt. Quorum? Eorum
 qui non sunt. Et Pythiam
 ſciſcitantur ipſi, ut falſa
 audiant; & aliis oracula
 enarrant. O inſignem im-
 pudentiam & impoſturam!
 Homo, quid agis? tu
 ipſe te indies coarguis,
 nec tamen frigidas iſtas
 cavillationes viſ relinque-
 re?

ψυχρὰ ταῦτα ἐπιχειρήματα; Ἐσθίων, ποῦ φέ-
 ρεις τὴν χεῖρα; εἰς τὸ στόμα, ἢ εἰς τὸν ὀφθαλ-
 μόν; λουόμενος, ποῦ ἐμβαίνεις; πότε τὴν χύ-
 τραν εἶπες λοπάδα, ἢ τὴν τορύνην ὀβελίσκον;
 29 Εἴ τινος αὐτῶν δούλος ἦμην, εἰ καὶ ἔδει με καθ' ἡμέραν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδέρεσθαι, ἐγὼ ἂν ἐστρέ-
 βλουν αὐτόν. Βάλε ἐλάδιον, παιδάριον, εἰς τὸ
 βαλανεῖον. Ἐβαλον ἂν γάριον, καὶ ἀπελθὼν κα-
 τὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κατέχεον. Τί τοῦτο;
 Φαντασία μοι ἐγένετο ἐλαίου ἀδιάκριτος, ὁμοιοτά-
 30 τη, νῆ τὴν σὴν Τύχην. Δὸς ᾧδε τὴν πτισσάνην.
 Ἦνεγκα ἂν αὐτῷ γεμίσας παροψίδα ὀξύγαρον.
 Οὐκ ἤτησα τὴν πτισσάνην; Ναὶ κύριε· τοῦτο
 πτισσάνη ἐστί. Τοῦτο οὐκ ἔστιν ὀξύγαρον; Τί
 μᾶλλον ἢ πτισσάνη; Λάβε καὶ ὀσφράνθητι, λά-
 βε καὶ γεῦσαι. Πόθεν οὖν οἶδας, εἰ αἱ αἰσθήσεις
 31 ἡμᾶς ψεύδονται; Τρεῖς, τέσσαρας τῶν συνδού-
 λων

re? Cum comedis, quo
 adplicas manum? ori, an
 oculo? cum lavas, quo
 ingrederis? ollamne um-
 quam patinam dixisti, aut
 cochleare veru? Quod si
 alicujus eorum servus ef-
 sem, etiam si quotidie va-
 pulandum esset, tamen
 eum torquerem. Conjici-
 to, puer, parum olei in
 balneum. Caperem ga-
 rum, & in caput ejus ef-
 funderem. Quid istud?
 Oblatum est mihi, per Ge-

nium tuum, visum gari,
 oleo ita simile, ut ab eo
 discerni non posset. Age,
 adfer ptisanam. Adferrem
 illi patinam oxygaro ple-
 nam. Nonne petii ptisa-
 nam? Petiisti domine:
 hæc ptisana est. Non hoc
 est oxygarum? Qui ve-
 ro magis, quam ptisana?
 Cape, olfac; cape, gusta.
 Unde ergo nosti, si nos
 sensus decipiunt? Si tres
 aut quatuor conservos ad-
 sensores haberem, aut ad-
 laqueum

λων εἰ ἔσχον ὁμονοοῦντας; ἀπάγξασθαι αὖ-
 τὸν ἐποίησα ῥηγνύμενον, ἢ μεταθίσθαι. Νῦν
 δ' ἐντρυφῶσιν ἡμῖν, τοῖς μὲν παρὰ τῆς φύσεως
 δεδομένοις πᾶσι χρώμενοι, λόγῳ δ' αὐτὰ ἀναι-
 ροῦντες.

Εὐχάριστοι γ' ἄνθρωποι καὶ αἰδήμονες, εἰ 32
 μηδὲν ἄλλο, καθ' ἡμέραν ἄρτους ἐσθίοντες, τολ-
 μῶσι λέγειν, ὅτι οὐκ οἶδαμεν, εἰ ἔστι τις Δημή-
 τερ, ἢ Κόρη, ἢ Πλούτων. ἵνα μὴ λέγω, νυκτὸς 33
 καὶ ἡμέρας ἀπολαύοντες, καὶ μεταβολῶν τοῦ
 ἔτους, καὶ ἀστρων, καὶ θαλάσσης, καὶ γῆς, καὶ
 τῆς παρὰ ἀνθρώπων συνεργίας, ὑπ' οὐδενὸς τού-
 των οὐδὲ κατὰ πρὸν ἐπιστρέφονται· ἀλλὰ μό-
 νον ἐξεμέσαι τὸ προβληματικὸν ζητοῦσι, καὶ τὸν
 στόμαχον γυμνάσαντες, ἀπελθεῖν ἐν βαλανείῳ.
 τί δ' ἐροῦσι, καὶ περὶ τίνων, ἢ πρὸς τίνας, καὶ 34
 τί ἔσται αὐτοῖς ἐκ τῶν λόγων τούτων, οὐδὲ κατὰ
 βραχὺ πεφροντίκασι· μὴ τις νέος εὐγενὴς ἀκού-
 σας

laqueum illum adigerem,
 aut a sententia deducerem.
 Nunc vero illudunt nobis;
 cum iis, quæ natura dedit,
 utantur omnibus, & tamen
 verbis ea tollant.

Grati nimirum homines
 & verecundi! qui, ut nihil
 aliud, at pane quotidie ve-
 scentes, dicere tamen au-
 dent, ignorare se, num
 qua Ceres sit, aut Proser-
 pina, aut Pluto: ne dicam,
 cum fruantur nocte & die,

& mutationibus anni, &
 astris, & mari, & terra,
 & sociali hominum opera,
 nulla istarum rerum vel
 minimum eos commoveri;
 sed quæstiunculam tantum
 evomere: studere, stoma-
 choque exercitato, abire
 in balneum. Quid autem
 dicant, & quibus de rebus,
 aut ad quos, & quid illi ex
 his verbis fructus capturi
 sint, nulla ex parte curant:
 ne forte generoso adole-
 scentī

σας τῶν λόγων τούτων πάθῃ τι ὑπ' αὐτῶν, ἢ
 καὶ παθὼν πάντα ἀπολέσῃ τὰ τῆς εὐγενείας
 35 σπέρματα· μή τινι μοιχεύοντι ἀφορμὰς παρά-
 σχωμεν τοῦ ἀπανασχυντῆσαι πρὸς τὰ γινόμενα·
 μή τις τῶν νοσφίζομένων τὰ δημῖσια, εὐρεσιλο-
 γίας τινὸς ἐπιλάβηται ἀπὸ τῶν λόγων τούτων·
 μή τις, τῶν αὐτοῦ γονέων ἀμελῶν, θράσος τι
 36 καὶ ἀπὸ τούτων προσλάβῃ. Τί οὖν κατὰ σὲ κα-
 κὸν ἢ ἀγαθόν; Ταῦτα, ἢ ταῦτα; — — Τί
 οὖν ἔτι τούτων τις ἀντιλέγει τινί; ἢ λόγον δι-
 δωσιν, ἢ λαμβάνει, ἢ μεταπείθειν πειρᾶται;
 37 Πολὺ, νῆ Δία, μᾶλλον τοὺς κιναίδους ἐλπίζει τις
 αὖν μεταπείσειν, ἢ τοὺς ἐπὶ τοσοῦτον ἀποκεκω-
 φμένους καὶ ἀποτετυφλωμένους τῶν περὶ αὐτοὺς
 ἡακῶν.

ΚΕΦ.

scenti hæc oratio aliquid
 damni det, aut etiam de-
 derit, ut ipsa semina nobi-
 litatis prorsus amittat: ne
 cui adultero occasionem
 præbeat majoris impuden-
 tiæ ad sua facinora: ne
 quis peculator cavillatio-
 nes hinc petat: ne ejus qui
 parentes negligit, audacia
 inde confirmetur. Quid
 ergo, te auctore, malum
 aut bonum est? Hæc. an
 illa? — — Cur igitur con-

tra aliquem horum homi-
 num adhuc disputet ali-
 quis? cur rationem ei red-
 dat, aut ab eo postulet,
 aut a sententia deducere
 eum studeat? Cinædos
 profecto multo facilius
 sperare queas ad sanam
 mentem revocari a te posse,
 quam istos, qui usque adeo
 ad sua mala vel videnda vel
 audienda excæcati sunt at-
 que obsurduerunt.

CAP.

Κ Ε Φ. κα'.

Π ε ρ ὶ Ἀ ν ο μ ο λ ο γ ί α ς.

Τὰ μὲν ῥαδίως ὁμολογοῦσιν ἄνθρωποι, τὰ δ' οὐ
 ῥαδίως. Οὐδεὶς οὖν ὁμολογήσει, ὅτι ἄφρων ἐστίν,
 ἢ ἀνόητος· ἀλλὰ πᾶν τὸναντίον, πάντων ἀκού-
 σεις λεγόντων, Ὅφελον, ὡς φρένας ἔχω, οὕτω
 καὶ τύχην εἶχον. Δειλοὺς δὲ ῥαδίως ἑαυτοὺς 2
 ὁμολογοῦσι, καὶ λέγουσιν· Ἐγὼ δειλότερός εἰμι,
 ὁμολογῶ· τὰ δ' ἄλλα οὐχ εὐρήσεις με μωρὸν
 ἄνθρωπον. Ἀκρατῇ οὐ ῥαδίως ὁμολογήσει τις· 3
 ἄδικον, οὐδ' ὅλως· φθονερὸν οὐ πᾶν, ἢ περιερ-
 γον· ἐλεήμονα οἱ πλείστοι. Τί οὖν τὸ αἴτιον; 4
 Τὸ μὲν κυριώτατον, ἀνομολογία καὶ ταραχὴ
 ἐν τοῖς περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἄλλοις δ'
 ἄλλα αἴτια. καὶ σχεδὸν ἴσα ἂν αἰσχροῖς φαντά-
 ζωνται,

CAP. XXI.

De Discrepantia.

<p>Sunt quæ facile homines fatentur; sunt quæ non item. Nemo se stultum aut vecordem esse fatebitur: immo contra, omnes dicere audias, Utinam tantum mihi fortunæ esset, quantum est ingenii. Timidos autem se esse facile fatentur, & dicunt: Ego timidior sum, fateor; at cæteroquin hominem stultum me non deprehendes.</p>	<p>Intemperantem se esse, non temere quisquam fatebitur; injustum, nullo modo; nihiloque magis invidum, aut curiosum; misericordem plerique. Quænam igitur causa est? Summa ac princeps, discrepantia & confusio in judicio bonarum rerum malarumque. Aliis vero aliæ causæ. Ac fere, quæcunque iis turpia videntur, ea minime faten-</p>
--	---

- 5 ζωνται, ταῦτα οὐ πάνυ ὁμολογοῦσι. τὸ δὲ δει-
λὸν εἶναι, εὐγνώμονος ἥθους φαντάζονται, καὶ
τὸ ἐλεήμονα· τὸ δ' ἡλίθιον εἶναι, παντελῶς ἀν-
δραπέδου. καὶ τὰ περὶ κοινωνίαν δὲ πλημμελή-
6 ματα οὐ πάνυ προσίενται. Ἐπὶ δὲ τῶν πλείστων
ἀμχρημάτων, κατὰ τοῦτο μάλιστα φέρονται
ἐπὶ τὸ ὁμολογεῖν αὐτὰ, ὅτι φαντάζονται τι ἐν
αὐτοῖς εἶναι ἀκούσιον, καθάπερ ἐν τῷ δειλῷ καὶ
7 ἐλεήμονι. καὶ ἀκρατῇ περὶ παρομολογῇ τις αὐ-
τὸν, ἔρωτα προσέθηκεν, ὥστε συγκλινῶσθαι ὡς
ἐπ' ἀκουσίῳ. τὸ δ' αἰδῶν, οὐδαμῶς φαντάζον-
ται ἀκούσιον. Ἐνι τι καὶ τῷ ζηλοτύπῳ, ὡς οἶον-
ται, τοῦ ἀκουσίου· διὸ καὶ περὶ τούτου παρομο-
λογοῦσιν.

- 8 Ἐν οὖν τοιούτοις ἀνθρώποις ἀναστρεφόμε-
νον, οὕτω τεταραγμένοις, οὕτως οὐκ εἰδό-
σιν, οὐθ' ὅ τι λέγουσιν, οὐθ' ὅ τι ἔχουσι κακόν,

ἢ

fatentur: at, timidum esse, itemque misericordem. mitis ingenii signum arbitrantur; stultum vero, prorsus mancipii. Neque delicta quibus hominum societas violatur, ullo modo agnoscunt. In plerisque vero peccatis potissimum ea causa adducuntur ut illa fateantur, quod involuntarium quiddam iis inesse putant, velut in timiditate & misericordia. Et quod si quis forte intemperantem se fatetur, amorem causatur; quo venia habeatur, ut rei involuntariæ. Injustitiam autem nequaquam involuntariam esse existimant. Inest vero & in zelotypia quiddam, ut putant non voluntarium: itaque & hanc confitentur. Cum igitur inter tales homines vivamus, adeo perturbatos, adeo ignorantes vel quid dicant, vel quid

ἢ οὐκ ἔχουσιν, ἢ παρὰ τι ἔχουσιν, ἢ πῶς παύ-
 σονται αὐτῶν, καὶ αὐτὸν οἶμαι ἐφιστάνειν ἄξιον
 συνεχῶς· Μή που καὶ αὐτὸς εἰς εἰμι ἐκείνων; 9
 τίνα φαντασίαν ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ; πῶς ἐμαυ-
 τῷ χρῶμαι; μή τι καὶ αὐτὸς ὡς φρονίμω; μή τι
 καὶ αὐτὸς ὡς ἐγκρατεῖ; μή καὶ αὐτὸς λέγω πο-
 τὲ ταῦτα, ὅτι εἰς τὸ ἐπιὸν πεπαιδευμαι; ἔχω 10
 ἣν δεῖ συναίσθησιν τὸν μηδὲν εἰδότα, ὅτι οὐδὲν οἶ-
 δα; ἔρχομαι πρὸς τὸν διδάσκαλον, ὡς ἐπὶ τὰ
 χρηστήρια, πείθεσθαι παρεσκευασμένος; ἢ καὶ
 αὐτὸς κορύζης μεστὸς εἰς τὴν σχολὴν εἰσέρχομαι,
 μόνην τὴν ἱστορίαν μαθησόμενος, καὶ τὰ βιβλία
 νεήσων αὐτὸν πρέτερον οὐκ ἐνόουν, ἂν δ' οὕτω τύχη
 καὶ ἄλλοις ἐξηγησόμενος; Ἄνθρωπε, ἐν οἴκῳ δια- 11
 πεπύκτευκας τῷ δούλαρίῳ, τὴν οἰκίαν ἀνάστα-
 τον πεποίηκας, τοὺς γείτονας συντετάραιχας· καὶ
 ἔρχη μοι καταστολὰς ποιήσας ὡς σοφὴς; καὶ
 καθή-

quid mali habeant aut non
 habeant, vel quare habeant,
 & quomodo liberari eo
 possint, operæ pretium
 fuerit, ut se ipsum quisque
 assidue observet: Numquid
 & ego sum ex illorum nu-
 mero? Quid de me ipso
 sentio? quomodo me ip-
 sum gero? num & ego
 pro prudente, pro tempe-
 rante me habeo? num &
 ego subinde illud dico, ad
 omnem ingruentem casum
 esse me eruditum? An sen-
 tio, quod sentiendum est

Epicuri Dissert. T. I.

nihil scienti, nihil me sci-
 re? An ad magistrum ac-
 cedo, sicut ad oracu-
 lum, obtemperare para-
 tus? an vero & ipse muco-
 nares oppletus scholam in-
 gredior, historiam tantum
 cogniturus, & libellos
 prius non intellectos in-
 tellecturus, aut etiam for-
 tassim aliis enarraturus?
 Homo, domi cum servulo
 pugnis decertasti, domum
 evertisti, vicinos perturba-
 sti: & me convenis, cultu
 habituque sumpto sapientis;

U

[five:

- καθήμενος κρίνεις πῶς ἐξηγησάμην τὴν λέξιν; πῶς
 12 τί ποτ' ἐφλυάρησα τὰ ἐπελθόντα μοι; Φθονῶν
 ἐλήλυθας; τεταπενωμένος, ὅτι σοι ἐξ οἴκου φέρε-
 ται οὐδέν· καὶ κάθη, μεταξὺ λεγομένων τῶν λό-
 γων αὐτὸς οὐδέν ἄλλο ἐνθυμούμενος, ἢ πᾶς ὁ
 13 πατήρ τὰ πρὸς σε, ἢ πῶς ὁ ἀδελφός; Τί
 λέγουσιν οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ; νῦν οἶοντάί
 με προκόπτειν, καὶ λέγουσιν, ὅτι, ἤξει ἐκεῖνος
 14 πάντα εἰδώς. Ἦθελόν πως ποτὲ πάντα μαθὼν
 ἐπανελθεῖν· ἀλλὰ πολλοῦ πόνου χρεῖα, καὶ
 οὐδεὶς οὐδέν πέμπει, καὶ ἐν Νικοπόλει σαπρῶς
 λούει τὰ βαλανεῖα, ἐν οἴκῳ κακῶς, καὶ ὧδε
 κακῶς.

- 15 Εἶτα λέγουσιν, Οὐδεὶς ὠφελεῖται ἐκ τῆς σχο-
 λῆς. Τίς γὰρ ἔρχεται εἰς σχολήν; τίς γὰρ ὡς
 θεραπευθησόμενος; τίς ὡς παρέξων αὐτοῦ τὰ
 δόγμα-

[*sive*: me convenis, atque
 inhibes veluti sapiens;] se-
 densque iudicas, quo pacto
 vocabulum aliquod expo-
 fuerim, aut quomodo, quæ
 in buccam mihi venerint,
 effutiverim. Invidus ac-
 cessisti, dejectoque animo,
 quod domo nihil tibi adfe-
 ratur; & inter differendum
 assides, ipse aliud nihil co-
 gitans, nisi quomodo pa-
 ter sit erga te adfectus, aut
 quomodo frater? „Quid
 „isthic dicunt de me homi-
 „nes? nunc me putant

„progressus facere, ac di-
 „cunt, Iste revertetur om-
 „niscius. Vellem equidem
 „omnia edoctus redire: sed
 „multo labore est opus,
 „neque quisquam quidquam
 „mittit: & Nicopoli bal-
 „nea putida sunt, & domi
 „& hîc male se res habet.“

Deinde dicunt, nemi-
 nem e schola fructum ca-
 pere. Quis vero venit in
 scholam? quis tamquam
 curari cupiens? quis, ut
 opiniones suas & decreta
 repur-

δόγματα ἐκκαθαρισθόμενα; τίς συναισθησόμενος
 τίνων δαίται; Τί οὖν θαυμάζετε, εἰ, ἂν φέρεται 16
 εἰς τὴν σχολήν, αὐτὰ ταῦτα ἀποφέρετε πάλιν;
 Οὐ γὰρ ὡς ἀποθνήσκοντες, ἢ ἐπανορθώοντες, ἢ
 ἄλλ' ἀντ' αὐτῶν ληψόμενοι, ἔρχεσθε. πόθεν;
 οὐδ' ἐγγύς. Ἐκεῖνα γοῦν βλέπετε μᾶλλον, εἰ, ἐφ' 17
 ὃ ἔρχεσθε, τοῦτο ὑμῖν γίνεται. Θέλετε λαλεῖν
 περὶ τῶν θεωρημάτων. Τί οὖν; οὐ φλυαρότεροι
 γίνεσθε; οὐχὶ δὲ παρέχει τινὰ ὕλην ὑμῖν πρὸς τὸ
 ἐπιδείκνυσθαι τὰ θεωρημάτια; συλλογισμοὺς ἀνα-
 λύετε μεταπίπτοντας. οὐκ ἐφοδεύετε ψευδομένου
 λήμματα; ὑποθετικούς; Τί οὖν ἔτι ἀγανακτεῖτε,
 εἰ, ἐφ' ἃ πάρεστε, ταῦτα λαμβάνετε; Ναί.
 ἀλλ' ἂν ἀποθάνῃ μου τὸ παιδίον, ἢ ὁ ἀδελφός, 18
 ἢ ἐμὲ ἀποθνήσκῃ δέῃ, ἢ στρεβλοῦσθαι, τί μετὰ
 ταῦτα ὠφελήσῃ; Μὴ γὰρ ἐπὶ τοῦτο ἦλθε; μὴ 19
 γὰρ τούτου ἕνεκά μοι παρακάθῃσαι; μὴ γάρ διὰ
 U 2 τοῦτο

repurgari sinat? quis, ut
 intelligat, quibus rebus
 egeat? Quid ergo [mirami-
 ni, vos, quæ in scholam
 adfertis, eadem referre
 domum? Non enim tam-
 quam deposituri, vel cor-
 recturi, vel commutatu-
 ri, advenitis. Nequaquam;
 multum abest. Illud ergo
 spectate potius, an id,
 propter quod adestis, vo-
 bis contingat. De præce-
 ptis garrere vultis. Quid
 ergo? nonne nugaciores
 evaditis? nonne materiam
 quamdam ostentationis istæ

præceptiunculæ vobis sub-
 ministrant? nonne syl-
 logismos resolvitis, &
 sophismata? nonne Men-
 tientis sumtiones, nonne
 hypotheticas argumenta-
 tiones pertractatis? Quid
 ergo indignamini, si ea ac-
 cipitis, propter quæ ade-
 stis? Recte sane: sed si fi-
 lius meus aut frater mor-
 tuus fuerit, aut si mihi
 mors oppetenda, aut si
 cruciatus tolerandi fuerint,
 quid ista me juvabunt? An
 ergo propterea veniebas?
 an hujus rei causâ mihi ad-
 fides?

τοῦτό ποτε λύχνον ἤψας, ἢ ἡγρῦπνησας; ἢ εἰς
 τὸν περίπατον ἐξελθὼν, προέβαλές ποτε σαυτοῦ
 φαντασίαν τινὰ ἀντὶ συλλογισμοῦ, καὶ ταύτην
 20 κοινῇ ἐφωδεύσατε; ποῦ ποτε; Εἴτα λέγετε,
 "Ἀχρηστὰ τὰ θεωρήματα. Τίσι; Τοῖς οὐχ ὡς
 δεῖ χρωμένοις. τὰ γὰρ κολλύρια οὐκ ἄχρηστα
 τοῖς ὅτε δεῖ, καὶ ὡς δεῖ, ἐγχειρομένοις. τὰ μα-
 λάγματα δ' οὐκ ἄχρηστα· οἱ ἀλτῆρες οὐκ
 ἄχρηστοι· ἀλλὰ τισὶν ἄχρηστοι, τισὶ πάλιν
 21 χρήσιμοι. "Ἄν μου πυνθάνη νῦν, χρήσιμοί εἰσιν
 οἱ συλλογισμοί; Ἐρῶ σοι, ὅτι χρήσιμοι· καὶ
 θέλης, ἀποδείξω. Πῶς ἐμὲ οὖν τι ὠφελή-
 σουσιν; "Ἀνθρώπε, μὴ γὰρ ἐπύθευ εἰ σοὶ χρή-
 22 σιμοι, ἀλλὰ καθόλου; Πυθέσθω μου καὶ ὁ
 δυσεντερικός, εἰ χρησίμον τὸ ὄξος, ἐρῶ, ὅτι
 χρησίμον. Ἐμοὶ οὖν χρησίμον; Ἐρῶ, οὐ. Ζήτη-
 σον πρῶτον σταλῆναί σου τὸ ρεύμα, τὰ ἐλκύ-
 ρια

fides? hujusne rei causā
 umquam lucernam accen-
 disti, aut lucubrāsti? aut
 deambulandi causā pro-
 gressus, umquam syllogis-
 mi loco visum aliquod tuum
 proposuisti, quod inter vos
 pertractaretis? Ubi um-
 quam hoc fecistis? Et dein
 tamen dicitis, inutilia esse
 praecepta. Quibus? Iis
 qui non recte illis utuntur.
 Nam collyria non inutilia
 sunt iis, qui, cum opus est,
 & quemadmodum opus est,
 oculos eis inungunt. Ma-
 lagmata non inutilia; hal-

teres non sunt inutiles: sed
 aliis inutiles, aliis utiles.
 Si me nunc roges, an uti-
 les sint syllogismi; respon-
 debo, esse utiles: ac, si
 voles, ostendam. Quo-
 modo igitur me aliquid ju-
 vabunt? Homo, num ro-
 gasti, tibine essent utiles,
 an generatim? Me roget
 etiam dysentericus; sitne
 acetum utile; dicam esse
 utile. Mihi ergo est utile?
 Negabo: primum omnium
 cura, ut fluxus tuus fista-
 tur, ut exulcerata viscera
 consolidentur. Et vos, o
 viri,

δρῶ ἀπουλωθῆναι. Καὶ ὑμεῖς, ἄνδρες, τὰ ἑλκή
 πρῶτον θεραπεύετε, τὰ ρεύματα ἐπιστήσατε,
 ἡρεμήσατε τῇ διανοίᾳ, ἀπερίσπαστον αὐτὴν ἐνέγ-
 κατε εἰς τὴν σχολήν· καὶ γνώσεσθε οἴαν ἰσχὺν
 ὁ λόγος ἔχει.

Κ Ε Φ. κβʹ.

Π ε ρ ῖ Φ ι λ ῖ α ς.

Περὶ ᾧ τις ἐσπούδακε, ὁ φιλεῖ ταῦτα εἰκότως.
 Μή τι οὖν περὶ τὰ κακὰ ἐσπουδάκασιν οἱ ἄν-
 θρωποι; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ μή τι περὶ τὰ μη-
 δὲν πρὸς αὐτούς; Οὐδὲ περὶ ταῦτα. Ὑπολεί- 2
 πεται τοίνυν, περὶ μόνον τὰ ἀγαθὰ ἐσπουδακέναι
 αὐτούς· εἰ δ' ἐσπουδακέναι, καὶ φιλεῖν ταῦτα.
 Ὅστις οὖν ἀγαθῶν ἐπιστήμων ἐστίν, οὗτος ἂν 3
 καὶ φιλεῖν εἰδείη. ὁ δὲ μὴ δυνάμενος διακρίναι
 U 3 τὰ

virī, ulcera primum cura-
 te, fluxiones sistite, seda-
 ta estote mente, eamque
 haud distractam in scholam

adferte: tum intelligetis,
 quid virium habeat ars ra-
 tionis.

C A P. XXII.

D e A m i c i t i a.

Quibus quisque rebus stu-
 det, eas illum amare con-
 sentaneum est. Num ergo
 iis rebus student homines,
 quas malas esse putant?
 Nequaquam. An vero iis,
 quæ ad ipsos nihil adti-
 nent? Ne hoc quidem.

Reliquum igitur est, ut bo-
 nis tantum rebus studeant,
 easque proinde ament.
 Qui ergo bonarum rerum
 gnarus est, is etiam amare
 noverit: qui vero bona a
 malis discernere nequive-
 rit, & neutra ab utrisque,
 quo

τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τῶν κακῶν, καὶ τὰ οὐδέτερα
ἀπ' ἀμφοτέρων, πῶς ἂν ἔτι οὗτος φιλεῖν δύναιτο;
Τοῦ φρονίμου τοίνυν ἐστὶ μόνου, τὸ φιλεῖν.

- 4 Καὶ πῶς; φησὶν· ἐγὼ γάρ, ἄφρων ὢν, ὅμως
5 φιλῶ μευ τὸ παιδίον. Θαυμάζω μὲν, νῆ τοὺς
Θεοὺς, πῶς καὶ τὸ πρῶτον ὁμολόγηκας ἄφροντα
εἶναι σεαυτόν. τί γάρ σοι λείπει; οὐ χρῆ αἰσθή-
σει; οὐ φαντασίας διακρίνεις; οὐ τροφὰς προσ-
φέρεις τὰς ἐπιτηδεύουσας τῷ σώματι; οὐ σκέπην;
6 οὐκ οἴκησιν; Πόθεν οὖν ὁμολογεῖς ἄφρων εἶναι;
Ὅτι, νῆ Δία, πολλάκις ἐξίστασαι ὑπὸ τῶν
φαντασιῶν, καὶ ταραύσῃ, καὶ ἡττώσῃ σε αἱ
πιθανότητες αὐτῶν· καὶ ποτὲ μὲν ταῦτα ἀγα-
θὰ ὑπολαμβάνεις, εἴτα ἐκεῖνα αὐτὰ κακὰ,
ὑστέρον δ' οὐδέτερα· καὶ ὅλως λυπῇ, φοβῇ,
φθονεῖς, ταραύσῃ, μεταβάλλῃ· διὰ ταῦτα
7 ὁμολογεῖς ἄφρων εἶναι. Ἐν δὲ τῷ φιλεῖν σὺ
μετα-

quo pacto iste amare queat?
Soli ergo sapientis est
amare.

Quomodo istud? inquit:
nam ego quidem, quamvis
insipiens, tamen filium
meum diligo. Equidem
principio miror, quomodo
confessus sis, te insipientem
esse. Quid enim tibi de-
est? non sensu uteris? non
visa discernis? non alimen-
ta corpori convenientia
adhibes? non tegumen-

tum? non domicilium?
Unde ergo, insipientem
esse te, fateris? Nimirum,
quia te sæpenumero de sta-
tu mentis dejiciunt contur-
bantque visa tua, & eorum
probabilitas te vincit; nunc
hæc bona censes, deinde
eadem mala, post neutra;
denique mœres, times, in-
vides, perturbaris, muta-
ris: ob hæc insipientem
esse te agnoscis? In amore
autem nonne mutaris?
Sed divitias quidem, & vo-
lupta-

μεταβάλλη; Ἀλλὰ πλεῖτον μὲν, καὶ ἡδονὴν,
καὶ ἀπλῶς αὐτὰ τὰ πράγματα, ποτὲ μὲν
ἀγαθὰ ὑπολαμβάνεις εἶναι, ποτὲ δὲ κακά; ἀν-
θρώπους δὲ τοὺς αὐτοὺς οὐχὶ ποτὲ μὲν ἀγαθοὺς,
ποτὲ δὲ κακοὺς; καὶ ποτὲ μὲν οἰκείως ἔχεις, πο-
τὲ δ' ἐχθρῶς αὐτοῖς; καὶ ποτὲ μὲν ἐπανεῖς,
ποτὲ δὲ ψέγεις; Ναὶ, καὶ ταῦτα πάσχω. Τί 8
οὖν; ὁ ἐξηπατημένος περὶ τίνος, δοκεῖ σοι φίλος
εἶναι αὐτοῦ; Οὐ πάνυ. Ὁ δὲ μεταπτῶτως
ἐλόμενος αὐτὸν, εἶναι εὖνους αὐτῷ; Οὐδ' οὗτος.
Ὁ δὲ νῦν λαιδορῶν μὲν τινά, ὕστερον δὲ θαυ-
μάζων; Οὐδ' οὗτος. Τί οὖν; κυνάρια οὐδέ- 9
ποτ' εἶδες σαίνοντα καὶ προσπαίζοντα ἀλλή-
λοις, ἢν' εἶπης, οὐδὲν φιλικώτερον; ἀλλ', ὅπως
ἴδῃς τί ἐστὶ φιλία, βάλε κρέας εἰς μέσον, καὶ
γνώσῃ. Βάλε καὶ σοῦ καὶ τοῦ παιδίου μέσον 10
ἀγρίδιον, καὶ γνώσῃ πῶς σε τὸ παιδίον ταχέως

U 4

κατο-

luptatem, & omnino res
solas, modo bonas esse cen-
ses, modo malas; homines
vero eosdem minime aliās
bonos, aliās malos judi-
cas? & nunc illis familia-
rem te exhibes, nunc in-
sensum? modo laudas,
modo vituperas? Immo
hæc quoque mihi eveniunt.
Quid igitur? Is, quem sua
de aliquo fefellit opinio,
videturne tibi esse illius
amicus? Nullo modo. At
is, qui inconstanti animo
aliquem complectitur, vi-
deturne tibi bene erga il-

lum adfectus? Ne is qui-
dem. Qui vero eundem
modo conviciis incessit,
modo admiratur? Ne hic
quidem. Quid ergo? ca-
tellos non aliquando vidisti
adblandientes invicem &
inter se colludentes, ut di-
cas, nihil esse amantius?
Sed, ut videas, quis iste
sit amor, carnem illis ob-
jicito; & cognosces. Po-
ne etiam tu inter te & fi-
lium tuum, agellum; co-
gnosces, puerum quampri-
mum te velle sepultum, te
vero pueri mortem optatu-
rum

- κατόρύξαι θέλει, καὶ σὺ τὸ παιδίον εὖχῃ ἀποθα-
νεῖν. Εἴτα σὺ πάλιν· Οἷον ἐξέθρεψα τέκνον, πάλ-
11 λαι ἐκφέρει. Βάλε κορασίδιον κομψόν· καὶ αὐτὸ
ὁ γέρων φίλει, καὶ κεῖνος ὁ νέος. ἂν δὲ δοξάριον.
ἂν δὲ κινδυνεῦσαι δέῃ, ἐρεῖς τὰς φωνὰς τὰς τοῦ
Ἀδμήτου πατρός·

Χαίρεις ὄρῶν φῶς, πατέρα δ' οὐ χαίρειν
δοκεῖς;

Θέλεις βλέπειν φῶς, πατέρα δ' οὐ θέλειν
δοκεῖς;

- 12 Οἶε, ὅτι ἐκεῖνος οὐκ ἐφίλει τὸ ἴδιον παιδίον, ὅτε
μικρὸν ἦν; οὐδὲ πυρέσαντος αὐτοῦ ἡγωνία; οὐδ'
ἔλεγε πολλάκις, ὅτι, "Οφελον ἐγὼ μᾶλλον ἐπύ-
ρεσσον; Εἴτα, ἐλθόντος τοῦ πράγματος καὶ ἐγ-
13 γίσαντος, ἔρα οἷας φωνὰς ἀφιάσιν. Ὁ Ἐτεοκλῆς
καὶ Πολυνείκης αὐκ ἦσαν ἐκ τῆς αὐτῆς μητρός,
καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρός; οὐκ ἦσαν σύντεθραμί-
μενοι, συμβεβιωκότες, συμπεπακότες, συγκεκοιμη-
μένοι,

rum esse. Deinde tu rur-
sus dices: Qualem filium
educavi! pridem me effert.
In medium statue lepidam
puellam; quam & tu senex
ames, & ille juvenis:
(idem accidet.) Si vero
gloriola proposita sit; (rur-
sus idem videbis.) Si peri-
clitandum sit; easdem voces
edes, quas Admeti pater:

*Lux est tibi jucunda; pa-
tri non putas?*

*Videre lucem vis; paren-
tem non putas?*

Nonne putas, illi suum fi-
lium, dum parvus esset,
fuisse carum? non anxium
illum fuisse, cum iste feбри-
citaret? non sæpe dixisse,
Utinam ego potius feбри
laborarem? Postea, cum
ad rem ventum est, vide
quas voces emittant. Ete-
ocles & Polynices, nonne
eadem matre, eodemque pa-
tre nati erant? nonne una
educati? nonne convicto-
res, compotatores, contu-
berna-

μῖνοι, πολλάκις ἀλλήλους καταπεφιληκότες;
 ὥστ', εἰ τις οἶμαι εἶδεν αὐτοὺς, κατεγέλασεν ἂν
 τῶν φιλοσόφων, ἐφ' οἷς περὶ φιλίας παραδοξο-
 λογοῦσιν. Ἀλλ' ἐμπεσούσης εἰς τὸ μέσον ὥσπερ 14
 κρέως τῆς τυραννίδος, ἔρα οἷα λέγουσι.

Πολ. Ποῦ ποτε στήσῃ πρὸ πύργων;

Ετ. Ὡς τί μ' ἱστορεῖς τόδε;

Πολ. Ἀντιτάξομαι κτενῶν σε.

Ετ. Καὶ μὲ τοῦδ' ἔρας ἔχει.

Καὶ εὐχονται εὐχὰς τοιαύδε.

Καθόλου γὰρ (μὴ ἐξαπατᾶσθε) πᾶν ζῶον οὐδ' 13
 ἐνὶ οὕτως ὠκείωται, ὥς τῷ ἰδίῳ συμφέροντι.
 ὃ τι ἂν οὖν πρὸς τοῦτο φαίνεται αὐτῷ ἐμποδι-
 ζειν, ἂν τ' ἀδελφὸς ἢ τοῦτο, ἂν τε πατήρ, ἂν
 τε τέκνον, ἂν τ' ἐρώμενος, ἂν τ' ἐραστὴς,
 U 5 μισεῖ,

bernales fuerant, & sæpe
 etiam se inter se deosculati
 erant? adeo ut, si quis
 eos vidisset, portenta phi-
 losophorum, quæ de Ami-
 citiâ differunt, derisurus
 puto fuisset. Tamen cum
 imperium, tamquam ossa,
 in medium incidisset, vide
 quid dicant:

Pol. *Ubinam stabis pro
 turribus?*

Et, *Quamobrem hoc me
 interrogas?*

Pol. *Contra stabo occisu-
 rus te.*

Et. *Et me idem tenet de-
 siderium.*

Et consimilia vota faciunt.

Omnino enim (ne quid
 vos decipiat) quodvis ani-
 mal nulli alij ita concilia-
 tum est, ut suæ utilitati:
 cui quidquid obstare illi
 videtur, sive frater sit,
 sive pater, sive filius, sive
 amicus, sive amator, odit,
 aver-

- 16 μισεῖ, προβάλλεται, καταρᾶται. οὐδὲν γὰρ εὖ-
 τω φιλεῖν πέφυκεν, ὥς τὸ αὐτοῦ συμφέρον· τοῦ-
 το πατὴρ, καὶ ἀδελφός, καὶ συγγενής, καὶ πα-
 17 τρίς, καὶ Θεός. Ὅταν οὖν εἰς τοῦτο ἐμποδί-
 ζειν ἡμῖν οἱ Θεοὶ δοκῶσι, καὶ κείνους λοιδοροῦμεν,
 καὶ τὰ ἰδρύματα αὐτῶν καταστρέφομεν, καὶ
 τοὺς ναοὺς ἐμπιπρῶμεν· ὥσπερ Ἀλέξανδρος ἐκέ-
 λευσεν ἐμπρησθῆναι τὰ Ἀσκληπεῖα, ἀποθανόν-
 18 τος τοῦ ἐρωμένου. Διὰ τοῦτο ἂν μὲν ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τις θῇ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ὅσιον, καὶ τὸ
 καλόν, καὶ πατρίδα, καὶ γονεῖς, καὶ φίλους,
 σώζεται ταῦτα πάντα· ἂν δ' ἀλλαχοῦ μὲν τὸ
 συμφέρον, ἀλλαχοῦ δὲ τοὺς φίλους, καὶ τὴν
 πατρίδα, καὶ τοὺς συγγενεῖς, καὶ αὐτὸ τὸ δι-
 καιον, οἷχεται ταῦτα πάντα, καταβαρούμενα
 19 ὑπὸ τοῦ συμφέροντος. Ὅπου γὰρ ἂν τὸ Ἐγώ,
 καὶ τὸ Ἐμὸν, ἐκεῖ ἀνάγκη ῥέπειν τὸ ζῶον· εἰ ἐν
 σαρκί, ἐκεῖ τὸ κυριεῦον εἶναι· εἰ ἐν προαιρέσει,
 ἐκεῖνο

aversatur, execratur. Ita enim naturā comparatum est, ut nihil æque amet atque utilitatem suam: hæc ei pater est, hæc frater, & cognatus, & patria, & Deus. Quum igitur utilitati nostræ obstare nobis Dii videntur, ipsis quoque maledicimus, eorumque statuas evertimus, & fana incendimus: quemadmodum Alexander Æsculapii templa cremari iussit, amasio suo mortuo. Quapro-

pter, si quis in eodem loco posuerit utilitatem, & sanctitatem, & honestatem, & patriam, & parentes, & amicos; salva sunt hæc omnia: sin alibi utilitatem collocarit, alibi amicos, patriam, cognatos, & ipsam adeo justitiam; intereunt hæc omnia, præponderante utilitate. Ubi enim Ego, & Meum est; eo inclinare necesse est animal: si in carne; in ea necesse est esse principatum:

ἐκεῖνο εἶναι· εἰ ἐν τοῖς ἐκτός, ἐκεῖνο. Εἰ τοίνυν 20
 ἐκεῖ εἰμι Ἐγὼ, ὅπου ἡ προαίρεσις, οὕτω μόνως
 καὶ Φίλος ἔσομαι οἷος δεῖ, καὶ υἱός, καὶ πατήρ.
 τοῦτο γάρ μοι συνοίσει, τηρεῖν τὸν πιστόν, τὸν
 αἰδούμενον, τὸν ἀνεκτικόν, τὸν ἀφεκτικόν, καὶ συν-
 εργητικόν, φυλάσσειν τὰς σχέσεις. ἂν δ' ἄλλα- 21
 χου μὲν ἑμαυτὸν θῶ, ἀλλαχου δὲ τὸ καλόν,
 οὕτως ἰσχυρὸς γίνεται ὁ Ἐπικούρου λόγος, ἀπο-
 φαίνων ἢ μηδὲν εἶναι τὸ καλόν, ἢ ἄρα τὸ ἐν-
 δοξον.

Διὰ ταύτην τὴν ἀγνοίαν, καὶ Ἀθηναῖοι καὶ 22
 Λακεδαιμόνιοι διεφέροντο, καὶ Θηβαῖοι πρὸς ἀμφο-
 τέρους, καὶ Μέγας βασιλεὺς πρὸς τὴν Ἑλλάδα,
 καὶ Μακεδόνες πρὸς ἀμφοτέρας, καὶ νῦν Ῥωμαῖοι
 πρὸς Γέτας· καὶ ἔτι πρότερον τὰ ἐν Ἰλίῳ διὰ
 ταῦτα ἐγένετο. ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Μενελάου ξέ- 23
 νος ἦν· καὶ εἰ τις αὐτοὺς εἶδε φιλοφρονουμέ-
 νους

tum: si in voluntate, ibi
 sit necesse est: si in rebus
 externis, istic. Si ergo
 ibi Ego sum, ubi est vo-
 luntas; eâ solâ ratione &
 amicus ero, qualem esse
 oportet, & filius, & pa-
 ter: hoc enim mihi expe-
 diet, fidem tueri, verecun-
 diam, æquanimittatem; abs-
 tinentiam, beneficentiam,
 omne officium erga omnes
 conservare. Sin alibi Me
 collocaro, alibi honestum;
 tum vero valebit Epicuri
 ratio, quæ honestum aut

nihil esse contendit, aut id
 nimirum quod sit populari
 fama gloriosum.

Hujus rei ignoratio in
 causa fuit, cur & Athenien-
 ses & Lacedæmonii inter se
 dissiderent, & Thebani
 cum utrisque, & Magnus
 rex cum Græciâ, & Macedo-
 nes cum utrisque, & nunc
 Romani cum Getis: atque
 olim etiam res ad Troiam
 propter hæc gestæ sunt.
 Alexander Menelai hospes
 fuit: quorum si quis comi-
 tatem, qua invicem usi sunt,
 vidif-

- νους ἀλλήλους, ἠπίστησεν ἂν τῷ λέγοντι, οὐκ εἶναι
 φίλους αὐτούς. ἀλλ' ἐβλήθη εἰς τὸ μέσον μερίδιον,
 κομψὸν γυναικᾶριον, καὶ περὶ αὐτοῦ πόλεμος.
 24 Καὶ νῦν, ὅταν ἴδῃς φίλους, ἀδελφοὺς, ὁμονοεῖν δε-
 κοῦντας, μὴ αὐτίθεν ἀποφαίνῃ περὶ τῆς φιλίας
 τι αὐτῶν, μηδ' ἂν ὁμνύωσι, μηδ' ἂν ἀδυνάτως
 25 ἔχῃν λέγωνσιν ἀπηλλάχθαι ἀλλήλων. Οὐκ ἔστι
 πιστὸν τοῦ φαύλου τὸ ἡγεμονικόν, ἀβέβαιόν ἐστιν,
 ἄκριτον, ἄλλοθ' ὑπ' ἄλλης φαντασίας νικώμε-
 26 νον. Ἄλλ' ἐξέτασον, μὴ ταῦθ' αἰεὶ οἱ ἄλλοι, εἰ
 ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, καὶ ὁμοῦ ἀνατετραμμένοι,
 καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ παιδαγωγῷ· ἀλλ' ἐκείνο μό-
 νον, ποῦ τὸ συμφέρον αὐτοῖς τίθενται, πότερον
 27 ἐκτός, ἢ ἐν προαιρέσει. Ἄν ἐκτός· μὴ εἴπῃς φίλους,
 οὐ μᾶλλον ἢ πιστοὺς, ἢ βεβαίους, ἢ θάρραλέους,
 ἢ ἐλευθέρους· ἀλλὰ μηδ' ἀνθρώπους, εἰ νοῦν ἔχεις.
 28 οὐ γὰρ ἀνθρωπικὸν δόγμα ἐστὶ, τὸ ποιοῦν δάκ-
 νειν

vidisset; fidem non habuisset dicenti, non esse eos amicos. Sed projecta est in medium ossa, elegans muliercula; deque ea bellum ortum. Et nunc etiam, cum vides caros fratres, qui concordare inter sese videntur, noli statim pronunciare quidquam de illorum amicitia; ne si iurent quidem, ac fieri posse negent, ut discessio fiat inter ipsos. Male fidum est pravi hominis ingenium; inconstans, incon-

sultum; nunc huic, nunc illi viso succumbens. Quare tu noli ea quærere, quæ cæteri; an iisdem nati sint parentibus, unaque educati, & sub eodem pædago: sed illud tantum intueri, ubi suas utilitates collocent, externisne in rebus, an in voluntate? si in externis, ne dicas eos amicos, non magis quam fidos, aut constantes, aut fidentes, aut liberos: immo ne homines quidem, si sapias. Neque enim huma-

ΠΥΡ

νειν ἀλλήλους, καὶ λοιδορεῖσθαι, καὶ τὰς ἐρημίας
καταλαμβάνειν, ἢ τὰς ἀγοράς, ὡς τὰ ἔρη, καὶ ἐν
τοῖς δικαστηρίοις ἀποδείκνυσθαι τὰ ληστῶν· οὐδὲ
τὸ ἀκρατεῖς καὶ μοιχοὺς καὶ φθορεῖς ἀπεργαζόμε-
νον, οὐδ' ὅσ' ἄλλα πλημμελοῦσιν ἄνθρωποι κατ'
ἀλλήλων δι' ἐν καὶ μόνον τοῦτο δόγμα, τὸ ἐν τοῖς
ἀπροαιρέτοις τίθεσθαι αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν. Ἄν 29
δ' ἀκούσης, ὅτι ταῖς ἀληθείαις οὗτοι ὁ ἄνθρωποι
ἔχει μόνον οἶοντα τὸ ἀγαθόν, ὅπου προαίρεσις, ὅπου
χρήσις ὁρθὴ φαντασιῶν· μηκέτι πολυπραγμονήσης,
μήτ' εἰ υἱὸς καὶ πατήρ ἐστι, μήτ' εἰ ἀδελφοὶ, μήτ'
εἰ πολὺν χρένον συμπεφοιτηκότες καὶ ἐταῖροι· ἀλλὰ,
μόνον αὐτὸ τοῦτο γνούς, θαρρῶν ἀποφαίνου, ὅτι
φίλοι, ὥτπερ ὅτι πιστοὶ, ὅτι δίκαιοι. Ποῦ γὰρ ἀλ- 30
λαχοῦ φιλία, ἢ ὅπου πίστις, ὅπου αἰδώς, ὅπου
δόσις τοῦ καλοῦ, τῶν δ' ἄλλων οὐδενός;

Ἀλλὰ

num decretum est, quod
causam eis præbet mor-
dendi se invicem, & con-
viciandi, & deserta loca
aut etiam fora, veluti
montium saltus, occupa-
di, & in judiciis facinora
latronum patrandi; neque
id quod incontinentes, &
mœchos, & corruptores
efficit, aut ad alia delicta,
quibus hominum consocia-
tio violatur, impellit, ob
unicum & solum hoc decre-
tum, quod se suaque iis in
rebus collocant, quæ pe-
nes ipsos non sunt. Quod
si vero audieris, homines

istos vere ibi duntaxat sta-
tuere bonum, ubi voluntas
est, ubi rectus usus vīso-
rum; noli porro sollicitè
quærere, sint-ne filius &
pater, an fratres, ne-
que an diuturna fuerit
illorum consuetudo & so-
cietas; sed hoc uno cogni-
to, audacter pronuncia,
amicos esse, quemadmo-
dum esse fidos, esse justos
pronuncias. Nam ubi aliàs
est amicitia, nisi ubi fides,
ubi verecundia, ubi hone-
starum rerum communica-
tio, allarum vero nulla.

At

- 31 Ἀλλὰ τεθεράπευκέ με τοσούτῳ χρόνῳ· καὶ οὐκ ἐφίλει με; Πόθεν οἶδας, ἀνδράποδον, εἰ οὕτω τεθεράπευκεν, ὥς τὰ ὑποδήματα σπογγίζει τὰ ἑαυτοῦ; ὥς τὸ κτῆνος; Πόθεν οἶδας, εἰ τὴν χρεῖαν σ' ἀπεβαλόντα τὴν τοῦ-σκευαρίου ῥίψει ὥς κατεα-
 32 γὸς πινάκιον; Ἀλλὰ γυνή μου ἐστὶ, καὶ τοσούτῳ χρόνῳ συμβεβιώκαμεν. Πόσω δ' ἢ Ἐριφύλῃ μετὰ τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ τέκνων μήτηρ καὶ πολλῶν;
 33 ἀλλ' ὄρμος ἦλθεν εἰς τὸ μέσον. Τί δ' ἐστὶν ὄρμος; Τὸ δόγμα, τὸ περὶ τῶν τοιούτων. ἐκεῖνο ἦν τὸ θηριῶδες, ἐκεῖνο τὸ διακόπτον τὴν φιλίαν, τὸ οὐκ εἶναι τὴν γυναῖκα γαμετὴν, τὴν μητέρα μη-
 34 τέρα. Καὶ ὑμῶν ὅστις ἐσπούδακεν ἢ αὐτός τις εἶναι φίλος, ἢ ἄλλον κτήσασθαι φίλον, ταῦτα τὰ δόγματα ἐκκοπτέτω, ταῦτα μισησάτω, τὰῦτα
 35 ἐξελασάτω ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ οὕτως ἔσται πρῶτον μὲν αὐτὸς ἑαυτῷ μὴ λοιδορούμενος, μὴ

At tanto tempore me coluit; neque me amasset? Unde vero scis, mancipium, annon ita te coluerit, quemadmodum calcēos suos spongia tergit? ut jumentum suum curat? Unde scis, an te, cum vasculi usum præbere desieris, ita sit abjecturus, ut confractam patellam? At uxor mea est, tantoque tempore una viximus. Quantum vero temporis Eriphyle cum Amphiarao vixit? & liberorum etiam

mater fuit multorum: verum monile intercessit. Quid autem est monile? Decretum de hujusmodi rebus: hoc fuit belluinum illud, hoc amicitiam diremit; hoc uxorem esse uxorem, matrem esse matrem non sivit. Vestrum etiam quisquis vel ipse amicus alicujus esse, vel alterius amicitiam sibi parare studet; is decreta hæc excidat, hæc oderit, hæc expellat ex animo suo. Sic primum ipse sibi non maledicet,

μὴ μαχόμενος, μὴ μετανοῶν, μὴ βασανίζων ἑαυ-
 τόν. ἔπειτα καὶ ἑτέρῳ, τῷ μὲν ὁμοίῳ, παντὶ 36
 ἀπλῶς· τοῦ δ' ἀνομοίου ἀνεκτικὸς, πρᾶος πρὸς
 αὐτὸν, ἡμερος, συγγνωμονικὸς ὡς πρὸς ἀγνοοῦντα,
 ὡς πρὸς διαπίπτοντα περὶ τῶν μεγίστων· οὐδε-
 νὶ χαλεπὸς, ἅτ' εἰδὼς ἀκριβῶς τὸ τοῦ Πλάτω-
 νος, ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἄκουσα στέρεται τῆς ἀλη-
 θείας. Εἰ δὲ μὴ, τὰ μὲν ἄλλα πράξετε πάντα 37
 ὅσα οἱ φίλοι, καὶ συμπιεῖσθε, καὶ συσκηνήσετε,
 καὶ συμπλεύσετε, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγεννημένοι
 ἔσεσθε· καὶ γὰρ οἱ ὄφεις· φίλοι δ' οὐτ' ἐκεῖνοι,
 οὐθ' ὑμεῖς, μέχρις ἂν ἔχητε τὰ θηριώδη ταῦτα
 καὶ μισρὰ δόγματα.

ΚΕΦ.

dicet; non repugnabit,	„vitam veritate privari.“
non mutabit consilium,	Alioqui cætera quidem om-
non se ipsum excruciat:	nia, quæ sunt amicorum,
deinde alteri, si sit ipsi si-	facietis; simul potabitis,
milis, plane & sine excep-	simul habitabitis, simul
ptione <i>amicus erit</i> ; dissimi-	navigabitis, & eisdem
lem vero tolerabit, lenis	prognati parentibus eri-
erit erga eum, mansuetus,	tis: nam & eadem hæc
facilis ad ignoscendum, ut	angues habere possunt,
ignoranti, ut maximis in	neque vero idcirco amici
rebus erranti; nemini erit	sunt; nec vos amici eritis,
molestus, utpote qui Pla-	quoadusque belluina ista
tonicum illud probe cal-	& foeda decreta tenueri-
leat: „Omniem animam in-	tis.

CAP.

Κ Ε Φ. κγ.

Περὶ τῆς τοῦ λέγειν δυνάμεως.

Βιβλίον πᾶς ἂν ἡδίων ἀναγνῶ ἢ καὶ ῥᾶον, τὸ
 εὐσημοτέρεσι γράμμασι γεγραμμένον. Οὐκ οὖν
 καὶ λόγους πᾶς ἂν τις ῥᾶον ἀκούσῃ, τοὺς εὐ-
 σχήμοσιν ἅμα καὶ εὐπρεπέσιν ἐνόμασι σεση-
 2 μασμένους. Οὐκ ἄρα τοῦτο ῥητέον, ὥς οὐδε-
 μία δυνάμις ἐστὶν ἀπαγγελτική. τοῦτο γὰρ ἅμα
 μὲν ἀσεβοῦς ἐστὶν ἀνθρώπου, ἅμα δὲ δειλοῦ. Ἀσε-
 βοῦς μὲν, ὅτι τὰς παρὰ τοῦ Θεοῦ χάριτας ἀτιμά-
 ζει· ὥσπερ εἰ ἀνῆρει τὴν εὐχρηστίαν τῆς ἐρατικῆς,
 ἢ τῆς ἀκουστικῆς δυνάμεως, ἢ αὐτῆς τῆς φωνητικῆς.
 3 Εἰκὴ οὖν σοι ὁ Θεὸς ὀφθαλμοὺς ἔδωκεν; εἰκὴ
 πνεῦμα ἐνεκέρασεν αὐτοῖς οὕτως ἰσχυρὸν καὶ φι-
 λότεχνον, ὥστε μακρὰν ἐξικνούμενον ἀναμάσ-
 σεσθαι τοὺς τύπους τῶν ὁρωμένων; ποῖος ἄγγελος
 οὕτως

C A P. XXIII.

De Dicendi facultate.

Librum clarioribus literis
 scriptum nemo est quin le-
 gat libentius, atque etiam
 facilius. Ita sermones et-
 iam aptis & decentibus
 verbis compositos, quivis
 facilius audiet. Non ergo
 negandum est, esse ali-
 quam elocutionis faculta-
 tem. Hoc enim simul &
 impii hominis fuerit, &
 timidi ignavique. Impii;
 quod divinum beneficium
 despicit, non secus ac si
 commoditatem visus audi-
 tusve aut vocis tolleret.
 Ergone frustra tibi Deus
 oculos dedit? frustra spiri-
 tum eis indidit adeo vali-
 dum & artificiosum, ut et-
 iam eminus conspectarum
 rerum formas repræsentet?
 quis

οὕτως ὥπυς καὶ ἐπιμελής; Εἰκῇ δὲ καὶ τὸν με- 4
ταξὺ αἴρα οὕτως ἐνεργὸν ἐποίησε καὶ ἔντονον,
ὥστε δι' αὐτοῦ τεινομένου πως διῴκνῃσθαι τὴν ὄρα-
σιν; εἰκῇ δὲ φῶς ἐποίησεν, οὐ μὴ παρόντος, οὐδ'
ἐνὸς τῶν ἄλλων ὄφελος ἦν;

Ἄνθρωπε, μὴτ' ἀχάριστος ἴσθι, μήτε πά- 5
λιν ἀμνήμων τῶν κρείσσοναν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν
τοῦ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, καὶ νῆ Δία ὑπὲρ αὐτοῦ
τοῦ ζῆν, καὶ τῶν συνεργῶν πρὸς αὐτὸ, ὑπὲρ
κέρπων ξηρῶν, ὑπὲρ οἴνου, ὑπὲρ ἐλαίου, εὐχα-
ρίσται τῷ Θεῷ· μέμνησο δ' ὅτι ἄλλο τί σοὶ 6
δέδωκε κρεῖττον ἀπάντων τούτων, τὸ χρησόμενον
αὐτοῖς, τὸ δοκιμάζον, τὸ τὴν ἀξίαν ἐκάστου
λογιούμενον. Τί γάρ ἐστι τὸ ἀποφαινόμενον ὑπὲρ 7
ἐκάστης τούτων τῶν δυνάμεων, πόσου τις ἀξία
ἐστὶν αὐτῶν; μή τι αὐτὴ ἐκάστη· ἢ δύναμις;
μή τι τῆς ὁρατικῆς ποτ' ἤκουσας λεγούσης
τι

quīs nunciūs æque celer ac
diligens est? Frustra ne
interjectum quoque aërem
tam efficacem & intentum
fecit, ut per eum, certa
quadam ratione commo-
tum, visus penetret? Fru-
stra ne porro lumen con-
didit, sine quo cætera
omnia essent irrita?

Homo, nec ingratus
esto, neque vero idcirco
præstantiorum esto imme-
mor. Sed cum de visu &
auditu, atque adeo de ipsa
vita, vitæque adjumentis

(cujusmodi sunt frumenta
& legumina, cuiusmodi
vinum & oleum) gratiam
habeto Deo; tum vero et-
iam memento, aliud ali-
quid ab eo tibi datum esse
hiscæ omnibus præstantius,
quod illis utatur, quod ea
probet, quod pretium cu-
jusque statuat. Quid enim
est, quod de qualibet ha-
rum facultatum pronun-
ciet, quanti quæque pretii
sit? num quæque facultas
per se? Num videndi sen-
sum. umquam de seipso
quid-

τι περὶ ἐαυτῆς; μή τι τῆς ἀκουστικῆς; μή τι πυρῶν; μή τι κριθῶν; μή τι ἵππου; μή τι κυνός; Ἀλλ' ὡς διάκονοι καὶ δοῦλοι τεταγμένοι
 8 εἰσὶν ὑπηρετεῖν τῇ χρηστικῇ τῶν φαντάσιων. Καὶ πύθῃ πόσου ἕκαστον ἄξιόν ἐστι· τίνος πυνθάνῃ; τίς σοι ἀποκρίνεται; Πῶς οὖν δύναται τις ἄλλη δύναμις κρείσσων εἶναι ταύτης, ἢ καὶ ταῖς λοιπαῖς διακόνοις χρητῇ, καὶ δοκιμάζει αὐτὴ ἕκαστα, καὶ
 9 ἀποφαίνεται; τίς γὰρ ἐκείνων οἶδε, τίς ἐστὶν αὐτῇ, καὶ πόσου ἀξία; τίς ἐκείνων οἶδεν, ὅποτε δεῖ χρησθαι αὐτῇ, καὶ πότε μή; τίς ἐστὶν ἡ ἀνοίγουσα καὶ κλείουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀφ' ὧν οὐ δεῖ ἀποστρέφουσα, τοῖς δὲ προσάγουσα; ἡ
 10 ὁρατική; Οὐ· ἀλλ' ἡ προαιρετική. Τίς ἡ τὰ ὅτα ἐπικλείουσα καὶ ἀναίγουσα; τίς, καθ' ἣν περιεργοὶ καὶ πυνθῆνες, ἢ πάλιν ἀκίνητοι ὑπὸ λόγου;

quidquam pronunciantem audivisti? num auditum? non magis, quam triticum, quam hordeum, quam equum, quam canem. Sed veluti ministræ & ancillæ constitutæ sint istæ facultates, ut serviant facultati ei quæ visis utitur. Quod si rogas, quanti quidque pretii sit; quemnam rogas? quis tibi respondet? Quæ ergo potest alia quæpiam facultas eâ esse præstantior, quæ & cæteris tamquam ministris utitur, & singula ipsa probat & declarat?

Quæ enim illarum novit, quænam ipsa sit, & quanti pretii? quæ illarum novit, quando ipsa se uti debeat, quando non? quænam est, quæ & aperiat & claudat oculos, & ab eis rebus, in quas illi converti non debent, avertat, in alias vero intendat? An ipsa videndi vis? Non: sed vis voluntatis. Quænam est quæ aures occludit & refert? quænam, qua curiosi & percontatores sumus, aut contra non commovemur oratione? num audiendi

γου; ἡ ἀκουστικὴ; Οὐκ ἄλλη ἢ ἡ προαιρετικὴ
 δύναμις. Εἴτα αὐτὴ, ἰδοῦσα, ὅτι ἐν τυφλαῖς καὶ 11
 κωφαῖς ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις δυνάμεσιν ἐστὶ, μη-
 δέν τι ἄλλο συνορᾷν δυναμένης, πλὴν αὐτὰ
 ἐκεῖνα τὰ ἔργα ἐφ' οἷς τεταγμέναι εἰσὶ διακονεῖν
 ταύτῃ καὶ ὑπηρετεῖν, αὐτὴ δὲ μόνῃ ὁρᾷ βλέπει,
 καὶ τὰς τ' ἄλλας καθορᾷ πόσου ἐκάστη ἀξία·
 αὐτὴ μέλλει ἡμῖν ἄλλο τι ἀποφαίνεσθαι τὸ
 κράτιστον εἶναι ἢ αὐτήν; Καὶ τί ποιεῖ ἄλλο ὁ ὁφ- 12
 θαλμὸς ἀνοιχθεὶς, ἢ ὁρᾷ; εἰ δὲ δεῖ τὴν τοῦ τι-
 γὸς ἰδεῖν γυναῖκα, καὶ πῶς, τίς λέγει; Ἡ προαι-
 ρετικὴ. Εἰ δὲ δεῖ πιστεῦσαι τοῖς λεχθεῖσιν, ἢ 13
 ἀπιστῆσαι, καὶ πιστεύσαντα ἐρεθισθῆναι ἢ μὴ, τίς
 λέγει; οὐχ ἡ προαιρετικὴ; Ἡ δὲ φραστικὴ αὖ- 14
 τη, καὶ καλλωπιστικὴ τῶν ὀνομάτων, εἰ τις ἄρα
 ἰδία δύναμις, τί ἄλλο ποιεῖ, ἢ, ὅταν ἐμπέσῃ λό-
 γος περὶ τίνος, καλλωπίζει τὰ ὀνομάτια, καὶ συν-
 τίθουσιν,

X 2

τίθουσιν,

diendi vis? Non alia, nisi
 Voluntas. Ergo ne dein-
 de ipsa, cum perspiciat se
 in cæcis & surdis cæteris
 facultatibus omnibus in-
 esse, quæ nihil aliud pro-
 spicere possunt præter illa
 ipsa opera ad quæ destina-
 tæ sunt, ut per ea ipsi mi-
 nistrent ferviantque; se ve-
 ro solam acute cernere, cæ-
 terasque perspicere, quanti
 quæque pretii sit; ipsa ne
 ergo quidquam se præstan-
 tius esse nobis pronuncia-
 bit? Et quid agit aliud
 oculus apertus, nisi quod

videt? An vero uxor ali-
 cujus adspicienda sit. &
 qua ratione; quænam fa-
 cultas id dicit? Voluntas
 rationis particeps. An ha-
 benda sit orationi fides,
 aut abroganda; & si fides
 habeatur, utrum commo-
 veri oporteat, nec ne, quæ-
 nam dicit, nisi animi deli-
 beratio? Ista vero elo-
 quendi vis, verborumque
 exornatrix, si qua modo
 peculiaris aliqua facultas
 est, quid aliud facit, nisi,
 cum rei alicujus mentio in-
 cidit, vocabula expolit
 &

15 τίθῃσιν, ὥσπερ οἱ κομματαὶ τὴν κόμην; Πότερον
δ' εἰπεῖν ἄμενον ἢ σιωπῆσαι, καὶ οὕτως ἄμενον
ἢ ἐκείνως, καὶ τοῦτο πρέπον ἢ οὐ πρέπον, καὶ τὸν
καιρὸν ἐκάστω, καὶ τὴν χρείαν, τίς ἄλλη λέ-
γει, ἢ ἡ προαιρετική; Θέλεις οὖν αὐτὴν παρελ-
θούσαν αὐτῆς καταψηφίσασθαι;

16 Τί οὖν; Φησὶν· εἰ οὕτω τὸ πρᾶγμα ἔχει, καὶ
δύναται τὸ διακονοῦν κρείσσον εἶναι ἐκείνου ᾧ δια-
κονεῖ; ὁ ἵππος τοῦ ἵππέως; ἢ ὁ κύων τοῦ κυνη-
γοῦ; ἢ τὸ ὄργανον τοῦ κιθαριστοῦ; ἢ οἱ ὑπηρέ-
ται τοῦ βασιλέως; Τί ἔστι τὸ χρώμενον; Προαί-
ρεσις. Τί ἐπιμελεῖται πάντων; Προαίρεσις.
Τί ὅλον ἀναίρει τὸν ἀνθρώπον, ποτὲ μὲν λι-
μῶ, ποτὲ δ' ἀγχόνῃ, ποτὲ δὲ κατὰ κρημνοῦ;
18 Προαίρεσις. Εἴτα τούτου τί ισχυρότερον ἐν ἀν-
θρώποις ἐστὶ; καὶ πῶς οἷόν τε τοῦ ἀκωλύτου
τὰ

& componit, veluti co-
mendi artifices comam?
Utrum vero loqui an tace-
re præstet, & sic an illo
modo dicere utilius sit,
hoc deceat an dedeceat, &
quod cujusque orationis
tempus, quis usus sit,
quænam alia dicit, nisi ea-
dem animi deliberatio?
Visne igitur, ut ipsa prod-
eat, seque ipsa condem-
net?

Quid ergo? inquit: si
ita se res habet, fieri ne
potest, ut id, quod mini-

strat? ut equus equiti? ca-
nis venatori? instrumen-
tum citharædo? ministri
regi? Quid est quod ulit ut
rebus? Animi deliberatio?
Quid curat omnia? Ani-
mi deliberatio. Quid to-
tum hominem tollit, hunc
fame, nunc laqueo, nunc
præcipitio? Animi volun-
tas. Ergo ne habet homo
hæc quidquam robustius?
ullo ne modo fieri potest,
ut id quod coerceri nequit,
sit infirmius iis quæ ab
ipso coercentur? Oculo-
rum aciem quidquam impe-
dire

τὰ κωλυόμενα; Τῇ ὁρατικῇ δυνάμει τίνα πέφυκεν 19
 κεν ἐμποδίζειν; Καὶ προαίρεσις, καὶ προαιρετά:
 τῇ ἀκουστικῇ ταῦτά, τῇ φραστικῇ ὡσαύτως.
 Προαίρεσιν δὲ τί ἐμποδίζειν πέφυκεν; Ἀπροαί-
 ρητον οὐδέν· αὐτὴ δ' ἑαυτὴν, διαστραφεῖσα. διὰ
 τοῦτο κακία μόνη αὕτη γίνεται, ἢ ἀρετὴ μόνη.

Εἴτα, τηλικαύτη δύναμις οὖσα, καὶ πᾶσι τοῖς 20
 ἄλλοις ἐπιτεταγμένη, παρελθοῦσα ἡμῖν λεγέτω,
 • κρᾶτίστον εἶναι τῶν ὄντων τὴν σάρκα. Οὐδὲ εἰ αὐ-
 τὴ ἢ σὰρξ ἑαυτὴν ἔλεγεν εἶναι κρᾶτίστον, ἠνέσχε-
 το ἂν τις αὐτῆς. Νῦν δὲ τί ἐστίν, Ἐπίκουρε, τὸ 21
 ταῦτα ἀποφαινόμενον, τὸ περὶ Τέλους συγλεγρα-
 φός, τὸ τὰς Φυσικάς, τὸ περὶ Κανόνες; τὸ
 τὸν πῶγωνα καθεκός; τὸ γράφον, ὅτε ἀπέ-
 θνησκέν, ὅτι τὴν τελευταίαν ἄγοι θ' ἅμα καὶ
 μακαρίαν ἡμέραν; Ἡ σὰρξ, ἢ ἡ προαίρεσις; 22
 Εἴτα τούτου τί κρείσσον ἔχειν ὁμολογεῖς, καὶ

X 3

οὐ

dire potest? Et voluntas,
 & multa quæ a voluntate
 non pendent. Hæc ea-
 dem & audiendi & dicendi
 facultatem cohibere pos-
 sunt. Voluntatem vero
 quid potest impedire? In-
 voluntarium nihil; sed ipsa
 sese, ubi depravata fuerit.
 Quapropter in hac sola five
 pravitas, five virtus inest.

Cum igitur tanta faoul-
 tas sit, cæterisque omni-
 bus præposita, progredie-
 tur-ne illa dicetque, Car-

nem rerum omnium esse
 præstantissimam? Id vero
 ne carnem quidem ipsam
 dicentem quisquam ferret.
 Nunc autem quid est illud,
 Epicure, quod ista pronun-
 ciat? quod de Finibus, de
 Natura rerum, de Regula
 veri conscripsit? quod pro-
 missam barbam te alere
 iussit? quod animam agens
 scripsit, se extremum simul
 eundemque beatum agere
 diem? Caro-ne, an Vo-
 luntas? Et tu nihilominus
 Voluntate præstantius ali-
 quid

οὐ μαινῇ; οὕτω τυφλὸς ταῖς ἀληθείαις, καὶ
καφὸς εἶ;

- 23 Τί οὖν; ἀτιμάζει τις τὰς ἄλλας δυνάμεις;
Μὴ γένοιτο. Λέγει τις μηδεμίαν εἶναι χρεῖαν ἢ
παραγωγὴν τῆς φραστικῆς δυνάμεως; Μὴ γένοιτο.
ἀνόητον, ἀσεβὲς, ἀχάριστον πρὸς τὸν Θεόν. ἀλλὰ
24 τὴν ἀξίαν ἐκάστῳ ἀποδίδωσιν. Ἔστι γὰρ τις καὶ
ὄνου χρεῖα, ἀλλ' οὐχ ἡλικία βοός· ἔστι καὶ κυνὸς,
ἀλλ' οὐχ ἡλικία οἰκέτου· ἔστι καὶ οἰκέτου, ἀλλ'
οὐχ ἡλικία τῶν πολιτῶν· ἔστι καὶ τούτων, ἀλλ'
25 οὐχ ἡλικία τῶν ἀρχόντων. Οὐ μέντοι διὰ τὸ ἄλλα
εἶναι κρεῖττονα, καὶ ἣν παρέχει τὰ ἕτερα χρεῖαν,
ἀτιμαστέον. Ἔστι τις ἀξία καὶ τῆς φραστικῆς
δυνάμεως, ἀλλ' οὐχ ἡλικία τῆς πραετικῆς.
26 Ὅταν οὖν ταῦτα λέγω, μή τις οἰέσθω, ὅτι ἀμε-
λεῖν ὑμᾶς ἀξιῶ φράσεως· οὐδὲ γὰρ ὀφθαλμῶν, οὐδ'
ὠτῶν, οὐδὲ χειρῶν, οὐδὲ ποδῶν, οὐδ' ἐσθῆτος, οὐδ'
ὑπο-

quid habere te ais! Nonne
infanis? Adeo - ne prorsus
cæcus surdusque es?

Quid ergo? Sperno cæ-
teras facultates? Absit.
Nego - ne, ullum esse dicen-
di facultatis usum aut præ-
stantiam? Absit. Amentiae
id fuerit, impietatis, in-
grati adversus Deum ani-
mi. Sed suum cuique ho-
norem tribuo. Habet &
asinus suum usum; sed non
tantum, quantum bos: ha-

bet canis, sed non quan-
tum famulus: habet famu-
lus, sed non quantum ci-
vis: & civis, sed non quan-
tum magistratus. Neque
vero eo, quod alia præ-
stantiora sint, contemnen-
dus est usus, quem habent
alia. Est quædam digni-
tas etiam facultatis dicen-
di; sed non tanta, quanta
Voluntatis. Cum ergo hoc
dico, ne quis vestrum me
putet auctorem vobis esse
negligendæ artis dicendi:
neque

ὑποδημάτων. Ἀλλ' ἂν μου πυνθάνη, τί οὖν 27
 ἔστι κράτιστον τῶν ὄντων, τί εἶπω; Τὴν φρα-
 στικὴν οὐ δύναμαι, ἀλλὰ τὴν προαιρετικὴν, ἕταν
 ὀρθὴ γένηται. Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ κακὴν χρώ- 28
 μενον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις καὶ μικραῖς
 καὶ μεγάλαις δυνάμεσι. τούτου κατορθωθέντος,
 οὐκ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ἀγαθὸς γίνεται. ἀπο-
 τευχθέντος δὲ, κακὸς ἄνθρωπος γίνεται· παρ' 29
 ὃ ἀτυχοῦμεν, εὐτυχοῦμεν, μεμφόμεθ' ἀλλήλοις,
 εὐαρεστοῦμεν· ἀπλῶς, ὃ λεληθὸς μὲν κακο-
 δαιμονίαν ποιεῖται, τυχὸν δ' ἐτιμελείας, εὐδαι-
 μονίαν.

Τὸ δὲ αἶρειν τὴν δύναμιν τῆς φραστικῆς, καὶ 30
 λέγειν μὴ εἶναι μηδεμίαν ταῖς ἀληθείαις, οὐ
 μόνον ἀχαρίστου ἐστὶ πρὸς τοὺς δεδοκότας, ἀλ-
 λά καὶ δειλοῦ. ὁ γὰρ τοιοῦτος φοβεῖσθαι μοι 31
 δοκεῖ, μὴ, εἴπερ τίς ἐστι δύναμις κατὰ τὸν τόπον,

X 4

οὐ

neque enim vel oculos, vel
 aures, vel manus, vel pe-
 des, vel vestem, vel calceos
 negligi jubeo. Sed cum ex
 me quæris, quid omnium
 rerum optimum sit, quid
 dicam? Eloquentiam non
 possum dicere; sed Volun-
 tatem, si recta fuerit.
 Hæc est enim, quæ & illa
 utitur, & cæteris omnibus
 facultatibus, tam mino-
 ribus, quam majoribus.
 Nam hæc si recte se ha-
 buerit, homo non bonus,
 fit bonus: sin secus, ma-
 lus homo evadit. Hæc

est, qua vel infelices su-
 mus, vel felices; propter
 quam alios vel reprehendi-
 mus, vel probamus: deni-
 que hæc est, quæ neglecta
 miseriam, recte curata bea-
 tam vitam adfert homini-
 bus.

Cæterum eloquendi fa-
 cultatem tollere, ac plane
 ullam esse negare; non
 modo ingrati hominis est
 adversus eos qui illam de-
 derunt, sed & ignavi timi-
 dique: is enim timere mi-
 hi videtur, ne, si qua sit
 ejus rei facultas, eam con-
 tem-

- 32 οὐ δυναθῶμεν αὐτῆς καταφρονῆσαι. Τοιοῦτοί εἰσι
καὶ οἱ λέγοντες, μηδεμίαν εἶναι παραλλαγήν κάλ-
λους πρὸς αἴτχος. Εἴτα ὁμοίως ἦν κινηθῆναι τὸν
Θερσίτην ἰδόντα, καὶ τὸν Ἀχιλλέα; ὁμοίως τὴν
33 Ἑλένην, καὶ ἣν ἔτυχε γυναῖκα; Καὶ ταῦτα μαρὰ
καὶ ἄγροικα, καὶ οὐκ εἰδότες τὴν ἐκάστου φύσιν,
ἀλλὰ φοβουμένων μὴ ἂν τις αἰσθῆται τῆς διαφο-
ρᾶς, εὐθὺς συναρπασθεὶς καὶ ἠττηθεὶς ἀπέλθῃ.
34 Ἀλλὰ τὸ μέγα τοῦτο· ἀπολιπεῖν ἐκαστῷ τὴν αὐ-
τοῦ δύναμιν ἣν ἔχει, καὶ ἀπολιπόντα ἰδεῖν τὴν
ἐξίαν τῆς δυνάμεως, καὶ τὸ κράτιστον τῶν ὄντων
καταμαθεῖν, καὶ τοῦτο ἐν παντὶ μεταδιώκειν, περὶ
τούτου ἐσπουδακέναι, πάρεργα τᾶλλα πρὸς τοῦτο
πεποιημένον, οὐ μέντοι ἀμελοῦντα οὐδ' ἐκείνων κα-
35 τὰ δύναμιν. καὶ γὰρ ὀφθαλμῶν ἐπιμελητέον, ἀλλ'
οὐχ ὥς τοῦ κράτιστου, ἀλλὰ καὶ τούτων διὰ τὸ
κράτι-

tempero nequeamus. Si-
militer faciunt ii qui di-
cunt, nullum esse discrimen pulcritudinis & turpi-
tudinis. Quasi vero perin-
de commoveri posset is,
qui Thersiten, atque qui
Achillem adspiciat; perin-
de is qui Helenam, & qui
aliam quamlibet mulierem?
Et hæc stulta & rustica
sunt, & eorum hominum,
qui, quæ cujusque rei na-
tura sit ignorant, ac ti-
ment, ne, si quis discrimen
intellexerit, statim
corruptus ac victus disce-

dat. Immo illud potius
magnum est, relicta cuique
sua vi, videre quanti pre-
tium ea sit; simpl. vero id,
quod est omnium rerum
præstantissimum, cognos-
cere, idque perpetuo per-
sequi, in eoque elaborare;
cætera vero, si cum hoc
conferantur, supervacanea
judicare; sic tamen, ut,
quantum liceat, ne illa
quidem negligas. Etenim
curandi sunt etiam oculi;
sed non ita, ut præstantissi-
mum illud; verum & hi
propter illud præstantissi-
mum;

κράτιστον· ὅτι ἐκεῖνο οὐκ ἄλλως ἔξει κατὰ φύσιν, εἰ μὴ ἐκ τούτοις εὐλογιστοῦν, καὶ τὰ ἕτερα παρὰ τὰ ἕτερα αἰρούμενον.

Τί οὖν ἐστὶ τὸ γινόμενον; Οἷον εἴ τις ἀπὶ τῶν 36
εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτοῦ, καὶ διδοεύων πανδο-
κεῖον καλὸν, ἀρέσαντος αὐτῷ τοῦ πανδοκείου,
καταμένοι ἐν τῷ πανδοκείῳ. Ἄνθρωπε, ἐπελά- 37
θου σου τῆς προθέσεως· οὐκ εἰς τοῦτο ᾤδεις,
ἀλλὰ διὰ τούτου, Ἄλλὰ κομψὸν τοῦτο. Πόσα
δ' ἄλλα πανδοκεῖα κομψά; πόσοι δὲ λειμῶνες;
ἀλλ' ἀπλῶς αἰς δίοδος. τὸ δὲ προκείμενον, ἐκεῖνο· 38
εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθεῖν, τοὺς οἰκείους ἀπαλ-
λάξαι δέους, αὐτὸν τὰ τοῦ πολίτου ποιεῖν, γῆ-
μαι, παιδοποιεῖσθαι, ἀρξαι τὰς νομιζομένας ἀρ-
χάς. οὐ γὰρ τοὺς κομψότερους ἡμῖν τόπους 39
ἐκλεξόμενος ἐλήλυθας· ἀλλ', ἐν οἷς ἐγένου, καὶ
ὧν κατατέταξαι πολίτης, ἐν τούτοις ἀναστραφ-
σόμενος. Τοιοῦτόν τι καὶ ἐνταῦθα ἐστὶ τὸ

X 5

γινέ-

mum; quoniam ne illud quidem secundum naturam erit, nisi his recte utatur, & alia aliis præferat.

Quid ergo fieri solet? Perinde faciunt, ac si quis in patriam suam abiens, & diversorium elegans ingressus, placente diversorio, inibi maneat. Homo! oblitus es propositi tui: non huc ibas, sed hæc. „At elegans hoc est.“ Quot vero alia diversoria

elegantia sunt? quot prata & saltus? sed non aliter, nisi ut transitus. Propositum vero illud fuit, in patriam reverti, propinquos sollicitudine liberare, civis officio fungi, uxorem ducere, procreare liberos, magistratus legitimos gerere. Neque enim, ut amoeniora loca deligeres, venisti; sed ut in iis, in quibus genitus, quorumque civis es, versareris.

Tale

- 40 γινόμενον. ἐπεὶ διὰ λόγου καὶ τοιαύτης παραδόσεως ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ τέλειον δεῖ, καὶ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν ἐκκαθαῖραι, καὶ τὴν δύναμιν τὴν χρηστικὴν τῶν φαντασιῶν ὀρθὴν κατασκευάσαι· ἀνάγκη δὲ τὴν παράδοσιν γίνεσθαι τῶν θεωρημάτων καὶ διὰ λέξεως ποιᾶς, καὶ μετὰ τινος ποικιλίας καὶ δριμύτητος [τῶν θεωρημάτων] ὑπ' αὐτῶν τινες τούτων ἀλισκόμενοι καταμένουσιν αὐτοῦ, ὁ μὲν ὑπὸ τῆς λέξεως, ὁ δ' ὑπὸ συλλογισμῶν, ὁ δ' ὑπὸ μεταπιπτόντων, ὁ δ' ὑπ' ἄλλου τινὸς τοιούτου πανδοκείου· καὶ προσμεινάντες κατασῆπνται, ὥς παρὰ ταῖς Σειρήσιν.
- 41

- 42 "Ανθρώπε, τὸ προκείμενον ἦν σοι, κατασκευάσαι σαυτὸν χρηστικὸν ταῖς προσπιπτούσαις φαντασίαις κατὰ φύσιν, ἐν ὀρέξει ἀναπότευκτον, ἐν δ' ἐκκλίσει ἀπερίπτωτον, μηδέποτε ἀτυχοῦντα,

Tale quiddam hic etiam usu venit. Quoniam oratione & doctrina verbis communicata ad perfectionem est contendendum, & voluntas repurganda, & facultas quæ visis, utitur corrigenda; doctrinæ autem præceptiones fieri necesse est certo quodam dictionis genere, & cum varietate quadam & acrimonia; nonnulli, his ipsis rebus illecti, ibi desident, alius dictione, alius ratio-

cinationibus captus, alius sophismatibus, alius alio hujus generis diversorio; ibique desidentes, velut apud Sirenes, computrescunt.

Homo, propositum tuum erat, ita te parare, ut visis tibi oblatis ex præscripto naturæ utereris; in adpetitione, ne frustrareris; in averlatione, ne in id, quod nolles, incideres; ne umquam adversa aut parum pro-

χεῦνται, μηδέποτε δυστυχουῖντα, ἐλεύθερον, ἀκώ-
λυτον, ἀνανάγκαστον, συναρμόζοντα τῇ τοῦ Διὸς
δικικήσει, ταύτῃ πειθόμενον, ταύτῃ εὐαρεστοῦν-
τα, μηδένα μεμφόμενον, μηδένα αἰτιώμενον,
δυνάμενον εἰπεῖν τούτους τοὺς στίχους ἐξ
ὅλης ψυχῆς,

Ἄγου δέ μ', ὦ Ζεῦ, καὶ σύ γ' ἡ Πεπρωμένη.

Εἶτα, τοῦτο τὸ προκείμενον ἔχων, ἀρέσαντός σοι 43
λεξειδίου, ἀρεσάντων θεωρημάτων τινῶν, αὐτοῦ
καταμένεις, καὶ κατοικεῖν προαιρῇ, ἐπιλαθόμενος
τῶν ἐν οἴκῳ, καὶ λέγεις, ταῦτα κομψά ἐστι;
Τίς γὰρ λέγει μὴ εἶναι αὐτὰ κομψά; ἀλλ' ὡς διο-
δον, ὡς πανδοκεῖα. Τί γὰρ κωλύει, φράζοντα ὡς 44
Δημοσθένους, αἰτυχεῖν; τί δὲ κωλύει, συλλογισ-
μοὺς ἀναλύοντα ὡς Χρύσιππος, αἴθλιον εἶναι, πέν-
θεῖν, φθονεῖν, ἀπλῶς ταράσσεσθαι, κακοδαιμο-
νεῖν; Οὐδὲ ἐν. Ὁρᾷς οὖν, ὅτι πανδοκεῖα ἦν 45
ταῦτα

prospera utereris fortuna;
ut liber esses; ut a nemine
prohiberi, a nemine cogi
posses; ut Jovis admini-
strationi te adcommodares,
eique obtemperares, in ea
adquiesceres, neminem ac-
cusares, neminem culpa-
res, & versus istos ex ani-
mo dicere posses,

*Duc me, ὦ Jupiter; ac
tu, Fatum!*

Et istud propositum cum
habueris, deinde, si qua
tibi dictiuncula placuerit,
si quæ præceptiones arrise-

rint, ibi permanere & re-
sidere, oblitus eorum quæ
domi sunt, institues, pul-
cra ista esse dicens. Quis
enim pulcra esse negat?
sed ut transitum, ut diver-
sorium. Quid enim vetat,
more Demosthenico dicen-
tem, calamitosum esse?
quid obstat, tametsi æque
ac Chrysippus syllogismos
resolvere queas, esse mise-
rum, lugere, invidere,
denique perturbari ac infe-
licem esse? Nihil. Vides
ergo, diversoria ista esse
nullius

- ταῦτα οὐδενὸς ἄξια· τὸ δὲ προκείμενον ἄλλα ἦν.
- 46 Ταῦτα ὅταν λέγω πρὸς τινας, οἴονταί με καταβάλλειν τὴν περὶ τὸ λέγειν ἐπιμέλειαν, ἢ τὴν περὶ τὰ θεωρήματα. ἐγὼ δ' οὐ ταύτην καταβάλλω, ἀλλὰ τὸ περὶ ταῦτα ἀκαταληκτικῶς ἔχειν, καὶ ἐνταῦθα τίθεσθαι τὰς αὐτῶν
- 47 ἐλπίδας. Εἴ τις τοῦτο παριστάς βλάπτει τοὺς ἀκούοντας, καὶ μὲ τίθεσθε ἓνα τῶν βλαπτόντων, οὐ δύναμαι δ' ἄλλο βλέπων τὸ κράτιστον καὶ τὸ κυριώτατον, ἄλλο λέγειν εἶναι, ἢ ὑμῖν χάριζωμαι.

ΚΕΦ.

<p>nullus pretii; tibi vero aliud fuisse propositum. Hæc cum ad nonnullos dico, putant me studium dicendi ac præceptionum evertere. Ego vero non hoc everto, sed illud, si quis in his studiis indefinenter permaneat, & spes suas in eis colloset. Quod</p>	<p>si quis, hæc docens, nocet auditoribus; me quoque in eorum numero, qui nocent, ponite. Neque vero possum, quum aliud videam esse præstantissimum præcipuumque, aliud dicere, quo vobis gratificer.</p>
--	---

CAP.

Κ Ε Φ. κδ'.

Πρὸς τινὰ τῶν οὐκ ἡξιωμένων ὑπ' αὐτοῦ.

Εἰπόντος αὐτῷ τινος, ὅτι· Πολλάκις ἐπιθυ-
μῶν σου ἀκούσαι ἤλθον πρὸς σε, καὶ οὐδέ-
ποτε μοι ἀπεκρίθαι· καὶ νῦν, εἰ δυνατόν, πα-
ρακαλῶ σε εἰπεῖν τι μοι. Δοκεῖ σοι, ἔφη, 2
καθάπερ ἄλλου τινὸς εἶναι τέχνη, οὕτω δὲ
καὶ τοῦ λέγειν· ἦν ὁ μὲν ἔχων, ἐμπείρως ἐρεῖ,
ὁ δὲ μὴ ἔχων, ἀπείρως; Δοκεῖ. Οὐκοῦν ὁ μὲν 3
διὰ τοῦ λέγειν αὐτός τε ὠφελούμενος, καὶ ἄλ-
λους οἷός τε ὧν ὠφελεῖν, οὗτος ἐμπείρως ἂν
λέγοι· ὁ δὲ βλαπτόμενος μᾶλλον, καὶ βλάπτων,
οὗτος ἀπείρως ἂν εἴη τῆς τέχνης ταύτης τῆς
τοῦ λέγειν; Εὗροις δ' ἂν τοὺς μὲν βλαπτο-
μένους, τοὺς δ' ὠφελουμένους. Οἱ δ' ἀκούον- 4
τες πάντες ὠφελοῦνται ἀφ' ὧν ἀκούουσιν; ἢ
καὶ

C A P. XXIV.

Ad aliquem nulla aestimatione ab eo dignatum.

<p>Cum quidam ei dixisset: „Audiendi tui cupiditate sæpe ad te veni, nec tu umquam mihi respondisti; & nunc, si fieri potest, oro te, ut aliquid mihi di- cas.“ Putas - ne inquit, quemadmodum aliarum re- rum, sic dicendi quoque aliquam esse artem, quam qui calleat, is perite, qui vero ignoret, imperite sit</p>	<p>dicturus? Videtur. Ergo qui dicendo & ipse juvatur, & alios juvare valet, is perite dicet: qui vero no- cet magis, cum sibi, tum aliis, is hujus artis dicen- di imperitus erit? Invenias autem alios lædi, alios ju- vari. Si vero qui audiunt, juvantur - ne omnes iis re- bus quas audiunt? an vero & horum alios invenias qui</p>
--	--

καὶ τούτων εὖροις ἂν τοὺς μὲν ὠφελεμένους, τοὺς
 δὲ βλαπτομένους; Καὶ τούτων, ἔφη. Οὐκοῦν
 καὶ ἐνταῦθα ὅσοι μὲν ἐμπείρως ἀκούουσιν, ὠφε-
 λούνται, ὅσοι δ' ἀπείρως, βλάπτονται; Ὡμολό-
 5 γει. Ἔστιν ἄρα τις ἐμπειρία, καθάπερ τοῦ
 6 λέγειν, οὕτω καὶ τοῦ ἀκούειν; Ἐοικεν. Εἰ δὲ
 βούλει, καὶ οὕτω σκέψαι αὐτό. Τὸ μουσικῆς
 7 ἀψασθαι, τίνος σοι δοκεῖ; Μουσικοῦ. Τὸ δὲ
 τὸν ἀνδριάντα ὡς δεῖ κατασκευάσαι, τίνος σοι
 φαίνεται; Ἀνδριαντοποιοῦ. Τὸ δ' ἰδεῖν ἐμπείρως,
 οὐδεμιᾶς σοι προσδεῖσθαι φαίνεται τέχνης; Προς-
 8 δεῖται καὶ τοῦτο. Οὐκοῦν, εἰ καὶ τὸ λέγειν ὡς
 δεῖ τοῦ ἐμπείρου ἐστίν, ἔρᾳς ὅτι καὶ τὸ ἀκούειν
 9 ὠφελίμως τοῦ ἐμπείρου ἐστί; Καὶ τὸ μὲν τε-
 λείως καὶ ὠφελίμως, εἰ βούλει, πρὸς τὸ παρὸν
 ἀφῶμεν, ἐπεὶ καὶ μακρὰν ἐσμεν ἀμφοτέροι παν-
 10 τὸς τοιούτου. Ἐκείνο δὲ πᾶς ἂν τις ὁμολογῇ-
 σαί μοι δοκεῖ, ὅτι πολλῆς γὰρ τίνος τριβῆς περὶ
 τὸ

qui juventur, alios qui læ-
 dantur? Et horum, inquit.
 Ergo hīc etiam, qui perite
 audiunt, juvantur; qui
 vero imperite, læduntur.
 Adsentiebatur. Est ergo
 peritia aliqua, ut dicendi,
 sic etiam audiendi? Vide-
 tur. Si vero placet, eam-
 dem rem vel sic considere-
 mus. Tractare musicam,
 ejus tibi esse videtur? Mu-
 fici. Statuam rite confice-
 re, ejus? Statuarii. Pe-

rita vero statuæ considera-
 tio, nullamne tibi artem
 requirere videtur? Requi-
 rit & hæc. Ergo si, dice-
 re quemadmodum oportet,
 periti est; vides, etiam au-
 dire utiliter. esse periti?
 Ac perfectionem quidem
 & utilitatem, si vis, nunc
 omittamus; ambo enim
 longe ab his omnibus absu-
 mus. Illud vero quivis
 concessurus esse mihi vide-
 tur; ei, qui philosophos
 audi-

τὸ ἀκούειν προσδεῖται ὁ τῶν φιλοσόφων ἀκουσέ-
μενος. Ἡ γὰρ οὐ;

Περὶ τίνος οὖν λέγω πρὸς σε, δεῖξόν μοι· περὶ 11
τίνος ἀκούσαι δύνασαι; Περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν;
Τίνος; ἄρα γε ἵππου; Οὐ. Ἀλλὰ βοός; Οὐ. Τί οὖν;
Ἀνθρώπου; Ναί. Οἶδαμεν οὖν, τί ἐστὶν ἄνθρω- 12
πος; τίς ἡ φύσις αὐτοῦ; τίς ἡ ἐννοία, ἣν ἔχομεν;
ἣ ἔχομεν καὶ κατὰ ποσὸν περὶ τοῦτο τὰ ὅσα τε-
τριμμένα; Ἀλλὰ, φύσις τί ἐστὶν, ἐννοεῖς; ἣ δύ-
νασαι καὶ κατὰ ποσὸν ἀκολουθεῖσάί μοι λέγοντι;
Ἀλλ' ἀποδείξει χρήσομαι πρὸς σέ; Πῶς; Πα- 13
ρακολουθεῖς γὰρ αὐτῷ τούτῳ, τί ἐστὶν ἀπόδειξις,
ἣ πῶς τι ἀποδείκνυται, ἣ διὰ τίνων; ἣ τίνα ὁμοί-
α μὲν ἀποδείξει ἐστὶν, ἀπόδειξις δ' οὐκ ἔστι;
Τί γὰρ ἐστὶν ἀληθὲς οἶδας, ἣ τί ἐστὶ ψεῦδος; τί 14
τίνι ἀκολουθεῖ; τί τίνι μάχεται, ἣ ἀνομολογού-
μενόν ἐστιν, ἣ ἀσύμφωνον; Ἀλλὰ κινῶ σε πρὸς 15

Φιλο-

auditurus sit, opus esse
aliqua audiendi exercitatio-
ne. Nonne ita est?

Qua ergo de re tibi di-
cam, id mihi ostendito:
qua de re me differentem
audire potes? De rebus
Bonis & Malis. Cujus?
an equi? Non. Sed bo-
vis? Non. Quid ergo?
hominis? Immo. Scimus-
ne igitur, quid sit Homo?
quæ sit natura ejus? quæ
notio? aut habemus-ne
aliquatenus saltem tritas
aures in hoc genere? At,
natura quid sit, intelligis?

meque dicentem etiam ali-
quatenus adsequi potes?
Verum demonstratione utar
adversus te? Quomodo?
Id ipsum-ne enim, quid sit
demonstratio, intelligis?
aut quomodo aliquid de-
monstretur, aut per quæ,
aut quæ demonstrationi
quidem similia sint, nec ta-
men sunt demonstratio?
Nosti-ne, quid sit verum,
aut quid falsum? quid cui
sit consequens? quid cui
repugnet, aut non conve-
niens sit, aut dissentaneum?
At excitabo te ad philoso-
phiam?

Φιλοσοφίαν; πῶς; Παράδεικνύω σοι τὴν μάχην
 τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καθ' ἣν διαφέρονται πε-
 ρὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καὶ συμφερόντων καὶ
 ἀσυμφερόντων· αὐτὸ τοῦτο, τί ἐστὶ μάχη, οὐκ εἰδότες;
 Δεῖξον οὖν μοι, τί πέραν αὐτοῦ διαλεγόμενός σοι. κί-
 16 νησὸν μοι προθυμίαν. Ὡς ἡ κατάλληλος πρὸς τῷ
 πρεβάτῳ φανεῖται, προθυμίαν αὐτῷ κινεῖ πρὸς τὸ
 φαγεῖν· ἂν δὲ λίθον ἢ ἄρτον παραθῇς, οὐ κινή-
 θήσεται· οὕτως εἰσὶ τινες ἡμῖν φυσικαὶ προθυμίαι
 καὶ πρὸς τὸ λέγειν, ὅταν ὁ ἀκουσόμενος φανῇ τις,
 ὥς ταν αὐτὸς ἐρεθίσῃ. ἂν δ' ὥς λίθος ἢ χόρτος ἢ
 παρακείμενος, πῶς δύναται ἀνθρώπῳ ἐρεξιν κινή-
 17 σαι; Ἡ ἄμπελος μή τι λέγει τῷ γεωργῷ, Ἐπι-
 μελοῦ μου; ἀλλ' αὐτὴ δὲ αὐτῆς ἐμφαίνουσα,
 ὅτι ἐπιμεληθέντι λυσίτελήσει αὐτῷ, ἐκκαλεῖται
 18 πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν; Τὰ παῖδια τὰ πιθανὰ καὶ
 δριμέα, τίνα οὐκ ἐκκαλεῖται πρὸς τὸ συμπαίξεν
 αὐτοῖς,

phiam? Quomodo? Osten-
 dam tibi pugnares vulgi
 opiniones, de bonis & ma-
 lis, de utilibus & inutili-
 bus dissentientis; cum istud
 ipsum, quid pugna sit,
 ignores? Ostende ergo
 mihi, quid differendo te-
 cum proficere queam. Ex-
 citato in me alacritatem.
 Quemadmodum herba con-
 veniens, cum ab ove con-
 spicitur, adpetitum edendi
 ei excitat; cui si lapidem
 aut panem adposueris, non
 excitabitur: ita sunt in no-

bis naturales quædam pro-
 pensiones ad dicendum, si
 auditor alicujus momenti
 esse videatur, si ipse inci-
 tet: si vero lapidis aut gra-
 minis instar adsederit, qui
 potest adpetitum hominis
 excitare? Vitis numquid
 vinitori dicit, Cura me!
 Annon vero ipsa per se si-
 gnificans, se probe cura-
 tam illi profuturam, dili-
 gentiam illius excitat?
 Pueri festivi & alacres
 quem non excitant ad col-
 ludendum, & una reptan-
 dum,

αὐτοῖς, καὶ συνέρπειν, καὶ πρὸς τὸ συμψελ-
λίζειν; ὅνῳ δὲ τίς προθυμεῖται συμπαίζειν, ἢ συ-
ογηᾶσθαι; καὶ γὰρ εἰ μικρὸν, ὅμως ὀναίριόν
ἐστίν.

Τί οὖν μοι οὐδέν λέγεις; Ἐκεῖνο μόνον ἔχω 19
σοι εἰπεῖν, ὅτι ὁ ἀγνοῶν τίς ἐστὶ, καὶ ἐπὶ τί
γέγονε, καὶ ἐν τίνι τούτῳ τῷ κόσμῳ, καὶ μετὰ
τίνων κοινωνῶν, καὶ τίνα τὰ ἀγαθὰ ἐστὶ
καὶ τὰ κακά, καὶ τὰ καλά καὶ τὰ αἰσχροῦς,
καὶ μήτε λόγῳ παρακολουθῶν, μήτ' ἀποδεί-
ξει, μήτε τί ἐστὶν ἀληθὲς ἢ τί ψεῦδος; μήτε
διακρίναι ταῦτα δυνάμενος, οὐτ' ὀρέζεται κατὰ
φύσιν, οὐτ' ἐκκλινεῖ, οὐδ' ὀρμήσει, οὐτ' ἐπι-
βαλεῖται, οὐ συγκάταθήςσεται, οὐκ ἀνανεύσει,
οὐκ ἐφέξει τὸ σύνταλόν, κωφὸς καὶ τυφλὸς πε-
ριελεύσεται, δοκῶν μὲν τίς εἶναι, ὃν δ' οὐδεὶς.
Νῦν

dum, unaque balbutien-
dum? Quis vero cum asino
colludere, unavē rudere
velit? qui quamvis parvus
sit, asellus tamen est.

„Cur ergo mihi nihil di-
cis?“ Illud unum habeo
tibi dicere, eum qui ne-
sciat, quis sit, & ad quid
natus sit; & qui sit mun-
dus hic, in quo est loca-
tus; & quibus cum sociis
in eo sit locatus; tum quæ
bona sint, quæ mala, quæ
honestæ & turpia; qui nec

argumentationem nec de-
monstrationem adsequitur;
qui nec quid verum, nec
quid falsum sit, intelligit,
aut discernere potest; eum
neque adpetiturum ex na-
turæ præscripto, neque
averiaturum, neque con-
citatum iri, nec adgressu-
rum, nec adsensurum, nec
refragaturum, nec adsen-
sionem cohibiturum: ut
verbo complectar, surdus
& cæcus vagabitur, &
nullus erit, quantumvis
aliquis esse videatur. Num

vero

- 20 Νῦν γὰρ πρῶτον τοῦθ' οὕτως ἔχει; οὐχὶ ἐξ
 οὗ γένος ἀνθρώπων ἐστίν; ἐξ ἐκείνου πάντα τὰ
 αἰμαρτήματα καὶ τὰ ἀτυχήματα παρὰ ταύτην
 21 τὴν ἀγνοίαν γεγένηται; Ἀγαμέμνων καὶ Ἀχιλ-
 λεύς διὰ τί ἀλλήλοις διεφέροντο; οὐχὶ διὰ τὸ
 μὴ εἰδέναι, τίνα ἐστὶ συμφέροντα καὶ ἀσύμφορα;
 οὐχὶ ὁ μὲν λέγει, ὅτι συμφέρει ἀποδοῦναι τῷ
 πατρὶ τὴν Χρυσήϊδα· ὁ δὲ λέγει, ὅτι οὐ συμφέ-
 ρει; οὐχὶ ὁ μὲν λέγει, ὅτι δεῖ αὐτὸν λαβεῖν τὸ
 ἄλλου γέρας· ὁ δὲ, ὅτι οὐ δεῖ; οὐχὶ διὰ ταῦ-
 τα ἐπελάθοντο, καὶ τίνες ἦσαν, καὶ ἐπὶ τί ἐλήλυ-
 22 θσαν; Ἐα, ἄνθρωπε, ἐπὶ τί ἐλήλυθας; ἐρα-
 μένας κτησόμενος, ἢ πολέμησων; Πολεμήσων.
 Τίσι; τοῖς Τρώσιν, ἢ τοῖς Ἑλλησι; Τοῖς Τρώσιν.
 Ἀφείς οὖν τὸν Ἑκτορα, ἐπὶ τὸν βασιλέα τὸν
 23 σαυτοῦ σπᾶς τὸ ξίφος; Σὺ δ', ὦ βέλτιστε, ἀφείς
 τὰ τοῦ βασιλέως ἔργα,

Ω.

vero nunc primum hoc ita
 esse coepit? An non, ex
 quo genus hominum est,
 ex eo tempore omnia pec-
 cata, omnes calamitates
 per istam ignorationem
 sunt investæ? Agamem-
 non & Achilles inter se
 qua de causâ dissenserunt?
 Nonne, quod, quæ utilia
 essent, quæ inutilia, igno-
 rabant? Nonne hic dicit,
 utile esse, reddere patri
 Chryseidem; ille negat?
 nonne hic ait, sibi præ-
 mium alterius capiendum

esse; ille refragatur? non-
 ne propter hæc, & qui es-
 sent, & qua de causâ ve-
 nissent, obliti sunt? Age,
 homo, cur venisti? ut ami-
 cas parares, an ut bellum
 gereres? Ut bellum gere-
 rem. Cum quibus? cum
 Trojanis, an Græcis?
 Cum Trojanis. Omissio
 ergo Hectore, cur adver-
 sus regem tuum stringis
 gladium? Tu vero, vir
 optime, omissis regis mu-
 neribus,

Cui

Ω. λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα
μέμηλε·

περὶ κορασίδιου διαπυκτεύεις τῷ πολερικωτάτῳ
τῶν συμμαχῶν, ὃν δεῖ παντὶ τρόπῳ περιέπειν
καὶ φυλάττειν; καὶ χείρων γίνῃ κομψοῦ ἀρχιε-
ρέως, ὃς τοὺς καλοὺς μονομάχους διὰ πάσης ἐπι-
μελείας ἔχει; Ὅς ᾧ οἷα ποιεῖ ἀγνοία περὶ τῶν
συμφερόντων;

Ἀλλὰ καὶ γὰρ πλούσιός εἰμι. Μὴ τι οὖν τοῦ 24

Ἀγαμέμνονος πλουσιώτερος; Ἀλλὰ καὶ καλός
εἰμι. Μὴ τι οὖν τοῦ Ἀχιλλέως καλλίων;

Ἀλλὰ καὶ κόμιον κομψὸν ἔχω. Ὁ δὲ Ἀχιλ-
λεὺς οὐ καλλίον, καὶ ξανθόν; καὶ οὐκ ἐκτένιζεν
αὐτὸ κομψῶς, εὐδὲ ἔπλασσεν. Ἀλλὰ καὶ ἰσχυ- 25

ρός εἰμι. Μὴ τι οὖν δύνασθαι λίθον ἄραι ἡλίκον ὁ

Ἐκτώρ ἢ ὁ Αἴας; Ἀλλὰ καὶ εὐγενής. Μὴ τι
ἐκ Θεᾶς μητρός; μὴ τι πατρὸς ἐκγόνου Διός;

Τί οὖν ἐκείνον ὠφελεῖ ταῦτα, ὅταν καθήμενος κλαίῃ

Υ 2

διὰ

*Cui ἔσ' populi sunt conti-
missi, ἔσ' tantæ res ci-
væ sunt,*

*cur de puellula digladiaris
cum bellicosissimo focio-
rum, qui omnibus modis
colendus tuendusque erat?
deteriorem te præbes ur-
bano sacrificulo, qui vos
bellos gladiatores summa
diligentia colit? Vides,
quid ignoratio rerum uti-
lium faciat?*

*Atqui & ego dives sum.
Num ergo Agamemnone*

*divitior? Sed & formosus
sum. Num ergo Achil-
le formosior? Sed & pul-
cræ comam habeo. Achil-
les vero nonne pulcrio-
rem, & flavam? eamque
non pexuit eleganter. ne-
que complit. Sed & robu-
stus sum. Num ergo sa-
xum tollere potes, quan-
tum Hector aut Ajax? Sed
& nobilis sum. Num Dea
matre genitus, aut a patre
Jove oriundo? Quid igitur
illum ista juvant, cum pro-
pter*

- 26 διὰ τὸ κορασίδιον; Ἀλλὰ ῥήτωρ εἰμί. Ἐκεῖνος
 δ' οὐκ ἦν; Οὐ βλέπεις πῶς κέχρηται τοῖς δεινο-
 τάτοις τῶν Ἑλλήνων περὶ λόγους, Ὀδυσσεὶ καὶ
 Φοῖνικι; πῶς αὐτοὺς ἀστόμους πεποίηκε;
- 27 Ταῦτά σοι μόνα ἔχω εἰπεῖν, καὶ οὐδὲ ταῦτα
 28 προθύμως. Διὰ τί; Ὅτι με οὐκ ἠρέθισας. Εἰς
 τί γὰρ ἀπιδῶν ἐρεθισθῶ, ὡς οἱ ἵππικοι περὶ τοὺς
 ἵππους τοὺς εὐφρεῖς; Εἰς τὸ σωματίον; Αἰσχροῦς
 αὐτὸ πλάσσεις. Εἰς τὴν ἐσθῆτα; Καὶ ταύτην
 τρυφερὰν ἔχεις. Εἰς σχῆμα; εἰς βλέμμα; Εἰς
 29 οὐδέν. Ὅταν ἀκούσαι Θέλης Φιλοσόφου, μὴ λέγε
 αὐτῷ, ὅτι, Οὐδέν μοι λέγεις· ἀλλὰ μόνον δείκνυς
 σαυτὸν τοῦ ἀκούειν ἄξιον ἢ ἐπιτήδειον· καὶ ὅψαι,
 πῶς κινήσεις τὸν λέγοντα.

ΚΕΦ.

pter puellam plorans se-
 det? Sed orator sum. Ille
 vero non fuit? Annon vi-
 des, ut Græcorum facun-
 dissimos Ulyssem & Phœ-
 nicem tractarit? ut ora eis
 obturarit?

Sola hæc habeo tibi di-
 cere, ac ne hæc quidem
 alacriter. Quamobrem?
 Quoniam me non excitasti.
 Quam enim rem intuens,
 excitarer, quemadmodum
 ad generosi equi adspæctum

excitatur homo equitationi
 studens? Corpus ne intu-
 ear! Turpiter id confor-
 mas. Vestem? Et hanc
 mollem gestas. An habi-
 tum? an vultum? Nihil ha-
 beo. Cum philosophum
 audire volueris, ne ei dici-
 to, Nihil mecum loqueris:
 sed te modo dignum aut
 idoneum ad audiendum es-
 se ostendito; & videbis,
 quomodo dicentem sis ex-
 citaturus.

CAP.

Κ Ε Φ. 25.

Πῶς ἀναγκαῖα τὰ Λογικά.

Τῶν παρόντων δὲ τινος εἰπόντος· Πείσόν με, ὅτι
τὰ λογικά χρήσιμά ἐστι· Θέλεις, ἔφη, ἀποδεί-
ξαι σοι τοῦτο; Ναί· Οὐκοῦν λόγον μ' ἀποδεικτι- 3
κὸν διαλεχθῆναι δεῖ· Ὁμολογήσαντος δὲ· Πόθεν
οὖν εἴσῃ, ἂν σε σοφίσωμαι; Σιωπήσαντος δὲ τοῦ 3
ἀνθρώπου, Ὁρᾷς, ἔφη, πῶς αὐτὸς ὁμολογεῖς,
ὅτι ταῦτα ἀναγκαῖά ἐστιν· εἰ χωρὶς αὐτῶν οὐδ'
αὐτὸ τοῦτο δύνασαι μαθεῖν, πότερον ἀναγκαῖον
ἢ οὐκ ἀναγκαῖον ἐστίν.

Υ 3

Κ Ε Φ.

CAP. XXV.

Artem Differendi esse necessariam.

Cum ex eis, qui aderant, aliquis dixisset: Persuade mihi, utilem esse Logicam artem; Visne, inquit, ut hoc tibi demonstrem? Volo. Ergo ratiocinatione demonstrativa utendum mihi est. Quod cum ille adfensisset; Quomodo ergo, inquit, scies, si captiose tecum egero? Illo autem tacente; Vides, inquit, ut ipse fatearis, esse illam artem necessariam, quandoquidem sine ea non id ipsum quidem cognoscere potes, utrum necessaria sit, nec ne.

CAP.

Κ Ε Φ. κς'.

Τί τὸ ἴδιον τοῦ Ἀμαρτήματος.

Πᾶν ἀμάρτημα μάχην περιέχει. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἀμαρτάνων οὐ θέλει ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ καταρ-
 2 θῶσαι· δῆλον, ὅτι, ὁ μὲν θέλει, οὐ ποιεῖ. Τί
 γὰρ ὁ κλέπτης θέλει πράξαι; Τὸ αὐτῷ συμ-
 φέρον. Οὐκοῦν, εἰ ἀσύμφορον αὐτῷ ἐστὶ τὸ κλέ-
 3 πτειν, ὁ μὲν θέλει, οὐ ποιεῖ. Πᾶσα δὲ ψυχὴ λο-
 γικὴ φύσει διαβέβληται πρὸς μάχην· καὶ μέχρι
 μὲν ἂν μὴ παρακολουθῇ τούτῳ, ὅτι ἐν μάχῃ
 ἐστὶν, οὐδὲν κωλύεται τὰ μαχόμενος ποιεῖν· πα-
 ρακολουθήσαντα δὲ, πολλὴ ἀνάγκη ἀποστῆναι
 τῆς μάχης, καὶ φεύγειν οὕτως, ὥς καὶ ἀπὸ τοῦ
 ψεύδους ἀναγκῶσαι πολλὴ ἀνάγκη τῷ αἰσθανο-
 μένῳ

C A P. XXVI.

Quid sit Peccati proprium.

Omne peccatum pugnam
 in se continet. Quoniam
 enim is qui peccat, non
 peccare, sed rem bene ge-
 rere vult; perspicuum est,
 eum non facere id quod
 vult. Quid enim vult fur?
 Facere quod ei expediat.
 Ergo, si furari inutile ei
 est; quod vult, non facit.
 Omnis vero rationis parti-
 ceps anima offenditur re-

pugnantia: & quoad qui-
 dem hoc non intelligit, ef-
 se se in pugna; nihil eum
 prohibet, quo minus pu-
 gnantia faciat: sed, simul-
 ac intellexit, necesse est,
 ut a pugna desistat, atque
 ita eam fugiat, quemad-
 modum omnino necesse est
 a falso recederē eum, qui
 intellexerit esse falsum;
 quoad autem id sibi non per-

μένω ὅτι ψευδὲς ἐστὶ· μέχρι δ' ἂν τοῦτο οὐ
φαντάζεται, ὡς ἀληθεῖ ἐπινεύει αὐτῷ. Δεινὸς 4
οὖν ἐν λόγῳ, ὁ δ' αὐτὸς καὶ προτρεπτικὸς καὶ
ἐλεγκτικὸς, οὗτος, ὁ δυνάμενος ἐκάστῳ παρα-
δείξαι τὴν μάχην καθ' ἣν ἀμαρτάνει, καὶ
σαφῶς παραστήσαι πῶς ὁ θέλει οὐ ποιεῖ, καὶ
ὁ μὴ θέλει ποιεῖ. ἂν γὰρ τοῦτο δείξῃ τις, αὐ- 5
τὸς ἀφ' αὐτοῦ ἀποχωρήσει· μέχρι δὲ μὴ δεικ-
νύης, μὴ θαύμαζε· εἰ ἐπιμένει. κατορθώματος
γὰρ φαντασίαν λαμβάνων, ποιεῖ αὐτό. Διὰ 6
τοῦτο καὶ Σωκράτης ταύτῃ τῇ δυνάμει πεποι-
θὼς, ἔλεγεν· ὅτι, Ἐγὼ ἄλλον μὲν οὐδένα
εἰώθα παρέχειν μάρτυρα ὧν λέγω· ἀρκοῦμαι
δ' αἰεὶ τῷ προσδιαλεγόμενῳ, καὶ ἐκεῖνον ἐπιψη-
φίζω καὶ καλῶ μάρτυρα· καὶ εἰς ὧν οὗτος ἀρκεῖ
μοι ἀντὶ πάντων. Ἴδεις γὰρ, ὑπὸ τίνος λογικῇ 7

Υ 4

Ψυχὴ

persuasit, pro vero ei ad-
sentitur. Ergo validus ad
dicendum & cum ad adhor-
tandum, tum ad confutan-
dum, hic idem erit, qui
cuique ostendere pugnam
potest, qua fit ut ille pec-
cet; atque evidenter de-
monstrare, eum id quod
velit non facere, & id fa-
cere quod non velit. Cui
enim hoc demonstratum
fuerit, is ipse sua sponte
recedet: quoad autem non
ostenderis, mirari noli, in

proposito eum perseverare.
Quoniam enim recte fa-
ctum ipsi videtur, eo facit.
Quapropter & Socrates,
ista facultate fretus, di-
cebat: „Equidem eorum,
„quæ dico, nullum alium
„testem citare soleo, con-
„tentus semper eo quicum
„disputo: eum unum sen-
„tentiam rogo, & testem
„voco. Et unus ille mihi
„sufficit loco omnium.“
Norat scilicet, qua re mo-
veatur anima ratione præ-
dita;

ψυχὴ κινεῖται ἔξω, ἔπειτα ῥέψει, ἂν τὰ
 θέλη, ἂν τε μή. Λογικῶς ἡγεμονικῶς δεῖξον μά-
 χην, καὶ ἀποστήσεται, ἂν δὲ μὴ δεικνύης, αὐ-
 τὸς αὐτῶν μᾶλλον ἐγκάδει, ἢ τῷ μὴ πειθο-
 μένῳ.

ditā; eamque sicut lan- vero non ostenderis, te
 cem in libra, velit, nolit, ipsum potius accusato,
 deprimi. Ratione præditæ quam eum qui non obtem-
 menti ostendito repugnan- perat.
 tiam, & desistet: quod si

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Κ Ε Φ. α.

Π ε ρ ι Κ α λ λ ω π ι σ μ ο υ .

Εἰσιόντος τινὸς πρὸς αὐτὸν νεανίσκου ρητορικοῦ, περιεργότερον ἡττημένου τὴν κόμην, καὶ τὴν ἄλλην περιβολὴν κατακοσμοῦντος· Εἰπέ μοι, ἔφη, εἰ οὐ δοκοῦσί σοι κύνες τ' εἶναι καλοὶ τινες καὶ ἵπποι, καὶ οὕτω τῶν ἄλλων ζῶον ἕκαστον; Δοκοῦσιν, ἔφη· Οὐκοῦν καὶ ἄνθρωποι οἱ μὲν καλοὶ, οἱ δὲ αἰσχεροί; Πῶς γάρ οὐ; Πότερον οὖν κατὰ τὸ αὐτὸ ἕκαστα τούτων ἐν τῷ αὐτῷ γένει

Υ 5

γένηται

EPICTETI DISSERTATIONVM
AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBER III.

CAP. I.

De ornata.

Cum adolescens quidam videntur, & equi, aliaque Rhetoricæ studiosus ad item animalia? Videntur, eum accessisset, coma luxu- inquit. Ergo & homines riosius ornata, & reliqua alii pulcri, alii deformes? vestitu splendidiore: Dic. Quidni? Utrum igitur ex mihi, inquit, nonne tibi, dem ratione quælibet ho- & canes nonnulli pulcri rum in suo genere pulcra dici.

γίνει καλὰ προσεγορευόμεν, ἢ ἰδίως ἕκαστον;
 3 οὕτω δ' ὄψει αὐτό. ἐπειδὴ πρὸς ἄλλο μὲν ὁρῶ-
 μεν κύνα πεφυκότα, πρὸς ἄλλο δ' ἵππον, πρὸς
 ἄλλο δ', εἰ οὕτω τύχοι, αἰσθόνα· καθόλου μὲν
 οὐκ ἀτόπως ἀποφθάναιτ' ἂν τις ἕκαστον τῆνικαὺ-
 τα καλὸν εἶναι, ὅποτε κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
 κρείτιστ' ἔχει· ἐπεὶ δ' ἡ φύσις ἑκάστου διάφο-
 ρός ἐστι, διαφόρως εἶναί μοι δοκεῖ ἕκαστον αὐτῶν
 4 καλόν. ἢ γὰρ οὐ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὅπερ κύνα
 ποιεῖ καλόν, τοῦτο ἵππον αἰσχρόν· ὅπερ δ' ἵπ-
 πον καλόν, τοῦτο κύνα αἰσχρόν· εἰ γὰρ διάφοροι
 5 αἱ φύσεις εἰσιν αὐτῶν. Ἔοικε. Καὶ γὰρ τὸ παγ-
 κρατιαστὴν οἶμαι ποιοῦν καλόν, τοῦτο παλαιστὴν
 οὐκ ἀγαθόν ποιεῖ· δρομέα δὲ, καὶ γελοιότατον.
 καὶ ὁ πρὸς πενταθλίαν καλός, ὁ αὐτὸς οὗτος
 6 πρὸς πάλην αἰσχιστος. Οὕτως, ἔφη. Τί οὖν ποι-
 εῖ ἄνθρωπον καλόν, ἢ ὅπερ τῷ γένει καὶ κύνα
 καὶ

discoimus, an peculiariter
 singula? Id vero sic intel-
 liges. Quandoquidem ad
 alia natum esse canem vide-
 mus, equum ad alia, item
 verbi causa lusciniā ad
 alia; in universum quidem
 haud absurde pronunciabi-
 mus; tam singula esse pul-
 cra; cum pro naturā suā
 optime se habuerint; cum
 verō natura ejusque di-
 versa sit, diversa etiam
 ratione quodlibet eorum
 mihi pulcrum esse vide-
 tur. Nonne? Adsentieba-

tur. Ergo, quod canem
 facit pulcrum, id equum
 turpem; quod vero equum
 pulcrum, id canem defor-
 mem; siquidem eorum na-
 turæ sunt diversæ. Sic vi-
 detur. Recte: quod enim
 pancratiastam pulcrum fa-
 cit, hoc luctatorem, puto,
 non bonum facit; curso-
 rem vero, etiam valde ri-
 diculum: & qui ad quin-
 quercium pulcer est, idem
 ad luctam turpissimus fue-
 rit. Sic est, inquit. Quid
 ergo pulcrum facit homi-
 nem,

καὶ ἵππον; Τοῦτο, ἔφη. Τί οὖν ποιεῖ κύνα κα-
λόν; Ἡ ἀρετὴ ἢ κυνὸς παρούσα. Τί ἵππον; Ἡ
ἀρετὴ ἢ ἵππου παρούσα. Τί οὖν ἄνθρωπον; Μὴ
ποθ' ἢ ἀρετὴ ἢ ἀνθρώπου παρούσα; Καὶ σὺ οὖν 7
εἰ θέλεις καλὸς εἶναι, νεανίσκε, τοῦτο ἐκπύου, τὴν
ἀρετὴν τὴν ἀνθρωπικὴν. Τίς δ' ἐστὶν αὕτη; Ὅρα 8
τίνας αὐτὸς ἐπαινεῖς, ὅταν δίχα πάθους τινὰς
ἐπαινῇς· πότερα τοὺς δικαίους, ἢ τοὺς ἀδίκους;
Τοὺς δικαίους. Πότερον τοὺς σώφρονας, ἢ τοὺς
ἀκολάστους; Τοὺς σώφρονας. Τοὺς ἐγκρατεῖς δ',
ἢ τοὺς ἀκρατεῖς; Τοὺς ἐγκρατεῖς. Οὐκοῦν τοί 9
οὗτόν τινα ποιῶν σαυτὴν, εἶπῃ ὅτι καλὸν ποιήσεις·
μέχρι δ' ἂν τούτων ἀμελήῃς, αἰσχρὸν σ' εἶναι
ἀνάγκη, καὶ πάντα μηχανᾶς ὑπὲρ τοῦ φαί-
νεσθαι σε καλόν.

Ἐντεῦθεν οὐκέτι ἔχω σοί πῶς εἶπω· ἂν τε γὰρ 10
λέγω αὖ φρονῶ, ἀνιάσω σε, καὶ ἐξελθὼν τάχα
οὐδ'.

nem, nisi id quod in suo
genere & canem & equum?
Id ipsum; inquit. Quid er-
go pulcrum facit canem?
Virtus canis si ei insit.
Quid equum? Virtus equi
si insit. Quid ergo homi-
nem? Nonne, virtus ho-
minis si insit? Et tu ergo,
adolescentule, si pulcher
esse vis, in isto elaborato,
ut virtute humana sis præ-
ditus. Quæ autem illa est?
Vide quosnam ipse laudas,
cum citra animi perturba-
tionem aliquos laudas: ju-

stosne an injustos? Justos.
Utrum moderatos, an in-
temperantes? Moderatos.
Continentes, an inconti-
nentes? Continentes. Er-
go si talem te præstiteris,
videbis te pulcrum te red-
diturum; quoad autem hæc
neglexeris, turpem te esse
necesse est, etiam si ad ex-
ornandum formam nihil
prætermiseris.

Quod superest, non ha-
beo quomodo tecum agam;
sive enim quæ sentio dixe-
ro, molestia te adficiam,
&

- οὐδ' εἰσελεύσῃ· ἂν τε μὴ λέγω, ὅρα οἷον ποιήσω, εἰ σὺ μὲν ἔρχῃ πρὸς ἐμὲ ὠφελήθησάμενος, ἐγὼ δ' οὐκ ὠφελήσω σ' οὐδέν· καὶ σὺ μὲν ὥς πρὸς Φιλόσοφον, ἐγὼ δ' οὐδέν ἐρῶ σοι ὥς
- 11 Φιλόσοφος. Πῶς δὲ καὶ ὠμόν ἐστι πρὸς αὐτόν σε, τὸ περιιδεῖν ἀνεπανόρθωτον; ἂν ποθ' ὕστερον φρένας σχῆς, εὐλόγως μοι ἐγκαλέσης. Τί εἶδεν ἐν
- 12 ἐμοὶ ὁ Ἐπίκτητος, ἵνα βλέπων με τοιοῦτον εἰσερχόμενον πρὸς αὐτόν, οὕτως αἰσχρῶς ἔχοντα, περιιδῇ, καὶ μηδέποτε μηδὲ ῥῆμα εἶπῃ; Οὕτω μου
- 13 ἀπέγνων; νέος οὐκ ἦμην; οὐκ ἦμην λόγου ἀκουστικός; πᾶσαι δ' ἄλλοι νέαι ἐφ' ἡλικίας πολλὰ
- 14 τοιαῦτα διαμαρτάνουσι; Τινά πρὶν ἀκούω. Πολέμωνα ἐξ ἀκολαστοτάτου νεανίσκου τῆσάυτην μεταβολὴν μεταβαλεῖν. ἔστω, οὐκ αἰτέό με. Πολέμωνα ἔσεσθαι· τὴν μὲν κόμην ἐδύνατό μου
- διορ-

& egressus forte numquam reverteris; siue non dixerō, vide quid faciam, si tu capiendi fructus causā me conveneris, ego vero nihil tibi profuero; ac tu tamquam ad philosophum accesseris, ego vero nihil philosopho dignum tibi dixerō. Quam vero etiam crudeliter a me in te actum fuerit, si incorrectum te neglexerō? Quod si quando post prudentior eris factus, merito me accusabis. Quid in me vidit Epictetus, ut, cum me talem

„ad se ingressum cerneret, „tam turpiter adfectum, „negligeret, nec umquam „ne verbum quidem ullum „ad me faceret? Adeo ne „de me desperavit? nonne „juvenis eram? nonne „eram doctrinæ cupidus? „quot vero alii adolescen- „tes hac ætate talia multa „delinquant? Audio Pole- „monem quemdam olim, „e luxuriosissimo continen- „tissimum esse factum. Esto, „non putaverit me Polemo- „nem fore; comam qui- „dem meam corrigere pot- „erat;

διορθῶσαι, τὰ δὲ περιάρματα μου περιελῖν;
 ψιλούμενόν με παῦσαι ἠδύνατο. ἀλλὰ βλέπων
 με τίνος εἶπω σχῆμα ἔχοντα, ἐσιώπα. Ἐγὼ οὐ 15
 λέγω τίνος ἐστὶ τὸ σχῆμα τοῦτο· σὺ δ' αὐτὸ
 ἐρεῖς τόθ' ὅταν εἰς ἑαυτὸν ἔλθῃς, καὶ γνώσῃ οἷόν
 ἐστι, καὶ τίνες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι.

Τοῦτό μοι ὕστερον ἦν ἐγκαλῆς, τί ἔξω ἀπο- 16
 λογήσασθαι; Ναί· ἀλλ' ἐρῶ, καὶ οὐ πεισθή-
 σεται. Τῷ γάρ Ἀπόλλωνι ἐπείσθη ὁ Λαῖος;
 οὐκ ἀπελθὼν καὶ μεθύσθεις, χαίρειν εἶπε τῷ
 χρησμῷ; τί οὖν; παρὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἀπόλλων τὰς ἀληθείας; Καί τοι ἐγὼ μὲν
 οὐκ οἶδα, οὐτ' εἰ πεισθήσῃ μοι, οὐτ' εἰ μή· 17
 ἐκεῖνος δ' ἀκριβέστατα ἦδει, ὅτι οὐ πεισθή-
 σεται, καὶ ὅμως εἶπε. Διὰ τί δ' εἶπε; Διὰ 18
 τί δὲ Ἀπόλλων ἐστὶ; διὰ τί δὲ χρησμάδει;
 διὰ τί δ' εἰς ταύτην τὴν χώραν ἑαυτὸν κατα-
 τέτα-

nerat; poterat torques &
 „monilia a me auferre;
 „efficere poterat, ut desi-
 „nerem pilos mihi evellen-
 „dos curare. Sed cum vi-
 „deret me nescio quo præ-
 „ditum habitu, tacebat.“
 Ego non dico cujus sit iste
 habitus: tu vero ipse id di-
 ces, tum, cum in te de-
 scenderis; & intelliges,
 qualis sit, & qui eum usur-
 pent.

Hæc si posthac mihi ob-
 jeceris, quid habebō, quo
 me defendam? Enimvero

dicam, non obtemperatu-
 rus erat? At Apollini ne
 obtemperavit Laius? non-
 ne digressus, atque ine-
 briatus, valere jussit oracu-
 lum? Quid ergo? hæcne
 de causâ veritatem reticuit
 Apollo? Atqui ego qui-
 dem, sisne obtemperaturus
 mihi, an non, ignoro: ille
 vero certissime norat, il-
 lum non obtemperaturum
 esse; & tamen dixit. Cur
 vero dixit? Cur vero
 Apollo est? cur reddit
 oracula? cur locum istum
 sibi vindicavit, ut vates
 esset,

τέταχεν, ὥστε μάντις εἶναι, καὶ πηγή τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔρχεσθαι τοὺς ἐκ τῆς οἰκουμένης; διὰ τί δὲ προγέγραπται τὸ ΓΝΩΘΙ ΣΑΤΤΟΝ, μηδενὸς αὐτὸ νοοῦντος;

- 19 Σωκράτης πάντας ἔπειθε τοὺς προσιόντας, ἐπιμελεῖσθαι ἑαυτῶν; Οὐδὲ τὸ χιλιοστὸν μέρος. Ἄλλ' ἔμως, ἐπειδὴ εἰς ταύτην τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ Δαιμονίου, ὥς φησιν αὐτὸς, κατετάχθη, μηκέτι ἐξέλιπεν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς δικαστάς τί λέγει;
- 20 Ἄν μ' ἀφῆτε, φησὶν, ἐπὶ τούτοις, ἵνα μηκέτι ταῦτα πράσσω ἅ νῦν, οὐκ ἀνέξομαι, οὐδ' ἀνήσω· ἀλλὰ καὶ νέω καὶ πρεσβυτέρω, καὶ ἀπλῶς αἰεὶ τῷ ἐντυγχάνοντι προσελθὼν, πεύσομαι ταῦτα ἅ καὶ νῦν πυνθάνομαι· πολὺ δὲ μάλιστα ὑμῶν, φησὶ, τῶν πολιτῶν, ὅτι ἐγλυτέρω μου γένει ἐστέ.
- 21 Οὕτω περίερχας εἰ, ὦ Σώκρατες, καὶ πολὺ πράγ-

esset, ac fons veritatis, & a toto terrarum orbe confuleretur? cur vero in templi vestibulo scriptum est, ΝΟΣΚΕΤΕΙΠΣΟΝ, quamvis nemo animum advertat?

An Socrates omnibus iis, qui eum conveniebant, persuasit, ut semetipsos curarent? Ne millesimo quidem cuique. Sed tamen, cum, ut ipse adfirmat, munus hoc a Deo sibi adtributum haberet, in eo non

cessavit. Sed & apud iudices quid ait? „Si me, inquit, ea conditione absolvetis, ut hæc posthac non faciam quæ nunc facio, non feram, neque desistam: sed & juvenes, & senes, denique obvios quosque adgrediar, ea rogaturus quæ nunc rogo: imprimis autem vos cives, quod mihi genere conjunctiores estis.“ Adeone curiosus es, Socrates, & rebus alienis te immiscendi studia duceris? quid

πράγμων; τί δὲ σοὶ μέλει τί ποιούμεν; Οἷον
καὶ λέγεις; κοινωνός μου ὦν καὶ συγγενής, ἀμέ-
λεις σεαυτοῦ, καὶ τῇ πόλει παρέχεις πολίτην
κακόν, καὶ τοῖς συγγενέσι συγγενῇ, καὶ τοῖς
γείτοσι γείτονα. Σὺ οὖν τίς εἶ; Ἐνταῦθα μέγα 22
ἐστὶ τὸ εἰπεῖν, ὅτι, Οὗτός εἰμι, ᾧ δεῖ μέλειν
ἀνθρώπων. οὐδὲ γὰρ λέοντι τὸ τυχόν βοῖδιον τολ-
μᾶ ἀντιστῆναι· ἂν δ' ὁ ταῦρος προσελθὼν ἀνθί-
σσηται, λέγε αὐτῷ, ἂν σοι δόξη, Σὺ δὲ τίς
εἶ; καὶ, Τί σοὶ μέλει; Ἄνθρωπε, ἐν παντὶ γένει 23
φύεται τι ἑξαιρετόν· ἐν βουσὶν, ἐν κυσὶν, ἐν με-
λίσσαις, ἐν ἵπποις. Μὴ δὴ λέγε τῷ ἑξαιρέτῳ,
Σὺ οὖν τίς εἶ; εἰ δὲ μὴ, ἔρεϊ σοι φωνήν ποθεν
λαβών· Ἐγὼ εἰμι τοιοῦτον, οἷον ἐν ἱματίῳ πορ-
φύρα· μή μ' ἀξίου ὁμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις· ἢ τῇ
φύσει μου μέμφου, ὅτι με διαφέροντα παρὰ τοὺς
ἄλλους ἐποίησε.

Τί

quid tua refert quid nos
agamus? „Quid tandem di-
cis? cum sis meus sodalis
„& cognatus, te ipse ne-
gligis, & reipublicæ ma-
lum civem præstas, co-
gnatis cognatum, & vici-
nis vicinum malum.“ —
Tu ergo quis es? — Hic
loci magnum est profiteri,
eum esse me, cui homines
curæ esse debeant. Neque
enim leoni quælibet bucu-
la resistere audet: si vero
taurus illi ire obviam at-
que resistere ausus fuerit,

dic, si videbitur, illi, Tu
vero quis es? quid ad te
adtinet? Homo, in quolibet
genere eximium aliquid
nascitur; in bobus, in ca-
nibus, in apibus, in equis.
Noli ergo dicere eximio,
Tu ergo quis es? Alioqui,
si vocem alicunde accepe-
rit, dicet tibi: Talis ego
sum, qualis in vestimentis
est purpura: noli postulare,
ut sim aliorum similis: nec
naturam meam increpa,
quod me ab aliis diversum
fecerit.

Quid

- 24 Τί οὖν; ἐγὼ τοιούτος; Πόθεν; Σὺ γὰρ τοιούτος, οἷος ἀκούειν τάληθῃ; Ὁφείλεν. Ἀλλ' ὁμῶς ἐπεὶ πῶς κατέκρινθῃ πώγωνα ἔχειν πολὺν, καὶ τρίβωνα, καὶ σὺ εἰσέρχῃ πρὸς ἐμὲ ὥς πρὸς Φιλόσοφον, οὐ χρήσομαι σοι ὁμῶς, οὐδ' ἀπογνωστικῶς, ἀλλ' ἐρῶ. Νεανίσκε; τίνα θέλεις καλὸν ποιεῖν; γνῶθι, πρῶτον τίς εἶ, καὶ
 25 οὕτω κόσμει σεαυτόν. Ἄνθρωπος εἶ. τοῦτο δ' ἐστὶ θνητὸν ζῶον, χρηστικὸν φαντασίαις λογικῶς. Τὸ δὲ λογικῶς, τί ἐστὶ; Φύσει ὁμολογούμενως, καὶ τελείως. Τί οὖν ἐξαιρετὸν ἔχεις; τὸ ζῶον; Οὐ. Τὸ θνητόν; Οὐ. Τὸ χρηστικὸν
 26 φαντασίαις; Οὐ. Τὸ λογικὸν ἔχεις ἐξαιρετὸν; τοῦτο κόσμει καὶ καλλώπιζε. τὴν κόμην δ' ἄφες.
 27 τῷ πλάσαντι ὥς αὐτὸς ἠθέλησεν. Ἄγε, τίνας ἄλλας ἔχεις προσηγορίας; Ἄνῃς εἶ, ἢ γυνή; Ἄνῃς. Ἄνδρα οὖν καλλώπιζε, μὴ γυναῖκα.
 ἐκείνη

Quid ergo? egone talis sum? Multum abest. Tu vero is es, qui verum audire sustineas? Utinam. Verumtamen quandoquidem ad hoc fere condemnatus sum, ut canam barbam alam, & pallium gestem, tuque me ut philosophum accessisti; non te crudeliter, neque tamquam desperatum tractabo, sed dicam: Adolescens, quemnam vis pulcrum facere? cognosce prius, quis sis; ac tum te ornato. Homo es, hoc est, animal

mortale, quod visis cum ratione utitur. Quid vero est hoc, cum Ratione? Naturæ convenienter, ac perfecte. Quid ergo eximium habes? Animal? Non. Mortale? Non. Uti visis? Non. Rationem habes eximiam; hanc ornato & expolito: comam vero relinquo ei qui illam finxit, ut ipse voluit. Age, quasnam alias habes adpellationes? Vir es, an mulier? Vir. Virum igitur orna, non mulierem. Illa, natura lævis est, ac delicata;

ἐκείνη φύσει λεία γέγονε, καὶ τρυφερά· καὶ
 ἔχη τρίχας πολλὰς, τέρας ἐστὶ, καὶ ἐν τοῖς
 τέρασιν ἐν Ῥώμῃ δέικνυται. τοῦτο δ' ἐπ' ἀνδρὲς 28
 ἐστὶ τὸ μὴ ἔχειν. καὶ μὲν φύσει μὴ ἔχη, τέρας
 ἐστίν· ἀνδρὶ δ' αὐτὸς ἑαυτοῦ ἐκκόπτῃ καὶ ἀποτίλ-
 λῃ, τί αὐτὸν ποιήσομεν; ποῦ αὐτὸν δείξομεν;
 καὶ τί προγράψομεν; Δείξω ὑμῖν ἀνδρα, ὅς θε-
 λει μᾶλλον γυνὴ εἶναι ἢ ἀνὴρ. Ὡς δεινοῦ θεά- 29
 ματος! Οὐδεὶς οὐχὶ θαυμάσει τὴν προγρα-
 φήν; Νῆ τὸν Δία, οἶμαι ὅτι αὐτοὶ οὐ τιλλόμε-
 νοι, εὐ παρακολουθοῦντες ὅτι τοῦτ' αὐτό ἐστιν
 ὃ ποιοῦσι, ποιοῦσιν. Ἀνθρώπε, τί ἔχεις ἐγ- 30
 καλέσαι σου τῇ φύσει; Ὅτι σε ἀνδρα ἐγέννησε;
 Τί οὖν; πάσας ἔδει γυναῖκας γεννῆσαι; καὶ τί
 ἂν ὄφελος ἦν σοι τοῦ κοσμεῖσθαι; τίνι ἂν ἐκοσ-
 μοῦ, εἰ πάντες ἦσαν γυναῖκες; Ἀλλ' οὐκ ἀρέ- 31
 σκει σοι τὸ πραγματίον· ὅλον δὲ ὅλων αὐτὸ
 ποιή-

cata; & si multos pilos habuerit, monstrum est, et Romæ inter monstra ostenditur. Idem fit in viro, si non habeat: qui si natura non habuerit, monstrum est: si ipse sibi eos abraferit atque evellerit, quid illi faciemus? ubi eum ostendemus? quo titulo eum proscribemus? Ostendam vobis virum, qui mulier quam vir esse mavult! O fœdum spectaculum! Nemo non miraturus est

istam inscriptionem. Mediusfidius opinor eos ipsos, qui comas evellunt, si intelligerent esse hoc ipsum quod faciunt, non facturos. Homo, quid est, cur naturam tuam accusas? An, quod virum te genuit? Quid ergo? num mulieres tantum gignendæ fuerunt? & quæ tibi fuisset utilitas ornatus? cui te ornasses, si omnes mulieres fuissent? At tibi hæc res non placet? Totam igitur prorsus

ποίητόν· ἄρον — — τί ποτ' ἐκεῖνος; — — τὸ
 αἶτιον τῶν τριχῶν· ποίησον· εἰς ἅπαντα· σαυτὸν
 32 γυναῖκα, ἵνα μὴ πλανώμεθα· μὴ τὸ μὲν ἡμῖσι
 33 ἀνδρὲς, τὸ δ' ἡμῖσι γυναικός. Τίνι θέλεις ἀρέ-
 σαι; Τοῖς γυναικαρίοις; Ὡς ἀνὴρ αὐτοῖς ἀρε-
 σον. Ναί· ἀλλὰ τοῖς λείοις χαίρουσι. Οὐκ
 ἀπάγξῃ; καὶ εἰ τοῖς κιναιδοῖς ἔχαιρον, ἐγένου
 34 ἂν κιναιδός; Τοῦτό σοι τὸ ἔργον ἐστίν; ἐπὶ
 τοῦτο ἐγεννήθης, ἵνα σοὶ αἱ γυναῖκες αἱ ἀκό-
 35 λαστοὶ χαίρωσι; Τοιοῦτόν σε θῶμεν πολίτην
 Κορινθίων; καὶ οὕτω τύχη, ἀστυνόμαν, ἢ ἐφή-
 35 βαρχον, ἢ στρατηγόν; ἢ ἀγωνοθέτην; Ἄγε,
 καὶ γαμήσας τίλλεσθαι μέλλεις; — Τίνι, καὶ ἐπὶ
 τί; Καὶ παῖδια ποιήσας, εἴτα καὶ κεῖνα τίλλ-
 λόμενά ἡμῖν εἰσάξεις εἰς τὰ πολίτευμα; Καλὸς
 πολίτης, καὶ βουλευτής, καὶ ῥήτωρ, τοιοῦτους δεῖ
 νέους

abjice: tolle illud — —
 quonam nomine adpella-
 bo? — — quod est causa
 istorum pilorum; per om-
 nia in mulierem te trans-
 formato, ne decipiamur.
 Noli semissem viri, & se-
 missem mulieris tenere.
 Cui studes placere? Mu-
 lierculis? Ut vir eis place-
 to. Recte sane: verum
 glabris illæ delectantur.
 Non te suspendes? si ci-
 nædis delectarentur, fie-
 resne cinædus? Num istud
 tuum munus est? num ad
 hoc natus es, ut impu-

dicæ mulieres te delecten-
 tur? Talis enim sis, civem-
 ne te constituemus Corin-
 thiorum, & si ita res tu-
 lerit, urbis etiam præfe-
 ctum, aut adolescentiæ
 principem, aut præto-
 rem, ludorumve præsi-
 dem? Age, postquam uxo-
 rem duxeris, etiam tum
 pilos velles? Cujus in gra-
 tiam? & quo fine? Et
 cum liberos procrearis,
 eos deinde quoque gla-
 bros in civitatem induces?
 O pulcrum civem & sena-
 torem, & oratorem! Ta-
 lesne

νέους εὐχέσθαι ἡμῖν φύεσθαι καὶ ἀνατρέ-
φεισθαι;

Μή· τοὺς Θεοὺς σοι, νεανίσκῃ. ἀλλ' ἀπαξ 36
ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἀπελθὼν σαυτῷ
εἰπὲ, Ταῦτά μοι Ἐπίκτητος οὐκ εἶρηκε· (πότεν
γὰρ ἐκείνῳ;) ἀλλὰ Θεὸς τίς ποτ' εὐμενὴς δι'
ἐκείνου. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπῆλθεν Ἐπικτήτῳ ταῦτα
εἰπεῖν, οὐκ εἰωθότι λέγειν πρὸς οὐδένα. Ἄγε οὖν, 37
τῷ Θεῷ πεισθῶμεν, ἵνα μὴ θεοχόλωτοι ᾖμεν.
Οὐ· ἀλλ' ἂν μὲν κόραξ κρυγάζων σημαίνει σοί
τι, οὐχ ὁ κόραξ ἐστὶν ὁ σημαίνων, ἀλλ' ὁ
Θεὸς δι' αὐτοῦ· ἂν δὲ δι' ἀνθρωπίνης φωνῆς ση-
μαίνει τι, τὸν ἀνθρώπον οὐ ποιήσει λέγειν σοι
ταῦτα, ἵνα γνῷς τὴν δύναμιν τοῦ δαιμονίου, ὅτι
τοῖς μὲν οὕτως, τοῖς δ' ἐκείτως σημαίνει, περὶ
δὲ τῶν μεγίστων καὶ κυριωτάτων, διὰ καλλί-
στου ἀγγέλου σημαίνει; Τί ἐστὶν ἄλλο ὃ λέγει 38
ὁ ποιητής·

Z 2

— Ἐπεὶ

lesne optandum est ut na-
scantur nobis juvenes alan-
turque!

Non; per Deos, adole-
scens! Quin potius, semel
hac oratione audita, di-
gressus dic ipse tibi: „Hæc
„Epictetus mihi non dixit:
„unde enim ille? sed Deus
„aliquis propitius per il-
„lum. Neque enim in
„mentem Epicteto venisset
„hæc dicere, cum nemine
„ita disputare solito. Age
„ergo, Deo pareamus, ne
„vindictam ejus in nos

„provocemus.“ — Non:
sed corvus quidem si croci-
tando aliquid tibi significat,
non corvus est qui signifi-
cet, sed Deus per eum:
si vero per hominis vocem
aliquid significat, non fa-
ciet ut homo ea tibi dicat,
quo vim cognoscas Dei,
qui aliis hac, aliis alia ra-
tione significet, res vero
maximas maximique mo-
menti per pulcerrimum
nuncium significet? Quid
est aliud, quod Poeta di-
cit:

— Quo.

— Ἐπεὶ πρό οἱ εἶπομεν ἡμεῖς,
 Ἑρμείαν πέμψαντες εὐσκοπον Ἀργειφόντην,
 Μήτ' αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάσθαι ἄκοιτιν.

39 Ὁ Ἑρμῆς καταβάς ἔμελλεν αὐτῷ λέγειν ταῦτα;
 καὶ σοὶ νῦν λέγουσιν οἱ Θεοὶ ταῦτα, Ἑρμείαν
 πέμψαντες διάκτορον Ἀργειφόντην· Μὴ ἐκστρέ-
 φειν τὰ καλῶς ἔχοντα, μηδὲ περιεργάζεσθαι·
 ἀλλ' ἀφεῖναι τὸν ἄνδρα, ἄνδρα· τὴν γυναῖκα,
 γυναῖκα· τὸν καλὸν ἄνθρωπον ὡς καλὸν ἄνθρω-
 40 πον, τὸν αἰσχρὸν ὡς ἄνθρωπον αἰσχρὸν. ὅτι οὐκ εἰ
 κρέας, οὐδὲ τρίχες, ἀλλὰ προαίρεσις· ταύτην ἄν-
 41 σχῆς καλὴν, τότε ἔση καλὴς. Μέχρι δὲ νῦν οὐ
 τολμῶ σοὶ λέγειν, ὅτι αἰσχρὸς εἶ. δοκεῖς γάρ
 42 μοι πάντα θέλειν ἀκοῦσαι, ἢ τοῦτο. Ἀλλ' ὄρα,
 τί λέγει Σωκράτης τῷ καλλίστῳ πάντων καὶ
 ὠραιστάτῳ Ἀλκιβιάδῃ· Πειρῶ οὖν καλὸς εἶναι.
 Τί

— Quoniam nos illi
 praediximus,
 Mercurio misso speculato-
 re Argicidā:
 Neque ipsum occide, nec
 duc uxorem.

Mercurius caelo descen-
 dens hæc ei dicturus erat?
 Etiam tibi nunc Dii hæc
 dicunt, Mercurio misso in-
 ternuncio Argicidā: „Ne
 „inverte quæ recte se ha-
 „bent; neque temere ne-
 „gotium tibi in eis facesse:
 „sed virum virum esse si-
 „nas, mulierem mulierem:

„formosum hominem, ut
 „formosum hominem; de-
 „formem ut hominem de-
 „formem. Quandoquidem
 „neque caro es, neque pi-
 „ll; sed mens ratione præ-
 „dita: hanc si pulcram
 „habueris, tunc eris pul-
 „cer.“ — Sed hastenus qui-
 dem dicere tibi non audeo,
 deformem te esse: quidvis
 enim libentius auditurus
 videris, quam hoc. Sed
 vide, quid Socrates dicat
 omnium pulcerrimo & ele-
 gantissimo Alcibiadi: Da,
 inquit, operam, ut formo-
 sus

Τί αὐτῷ λέγει; Πλάσσε σου τὴν κόμην, καὶ τίλ-
 λε σου τὰ σκέλη; Μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ κῶσμε
 σοῦ τὴν προαίρεσιν; ἔξαιρε τὰ φαῦλα δόγματα.
 Τὸ σωματίον οὖν πῶς; Ὡς πέφυκεν. Ἀλλῶ 43
 τούτων ἐμέλησεν· ἐκείνῳ ἐπίτρεψον. Τί οὖν; ἀκά, 44
 θάρτον δεῖ εἶναι; Μὴ γένοιτο. ἀλλ' ὅς εἰ καὶ
 πέφυκας, τοῦτον κάθαιρε· ἄνδρα, ὡς ἄνδρα κα-
 θάρτιον εἶναι· γυναῖκα, ὡς γυναῖκα· παιδίον, ὡς
 παιδίον. Οὐ· ἀλλὰ καὶ τοῦ λέοντος ἐκτίλ- 45
 λωμεν τὴν κόμην, ἵνα μὴ ἀκάθαρτος ᾖ· καὶ τοῦ
 ἀλεκτρυόνος τὸν λόφον· δεῖ γὰρ καὶ τοῦτον κα-
 θάρτιον εἶναι. Ἀλλ' ὡς ἀλεκτρυόνα, καὶ ἐκείνον
 ὡς λέοντα, καὶ τὸν κυνηγετικὸν κύνα ὡς κυνη-
 γητικόν.

Z 3

ΚΕΦ.

sis sis. Quid ei dicit?
 Finge comam tuam, & cru-
 ra velle tua! Absit. Sed
 orna mentem tuam; prava
 decreta abijce! De corpo-
 re igitur quid faciendum?
 Sic tractandum est, ut ejus
 natura fert. Alii cuidam
 hæ res curæ sunt; ei per-
 mitte. Quid ergo? im-
 mundum esse oportet? Ab-
 sit: sed, quæ es, & quem
 natura te esse jussit, eum

purgato: virum, ut vir sit
 mundus; mulierem, ut
 mulier, puerum, ut puer.
 Non: immo etiam leonis
 jubam evellamus, ne sit
 immundus: & galli galli-
 nacei cristam; nam & hunc
 mundum esse decet. Re-
 cte: sed ut gallum gallina-
 ceum; & illum, ut leo-
 nem; & canem venaticum,
 ut venaticum.

ΚΕΦ. Β.

Περὶ τοῦ τίνα ἀσκεῖσθαι δεῖ τὸν Προκόψαντα καὶ,
ὅτι τῶν κυριωτάτων ἀμελοῦμεν.

Τρεῖς εἰσι τόποι, περὶ οὓς ἀσκηθῆναι δεῖ τὸν
ἐσόμενον καλὸν καὶ ἀγαθόν· ὁ περὶ τὰς ὀρέξεις
καὶ τὰς ἐκκλίσεις, ἵνα μὴ τ' ὀρεγόμενος ἀπο-
2 τυγχάνῃ, μὴτ' ἐκκλίνων περιπίπτῃ· ὁ περὶ τὰς
ὀρμαὶς καὶ ἀφορμαῖς, καὶ ἀπλῶς ὁ περὶ τὸ καθῆ-
κον, ἵνα τάξῃ, ἵνα εὐλογίστως, ἵνα μὴ ἀμελῶς·
τρίτος ἐστίν, ὁ περὶ τὴν ἀνεξαπατησίαν καὶ ἀναι-
καιότητα, καὶ ὅλως ὁ περὶ τὰς συγκαταθέσεις.
3 Τούτων κυριώτατος, καὶ μάλιστα ἐκείγων ἐστίν ὁ
περὶ τὰ πάθη. πάθος γὰρ ἄλλως οὐ γίνεται, εἰ
μὴ ὀρέξεως ἀποτυγχανούσης, ἢ ἐκκλίσεως περιπί-
πτούσης. οὗτός ἐστιν ὁ ταραχὰς, θορύβους, ἀτυ-
χίας,

C A P. II.

*Quae exercenda sint Proficienti; item, Præcipua
a nobis negligi.*

Tres sunt loci, in quibus
exerceri oportet eum, qui
vir bonus & sapiens sit fu-
turus: primus in Adpeti-
tione inest, & Averfatio-
ne; ut neque adpetendo
frustretur, nec averfando
in id incidat quod non
vult: alter, in Impetu ad
actionem capiendū aut re-
tinendo, & omnino in ser-
vando Officio; ut ordine,
ut considerate, ut non ne-
gligenter in quaque re ver-

semur: tertius locus in eo
inest, ut ab errore & te-
meritate in judicando ca-
veamus, & verbo ut di-
cam, in Adfensionibus.
Horum præcipuus, & cum
primis necessarius, est is,
qui in animi Perturbationi-
bus versatur. Perturbatio
enim aliter non fit, nisi
cum aut frustatur adpeti-
tio, aut quod averfaris
non evitatur. Hic est lo-
cus, qui turbas, tumultus,
infe-

χίας, ὁ δυστυχίας ἐπιφέρειν· ὁ πένθη, οἰμωγὰς, φθόνους· ὁ φθονερούς, ὁ ζηλοτύπους ποιῶν δι' ὧν οὐδ' ἀκούσαι λόγων δυνάμεθα. Δεύτερος ἐστίν, 4 ὁ περὶ τὸ καθῆκον. οὐ δὲ γὰρ με εἶναι ἀπαθῆ ὥς ἀνδριάντας, ἀλλὰ τὰς σχέσεις τηροῦντα τὰς φυσικὰς καὶ ἐπιθέτους, ὥς εὐσεβῆ, ὥς υἱόν, ὥς ἀδελφόν, ὥς πατέρα, ὥς πολίτην.

Τρίτος ἐστίν, ὁ ἥδη τοῖς προκόπτουσιν ἐπι- 5 βάλλων, ὁ περὶ τὴν αὐτῶν τούτων ἀσφάλειαν, ἵνα μὴδ' ἐν ὕπνοις λάθῃ τις ἀνεξέταστος παρελθούσα φαντασία, μὴδ' ἐν οἰνώσει, μὴδ' μελαγχολῶντος. Τοῦτο ὑπὲρ ἡμᾶς, φησὶν, ἐστίν. Οἱ 6 δὲ νῦν φιλόσοφοι, ἀφέντες τὸν πρῶτον τόπον καὶ τὸν δεύτερον, καταγίνονται περὶ τὸν τρίτον μεταπίπτοντας, ἡρώτησθαι περαινόντας, ὑποθετικούς, ψευδομένους. Δεῖ γὰρ, φησὶ, καὶ 7 ἐν ταῖς ὕλαις ταύταις γεγόμενον διαφυλάξαι τὸ

Z 4

ἀνεξα-

infelicitates, calamitates, luctum, gemitus, invidiam gignit; qui invidos & obtretractores efficit; quo fit, ut ne audire quidem doctrinae praecepta possimus. Alter locus circa Officia versatur. Neque enim me ita adfectibus vacare oportet, ut statuum; sed ita, ut relationes tacear, cum naturales; tum accersitas; ut homo pius, ut filius, ut frater, ut pater, ut civis.

Tertius locus est, qui

jam ad eos qui proficiunt pertinet; de harum rerum firmitate, ne vel dormienti visum aliquod temerarium obrepat, vel in vino, vel in melancholia. Hoc supra nos, ait, est. Nostrae vero aetatis philosophi, primo & secundo loco omisso, in tertio unice versantur: argumentationes tractant versabiles, interrogando concludentes, hypotheticas, mentientes.

Aiunt enim, etiam in his

materialis versanti curandum esse

ἀνεξαπάτητον. Τίνα; Τὸν καλὸν καὶ ἀγαθόν.
 8 Σοὶ οὖν τοῦτο λείπει· τὰς ἄλλας ἐκπεπόνηκας;
 1 περὶ περμάτιον ἀνεξαπάτητος εἶ; εἰάν ἴδης κο-
 2 ράσιον καλόν, ἀντέχεις τῇ φαντασίᾳ; ἂν ὁ
 3 γείτων σου κληρονομήσῃ, οὐ δάκνῃ; νῦν οὐδὲν
 9 ἄλλο σοι λείπει· ἢ ἀμεταπώσια; Τάλας, αὐτὰ
 2 ταῦτα τρέμων μανθάνεις, καὶ ἀγωνιῶν, μή τις
 3 σου καταφρονήσῃ· καὶ πυνθανόμενος, μή τις τι
 10 περὶ σοῦ λέγῃ. Καὶν τις ἐλθὼν εἶπῃ σοι, ὅτι,
 λόγου γαρομένου, τίς ἄριστός ἐστι τῶν φιλοσό-
 11 Φων, παρὼν τις ἔλεγεν, ὅτι εἷς φιλέσοφος ὁ
 12 δεῖνα· γέγονέ σοι τὸ ψυχάριον ἀντὶ δακτυλίου
 διπηχυ. ἂν δ' ἄλλος παρὼν εἶπῃ, Οὐδὲν εἴρη-
 13 κας, οὐκ ἔστιν ἄξιον τοῦ δεινὸς ἀκροᾶσθαι· τί
 γὰρ οἶδε; τὰς πρώτας ἀφορμαῖς ἔχει, πλεον δ'
 14 οὐδὲν· ἐξέστηκας, ὠχρίακας, εὐθύς κέκραγας,
 15 ἔτ' ἄν τις τοιοῦτος καὶ τοιοῦτος εἴπῃ· Ἐγὼ

esse ne fallatur. Quis id
 curare debet? Vir probus
 & honestus. Hoc unum
 ergo tibi adhuc deest; in
 cæteris vero materiis el-
 borasti? de lucello pecu-
 niario ubi agitur, peccato
 non es obnoxius? visā ele-
 ganti puella, resistis vi-
 so? si vicinus tuus hæredi-
 tatem creverit, non mor-
 deris? nunc nihil aliud tibi
 deest, nisi ut ne de sen-
 tentia dimovearis? Miser,
 istæc ipsa (quæ ad hunc lo-
 cum pertinent) discis tre-
 mens, & anxius ne quis
 te contempnat; & scisci-

tans, an de te loquantur
 homines, quidve dicant.
 Quod si quis tibi dixerit,
 orta quæstione quisnam
 præstantissimus esset philo-
 sophus, dixisse nonnemi-
 nem, unum te esse philo-
 sophum; animula tua, quæ
 antea digiti longitudine
 erat, nunc duorum fit cu-
 bitorum. Si quis autem
 aliis illi responderit: „Fal-
 leris; non est operæ pre-
 stium istum audire; quid
 enim scit? prima princi-
 pia percepit, præterea
 „vero nihil tenet:“ adtoni-
 tus adstas, palles, statim
 voci-

Ἐγὼ αὐτῷ δείξω τίς εἰμι, ὅτι μέγας φιλόσοφος.
 Βλέπεται ἐξ αὐτῶν τούτων. τί θέλεις ἐξ ἄλλων 11
 δείξαι; Οὐκ οἶδας, ὅτι Διογένης τῶν σοφιστῶν τι-
 να· αὐτὸς ἔδειξεν, ἐκτείνας τὸν μέσον δάκτυλον;
 εἶτα ἐκμανέντος αὐτοῦ; Οὐτός ἐστιν, ἔφη, ὁ δεῖνα·
 ἔδειξαι ὑμῖν αὐτόν. Ἄνθρωπος γάρ δακτύλῳ οὐ 12
 δείκνυται, ὡς λίθος, ἢ ὡς ξύλον· ἀλλ' ὅταν τις
 τὰ δόγματα αὐτοῦ δείξη, τότε αὐτὸν ὡς ἄνθρω-
 πον ἔδειξε.

Βλέπωμεν καὶ σοῦ τὰ δόγματα. μὴ γάρ οὐ 13
 δῆλόν ἐστιν, ὅτι σὺ τὴν προαίρεσιν τὴν σαυτοῦ
 ἐν οὐδενὶ τίθεις, ἔξω δὲ βλέπεις εἰς τὰ ἀπρο-
 αίρετα, τί ἐρεῖ ὁ δεῖνα; καὶ τίς εἶναι δόξεις;
 εἰ φιλολόγος; εἰ Χρύσιππον ἀνέγνως, ἢ Ἀντί-
 πατρον; εἰ μὲν γάρ καὶ Ἀρχέδημον, ἀπέχεις
 ἅπαντα. Τί ἔτι ἀγωνιάς, μὴ οὐ δείξης ἡμῖν 14
 τίς εἶ; Θέλεις σοὶ εἶπω τίνα ἡμῖν ἔδειξας;

Z 5

Ἄνθρω-

vociferaris, Ego ei de-
 monstrabo: qui vir sim,
 quantus philosophus. At-
 qui ex his ipsis cernitur.
 Cur tu vis per alia demon-
 strare? An ignoras, Dio-
 genem sic demonstrasse so-
 phistam quemdam, medio
 digito extento? deinde,
 illo furore percito; Hic,
 inquit, ille est; monstravi
 eum vobis. Homo enim
 digito, ut lapis aut lignum,
 non demonstratur: sed si
 quis opiniones ejus de-
 monstrarit, tunc eum ut
 hominem demonstravit.

Videamus & tua decre-
 ta. Nonne perspicuum
 est, te voluntatem tuam
 nihili facere, sed foras
 prospicere in ea quæ tui
 arbitrii non sunt, intentum
 quid hic aut ille dicturus
 sit? quem te esse perhi-
 beant? an studiosum litera-
 rum? an qui Chrysippum
 legerit, aut Antipatrum?
 quod si & Archedemum,
 habes omnia. Quid adhuc
 times, ne non ostenderis
 nobis qui vir sis? Vis tibi
 dicam, quem te nobis
 ostenderis? Hominem qui
 prodeat

- ἄνθρωπον παριόντα ταπεινόν, μεμψίμοιρον, ὀξύ-
 θυμον, δειλόν, πάντα μεμφόμενον, πᾶσιν ἐγκα-
 λούντα, μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγοντα, πέρπερον ταῦ-
 15 τα ἡμῖν ἐδειξάς. Ἀπελθε νῦν, καὶ ἀναγίνωσκε
 Ἀρχέδημον· εἶτα, μῦς ἂν καταπέσῃ καὶ ψοφήσῃ,
 16 ἀπέθανες. Τοιοῦτος γάρ σε μένει θάνατος, οἷον καὶ
 τὸν — — τίνα ποτ' ἐκείνον; — — τὸν Κρίνιν.
 καὶ ἐκεῖνος μέγα ἐφρόνει, ὅτι ἐνός ἐστι Ἀρχέδημον.
 16 Τάλας, οὐ θέλεις ἀφείναι ταῦτα τὰ μηδὲν πρὸς
 17 σε; Πρέπει ταῦτα τοῖς δυναμένοις· δίχα ταραχῆς
 αὐτὰ μανθάνειν· οἷς ἔξεστιν εἰπεῖν, Οὐκ ὀργίζο-
 μαι, οὐ λυπούμαι, οὐ φθονῶ, οὐ κωλύομαι, οὐκ
 ἀναγκάζομαι. Τί μοι λοιπόν; εὐσχολῶ, ἡσυχίαν
 17 ἄγω. Ἰδωμεν, πῶς περὶ τὰς μεταπτώσεις
 τῶν λόγων δεῖ ἀναστρέφεσθαι· ἰδωμεν, πῶς ὑπό-
 18 θεσὶν τις λαβὼν, εἰς αὐδὲν ἄτακτον ἀπαχθήσεται.
 18 Ἐκείνων ἐστὶ ταῦτα. τοῖς εὐπαθεῦσι προσήκει,
 πῦρ

prodeat abjecto animo,
 querulus, iracundus, timi-
 dus, de omnibus con-
 querens, omnes accusans,
 numquam quietus, vanus:
 hæc nobis ostendisti. Abi
 nunc, & lege Archede-
 mum: deinde si mus desi-
 tierit & strepitum excitarit,
 mortuus es. Talis enim
 te mors manet, qualis Cri-
 nides; qui & ipse multum
 sibi tribuebat, quod Arche-
 demum intelligeret. Mi-
 ser, non vis ista, quæ ad
 te nihil adtinent, missa fa-

cere? Eos ista decent; qui
 sine perturbatione discere
 illa queunt: quibus dicere
 concessum est, Non ira-
 scor, non moereor, non
 invideo, non prohibeor,
 non cogor. Quid mihi re-
 stat? otiosus sum; vacuum
 tempus mihi suppetit. Vi-
 deamus, quo modo mu-
 tationes argumentationum
 tractandæ sint; videamus,
 quomodo quis, sumpta hy-
 pothesi, caveat ne ad ab-
 surdum ducatur. Illorum
 hominum ista sunt. Quibus

πῦρ καίειν, ἀριστᾶν, ἀν οὕτω τύχη, καὶ ἄδειν,
καὶ ὀρχεῖσθαι· βυθιζομένου δὲ τοῦ πλοίου, σὺ
μοι παρελθὼν ἐπαίρεις τοὺς σιφάρους.

Κ Ε Φ. γ'.

Τίς ὕλη τοῦ ἀγαθοῦ· καὶ πρὸς τί μάλιστα
ἀσκητέον.

Ἦλη τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τὸ ἴδιον ἡγεμονι-
κόν· τὸ σῶμα δ', ἱατροῦ καὶ ἀλείπτου· ὁ ἀγρὸς,
γεωργοῦ ὕλη. Ἔργον δὲ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τὸ
χρῆσθαι ταῖς φαντασίαις κατὰ φύσιν. Πέφυκε
δὲ πᾶσα ψυχὴ, ὥσπερ τῷ ἀληθεῖ ἐπινεύειν, πρὸς
τὸ ψεῦδος ἀνανεύειν, πρὸς τὸ ἀδῆλον ἐπέχειν· οὕ-
τω πρὸς μὲν τὸ ἀγαθὸν ὀρεκτικῶς κινεῖσθαι, πρὸς
δὲ τὸ κακὸν ἐκκλιτικῶς, πρὸς δὲ τὸ μήτ' ἀγα-
θὸν

bus bene est, eis convenit
ignem incendere, prande-
re; si res ita ferat, etiam
canere, & saltare. At ubi

in eo est navis ut merga-
tur, tu mihi venis & sup-
parum adtollis.

C A P. III.

*Quæ sit materia Boni viri: Et in quo potissimum
exerceri debemus.*

Materia viri boni probi-
que est sua cujusque mens:
corpus vero, medici &
alliptæ; ager, agricolæ
materia. Opus autem viri
boni probique est, visis ad
naturæ præscriptum uti.
Sic autem natura compara-

tum est, ut quivis animus,
quemadmodum veris ad-
nuit, falsa abnuit, in in-
certis ad sensum sustinet;
sic & bonum expetat, &
malum aversetur; erga id
vero, quod neque bonum ne-
que malum est, neutro mo-
do

3. Θὸν μήτε κακὸν οὐδ' αὐτῆρας. Ὡς γὰρ τὸ τοῦ Καίσαρος νόμισμα οὐκ ἔξεστιν ἀποδοκιμάσαι τῷ τραπεζίτῃ, οὐδὲ τῷ λαχανοπώλῃ, ἀλλ' ἂν δείξης, θέλει οὐ θέλει, προέσθαι αὐτὸν δεῖ τὸ ἀντ' αὐτοῦ πωλούμενον· οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς.
4. Τὸ ἀγαθὸν φανέν, εὐθύς ἐκίνησεν ἐφ' αὐτό, πρὸ κακὸν ἀφ' αὐτοῦ. οὐδέποτε δ' ἀγαθοῦ φαντασίαν ἐναργῇ ἀποδοκιμάσει ψυχὴ, οὐ μᾶλλον ἢ τὸ Καίσαρος νόμισμα. ἐνθ' ἐξήρηται πᾶσαι κίνησις καὶ ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ.
5. Διὰ τοῦτο πάσης οἰκειότητος προκρίνεται τὸ ἀγαθόν. οὐδὲν ἐμοὶ καὶ τῷ πατρὶ, ἀλλὰ τῷ ἀγαθῷ. Οὕτως εἰ σκληρός; Οὕτω γὰρ πέφυκα· τοῦτό μοι τὸ νόμισμα δέδωκεν ὁ Θεός.
6. Διὰ τοῦτο εἰ τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου τὸ ἀγαθὸν ἕτερόν ἐστιν, οἷχεται καὶ πατήρ, καὶ ἀδελφός, καὶ πατρίς, καὶ πάντα τὰ πράγματα.
7. Ἀλλὰ τὸ ἐμὸν ἐγὼ ἀγαθὸν ὑπερίδω, ἵνα σὺ σῴῃς;

do adficiatur. Quemadmodum enim Cæsaris nummum nec argentario nec olerum venditori improbare licet, sed ostenso eo, siue nolit, siue velit, mercem suam tradat necesse est: eadem est & animi ratio. Bonum, simul atque adparet, ad se adlicit; malum declinat: neque umquam boni speciem evidentem improbabit animus, non magis quam numisma Cæsaris.

Hinc omnis motus pendet & hominis & Dei.

Propterea cuiusvis necessitudini præfertur Bonum. Nihil mihi rei cum patre est, sed cum bono. Adeone durus es? Sic sum natura comparatus: hoc mihi numisma dedit Deus. Quapropter si Bonum aliud est quam Honestum & Iustum, valebit & pater & frater & patria, res denique omnes.

Ego.

σχῆς; καὶ παραχωρήσω σοι; Ἀντὶ τίνας; Πατὴρ
 σου εἰμί. Ἀλλ' οὐκ ἀγαθόν. Ἀδελφός σου εἰμί.
 Ἀλλ' οὐκ ἀγαθόν. Ἐὰν δ' ἐν ὀρθῇ προαιρέσει 8
 θῶμεν, αὐτὸ τὸ τηρεῖν τὰς σχέσεις ἀγαθόν γίνε-
 ται· καὶ λοιπὸν, ὁ τῶν ἐκτός τινων ἐκχωρῶν, οὗ-
 τος τοῦ ἀγαθοῦ τυγχάνει. Λίρει τὰ χρήματα ὁ 9
 πατήρ. Ἀλλ' οὐ βλάπτει. Ἐξεῖ τὸ πλεόν τοῦ
 ἀγροῦ ὁ ἀδελφός. Ὅσον καὶ θέλει. μή τι οὖν τοῦ αἰ-
 δήμονος; μή τι τοῦ πιστοῦ; μή τι τοῦ φιλαδέλ-
 φου; Ἐκ ταύτης γὰρ τῆς οὐσίας τίς δύναται ἐκ- 10
 βαλεῖν; οὐδ' ὁ Ζεὺς. οὐδὲ γὰρ ἠθέλησεν· ἀλλ' ἐπ'
 ἑμοὶ αὐτὸ ἐποίησε, καὶ ἔδωκεν ὅσον εἶχεν αὐτός,
 ἀκώλυτον, ἀνανάγκαστον, ἀπαραπείδιστον.

Ὅταν οὖν ἄλλω ἄλλο τὸ νόμισμα ᾗ, ἐκεῖνό 11
 τις δείξας, ἔχη τὸ ἀντ' αὐτοῦ πιπρασκόμενον.
 Ἐλήλυθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν κλέπτης ἀνθύπα- 12
 τος. τίνι νόμισματι χρῆται; Ἀργυρίῳ. Δείξον,
 καὶ

Ego vero meum bonum
 negligam, ut tu eo potia-
 ris, illoque tibi cedam?
 Qua de causa? Pater tuus
 sum. Sed non bonum
 meum. Frater tuus sum.
 Sed non bonum meum.
 Si vero in recta voluntate
 illud collocaverimus; tum
 hoc ipsum, conservare rela-
 tiones, Bonum fiet: ac
 proinde, qui externā ali-
 quā re cedit, is bono poti-
 tur. Aufert pecuniam pa-
 ter? Sed non nocet. Ha-
 bebis frater plus agri.
 Quantum volet! nam ergo

etiam plus verecundiæ?
 plus fidei? plus fraternæ
 caritatis? Ex hoc enim
 fundo quis te potest ejice-
 re? ne Jupiter quidem:
 neque enim voluit; sed in
 mea potestate id posuit,
 deditque tale quale ipse ha-
 buit, ut nec prohiberi, nec
 cogi, nec impediri posset.

Quod si igitur alius alia
 utitur moneta, eam si quis
 ei ostenderit, accipiet id
 quod pro ea venditur. Ve-
 nit in provinciam fur pro-
 consul. Quanam utitur
 moneta? Argento. Osten-
 de

καὶ ἀπόφερε ὃ θέλεις. Ἐλήλυθε μοιχός. τίνα νομίσματι χρῆται; Κορασιδίοις. Λάβε, φησὶ, τὸ νόμισμα, πώλησόν μοι τὸ πραγματίον. Δὸς, καὶ ἀγόραζε. Ἄλλος περὶ παιδάρια ἐσπούδακε. Δὸς αὐτῷ τὸ νόμισμα, καὶ λάβε ὃ θέλεις. Ἄλλος φιλόθηςρος. Δὸς ἵππάρειον καλὸν, ἢ κυνᾶριον οἰμῶζων καὶ στένων πωλήσει αὐτ' αὐτοῦ ὃ θέλεις. Ἄλλος γὰρ αὐτὸν ἀναγκάζει ἔσωθεν, ὃ τὸ νόμισμα τοῦτο τεταχώς.

14 Πρὸς τοῦτο μάλιστα τὸ εἶδος αὐτῶν γυμναστέον. Εὐθύς ὀρθρου προσελθὼν, ὃν ἂν ἴδῃς, ὃν ἂν αἰκούσης, ἐξέταζε, ἀπεκρίνου ὡς πρὸς ἐρώτημα, Τί εἶδες; καλὸν ἢ καλὴν; Ἐπαγε τὸν κανόνα. Ἀπροαίρετον, ἢ προαιρετικόν; Ἀπροαίρετον. Αἶρε 15 ἔξω. Τί εἶδες; Πενθοῦντα ἐπὶ τέκνου τελευτῇ. Ἐπαγε τὸν κανόνα. Ὁ θάνατός ἐστιν ἀπροαίρετον. αἶρε ἐκ τοῦ μέσου. Ἀπήντησε σοι ὕπατος; Ἐπαγε

de argentum, & aufer quod voles. Venit moechus. Qua moneta utitur? Puellis. Cape, inquit aliquis, monetam, & vende mihi istud. Da, & eme. Alius pueris studet. Da ei monetam hanc, & accipe quod volueris. Alius venatione delectatur. Da ei bellum equuleum aut caniculum: plorans & gemens pro eo id, quod tu vis, vendet. Alius enim eum intrinsecus cogit, qui monetam istam ordinavit.

In hoc genere quisque se potissimum exercere debet. Statim mane egres- sus, quemcumque videris, quemcumque audieris, examinato: responde tamquam ad quaestionem: Quid vidisti? pulcrum, aut pulcrum? Adhibe regulam. Est-ne res tui juris, an alieni? Alieni. Abjice. Quid vidisti? Quemdam obitum filii lugentem. Adhibe regulam. Mors alieni juris est: tolle eam e medio. Obviam tibi factus est consul? Adhibe regu-

Ἐπάγε τὸν κανόνα. Ὑπατεία ποῖόν τι ἐστίν; Ἀπροαίρετον, ἢ προαιρετικόν; Ἀπροαίρετον. Αἶρε καὶ τοῦτο, οὐκ ἔστι δέκιμον· ἀπέβαλε, οὐδ' ἐν πρὸς σέ. Καὶ τοῦτο εἰ ἐποιοῦμεν, καὶ πρὸς 16 τοῦτο ἡσκούμεθα καθ' ἡμέραν ἐξ ὄρθρου μεχρὶ νυκτός, ἐγίνετο ἂν τι, νῆ τρούς Θεούς. Νῦν δ' 17 εὐθύς ὑπὸ πάσης φαντασίας κεχηγότες λαμβανόμεθα καὶ μόνον, ἔπερ ἄρα, ἐν τῇ σχολῇ μικρόν τι διεγυρόμεθα· εἴτ' ἐξελθόντες, ἂν ἴδωμεν πενθοῦντα, λέγομεν, Ἀπώλετο· ἂν ὕπατον, Μακάριος· ἂν ἐξωρισμένον, Ταλαίπωρος· ἂν πένητα, Ἄθλιος, οὐκ ἔχει πόθεν Φάγη. Ταῦτ' 18 οὖν ἐκκόπτειν δεῖ τὰ πονηρὰ δόγματα, περὶ τοῦτο συντετάσθαι. Τί γάρ ἐστι τὸ κλαίειν καὶ αἰμώζειν; Δόγμα. Τί δυστυχία; Δόγμα. Τί στάσις; τί διχόνοια; τί μέμψις; τί κατηγορία; τί ἀσέβεια; τί φλυαρία; Ταῦτα πάντα 19 δόγματά ἐστι, καὶ ἄλλο οὐδέν· καὶ δόγματα περὶ

regulam. Qualis res est consulatus? juris alieni, an tui? Alieni. Tolle & hoc: non est probum: abjice; nihil ad te. Hoc si faceremus, & in hoc exerceremur indies a diluculo usque ad noctem, aliquid profecto proficeremus. Nunc autem protinus a quolibet viso hiantes abripimur: & in schola tantum, si quando, paululum expurgiscimur: deinde egressi, cum lugentem videmus, dici-

mus, Perlit: si consulem, Beatus: si relegatum, Miser: si pauperem, Infelix, non habet quod edat. Hæc igitur prava decreta ressecanda sunt; in hoc intendendi nervi. Quid est enim plorare & ejulare? Decretum. Quid calamitas? Decretum. Quid seditio? quid dissidium? quid querela, quid accusatio? quid impietas? quid nugæ? Nihil hæc omnia sunt aliud nisi decreta; & quidem

περὶ τῶν ἀπροαιρέτων, ὡς ὄντων ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Ταῦτά τις ἐπὶ τὰ προαιρετικά μεταθέτω, καὶ γὰρ αὐτὸν ἐγδυῶμαι ὅτι εὐσταθήσει, ὡς ἂν ἔχη τὰ περὶ αὐτόν.

- 20 Οἷόν ἐστιν ἡ λεκάνη τοῦ ὕδατος, τοιοῦτον ἡ ψυχὴ· οἷον ἡ αὐγὴ ἡ προσπίπτουσα τῷ ὕδατι,
21 τοιοῦτον αἱ φαντασίαι. ὅταν οὖν τὸ ὕδωρ κινηθῇ, δοκεῖ μὲν καὶ ἡ αὐγὴ κινεῖσθαι, οὐ μὲν τοι κινεῖται.
22 καὶ ὅταν τοίνυν σκοτωθῇ τις, οὐχ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἀρεταὶ συγχέονται, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐφ' οὗ εἰσι· καταστάντος δὲ, καθίσταται κακείνα.

ΚΕΦ.

dem decreta de rebus alieni juris, quasi bonæ aut malæ sint. Hæc si quis ad ea quæ sui juris sunt traduxerit, eum ego spondebo constantem fore & tranquillum, utcumque se habeant res quæ illam circumstant.

Qualis est aquæ plena patina, talis est animus:

qualis lux solis in aquam incidens, talia sunt visa. Cum igitur agitata fuerit aqua, lux quoque moveri videtur, nec movetur tamen. Sic ergo, si quis vertigine fuerit correptus, non artes & virtutes turbantur, sed spiritus in quo sunt; si is sedatus fuerit, illis etiam ratio sua constabit.

CAP.

Κ Ε Φ.

Πρὸς τὸν ἀκόσμως ἐν θεάτρῳ σπουδάζοντα.

Τοῦ δ' ἐπιτρόπου τῆς Ἠπείρου ἀκοσμότερον σπουδάζαντος κωμῶντι, καὶ ἐπὶ τούτῳ δημόσια λοιδωρηθέντος, εἶτα ἐξῆς ἀπαγγείλαντος πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐλοιδωρήθη, καὶ ἀγανακτοῦντος πρὸς τοὺς λοιδωρήσαντας. Καὶ τί κακὸν, ἔφη, ἐποιοῦν; ἐσπούδαζον καὶ οὗτοι, ὡς καὶ σύ. Εἰπόντος δ' ἐκείνου, Οὕτως οὖν τις σπουδάζει; Σὲ, ἔφη, βλέποντες τὸν αὐτῶν ἀρχόντα, τοῦ Καίσαρος φίλον καὶ ἐπίτροπον, οὕτω σπουδάζοντα, οὐκ ἔμελλον καὶ αὐτοὶ οὕτω σπουδάζειν; εἰ γὰρ 3 μὴ δὲ οὕτω σπουδάζειν, μηδὲ σὺ σπούδαζε; εἰ δὲ δεῖ, τί χαλεπαίνεις, εἰ σε ἐμιμήσαντο; τίνας γὰρ ἔχουσι μιμήσασθαι οἱ πολλοί, ἢ τοὺς ὑπερέχοντας ὑμᾶς; εἰς τίνας ἀπιδῶσιν ἐλθόν-
τες

C A P. IV.

Adversus turpiter faventem in Theatro.

Cum procurator Epiri turpius comædo cuidam favisset, eaque de re publice convicio jactatus fuisset, idque Epicteto renunciasset, & conviciatoribus succenseret; Et quidnam, inquit ille, mali fecerunt? faverunt isti, ut & tu. Cum autem ille diceret, Itane quisquam favet? Cum te, inquit, præsidem suum

viderent, Cæsaris amicum & procuratorem, ita favere; quidni & ipsi eodem modo fautori essent? Nam si non ita favendum est, ne tu quidem faveto: sin est favendum, quid illis succenses, te imitantibus? Quos enim habet vulgus quos imitetur, præterquam vos proceres? quosnam respiciant, cum theatra ingressi

4 τες εἰς τὰ θέατρα, ἢ ὑμᾶς; Ὅρα πῶς ὁ
 ἐπίτροπος τοῦ Καίσαρος θεωρεῖ· κέκραγε· καὶ
 γὰρ τοίνυν κραυγᾶσω· ἀναπηδᾷ· καὶ γὰρ ἀνα-
 πηδήσῃ· οἱ δούλοι αὐτοῦ διακιάθηνται κραυγα-
 ζοντες· ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω δούλους· ἀντὶ πάν-
 5 των αὐτῶν, ὅσον δύναμαι, κραυγᾶσω· Εἰδέναι
 σε οὖν δεῖ, ὅταν εἰσέρχῃ εἰς τὸ θέατρον,
 ἵτις κἀνῶν εἰσέρχῃ καὶ παραδείγματι τοῖς ἄλλ-
 6 λοις, πῶς αὐτοὺς δεῖ θεωρεῖν· Τί οὖν σε
 ἐλαιοδόρουν; Ὅτι πᾶς ἄνθρωπος μισεῖ τὸ ἐμπο-
 δίζον· ἡ ἐκεῖνοι στεφανώθῃναι ἤθελον τὸν δεινὰ,
 σὺ ἕτερον· ἐκεῖνοι σοὶ ἐπεπόδισον, καὶ σὺ ἐκεί-
 7 νοις, σὺ εὐρίσκου ἰσχυρότερος· ἐκεῖνοι δ' ἐδύναντο
 ἐποιοῦν· ἐλαιοδόρουν τὸ ἐμποδίζον· Τί οὖν θέλεις;
 ἵνα σὺ μὲν ποιῇς ὃ θέλεις, ἐκεῖνοι δὲ μὴδ' εἰπω-
 σιν αὐτὸ θέλεις; Καὶ τί θαυμαστόν; Οἱ γεωρ-
 γοὶ τὸν Δία οὐ λοιδοροῦσιν, ὅταν ἐμποδίζωνται
 ὑπ'

gressi sunt, præter vos? debeant. Cur igitur con-
 „Vide, quemadmodum Cæ- viciati tibi sunt? Quia om-
 „saris procurator spectet! nis homo id, quo impe-
 „Vociferatur: vociferabor ditur, odit. Alium illi
 „ergo & ego. Exsultat: coronari voluerunt, alium
 „exsultabo & ego. Servi tu: illi te impediabant, tu
 „ejus, hinc atque inde illos: tu potentior eras;
 „sedentes, vociferantur: illi fecerunt quod potue-
 „ego, cui servi nulli sunt, runt; conviciati sunt ei a
 „pro omnibus ipse quan- quo impediabantur. Quid
 „tum potero clamabo.“ ergo vis? ut tu quidem,
 Sciendum ergo tibi est, quod velis, id agas; illi
 cum theatrum ingrederis, autem quod velint, ne di-
 te tamquam regulam ingre- cere quidem audeant? Et
 di, & exemplum cætero- quid miri est? Nonne agri-
 rum, quo pacto spectare colæ Jovi maledicunt, cum
 ab

ὑπ' αὐτοῦ; οἱ ναῦται οὐ λοιδοροῦσι; τὸν Καί-
 σαρα παύονται λοιδοροῦντες; Τί οὖν; οὐ γινώ- 8
 σκει ὁ Ζεὺς; τῷ Καίσαρι οὐκ ἀπαγγέλλονται τὰ
 λεγόμενα; Τί οὖν ποιῇ; οἶδεν, ὅτι, ἂν πάν-
 τας τοὺς λοιδοροῦντας κολάσῃ, οὐχ ἔξει τί-
 νων ἄρξει. Τί οὖν; ἔδει εἰσερχόμενον εἰς τὸ 9
 θέατρον οὐ τοῦτο εἰπεῖν, Ἄγε ἵνα Σάφρων
 στεφανωθῇ· ἀλλ' ἐκείνο, Ἄγε ἵνα τηρήσω τὴν
 ἑμαυτοῦ προαίρεσιν ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης κατὰ
 φύσιν ἔχουσιν. Ἐμοὶ παρ' ἐμὲ φίλτερος οὐδ' 10
 εἰς. Γελοῖον οὖν, ἵν' ἄλλος νικήσῃ κωμῶδων,
 ἐμὲ βλάπτεισθαι. Τίνα οὖν θέλω νικῆσαι; 11
 Τὸν νικῶντα. καὶ οὕτως αἰεὶ νικήσεις, ὃν θέλω.
 Ἀλλὰ θέλω στεφανωθῆναι Σάφρονα. Ἐν οἴκῳ
 ὅσους θέλεις ἀγῶνας ἀγων, ἀνακήρυξον αὐτὸν
 Νέμεα, Πύθια, Ἰσθμια, Ὀλύμπια. ἐν Φαιε-
 ρῷ δὲ μὴ πλεονέκτει, μηδ' ὑφάρπαζε τὸ κοινόν.

A a 2

ei

ab illo impediuntur? nau-
 tæ non conviciantur? num
 maledicere Cæsari desi-
 nunt? Quid ergo? igno-
 rat hoc Jupiter? non re-
 nunciatur Cæsari, quid di-
 catur? Quid ergo facit?
 scit, si omnes conviciato-
 res supplicio adficeret, se
 quibus imperaret non habi-
 turum. Quid ergo? ingre-
 dienti theatrum non hoc
 erat dicendum: Age, So-
 phron coronetur! sed il-
 lud: Age, meam volunta-
 tem tuear, ut in hac mate-

ria naturæ congruat. Mi-
 hi nemo me ipso carior est.
 Ridiculum igitur fuerit,
 lædi me, ut alius vincat
 comœdum agens. Quem
 igitur velim vincere? Eum
 qui vincit: sic semper
 is vincet, quem voluerō.
 Sed volo, Sophronem co-
 ronari. Domi tuæ quot
 voles certamina institue:
 & proclamato eum Ne-
 meorum, Pythiorum, Isth-
 morum, Olympiorum vi-
 ctorem. In publico au-
 tem, ne plus æquo tibi
 vindi-

12 εἰ δὲ μὴ, ἀνέχου λαιδορούμενος. Ὡς ὅταν ταῦτα ποιῇς τοῖς πολλοῖς, εἰς ἴσον ἐκείνοις καθίσταῖς σεαυτὸν.

Κ Ε Φ.

Πρὸς τοὺς διὰ νόσον ἀπαλλαττομένους.

Νοσῶ, φησὶν, ἐνθάδε, καὶ βούλομαι ἀπιέναι
2 εἰς οἶκον. Ἐν οἴκῳ γὰρ ἄνοσος ἦσθα σύ; οὐ
σκοπεῖς, εἴ τι παῖς ἐνθάδε τῶν πρὸς τὴν πρῶ-
αίρεσιν τὴν σουτοῦ φερόντων, ἢ ἐπαυροῦσθῃ;
εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ἀνύεις, περισσῶς καὶ ἡλθες
3 ἀπιθί, ἐπιμελοῦ τῶν ἐν οἴκῳ. εἰ γὰρ μὴ δύνα-
ται σου τὸ ἡγεμονικὸν σχεῖν κατὰ φύσιν, τό γ'
ἀγρίδιον δυνήσεται, τό γε κερμάτιον αὐξήσει,
τὸν πατέρα γηρασκήσεις, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνίστα-
σθαι, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φήσει.

vindicato; neque quæ
communis sunt subripito.
Sin minus, convicia tole-

rato. Nam cum eadem
cum vulgo facis, illi te ex-
æquas.

C A P. V.

Ad eos qui ob morbum domum adveniunt.

Ἀεγροῦ, inquit, hic: do-
mum redire volo. Ergo
domi morbis nos eras
obnoxius? Non confide-
ras, an aliquid hic agas
eorum quæ ad Mentem
& voluntatem tuam confe-
runt, ut ea corrigatur?
nam si nihil proficis, super-

vacuum etiam erat venisse.
Abi, rem domesticam cu-
ra: si enim mens tua non
potest esse naturæ con-
gruenter adfecta, saltem
agellus tuus poterit, sal-
tem nummos augebis, se-
nem patrem curabis, in
foro versaberis, magistra-
tum

Φήσῃ, ἄρξεις· κακὸς κακῶς τί ποτε ποιήσεις
 τῶν ἐξῆς. Εἰ δὲ παρακολούθεῖς σαυτῷ, ὅτι ἀπο- 4
 βάλλεις τινὰ δόγματα φαῦλα, καὶ ἄλλα ἀντὶ
 αὐτῶν ἀναλαμβάνεις, καὶ τὴν σαυτοῦ στάσιν
 μετατέθεικας ἀπὸ τῶν ἀπροαιρέτων ἐπὶ τὰ προ-
 αἰρετικά· καὶν ποτ' εἶπης Οἴμρι, οὐ λέχεις διὰ
 τὸν πατέρα, διὰ τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ, δι' ἐμέ·
 ἔτι ὑπολογίζῃ νόσον; Οὐκ οἶδας, ὅτι καὶ νόσος 5
 καὶ θάνατος καταλαβεῖν ἡμᾶς ὀφείλουσιν, τί
 ποτε πριονῶντας; τὸν γεωργόν, γεωργοῦντα κα-
 ταλαμβάνουσι· τὸν ναυτικόν, πλεόντα. Σὺ τί 6
 θέλεις ποιῶν καταληφθῆναι; τί ποτε μὲν γὰρ
 ποιῶντά σε δεῖ καταληφθῆναι. Εἴ τι ἔχεις
 τούτου κρείσσον· ποιῶν καταληφθῆναι, ποῖον
 ἐκείνο.

Ἐμοὶ μὲν γὰρ καταληφθῆναι γένοιτο μηδε 7
 νῆξ ἄλλου ἐπιμελουμένῳ, ἢ τῆς προαιρέσεως τῆς

Αα 3

ἐμῆς,

tum geres: malus male
 quidlibet porro ages. Sin
 ipse animadvertis, te prava
 quædam decreta abjicere,
 eorumque loco amplecti
 alia: si tuum propositum
 ab iis, quæ tui arbitrii
 non sunt, ad ea quæ abs te
 pendent, transtulisti: si,
 cum forte aliquando Heu
 mihi! exclamas, id non
 propter patrem, non pro-
 pter fratrem dicis, sed
 propter te ipsum; an ad-
 huc morbi rationem ullam
 habebis? An nescis, &

morbum & mortem debere
 nos invadere aliqua re qua-
 cumque occupatos? Agri-
 colam, terræ colendæ in-
 tentum; nautam, navigan-
 tem invadunt. Tu igitur
 quidnam agens vis invadi?
 Nam aliquid agentem,
 quidquid illud fuerit, in-
 vadi te necesse est. Si
 quid habes melius, quo te
 occupatum morbus & mors
 invadant, illud agito.

Nam mihi quidem con-
 tingat velim, ut ab eis de-
 prehendar nulla alia re oc-
 cupa-

ἑμῆς, ἢ ἀπαθῆς, ἢ ἀκώλυτος, ἢ ἀνανάγκασ-
 8 στος, ἢ ἐλεύθερος. ταῦτα ἐπιτηδεύων θέλω
 εὐρεθῆναι, ἢ εἰπεῖν δύνωμαι τῷ Θεῷ. Μή τι
 παρέβην σευ τὰς ἐντολάς; μή τι πρὸς ἄλλαν
 ἐχρησάμην ταῖς ἀφορμαῖς ἃς ἔδωκας; μή τι ταῖς
 αἰσθήσεσιν ἄλλως; μή τι ταῖς προλήψεσι; μή
 9 τι σοί ποτ' ἐνεκάλεσα; μή τι σοῦ ἐμεμψάμην
 τὴν διοίκησιν; Ἐνόησας, ὅτι ἠθέλησας· καὶ οἱ
 ἄλλοι, ἀλλ' ἐγὼ ἐκὼν. πένης ἐγενόμην, σοῦ
 θέλοντος, ἀλλὰ χαίρων. οὐκ ἤρξα, ὅτι σὺ οὐκ
 ἠθέλησας· οὐδέ ποτ' ἐπεθύμησα ἀρχῆς. μή τί
 με τούτου ἐνεκά, στυγνότερον εἶδες; μή οὐ προσ-
 ἦλθόν σοί ποτε Φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, ἕτοιμος
 10 εἴ τι ἐπιτάσσεις, εἴ τι σημαίνεις; Νῦν με θέλεις
 ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως; ἀπειμι· χάριν
 σοί ἔχω πᾶσαν, ὅτι ἠξίωσάς με συμπανηγυρίσαι
 σοί,

Cupatus, nisi voluntate
 mea curanda, ut perturba-
 tione vacet, ut nulla re
 impediatur, ut nulla re co-
 gatur, ut libera sit. Hæc
 agens volo deprehendi; ut
 dicere possim Deo: „Num
 „qua in re præcepta tua
 „violavi? num ad alia sum
 „abusus facultatibus, quas
 „mihi dedisti? num sensi-
 „bus? num anticipationi-
 „bus? num te umquam in-
 „culavi? num administra-
 „tionem tuam reprehendi?
 „Aegrotavi, quia tu volui-
 „sti: ægrotarunt & alii,

„sed ego volens: pauper
 „fui, te volente; sed læ-
 „tus: magistratum non gef-
 „si, quia tu noluisti; num-
 „quam adpetivi imperium.
 „An umquam me hac de
 „caussa tristiores vidisti?
 „an umquam vultu minus
 „hilari te accessi, minus
 „paratus si quid mandares,
 „si quid significares? Vis
 „me nunc ludorum celebri-
 „tate abire? abeo: gratiam
 „quam possum maximam
 „habeo, quod me dignatus
 „es ad ludos tuos admitte-
 „re, & ad spectanda ope-
 „ra

σοι, καὶ ἰδεῖν ἔργα τὰ σὰ, καὶ τῇ διοικήσει σου
 συμπαρακολουθῆταί σοι. Ταῦτά με ἐνθυμούμε- 11
 νον, ταῦτα γράφοντα, ταῦτα ἀναγινώσκοντα
 καταλάβει ὁ θάνατος.

Ἄλλ' ἡ μήτηρ μου τὴν κεφαλὴν νοσοῦντος οὐ 12
 κρατῆται. Ἀπιδι τοίνυν πρὸς τὴν μητέρα· ἄξιος
 γὰρ εἶ τὴν κεφαλὴν κρατοῦμενος νοσεῖν. Ἄλλ' 13
 ἐπὶ κλιναρίου κομψοῦ ἐν οἴκῳ κατεκείμεν. Ἀπιδι
 σου ἐπὶ τὸ κλινάριον· ἡ ὑγιαίνων ἄξιος εἶ ἐπὶ
 τοιούτου κατακεῖσθαι. μὴ τοίνυν ἀπόλλυε αὐτὸ δύνα-
 σαι ἐκεῖ ποιεῖν.

Ἄλλ' ὁ Σωκράτης τί λέγει; Ὡς περ ἄλλος 14
 τις, Φησὶ, χαίρει τὸν ἀγρὸν τὸν αὐτοῦ ποιοῦν
 κρεῖσσονα, ἄλλος τὸν ἵππον· οὕτως ἐγὼ καὶ ἡμέ-
 ραν χαίρω παρακολουθῶν ἑμαυτῷ βελτίονι γινο-
 μένω. Πρὸς τί; μὴ τι πρὸς λεξείδια; Ἀνθρω- 15
 πε, εὐφῆμαι. Μὴ τι πρὸς θεωρημάτια; Τί ποιεῖς;
 Α α 4 Καὶ

„ra tua, & administratio-
 „nem tuam intelligendam.“
 Hæc me cogitantem, hæc
 scribentem, hæc legentem,
 mors deprehendat.

Atqui mater mea ægro-
 tanti mihi caput non tene-
 bit. Abi ergo ad matrem:
 dignus enim es, cui caput
 teneatur ægrotanti. At in
 eleganti lectulo domi de-
 cumbebam. Abi ad lectulum
 tuum: dignus es profecto
 qui vel sanus in tali re-

cumbas. Noli ergo per-
 dere ea, quæ illic facere
 potes.

Socrates autem quid di-
 cit? „Quemadmodum ali-
 „us, inquit, delectatur
 „cum agrum suum melio-
 „rem facit, alius cum
 „equum: sic ego delector,
 „cum me quotidie fieri
 „meliolem deprehendo.“
 Quam ad rem? an ad di-
 ctiunculas? Bona verba!
 homo. An ad præce-
 ptiunculas? Quid agis?

„Atqui

- 16 καὶ μὴν οὐ βλέπω τί ἐστὶν ἄλλο, πρὸς ὃ ἀσχολοῦνται οἱ φιλόσοφοι. Οὐδέν σοι δοκεῖ εἶναι, τὸ μηδέποτε ἐγκαλέσαι τινί; μὴ Θεῷ, μὴ ἀνθρώπῳ; μὴ μέμψασθαι μηδένα; τὸ αὐτὸ πρόσωπον αἰεὶ
- 17 καὶ ἐκφέρειν καὶ εἰσφέρειν; Ταῦτα ἦν ἃ ἤδει Σωκράτης· καὶ ὁμοῦς οὐδέποτε εἶπεν, ὅτι οἶδέ τι, ἢ διδάσκει, εἰ δέ τις λεζείδια ἦτε ἢ θεωρηματία, ἀπῆγε πρὸς Πρωταγόραν, πρὸς Ἱππίαν. καὶ γὰρ εἰ λάχανά τις ζητῶν ἐδήλυθε, πρὸς τὸν κηπουρὸν ἂν αὐτὸν ἀπήγαγε. Τίς οὖν ὑμῶν ἔχει ταύτην τὴν ἐπιβολήν; ἐπεὶ τοι, εἰ εἴχετε, καὶ ἐνοσεῖτε ἂν ἠδέωε, καὶ ἐπεινᾶτε, καὶ ἀπεθνήσκετε.
- 19 Εἴ τις ὑμῶν ἠράσθη κορασίου κομψοῦ, οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγω.

ΚΕΦ.

„Atqui non video quid sit aliud, quo philosophi occupentur.“ Nihilne tibi esse videtur, numquam accusare quemquam? non Deum, non hominem? de nemine conqueri? eodem semper vultu & egredi, & ingredi? Hæc erant, quæ nōrat Socrates: neque tamen umquam dixit, se scire aliquid, aut docere. Si quis vero di-

culas postulabat, eum ad Protagoram adducebat, ad Hippiam: nam &, si olera aliquis quæsitum venisset, ad olitorem eum adduxisset. Quis ergo vestrum tale institutum habet? Sane, si haberetis, libenter etiam ægrotaretis, & esuriretis, & moreremini. Si quis vestrum lepidam puellam amat, is me vere dicere intelligit.

CAP.

Κ Ε Φ ε

Σ π ο ρ ά δ η ν τ ι ν α.

Πυθομένου δέ τινος, [πῶς, ὑπὸ] τῶν νῦν μᾶλλον
 ἐκπεπονημένου τοῦ λόγου, πρότερον μείζονες προ-
 κοπαὶ ἦσαν. Κατὰ τί, ἔφη, ἐκπεπώνηται; καὶ 2
 κατὰ τί μείζους αἱ προκοπαὶ τότε ἦσαν; καὶ θά-
 γαρ νῦν ἐκπεπώνηται, κατὰ τοῦτο καὶ προκοπαὶ
 νῦν εὐρεθήσονται. Καὶ νῦν μὲν ὥστε συλλογισμοὺς 3
 ἀναλύειν ἐκπεπώνηται, καὶ προκοπαὶ γίνονται. τό-
 τε δ', ὥστε τὸ ἡγεμονικὸν κατὰ φύσιν ἔχον τη-
 ρῆσαι, καὶ ἐξεπογεῖτο, καὶ προκοπαὶ ἦσαν. Μὴ οὖν 4
 ἐνάλλασσε, μηδὲ ζητεῖ, ὅταν ἄλλο ἐκπονήῃς, ἐν
 ἄλλῳ προκίπτειν. Ἄλλ' ἴδε, εἴ τις ἡμῶν, πρὸς

Λ α 5

τεύτῳ

C A P. VI.

M i s c e l l a n e a q u a d a m.

Sciscitante quodam, quum
 hac ætate magis elaborata
 esset ratio, cur majores
 progressus olim fuissent:
 Qua parte, inquit, nunc
 magis elaborata est? &
 qua parte olim progressus
 majores fuerunt? quate-
 nus enim nunc elaborata
 est, eatenus etiam pro-
 gressus nunc reperiuntur.
 Nunc enim, ut resolvere
 syllogismos sciamus, præ-

cipue laboratur; & in hoc
 genere, etiam progressus
 fiunt. Tunc autem in eo
 elaborabatur, progressus-
 que fiebant, ut mens in eo
 statu conservaretur, qui
 esset naturæ consentaneus.
 Noli ergo hæc invertere,
 neque postules in alio te
 progredi, cum in alio ela-
 bores. Sed illud vide, an
 nostrum aliquis, in id in-
 tentus, in eoque elabo-
 rans,

τούτω ὦν, ὥστε καὶ κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν, οὐ προκόπτει. Οὐδένα γὰρ εὐρήσεις.

5 Ὁ ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ ἀήττητος· καὶ γὰρ οὐκ
6 ἀγωνίζεται, ὅπου μὴ κρείσσων ἐστίν. Εἰ τὰ κατὰ τὸν ἀγρὸν θέλεις, λάβε· λάβε τοὺς οἰκέτας, λάβε τὴν ἀρχήν, λάβε τὸ σωματίον. τὴν δ' ὄρεξιν οὐ ποιήσεις ἀποτευκτικήν, οὐδὲ τὴν ἐκ
7 κλισίῃν περιπτωτικήν. Εἰς τοῦτον μένον τὸν ἀγῶνα καθήσῃ, τὸν περὶ τῶν προαιρετικῶν· πῶς οὖν οὐ μέλλει ἀήττητος εἶναι;

8 ΠΥΘΟΜΕΝΟΥ δὲ τινος, τί ἐστὶν ὁ Κοινὸς Νους· Ὡσπερ, φησὶ, κοινὴ τις ἀκοὴ λέγοιτ' εἶναι, ἢ μόνον φωνῶν διακριτική· ἢ δὲ τῶν φθόγων, οὐκέτι κοινὴ, ἀλλὰ τεχνική· οὕτως ἐστὶ τινα, ἃ οἱ μὴ παντάπασι διεστραμμένοι τῶν ἀνθρώπων
κατὰ

rans, ut naturæ convenienter se habeat vivatque, nullos faciat progressus. Neminem invenies.

VIR bonus invictus est: etenim ad certamen non descendit, nisi ubi viribus est superior. Si agrum, & quæ sunt in eo, habere cupis, cape: cape famulos; cape magistratum; cape corpusculum meum: illud autem non efficies, ut vel adpetitio mea frustretur, vel ut incidam in rem quam declino. In hoc so-

lum certamen descendit, de rebus quæ in ipsius potestate sunt sita. Fieri ergo qui potest, quin sit invictus?

INTERROGANTE quodam, quidnam esset SENSUS COMMUNIS: Quemadmodum, inquit, communis quispiam auditus dici queat, qui voces tantum discernat; is vero qui sonos musicos, non jam communis, sed artificiosus: sic sunt nonnulla, quæ

κατὰ τὰς κοινὰς ἀφορμας ὁρῶσιν. Ἡ τοιαύτη
κατάστασις, Κοινὸς Νοῦς καλεῖται.

ΤΩΝ νέων τοὺς μαλακοὺς οὐκ ἔστι προτρέ- 9
ψαι εὐαίριον. οὐδὲ γὰρ τυρὸν ἀγκίστρῳ λαβεῖν.
Οἱ δ' εὐφυεῖς, καὶν ἀποτρέψεως, ἔτι μᾶλλον ἔχον-
ται τοῦ λόγου. Διὸ καὶ ὁ Ρουφος τὰ πολλὰ 10
ἀπέτρεπε, τούτῳ δοκιμασθηρίῳ χρῶμενθς τῶν εὐ-
φυῶν καὶ ἀφυῶν. Ἐλεγε γὰρ, ὅτι, ὡς ὁ λίθος,
καὶν ἄνω βάλης, ἐνεχθήσεται κάτω ἐπὶ γῆν τῇ
αὐτοῦ κατασκευῇ· οὕτω καὶ ὁ εὐφυής, ὅσῳ μᾶλλον
ἀποκρύνεται τις αὐτόν, τοσούτῳ μᾶλλον νεύει ἐφ'
ὧ πέφυκέν.

ΚΕΦ.

quæ homines non prorsus
perverſi ex communibus
notionibus perſpiciunt. Il-
lâ humanæ mentis consti-
tutio **SENSUS COM-**
MUNIS adpellatur.

MOLLES adolescen-
tes exhortari non est faci-
le: neque enim caseus te-
nellus hamo capitur. Qui
vero nobili sunt ingenio,
tametsi eos dehorteris,
magis etiam adhærent do-

ctrinæ. Ea de causâ Ru-
fus plerumque dehortari
juvenes consueverat; eâ-
que tamquam regula ad de-
prehendendos ingeniosos
& stupidos utebatur. Ut
enim, inquit, lapis, quam-
vis fursum eum jeceris,
sua natura deorsum fere-
tur: sic etiam ingeniosus,
quo magis repulsus fuerit,
eo magis inclinabit illuc,
quo a natura ducitur.

Κ Ε Φ. ζ'.

Πρὸς τὴν διορθωτὴν τῶν ἐλευθέρων πόλεων,
Ἐπικούρειον ὄντα.

Τοῦ δὲ διορθωτοῦ εἰσελθόντες πρὸς αὐτόν· (ἦν δ' οὗτος Ἐπικούρειος). Ἄξιον, ἔφη, τοὺς ιδιώτας ἡμᾶς παρ' ὑμῶν τῶν φιλοσόφων πυνθάνεσθαι, καθάπερ τοὺς εἰς ξῆνην πόλιν ἐλθόντας παρὰ τῶν πολιτῶν καὶ εἰδότων, τί κράτιστόν ἐστιν ἐν κόσμῳ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἱστορήσαντες μετίωμεν, ὥς ἐκείνοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ θεώμεθα.

2 Ὅτι μὲν γὰρ τρία ἐστὶ περὶ τὸν ἄνθρωπον, ψυχὴ, καὶ σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς, σχεδὸν οὐδεὶς ἀντιλέγει. λοιπὸν ὑμέτερόν ἐστιν ἀποκρίνασθαι, τί ἐστὶ τὸ κράτιστον; Τί ἐροῦμεν τοῖς ἀνθρώποις;

3 Τὴν σάρκα; Καὶ διὰ ταύτην Μάξιμος ἐπλεύσε μέχρι

C. A. P. VII.

*Ad Epicureum quemdam, liberarum civitatum
Correctorem.*

Correctore ad eum ingres-
so, (erat autem is Epicu-
reus:) Decet, inquit, nos
rudes e vobis philosophis
quærere, sicut eos qui in
peregrinam urbem vene-
runt, e civibus & rerum
gnaris; quid in mundo sit
præstantissimum? ut, post-
quam intellexerimus, &
nos persequamur illud spe-

ctemusque, sicut isti ea
quæ sunt in urbibus visita-
tum eunt. Nam tria qui-
dem data esse homini, ani-
mum, corpus, & res ex-
ternas, nemo fere est qui
refragetur: illud ergo re-
stat, ut vos nobis dicatis,
quid sit præstantissimum.
Quid dicemus hominibus?
Carnem? Propter eam igi-
tur

μέχρι Κασσιόπης χειμῶνες μετὰ τοῦ υἱοῦ, πρὸς
πέμπων, ἢ ἡσθῇ τῇ σαρκί; Ἀγνησάμενου δ' 4
ἐκείνου, καὶ εἰπόντος, Μὴ γένοιτο. Οὐ προσήκει
οὖν, ἔφη, περὶ τὸ κρεατίστον ἐσπουδακέναι; Πάν-
των μάλιστα προσήκει. Τί οὖν κρείσσειν ἔχομεν
τῆς σαρκός; Τὴν ψυχὴν, ἔφη. Ἀγαθὰ δὲ τὰ τοῦ
κρεατίστου κρείττονα ἐστίν, ἢ τὰ τοῦ φευλοτέρου;
Τὰ τοῦ κρεατίστου. Ψυχῆς δὲ ἀγαθὰ πότερον 5
πραιρετικά ἐστίν, ἢ ἀπραίρετα; Πραιρετικά.
Πραιρετικὸν οὖν ἐστίν ἡ ἡδονὴ ἡ ψυχικὴ; Ἐφη.
Αὕτη δ' ἐπὶ τίσι γένηται; πότερον ἔφ' αὐτῇ; 6
ἀλλ' ἀδιανόητόν ἐστι. προηγουμένην γάρ τινος
ὀφειστάναι δεῖ οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ, ἥς τυγχάνον-
τες ἡσθησόμεθα κατὰ ψυχὴν. ὁμολογεῖ καὶ
τοῦτο. Ἐπὶ τίσι οὖν ἡσθησόμεθα ταύτην τὴν ψυ- 7
χικὴν ἡδονήν; εἰ γὰρ ἐπὶ τοῖς ψυχικοῖς, εὐρηταί
ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ. οὐ γὰρ δύναται ἄλλο μὲν 8
εἶναι

tur Maximus, procelloso
mari, comitandi filii caus-
sa, Cassiopem usque navi-
gavit, quo caro ejus volu-
ptate demulceretur? Ne-
gante vero illo, dicente-
que, Absit! — Nonne igi-
tur (ait Epictetus) in prae-
stantissimo maxime elabo-
randum est? Omnium ma-
xime, inquit. Quid ergo
melius carne habemus?
Animum, inquit. Bona
vero melioris partis suntne
præstantiora, an deterio-
ris? Melioris, inquit. Ani-
mi vero bona suntne arbi-

trii nostri, an alieni? No-
stri, inquit. Nostri igitur
arbitrii est delectatio ani-
mi? Est, inquit. Hæc
vero unde existit? an ex
se ipsa? At hoc intelligi
non potest: præcedere
enim & ante adesse debet
natura quædam boni, quo
qui potiatur, is animo de-
lectetur. Concedebat &
hoc. Qua ergo ex re ista
animi delectatio orietur?
Si e rebus ad Animum
pertinentibus; Inventæ est
natura boni: neque enim
aliud potest esse bonum,
&

- εἶναι ἀγαθόν, ἄλλο δ' ἐφ' ᾧ εὐλόγως ἐπαιρόμε-
 θα· οὐδὲ τοῦ προηγούμενου μὴ ὄντες ἀγαθοῦ,
 τὸ ἐπιγέννημα ἀγαθόν εἶναι· ἵνα γὰρ εὐλογον
 ἢ τὸ ἐπιγέννημα, τὸ προηγούμενον δεῖ ἀγαθόν
 8 εἶναι· Ἀλλ' οὐ μὴ εἴποιτε, Φρένας ἔχοντες·
 ἀνακόλουθα γὰρ ἐρεῖτε καὶ Ἐπικούρῳ, καὶ τοῖς
 9 ἄλλοις ὑμῶν δόγμασιν· ὑπολείπεται λοιπόν, ἐπὶ
 τοῖς σωματικοῖς ἡδεσθαι τὴν κατὰ ψυχὴν ἡδονήν·
 πάλιν ἵν' ἐκεῖνα γένηται προηγούμενα, καὶ οὐσία
 τοῦ ἀγαθοῦ·
- 10 Διὰ τοῦτο ἀφρόνως ἐποίησε Μάξιμος, εἰ δὲ ἄλ-
 λο τι ἐπιδυσεν, ἢ διὰ τὴν σάρκα· τοῦτ' ἐστὶ, διὰ
 11 τὸ κράτιστον· Ἀφρόνως δὲ παιεῖ καὶ εἰ ἀπέχεται
 τῶν ἀλλοτριῶν, δικαστὴς ὢν, καὶ δυνάμενος λαμ-
 βάνειν· ἀλλ', ἂν σοι δόξη, ἐκεῖνο μόνον σκεπτώμεθα,
 ἵνα κεκρυμμένως, ἵν' ἀσφαλῶς, ἵνα μὴ τις γνῶ.
 12 Τὸ γὰρ κλέψαι οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἐπίκουρος ἀπο-
 φαίνει

& aliud illud quo consen-
 taneum sit lætari: neque,
 si id quod antecedit bonum
 non sit, illud quod sequi-
 tur bonum esse potest; ut
 enim propago probabilis
 sit, stirpem ipsam esse bo-
 nam oportet. At vero vos
 istud, sani si sitis, nequa-
 quam dicetis: neque enim
 ista cum Epicuro, reliquis-
 que vestris decretis con-
 sentiunt. Reliquum ergo
 est, ut animi delectatio e-
 rebus corporeis oriatur,
 illæque rursus primum lo-

cum teneant, & boni ha-
 beant naturam.

Quapropter stulte fecit
 Maximus, si ob quidquam
 aliud, nisi propter carnem,
 navigavit, hoc est, pro-
 pter præstantissimum. In-
 sipienter item facit, qui
 rebus alienis abstinet, si sit
 iudex, easque accipere
 possit: sed, si placet, illud
 modo videamus, ut occul-
 te, ut tuto, ut nemine re-
 sciscente. Nam furtum ne
 ipse quidem Epicurus ma-
 lum

φαίνει κακόν, ἀλλὰ τὸ ἐμπέσειν· καὶ ὅτι πίστιν
 περὶ τοῦ λαθεῖν λαβεῖν ἀδύνατον, διὰ τοῦτο λέ-
 γεις, Μὴ κλέπτετε. Ἀλλ' ἐγὼ σοὶ λέγω, ὅτι 13
 εἰς καμψῶς καὶ περιεσταλμένως γένηται, λησόμε-
 θα. εἴτα καὶ φίλους ἐν τῇ Ῥώμῃ ἔχομεν δυνα-
 τοὺς, καὶ φίλους, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀδρανεῖς εἰσιν·
 οὐδεὶς τολμήσει ἀναβῆναι τούτου ἕνεκα. Τί 14
 ἀπέχη τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ; Ἀφρον ἐστὶ τοῦτο,
 ἡλίθιον ἐστίν. Ἀλλ' οὐδ', ἂν λέγῃς μοι ὅτι ἀπέ-
 χη, πιστεύσω σοί. Ὡς γὰρ ἀδύνατόν ἐστι τῷ 15
 ψευδεῖ φανομένῳ συγκαταθέσθαι, καὶ ἀπὸ ἀλη-
 θεύς ἀπονεῦσαι· οὕτως ἀδύνατόν ἐστι τοῦ φαι-
 νομένου ἀγαθοῦ ἀπατῆναι. Ὁ πλουτὸς δ' ἀγα-
 θόν, καὶ τὸ ποιητικώτατόν γε τῶν ἡδονῶν. διὰ
 τί μὴ περιποιήσῃ αὐτόν; διὰ τί δὲ μὴ τὴν τοῦ 16
 γείτονος γυναῖκα διαφθείρωμεν, ἂν δυνώμεθα λα-
 θεῖν; ἂν δὲ φλυαρήῃ ὁ ἀνὴρ, καὶ αὐτὸν προσεκε-
 τραχη-

lum esse pronunciat, sed
 apprehendi: &, quia si
 tibi dare nemo potest
 fore ut lateas, idcirco fu-
 rari vetat. At ego tibi ad-
 firmo, si solerter & caute
 fiat, fore ut lateamus.
 Deinde amicos Romæ po-
 tentes habemus, & ami-
 cas: & Græci imbecilles
 sunt; nemo hujus rei caus-
 sa eo proficisci audebit.
 Quid bono tuo abstinēs?
 Vecordiae atque amentiae
 istud est. Neque vero, si
 te abstinere dixeris, mihi

persuadebis. Nam quem
 admodum fieri nequit, ut
 ei quod falsum videatur
 adsentiamur & veritatem
 aversemur; sic fieri non
 potest, ut ab eo quod bo-
 num putes, desiscas. Di-
 vitiae autem sunt bonum,
 & ad conficiendas volu-
 ptates paratissimæ. Cur
 eas tibi non parares? Cur
 autem vicini uxorem non
 corrumpamus, si clam id
 facere liceat? quod si ma-
 ritus ejus nugās egerit,
 illum etiam supinum præ-
 cipita-

- 17 τραχηλίσωμεν. Εἰ θέλεις εἶναι φιλόσοφος οἷος δὲ εἶ
εἴ γε τέλειος, εἰ ἀκολουθῶν σου τοῖς δόγμασιν· εἰ
δὲ μὴ, οὐδὲν διοίσεις ἡμῶν τῶν λεγομένων Στωϊ-
κῶν· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἄλλα λέγομεν, ἄλλα δὲ
18 ποιούμεν. Ἡμεῖς λέγομεν τὰ καλὰ, ποιούμεν τὰ
αἰσχροῦ. Σὺ τὴν ἐναντίαν διαστροφὴν ἔσθ, διε-
στραμμένος, δογματίζων τὰ αἰσχροῦ, ποιῶν τὰ
καλὰ.
19 Τὸν Θεὸν σοί, ἐπινόεις Ἐπικουρείων πόλιν;
Ἐγὼ σοὶ γαρῶ. Οὐδ' ἐγώ, σοὶ γὰρ χαμητέον·
ἀλλ' οὐδὲ πᾶδοποιητέον· ἀλλ' οὐδὲ πολιτευτέον.
Τί οὖν γένηται; Πόθεν οἱ πολῖται; τίς αὐτοὺς
παιδεύσει; τίς ἐφ' ἡβασχός; τίς γυμνασιάρχης;
τί δὲ καὶ παιδεύσει αὐτούς; αἱ Λακεδαιμόνιοι
20 ἐπαιδεύοντο, ἢ αἱ Ἀθηναῖοι; Δάβε μοι νέον, ἄγα-
γε κατὰ τὰ δόγματά σου· ἢ Πονηρὰ ἐστὶ τὰ
δόγ-

cipitabimus. Si philosophus esse vis, qualem esse decet; si perfectus, si tibi ipsi consentiens: utique hæc facies. Sin minus; nihil differes a nobis qui Stoici adpellamur: nam & ipsi alia dicimus, alia facimus. Nos honesta loquimur; facimus turpia. Tu vero contraria ratione per-versus eris: decreta tua turpia erunt; facta honesta.

Per Deos; civitatem Epicureorum animo tibi

fingis? „Ego uxorem non duco. Nec ego: neque enim contrahendum est matrimonium; neque vero procreandi liberi, ac ne respublica quidem capeffenda.“ Quid autem sequetur? Unde erunt cives? quis eos instituet? quis erit adolescentiæ præfectus? quis gymnasiarcha? quid vero etiam docuerit eos institutor? eane quæ Lacedæmone, an quæ Athenis tradebantur? Cape adolescentem; educa secundum decreta tua.

Impro-

δόγματα, ἀνατρεπτικά πέλει, λυμαντικά οὐ-
 κων, οὐδὲ γυναιξὶ πρέποντα. Ἄφες ταῦτ', ἀν- 21
 θρώπε. Ζῆς ἐν ἡγεμονούσῃ πέλει ἄρχειν σε
 δεῖ, κρίνειν δικαίως, ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων,
 σοὶ καλὴν γυναῖκα φαίνεσθαι μηδεμίαν ἢ τὴν
 σὴν, καλὸν παῖδα μηδένα, καλὸν ἀργύρωμα μη-
 δέν, χρύσωμα μηδέν. Τούτοις σύμφωνα δόγμα- 22
 τα ζήτησον, ἀφ' ὧν ὁρμώμενος ἡδέως ἀφέξῃ
 πραγμάτων οὕτω πιθανῶν πρὸς τὸ ἀγαγεῖν καὶ
 νικῆσαι. Ἄν δὲ πρὸς τῇ πιθανότητι τῇ ἐκεί- 23
 κων, καὶ φιλοσοφίαν τινὰ ποτε ταύτην ἐξευρη-
 κότες ᾖμεν, συνεπωθούσας ἡμᾶς ἐπ' αὐτὰ καὶ
 ἐπιβρῶννύουσας, τί ἂν γένηται; Ἐν ταφεύματι 24
 τί κράτιστόν ἐστιν; ὁ ἀργυρος, ἢ ἡ τέχνη;
 Χειρὸς οὐσία μὲν ἢ σὰρξ προηγούμενα δέ, τὰ
 χειρὸς ἔργα. Οὐκοῦν καὶ καθήκοντα τρισσὰ τὰ 25
 μὲν, πρὸς τὸ εἶναι τὰ δέ, πρὸς τὸ πᾶσι εἶναι
 τὰ

Improba sunt decreta; ad
 evertendam rempublicam
 comparata; perniciofa fa-
 miliis; ne mulieribus qui-
 dem decora. Omitte ista,
 homo: in principe civitate
 vivis; sunt tibi gerendi ma-
 gistratus; est iuste judican-
 dum; est abstinendum alie-
 no; nulla tibi mulier,
 præter tuam, formosa vi-
 deri debet, nullus puer,
 nullum vas argenteum,
 nullum aureum. His con-
 sentanea decreta quaerito;
 quibus instructus, libenter

illis rebus abstinere, quæ
 tam aptæ sunt ad edlicien-
 dum subjugandumque. Si
 vero, præter ipsarum rei-
 rum illecebras, talem et-
 iam doctrinam excogitave-
 rimus, quæ nos ad illas
 simul impellat, & robur
 addat; quid fiet? In cæle-
 sto vase utram præstantius
 est? argentum, an ars?
 Manus quidem substantia
 caro est; principalia vero,
 sunt manus opera. Ergo
 & officia triplicia sunt:
 alia, quæ pertinent ad
 esse;

τὰ δ', αὐτὰ τὰ προηγούμενα. Οὕτω καὶ αὖ.
 1· θρώπου οὐ τὴν ὕλην δεῖ τιμᾶν, τὰ σαρκίδια,
 26 ἀλλὰ τὰ προηγούμενα. Τίνα ἐστὶ ταῦτα; Πο-
 λιτεύεσθαι, γαμῆν, παιδοποιεῖσθαι, Θεὸν σέ-
 βειν, γονέων ἐπιμελεῖσθαι, καθ' ἑαυτοῦ, ὀρέγεσθαι,
 ἐκπλῖναι, ὀρμᾶν, ἀφορμᾶν, ὡς ἕκαστον τούτων
 27 δεῖ ποιεῖν, ὡς πεφύκαμεν. Πεφύκαμεν δὲ πῶς;
 Ὡς ἐλεύθεροι, ὡς γενναῖοι, ὡς αἰδήμονες. ποῖον
 γὰρ ἄλλο ζῶον ἐρυθριᾶ; ποῖον γὰρ ἄλλο αἰ-
 28 σχροῦ φαντασίαν λαμβάνει; Τὴν δ' ἡδονὴν ὑπο-
 τάξαι τούτοις ὡς διάκονον, ὡς ὑπηρέτην, ἵνα
 προθυμίαν ἐκκαλέσῃται, ἵν' ἐν ταῖς κατὰ φύσιν
 2· ἔργοις παρακρατῇ.

29 Ἀλλ' ἐγὼ πλούσιός εἰμι, καὶ οὐδενὸς χρεῖσθαι
 μοι ἐστὶ. Τί οὖν ἔτι προσποιῇ φιλοσοφεῖν; ἀρκεῖ
 τὰ χρυσώματα καὶ τὰ ἀργυρώματα. τί σοι
 χρεῖσθαι

esse; alia ad certo modo
 esse; alia denique ipsa
 principalia. Ita & in ho-
 mine non materiam, id est
 carnem, magni facere oportet;
 sed principalia. Quæ
 sunt ista? Rempublicam
 gerere, uxorem ducere,
 procreare liberos, Deum
 colere, parentes curare,
 omnino, expetere, aver-
 si, impetum ad agendum
 capere aut retinere, prout
 horum quidque faciendum
 est, utque natura fert no-
 stra. Quid autem fert no-
 stra natura? Ut liberi si-

mus, ut strenui, ut vere-
 cundi. Quod enim aliud
 animal erubescit? quod
 aliud turpitudinis notio-
 nem capit? Voluptas vero
 principalibus istis subji-
 cienda est, tamquam mini-
 stra, tamquam famula, ut
 alacritatem provocet, ut
 in factis naturæ consenta-
 neis nos contineat.

„Verum ego dives sum;
 „nec ulla re egeo.“ Quid
 ergo adhuc philosophiam
 adfectas? Satis tibi sunt
 aurea atque argentea vasa:
 quid tibi opus est decre-
 tis?

χρεία δογμάτων; Ἀλλὰ καὶ κριτὴς εἰμι τῶν 30
 Ἑλλήνων. Οἶδας κρίνειν; τίς σε ἐποίησεν εἰδέναι;
 Καίσαρ μοι κωδίκελλον ἔγραψε. Γραψάτω σοι, ἵνα κρίνης περὶ τῶν μουσικῶν, καὶ τί 31
 σοι ὄφελος; Ὅμως δὲ πῶς κριτὴς ἐγένου; τὴν
 τίνος χεῖρα καταφιλήσας; τὴν Συμφόρου; ἢ
 τὴν τοῦ Νουμηνίου; τίνος πρὸ τοῦ κοιτῶκος κοιμηθεῖς;
 τίνι πέμψας δῶρα; εἴτα οὐκ αἰσθάνη, ὅτι τοσούτου ἄξιόν ἐστι κριτὴν εἶναι ὅσου Νουμήνιος;
 Ἀλλὰ δύναμαι, ὃν θέλω, εἰς Φυλακὴν 32
 βαλεῖν. Ὡς λίθον. Ἀλλὰ δύναμαι ξυλοκοπήσαι ὃν θέλω. Ὡς ὄνον. Οὐκ ἐστὶ τοῦτο ἀνθρώπων ἀρχή. ὥς λογικῶν ἡμῶν ἄρξον· δείκνυε ἡμῖν 33
 τὰ συμφέροντα, καὶ ἀκολουθήσομεν· δείκνυε τὰ αἰσύμφορα, καὶ ἀποστραφησόμεθα. Ζηλωταὶς ἡμᾶς 34
 κατασκεύασον σεαυτοῦ, ὥς Σοκράτης ἑαυτοῦ. ἐκεῖνος ἦν ὁ ὡς ἀνθρώπων ἄρχων, ὁ κατεσκεύαζε
 Bb 2 πῶς

tis? „Immo & judex sum
 „Græcorum.“ Nosti judicare?
 unde scientiam eam consecutus es?
 Cæsar mihi codicillum scripsit.
 Scribat tibi, ut de rebus musicis
 judices; quem inde fructum capies?
 Tamen quo pacto judex evasisti?
 cujus manum osculatus es?
 Symphori, aut Numenii?
 ante cujus thalamum dormivisti?
 cui munera misisti?
 Et deinde non animadvertis,
 tanti esse munus judicis,
 quanti est Nu-

menius? „At, quem voluero,
 in carcerem possum conjicere.“
 Nempe, veluti saxum. „Possum
 „stibus cedere.“ Immo, sicut asinum.
 Non est illud imperium in homines.
 Sic impera nobis, tamquam
 ratione præditis: ostende nobis
 quid expediat, & sequemur:
 ostende quæ sint noxia, & ea
 averfabimur. Fac, tui imitatores
 simus; quemadmodum Socrates
 alios sui imitatores fecit. Is erat,
 qui tam-

κὼς ὑποταχότας αὐτῷ τὴν ὀρεξίν τὴν αὐτῶν,
 35 τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ἐρμὴν, τὴν ἀφορμὴν. Τοῦτο
 ποιήσον, ταῦτο μὴ ποιήσῃς· εἰ δὲ μὴ, εἰς φυ-
 λακὴν τε βαλῶ. Οὐκέτι ὡς λογικῶν ἡ ἀρχὴ
 36 γίνεται. Ἀλλ', ὡς ὁ Ζεὺς διέταξε, ταῦτο ποιή-
 σον· ἀν' δὲ μὴ ποιήσῃς, ζημιωθήσῃ, βλαβήσῃ.
 ποίαν βλάβην; ἄλλην· αὐδεμίαν, ἀλλὰ τὸ μὴ
 ποιῆσαι αὐτῷ· ἀπολέσεις τὸν πιστὸν, τὸν αἰδή-
 μονα, τὸν κόσμιον. τούτων ἄλλας βλάβας μέ-
 ζονας μὴ ζῆται.

ΚΕΦ.

tamquam hominibus impe-
 ravit, qui effecit ut illi ad-
 petitus suos, aversiones,
 impetus ad agendum, &
 declinationes, ipsi submit-
 terent. Hoc facito, hoc
 ne facito; alioqui in car-
 cerem te conjiciam! Sic
 non jam tamquam homini-
 bus imperatur. Immo, ut

Jupiter ordinavit, ita faci-
 to: si non feceris, mul-
 taberis, damnum facies.
 Quale damnum? Nullum
 aliud, nisi quod officio de-
 fueris: amittes fidem,
 verecundiam, modestiam.
 His alia majora damna
 quaerere noli.

CAP.

Κ Ε Φ. η.

Πῶς πρὸς τὰς Φαντασίας γυμναστέον.

Ὡς πρὸς τὰ ἐρωτήματα τὰ σοφιστικά γυμναζόμεθα, αὐτῶ καὶ πρὸς τὰς Φαντασίας καθ' ἡμέραν ἔδει γυμνάζεσθαι. προτείνουσι γὰρ ἡμῖν καὶ αὐταὶ ἐρωτήματα. Ὁ υἱὸς ἀπέθανε τοῦ δαῖνος. Ἀπόκριναι, ἀπροαίρετον, οὐ κακόν. Ὁ πατήρ τὸν δαίνα ἀποκληρονόμῳ κατέλιπε. τί σοι δοκεῖ; Ἀπροαίρετον, οὐ κακόν. Καίσαρ αὐτὸν κατέκρινεν. Ἀπροαίρετον, οὐ κακόν. Ἐλυπήθη ἐπὶ τούτοις. Προαιρετικόν, κακόν. Γενναίως ὑπέμεινε. Προαιρετικόν, ἀγαθόν. Κανὼν οὕτως ἐθιζώμεθα, προκόψομεν. οὐδέποτε γὰρ ἄλλω συγκαταθασόμεθα, ἢ οὐ Φαντασία καταληπτική γίνεται. Ὁ υἱὸς ἀπέθανε. Τί ἐγένετο; Ὁ υἱὸς ἀπέθανεν. Ἄλλο οὐδέν; Οὐδέν. Τὸ πλοῖον

Bb 3

ἀπώ-

CAP. VIII.

Quomodo adversus Visa exerceri debeamus.

Quemadmodum adversus quaestiones sophisticas exercemur; ita etiam contra visa quotidie nos exercere debemus: nam & hæc ipsa quaestiones nobis proponunt. Illius filius obiit. Responde: non in hominis voluntate est positum; malum non est. Pater illum exhæredavit: quid tibi videtur? Involuntarium est; ergo non malum. Cæsar eum condemnavit. Involuntarium; non malum. Rem illam ægre tulit. Hoc in ejus arbitrio erat positum; malum est. Fortiter tulit. In voluntate hoc est positum; bonum est. His si adsueverimus; proficiemus: neque enim umquam alii rei assentimur, nisi ei quam ipsum visum perspicue renunciat. Filius obiit. Quid factum est? Filius obiit. Aliud nihil? Nihil. Navigium periit.

ἀπώλετο. Τί ἐγένετο; Τὸ πλοῖον ἀπώλετο. Εἰς
 φυλακὴν ἀπήχθη. Τί γέγονεν; Εἰς φυλακὴν
 ἀπήχθη. Τὸ δ', ὅτι κακῶς πέπραχεν, ἐξ αὐτοῦ
 6 ἕκαστος προστίθῃσιν. Ἀλλ' οὐκ ἐρῶς ταῦτα ὁ
 Ζεὺς ποιεῖ. Διὰ τί; ὅτι σε ὑπομενητικὸν ἐποί-
 ησεν; ὅτι μεγαλόψυχον; ὅτι ἀφείλεν αὐτῶν τὸ
 εἶναι κακά; ὅτι ἔξεστί σοι, πάσχοντι ταῦτα,
 εὐδαιμονεῖν; ὅτι σοι τὴν θύραν ἤνοιξεν, ὅταν σοι
 μὴ ποιῇ; Ἄνθρωπε, ἔξελθε, καὶ μὴ ἐγκάλει.

7 Πῶς ἔχουσι Ῥωμαῖοι πρὸς φιλοσόφους ἂν θέ-
 λης γνῶναι, ἀκουσον. Ἰταλικὸς, ὁ μάλιστα δο-
 κῶν αὐτῶν φιλόσοφος εἶναι, παρόντος ποτὲ μου
 χαλεπήνας τοῖς ἰδίοις, ὡς ἀνήκεστα πάσχων, Οὐ
 δύναμαι, ἔφη, φέρειν ἀπέλλυτέ με· ποιήσετέ
 με τοιοῦτον γενέσθαι· δείξας ἐμέ.

ΚΕΦ.

periit. Quid accidit? Na-
 vigium periit. In carce-
 rem ductus est? Quid ac-
 cidit? In carcerem ductus
 est. Illud autem de suo
 quisque addit, in malo
 eum esse. At non recte
 ista Jupiter facit! Cur?
 quod te tolerantem fecit?
 quod magnanimum? quod
 providit ne quid mali illis
 rebus inesset? quod tibi,
 quamvis ista patiaris, bea-
 to esse licet? quod tibi fo-
 res aperuit, si ista non

placent? Homo, exi: ac-
 cusare autem noli.

Si scire vis, quemadmo-
 dum Romani erga philoso-
 phos adfecti sint, audi.
 Italicus, qui inter eos in
 primis philosophus habetur,
 aliquando me prae-
 sente suis iratus, ut into-
 lerabili adfectus injuria,
 Ferre, inquit, nequeo:
 perditis me; facietis me
 talem, qualis iste est; me
 demonstrans.

CAP.

Κ Ε Φ. 9.

Πρὸς τινὰ Ῥήτορα, ἀνιόντα εἰς Ῥώμην ἐπὶ
δίκην.

Εἰσελθόντος δὲ τινος πρὸς αὐτὸν, ὃς εἰς Ῥώμην
ἀνῆκε δίκην ἔχων περὶ τιμῆς τῆς αὐτοῦ, πυθό-
μενος τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀνεισιν, ἐπερωτήσαντος
ἐκείνου τίνα γνώμην ἔχει περὶ τοῦ πράγματος·
Εἰ μου πυνθάνη, τί πράξεις ἐν Ῥώμῃ, Φησὶ, 2
πότερον κατορθώσεις ἢ ἀποτεύξῃ, θεώρημα πρὸς
τοῦτο οὐκ ἔχω, εἰ δὲ μου πυνθάνη πῶς πρά-
ξεις, τοῦτο εἰπεῖν· ὅτι εἰ μὲν ὀρθὰ δόγματα
ἔχεις, καλῶς· εἰ δὲ φαῦλα, κακῶς. παντὶ γὰρ
αἰτίῳ τοῦ πράσσειν τι, δόγμα. Τί γάρ ἐστι, 3
δι' ὃ ἐπεθύμησας προστάτης χειροτονηθῆναι Κνω-
σίῳ; Τὸ δόγμα. Τί ἐστι, δι' ὃ νῦν ἀνέρχῃ εἰς
Bb 4 Ῥώ-

C A P. IX.

*Ad Rhetorem quemdam, Romam ad iudicium
proficiscentem.*

Cum quidam ad eum in-
gressus esset, Romam pro-
fecturus, ubi lis ei in iudi-
cio erat de ipsius dignita-
te; cognita profectionis
caussa, illoque sciscitante,
quid ea de re sentiret; Si
me, inquit, rogas, quid
Romæ sis effecturus, sisne
caussa casurus, an victor
evasurus; quid respondeam
non habeo. Sin illud ro-

gas, quomodo sis rem ge-
sturus; illud habeo dicere;
Si quidem recta decreta ha-
bes, bene; sin prava, mā-
le. Nam unumquemque
ad aliquid agendum impel-
lit suum aliquod decretum.
Quid enim est, cur Gno-
siorum præfectus designa-
ri cupiveras? Decretum.
Quid est, cur nunc Ro-
mam proficisceris? Decre-
tum.

Ῥώμην; Τὸ δόγμα. Καὶ μετὰ χειμῶνος, καὶ
κινδύνου, καὶ ἀναλωμάτων; Ἀνάγκη γάρ, ἐστὶ.
4 Τίς σοι λέγει τοῦτο; Τὸ δόγμα. Οὐκ οὖν εἰ
πάντων αἷτια τὰ δόγματα, φαῦλα δὲ τίς
ἔχει δόγματα, οἷον ἂν ἢ τὸ αἷτιον, τριούτεν
5 καὶ τὸ ἀποτελούμενον. Ἄρ' οὖν πάντες ἔχο-
μεν ὑγιῆ δόγματα, καὶ σὺ καὶ ὁ ἐντίδικός
σου; Καὶ πῶς διαφέρεσθε; Ἀλλὰ σὺ μᾶλλον
ἢ ἐκεῖνος; Διὰ τί; Δοκεῖ σοι. Καὶ κείνῳ, καὶ
6 τοῖς μακρομένοις. τοῦτο πονηρὸν κριτήριον. Ἀλ-
λά δείξόν μοι, ὅτι ἐπίσκεψίν τινος καὶ ἐπιμέ-
λειαν πεποιήσαι τῶν σαυτοῦ δογμάτων. καὶ,
ὥς νῦν εἰς Ῥώμην πλεῖς ἐπὶ τῷ πρεσβύτῃ
εἶναι Κνωσίων, καὶ οὐκ ἔξαρκεῖ σοι μένειν ἐν
οἴκῳ τὰς τιμὰς ἔχοντί ὥς εἶχες, ἀλλὰ μεί-
ζονός τινος ἐπιθυμεῖς καὶ ἐπιφανεστέρου· πότε
οὕτως ἐπλευσας ὑπὲρ τοῦ τὰ δόγματα ἐπισκέ-
ψασθαι τὰ σαυτοῦ, καὶ, εἴ τι φαῦλον ἔχεις,
ἐκβα-

tum. * Et quidē procello-
so mari, cum periculo &
sumtibus? „Necessitas enim
postulat.“ Quis tibi dicit
istud? Decretum. Ergo si
omnium actionum causæ
decreta sunt, prava autem
aliquis decreta habet; qua-
lis causa fuerit, talis et-
iam erit effectus. An igitur
omnes decreta habe-
mus sana, & tu, & adver-
sarius tuus? Cur ergo dis-
ceptatis? At tu magis,
quam ille? Cur? Videtur
tibi. Etiam illi; etiam su-

riosis. Prava hæc regula
est. Age, ostende mihi,
te decreta tua diligenter
considerasse & curavisse.
Et quemadmodum nunc
Romam navigas, quo præ-
fectus Gnoliorum consti-
tuaris; nec tibi manere
domi visum est, iis hono-
ribus contento, quos habe-
bas, sed majorem aliquem
expetis & illustriorem: eo-
demne modo umquam na-
vigasti, ut decreta tua con-
siderares, & si quod pra-
vum haberes, id ejiceres?

Quem

ἐκβαλεῖν; Τινὶ προσελήλυθας τούτου ἕνεκα; 7
 ποῖον χρόνον ἐπέταξας σαυτῷ; ποῖαν ἡλικίαν;
 ἔπελθῇ σου τοὺς χρόνους, εἰ ἐμὲ αἰσχύνῃ, αὐ-
 τὸς πρὸς αὐτόν. Ὅτε παῖς ἦς, ἐξήταξες τὰ σαυ- 8
 τοῦ δόγματα; οὐχὶ δ' ὥς πάντα ποιῆς, ἐποίεις
 ἢ ἐποίεις; ὅτε δὲ μερῶν ἦδη, καὶ τῶν ρητό-
 ρων ἤκουες, καὶ αὐτὸς ἐμελέτας, τί σοι λείπειν
 ἐφαιντάζου; Ὅτε δὲ νεανίσκος, καὶ ἦδη ἐπολι- 9
 τεύου, καὶ δίκας αὐτὸς ἔλεγες, καὶ εὐδοκίμεις,
 τίς σοι ἔτι ἴσος ἐφαίνετο; ποῦ δ' ἂν ἡνέσχου
 ὑπὸ τινος ἐξεταζόμενος, ὅτι πονηρὰ ἔχεις δόγ-
 ματα; Τί οὖν σοι θέλεις εἶπω; Βοήθησόν μοι 10
 εἰς τὸ πρᾶγμα. Οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο θεωρή-
 ματα. οὐδὲ σύ, εἰ τούτου ἕνεκα ἐλήλυθας πρὸς
 ἐμὲ, οὐχ ὥς πρὸς φιλόσοφον ἐλήλυθας, ἀλλ'
 ὥς πρὸς λαχανοπώλην, ἀλλ' ὥς πρὸς σκυτέα.
 Πρὸς τί σὺν ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι θεωρήματα; 11
 Πρὸς τοῦτο, ὃ τι ἂν ἀποβῇ, τὰ ἡγεμονικὸν

B b 5

ὑμῶν

Quem hac de causa conve-
 nisti? Quod tibi tempus
 statuisti? quam aetatem?
 percurrere diversa tempora,
 si me vereris, ipse apud
 te. Num, puer cum esses,
 decreta tua examinabas?
 nonne vero, ut nunc om-
 nia facis, ita tunc ea facie-
 bas quæ faciebas? Cum
 vero jam adolescens esses,
 & rhetores audires, & ip-
 se declamares, quid tibi
 deesse putabas? Cum vero
 juvenis, & jam rempubli-
 cam attigisses, & causas

ipse ageres, & fama frue-
 reris, quis tibi jam similis
 videbatur? num tulisses
 quemquam decreta tua scru-
 tantem, & prava arguen-
 tem? Quid ergo tibi vis
 dicam? Adjuva me in hoc
 negotio, Non habeo ad
 istam rem ulla præcepta;
 neque tu, si hac gratia me
 convenisti, ut philoso-
 phum adjisti, sed ut olito-
 rem, ut cerdonem. Ad
 quid ergo philosophi præ-
 cepta habent? Ad hoc, ut,
 quidquid evenerit, mens
 &

ἡμῶν κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν. Μικρὸν σοὶ δοκεῖ τοῦτο; Οὐ· ἀλλὰ τὸ μέγιστον. Τί οὖν; ὀλίγου χρόνου χρεῖαν ἔχει; καὶ ἔστι παρέρχόμενον αὐτὸ λαβεῖν; Εἰ δύνασαι, λάμβανε.

- 12 Εἴτ' ἐρεῖς, Συνέβαλον Ἐπικτήτῳ ὡς λίθῳ, ὡς ἀνδριάντι. Εἶδες γάρ με, καὶ πλέον οὐδέν. Ἄνθρωπῳ δ' ὡς ἀνθρώπῳ συμβάλλει, ὃ τὰ δόγματα αὐτοῦ καταμανθάνων, καὶ ἐν τῷ μέρει
13 τὰ ἴδια δεικνύων. Κατάμαθέ μου τὰ δόγματα. δειξόν μοι τὰ σά. καὶ οὕτω λέγε, συμβεβληκέν αιμοι. ἐλέγξωμεν ἀλλήλους· εἴ τι ἔχω κακὸν δόγμα, ἄφελε αὐτό· εἴ τι ἔχεις, θές εἰς τὸ μέσον. Τοῦτό ἐστι φιλοσόφῳ συμβάλλειν.
14 Οὐ· ἀλλὰ πάροδός ἐστι, καὶ, ἕως τὸ πλοῖον μισθούμεθα, δυνάμεθα καὶ Ἐπικτήτην ἰδεῖν. Ἰδωμέν τι ποτε λέγει. Εἴτ' ἐξελθὼν, Οὐδέν ἦν ὃ Ἐπικτήτος,

& ratio nostra naturæ convenienter se habeat perseveretque. Parvumne hoc tibi videtur? Non; immo vero maximum. Quid ergo? brevene tempus ea res postulat? & in transcursu capi potest? Si potes. c. p.^o.

Deinde dices: Congressus sum cum Epicteto, tamquam cum lapide, tamquam cum statua. Vidisti enim me, prætereaque nihil. Cum homine vero ut cum homine concreditur, qui decreta illius pervesti-

gat, vicissimque sua demonstrat. Cognosce decreta mea; ostende mihi tua: tum dicito, te mecum esse congressum. Alter alterum arguamus: si quod habeo pravum dogma, eripe illud: si quod habes, adfer in medium. Hoc est cum philosopho congredi. Non, sed transcursus hic est, & dum navem conducamus, Epictetum etiam videre possumus. Videamus quidnam dicat? Deinde egressus, Nihil (inquis) erat Epictetus:

κτητός, ἐσολοικίζεν, ἐβαρβαρίζε. Τίνος γὰρ ἄλλου
 κριταὶ εἰσέρχουσθε; Ἀλλ' αἶψά πρὸς ταῦτοις, Φησὶν, 15
 ὦ, ἀγρὸν οὐχ ἔχω, ὥς οὐδὲ σύ· ποτήρια ἀργυρεῶ
 οὐχ ἔχω, ὥς οὐδὲ σύ· κτήνη καλὰ, ὥς οὐδὲ σύ.
 Πρὸς ταῦτα ἴσως ἀρκεῖ ἐκεῖνο εἰπεῖν, ὅτι, Ἀλλὰ 16
 χρεῖαν αὐτῶν οὐκ ἔχω· σὺ δ', αἶψά πολλά κτήσῃ,
 ἄλλων χρεῖαν ἔχεις· θέλεις, οὐ θέλεις, πτωχό-
 τερός μου εἶ. Τίνος οὖν ἔχω χρεῖαν; Τοῦ σοὶ μὴ 17
 παρόντος· τοῦ εὐσταθεῖν, τοῦ κατὰ φύσιν ἔχειν
 τὴν διάνοιαν, τοῦ μὴ ταρασσέσθαι. Πάτρων, οὐ 18
 πάτρων, τί μοι μέλει; σοὶ μέλει. Πλουσιώτε-
 ρός σου εἰμὶ· οὐκ ἀγωνιῶ τί φρονήσει περὶ ἐμρῷ
 ὁ Καίσαρ· οὐδένα κολακεύω τούτου ἕνεκα. ταῦ-
 τα ἔχω ἀντὶ τῶν ἀργυρωμάτων, ἀντὶ τῶν χρυ-
 σωμάτων. σὺ χρυσᾶ σκεύη· ὀστράκινον τὸν λό-
 γον, τὰ δόγματα, τὰς συγκαταθέσεις, τὰς ὀρ-
 μαῖς, τὰς ὀρέξεις. Ὅταν δὲ ταῦτα ἔχω κατὰ 19
 φύσιν,

tus: solœce ac barbare lo-
 quebatur. Cujus enim al-
 terius rei iudices adestis?
 At si istis rebus, inquit,
 operam dabo; agrum non
 habebo, sicut nec tu; ne-
 que argentea pocula, sicut
 nec tu; neque jumenta
 pulcra, sicut nec tu. Ad
 ista fortassis illud dicere sa-
 tis est: Ego istis non egeo.
 Tu, cum multa paraveris,
 aliis indiges: velis, nolis,
 pauperior me es. Quo er-
 go egeo? Eo quo tu ca-
 res: constantia, animi con-

sensione cum natura, vacui-
 tate perturbationum. Si-
 ve patronus sit, sive non
 sit, quid ego id curo? tu
 curas. Ditior ego sum te:
 non sollicitus sum quid
 de me sentiat Cæsar; ea
 de causa nemini adulator.
 Hæc ego habeo pro tuis
 argenteis & aureis vasis.
 Tibi aurea vasa sunt: sed
 fictilis ratio, fictilia decre-
 ta, adfensiones, impetus,
 adpetitiones. Hæc si ha-
 buero naturæ consentanea,
 cur ratiocinandi arti non
 dem

φύσιν, διὰ τί μὴ φιλοτεχνήσω καὶ περὶ τὸν λό-
 γον; εὐσχολῶ γάρ· οὐ περισπᾶταί μου ἡ διάνοια.
 Τί ποιήσω, μὴ περισπώμενος; τούτου τί ἀνθρω-
 20 πικώτερον ἔχω; Ὑμεῖς, ὅταν μηδὲν ἔχητε, τα-
 ράσσεσθε, εἰς θέατρον εἰσέρχεσθε, ἢ αἰλύετε·
 διὰ τί ὁ φιλόσοφος μὴ ἐξεργάσεται τὸν αὐτοῦ
 21 λόγον; Σὺ κρυστάλινα, ἐγὼ τὰ τοῦ ψευδομέ-
 νου· σὺ μούρρινα, ἐγὼ τὰ τοῦ ἀποφάσκοντος. Σοὶ
 πάντα μικρὰ φαίνεται ὅ ἔχεις, ἐμοὶ τὰ ἐμὰ
 πάντα μεγάλα. ἀπλήρωτός σου ἐστὶν ἡ ἐπιθυ-
 22 μία, ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Τοῖς εἰς στενόβρογχον
 κεράμιον καθιεῖσι τὴν χεῖρα, καὶ ἐκφέρουσιν ἰσχυ-
 ροκάρυα, τοῦτο συμβαίνει, ἂν πληρώσῃ τὴν χε-
 ρα, ἐξενεγκεῖν οὐ δύναται, εἴτα κλάει. Ἄφες
 ὀλίγα ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐξοίσεις. Καὶ σὺ ἄφες τὴν
 ὄρεξιν· μὴ πολλῶν ἐπιθύμει, καὶ οἴσεις.

Κ.Ε.Φ.

dem operam? Est enim
 otium: animus meus aliis
 occupationibus non distra-
 hitur. . . Quid agam in
 hac tranquillitate? homine
 quid dignius, quam hoc,
 habeo? Vos, cum nihil
 negotii habetis, perturbati
 estis, theatrum ingredimi-
 ni, aut temere oberratis:
 quidni philosophus expo-
 liendæ rationi suæ daret
 operam? Tu crystallina va-
 sa tractas; ego Mentientem
 syllogismum; tu murrhina;
 ego Inficiantem. Tibi om-

nia videntur parva quæ ha-
 bes; mihi mea omnia ma-
 gna: inexplibilis est tua
 cupiditas; mea expleta est.
 Pueris manum in vas an-
 gusti oris inferentibus, si-
 cus mistas nucibus eximen-
 tibus, accidit hoc, ut ma-
 num plenam extrahere non
 possint, deinde plorant.
 Omitte paucas ex iis,
 & extrahes. Tu quoque
 omitte adpetitionem: noli
 multa desiderare, & con-
 sequeris.

CAP.

Κ Ε Φ.

Πῶς δαὶ φέρειν τὰς Νόσους.

Ἐκάστου δόγματος ὅταν ἡ χρεία παρῇ, πρό-
χειρον αὐτὸ ἔχειν δεῖ· ἐπ' ἀρίστῳ, τὰ περὶ ἀρί-
στου· ἐν βαλανείῳ, τὰ τοῦ βαλανείου· ἐν τῇ
κοίτῃ, τὰ περὶ τῆς κοίτης.

Μὴδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέ-
ξασθαι,

πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων λογισασθαι ἕκαστα·

Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δεῖν οὐκ ἔ-
τελέσθη;

Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξειθι· καὶ μετ-
έπειτα,

θειλά μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσο· χρηστὰ
δὲ, τέρπει.

Καὶ

CAP. X.

Quo pacto ferendi sint Morbi.

Quodlibet decretum, cum
opus eo fuerit, in promtu
est habendum: quod ad
prandium pertinet, in pran-
dio; quod ad balneum, in
balneo; quod ad lectum,
in lecto:

Neque somnum languenti-
bus oculis admiseris,

Priusquam diurnorum
operum singula animo
reueris:

Quo transili? quid vero
feci? quid mihi, cum
oportuit, non per-
sum est?

Exorsus autem a primo
percense: Et deinde

Turpibus quidem perpe-
tratis, increpa te; bo-
nis vero delectare.

Hi

4 Καὶ τούτους τοὺς στίχους κατέχειν χρηστικῶς,
 οὐχ ἵνα δι' αὐτῶν ἀναφωνῶμεν, ὥς διὰ τοῦ
 5 Παιᾶν Ἀπολλόν. Πάλιν ἐν πυρετῷ, τὰ πρὸς
 τοῦτο μὴ, ἀν' πύρέξωμεν, ἀφιέναι πάντα,
 καὶ ἐπιλανθάνεσθαι. Ἄν ἐγὼ ἔτι φιλοσοφῇσω,
 ὃ θέλει γινέσθω. πού ποτ' ἀπελθόντα, τοῦ
 σωματίου ἐπιμελεῖσθαι, εἴ τε καὶ πύρετός οὐκ
 6 ἔρχεται. Τὸ δὲ φιλοσοφῆσαι τί ἐστίν; Οὐχὶ
 παρασκευάσασθαι πρὸς τὰ συμβαίνοντα; Οὐ
 παρακολουθεῖς οὖν, ὅτι τοιοῦτόν τι λέγεις; ἀν
 ἔτι ἐγὼ παρασκευάσωμαι πρὸς τὸ πρῶτος φέ-
 ρειν τὰ συμβαίνοντα, ὃ θέλει γινέσθω. οἷον
 εἴ τις, πληγὰς λαβὼν, ἀποσταίῃ τοῦ παγ-
 7 κραιτιάζειν. Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἔξεστι καταλῦσαι,
 καὶ μὴ δαίρεσθαι. Ἐνθάδε δ' ἀν' καταλύ-
 σωμεν φιλοσοφούντες, τί ὄφελος; Τί οὖν δεῖ
 λέγειν αὐτὸν ἐφ' ἑκάστου τῶν τραχέων; Ὅτι
 ἕνεκα

Hi versus ita sunt tenen-
 di, ut adcommodentur ad
 usum; non ut in exclaman-
 do iis utamur, veluti cum
 dicimus, Pæan Apollo!
 In febris in promptu sint,
 quæ eo pertinent: non au-
 tem, cum febricitamus,
 omittenda & obliviscenda
 omnia. „Quod si ego
 „posthac philosophatus fu-
 „ero, quidvis mihi acci-
 „dat! Quocumque tandem
 „abeundo cura gerenda est
 „corporis, ne febris obre-
 „pat.“ Quid vero est phi-
 losophari? Annon, parare

se ad omnem eventum?
 Non igitur intelligis, per-
 inde esse ac si dicas: Si
 adhuc posthac me exercue-
 ro ad ferendos æquo ani-
 mo casus humanos, quid-
 vis fiat! Perinde ac si quis,
 quoniam plagas accepit, a
 pancratii certamine desi-
 stat. Verum illic quidem
 desistere licet, & effugere
 verbera. Hic vero, a phi-
 losophia si desciverimus,
 quæ erit utilitas? Quid er-
 go in qualibet aspera re
 dicendum est? Huius rei
 causa exercitabar; ad hoc
 certa-

ἕνεκα τούτου ἐγυμναζόμεν, ἐπὶ τούτῳ ἤσκουσ. Ὁ ὁ
 Θεός σοι λέγει, Δός μοι ἀπόδειξιν, εἰ νομίμως
 ἡθλησας, εἰ ἔφαγες ὅσα δεῖ, εἰ ἐγυμνάσθης,
 εἰ τοῦ ἀλείπτου ἤκουσας. Εἴτ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ
 ἔργου καταμαλακίση; Νῦν τοῦ πυρέττειν καιρὸς
 ἐστίν. τούτο καλῶς γινέσθω· τοῦ διψᾶν, δίψα
 καλῶς· τοῦ πεινᾶν, πείνα καλῶς. Οὐκ ἔστιν 9
 ἐπὶ σοί; τίς σε κωλύσει; Ἀλλὰ πλεῖν μὲν κω-
 λύσει ὁ ἰατρός· καλῶς δὲ διψᾶν, οὐ δύναται.
 καὶ φαγεῖν μὲν κωλύσει· πεινᾶν δὲ καλῶς, οὐ
 δύναται.

Ἀλλ' οὐ φιλολογῶν Τίνος δ' ἕνεκα φιλολο- 10
 γεῖς; Ἀνδράποδον, οὐχ ἵνα εὐρεῖς; οὐχ ἵνα εὐ-
 σταθῇς; οὐχ ἵνα κατὰ φύσιν ἔχης καὶ διεξά-
 γης; Τί κωλύει πυρέσσοντα κατὰ φύσιν ἔχειν 11
 τὸ ἡγέμενικόν; Ἐνθάδ' ὁ ἔλεγχος τοῦ πράγμα-
 τος, ἡ δοκιμασία τοῦ φιλοσοφοῦντος. Μέρος γάρ
 ἐστίν

certamen me parabam. Deus demonstrare te jubet,
 an legitime operam dede-
 ris athleticæ, an ederis
 quantum oportuit, an exer-
 citatus sis, an aliptæ au-
 scultaveris. Deinde, in ip-
 so certaminis articulo mol-
 lem te præbes? Nunc fe-
 bricitandi tempus est; hoc
 recte fiat: sitiendi; recte
 siti: esuriendi; recte esuri.
 Annon id penes te est?
 Quis te prohibuerit? Ne
 bibas; prohibebit te medi-
 cus; ne autem recte sitias,
 prohibere non potest: ne

edas, te prohibebit; ne
 autem recte esurias, prohi-
 bere non potest.

At philosophorum ser-
 monibus non possum vaca-
 re. Qua vero de causâ eis
 vacas? mancipium; nonne
 ut vitam beatam, ut animi
 tranquillitatem tibi pares?
 nonne ut naturæ conve-
 nienter te habeas vivasque.
 Quid autem obstat, quo-
 minus febricitans mentem
 tuam serves naturæ con-
 venienter se habentem?
 Hic arguitur res: hic phi-
 losophus exploratur. Fe-
 bris

ἐστὶ καὶ τοῦτο τοῦ βίου, ὡς περίπατος, ὡς
 12 πλοῦς, ὡς ῥοιπορία, οὕτω καὶ πυρέσης. Μή
 τι περιπατῶν ἀναγινώσκεις; Οὐ. Οὕτως αὐτὰ
 πυρέσσων. Ἀλλ' ἂν καλῶς περιπατῇς, ἔχεις
 τὸ τοῦ περιπατοῦντος. ἂν καλῶς πυρέξης,
 13 ἔχεις τὸ τοῦ πυρέσσοντος. Τί ἐστὶ καλῶς πυ-
 ρέσειν; Μὴ Θεὸν μέμψασθαι, μὴ ἄνθρωπον·
 μὴ θλιβῆναι ὑπὸ τῶν γινομένων, εὖ καὶ καλῶς
 προσδέχεσθαι τὸν θάνατον, ποιεῖν τὰ πρᾶα-
 σόμενα· ὅταν, ὁ ἰατρὸς εἰσέρχεται, μὴ φοβεῖ-
 σθαι τί εἴπῃ· μηδ', ἂν εἴπῃ, κομψῶς ἔχεις,
 ὑπερχαίρειν. τί γάρ σοι ἀγαθὸν εἶπεν; ὅτε
 14 γὰρ ὑγιαίνεις, τί σοι ἦν ἀγαθόν; Μηδ', ἂν
 εἴπῃ, κακῶς ἔχεις, ἀθυρεῖν. τί γάρ ἐστὶ τὸ
 κακῶς ἔχειν; ἐγλίσκειν τῷ διαλυθῆναι τὴν ψυ-
 χὴν ἀπὸ τοῦ σώματος; Εἰ οὖν δεινόν ἐστίν;
 εἰν νῦν μὴ ἐγλίσης, ὕστερον οὐκ ἐγλίσεις; ἀλλὰ
 ὁ

bris enim, ut deambula-
 tio, ut navigatio, ut iter,
 pars quædam vitæ est.
 Num inter deambulandum
 legis? Non. Sic neque
 in feбри. Sed cum bene
 deambulas, id tenes quod
 deambulantis est: cum bene
 febricitas; id quod feбри-
 citantis est, tenes. Quid
 est bene febricitare? Non
 Deum culpares, non ho-
 minem: non excrucia-
 ri iis quæ accidunt, re-
 cte & pulcre expectare
 mortem, agere quæ agen-
 da sunt; cum intrat mor-

dicus, non timere quid
 dicturus sit, nec exsul-
 tare lætitia, si te com-
 mode habere dixerit. Quid
 enim boni tibi dixit? Nam
 quando valebas, quid tibi
 erat bonum? Nec, si te
 male habere dixerit, ani-
 mo dejici. Quid enim est
 male habere? Adpropin-
 quare animi segregationi
 a corpore. Quid ergo in
 eo mali est? si nunc
 non adpropinquaveris, post
 non adpropinquabis? At
 nimirum mundus, te mor-
 tue corruet! Quid ergo
 adula-

ὁ κόσμος μέλλει ἀνατρέπεσθαι, σοῦ ἀποθανόντος;
 Τί οὖν κολακεύεις τὸν ἱατρόν; Τί λέγεις, Ἐάν σὺ 15
 θέλῃς, κύριε, καλῶς ἔξω. Τί παρέχεις αὐτῷ
 ἀφορμὴν τοῦ ἐπαῖραι ὄφρυν; Οὐχὶ δὲ τὴν αὐτοῦ
 ἀξίαν αὐτῷ ἀποδίδως, ὥς σκυτεῖ περὶ τὸν πόδα,
 ὥς τέκτονι περὶ τὴν οἰκίαν, οὕτω καὶ τῷ ἱατρῷ
 περὶ τὸ σωματίον, τὸ οὐκ ἐμὸν, τὸ φύσει νε-
 κρόν; Τούτων ὁ καιρὸς ἐστὶ τῷ πυρέσσοντι· ἀν-
 ταῦτα ἐκπληρώσῃ, ἔχει τὰ αὐτοῦ. Οὐ γάρ 16
 ἐστὶν ἔργον τοῦ φιλοσόφου, ταῦτα τὰ ἐκτὸς τηρεῖν,
 οὔτε τὸ οἰνάριον, οὔτε τὸ ἐλάδιον, οὔτε τὸ σω-
 μάτιον, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἡγεμονικόν. Τὰ δ' ἔξω,
 πῶς; Μέχρι τοῦ μὴ ἀλογίστως κατὰ ταῦτα
 ἀναστρέφεσθαι. Ποῦ οὖν ἐστὶ καιρὸς τοῦ φοβεῖσθαι; 17
 ποῦ οὐκ ἐστὶ καιρὸς ὀργῆς; ποῦ φόβου περὶ τῶν
 ἀλλοτρίων, περὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων; Δύο γάρ 18
 ταῦτα πρόχειρα ἔχειν δεῖ· ὅτι ἔξω τῆς προαιρέ-
 σεως

adularis medico? Quid di-
 cis: Si tu voles, domine,
 bene habebō? Quid ei oc-
 casionem præbes tollendi
 supercilii? Quin potius,
 ut futorem, quod ad pe-
 dem; ut fabrum, quod ad
 ædes; sic medicum quo-
 que, quod ad corpusculum
 adtinet, quod meum non
 est, quod naturâ est mor-
 tuum, non pluris facis
 quam pro merito? Hæc
 sunt quæ tempus postulat
 febricitantis: hæc ille si
 præstiterit, habet quod su-

um est. Neque enim phi-
 losophi munus est, exter-
 na ista conservare, sive vi-
 num, sive oleum, sive cor-
 pusculum; sed suam men-
 tem rationemque. Exter-
 na vero quomodo? Eate-
 nus hæc tuenda sunt, ne
 præter rationem circa ea
 versemur. Quæ cum ita
 sint, quæ porro causa est
 timoris? quæ causa ira-
 cundiæ? quæ sollicitudinis
 de alienis? de nullius pre-
 tii rebus? Hæc enim duo
 in promptu esse debent:

σως οὐδὲν ἔστιν οὔτε ἀγαθόν, οὔτε κακόν· καί,
 ὅτι οὐ δεῖ προηγείσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ'
 19 ἐπακολουθεῖν. Οὐκ ἔδει οὕτω μοι προσενεχθῆ-
 ναι τὸν ἀδελφόν. Οὐ· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκείνους
 ὄψεται. ἐγὼ δ', ὡς ἂν προσενεχθῇ αὐτός, ὡς
 20 δεῖ χρήσομαι τοῖς πρὸς ἐκείνον. τοῦτο γὰρ ἐμὸν
 ἔστιν, ἐκεῖνο δ' ἀλλότριον· τοῦτο οὐδεὶς κωλύσαι
 δύναται, ἐκεῖνο κωλύεται.

Κ Ε Φ. ια'.

Σ π ο ρ ά δ η ν τ ι ν ά.

Εἰσὶ τινες ὡς ἐκ νόμου διατεταγμένοι κολά-
 20 ρεις τοῖς ἀπειθεῦσι τῇ θεῷ διοικήται. Ὅς ἂν
 ἄλλο τι ἡγήσεται ἀγαθόν, παρὰ τὰ προαιρε-
 τικά, φθονεῖτω, ἐπιθυμεῖτω, κολακευέτω, ταρασ-
 σέσθω· ὅς ἂν ἄλλο κακόν, λυπείσθω, πενθεῖτω,
 θρηνεί-

præter voluntatem, nihil
 vel bonum esse, vel ma-
 lum; & non præeundum
 esse rebus, sed sequendas
 esse res. Non ita me tra-
 ctare debuit frater! Non:
 verum hoc quidem illi cu-

rap erit; ego vero, utcum-
 que ille me tractarit, cum
 eo sic agam ut officium po-
 stulat. Hoc enim meum
 est, illud alienum: hoc
 prohibere nemo potest, il-
 lud prohibetur.

C A P. XI.

M i s c e l l a n e a q u æ d a m.

Sunt quædam poenæ, qua-
 si lege constitutæ illis qui
 divinæ gubernationi refra-
 gantur. Qui aliud quid-

dam præter voluntaria bo-
 num judicavit; is invi-
 deat, concupiscat, adule-
 tur, perturbetur: qui aliud
 malum

θρηνείτω, δυστυχεῖτω. Καὶ ἔμως, οὕτω πικρῶς 3
κολαζόμενοι, ἀποστήναι οὐ δυνάμεθα.

ΜΕΜΝΗΣΟ. τί λέγει ὁ ποιητὴς περὶ 4
τοῦ ξένου,

Ξεῖν', οὐ μοι θέμις ἔστ', οὐδ' εἰ κακίων σέ-
θεν ἔλθοι.

Τοῦτο οὖν καὶ ἐπὶ πατέρες πρόχειρον ἔχειν. Οὐ 5
μοι θέμις ἔστ', οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλθοι, πα-
τέρ' ἀτιμῆσαι· πρὸς γὰρ Διὸς εἰσιν ἅπαντες τοῦ
Πατρῴου. Καὶ ἐπ' ἀδελφῶ· πρὸς γὰρ Διὸς εἰσιν 6
ἅπαντες τοῦ Ὀμογνίου. Καὶ οὕτω ἡ κατὰ τὰς ἄλ-
λας σχέσεις εὐρήσομεν ἐπὶ τὴν τὸν Δία.

Cc 2

KEO.

malum judicavit; is doleat,
lugeat, ejulet, sit infelix.
Quamvis autem tam acer-
be mulctemur, desistere ta-
men non possumus.

MEMENTO, quid
Poëta de hospite dicat,

*Hospes, hoc mihi non fas
est, ne si te pejor qui-
dem venerit.*

Idem etiam de patre in-
promptu sit: Mihi fas non
fuerit, etiamsi pejor te ve-
nerit, patrem indigne tra-
ctare: omnes enim sunt
a Jove, patrum præside.
Et de fratre: omnes enim
a Jove sunt, fratrum præ-
side. Eodemque modo
Jovem aliarum quoque ne-
cessitudinum inspectorem
inveniemus.

ΚΕΦ. Β΄.

Περὶ Ἀσκήσεως.

- Τὰς ἀσκήσεις οὐ δεῖ διὰ τῶν παρὰ φύσιν καὶ παραδόξων ποιῆσθαι· ἐπεὶ τοὶ τῶν θάυρατο ποιῶν οὐδὲν διοίσομεν, οἱ λέγοντες φιλοσοφεῖν.
- 2 Δύσκολον γάρ ἐστι καὶ τὸ ἐπὶ σχοινίου περιπατεῖν· καὶ οὐ μόνον δύσκολον, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνον. τούτου ἕνεκα δεῖ καὶ ἡμᾶς μελετᾶν, ἐπὶ σχοινίου περιπατεῖν, ἢ φοίνικα ἱστάνειν, ἢ ἀνδριάντας περιλαμβάνειν; οὐδ' αὖτως. οὐκ ἐστὶ τὸ δύσκολον πᾶν καὶ ἐπικίνδυνον, ἐπιτήδειον πρὸς ἀσκήσιν· ἀλλὰ τὸ πρόσφορον τῷ προκειμένῳ
- 3 ἐκπονήσθηναι. Τί δ' ἐστὶ τὸ προκείμενον ἐκπονήσθηναι; Ὁρέξεις καὶ ἐκκλίσεις ἀκωλύτως ἀναστρέφεσθαι. Τούτο δ' αὖ τί ἐστι; Μήτε ὀρεγόμενον ἀποτυγ-

CAP. XII.

De Exercitatione.

Exercitationes neque contra naturam, neque in rebus mirabilibus institui debent: alioqui nihil inter præstigiatores & nos, qui philosophi perhiberi volumus, intererit. Est enim etiam in fune ambulare difficile: nec difficile tantum, sed etiam periculosum. Eane de causa nobis etiam meditandum est, quemadmodum in fune ambulemus, aut palmam erigamus, statuasve ample-

ctamur? Nequaquam: neque enim omnia difficilia & periculosa, exercitationi quoque apta sunt: sed ea quæ conducunt ad id quod est nobis ad elaborandum propositum. Quid vero est quod ad elaborandum nobis est propositum? Ut adpetitione & averfatione citra impedimentum utamur. Hoc vero quid est? Ut nec eo, quod adpetimus, frustreremur; nec in id, quod averfamur, incidamus.

ἀποτυγχάνειν, μήτ' ἐκκλίνοντα περιπίπτειν. Πρὸς
 τοῦτο οὖν καὶ τὴν ἀσκήσιν ῥέπειν δεῖ. Ἐπεὶ γὰρ 5
 οὐκ ἔστιν ἀναπότευκτον σχεῖν τὴν ὀρεξιν, καὶ τὴν
 ἑκκλισιν ἀπερίπτωτον, ἀνευ μεγάλης καὶ συνε-
 χοῦς ἀσκήσεως· ἴσθι, ὅτι, εἰάν ἐξω εἰσῆς ἀποστρέ-
 φεσθαι αὐτὴν ἐπὶ τὰ ἀπροαίρετα, οὔτε τὴν ὀρε-
 ξιν ἐπιτευκτικὴν ἔξεις, οὔτε τὴν ἑκκλισιν ἀπερί-
 πτωτον. Καὶ ἐπεὶ τὸ ἔθος ἰσχυρὸν προηγείται, 6
 πρὸς μόναι ταῦτα εἰθισμένων ἡμῶν χρῆσθαι ὀρέξει
 καὶ ἑκκλίσει· δεῖ τῷ ἔθει τούτῳ ἐναντίον ἔθος
 ἀντιθεῖναι, καὶ ὅπου ὁ πολὺς ὀλισθος τῶν φαν-
 τασιῶν, ἐκεῖ ἀντιτιθέναι τὸ ἀσκητικόν.

Ἐτεροκλινῶς ἔχω πρὸς ἡδονήν· ἀνατοιχήσω 7
 ἐπὶ τὸ ἐναντίον ὑπὲρ τὸ μέτρον, τῆς ἀσκήσεως
 ἕνεκα. Ἐκκλητικῶς ἔχω πόνου· τείψω μου καὶ
 γυμνάσω πρὸς τοῦτο τὰς φαντασίας, ὑπὲρ τοῦ

Cc 3

ἀποστή-

cidamus. Huc igitur et-
 iam exercitatio tendere de-
 bet. Cum enim fieri non
 possit, ut vel adpetitio non
 frustretur, vel averfatio
 non implicetur, sine ma-
 gna & continenti exercita-
 tione; scito, si eam extror-
 sum averti passus fueris ad
 ea quæ nostri arbitrii non
 sunt, neque adpetitionem
 voti compotem, neque
 averfationem expertem ca-
 lamitatis te esse habiturum.
 Et quia præcipua vis est
 consuetudinis inveteratæ,

cum adpetitione & averfa-
 tione adversus ista sola ad-
 sueverimus uti, isti con-
 suetudini contraria consue-
 tudo est opponenda, &
 ubi visorum lapsus maxime
 in proclivi est, ibi exerci-
 tatio maxime opponenda.

Sum ad voluptatem pro-
 pensior: in partem contra-
 riam ultra modum exerci-
 tationis causa inclinabo.
 Abhorreo a labore: teram
 & exercebo ad hoc visa
 mea, ut averfatio a talibus
 omni-

ἀποστῆναι τὴν ἐκκλίσιν ἀπὸ παντός τοῦ τοιού-
 8 του. Τίς γάρ ἐστιν ἀσκητής; Ὁ μελετῶν ὀρέ-
 ξεται μὲν μὴ χρῆσθαι, ἐκκλίσει δὲ πρὸς μόναι
 τὰ προαιρετικά χρῆσθαι, καὶ μελετῶν μάλλον
 ἐν τοῖς δυακαταπονήτοις. Καθ' ὃ καὶ ἄλλω πρὸς
 9 ἄλλας μάλλον ἀσκητέον. Τί οὖν ὧδε ποιεῖ τὸ
 Φοίνικα στῆσαι, ἢ τὸ στέγην δερματίνην καὶ ὄλ-
 10 μον καὶ ὑπερον περιφέρειν; Ἄνθρωπε, ἀσκησον,
 εἰ γοργὸς εἶ, λαιδορούμενος ἀνέχουσθαι, ἀτῆμα-
 σθεὶς μὴ ἀχθεσθῆναι. εἴθ' οὕτω προβήσῃ, ἵνα,
 κὰν πλήξῃ σέ τις, εἴπῃς αὐτὸς πρὸς αὐτὸν, ὅτι
 11 Δόξον ἀνδριάντα περιειληφέναι. εἶτα καὶ οἶνα-
 ρίῳ κομψῶς χρῆσθαι, μὴ εἰς τὸ πολὺ πίνειν,
 (καὶ γὰρ περὶ τοῦτο ἐπαρίστεροι ἀσκηταὶ εἰσιν,) ἄλλα
 πρῶτον εἰς τὸ ἀποσχέσθαι, καὶ κορασίδιου
 ἀπέχεσθαι, καὶ πλακουνταρίου. εἶτά ποτε ὑπὲρ
 δοκιμασίας, εἰ ἄρα, καθήσεις εὐκαίρως αὐτὸς
 αὐτόν,

omnibus recedat. Quis enim sese exercet? Is qui in eo elaborat, ut adpetitione non utatur, aversione vero ad ea sola, quae nostri sunt arbitrii; quique in iis magis elaborat, quae difficilius superantur. Quo fit etiam, ut alii adversus alia magis exercere sese necesse habeant. Quid ergo ad hanc rem facit, palmam erigere, aut tabernaculum pelliceum & mortarium ac pistillum circumferre? Homo, si sis irritabilis, exerce te, ut convi-

cia tolere, ut contumelia adfectus non doleas. Sic deinde eo progredieris, ut, si quis etiam te verberarit, ipse tibi dicas, Finge te statuum esse amplexum. Deinde te exerce, ut vino etiam scite utaris; non ad ingurgitandum, (sunt enim qui in hoc perperam sese exercent;) sed primum, ut vino abstineas, & ut puellula abstineas, & placenta. Deinde aliquando explorandi tui causa, si ista res tulerit, opportuno tempore in certamen aliquod

σαυτὸν, ἀπὲρ τοῦ γινῶναι· εἰ ὁμοίως ἡττώσθαι σε
 αἱ φαντασίαι. Τὰ πρῶτα δὲ φεῦγε μακρὰν ἀπὸ 12
 τῶν ἰσχυροτέρων. ἄνισος ἡ μάχη κορασιδίῳ κομ-
 ψῶ πρὸς νέον, ἀρχόμενον φιλοσοφεῖν· χύτρας,
 φασί, καὶ πέτρα οὐ σύμφωνε.
 Μετὰ τὴν ἐρεξιν καὶ τὴν ἐκκλισιν, δεύτερος 13
 τόπος ὁ περὶ τὴν ὁρμὴν καὶ ἀφορμὴν· ἵν' εὐπει-
 θῆς τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ παρὰ καιρὸν, μὴ παρὰ
 τόπον, μὴ παρὰ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσυμμε-
 τρίαν. Τρίτος, ὁ περὶ τὰς συγκαταθίσεις, ὁ 14
 πρὸς τὰ πιθανὰ καὶ ἐλκυστικά. Ὡς γὰρ ὁ 15
 Σωκράτης ἔλεγεν, ἀνεξέταστον βίον μὴ ζῆν· οὕ-
 τως ἀνεξέταστον φαντασίαν μὴ παραδέχεσθαι,
 ἀλλὰ λέγειν, Ἐκδεξαι, ἄφες ἰδῶ τίς εἰ, καὶ
 πόθεν ἔρχη· ὥς οἱ νοκτοφύλακες. Δείζον μοι τὰ
 συνθήματα. Ἐχεις τὸ παρὰ τῆς φύσεως σύμ-
 βοalon, ὃ δὲ τὴν παραδεχθησομένην ἔχειν φαν-

C C 4

τασίαν;

quod descendes, quo co-
 gnoscas, an æque te (ut
 olim) visa vincant. Prin-
 cipio autem procul fuge a
 fortioribus. Iniqua pugna
 est eleganti puellæ adver-
 sus adolescentem qui nu-
 per philosophari cœpit:
 olla, quod aiunt, & saxum
 non concinunt.

Post adpetitionem &
 averstationem, alter locus
 est, de Impetu ad actionem
 capiendo, vel retinendo;
 ut obtemperes rationi, ne
 quid alieno tempore, ne
 quid alieno loco facias,

neve per aliam hujusmodi
 pecces incongruentiam.
 Tertius locus Adsensio-
 num est; pertinens ad pro-
 babilia & adlicientia. Ut
 enim Socrates vitam, in-
 quam non inquiritur, vi-
 vendam esse negabat; ita
 neo visum ullum inexplō-
 ratum est admittendum;
 sed dicendum: Expecta,
 sine videam qui sis, & un-
 de venias; quemadmodum
 exhibitores. Ostende mihi
 tesseras. Habesne tessē-
 ram a natura datam, quam
 adferri debet visum om-
 ne,

- 16 πασίαν; Καὶ λοιπὸν, ὅσα τῷ σώματι προσά-
γεται ὑπὸ τῶν γυμναζόντων αὐτὸ, ἂν μὲν ὧδὲ
που ῥέπη, πρὸς ὄρεξιν καὶ ἑκκλισιν, εἴη ἂν
καὶ αὐτὰ ἀσκητικά· ἂν δὲ πρὸς ἐπίδειξιν, ἔξω
γενευκότος ἐστὶ, καὶ ἄλλο τι θηρωμένου, καὶ
θεαταῖς ζητοῦντος τοὺς ἐρεῦντας, Ὡς μεγάλου
17 ἀνθρώπου! Διὰ τοῦτο καλῶς ὁ Ἀπελλώνιος
ἔλεγεν, ὅτι, Ὅταν θέλῃς σαυτῷ ἀσκῆσαι, δι-
ψῶν ποτε καύματος, ἐφέλκυσαι βρόγχον ψυ-
χροῦ, καὶ ἐκπτυσον, καὶ μηδενὶ εἴπῃς.

Κ Ε Φ. γ.

Τί ἐστὶν Ἐρημία, καὶ ποῖος Ἐρημος.

Ἐρημία ἐστὶ, κατάστασις τις ἀβηθήτου.
Οὐ γὰρ ὁ μόνος ὢν, εὐθεὺς καὶ ἔρημος ὥσπερ
αὐτὸς.

ne, quod admittendum sit.
Denique, quæ corpori ab
iis, qui id exercent, adhi-
bentur, siquidem huc quo-
dammodo spectant, nempe
ad adpetitionem & averfa-
tionem, pertinebunt & ip-
sa ad exercitationem: sin
ad ostentationem solam
spectant, sunt ejus qui ex-

trorsum prominet, & aliud
quid venatur, & spectato-
res quærit, dicturos, O
magnum hominem! Qua-
propter recte dictum est
ab Apollonio, si quis se
sua causa velit exercere,
ut in æstu, frigida hæu-
stum attrahat ore, tacitus-
que exspuat.

C A P. XIII.

Qui sit status desertus, & qui sit Desertus.

Status desertus est ejus, Non enim qui solus est,
qui auxilio destituitur. idem etiam desertus est;
quem-

οὐδ' ὁ ἐν πολλοῖς ὢν, οὐκ ἔρημος. Ὅταν γοῦν 2
 ἀπολέσωμεν ἢ ἀδελφὸν, ἢ υἱὸν, ἢ φίλον ᾧ προσ-
 ανεπαύεμεθα, λέγομεν ἀπολελεῖσθαι ἔρημοι, πολ-
 λαίκις ἐν Ῥώμῃ ὄντες, τοσούτου ὄχλου ἡμῖν ἀπαν-
 τῶντος, καὶ τοσούτων συνοικούντων, ἔσθ' ὅτε 3
 πληθος δούλων ἔχοντες. Θέλει γὰρ ὁ ἔρημος,
 κατὰ τὴν ἐννοίαν, ἀβήθητός τις εἶναι, καὶ ἐκκεί-
 μενος τοῖς βλάπτειν βουλομένοις. Διὰ τοῦτο, ὅταν
 ὁδεύωμεν, τότε μάλιστα ἐρήμους λέγομεν ἑαυτοὺς
 ὅταν εἰς ληστὰς ἐμπέσωμεν. οὐ γὰρ ἀνθρώπου
 ὄψις ἐξαιρεῖται ἐρημίας, ἀλλὰ πιστοῦ καὶ αἰδήμο-
 νος, καὶ ὠφελίμου. Ἐπεὶ εἰ τὸ μόνον εἶναι ἀρκεῖ 4
 πρὸς τὸ ἐρημον εἶναι, λέγε ὅτι καὶ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ
 ἐκπυρώσει ἐρημός ἐστι, καὶ κατακλαίει αὐτὸς ἑαυ-
 τοῦ. Τάλας ἐγὼ, οὔτε τὴν Ἥραν ἔχω, οὔτε τὴν
 Ἀθηνᾶν, οὔτε τὸν Ἀπόλλωνα, οὔτε ὅλως ἢ
 Cc 5 ἀδελ.

quemadmodum neo is, qui
 inter multos versatur, id-
 circo non desertus. Itaque
 fit sæpe, cum vel fratrem
 amisimus, vel filium, vel
 amicum, quo confidebamus,
 ut desertos nos esse que-
 ramur; licet Romæ agentes,
 tanta turba nobis occurren-
 te, in tantaque hominum
 frequentia habitantes, in-
 terdum etiam famulorum
 multitudine stipati. De-
 sertus enim is esse intelli-
 gitur, qui auxilio destitui-
 tur, & obnoxius eis est
 qui lædere volunt. Qua-

propter, cum iter facimus,
 tum nos maxime desertos
 dicimus; cum in latrones
 inciderimus: neque enim
 conspectus hominis solitu-
 dine liberat; sed fidelis,
 verecundi & utilis hominis
 conspectus. Nam si solitu-
 do satis ad id est, ut sis
 desertus; dicendum erit,
 Jovem etiam in conflagra-
 tione mundi desertum esse,
 & apud se ipsum lamen-
 tari: Me miserum! neque
 Junonem habeo, neque
 Minervam, neque Apolli-
 nem, denique neque fra-
 trem,

5 ἀδελφόν, ἢ υἱόν, ἢ ἐγγονόν, ἢ συγγενή. Ταῦτα
 καὶ λέγουσι τινες ὅτι ποιεῖ μόνος ἐν τῇ ἐκπυρώ-
 σει. οὐ γὰρ ἐπινοοῦσι διεξαγωγὴν μόνου, καὶ
 ἀπὸ τινος φυσικοῦ ἐρμώμενοι, ἀπὸ τοῦ φύσει κοι-
 νωνικοῦ εἶναι καὶ φιλαλλήλου, καὶ ἡδέως συναγα-
 6 στρέφεσθαι ἀνθρώποις. Ἀλλ' οὐδὲν ἥττον δεῖ τι-
 κα καὶ πρὸς τοῦτο παρασκευὴν ἔχειν, τὸ δύνα-
 σθαι αὐτὸν ἑαυτῷ ἀρκεῖν, δύνασθαι αὐτὸν ἑαυτῷ
 7 συνεῖναι. Ὡς ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἑαυτῷ σύνεστι, καὶ ἡσυ-
 χάζει ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐννοεῖ τὴν διοίκησιν τὴν
 ἑαυτοῦ εἶα ἐστὶ, καὶ ἐν ἐπινοίαις γίνεται πρεπού-
 8 σαις ἑαυτῷ· οὕτω καὶ ἡμᾶς δύνασθαι δεῖ αὐτοὺς
 ἑαυτοῖς λαλεῖν, μὴ προσδεῖσθαι ἄλλων, διαγα-
 γῆς μὴ ἀπυρεῖν· ἐφιστάνειν τῇ θείᾳ διοικήσει,
 τῇ αὐτῶν πρὸς τὰλλα σχέσει· ἐπιβλέπειν, πῶς
 πρότερον εἰχομεν πρὸς τὰ συμβαίνοντα, πῶς νῦν
 τίνος

trem, neque filium, neque
 nepotem, neque cognat-
 um. Hoc etiam nonnul-
 li facturum eum in confa-
 gratione mundi, cum so-
 lus erit, aiunt. Neque
 enim intelligunt, quo pa-
 cto vitam aliquis transige-
 re possit solus; & profici-
 scuntur quidem etiam a na-
 turali quodam principio,
 scilicet ab ingenito homi-
 nibus communione studio,
 & mutuo amore, & dele-
 ctatione consuetudinis cum
 hominibus. Sed tamen
 paranda est ad hoc quo-
 queabilitas quaedam, ut

se ipso esse contentus, &
 secum vivere quispiam pos-
 sit. Sicut enim Jupiter se-
 cum vivit & in se ipse ad-
 quiescit, & administratio-
 nem suam qualis sit secum
 reputat, & in cogitationi-
 bus sese dignis versatur:
 eodem modo & nos decet
 nobiscum posse colloqui,
 non requirere alios, non
 indigere oblectatione qua
 tempus fallamus; mentem
 adjicere ad divinam admi-
 nistrationem; & quæ re-
 latio sit nostra erga res cæ-
 teras, expendere; confi-
 derare, quomodo antea ca-
 sus

τίνα ἐστὶν ἐτι τὰ θλίβοντα· πῶς ἀν' ἑξαπεν-
 θῇ καὶ ταῦτα, πῶς ἐξαπενθῇ· εἰ τίνα ἐξεργα-
 σίας δεῖται, κατὰ τὸν αὐτοῦ λόγον ἐξεργά-
 σαισθαι.

Ὅρατε γάρ, ὅτι εἰρήνην μεγάλην ὁ Καῖσαρ 9
 ἡμῖν δοκεῖ παρέχειν, ὅτι οὐκ εἰσὶν οὐκέτι πόλε-
 μαι, οὐδὲ μάχαι, οὐδὲ ληστήρια μεγάλα, οὐδὲ
 πειρατικά· ἀλλ' ἔξεστι πάση ὥρᾳ ὁδεύειν, πλεῖν
 ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς. Μή τι οὖν καὶ ἀπὸ 10
 πυρετοῦ δύναται ἡμῖν εἰρήνην παρασχεῖν; μή τι
 καὶ ἀπὸ ναυαγίου; μή τι ἀπὸ ἐμπρησμοῦ, ἢ ἀπὸ
 σεισμοῦ, ἢ ἀπὸ κεραυνῶ; Ἄγε, ἀπ' ἔρω-
 τος; Οὐ δύναται. Ἀπὸ πένθους; Οὐ δύνα-
 ται. Ἀπὸ φθόγου; Οὐ δύναται. Ἀπὸ οὐδενὸς
 ἀπλῶς τούτων. Ὁ δὲ λόγος ὁ τῶν φιλοσόφων 11
 ὑπισχνεῖται καὶ ἀπὸ τούτων εἰρήνην παρέχειν. Καί
 τί λέγει; Ἄν μοι προσέχητε, ὦ ἄνθρωποι, ὅπου
 ἂν

fus humanos tulerimus; quomodo nunc feramus; quæ sint quæ nos adhuc angant; quomodo hæc quoque curari, quomodo tolli queant; si qua expolienda sint, ut recta ratione adhibita expoliantur.

Videte enim, quam amplam pacem nobis præstare Cæsar videatur, cum neque bella jam supersint, neque pugnae, neque latrocinia magna, neque piraticæ grassationes; sed ut quovis anni tempore, quavis hora, iter facere liceat,

ab oriente in occiden-
 tem navigare. Num ergo
 etiam a febre pacem præ-
 stare nobis potest? num &
 a naufragio? num ab in-
 cendio, a terræ motu, a
 fulmine? Age, num ab
 amore? Non potest. A
 luctu? Non potest. Ab
 invidia? Non potest. Om-
 nino a nulla tali re. At
 doctrina philosophorum
 pollicetur, ab his quoque
 rebus se pacem præstitu-
 ram esse. Quid autem ait?
 » Si me, (inquit) homines,
 » audiveritis; ubicumque
 » fueri-

ἂν ᾗτε, ὃ τι ἂν ποιῇτε, οὐ λυπηθήσεσθε, οὐκ
 ὀργισθήσεσθε, οὐκ ἀναγκασθήσεσθε, οὐ καλυψήσε-
 σθε, ἀπαθεῖς δὲ καὶ ἐλεύθεροι διάξετε ἀπὸ πάν-
 12 των. Ταύτην τὴν εἰρήνην τις ἔχων, οὐχὶ κεκη-
 ρυγμένην ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, (πόθεν γὰρ αὐτῷ
 ταύτην κηρύξαι;) ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεκηρυγ-
 μένην διὰ τοῦ λόγου, οὐκ ἀρκεῖται ὅταν ᾗ μέ-
 13 νος; ἐπιβλέπων, καὶ ἐνθυμούμενος· Νῦν ἐμοὶ
 κακὸν εὐδὲν δύναται συμβῆναι, ἐμοὶ ληστὴς οὐκ
 ἔστιν, ἐμοὶ σεισμὸς οὐκ ἔστιν, πάντα εἰρήνης
 μέσται, πάντα ἀταραξίας· πᾶσα ὁδὸς, πᾶσαι
 πόλεις, πᾶσα σύνοδος, γείτων, κοινωνός, ἀβλα-
 βής. Ἄλλος παρέχει τροφάς, ὧ μέλει· ἄλ-
 λος ἐσθῆτα· ἄλλος αἰσθήσεις ἔδωκεν, ἄλλος
 14 προλήψεις. ὅταν δὲ μὴ παρέχη τὰναγκαῖα,
 τὸ ἀνακλητικὸν σημαίνει, τὴν θύραν ἠνοιξε,
 καὶ λέγει σοι, Ἔρχου. Ποῦ; Εἰς οὐδὲν δεινόν·
 ἀλλ'

„fueritis, quidquid feceri-
 tis, non dolebitis, non
 irascemini, non cogemi-
 ni, non impediemini;
 sed tranquilli & ab omni-
 bus rebus liberi ætatem
 degetis.“ Hanc pacem
 si quis habeat, non a Cæ-
 sare promulgatam, (quo
 pacto enim eam ille pro-
 mulgare queat?) sed a Deo
 per rationem pronunciatam,
 is ea contentus non erit
 cum solus fuerit? cum vi-
 deat, & ita secum cogitet:
 Nunc mali nihil accidere
 mihi potest, mihi latro

non est, mihi terræ motus
 non est, omnia plena pa-
 cis, plena tranquillitatis;
 omnis via, omnis urbs,
 omnis congressus homi-
 num, vicinus, socius, in-
 noxius. Alius præbet vi-
 ctum, cui id curæ est; ali-
 us vestem; alius sensus de-
 dit, alius anticipatas animi
 notiones. Quod si vero
 ea, quibus opus est, non
 suppeditat; receptui canit,
 januam aperuit, teque ve-
 nire jubet. Quo? Non in
 malam rem: sed eo unde
 ortus es, ad amica & co-
 gnata,

ἀλλ' ὅθεν ἐγένετο, εἰς τὰ φίλα καὶ συγγενῇ, εἰς
 τὰ στοιχεῖα. ὅσον ἦν ἐν σοὶ πῦρ, εἰς πῦρ ἀπει- 15
 σιν· ὅσον ἦν γῆδιον, εἰς γῆδιον· ὅσον πνευμα-
 τίου, εἰς πνευμάτιον· ὅσον ὑδατίου, εἰς ὑδάτιον.
 οὐδεὶς Ἄιδης, οὐδ' Ἀχέρων, οὐδὲ Κώκυτος, οὐδὲ
 Πυριφλεγέθων· ἀλλὰ πάντα Θεῶν μεστὰ καὶ
 Δαιμόνων. Ταῦτά τις ἐνθυμεῖσθαι ἔχων, καὶ 16
 βλέπων τὸν ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ ἄστρα, καὶ
 γῆς ἀπολαύων καὶ θαλάσσης, ἔρημός ἐστιν οὐ
 μᾶλλον ἢ καὶ ἀβυσσὸς. Τί οὖν; ἂν τις ἐπελ- 17
 θὼν μόνῳ ἀποσφάξῃ με; Μαρξέ, σὲ οὐ· ἀλλὰ
 τὸ σωματίον.

Ποῖα οὖν ἔτι ἔρημία; ποῖα ἀπορία; τί χεῖ- 18
 ρόνας ἑαυτοὺς ποιῶμεν τῶν παιδαρίων; ἂν τινὰ
 ὅταν ἀπολειφθῇ μόνος, τί πειεῖ; ἄραντα ἐστρά-
 κια καὶ σποδὸν, οἰκοδομεῖ τί πετε, εἴτα κα-
 τὰστρέφει, καὶ πάλιν ἄλλο οἰκοδομεῖ· καὶ οὕτως
 οὐδέ-

gnata, ad elementa. Quid-
 quid in te ignis fuit, ad
 ignem redit; quidquid ter-
 ræ, ad terram; quidquid
 spirantis aëris, ad aërem;
 quidquid aquæ, ad aquam.
 Nullus est Orcus, nullus
 Acheron, nullus Cocytus,
 nullus Pyriphlegethon: sed
 omnia plena Deorum &
 Geniorum. Hæc qui co-
 gitare potest, & qui solem
 & lunam & sidera intue-
 tur, & terra fruitur atque
 mari, is non magis deser-

tus est, quam adjumenti
 expers. Quid ergo, si
 quis me solum adgressus
 jugularit? Stulte, non te,
 sed corpusculum.

Quæ ergo solitudo re-
 stat? quæ inopia? Quid
 nos ipsi pueris deteriores
 facimus; qui, cum soli re-
 linquuntur, quid agunt?
 Tollunt testas, ac cinerem,
 nunc aliquid exstruunt,
 nunc diruunt, nunc rur-
 sus aliud exstruunt: quo
 fit, ut numquam eis desit,
 quo

19 οὐδέποτε ἀπορεῖ διαγωγῆς. Ἐγὼ οὖν, ἂν
 πλεύσητε ὑμεῖς, μέλλω καθήμενος κλαίειν, ὅτι
 μόνος ἀπελείφθην καὶ ἔρημος; Οὕτως οὐκ ὀστρά-
 κια ἔξω; οὐ σποδόν; Ἀλλ' ἐκεῖνα ὑπ' ἀφρο-
 σύνης ταῦτα παιεῖ, ἡμεῖς δ' ὑπὸ φρονήσεως δυσ-
 τυχοῦμεν;

20 Πᾶσα μεγάλη δύναμις ἐπισφαλὴς τῶν ἀρχο-
 μένων. Φέρειν οὖν δεῖ τὰ ταιαῦτα κατὰ δύναμιν,

21 ἀλλὰ κατὰ φύσιν. * ἀλλ' οὐχὶ τῷ φθισικῷ. Με-
 λήτησόν ποτε διαγωγὴν ὡς ἄρρωστος, ἵνα ποθ'
 ὡς ὑγιαίνων διαγάγῃς. ἀσίτησον, ὑδροπότησον·
 ἀπύσχου ποτὲ παντάπασιν ὀρέξεως, ἵνα ποτὲ
 καὶ εὐλόγως ἐρεχθῇς. εἰ δ' εὐλόγως, ὅταν ἔχῃς

22 τι ἐν σεαυτῷ ἀγαθόν, εὖ ἐρεχθήσῃ. Οὐ· ἀλλ'
 εὐθέως ὡς σοφοὶ διάγειν ἐθέλομεν, καὶ ὠφελεῖν
 ἀνθρώπους. Ποῖαν ὠφέλειαν; τί ποιεῖς; σαυτὸν
 γάρ

quo tempus fallant. Ego
 igitur, si vos hinc profe-
 cti eritis, plorans scilicet
 sedebo, quod solus relictus
 sim ac desertus? Itane te-
 stulas non habebo? non
 cinerem? At illi prae itul-
 titia istud faciunt; nos ve-
 ro prae sapientia calamitosi
 sumus!

Omnis magna facultas
 periculosa est incipienti.
 Ferenda igitur talia sunt
 pro virili, sed naturae
 convenienter. * at non ei
 qui phthisi laborat. Eam
 vitae rationem aliquando

meditare, quæ valetudina-
 rio sit adcommodata, ut
 olim etiam tamquam recte
 valens vivere possis. Abs-
 tine cibis, aquam bibe;
 aliquando omnem adpeti-
 tionem cohibe, ut tandem
 etiam recta ratione adpe-
 tas. Si vero recta cum ra-
 tione, quum habueris in
 te boni aliquid, tum recte
 adpetitione uteris. At
 hoc nobis non placet; sed
 statim tamquam sapientes
 vivere volumus, & utilita-
 tem adferre hominibus.
 Quam utilitatem? quid fa-
 cis?

γὰρ ὠφέλησας; Ἀλλὰ προτρέψαι αὐτοὺς θέλεις; 2
 Σὺ γὰρ προτρέψαι; Θέλεις αὐτοὺς ὠφέλησαι 23
 δεῖξον αὐτοῖς ἐπὶ σεαυτοῦ, αἷους παιεῖ φιλοσοφία·
 καὶ μὴ φλυαρεῖς ἐσθίων, τοὺς συνεσθιόντας ὠφέ-
 λει· πίνων, τοὺς πίνοντας· εἰκὼν πᾶσι, παραχω-
 ρῶν, ἀνεχόμενος, οὕτως αὐτοὺς ὠφέλει· καὶ μὴ
 κατεξέραι αὐτῶν τὸ σεαυτοῦ φλέγμα.

Κ Ε Φ.

Σ π ο ρ ἔ σ η ν τ ι ν α .

Ὡς οἱ κακοὶ τραγωδοὶ μόνοι αἶσαι οὐ δύνανται,
 ἀλλὰ μετὰ πολλῶν· οὕτως ἐγίοι μόνοι περιπα-
 τῆσαι οὐ δύνανται. Ἀνθρώπε, εἴ τι εἶ, καὶ 2
 μόνοις περιπάτησον, καὶ σεαυτῷ λάλησον, καὶ μὴ
 ἐν 3

cis? num ipse tibi profui-
 sti? At adhortari eos vis.
 An te ipse prius cohorta-
 tus? Vis eis prodesse.
 Ostende in teipso, quales
 philosophia faciat, neque
 nugae age. Comedens,

utilis esto una comedenti-
 bus; bibens, una bibenti-
 bus; cedendo omnibus,
 concedendo, tolerando,
 sic eos juvato: sed pitui-
 tam tuam in eos noli evo-
 mere.

CAP. XIV.

Miscellanea quaedam.

Quemadmodum mali tra-
 gœdi soli canere non pos-
 sunt, sed cum multis: sic
 nonnulli soli deambulare

non possunt. Homo, si
 quid es, & solus deambu-
 la, & tibi loquere, neque
 in choro delitescere. Ali-
 quando

3 ἐν τῷ χωρῷ κρύπτου. Σκόπει τί ποτε, περίβλε-
ψαι, ἐνσείσθῃτι, ἵνα γνῶς τίς εἶ.

4 ὍΤΑΝ τις ὕδωρ πίνη, ἢ ποιῇ τι ἀσκητι-
κόν, ἐκ πάσης ἀφορμῆς λέγει αὐτὸ πρὸς πάν-
5 τας; Ἐγὼ ὕδωρ πίνω. Διὰ γὰρ τοῦτο ὕδωρ
πίνεις; διὰ τὸ ὕδωρ πίνειν; Ἀνθρώπε, εἴ σοι
λυσitteλεῖ πίνειν, πίνε· εἰ δὲ μὴ, γελοίως ποι-
6 εῖς. εἰ δὲ συμφέρει σοι, καὶ πίνεις, σιώπα
πρὸς τοὺς δυταρεστούντας τοῖς ἀνθρώποις. Τί
οὖν; αὐτοῖς τούτοις ἀρέσκειν θέλεις;

7 ΤΩΝ πραττομένων τὰ μὲν προηγουμένως
πράττεται, τὰ δὲ κατὰ περιστάσιν, τὰ δὲ κατ'
οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συμπεριφορὰν, τὰ δὲ
κατ' ἐνστάσιν.

8 ΔΥΟ ταῦτα ἐξελεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἴησιν
καὶ ἀπιστίαν. Οἴησις μὲν οὖν ἐστὶ, τὸ δοκεῖν
μηδε-

quando aliquid considera,
circumspice, te ipsum con-
cute, ut cognoscas qui sis.

SI QUIS aquam bibit,
aliave quapiam re sese
exercet, quavis occasione
id omnibus dicit, Ego
aquam bibo. Ergo eo
tantum aquam bibis, ut
aquam bibas? Homo, si
tibi aquam bibere expedit,
bibito: sin minus, ridicule
facis. Sin aquæ potus tibi
expedit, ideoque tu bibis;

tace apud eos qui aquæ
potiores moleste ferunt.
Quid ergo? istis ipsis pla-
cere studes?

EORUM quæ aguntur,
alia principali quadam &
præcipua ratione fiunt,
alia temporum causâ, alia
per dispensationem quam-
dam, alia obsequii causâ,
alia ex vitæ instituto.

DUO hæc eximenda
sunt hominibus, arrogan-
tia & diffidentia. Ac arro-
gantia quidem est eorum,
qui

μηδενὸς προσδεῖσθαι· ἀπιστία δὲ, τὸ ὑπολαμβάνειν μὴ δυνατόν εἶναι εὐροεῖν σε τοσούτων περιεστηκότων. Τὴν μὲν οὖν οἴησιν ἔλεγχος ἐξαίρει. καὶ οὗτο πρῶτον ποιεῖ Σωκράτης. Ὅτι δ' οὐκ ἀδύνατόν ἐστι τὸ πρᾶγμα, σκέψαι καὶ ζήτησον. Οὐδέν σε βλάψει ἡ ζήτησις αὕτη· καὶ σχεδὸν τὸ 10 φιλοσοφεῖν τοῦτ' ἐστι, ζητεῖν πῶς ἐνδέχεται ἀπαρσιπρόσῳτος ὁρέξει χρῆσθαι καὶ ἐκκλίσει.

ΚΡΕΪΣΣΩΝ εἰμί σου, ὁ γὰρ πατήρ μου 11 ὑπατικός ἐστιν. Ἄλλος λέγει, Ἐγὼ δεδημάρηκα, σὺ δ' οὐ. Εἰ δ' ἵπποι ἦμεν, ἔλεγες ἂν, 12 ὅτι, Ὁ πατήρ μου ὠκύτερος ἦν; ὅτι, ἐγὼ ἔχω πολλὰς κριθὰς καὶ χόρτον, ἢ ὅτι, κομψὰ περιτραχήλια; Εἰ οὖν ταῦτά σου λέγοντος, εἶπον, ὅτι, ἔστω ταῦτα, τρέχωμεν οὖν. Ἄγε, ἐπ' ἀν- 13 θρώπου οὖν οὐδέν ἐστι τοιοῦτον οἶον ἐφ' ἵππου δρόμος,

qui sibi nihil deesse putant: diffidentia vero eorum, qui existimant se inter tot circumstantes casus non posse esse beatos. Arrogantiam igitur tollit reprehensio argumentis nitens. Atque id primum faciebat Socrates. Fieri autem rem posse, considerato, & quaerito. Nihil tibi nocēbit ista inquisitio: ac potius in eo magna ex parte sita est philosophia, ut inquirat, quomodo citra impe-

dimentum adpetitione & averfatione uti liceat.

MELIOR sum te, nam pater meus consularis est. Alius ait: Ego tribunatum gessi, tu non. Quod si vero equi essemus, dicerēs ne, Pater meus velocior fuit: ego multum hordei habeo & foeni; aut elegantes phaleras. Si igitur tibi ista dicenti responderem, Esto ita, curramus ergo! Age, nihilne tale est in homine, quale

δρόμος, ἐξ οὗ γνωσθήσεται ὁ κρείττων καὶ ὁ χεί-
 ρων; Μήποτ' ἔστιν αἰδώς, πίστις, δικαιοσύνη;
 14 Τούτοις δείκνυε κρείττονα σεαυτὸν, ἵν' ὥς ἄνθρω-
 πος ᾗς κρείττων. "Αν μοι λέγῃς, ὅτι μεγάλα
 λακτίζω, ἔρῳ σοι καὶ γὰρ, ὅτι ἐπὶ ὄνου ἔργα
 μέγα φρονεῖς.

Κ Ε Φ. 15.

"Οτι δὲ Περισκεμμένως ἔρχεσθαι ἐφ' ἕκαστα.

Ἐκάστου ἔργου σκόπει τὰ καθηγούμενα καὶ τὰ
 ἀκόλουθα, καὶ οὕτως ἔρχου ἐπ' αὐτό. εἰ δὲ
 μὴ, τὴν μὴν πρώτην ἤξεις προθύμως, ἄτε
 μηδὲν τῶν ἐξῆς ἐντεθυμημένος· ὕστερον δ' ἀνα-
 2 Φανέντων τινῶν, αἰσχυρῶς ἀποστήσῃ. Θέλω
 Ὀλύμπια νικῆσαι. [Καὶ γὰρ, νῆ τοὺς Θεούς· κομ-
 ψὸν

est in equo cursus, quod co-
 gnoscatur, quis sit præ-
 stantior, quis deterior?
 Vide, ne sit verecundia,
 fides, justitia. His rebus
 ostende præstantiorem esse

te, ut tamquam homo sis
 præstantior. Sin mihi di-
 xeris, te vehementer calci-
 trare: dicam & ipse tibi,
 eo te superbire, quod sit
 asini proprium.

C A P. XV.

Considerate singula adgredienda esse.

Cujusque operis antece-
 dentia & consequentia con-
 sidera; & sic illud adgre-
 ditor. Alioqui alacriter
 quidem illud adgredieris;
 quippe qui nihil eorum,

quæ sequuntur, considera-
 ris: postea vero, cum ali-
 quæ difficultates interces-
 ferint, turpiter desistes.
 Cupio vincere Olympia.
 [Et ego, per Deos: nam
 bella

ψὸν γάρ ἐστιν.] Ἀλλὰ σκόπει τὰ καθηγούμενα
αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀκόλουθα· καὶ οὕτως, ἂν σοι λυσι-
τελῇ, ἄπτου τοῦ ἔργου. Δεῖ σε εὐτακτεῖν, ἀναγ-
κοφαγεῖν, ἀπέχεσθαι περμάτων, γυμνάζεσθαι
πρὸς ἀνάγκην, ὥρα τεταγμένη, ἐν καύματι, ἐν
ψύχει· μὴ ψυχρὸν πίνειν, μὴ οἶνον, ὅτ' ἔτυχεν·
ἀπλῶς, ὡς ἱατρῷ παραδεδωκέναι σεαυτὸν τῷ ἐπι-
στάτῃ· εἴτα, ἐν τῷ ἀγῶνι, παρορύσσεσθαι, ἐστὶν 4
ὅτε χεῖρα ἐκβαλεῖν, σφυρὸν στρέψαι, πολλὴν ἀφὴν
καταπιεῖν, μαστιγωθῆναι, καὶ μετὰ τούτων πάν-
των ἐσθ' ὅτε νικηθῆναι. Ταῦτα λογισάμενος, ἂν 5
ἔτι θέλῃς, ἔρχου ἐπὶ τὸ ἀθλεῖν. εἰ δὲ μὴ, ὅρα
ὅτι ὡς τὰ παιδία ἀναστραφῇσιν, ἃ νῦν μὲν ἀθλη-
τὰς παίζει, νῦν δὲ μονομάχους, νῦν δὲ σαλ-
πίζει, εἴτα τραγαδεῖ, ὅταν ἴδῃ καὶ θαυμάσῃ.
οὕτω καὶ σύ· νῦν μὲν ἀθλητῆς, νῦν δὲ μονομά- 6
χος, εἴτα φιλόσοφος, εἴτα ῥήτωρ· ὅλη δὲ τῇ ψυ-

Dd 2

χῇ

bella res est.] At confide-
ra antecedentia & conse-
quentia: & sic, si e re tua
fuerit, rem adgrederere.
Oportet te ordine omnia
agere, coactum edere,
bellariis abstinere, exerce-
re corpus vel invitum, ho-
ra definita, in æstu, in
frigore; non bibenda fri-
gida, aliquando ne vinum
quidem; omnino, lanistæ
tamquam medico te trade-
re. Deinde, in certami-
ne, arena obrui oportet;
aliquando manum luxari;

distorqueri pedis malleo-
lum; multum pulveris de-
glutire; flagris cædi; &
cum his omnibus interdum
vinci. His rebus confide-
ratis, si adhuc placet, ath-
leticæ te trade. Sin mi-
nus, vide ut puerorum
more acturus sis, qui nunc
luctatores ludunt, nunc
gladiatores, nunc tubæ
canunt, nunc tragœdias
agunt, cum ista viderint
admiratique fuerint. Sic
& tu, nunc athleta eris,
nunc gladiator, mox phi-
loso-

χῆ οὐδέν. ἀλλ', ὡς ὁ πίθηκος, πᾶν ὃ αὖ ἴδῃς
 μιμῆ, καὶ αἰεί σοι ἄλλο ἐξ ἄλλου ἀρέσκει, τὸ
 7 σύνηθες δ' ἀπαρέσκει. οὔτε γὰρ μετὰ σκέψεως
 ἦλθες ἐπὶ τι, οὔδ' ἐπεριδεύσας ἔλον τὸ πρᾶγμα,
 οὔδ' ἐβασανίσας, ἀλλ' εἰκῇ καὶ κατὰ ψυχρὰν
 8 ἐπιθυμίαν. Οὕτω τινες, ἰδόντες φιλόσοφον, καὶ
 ἀκούσαντες τινος οὕτω λέγοντος, ὡς Εὐφράτης λέ-
 γει, (καί τοι τίς οὕτω δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκεῖνος;)
 θέλουσι καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν.

- 9 "Ανθρώπε, σκέψαι πρῶτον, τί ἔστι τὸ πρᾶγ-
 μα· εἴτα καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν, τί δύνασαι βα-
 σταῖσαι. εἰ παλαιστής, ἰδοῦ σου τοὺς ὤμους, τοὺς
 μηρούς, τὴν ὀσφύν. ἄλλος γὰρ πρὸς ἄλλο τι πέ-
 10 φυκε. Δοκεῖς, ὅτι ταῦτα ποιών δύνασαι φιλοσο-
 φεῖν; δοκεῖς, ὅτι δύνασαι ὡσαύτως ἐσθίειν, ὡσαύ-
 τως πίνειν, ὁμοίως ὀργίζεσθαι, ὁμοίως δυσχεστεῖν;
 11 Ἀγρυπνήσαι δεῖ, πονῆσαι, νικῆσαι τινὰς ἐπιθυμίας;
 ἀπελ-

iosophus, postea orator;
 toto autem animo nihil:
 sed, ut simius, quidquid
 videris, imitaris; & sem-
 per aliud ex alio tibi pla-
 cet, adsueta vero displicent.
 Neque enim considerate
 quidquam adgressus es,
 neque rem totam circumcirca
 explorasti; sed temere
 accessisti, frigida cupiditate
 impulsus. Sic nonnulli,
 viso philosopho, auditove
 aliquo sic differite ut
 Euphrates differit, (quamquam
 quis sic dicere,

ut ille, potest?) volunt &
 ipsi philosophari.

Homo, considera prius,
 quæ res sit: deinde naturam
 quoque tuam, quid ferre
 possit. Si luctator esse vis,
 vide humeros tuos, femora,
 lumbos. Alius enim ad aliud
 aliquid natus est. Putasne,
 te, si ista agas, posse philoso-
 phari? Putasne, te posse
 eodem modo edere, eodem
 modo bibere, æque irasci,
 æque indignari? Vigilandum
 est, laborandum,

ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ἐκείων, ὑπὸ παιδαρίου κατα-
 φρονηθῆναι, ὑπὸ τῶν ἀπαντῶντων καταγελασθῆ-
 ναι, ἐν παντὶ ἔλασσον ἔχειν, ἐν ἀρχῇ, ἐν τιμῇ,
 ἐν δίκῃ. Ταῦτα περισκεψάμενος, εἴ σοι δοκεῖ, 12
 προσέρχου· εἰ θέλεις ἀντικαταλλάξασθαι τούτων
 ἀπάθειαν, ἐλευθερίαν, ἀταραξίαν. εἰ δὲ μὴ, μὴ
 πρόσσάγε· μὴ, ὥς τὰ παῖδια, νῦν μὲν φιλόσοφος,
 ὕστερον δὲ τελώνης, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα ἐπίτρο-
 πος Καίσαρος. Ταῦτα οὐ συμφωνεῖ. ἓνα σε δεῖ 13
 ἄνθρωπον εἶναι, ἢ ἀγαθόν, ἢ κακόν· ἢ τὸ ἡγεμο-
 νικόν σε δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυτοῦ, ἢ τὰ ἐκτός·
 ἢ περὶ τὰ ἔσω φιλοπονεῖν, ἢ περὶ τὰ ἔξω· τοῦτ'
 ἔστι, φιλοσόφου στάσιν ἔχειν, ἢ ἰδιώτου.

ῬΟΥΦΩ τις ἔλεγε, Γάλβα ἀφαγέντος, ὅτι, 14
 Νῦν προνοία ὁ κόσμος διοικεῖται; Ὁ δὲ, Μὴ παρέρ-

Dd 3

γως

dum, vincendæ sunt quæ-
 dam cupiditates, a cognatis
 discedendum; oportet
 a servulo contemni, ab ob-
 viis derideri, omnibus in
 rebus deteriori conditione
 esse, in magistratu, in ho-
 nore, in judicio. His con-
 sideratis, si lubet, accedi-
 to; si pro his permutare
 velis perturbationum va-
 cuitatem, libertatem, con-
 stantiam: alioqui noli acce-
 dere; ne, ut pueri, nunc
 philosophus sis, postea pu-
 blicanus, mox orator, de-
 nique procurator Cæsaris.

Hæc non consentiunt.
 Unum te hominem esse
 oportet, five bonum, five
 malum; aut principalem
 tui ipsius partem excolere
 te oportet, aut res exter-
 nas; laborem vel internis
 rebus impendere, vel ex-
 ternis; hoc est, tuendus
 est tibi vel philosophi sta-
 tus, vel hominis in-
 docti.

RUF O quidam, occiso
 Galba, dixit: Nunc adeo
 mundum providentia gu-
 bernari? At ille: An vel
 obiter

γως ποτ', ἔφη, ἀπὸ Γάλβα κατεσκευάσα, ὅτι
προνοία ὁ κόσμος διοικεῖται;

Κ Ε Φ. 15.

Ὅτι εὐλαβῆς δεῖ συγκαθιέναι εἰς Συμπεριφορὰν.

Ἀνάγκη τὸν συγκαθιέντα τισὶν ἐπιπλέεν, ἢ εἰς
λαλιὰν, ἢ εἰς συμπόσια, ἢ ἀπλῶς εἰς συμ-
βίωσιν ἢ αὐτὸν ἐκείνοις ἐξομοιωθῆναι, ἢ ἐκείνους
2 μεταθεῖναι ἐπὶ τὰ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ ἄνδρα κα-
ἀπεσβεσμένον ἂν θῇ παρὰ τὸν καιόμενον, ἢ αὐ-
τὸς ἐκείνον ἀποσβέσει, ἢ ἐκεῖνος τοῦτον ἐκκαύ-
3 σει. Τηλικούτῳ οὖν τοῦ κινδύνου ὄντος, εὐλαβῶς
δεῖ τοῖς ιδιώταις συγκαθιέναι εἰς τὰς τοιαύτας
συμπεριφορὰς, μεμνημένους, ὅτι ἀμήχανον, τὸν
συνανατρίβόμενον τῷ ἡσβολωμένῳ, μὴ καὶ αὐτὸν
4 ἀπολαῦσαι τῆς ἀσβολῆς. Τί γὰρ ποιήσεις, ἂν
περὶ.

obiter unquam, inquit, strarem, mundum provi-
Galba. usus sum ut demon- dentia administrari,

C A P. XVI.

Caute utendum esse hominum Consuetudine.

Qui frequentius cum ali-
quo convenit, sive confa-
bulandi causa, sive com-
potandi, sive omnino con-
suetudinis causa; eum ne-
cesse est vel ipsum illi fieri
similem, vel illum ad suam
rationem traducere. Nam
si quis carbonem extin-
ctum ardenti adjunxerit,
aut hic illum exstinguet,
aut ille hunc incendet.
Cum igitur tantum pericu-
lum sit, indoctorum fami-
liaritate & consuetudine
caute est utendum; memo-
res, fieri nullo modo
posse, quin, si quis cum
fuliginoso versetur; ipse
quoque fuliginosus fiat.
Quid

περὶ μενομάχων λαλή, ἂν περὶ ἵππων, ἂν περὶ ἀθλητῶν, ἂν, τὸ ἔτι τούτων χεῖρον, περὶ ἀνθρώπων; Ὁ δεῖνα κακὸς, ὁ δεῖνα ἀγαθός· τοῦτο καλῶς ἐγένετο, τοῦτο κακῶς. Ἔτι, ἂν σκώπτη, ἂν γελοιάζη, ἂν κακοηθίζηται; Ἐχει τις 5 ὑμῶν παρασκευήν, οἷαν ὁ κιθαριστικὸς τὴν λύραν λαβὼν, ὥστ' εὐθὺς ἀψάμενος τῶν χορδῶν, γινώσκει τὰς ἀσυμφώνους, καὶ ἀρμόσασθαι τὸ ἔργانون; οἷαν εἶχε Σωκράτης δύναμιν, ὥστ' ἐν πάσῃ συμπεριφορᾷ ἀγεῖν ἐπὶ τὸ αὐτοῦ τοὺς συνόντας; Πό- 6 θεν ὑμῖν; ἀλλ' ἀνάγκη ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ὑμᾶς περιάγεσθαι.

Διὰ τί οὖν ἐκεῖνοι ὑμῶν ἰσχυρότεροι; Ὅτι 7 ἐκεῖνοι μὲν τὰ σαπρὰ ταῦτα ἀπὸ δογμάτων λαλοῦσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ κομψὰ ἀπὸ τῶν χειλῶν· διὰ τοῦτο ἄτομά ἐστι, καὶ νεκρά· καὶ σικχῶνά ἐστιν.

Dd 4

Quid enim ages, si de gladiatoribus loquatur, si ve de equis, si ve de pugilibus, si ve (quod his pejus etiam est) de hominibus? Iste malus, iste bonus est: hoc recte factum, illud male. Præterea, si cavillator est, si risor, si maligno ingenio. Est-ne aliquis vestrum ita solers, ut citharædus, qui sumta lyra, simul ac chordas tetigerit, intelligat quæ non concinant, instrumentumque ad concentum intendere pot-

est? Ea-ne facultate præditi estis, qua fuit Socrates, qui familiares, ubicumque cum eis versatus esset, ad suum morem sensumque traduceret? Unde vobis istud? Immo vos ab indoctis circumagi necesse est.

Cur igitur illi vobis potentiores sunt? Quia illi putida ista sua proferunt ex animi decretis; vos vero pulcra vestra, non nisi de labris; ea causa sine robore hæc & mortua sunt; nec

ἔστιν ἀκούοντα ὑμῶν τοὺς προτρεπτικούς, καὶ
 τὴν ἀρετὴν τὴν ταλαίπωρον, ἢ αἶνω κατὰ θρυλ-
 8 λεῖται. Οὕτως ὑμᾶς οἱ ἰδιῶται νικῶσι. Πάντα-
 χού γὰρ ἰσχυρὸν τὸ δόγμα, ἀνίκητον τὸ δόγ-
 9 μα. Μέχρις ἂν οὖν παγῶσιν, ἐν ὑμῖν αἱ κομφαὶ
 ὑπολήψεις, καὶ δύναμιν τινὰ περιποιήσῃτε πρὸς
 ἀσφάλειαν, συμβουλευθῶ ὑμῖν εὐλαβῶς τοῖς ἰδιώ-
 ταις συγκαταβαίνειν. εἰ δὲ μὴ, καθ' ἡμέραν, ὡς
 κηρὸς ἐν ἡλίῳ, διατακῆσεται ὑμῶν εἴ τινα ἐν τῇ
 10 σχολῇ ἐγγράφετε. Μακρὰν οὖν ἀπὸ τοῦ ἡλίου
 ποῦ πάτε ὑπάγετε, μέχρις ἂν κηρίνας τὰς ὑπο-
 11 λήψεις ἔχητε. Διὰ τοῦτο καὶ τῶν πατρίδων συμ-
 βουλευούσιν ἀποχωρεῖν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι τὰ πα-
 λαιὰ ἔθνη περισπᾶ, καὶ οὐκ εἰς ἀρχὴν γενέσθαι
 τινὰ ἄλλου ἔθιςμοῦ, οὐδὲ φέρομεν τοὺς ἀπάν-
 τώντας καὶ λέγοντας, Ἴδ' ὁ δαίνα φιλοσοφεῖ, ὁ
 12 τοῖος καὶ ὁ τοῖος. Οὕτω καὶ οἱ ἰατροὶ τοὺς
 μακρονοσοῦντας ἐκπέμπουσιν εἰς ἄλλην χώραν καὶ
 ἄλλον

nec sine fastidio audiri pos-
 sunt adhortationes vestrae,
 & misera virtus, quam
 fusque deque jactatis. Ita
 vos plebei vincunt. Ubi-
 que enim robur habet de-
 cretum; invictum est de-
 cretum. Donec igitur con-
 firmatae in vobis fuerint
 pulchrae sententiae, donec
 facultatem aliquam parave-
 ritis, qua in tuto colloce-
 mini; auctor vobis sum, ut
 caute indoctorum utamini
 consuetudine: alioqui quo-
 tidie, si qua *animis vestris*

in schola inscribitis. sicut
 cera in sole diffluent.
 Longe igitur a sole recedi-
 te, dum cereas habetis
 opiniones. Hac etiam de
 causa philosophi e patria
 discedendum esse suadent,
 quoniam domi veteres mo-
 res in diversa nos trahunt,
 nec sinunt nos novae con-
 suetudinis initium facere;
 nec ferimus obvios, dicen-
 tes, Ecce iste philosopha-
 tur, cum talis & talis sit.
 Sic & medici eos, qui diu-
 turnis morbis laborant, in
 aliam

ἄλλον αἶρα· καλῶς ποιοῦντες. Καὶ ὑμεῖς ἀντίσ- 13
 αγάγετε ἄλλα ἔθνη· πῆξατε ὑμῶν τὰς ὑπολήψεις,
 καὶ ἐναθλεῖτε αὐταῖς. Οὐ· ἀλλ' ἐνθεν ἐπὶ θεω- 14
 ρίαν, εἰς μονομαχίαν, εἰς ξυστὸν, εἰς κίρκον· εἶτ'
 ἐκεῖθεν ὧδε, καὶ πάλιν ἐνθεν ἐκεῖ οἱ αὐτοί. Καὶ 15
 ἔθος καμψὸν οὐδὲν, οὔτε προσοχή, οὔτ' ἐπιστρο-
 φὴ ἐφ' αὐτὸν, καὶ παρατήρησις· πῶς χρῶμαι ταῖς
 προσπιπτούσαις φαντασίαις; κατὰ φύσιν; ἢ παρὰ
 φύσιν; πῶς ἀποκρίνομαι πρὸς αὐτάς; ὥς δεῖ; ἢ
 ὥς οὐ δεῖ; ἐπιλέγω τοῖς ἀπροαιρέτοις, ὅτι οὐδὲν
 πρὸς ἐμέ; Εἰ γὰρ μὴ πῶς οὕτως ἔχετε, Φεύγε- 16
 τε ἔθνη τὰ πρότερον, Φεύγετε τοὺς ἰδιώτας, εἰ θέ-
 λετε ἀρξασθαι ποτε τινὲς εἶναι.

Dd 5

ΚΕΦ.

aliam regionem aliumque
 aërem ablegant: & recte
 quidem. Proinde & vos
 mores alios introducite;
 confirmate vestras opinio-
 nes, & in eis strenue vos
 exercete. At id non cu-
 ratis; sed hinc ad spectacu-
 la, ad gladiatorum exerci-
 tium, in xystum, in cir-
 cum; postea illinc huc, vi-
 cissimque hinc illuc, sem-
 per iidem. Non ullus li-
 beralis mos, non animad-
 versio, non cura vestrum

ipsorum, neque observatio,
 ut quisque se ipse interro-
 get, quo pacto oblati utor
 visis? secundum naturam?
 an contra? quomodo re-
 spondeo eis? sicut decet?
 an contra? eis - ne rebus,
 quæ mei arbitrii non sunt,
 edico, Nihil mihi vobis-
 cum est? Nam si nondum
 sic adfecti estis, fugite mo-
 res priores, fugite vulgus,
 si tandem auspicari nego-
 tium & aliqui esse vultis.

Κ Ε Φ. ιζ'.

Π α ρ ᾽ Π ρ ο ν ο ί α ς.

Ὅταν τι τῇ Προνοίᾳ ἐγκαλῇς, ἐπιστρέφῃθι,
 2 καὶ γνώσῃ, ὅτι κατὰ λόγον γέγονε. Ναὶ, ἀλλ'
 ὁ ἀδίκος πλέον ἔχει. Ἐν τίνι; Ἐν ἀργυρίῳ.
 Πρὸς γὰρ τοῦτό σου κρείττων ἐστίν, ὅτι κολα-
 κεύει, ἀνάσχυντεῖ, ἀγρυπνεῖ. τί θαύμαστέν;
 3 Ἀλλ' ἐκεῖνο βλέπε, εἰ ἐν τῷ πιστὸς εἶναι πλέον
 σου ἔχει, εἰ ἐν τῷ αἰδήμων. Οὐ γὰρ εὐρή-
 σεις· ἀλλ' ὅπου σὺ κρείττων, ἐκεῖ σαυτὸν εὐρήσεις
 4 πλέον ἔχοντα. Καίγω ποτ' εἶπόν τινι, ἀγανακ-
 τοῦντι ὅτι Φιλόστοργος εὐτυχῇ. Ἦθελες ἂν σὺ
 μετὰ Σούρα κοιμᾶσθαι; Μὴ γένοιτο, φησὶν,
 5 ἐκείνη ἡ ἡμέρα. Τί οὖν ἀγανακτεῖς, εἰ δαμβά-
 νει τι ἀνθ' οὗ πωλεῖ; ἢ πῶς μακαρίζεις τὸν διὰ
 τοῦ

C A P. XVII.

D e P r o v i d e n t i a.

Si qua in re providentiam
 accusas, curatius rem con-
 sidera, & intelliges, certa
 ratione eam factam esse.
 At improbus meliore con-
 ditione est! Qua in re?
 In pecunia. Nam in hoc
 præstat tibi, quod adulatur,
 quod impudens est, quod
 vigilat. Quid mirum? Sed
 illud intueri, num fide,
 num verecundia tibi præ-
 stet. Neque enim ita esse

invenies; sed ubi tu me-
 lior es, ibi te meliore
 esse conditione cognosces.
 Quare ego aliquando cui-
 dam, Philostorgi floren-
 tem fortunam ægre fe-
 renti, Num ergo, inquam,
 tu cum Sura dormire vel-
 les? Ne, inquit, is mihi
 dies illucescat. Quid ergo
 succenses, si aliquid pretii
 pro iis quæ vendit acci-
 pit? aut cur beatum eum præ-

τούτων, ἂν σὺ ἀπέύχῃ, κτώμενον ἐκεῖνα; ἢ τί κα-
κὸν ποιεῖ ἡ Πρόνοια, εἰ τοῖς κρείττεσι τὰ κρείτ-
τω δίδωσιν; Ἡ οὐκ ἔστι κρείττον, αἰδήμονα εἶναι
ἢ πλούσιον; Ὡμολόγει. Τί οὖν ἀγανακτεῖς, ἄν-
θρωπε, ἔχων τὸ κρείττον; Μέννησθε οὖν αἰεὶ, 6
καὶ πρόχειρον ἔχετε, ὅτι νόμος οὗτος φυσικός·
Τὸν κρείττονα τοῦ χείρονος πλεον ἔχειν, ἐν ᾧ
κρείττων ἐστὶ· καὶ οὐδέ ποτ' ἀγανακτήσετε.
Ἄλλ' ἡ γυνή μοι κακῶς χρῆται. Καλῶς, ἂν τις 7
σου πυνθάνηται, τί ἐστὶ τοῦτο; λέγε, Ἡ γυνή
μοι κακῶς χρῆται. Ἄλλο οὖν οὐδέν; Οὐδέν.
Ὁ πατήρ μοι οὐδέν δίδωσιν. [Τί ἐστὶ τοῦτο; 8
Ὁ πατήρ μου οὐδέν δίδωσι. Ἄλλο οὖν οὐδέν; Οὐδ-
έν.] ὅτι δὲ κακόν ἐστι, τοῦτο ἔξωθεν αὐτῷ δεῖ
προσθεῖναι, καὶ προσκαταψεύσασθαι. Διὰ τοῦ- 9
το οὐ δεῖ τὴν πενίαν ἐκβάλλειν, ἀλλὰ τὸ δόγμα
τὸ περὶ αὐτῆς καὶ οὕτως εὐροήσομεν.

Κ Ε Φ.

prædicas, quod ob ea, quæ
tu detestaris, ista acquirit?
aut quid peccat Providentia,
si melioribus meliora tribu-
it? Nonne præstat verecun-
dum esse, quam divitem?
Adientiebatur. Quid ergo
succenses, homo, cum id
habeas quod melius est?
Semper igitur mementote,
atque in promptu habetote
eam naturæ legem: „Me-
liorem, in eo quo sit me-
lior, meliore conditione
esse illo qui sit deterior.“
Ita numquam succensebitis.

At, uxor male me tractat!
Recte: si quis sciscitetur,
quid est istud? dic! Uxor
male me tractat. Nihil ex-
go aliud? Nihil. Pater
nihil mihi largitur. [Quid
istud est? Pater nihil mihi
largitur. Nihiligitur aliud
est? Nihil:] id vero ma-
lum esse, extrinsecus adj-
ciendum est, & adfingen-
dum mendacium. Quocir-
ca non paupertas repu-
dianda est, sed opinio pau-
pertatis: atque ita in tran-
quillo erimus.

CAP.

Κ Ε Φ. η'.

Ὅτι οὐ δὲ πρὸς τὰς Ἀγγελίας ταρασσεσθαι.

Ὅταν σοί τι προσαγγελθῇ ταρακτικόν, ἐκεῖνο
ἔχε πρέχειρον, ὅτι ἀγγελία περὶ οὐδενὸς προαι-
2 ρετικοῦ γίνεται. Μή τι γὰρ δύναταί σοι τις
ἀγγεῖλαι, ὅτι κακῶς ὑπέλαβες, ἢ κακῶς ὠρέχ-
θης; Οὐδαμῶς. Ἀλλ', ὅτι ἀπέθανέ τις. Τί
οὖν πρὸς σέ; Ὅτι σε κακῶς τις λέγει. Τί οὖν
3 πρὸς σέ; Ὅτι ὁ πατήρ τάδε πινὰ ἐτοιμάζε-
ται. Ἐπὶ τίνα; μή τι ἐπὶ τὴν προαίρεσιν;
πόθεν δύναται; ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωματίον, ἐπὶ τὸ
4 κτησείδιον; ἐσώθης, οὐκ ἐπὶ σέ. Ἀλλ' ὁ κρι-
τὴς ἀπεφαίνεται ὅτι ἠσέβησας. Περὶ Σωκράτους
δ' οὐκ ἀπεφάναντο οἱ δικασταί; Μή τι σὸν ἔργον
ἐστὶ, τὸ ἐκεῖνον ἀπεφύνασθαι; Οὐ. Τί οὖν
ἔτι

C A P. XVIII.

Non perturbari oportere Nunciis.

Si quid, quod turbare pos-
sit, nunciatum tibi fuerit,
illud habeto in promptu,
Nuncium ad nihil eorum
posse pertinere, quæ tui
arbitrii sint. Num quis
enim nunciare tibi potest,
te perperam sensisse, aut
prave adpetivisse? Nequa-
quam. Sed, mortuum es-
se aliquem, nunciare pot-
est. Quid ergo ad te?
Aliquem tibi maledicere.

Quid ergo ad te? Patrem
nescio quid moliri. Con-
tra quem? numquid contra
animi tui institutum? quī
potest? At contra corpu-
sculum, contra reculam?
Salvus es; non contra te.
At judex pronunciat, te
impie fecisse. Annon &
Socratem judices impieta-
tis condemnarunt? Num
tui arbitrii est, quid illi
pronuncient? Non. Quid
ergo

ἔτι σοι μέλει; Ἔστι τι τοῦ πατρὸς σου ἔργον, ὃ 5
 ἂν μὴ ἐκπληρώσῃ, ἀπώλεσε τὸν πατέρα, τὸν φι-
 λόστεργον, τὸν ἡμερόν. Ἄλλο μηδὲν ζήτηι τούτου
 ἕνεκα αὐτὸν ἀπολέσθαι. Οὐδέποτε γάρ ἐν ἄλλῳ
 μὲν τις ἀμαρτάνει, εἰς ἄλλο δὲ βλάπτεται. Πάλιν 6
 σὸν ἔργον τὸ ἀπολογηθῆναι εὐσταθῶς, αἰδημόνως,
 ἀεργήτως. εἰ δὲ μὴ, ἀπώλεσας καὶ σὺ τὸν υἱόν, τὸν
 αἰδημόνα, τὸν γενναῖον. Τί οὖν; Ὁ κριτῆς ἀκίνδυ- 7
 νός ἐστιν; Οὐ· ἀλλὰ καὶ κείνῳ τὰ ἴσα κινδυνεύεται.
 Τί οὖν ἔτι φοβῇ, τί ἐκείνος κρίνε; Τί σοὶ καὶ τῷ
 ἀλλοτρίῳ κακῷ; Σὸν κακόν ἐστι, τὸ κακῶς ἀπο- 8
 λογηθῆναι· τούτο φυλάσσευ μόνον. κριθῆναι δ',
 ἢ μὴ κριθῆναι, ὥσπερ ἄλλου ἐστὶν ἔργον, οὕτω
 κακὸν ἄλλου ἐστίν. Ἀπειλεῖ σοι ὁ δεῖνα. Ἐμοί; 9
 Οὐ. Ψέγει σε. Αὐτὸς ὄψεται, πῶς ποιεῖ τὸ ἴδιον
 ἔργον. Μέλλει σε κατακρινεῖν ἀδίκως. Ἀθλιος.

ΚΕΦ.

ergo amplius curas? Est
 quoddam patris tui offi-
 cium, quod ille nisi præ-
 stiterit, patris rationem
 perdiderit, pietatem, man-
 suetudinem. Tu noli cu-
 pere, ut aliud quid, ea qui-
 dem de causa, ille perdat.
 Neque enim umquam in
 alio peccatur, in alio de-
 trimentum capitur. Rur-
 sus, tuum munus est, caus-
 sam dicere constanter, ve-
 recunde, sine ira: alioqui
 & tu filii pietatem, vere-
 cundiam, probitatem ami-
 seris. Quid ergo? Judex-
 ne periculi expers est?

Non; sed & ille in eodem
 periculo versatur. Quid
 ergo etiamnum times,
 quidnam ille pronunciet?
 Quid tibi cum alienis ma-
 lis? Tuum malum est,
 causam tuam male agere:
 unum hoc caveto. Con-
 demnari vero te, vel non
 condemnari, ut alterius
 munus, sic alterius quo-
 que malum est. Iste ti-
 bi minatur. Mihi? Non.
 Vituperat te. Ipse vide-
 rit, quemadmodum munus
 suum administret. Injuste
 te condemnaturus est. Ob
 idipsum miser.

CAP.

Κ Ε Φ. ΙΘ'.

Τίς στάσις Ἰδιώτου καὶ Φιλοσόφου.

- Ἡ πρώτη διαφορὰ ἰδιώτου καὶ φιλοσόφου· ὁ μὲν λέγει, Οὐαὶ μοι διὰ τὸ παιδάριον, διὰ τὸν ἀδελφόν, οὐαὶ διὰ τὸν πατέρα. Ὁ δ', ἂν ποτ' εἰπεῖν ἀναγκασθῇ, Οὐαὶ μοι, ἐπιστήσας λέγει, 2 δι' ἐμέ. Προαίρεσιν γὰρ οὐδὲν δύναται κωλύσαι ἢ βλάψαι ἀπροαίρετον, εἰ μὴ αὐτὴ ἑαυτήν. 3 Ἄν μὲν οὖν ἐπὶ τοῦτο ρέψωμεν καὶ αὐτοὶ, ὥσθ', ὅταν δυσὸδῶμεν, ἑαυτοὺς αἰτιασθαι, καὶ μεμνησθαι, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ταραχῆς ἢ ἀκατάστασις αἰτίον ἐστιν ἢ δόγμα· ὁμνύω ὑμῖν πάντας τοὺς θεοὺς, ἔτι 4 προεκέψαμεν. Νῦν δ' ἄλλην ὁδὸν ἐξ ἀρχῆς ἐηλύθαμεν. Εὐθύς, ἔτι παίδων ἡμῶν ὄντων, ἢ τίτθῃ, εἴ

C A P. XIX.

Quis status sit hominis Indocti & Philosophi.

Primum indocti & philosophi discrimen est, quod ille dicit, Heu mihi propter filium, propter fratrem, propter patrem! Hic vero, si quando Heu mihi! dicere cogitur, re considerata, ait, propter me! Voluntatem enim prohibere aut lædere nihil potest, quod est involuntarium: voluntas lædi, nisi a se ipsa, non potest.

Quod si ergo huc tenderimus & ipsi, ut rebus male succedentibus ipsi nos accusemus; ac meminerimus, non aliam esse perturbationis & inconstantiæ causam, nisi decretum; omnes vobis juro deos, aliquid nos profecisse. Nunc vero aliam viam ab initio sumus ingressi. Statim a puero, nutrix, si quando per oscitantiam

εἴ ποτε προσεπταίσαμεν χάσκοντες, οὐχὶ ἡμῖν
 ἐπέπλησεν, ἀλλὰ τὸν λίθον ἔτυπτε. Τί γὰρ
 ἐποίησεν ὁ λίθος; διὰ τὴν τοῦ παιδίου σου μω-
 ρίαν, ἔδει μεταβῆναι αὐτόν; Πάλιν, ἂν μὴ εὖ- 5
 ρωμεν φαγεῖν ἐκ βαλανείου, οὐδέποθ' ἡμῶν κα-
 ταστέλλει τὴν ἐπιθυμίαν ὁ παιδαγωγὸς, ἀλλὰ
 δαίρει τὸν μάγειρον. Ἄνθρωπε, μὴ γὰρ ἐκείνου
 σε παιδαγωγὸν κατεστήσαμεν, ἀλλὰ τοῦ παι-
 δίου ἡμῶν· τοῦτο ἐπανόρθου, τοῦτο ὠφέλει. Οὐ- 6
 τω καὶ αὐξηθέντες, φαινόμεθα παῖδια. Πᾶς γὰρ
 ἐν μουσικοῖς, ὁ ἄμουσος· ἐν γραμματικοῖς, ὁ
 ἀγράμματος· ἐν βίῳ, ὁ ἀπαίδευτος.

ΚΕΦ.

tiam impegimus, non nos
 objurgavit, sed lapidem
 verberavit. Quidnam ve-
 ro commisit lapis? debue-
 rat - ne ille propter pueruli
 tui stultitiam alio migrare?
 Rursus, si quando e balneo
 redeuntibus cibum non inve-
 nerimus, numquam cupi-
 ditatem nostram compescit
 pædagogus, sed coquum

verberibus adficit. Homo,
 non illi te pædagogum
 præsecimus, sed filiolo no-
 stro: hunc corrige, hunc
 juvato. Sic adulti etiam
 pro pueris nos gerimus.
 Puer enim in musica. est
 homo amusus; in re litera-
 ria, homo illiteratus: in
 vita, homo ineruditus.

CAP.

Κ Ε Φ. κ.

Ὅτι ἀπὸ πάντων τῶν Ἐκτός ἐστὶν ὠφελεῖσθαι.

Ἐπὶ τῶν θεωρητικῶν φαντασιῶν, πάντες σχε-
δὸν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐν ἡμῖν ἀπέ-
2 λιπον, οὐχὶ δ' ἐν τοῖς ἐκτός. Οὐδεὶς λέ-
γει ἀγαθὸν, τὸ ἡμέραν εἶναι κακὸν, τὸ
νύκτα εἶναι μέγιστον δὲ κακὸν, τὸ τρία τέσ-
3 σάρα εἶναι. Ἀλλὰ τί; Τὴν μὲν ἐπιστήμην
ἀγαθὸν, τὴν δ' ἀπάτην κακόν. ὥστε καὶ περὶ
τὸ ψεῦδος αὐτὸ ἀγαθὸν συνίστάσθαι, τὴν
4 ἐπιστήμην τοῦ ψεῦδος εἶναι αὐτό. Ἔδεε οὖν
οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ βίου. Ὑγεία ἀγαθόν; νόσος
δὲ κακόν; Οὐ, ἄνθρωπε. Ἀλλὰ τί; Τὸ
καλῶς ὑγιαίνειν, ἀγαθόν. τὸ κακῶς, κακόν.
ὥστε καὶ ἀπὸ νόσου ἐστὶν ὠφεληθῆναι, τὸν Θεόν
σοι.

CAP. XX.

Posse fructum e rebus Externis omnibus capi.

Quod ad visa theōretica
adinet, propemodum om-
nes Bonum & Malum in
nobis reliquerunt: non au-
tem in rebus externis.
Nemo enunciationem hanc,
Dies est, bonum adpellat;
aut illam, *Nox est*, ma-
lum; aut illam, *tria sunt*
quatuor, maximum malum.
Quid ergo? Scientiam bo-
num dicunt; errorem, ma-
lum. Ita quidem, ut et-

iam circa ipsum falsum ex-
sistat bonum, cum scimus
esse illud falsum. Eodem
modo etiam in eis judicare
debeamus, quæ ad vitam
pertinent. Sanitas bo-
num. ne est? morbus ma-
lum? Non, mi homo.
Quid ergo? Recte sanitate
uti, bonum est; male, ma-
lum: ita quidem, ut e
morbo etiam (deum tibi
testor) fructum capere li-
ceat.

σοι. ἀπὸ θανάτου γὰρ οὐκ ἔστιν; ἀπὸ πη-
 ρώσεως γὰρ οὐκ ἔστι; Μικρά σοι δοκεῖ ὁ 5
 Μενόικεϋς ὠφελήθῃναι, ὅτ' ἀπέθνησκε; Τοι-
 αῦτά τις εἰπὼν, ὠφελήθει οἷα ἐκεῖνος ὠφε-
 λήθη; Ἔα, ἄνθρωπε, οὐκ ἐτήρησε τὸν φιλό-
 πατριν; τὸν μεγαλόφρονα; τὸν πιστόν; τὸν
 γενναῖον; ἐπιζήσας δὲ, οὐκ ἀπώλλυε ταῦτα
 πάντα; οὐ περιεποιεῖτο τὰ ἐναντία; τὸν δει- 6
 λὸν οὐκ ἀνελάμβανε; τὸν ἀγεννῆ; τὸν μισόπα-
 τριν; τὸν φιλόψυχον; Ἄγε, δοκεῖ σοι μικρά
 ὠφελήθῃναι ἀποθανών; Οὐ· ἀλλ' ὁ τοῦ Ἀδ- 7
 μήτου πατρὸς μεγάλα ὠφελήθη, ζήσας οὕτως
 ἀγεννῶς καὶ ἀθλίως; ὕστερον γὰρ οὐκ ἀπέ-
 θανε; Παύσασθε, τοὺς Θεοὺς ὑμῖν, τὰς ὕλας 8
 θαυμάζοντες. παύσασθ' ἑαυτοὺς δούλους ποιοῦν-
 τες, πρῶτον τῶν πραγμάτων, εἶτα δι' αὐτὰ καὶ
 τῶν

ceat. Etenim nonne & e
 morte? nonne e claudita-
 te? Parum fructus cepisse
 Menœceum censes, cum
 mortem oppeteret? Hoc
 qui dicit, frui-ne is tali-
 bus fructibus potest, qua-
 les ille percepit? Eia, ho-
 mo, nonne pietatem erga
 patriam conservavit? non
 magnitudinem animi? non
 fidem? non indolem gene-
 rosam? qui si diutius vixis-
 set, nonne, istis omnibus
 amissis, in contraria inci-
 disset? nonne ignaviæ cri-

Epist. Dissert. T. I.

men incurrisset? nonne
 animi degeneris? patriæ
 desertoris? mortem refor-
 midantis? Age, num par-
 vum tibi fructum cepisse
 videtur e suo interitu?
 Non: sed Admeti pater
 magnum scilicet fructum
 cepit e vita sua tam dege-
 nere & misera? postea
 enim non est mortuus?
 Desinite, per Deos, mate-
 rias admirari: desinite vos-
 metipsos conjicere in ser-
 vitutem, primum rerum
 ipsarum, deinde propter

Ee

has

τῶν ἀνθρώπων τῶν ταῦτα περιποιεῖν ἢ ἀφαι-
ρεῖσθαι δυναμένων.

- 9 Ἔστιν οὖν ἀπὸ τούτων ὠφεληθῆναι; Ἀπὸ
πάντων. Καὶ ἀπὸ τοῦ λοιδοροῦντος; Τί δ' ὠφε-
λεῖ τὸν ἀθλητὴν ὁ προγυμναζόμενος; Τὰ μέ-
γιστα. Καὶ οὔτε ἐμοῦ προγυμναστῆς γίνεται
10 τὸ ἀνεκτικόν μου γυμνάζει, τὸ ἀεργητόν, τὸ
πρᾶον. Οὐ· ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ τραχήλου καθάπτων,
καὶ τὴν ὀσφύν μου καὶ τοὺς ὤμους καταρτίζων,
ὠφελεῖ με· καὶ ὁ ἀλείπτῃς καλῶς ποιών λέγει,
Ἄρον ὑπὲρ ἀμφοτέρων· καὶ, ὅσον βαρύτερός
ἐστὶν ἐκεῖνος, τοσούτῳ μᾶλλον ὠφελοῦμαι ἐγώ·
εἰ δέ τις πρὸς ἀεργησίαν με γυμνάζει, οὐκ ὠφε-
11 λεῖ με; Τοῦτ' ἐστὶ τὸ μὴ εἰδέναι ἀπ' ἀνθρώ-
πων ὠφελεῖσθαι. Κακὸς γείτων; Αὐτῷ· ἀλλ'
ἔμοι ἀγαθός· γυμνάζει μου τὸ εὐγνωμον, τὰ
ἐπιεικῆς. Κακὸς πατήρ; Αὐτῷ· ἀλλ' ἐμοὶ
ἀγαθός.

has hominum etiam eo-
rum, qui eas vel conferre,
vel eripere possunt.

Fructus ergo ex hisce
rebus capi potest? Ex om-
nibus. Etiamne e convi-
ciatore? Quid vero pugili
fructus adfert is qui eum
exercet? Plurimum. Et-
iam hic mihi sit in palæstra
præceptor; me exercet ad
tolerantiam, ad mansuetu-
dinem, ad clementiam.
Non: sed ille quidem col-
lum meum contrectans, &

lumbos & humeros dispo-
nens, me juvat; & alipta
recte dicit, Tolle utraq̃ue
manu in altum, &, quan-
to est ille severior, tanto
magis ego juvor; si quis
vero ad mansuetudinem
me exercet, is non me ju-
vat? Istud est nescire, fru-
ctum capere ex hominibus.
Malus vicinus est? Sibi
ipse; mihi vero bonus:
exercet moderationem,
exercet æquitatem meam.
Malus pater est? Sibi ipse;
at mihi bonus. Hæc est
Mer-

ἀγαθός. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ραβδίον. 12
οὐ θέλεις, φησὶν, ἄψαι, καὶ χρυσοῦν εἶναι.
Οὐ· ἀλλ' ὃ θέλεις φέρε, καὶ γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν
ποιήσω. Φέρε νόσον, Φέρε θάνατον, Φέρε ἀπο-
ρίαν, Φέρε λειδορίαν, δίκην τὴν περὶ τῶν ἐσχα-
τῶν· πάντα ταῦτα τῷ ραβδίῳ τοῦ Ἑρμοῦ ὠφέ-
λημα ἐστὶ. Τὸν θάνατον τί ποιήσεις; τί γὰρ 13
ἄλλο, ἢ ἵνα σε κτερίσῃ, ἢ ἵνα δείξῃ σε ἔργῳ 14
δὲ αὐτοῦ, τί ἐστὶν ἄνθρωπος τῷ βουλήματι
τῆς φύσεως παρακολουθῶν. Τὴν νόσον τί ποιή- 14
σεις; Δείξω αὐτῆς τὴν φύσιν, διαπρέψω ἐν αὐτῇ,
εὐσταθήσω, εὐροήσω, τὸν ἰατρὸν εὐ-κολακεύσω,
οὐκ εὐξομαι ἀποθανεῖν. Τί ἐτι ἄλλο ζητεῖς; 15
πᾶν ὃ ἂν δῶς, ἐγὼ αὐτὸ ποιήσω μακάριον, εὐ-
δαιμονικὸν, σεμνόν, ζηλωτόν.

Οὐ· ἀλλὰ βλέπε μὴ νοσήσης· κακόν ἐστίν. 16
Οἷον ἔτις ἔλεγε, Βλέπε μὴ λάβῃς ποτὲ φαντα-

E e 2

σίαν

Mercurii virgula: hac (in-
quit) quidquid attigeris,
aureum erit. Non ita: sed,
quidquid volueris, adfer;
idque ego bonum faciam:
adfer morbum; adfer mor-
tem; adfer egestatem; ad-
fer convicium; adfer disci-
men capitis: omnia hæc
virgula Mercurii utilia red-
duntur. De morte quid
facies? Quid vero aliud,
nisi ut ea te ornet, aut per
te re ipsa demonstret, quid
sit homo, si Naturæ volun-
tatem sequatur? De mor-

bo quid facies? Ostendam
ejus naturam, excellam in
eo, constanter perferam,
tranquillus ero, medico
non adulator, mortem
non optabo. Quid requi-
ris amplius? Quidquid mi-
hi dederis, id ego efficiam
beatum, prosperum, ho-
norabile, expetendum.

At tu non ita. Sed, ca-
ve (inquis) ne ægrotes:
malum est. Perinde istud
est, ac si quis diceret: Ca-
ve, ne quando tibi singas,
tria

σίαν τοῦ τὰ τρία τέσσαρα εἶναι· κακόν ἐστιν.
 Ἄνθρωπε, πῶς κακόν; Ἄν ὁ δὲ περὶ αὐτοῦ
 ὑπολάβω, πῶς ἐτι με βλάβει; οὐχὶ δὲ μᾶλλον
 17 καὶ ὠφελήσει; Ἄν οὖν περὶ πενίας ὁ δὲ ὑπολάβω,
 ἂν περὶ νόσου, ἂν περὶ ἀναρχίας, οὐκ ἄρ-
 καὶ μοι; οὐκ ὠφελήμα ἐσται; Πῶς οὖν ἐτι ἐν
 τοῖς ἐκτὸς τὰ κακὰ καὶ τὰγαθὰ δὲ με ζητεῖν;
 18 Ἀλλὰ τί; ταῦτα μέχρι ᾧδε, εἰς οἶκον δ' οὐδεὶς
 ἀποφέρει· ἀλλ' εὐθὺς πρὸς τὸ παιδάριον πόλεμος,
 πρὸς τοὺς γείτονας, πρὸς τοὺς σκώψαντας, πρὸς
 19 τοὺς καταγελάσαντας. Καλῶς γένοιτο Λεσβίᾳ,
 ὅτι με καθημέραν ἐξελέγχει μηδὲν εἰδόντα.

ΚΕΦ.

tria esse quatuor: malum
 est. Quomodo malum,
 homo? Si de hoc sic exi-
 stimaro, ut decet; quid
 porro mihi nocebit? non-
 ne potius etiam proderit?
 Si ergo de paupertate, de
 morbo, de conditione pri-
 vata honoribus exclusa, ita
 sensero, ut decet; nonne
 id mihi satis est? nonne
 lucrum est? Qua ergo ra-

tionem posthac bona & mala
 in rebus externis quære-
 rem? At quid fit? Hæc,
 dum in schola estis, tene-
 tis: nemo autem secum
 aufert domum; sed statim
 cum puero bellum geritur,
 cum vicinis, cum iis qui
 nos cavillati sunt, qui irri-
 serunt. Bene fit Lesbio,
 quod indies inscitiam me-
 am coarguit.

CAP.

Κ Ε Φ. κα'.

Πρὸς τοὺς εὐκόλως ἐπὶ τὸ Σοφιστεῦν
ἐρχομένους.

Οἱ τὰ θεωρήματα ἀναλαμβάνοντες ψιλὰ, εὐθὺς αὐτὰ ἐξεμέσαι θέλουσιν, ὡς οἱ στομαχικοὶ τὴν τροφήν. Πρῶτον αὐτὸ πένψον, εἴθ' αὐτῷ μὴ ἀ ἐξεμέσης· εἰ δὲ μὴ, ἔμετος τῷ ὄντι γίνεται, πρᾶγμα βλαδερὸν καὶ ἄβρωτον. Ἀλλ' ἀπ' αὐ- 3 τῶν ἀναδοθέντων δείξον τινα ἡμῶν μεταβολὴν τοῦ ἡγεμονικῷ τοῦ σιαυτοῦ· ὡς οἱ ἀθληταὶ τοὺς ὤμους, ἀφ' ὧν ἐγυμνάσθησαν, καὶ ἔφαγον· ὡς οἱ τὰς τέχνας ἀναλαμβάνοντες, ἀφ' ὧν ἔμαθον. Οὐκ ἔρχεται ὁ τέκτων καὶ λέγει, Ἀκούσατέ μου 4 διαλεγομένου περὶ τῶν τεκτονικῶν· ἀλλ', ἐκμισθωσάμενος οἰκίαν, ταύτην κατασκευάσας, δείκνυσιν

Εε 3

ὅτα

CAP. XXI.

*Ad eos qui temere Doctorum munus
caperunt.*

Qui nuda praecepta didicerunt, statim ea evomere volunt; sicut qui e stomacho laborant, cibum. Concoque illa prius, deinde non ita evomes. Si vero non concoxeris; revera vomitus erit id, quod tu alterum docere volueris; res cruda, minimeque esculenta. Quin potius rite digestis eis, quae didicisti,

mutationem aliquam ostendito in mente tua factam: quemadmodum pugiles humeris suis declarant, ut exercitati fuerint, ut cibum ceperint; quemadmodum artifices, quid didicerint. Faber non dicit, Audite me disferentem de re fabрили: sed conducta domo, eaque exstructa ostendit, artem

se

- 5 ὅτι ἔχει τὴν τέχνην. Τοιοῦτόν τι καὶ σὺ ποιήσον·
 φάγε ὡς ἄνθρωπος, πίε ὡς ἄνθρωπος, κοσμήθητι,
 γάμησον, παιδοποιήσον, πολίτευσαι· ἀνάσχου λοι-
 6 πόδας, ἐνεγκαι ἀδελφὸν ἀγνώμονα, ἐνεγκαι πα-
 7 τέρᾳ, ἐνεγκαι υἱὸν, γείτονα, σύνοδον. Ταῦτά
 ἡμῖν δείξον, ἵν' ἴδωμεν ὅτι μεμάθηκας ταῖς ἀλη-
 8 θεαῖς τι τῶν φιλοσόφων. Οὐ· ἀλλ' ἐλθόντες
 ἀκούσατέ μου σχόλια λέγοντες. Ὑπαγε, ζήτει
 9 τίνων κατεξεράσεις. Καὶ μὴν ἐγὼ ὑμῖν ἐξηγήσο-
 μαι τὰ Χρυσίππεια, ὡς οὐδεὶς τὴν λέξιν διαλύ-
 σω καθαρώτατα· προσθήσω ἂν που καὶ Ἀντι-
 πάτρου καὶ Ἀρχεδήμου Φοράν.
- 8 Εἴτε τούτου ἕνεκα ἀπολίπωσιν οἱ νέοι τὰς πα-
 9 τρίδας, καὶ τοὺς γονεῖς τοὺς αὐτῶν, ἵν' ἐλθόντες
 9 λεξείδιά σου ἐξηγουμένου ἀκούσωσιν; Οὐ δὲ αὐτοὺς
 ὑποστρέψαι ἀνεκτικούς, συνεργητικούς, ἀπαθείς,
 ἀταράχους, ἔχοντάς τι ἐφόδιον τριοῦτον εἰς τὸν
 βίον,

se tenere. Tale aliquid
 etiam tu fac: ede, ut ho-
 mo; bibe, ut homo; sic
 te come, matrimonium
 contrahe, liberos procrea,
 rempublicam gere, convi-
 cium tolera, fer fratrem
 iniquum, fer patrem, fer
 filium, vicipum, comitem.
 Hæc nobis ostende, ut co-
 gnoscamus, te vere a phi-
 losophis aliquid didicisse.
 Non: sed venite, meque
 audite. Commentaria di-
 ctantem. Abi; quærito in
 quos ista evomas. Atqui
 ego vobis Chrysippi libros

ita enarrabo, ut nemo
 alius: dictionem quam ve-
 rissime declarabo: aliquan-
 do etiam Antipatri & Ar-
 chedemi impetum adjun-
 gam.

Haccine ergo de causa
 patriam parentesque relin-
 quent adolescentes, ut huc
 profecti te verba explican-
 tem audiant? Nonne do-
 mum redire debent tole-
 rantes, officiosi, pertur-
 batione vacui, tranquilli,
 tali viatico ad degendam
 vitam instructi, ut casus
 huma-

βίον, ἀφ' οὗ ἐρμώμενοι φέρειν δυνήσονται τὰ συμ-
 πίπτοντα καλῶς, καὶ κοσμεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν; Καὶ 10
 πόθεν σοι μεταδιδόναι τούτων, ὧν οὐκ ἔχεις; Αὐ-
 τὸς γὰρ ἄλλο τι ἐποίησας ἐξ ἀρχῆς, ἢ περὶ ταῦ-
 τα κατετρίβης, πῶς οἱ συλλογισμοὶ ἀναλυθήσονται,
 πῶς οἱ μεταπίπτοντες, πῶς οἱ τῷ ἡρωτῆσθαι
 περαινόντες; Ἀλλ' ὁ δεῖνα σχολὴν ἔχει διὰ τί μὴ 11
 καὶ γὰρ σχῶ; Οὐκ εἰκὴ ταῦτα γίνεται, ἀνδράπο-
 δον, οὐδ' ὡς ἔτυχεν· ἀλλὰ καὶ ἡλικίαν εἶναι δεῖ,
 καὶ βίον, καὶ Θεὸν ἡγεμόνα. Οὐ· ἀλλ' ἀπὸ λι- 12
 μένος μὲν οὐδεὶς ἀνάγεται, μὴ θύσας τοῖς Θεοῖς,
 καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς βοηθεύς· οὐδὲ σπείρου-
 σιν ἄλλως οἱ ἄνθρωποι, εἰ μὴ τὴν Δήμητραν
 ἐπικαλεσάμενοι· τηλικούτου δ' ἔργου ἀψάμενός
 τις, ἄνευ Θεῶν ἀσφαλῶς ἄψεται; καὶ οἱ τούτω
 προσιόντες εὐτυχῶς προσελεύσονται; Τί ἄλλο 13
 ποιεῖς, ἄνθρωπε, ἢ τὰ μυστήρια ἐξορχῇ; καὶ

Ee 4

λέγεις,

humanos pulcre ferre no-
 rint, atque inde ornari?
 Unde autem tu illa imper-
 tias, quæ non habes?
 Numquid ipse quidquam
 aliud egisti ab initio, nisi
 quod in eo versatus es,
 quemadmodum syllogismi
 resolvantur, quemadmo-
 dum sophismata, quemad-
 modum interrogationum
 conclusiones? At iste lu-
 dum literarium aperuit:
 quid ni aperiam & ego?
 Non temere ista fiunt,
 mancipium, neque forte

fortuna: sed & ætate opus
 est, & certa vitæ ratione,
 & Deo duce. At tibi id
 non placet: sed e portu
 quidem nemo solvit, nisi
 sacra Diis fecerit, eorum-
 que opem implorarit; ne-
 que aliter serunt agricolæ,
 nisi Cerere invocata; tan-
 tam vero rem qui adgredi-
 tur, is neglectis Diis tuto
 eam adgredietur? & qui
 illum adeunt, felicibus au-
 spiciis adibunt? Quid aliud
 facis, homo, nisi Cereris
 mysteria divulgas? & ais:
 ædes

λέγεις, Οἶκημά ἐστι καὶ ἐν Ἐλευσίνι· ἰδοὺ καὶ ἐν-
 Θάδε. ἐκεῖ ἱεροφάντης· καὶ ἐγὼ ποιήσω ἱεροφάν-
 την. ἐκεῖ κήρυξ· καὶ γὰρ κήρυκα καταστήσω. ἐκεῖ
 δαδούχος· καὶ γὰρ δαδούχον. ἐκεῖ δᾶδες· καὶ ἐν-
 Θάδε. αἱ φωναὶ αἱ αὐταί. τὰ γινόμενα τί δια-
 14 φέρει ταῦτα ἐκείνων; Ἀσεβέστατε ἄνθρωπε, οὐδ-
 ἐν διαφέρει; καὶ παρὰ τέπον ταῦτα ὠφε-
 λεῖ, καὶ παρὰ καιρὸν· καὶ μετὰ θυσίας δὲ, καὶ
 μετ' εὐχῶν, καὶ προηγνευκότα, καὶ προδιακείμε-
 νον τῇ γνώμῃ, ὅτι ἱεροῖς προσελεύσεται καὶ ἱεροῖς
 15 παλαιοῖς. Οὕτως ὠφέλιμα γίνεται τὰ μυστήρια,
 οὕτως εἰς φαντασίαν ἐρχόμεθα, ὅτι ἐπὶ παιδείᾳ
 καὶ ἐπανορθώσει τοῦ βίου κατεστάθη πάντα
 16 ταῦτα ὑπὸ τῶν παλαιῶν. Σὺ δ' ἐξαγγέλλεις
 αὐτὰ καὶ ἐξορχῇ, παρὰ καιρὸν, παρὰ τέπον,
 ἄνευ θυμάτων, ἄνευ ἀγνείας· οὐκ ἐσθῆτα ἔχεις
 ἣν δεῖ τὸν ἱεροφάντην, οὐ κόμην, οὐ στρόφιον
 οἶον

ædes est Eleusine; ecce
 & hic: ibi sacrorum anti-
 stes; & ego faciam antisti-
 tem: ibi præco; & ego
 præconem institutam: ibi
 tedifer; & ego tediferum:
 ibi faces; & hic. Voces
 eædem; & res quid diffe-
 runt hæ ab istis? Homo
 impiissime, nihilne diffe-
 runt? pro ratione loci &
 temporis ista profunt; tum
 vero adhibito sacrificio,
 adhibitis precibus, castita-
 te, animoque sic adfecto,
 ut cogitet homo, ad sacra

se accessurum vetustasque
 cærimonias. Sic utilia fi-
 unt mysteria; sic cogitare
 possumus; erudiendæ &
 corrigendæ vitæ causâ esse
 ista omnia a veteribus in-
 stituta. Tu vero ea enun-
 cias & effutis alieno tem-
 pore, alieno loco, sine sa-
 crificiis, absque castimo-
 niâ: non ea tibi vestis
 est, quæ sacrorum antisti-
 tem deceat; non coma,
 non redimiculum quale re-
 quiritur, non vox, non
 ætas: non caste vixisti, ut
 ille:

οἷόν δ' εἶ, εὖ φωνήν, οὐχ ἡλικίαν, οὐχ ἡγνευκῆς
ὡς ἐκεῖνος· ἀλλ' αὐτὰς μόνας τὰς φωνὰς ἀνεί-
ληφώς λέγεις, ἱεραὶ εἰσιν αἱ φωναὶ αὐταὶ καὶ
αὐτάς.

Ἄλλον δ' εἶ τρέπον ἐπὶ ταῦτα ἐλθεῖν· μέγας 17
ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, μυστικόν ἐστίν, οὐχ ὡς ἔτυ-
χεν, οὐδὲ τῷ τυχόντι δεδομένον. Ἄλλ' οὐδὲ 18
σοφὸν εἶναι τυχόν ἐξαρκεῖ πρὸς τὸ ἐπιμεληθῆναι
νέων· δὲ δὲ καὶ προχειρότητα εἶναι· τινὰ, καὶ
ἐπιτηδειότητα πρὸς τοῦτο, νῆ τὸν Δία, καὶ σῶ-
μα ποιεῖν, καὶ πρὸ πάντων τὸν Θεὸν συμβου-
λεύειν ταύτην τὴν χώραν κατασχεῖν· ὡς Σακρά- 19
τει συνεβούλευε τὴν ἐλεγκτικὴν χώραν ἔχειν, ὡς
Διογένης τὴν βασιλικὴν καὶ ἐπιπληκτικὴν, ὡς
Ζήνωνι τὴν διδασκαλικὴν καὶ δογματικὴν. Σὺ δ' 20
ιατρεῖον ἀνοίγεις, ἄλλο οὐδὲν ἔχων ἢ φάρμακα·
πεῦ δὲ ἢ πῶς ἐπιτίθεται ταῦτα μήτε εἰδώς, μήτε

Ee 5

πολυ-

ille: sed cum solas voces
inmemoriæ mandaris, dicis,
Sacrae sunt illae voces ipsae
per sese,

Alio modo ad hæc acce-
dendum est: magna res est,
arcani plena, non pervul-
gata, nec ejus generis,
quæ cuivis data sit. Fortas-
sis etiam ne sapientem qui-
dem esse satis est ad regen-
dos juvenes; sed & alacri-
tas quædam, ingenii que
dexteritas ad hoc requiri-
tur, & certa corporis ra-

tio, & quod primum est
omnium, ut Deus ipse mu-
nus istud capessere suadeat;
quemadmodum Soorati au-
ctor fuit suscipiendi mune-
ris coarguendorum erro-
rum; quemadmodum Dio-
geni, ut regio more delin-
quentes objurgaret: quem-
admodum Zenoni, ut do-
ceret & præcepta traderet.
Tu vero tabernam medi-
cam aperis, cum præter
medicamenta nihil habeas:
ubi autem & quomodo ea
sint adplicanda, neque no-
ris,

- 21 πολυπραγμονήσας. Ἴδεν ἐκεῖνος ταῦτα· κολλύ-
ρια καὶ γὰρ ἔχω. Μή τι οὖν καὶ τὴν δύναμιν τὴν
χρηστικὴν αὐτοῖς; μή τι οἶδας καὶ πότε καὶ
23 πῶς ὠφελήσῃ, καὶ τίνας; Τί οὖν κυβεύεις ἐν
τοῖς μεγίστοις; τί ραδιουργεῖς; τί ἐπιχειρεῖς
πράγματι μηδέν σοι προσήκοντι; Ἄφες αὐτὸ
τοῖς δυναμένοις, τοῖς κοσμοῦσι. μὴ προστρέβου
καὶ αὐτὸς αἴσχος φιλοσοφίας διὰ σεαυτοῦ· μηδὲ
23 γίνου μέρος τῶν διαβαλλόντων τὸ ἔργον. Ἀλλὰ
εἰ σε ψυχαγωγεῖ τὰ θεωρήματα, καθήμενος
αὐτὰ στρέφῃ αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ· φιλόσοφον δὲ
μηδέποτε εἶπῃς σεαυτὸν, μὴ δ' ἄλλου ἀνάσχη
λέγοντος, ἀλλὰ λέγε. Πεπλάνηται· ἐγὼ γὰρ
οὐτ' ὀρέγομαι ἄλλως ἢ πρότερον, οὐδ' ὀρμῶ ἐπ'
ἄλλα, οὐδὲ συγκατατίθεμαι ἄλλοις, οὐδ' ὅλως
ἐν χρήσει φαντασιῶν παρήλλαχά τι ἀπὸ τῆς
24 πρότερον καταστάσεως. Ταῦτα φρένει, καὶ
λέγε

ris, neque indagaris. Ecce ille hæc; & ego collyria habeo. An ergo etiam, quomodo illis utendum sit, nosti? scisne, quomodo, & quando, & quos juvent? Quid ergo maximis in rebus ludis? quid temere agis? quid rem adgredieris nihil ad te pertinentem? Relinque illam iis qui sciunt, qui eam ornant. Noli tu quoque per te ignominiae maculam philosophiae adfricare; nec ex

eorum numero esse velis, qui munus hoc calumniantur. Quod si præcepta te delectant, ipse ea tecum tacitus animo volvito: philosophum autem nunquam te proficere, nec ab alio nominari te sine; sed dic, Versatur in errore; ego enim nec aliter adpeto quam prius, nec alia agere adgredior, nec aliis adfentior, denique in usu vi-
forum prorsus nihil a veteri statu recessi. Hæc senti,
ε

λέγε περὶ σεαυτοῦ, εἰ θέλεις τὰ κατ' ἀξίαν
φρονεῖν· εἰ δὲ μὴ, κύβευε, καὶ ποίει ἃ ποιεῖς.
Ταῦτα γάρ σοι πρέπει.

Κ Ε Φ. κβ'.

Π ε ρ ἰ Κ υ ν ι σ μ ο ῦ.

Πυθομένου δὲ τῶν γνωρίμων τινὸς αὐτοῦ, ὃς
ἐφαίνετο ἐπιρρέπῶς ἔχων πρὸς τὸ Κυνίσαι, ποῖν
τινα εἶναι δεῖ τὸν Κυνίζοντα, καὶ τίς ἡ πρόλη-
ψις ἡ τοῦ πράγματος· Σκεψόμεθα, ἔφη, κα-
τὰ σχολήν. Τεσοῦτον δ' ἔχω σοι νῦν εἰπεῖν, ὅτι 2
ὁ δίχα Θεοῦ τηλικούτῳ πράγματι ἐπιβαλλόμε-
νος, θεοχέλωτός ἐστι, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ δημο-
σία θέλει ἀσχημονεῖν. Οὐδὲ γὰρ ἐν οἰκίᾳ καλῶς 3
οἰκουμένη παρελθὼν τις αὐτὸς ἑαυτῷ λέγει, Ἐμὲ
δεῖ

& dic de te ipso, si ita ut quæ facis. Hoc enim
deceat sentire cupis: sin mi- te decet.
nus, lude; & ea fac

C A P. XXII.

D e S e c t a C y n i c a .

Quodam e discipulis, qui ad Cyhnicam sectam pro-
pensior videbatur, eum
percontato, qualem Cyni-
cum esse oporteret, &
quæ ejus negotii notio ef-
set; Considerabimus, in-
quit, per otium. Tantum
autem tibi nunc habeo di-
cere, eum, qui sine Deo
rem tantam adgrediatur,
ira numinis agitari, nec
aliud quidquam velle, ni-
si publice indecore age-
re. Neque enim in domo
bene constituta progredi-
tur aliquis, & sibi ipse di-
cit, Me oportet esse dis-
pen-

δὲ εἰκονόμον εἶναι· εἰ δὲ μὴ, ἐπιστραφεὶς ὁ κύ-
 ρισ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν σοβαρῶς διατασσόμενον,
 4 ἐλκύσας ἔτεμεν. Οὕτω γίνεται καὶ ἐν τῇ
 μεγάλη πόλει ταύτῃ· ἔστι γάρ τις καὶ ἐνθάδ'
 5 οἰκοδεσπότης, ἕκαστα διατάσσων. Σὺ ἥλιος
 εἶ· δύνασαι περιερχόμενος ἐνιαυτὸν ποιεῖν καὶ
 ἄρας, καὶ τοὺς καρποὺς αὖξεν καὶ τρέφειν,
 καὶ ἀνέμους κινεῖν καὶ ἀνιέναι, καὶ τὰ σώματα
 τῶν ἀνθρώπων θερμαίνειν συμμέτρως· ὕπαγε,
 περιέρχου, καὶ οὕτω διακόνει ἀπὸ τῶν μεγίστων
 6 τὰ μικρότατα. Σὺ μασχάριον εἶ· ὅταν ἐπι-
 φάνῃ λέων, τὸ σαυτοῦ πρᾶσσε· εἰ δὲ μὴ,
 οἰμώξεις. Σὺ ταῦρος εἶ, προσελθὼν μάχου·
 σοὶ γὰρ τοῦτο ἐπιβάλλει καὶ πρέπει, καὶ δύ-
 7 νασαι αὐτὸ ποιεῖν. Σὺ δύνασαι ἡγεῖσθαι τοῦ
 στρατεύματος ἐπὶ Ἴλιον· ἴσθι Ἀγαμέμνων. Σὺ
 δύνασαι τῷ Ἑκτορι μονομαχήσαι· ἴσθι Ἀχιλλεύς.
 Εἰ

pensatorem: alioqui domi-
 nus, rem animadvertens,
 vidensque hominis insolentiam,
 res suo arbitrato
 administrantis, arreptum
 cum male tractabit. Pari
 modo fit etiam in hac ma-
 gna civitate. Est enim &
 hic quidam paterfamilias,
 omnia & singula ordinans.
 Tu sol es; circuituque tuo
 annum annique tempora ef-
 ficere potes, & fruges auge-
 re atque alere, ventos con-
 citare & reprimere, corpo-
 raque hominum moderato

calore fovere: Abi, cir-
 cumi, atque ita ministe-
 rium tuum age in rebus
 maximis minimisque. Tu
 vitulus es: leo si conspe-
 ctus fuerit, quod tuum est
 agito; alioquin ejulabis.
 Tu taurus es; accede, &
 pugna: tuæ enim istæ par-
 tes sunt; te hoc decet; id-
 que præstare potes. Tu
 exercitum ad Ilium ducere
 potes: esto Agamemnon.
 Tu singulari certamine
 cum Hectore congredi pot-
 es: esto Achilles. Quod
 si

Εἰ δὲ Θερσίτης παρελθὼν ἀντεποιεῖτο τῆς ἀρχῆς, 8
ἢ οὐκ ἂν ἔτυχεν, ἢ τυχὼν ἂν ἡσχημόνησεν ἐν
πλείοσι μάρτυσι.

Καὶ σὺ βούλευσαι περὶ πράγματος ἐπιμελῶς· 9
οὐκ ἔστιν οἷον δοκεῖ σοι. Τριβάνιον καὶ νῦν φορῶ, 10
καὶ τότε ἔξω· κοιμῶμαι καὶ νῦν σκληρῶς, καὶ
τότε κοιμήσομαι· πηρίδιον πρὸςλήψομαι καὶ ξύ-
λον, καὶ περιερχόμενος αἰτεῖν ἄρξομαι [καὶ] τοὺς
ἀπαντῶντας λοιδореῖν· καὶ ἴδω τινὰ δρωπακιζόμε-
νον, ἐπιτιμήσω αὐτῷ, καὶ τὸ κόμιον πεπλαγκότα,
ἢ ἐν κοκκίνοις περιπατοῦντα. Εἰ τοιοῦτόν τι φαν- 11
τάξῃ τὸ πρᾶγμα, μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ· μὴ πρὸς-
έλθῃς, οὐδὲν ἐστὶ πρὸς σέ. Εἰ δ' οἷόν ἐστι φαν- 12
ταζόμενος, οὐκ ἀπαξιόις σεαυτὸν, σκέψαι ἡλίκῳ
πράγματι ἐπιχειρεῖς.

Πρῶτον, ἐν ταῖς κατὰ ταῦτόν, οὐκέτι δεῖ 13
σε ὅμοιον ἐν οὐδενὶ φαίνεσθαι οἷς νῦν ποιεῖς·
οὐ

si vero Therſites prodiret,
atque imperium ſibi vindi-
caret; aut voto frustrare-
tur, aut, eo potitus, plu-
ribus coram teſtibus tur-
piter ſe daret.

Et tu quoque rem dili-
genter conſidera: non eſt
ejuſmodi, quale tibi vide-
tur. Tritum palliolum ge-
ſto nunc; tunc quoque ge-
ſtabo: dormio nunc duri-
ter; tunc quoque duriter
dormiam: peram, adjun-
gam & baculum, & paſſim
petere atque obvios convi-
ciis inceſſere incipiam:

quod ſi quem videro pilos
evellentem; objurgabo, ſi-
ve comam ornantem, aut
in purpureis veſtibus am-
bulantem. Si hujusmo-
di eſſe tibi fingis nego-
tium; longe ab eo recede;
noli accedere, nihil ad te
adtinet. Sin ita de eo ſen-
tis ut re ipſa eſt, & tamen
id te decere putas, vide
quantam rem adgrediaris.

Primum, tuis in rebus,
non amplius te tui ſimilem
eſſe oportet, nec quidquam
eorum facere quæ nunc fa-
cis: non inculandus Deus,
non

- οὐ Θεῷ ἐγκαλοῦντα, οὐκ ἀνθρώπῳ ὀρεξίν
 ἄραί σε δεῖ πάντεσσι, ἐκκλῆσιν ἐπὶ μόνῳ με-
 ταθεῖναι τὰ προαιρετινά· σοὶ μὴ ὀργὴν εἶναι,
 μὴ μῆνιν, μὴ φθόνον, μὴ ἔλεον· μὴ κοράσιόν
 σοι φαίνεσθαι καλόν, μὴ δοξάριον, μὴ παι-
 δάριον, μὴ πλακουντάριον. Ἐκεῖνο γὰρ εἰδὲ-
 14 ναι δεῖ, ὅτι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοὺς τοί-
 χους προβέβληνται, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ τὸ
 σκότος, ἔσταν· τι τῶν τοιούτων ποιᾷσι, καὶ
 τὰ κρύψοντες πολλὰ ἔχουσι· κέκλεικε τὴν
 θύραν, ἔστησέ· τίνα πρὸ τοῦ κοιτῶνος· ἂν τις
 ἔλθῃ, λέγε· ἔτι ἔξω ἐστίν· εὐ· σχολάζει.
 15 Ὁ Κυνικὸς δ' ἀντὶ πάντων τούτων ἐφείλει
 τὴν αἰδῶ προβεβλησθαι· εἰ δὲ μὴ, γυμνὸς
 καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἀσχημονήσῃ· τοῦτο οἰκία ἐστὶν
 αὐτοῦ, τοῦτο θύρα, τοῦτο οἱ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος,
 16 τοῦτο σκότος· οὔτε γὰρ θέλει· τι δεῖ ἀποκρύ-
 πτειν

non homo; adpetitio tibi
 plane auferenda est; aver-
 satio ad ea sola, quæ tui
 arbitrii sunt, transferenda;
 non te iracundum esse de-
 cet, non indignabundum,
 non invidum, non miseri-
 cordem; puella pulcra tibi
 videri non debet, non glo-
 riola, non puellus, non
 placentula. Illud enim te-
 nendum est, cæteros homi-
 nes parietibus, ædibus, te-
 nebris sese tegere, si quid
 ejus generis agant, &
 multos celandi habere mo-

dos. Ianuam hic claudit;
 collocat aliquem ante cu-
 biculum, qui, si quis ve-
 nerit, dicat, eum domi
 non esse, non agere oti-
 um. At Cynicus, istarum
 rerum omnium loco, vere-
 cundia se cingere debet;
 alioquin nudus & sub dio
 turpiter se dabit. Hæc
 domus illi esse debet, hæc
 janua, hi cubicularii, hæc
 tenebræ. Neque enim vel-
 le debet suarum rerum
 quidquam occultare: alio-
 qui abiit; & Cynicum ami-
 sit,

πτειν αὐτὸν τῶν ἑαυτοῦ. εἰ δὲ μὴ, ἀπῆλθεν, ἀπώ-
 λεσε τὸν Κυνικὸν, τὸν ὑπαιθρον, τὸν ἐλεύθε-
 ρον· ἤρκται τι τῶν ἐκτὸς φοβεῖσθαι, ἤρκται
 χρεῖαν ἔχειν τοῦ ἀποκρύψοντες, οὔτε ὅταν
 θέλη δύναται. ποῦ γὰρ αὐτὸν ἀποκρύψει, καὶ
 πῶς; Ἄν δ' ἀπὸ τύχης ἐμπέσῃ ὁ παιδευτὴς ὁ 17
 κοινός, ὁ παιδαγωγός, οἷα πάσχειν ἀνάγκη;
 Ταῦτ' οὖν δεδοικότα, ἐπιθαρρύνειν οἷόν τ' ἔτι 18
 ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἐπιστατεῖν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώ-
 ποις; Ἀμήχανον, ἀδύνατον. Πρῶτον οὖν τὸ 19
 ἡγεμονικόν σε δεῖ τὸ σαυτοῦ καθαρόν ποιῆσαι, καὶ
 τὴν ἐνστάσιν ταύτην. Νῦν ἐμοὶ ὕλη ἐστὶν ἡ 20
 ἐμὴ διάνοια, ὡς τῷ τέκτονι τὰ ξύλα, ὡς τῷ
 σκυτεῖ τὰ δέρματα· ἔργον δ', ὁρθὴ χρῆσις τῶν
 φαντασιῶν. Τὸ σωματικόν δ' οὐδὲν πρὸς ἐμέ· τὰ 21
 τούτου μέρη οὐδὲν πρὸς ἐμέ. Θάνατος; Ἐξ-
 χέσθω ἔταν θέλη, εἴτε ὅλου, εἴτε μέρους τινός.
 Φεῦγε.

fit, illum sub dio agentem, illum liberum; coepit aliquid eorum quæ foris sunt formidare; coepit egere occultatione, nec cum vult potest. Ubi enim se occultabit, & quomodo? Si vero publicus ille institutor, pædagogus ille, forte prehensus in facinore fuerit, quænam eum perpeti necesse erit? Hæc ergo formidans, poterit-ne adhuc toto animo confidere, & aliis omnibus præesse? Nulla ratio id finit: fieri

nullo modo potest. Primum igitur principalis illa tui pars pura tibi præstanda est, & hoc vitæ institutum. Nunc materia mihi est meus animus, sicut fabro ligna, sicut calceario coria: officii vero munus est, rectus visorum usus. Corpusculum autem nihil ad me; partes illius nihil ad me. Quid mors? Veniat quando volet, sive totum sive partem aliquam velit ademtam. Ito in exilium. Quo? Potestne quis-

- 22 Φεύγε. Καὶ ποῦ, δύναται τις ἐκβαλεῖν ἔξω τοῦ κόσμου; οὐ δύναται. ὅπου δ' ἂν ἀπέλθω, ἐκεῖ ὁ ἥλιος, ἐκεῖ ἡ σελήνη, ἐκεῖ ἄστρα, ἐνύπνια, οἶανοι, ἢ πρὸς Θεοὺς ὁμιλία.
- 23 Εἴθ' οὕτω παρασκευσάμενον, οὐκ ἔστι τούτοις ἀρκεῖσθαι τὸν ταῖς ἀληθείαις Κυνικόν· ἀλλ' εἰδέναι δεῖ, ὅτι ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Διὸς ἀπέταλται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὑποδείξων αὐτοῖς, ὅτι πεπλάνηνται, καὶ ἀλλαχοῦ ζητοῦσι τὴν εἰσὶαν τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ ὅπου ἔκ ἐστιν, ὅπου δ' ἔστιν,
- 24 ἔκ ἐνθυμοῦνται· καὶ, ὡς ὁ Διογένης ἀπαχθεὶς πρὸς Φίλιππον μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, κατάσκοπος εἶναι. τῷ γὰρ ἔντι κατὰσκοπός ἐστιν ὁ Κυνικός, τοῦ τίνα ἐστὶ τοῖς
- 25 ἀνθρώποις φίλα, καὶ τίνα πολέμια. καὶ δεῖ αὐτὸν ἀκριβῶς κατασχεψάμενον, ἐλθόντ' ἀπαγγεῖλαι

quisquam extra mundum me ejicere? Non potest: quocunque autem abiero, ibi erit sol, ibi luna, ibi stellæ, in omnia, auguria, colloquia cum Deo.

Postquam autem ita se paraverit verus Cynicus, his contentus esse nequit: sed scire debet, se a Jove legatum esse ad homines, ut, quæ bona, quæ mala sint, eis nunciet; ut, quantis in erroribus versentur,

demonstret, alio in loco bonorum malorumque naturam, quam ubi sunt, quærentes; ubi vero sunt, non cogitantes. Et sicut Diogenes, post Chæronensem cladem ad Philippum adductus, meminisse debet, exploratorem se esse. Revera enim explorator est Cynicus, qui, quæ hominibus amica sint, quæ inimica, speculetur. Eumque oportet, postquam singula accurate indagavit, vera renunciare;

γεῖλαι τάληθῃ· μηδ' ὑπὸ φόβου ἐκπλαγέντα,
ὥστε τοὺς μὴ ὄντας πολεμίους δεῖξαι· μήτε τινὰ
ἄλλον τρόπον ὑπὸ τῶν φαντασιῶν παραταραχ-
θέντα, ἢ συγχυθέντα.

Δεῖ οὖν αὐτὸν δύνασθαι ἀνατεινόμενον, ἂν οὐ- 26
τω τύχη, καὶ ἐπὶ σκηνὴν τραγικὴν ἀνερχόμενον,
λέγειν τὸ τοῦ Σωκράτους· ὦ ἄνθρωποι, ποῖ φέ-
ρεσθε; τί ποιεῖτε; ὦ τάλαιπῶροι· ὡς τυφλοὶ
ἄνω καὶ κάτω κυλίεσθε· ἄλλην ὁδὸν ἀπέρχεσθε,
τὴν οὖσαν ἀπολελοιπότες· ἀλλαχοῦ ζητεῖτε τὸ
εὖρον καὶ τὸ εὐδαιμονικόν; ὅπου οὐκ ἔστιν· οὐδ'
ἄλλου δεικνύοντος πιστεύετε. Τί αὐτὸ ἔξω ζη- 27
τεῖτε; Ἐν σώματι; Οὐκ ἔστιν. εἰ ἀπιστεῖτε,
ἴδετε Μύρωνα, ἴδετε Ὀφέλλιον. Ἐν κτήσει;
Οὐκ ἔστιν. εἰ δ' ἀπιστεῖτε, ἴδετε Κροῖσον· ἴδε-
τε τοὺς νῦν πλουσίους, ὅσης οἰμαγῆς ὁ βίος αὐ-
τῶν μεστός ἐστιν. Ἐν ἀρχῇ; οὐκ ἔστιν. εἰ δὲ
μή

ciare; nec metu perculsum,
ut hostes ostendat qui nulli
sint; nec alio quovis modo
a visis perturbatum aut con-
futum.

Oportet igitur eum pos-
se, si res ita tulerit, elata
voce, & scena conscensa
tragica, Socraticum illud
dicere: Homines, quo fe-
rimini? quid facitis? o
miseri, cæcorum instar
sursum deorsumque volvi-
mini: aliam viam itis, re-

Epist. Dissert. T. 7.

llecta vera: alibi quæritis
felicitatem & principatum,
ubi non est: nec, si ab alio
vobis demonstratur, credi-
tis. Cur foris illa quæri-
tis? In corpore? Non est:
si non creditis, videte My-
ronem, videte Ofellium.
In possessionibus? Non est:
si non creditis, videte
Cræsum; videte hujus tem-
poris divites, quot suspi-
riis vita eorum plena sit.
In magistratu? Non est:

Ff

alio-

μή γε, ἔδει τοὺς δὶς καὶ τρεῖς ὑπάτους εὐδαί-
 28 μονας εἶναι· οὐκ εἰσὶ δέ. Τίσι περὶ τούτου
 πιστεύομεν; Ὑμῖν τοῖς ἔξωθεν τὰ ἐκείνων
 βλέπουσι, καὶ ὑπὸ τῆς φαντασίας περιλαμπο-
 29 μένοισι, ἢ αὐτοῖς ἐκείνοισι; Τί λεγουσιν; Ἀκού-
 σατε αὐτῶν ὅταν οἰμώζωσιν, ὅταν στένωσιν,
 ὅταν δι' αὐτὰς τὰς ὑπατείας καὶ τὴν δέξαν
 καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἀθλιώτερον οἴονται καὶ ἐπι-
 30 κινδυνώτερον ἔχειν. Ἐν βασιλείᾳ; Οὐκ ἔστιν.
 εἰ δὲ μή, Νέρων ἂν εὐδαίμων ἐγένετο, καὶ Σαρ-
 δανάπαλος. ἀλλ' οὐδ' Ἀγαμέμνων εὐδαίμων ἦν,
 καὶ τοὶ κομψότεροι ὦν Σαρδαναπάλου καὶ Νέ-
 ρωνος· ἀλλὰ τῶν ἄλλων βεγχόντων, ἐκεῖνος
 τί ποιεῖ;

Πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προδελύμνους ἔλκετο
 χαίτας.

καὶ αὐτὸς τί λέγει;

Πλάζο.

alioqui - oportebat iterum
 ac tertium consules beatos
 esse; non autem sunt beati.
 Quibus hac de re fidem ha-
 bebimus? Vobisne, qui
 extrinsecus res eorum ad-
 spicitis, & specie illa per-
 stringimini, an illis ipsis?
 Quid dicunt? Audite eos
 cum suspirant, cum ge-
 munt, cum propter ipsos
 consulatus & gloriam &
 splendorem miseres esse,
 & majoribus in periculis

versari putant. In regno?
 Non est: alioqui Nero bea-
 tus fuisset, & Sardanapa-
 lus. Atqui ne Agame-
 mnon quidem beatus fuit,
 quamvis Sardanapalo &
 Nerone honestior: sed re-
 liquis stertentibus, ipse
 quid facit?

Multos ex capite radici-
 tus vellebat capillos.

Et ipse quid dicit?

Esse

Πλάζομαι ὧδε· Φησὶ, καὶ

— — — ἀλαλύκτεται· κραδίη δέ μοι ἔξω
στηθέων ἐκθρώσκει. — — —

Τάλας, τί τῶν σῶν ἔχει κακῶς; Ἡ κτήσις; 31
Οὐκ ἔχει. Τὸ σῶμα; Οὐκ ἔχει. Ἀλλὰ πο-
λύχρυσος εἰ καὶ πολύχαλκος. Τί οὖν σοι κακόν
ἐστίν; Ἐκείνο, ὃ τι ποτὲ, ἡμέληταί σου καὶ κατ-
έφθαρται, ᾧ ὀρεγόμεθα, ᾧ ἐκκλίνομεν, ᾧ ὀρμῶ-
μεν καὶ ἀφορμῶμεν. Πῶς ἡμέληται; Ἀγνοεῖ τὴν 32
οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ πρὸς ἣν πέφυκε, καὶ τὴν τοῦ
κακοῦ· καὶ τί ἴδιον ἔχει, καὶ τί ἀλλότριον. καὶ
ὅταν τι τῶν ἀλλοτρίων κακῶς ἔχη, λέγει, Οὐαί
μοι, οἱ γὰρ Ἕλληνες κινδυνεύουσι. Ὡς Τηλαίπωρον 33
ἡγεμονικόν, καὶ μένον ἀτημέλητον καὶ ἀθεράπευ-
τον. Μέλλουσιν ἀποθνήσκειν, ὑπὸ τῶν Τρώων
ἀναιρεθῆντες. Ἄν δ' αὐτοὺς οἱ Τρῶες μὴ ἀποκτεί-

Ef. 2

... νῶσιν.

*Erro ita, neque mentis
sum compos; cor au-
tem mihi extra pectus
exsistit.*

Miser, quid tuarum rerum
male habet? Resne familia-
ris? Non. Corpori male
est? Non. At auro &
ære abundas. Quid ergo
tibi mali est? Illa tui pars,
quæcumque sit, neglecta
& corrupta est, qua adpe-
timus & averſamur, qua
impetum ad actionem capi-
mus aut retinemus. Quo-

modo est neglecta? Igno-
rat boni substantiam, ad
quam a natura destinatum
est, itemque mali; & quid
suum habeat, quid alie-
num: proinde cum aliquid
alienum male habet, ait,
Heu mihi, Græci in peri-
culo sunt. Misera est mens
& ratio tua; hæc sola ne-
glecta, nec ulla ejus habi-
ta ratio. Morientur, a
Trojanis interfecti. Si ve-
ro Trojani eos non occi-
derint, non morientur?
Sane, sed non simul om-
nes.

- γωσιν, οὐ μὴ ἀποθάνωσι; Ναὶ, ἀλλ' οὐχ' ὑφ' ἐν
 πάντες. Τί οὖν διαφέρει; εἰ γὰρ κακόν ἐστι τὸ
 ἀποθανεῖν, ἂν τε ὁμοῦ, ἂν τε καὶ ἑνᾶ, ὁμοίως
 κακόν ἐστι. Μὴ τοι ἄλλό τι μέλλει γίνεσθαι ἢ
 τὸ σωματίην χωρίζεσθαι καὶ ἡ ψυχὴ; Οὐδέν.
 34 Σοὶ δὲ, ἀπολλυμένων τῶν Ἑλλήνων, ἡ θύρα κέ-
 κλεισται; οὐκ ἔξεστιν ἀποθανεῖν; Ἐξεστι. Τί οὖν
 πενθεῖς; Οὐαὶ· βασιλεύς· καὶ τὸ τοῦ Διὸς ἐκ-
 πτρον ἔχων. Ἀτυχὴς βασιλεύς οὐ γίνεται, οὐ
 35 μᾶλλον ἢ ἀτυχὴς Θεός. Τί οὖν εἶ; Ποιμὴν ταῖς
 ἀληθείαις· οὕτω γὰρ κλάεις, ὥς οἱ ποιμένες, ὅταν
 λύκος ἀρπάσῃ τι τῶν προβάτων αὐτῶν. καὶ οὗτοι
 36 δὲ πρόβατά εἰσιν οἱ ὑπὸ σοῦ ἀρχόμενοι. Τί δὲ
 καὶ ἥρχου; Μὴ τι ὄρεξις ὑμῖν ἐκινδυνεύετος; μὴ
 τι ἐκκλίσις; μὴ τι ὄρμη; μὴ τι ἀφορμή; Οὐ,
 φησὶν· ἀλλὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ γυναικάρειν
 37 ἡρπάγη. Οὐκοῦν κέρδος μέγα, στερηθῆναι μοιχι-
 κῶ γυναικαρίου. Καταφρονηθῶμεν οὖν ὑπὸ τῶν
 Τρώων;

nes. Quid ergo interest? vera opilio: ita enim plo-
 ram si mori malum est, ras, ut opiliones, si quam
 perinde erit; sive simul ovem lupi abripuerint.
 omnes, sive seorsim sin- Et isti, qui tibi parent,
 guli moriantur. Numquid oves sunt. Cur autem vel
 aliud futurum est, nisi ut venisti huc ad Trojam?
 animus a corpore separe. Num vestra adpetitio peri-
 tur? Nihil. Tibi vero num, clitabatur? num averfatio?
 pereuntibus Græcis, janua num impetus? num decli-
 clausa est? mori non li- natio? Non, inquit: sed
 cet? Licet. Quid ergo lu- fratris mei muliercula ra-
 ges? Vah! rex! & Jovis pta fuit. Atqui ingens lu-
 sceptrum gerens! Rex non crum est, adultera mulier-
 magis sit miser, quam cula spoliari. Itane igitur
 Deus. Quid ergo es? Re- contemni nos pateremur a
 Tro-

Τρώων; Τίνων ὄντων; Φρονίμων ὄντων, ἢ ἀφρό-
νων; εἰ Φρονίμων, τί αὐτοῖς πολεμεῖτε; εἰ δ'
ἀφρόνων, τί ὑμῖν μέλει;

Ἐν τίνι οὖν ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ἐπειδὴ ἐν τοῦ- 38
τοις οὐκ ἔστιν; Εἰπὲ ἡμῖν, κύριε ἄγγελε, καὶ
κατάσκοπε. Ὅπου αὐτοὶ δοκεῖτε, αὐτὸ θέλετε
ζητῆσαι αὐτό. εἰ γὰρ ἠθέλετε, εὔρετε ἂν αὐ-
τὸ ἐν ὑμῖν ὅν· εὐδ' ἂν ἔξω ἐπλάζεσθε, αὐδ'
ἂν ἐζητεῖτε τὰ ἀλλότρια ὡς ἴδια. Ἐπιστρέ- 39
ψατε αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτούς· καταμάθετε τὰς
προλήψεις αἷς ἔχετε. Ποῖόν τι φαντάζεσθε τὸ
ἀγαθόν; Τὸ εὖρον, τὸ εὐδαιμονικόν, τὸ ἀπα-
ραπόδοτον. Ἄγε, μέγα δ' αὐτὸ φυσικῶς οὐ
φαντάζεσθε; ἀξιώλογον οὐ φαντάζεσθε; ἀβλα-
βὲς οὐ φαντάζεσθε; Ἐν ποίᾳ οὖν ὕλῃ δεῖ ζη- 40
τεῖν τὸ εὖρον καὶ ἀπαραπόδοτον; ἐν τῇ δούλῃ,

Ff 3

ἢ

Trojanis? Quales sunt Tro-
jani? cordati, an vācor-
des? si cordati, cur bel-
lum cum eis geritis? sin
vācordes, quid eos cura-
tis?

In quo ergo bonum est,
si in istis rebus non est?
Dic nobis, domine nuncie,
& explorator! Ubi non
putatis, neque id quærere
vultis. Nam si quærere
voluissetis, in vobis ipsis
id esse invenissetis: neque
foris oberraretis, nec alie-

na quæreretis tamquam
propria. Redite ipsi ad
vos: considerate anticipa-
tiones quas habetis. Qua-
le quid imaginamini bo-
num? Quod tranquillum,
quod beatum, quod impe-
dimentorum expers. Agi-
te vero; nonne ipsius na-
turæ instinctu magnum id
esse putatis? nonne magni
pretii? nonne expers no-
xæ? In quali ergo materia
quærenda est tranquillitas,
& impedimentorum remo-
tio? in servili, an libera?

In

ἢ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ; Ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ. Τὸ σώ-
 μάτιον οὖν ἐλεύθερον ἔχετε, ἢ δούλον; Οὐκ
 ἴσμεν. Οὐκ ἴστε, ὅτι πυρετοῦ δούλόν ἐστι, πο-
 δάγρας, ἐφθαλμίας, δυσεντερίας, τυράννου, πυ-
 ρός, | σιδήρου, παντὸς τοῦ ἰσχυροτέρου; Ναὶ δού-
 41 λον. Πῶς οὖν ἐτι ἀνεμπόδιστον εἶναί τι δύνα-
 ται τῶν τοῦ σώματος; πῶς δὲ μέγα ἢ ἀξιο-
 λογον, τὸ φύσει νεκρὸν, ἢ γῆ, ὁ πηλός; Τί
 οὖν; οὐδὲν ἔχετε ἐλεύθερον; Μήποτε οὐδέν.
 42 Καὶ τίς ὑμᾶς | ἀναγκάσαι δύναται συγκατα-
 θέσθαι τῷ ψευδεῖ φαινομένῳ; Οὐδεὶς. Τίς
 δὲ, μὴ συγκαταθέσθαι τῷ φαινομένῳ ἀληθεῖ;
 Οὐδεὶς. Ἐνθάδ' οὖν ὁρᾶτε ὅτι ἐστὶ τι ἐν
 43 ὑμῖν ἐλεύθερον φύσει. Ὁρέγεσθαι δ', ἢ ἐκ-
 κλίνειν, ἢ ὀρμαῖν, ἢ ἀφορμαῖν, ἢ παρασκευά-
 ζεσθαι, ἢ προτίθεσθαι, τίς ὑμῶν δύναται, μὴ
 λαβὼν φαντασίαν λυσitteλοῦς, ἢ μὴ καθήκοντος;
 Οὐδεὶς.

In libera. Corpusculum
 igitur liberum habetis, an
 servum? Nescimus. Nesci-
 tis, servire illud feбри, po-
 dagræ, oculorum & inte-
 stinorum doloribus, tyran-
 no, igni, ferro, cuivis
 fortiori? Immo sane, ser-
 vit. Quo pacto ergo ali-
 quid, quod ad corpus per-
 tinet, immune ab impedi-
 mentis esse potest? quo
 pacto magnum, aut alicu-
 jus pretii, quod est natura
 mortuum, terra, cœnum?
 Quid ergo? Nihilne habe-
 tis liberum? Fortasse nihil.

Quis autem cogere vos
 potest, ut, quod falsum
 esse adpareat, ei assentia-
 mini? Nemo. Quis, ut
 non assentiamini ei, quod
 verum esse adpareat? Ne-
 mo. Hic ergo videtis ali-
 quid in vobis esse liberum
 suapte natura. Adpetere
 autem aut averfari; impe-
 tum ad actionem capere,
 vel non capere; aut parare
 sese, aut proponere ali-
 quid, vestrum quis potest,
 nisi opinione utilitatis aut
 officii adductus? Nemo.
 Habetis ergo in his etiam
 aliquid

Οὐδείς. Ἐχετε οὖν καὶ ἐν τούτοις ἀκόλυτον
καὶ ἐλεύθερον. Ταλαίπωροι, τοῦτο ἐξεργά- 44
ζεσθε, τούτου ἐπιμέλεσθε, ἐνταῦθα ζητεῖτε τὸ
ἀγαθόν.

Καὶ πῶς ἐνδέχεται, μηδὲν ἔχοντα, γυμνόν, 45
ἄοικον, ἀνέστιον, αὐχμῶντα, ἄδουλον, ἄπολιν,
διεξάγειν εὐρώως; Ἰδοὺ ἀπέσταλκεν ὑμῖν ὁ Θεὸς 46
τὸν δείξοντα ἔργω, ὅτι ἐνδέχεται. Ἰδετέ 47
με, ὅτι ἄπολιν εἰμι, ἄοικος, ἀκτῆμιν, ἄδού-
λος· χαμαὶ κοιμῶμαι· οὐ γυνή, οὐ παιδίαν,
οὐ πραιτωρίδιον, ἀλλὰ γῇ μένον καὶ οὐρανός,
καὶ ἐν τριβωνάριον. Καὶ τί μοι λείπεις; οὐκ 48
εἰμι ἄλυπος; οὐκ εἰμι ἄφοβος; οὐκ εἰμι ἐλεύ-
θερος; Πότε ὑμῶν εἶδε μέ τις ἐν ὀρέξει ἀποτυγ-
χάνοντα; πότε ἐν ἐκκλίσει περιπίπτοντα; πότε
ἐμεμφάμην ἢ Θεόν, ἢ ἄνθρωπον; πότε ἐνε-
κάλεσά τινι; μή τις ὑμῶν ἐσκυθρωπαιότα
με εἶδε; Πῶς δ' ἐντυγχάνω τούτοις, οὓς ὑμεῖς 49

Ef 4

Φοβεῖ-

aliquid immune & liberum.
Id, miseri, excolite; id
curate; ibi quærite bonum.

At fieri quæ potest, si
nihil habeam, si nudus sim,
sine domicilio, sine lare,
squalidus, sine servo, ex-
torris, ut vitam agam bea-
tam? Ecce misit vobis
Deus qui re ipsa ostende-
ret, posse illud fieri? Ec-
ce me extorrem, sine do-
micilio, sine possessionibus,
sine servis: humi cubo;
uxor mihi nulla est; liberi

nulli, nullum prætorio-
lum; nihil præter cælum
& terram, & unum pallio-
lum. Et quid mihi deest?
Annon molestia vaco? non
sum imperterritus? non
sum liber? Quando quis-
quam vestrum me vel voto
frustratum, vel in id quod
vitavi delapsum vidit?
quando vel Deum vel ho-
minem accusavi? quando
de ullo questus sum? num
quis vestrum tristi vultu me
esse vidit? Quomodo eos
tracto,

φοβεῖσθε καὶ θαυμάζετε; Οὐχ ὡς ἀνδραπόδοις;
Τίς, μὲ ἰδὼν, οὐχὶ τὸν βασιλέα τὸν ἑαυτοῦ ὄραν
αἶεται καὶ δεσπότην;

- 50 Ἴδε Κυνικαὶ φωναί, ἴδε χαρακτήρ, ἴδ' ἐπι-
βολή. Οὐ· ἀλλὰ πηρίδιον, καὶ ζύλον, καὶ γνά-
θοι μεγάλαι· καταφαγεῖν πᾶν ὃ ἐὰν δῶς, ἢ
ἀποθησαυρίσαι, ἢ τοῖς ἀπαντῶσι λοιδορεῖσθαι
51 ἀκαίρως, ἢ καλὸν τὸν ὦμον δεικνύειν. Τηλικού-
τῳ πράγματι ὄρας πῶς μέλλεις ἐγχειρεῖν; Ἐσ-
πτρον πρῶτον λάβε· ἴδε σου τοὺς ὦμους· κατὰ-
μαθε τὴν ὀσφύν, τοὺς μηρούς. Ὀλύμπια μέλ-
λεις ἀπογράφεσθαι; ἄνθρωπε· οὐχὶ τινὰ ποτε
52 ἀγῶνα ψυχρὸν καὶ ταλαίπωρον. Οὐκ ἔστιν ἐν
Ὀλυμπίοις νικηθῆναι μόνον, καὶ ἐξελθεῖν· ἀλλ'
λα· πρῶτον μὲν ὅλης τῆς οἰκουμένης βλεπούσης
δεῖ ἀσχημονῆσαι, οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον, ἢ Λακε-
δαιμονίων, ἢ Νικαπολιτῶν· εἶτα καὶ δαίρεσθαι δεῖ
τὸν

tracto, quos vos & time-
tis, & admiramini? An-
non ut mancipia? Quis,
me conspecto, se regem
& dominum suum videre
non putat?

Ecce hæ Cynicæ voces
sunt, ecce character, ecce
institutum. Non: sed pe-
ra, & baculus, & amplæ
maxillæ: quidquid dederis,
devorare, aut recondere;
aut in obvios importune
invehi, aut pulcrum hume-
rum ostentare. Tantam
rem videsne quomodo sis

adgressurus? Speculum an-
te omnia cape; contem-
plate tuos humeros; ex-
plora lumbos, femora.
Inter Olympicos certato-
res nomen profiteri ve-
lis? Homo, non certamen
aliquod frigidum & mi-
serum. In Olympiis non
illud tantum accidit, ut
victus abeas: sed primum
in conspectu totius orbis,
non solum Atheniensium,
aut Lacedæmoniorum, aut
Nicopolitanorum, turpiter
te dare necesse est; deinde
vapu-

τὸν εἰκὴ ἐξελθόντα· πρὸ δὲ τοῦ δαρῆναι, διψῆσαι, καυμάτισθῆναι, πολλὴν ἀφὴν καταπιεῖν.

Βούλευται ἐπιμελέστερον, γινῶθι σαυτὸν, ἀνά- 53
κρινόν τὸ δαιμόνιον, δίχα Θεοῦ μὴ ἐπιχειρήσης.
ἂν γὰρ συμβουλεύσῃ, ἴσθι, ὅτι μέγαν σε θέλει
γενέσθαι, ἢ πολλὰς πληγὰς λαβεῖν. Καὶ γὰρ 54
λίαν τοῦτο κομψὸν τῷ Κυνικῷ παραπέπλεκται·
δαίρεσθαι δεῖ αὐτὸν, ὡς ὄνον, καὶ δαιρόμενον Φι-
λεῖν αὐτοὺς τοὺς δαίροντας, ὡς πατέρα πάντων,
ὡς ἀδελφόν. Οὐ· ἀλλ' ἂν τίς σε δαίρῃ, κραύ- 55
γαζε στάς ἐν τῷ μέσῳ, ὦ Καίσαρ, ἐν τῇ σῇ
εἰρήνῃ οἷα πάσχω; Ἀγωμεν ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον.
Κυνικῷ δὲ Καίσαρ τί ἐστίν, ἢ ἀνθύπατος, ἢ ἄλ- 56
λος ἢ ὁ καταπεπομφῶς αὐτὸν, καὶ ὃ λατρεύει,
ὁ Ζεὺς; Ἄλλον τινὰ ἐπικαλεῖται, ἢ ἐκεῖνον; Οὐ
πέπεισται δ', ὅτι ἂν πάσχη τούτων, ὅτι

Ff 5

ἐκεῖνος

vapulandum etiam ei est, qui temere inde excesserit; priusquam vero vapulet, sitiendum, æstu torrendum, multum pulveris deglutiendum.

Delibera diligentius; ipse te cognosce; Deum consule; citra Deum ne adgrederere: qui si istius rei auctor tibi fuerit, scito, velle eum vel magnum te fieri, vel multas plagas pati. Nam & hoc perquam festive Cynico adjunctum est, ut instar asini

vapulet; &, dum vapulat, eos a quibus verberatur diligat, tamquam pater omnium, tamquam frater. Non: sed si quis te verberarit, in medio exclama: Cæsar, in pace a te constituta quomodo tractor! Eamus ad Proconsulem. At Cynico quid est Cæsar, aut Proconsul, aut alius, nisi is qui cœlitus eum misit, is cui servit, Jupiter? Alium ne quemquam invocat, præter illum? Nonne persuasum habet, quid quid sibi acciderit, se ab illo

57 ἐκείνος αὐτὸν γυμνάζει; Ἀλλ' ὁ μὲν Ἡρακλῆς,
 ὑπὸ Εὐρυσθέως γυμναζόμενος, οὐκ ἐνόμιζεν ἀθλι-
 ος εἶναι, ἀλλ' ἀόκνως ἐπετέλει πάντα τὰ
 πρᾶσσόμενα· οὗτος δ' ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀθλούμενος
 καὶ γυμναζόμενος, μέλλει κεκραγῆναι καὶ ἀγα-
 κακτεῖν, ἄξιός φερεῖν τὸ σκῆπτρον τοῦ Διογέ-
 58 νους; Ἄκουε τί λέγει ἐκείνος, πυρέσσων, πρὸς
 τοὺς παριόντας· Κακαὶ, ἔφη, κεφαλαί, οὐ
 μνεῖτε; Ἀλλ' ἀθλητῶν μὲν ὀλεθρον ἢ μάχην
 ἐψόμενοι, ἄπιτε ὁδὸν τοσαύτην εἰς Ὀλυμπίαν·
 πυρετοῦ δὲ καὶ ἀνθρώπου μάχην ἰδεῖν οὐ βούλε-
 59 σθε; Ταχύ γ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐνεκάλεσε τῷ Θεῷ,
 τῷ καταπεπομφότι αὐτὸν, ὡς παρ' ἀξίαν αὐτῷ
 χρωμένῳ, ὅς γε ἐνεκαλλωπίζετο ταῖς περιστά-
 σεσι· καὶ θεάμα εἶναι ἡξίου τῶν παριόντων.
 Ἐπὶ τίνι γὰρ ἐγκαλέσει; ὅτι εὐσχημοναῖ; ὅτι
 κατηγορεῖ; ὅτι λαμπροτέραν ἐπιδείκνυται τὴν
 ἀρετὴν

illo exerceri? Enimvero
 Hercules, cum ab Eury-
 stheo exerceretur, non pu-
 tabat se miserum esse;
 sed, quidquid mandabatur,
 obibat impigre. At iste,
 qui a Jove ad certamen
 exercetur, clamitabit &
 indignabitur, dignus qui
 sceptrum Diogenis ferat?
 Audi, quid ille febricitans
 ad prætereuntes dicat:
 Prava (inquit) capita, non
 manebitis? Athletarum in-
 teritum aut pugnam spe-

ctaturi, Olympiam profi-
 ciscimini, tam longum iter;
 febris vero & hominis pu-
 gniam spectare non vultis?
 Iste scilicet Deum, a quo
 demissus est, quasi præter
 meritum tractetur, accusa-
 turus erat! qui etiam pla-
 cebat sibi in asperis rebus,
 & spectaculum esse voluit
 prætereuntibus. Qua enim
 de causa accusaturus esset?
 quod honestatem & decus
 conservat? quod virtutem
 suam ostendit, & in clario-
 re

ἀρετὴν τὴν ἑαυτοῦ; Ἄγε, περὶ πένιας δὲ τί βο-
λέγεις; περὶ θανάτου; περὶ πόνου; Πῶς συνέ-
κρινε τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ἑαυτοῦ τῇ μεγάλῃ
βασιλείῃ; μᾶλλον δ' εὐδὲ συγκριτὸν ᾧστο εἶναι.
Ὅπου γὰρ ταραχαί, καὶ λύπαι, καὶ φόβοι, δι-
καὶ ἐρέξεις ἀτελεῖς, καὶ ἐκκλίσεις περιπίπτου-
σαι, καὶ φθόνοι καὶ ζηλοτυπίαί, ποῦ ἐκεῖ πάρ-
οδος εὐδαιμονίας; Ὅπου δ' ἂν ἡ σαπρὰ δόγμα-
τα, ἐκεῖ πάντα ταῦτα εἶναι ἀνάγκη.

Πυθομένου δὲ τοῦ νεανίσκου, εἰ νοσήσας, ἀξι- 62
οῦντος φίλου πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ᾧστε νοσοκομη-
θῆναι, ὑπακούσει. Ποῦ δὲ φίλον μοι δώσεις
Κυνικόν; ἔφη. δεῖ γὰρ αὐτὸν ἄλλον εἶναι τοιοῦ- 63
τον, ἢ ἄξιός ἢ φίλος αὐτοῦ ἀριθμεῖσθαι. κοι-
τωνὸν αὐτὸν εἶναι δεῖ τοῦ σκήπτρου καὶ τῆς βασι-
λείας, καὶ διάκονον ἄξιον, εἰ μέλλει φίλος
ἀξιω-

re luce ponit? Age vero,
de paupertate quid dicit?
de morte, de dolore?
Quomodo suam ipsius feli-
citatē regis Persarum fe-
licitati comparavit? Immo
potius, ne comparabilem
quidem esse duxit. Ubi
enim turbæ sunt, ubi mœ-
rores, ubi terrores, ubi
adpetitiones irritæ, &
aversiones inanes, ubi
invidia & æmulatio; quis
ibi aditus felicitati re-
lictus est? Ubi porro
pravæ opiniones sunt,

ibi ista esse omnia necesse
est.

Interrogante autem eo-
dem adolescente, an ægro-
tans Cynicus amico mo-
rem gesturus sit, qui eum
domum suam invitaverit,
ut ægroti cura habeatur:
Ubi vero, inquit, ami-
cum mihi Cynicum dabis?
Oportet enim eum alterum
esse talem, ut dignus sit
qui amici loco habeatur:
participem esse eum oportet
sceptri & regni, & mi-
nistrum dignum, si dignus
ami-

- ἀξιωθήσεσθαι· ὥς Διογένης Ἀντισθένης ἐγένε-
 64 το, ὥς Κράτης Διογένης. ἢ δοκεῖ σοι, ὅτι,
 χαίρειν ἂν αὐτῷ λέγῃ προσερχόμενος, φίλος
 ἐστὶν αὐτῷ, καὶ κείνος αὐτὸν ἄξιον ἡγήσεται τοῦ
 65 πρὸς αὐτὸν εἰσελθεῖν; Ὡς τὰ ἂν σοι δοκῇ, καὶ
 ἐνθυμήθῃτι τοιοῦτον· κοπρίαν μᾶλλον περιβλέ-
 που κομψήν, ἐν ἣ πυρέξεις, ἀποσκέπουσιν τὸν
 66 Βορέαν, ἵνα μὴ περιψυγῇς. Σὺ δὲ μοι δοκεῖς
 θέλειν εἰς οἶκόν τινος ἀπελθὼν διὰ χρόνου χορ-
 τασθῆναι. Τί οὖν σοι καὶ ἐπιχειρεῖν πράγματι
 τῆλικούτῳ;
 67 Γάμος δ', ἔφη, καὶ παῖδες προηγουμένως
 παραληφθήσονται ὑπὸ τοῦ Κύνικοῦ; Ἄν μοι
 σοφῶν, ἔφη, δῶς πόλιν, τάχα μὲν οὐδ' ἤξει
 τις ραδίως ἐπὶ τὸ Κυνίζειν. τίνων γὰρ ἕνεκα ἂν
 68 δέξηται ταύτην τὴν διεξαγωγὴν; Ὅμως δ' ἂν
 ὑπο-

amicitia esse velit; quem-
 admodum Diogenes Anti-
 sthenis fuit amicus; quem-
 admodum Crates Dioge-
 nis. Aut censes ne, si
 quis modo adeat eum &
 salvere jubeat, propterea
 esse amicum, & dignum
 ab eo judicatum iri in cu-
 jus domum se ille recipiat?
 Proinde, si tibi videtur,
 tale etiam cogita, fimetum
 potius aliquod minus for-
 didum circumspicito, in
 quo febricitas; modo aqui-
 lionem illud tibi arceat, ne
 frigore pereas. Tu vero

potius ædes alicujus ingre-
 di velle videris, ut ad tem-
 pus ibi pascaris. Quæ te
 ergo res impulit ad tantum
 negotium suscipiendum?

At conjugium, inquit,
 & procreationem libero-
 rum præcipue spectabit Cy-
 nicus? Si mihi Sapientium
 dederis civitatem, forsitan
 (inquit) haud temere ad
 Cynicam sectam quisquam
 se adplicuerit. Nam quo-
 rum hominum causa tale
 vitæ institutum amplecte-
 retur? Tamen, fac ita
 esse; nihil prohibebit quo-
 minus

ὑποθώμεθα, οὐδὲν κωλύσει καὶ γῆμαι αὐτὸν,
καὶ παιδοποιήσασθαι. καὶ γὰρ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
ἔσται ἄλλη τοιαύτη, καὶ ὁ πενθερὸς ἄλλος τοιοῦ- 69
τος, καὶ τὰ παιδιά οὕτως ἀνατραφήσεται. Τοι-
αύτης δ' οὔσης καταστάσεως, οἷα νῦν ἔστιν, ὥς
ἐν παρατάξει· μή ποτ' ἀπερίσπαστον εἶναι δεῖ τὸν
Κυνικὸν ἔλόν πρὸς τῇ διακονίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἐπιφοι-
τῶν ἀνθρώποις δυνάμενον, οὐ προσδεδωμένον κα-
θήκασιν ἰδιωτικοῖς, οὐδ' ἐμπεπλεγμένον σχέσε-
σιν, αἷς παραβαίνων οὐκέτι σώσει τὸ τοῦ καλοῦ
καὶ ἀγαθοῦ πρὶςωπον· τηρῶν δ' ἀπολεῖ τὸν ἀγ-
γελον, καὶ κατὰσχεπον, καὶ κήρυκα τῶν Θεῶν;
Ὅρα γὰρ ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπεδείκνυναι τινὰ τῷ 70
πενθερῷ, χρητὴ ἀποδιδόναι τοῖς ἄλλοις συγγενέσι
τῆς γυναικὸς, αὐτῇ τῇ γυναικί. εἰς νοσοκομίαν
λοιπὸν ἐκκλείεται, εἰς περισμὸν. ἵνα τ' ἄλλα 71
ἀφ' ὧν, δεῖ αὐτὸν κουκκούμιον ἔχειν, ὅπου τὸ θερ-
μὸν

minus ille & uxorem du-
cat, & liberos suscipiat:
nam & uxor ejus plane il-
lius similis erit, itemque
socer; & liberi ad eum-
dem modum educabuntur.
Cum autem talis sit præ-
sens rerum status, tam-
quam in acie; nonne Cy-
nicum nulla prorsus re a
Dei ministerio decet avo-
cati, ut convenire possit
homines, nullis privatis
officiis illigatus, aut im-
plicitus relationibus; quas
si neglexerit, honesti boni-

que viri personam tueri
non possit; sin eas tuebi-
tur, perdet nuncium, ex-
ploratorem, & præconem
Deorum immortalium?
Ecce enim, præstanda
sunt ei quædam socero;
sunt quædam tribuenda ad-
finibus, quædam ipsi uxo-
ri. Denique suorum vale-
tudinem curare, reique fa-
miliari operam dare cba-
ctus, a Cynici instituto dis-
tinetur. Ut mittam cæte-
ra, cum opus est, ubi
calidam faciat puerulo,
qua

μὸν ποιήσει τῷ παιδίῳ, ἢ αὐτὸ λούσῃ εἰς σκά-
 Φην· ἐρίδια τεκούσῃ τῇ γυναικί, ἔλαιον, κραββά-
 τιον, ποτήριον· γίνεται ἤδη πλείω σκευάρια· τὴν
 72 ἄλλην ἀσχολίαν, τὸν περισπασμόν. Ποῦ μοι
 λοιπὸν ἐκείνος ὁ βασιλεὺς, ὁ τοῖς κοινοῖς προσ-
 ευκαιρῶν;

ὦ λαοί τ' ἐπιτετράφεται, καὶ τέσσα
 μέμηλεν;

ὃν δεῖ τοὺς ἄλλους ἐπισκοπεῖν, τοὺς γεγαμηκότας,
 τοὺς πεπαιδεπονημένους· τίς καλῶς χρῆται τῇ
 αὐτοῦ γυναικί, τίς κακῶς· τίς διαφέρεται· ποία
 73 οἰκία εὐσταθεῖ, ποία οὐ· ὡς ἰατρὸν περιερχό-
 μενον, καὶ τῶν σφυγμῶν ἀπτόμενον; Σὺ πυρέττεις,
 σὺ κεφαλαλγεῖς, σὺ ποδαγραῖς· σὺ ἀνάτεινον,
 σὺ φάγε, σὺ αἰλούτησον· σὲ δεῖ τμηθῆναι, σὲ δεῖ
 74 καυθῆναι. Ποῦ σχολή τῷ εἰς τὰ ἰδιωτικά καθῆ-
 κόντα ἐνδεδεμένῳ; οὐ δεῖ αὐτὸν πορίσαι ἱματίδια

τοῖς

qua lavet eum in labro: uxori, postquam peperit, præbenda est lana, oleum, lectulus poculum. Sic augentur vascula. Omitto reliquas occupationes, quæ hominem distrahunt. Ubi nunc tandem ille rex est, qui rebus communibus totus vacet?

Gaii populi que sunt commissa, Et tantæ res curæ sunt?
 qui cæteros inspicere debet, maritos, parentes;

quis recte tractet uxorem suam, quis male? quis litiget? quæ domus bene constituta sit, quæ secus? quem medici instar circumire oportet, & tangere pulsum. Tu febricitas; tibi dolet caput; tu laboras e pedibus: tu cibis abstine; tu ede; tu balnea cave; tibi sectione est opus; tibi ustione. Unde tantum otii suppetit ei qui privatis officiis est illigatus? Nonne illi parandæ sunt

τοῖς παιδίοις; ἄγε, πρὸς γραμματιστὴν ἀπο-
 στείλαι πινακίδια ἔχοντα, γραφεῖα, τιλλάρια;
 καὶ τούτοις κραββάτιον ἐτοιμάσαι; οὐ γὰρ ἐκ τῆς
 κοιλίας ἐξελθόντα δύναται Κυνικὰ εἶναι· εἰ δὲ μή,
 κρεῖσσον ἢ αὐτὰ γενόμενα εἶψαι, ἢ οὕτως ἀπο-
 κτεῖναι. Σκύπει, ποῦ κατὰγομεν τὸν Κυνικόν· πᾶς 75
 αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἀφαιρούμεθα. Ναί· ἀλλὰ 76
 Κράτης ἔγρημε. Περίστασιν μοι λέγεις ἐξ ἔρωτος
 γενομένην; καὶ γυναῖκα τίθης ἄλλον Κράτητα.
 Ἡμεῖς δὲ περὶ τῶν κοινῶν γάμων καὶ ἀπερίσπασ-
 των ζητοῦμεν· καὶ οὕτω ζητοῦντες, οὐχ εὕρισκο-
 μεν ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει προηγούμενον τῷ
 Κυνικῷ τὸ πρᾶγμα.

Πῶς οὖν ἔτι, Φησὶ, διασώσει τὴν κοινωνίαν; 77
 Τὸν Θεόν σοι· μείζον δ' εὐεργετοῦσιν ἀνθρώ-
 πους οἱ δύο ἢ τρεῖς κακόρυγχα παῖδες ἀνθ' αὐ-
 τῶν

sunt tuniculae pueris? age,
 nonne ad ludimagistrum
 mittendi sunt cum tabellis,
 cum stylo & pennis? Non-
 ne parandus his quoque est
 lectulus? neque enim a
 primo statim ortu Cynici
 esse queunt. Id ni faciat,
 exposuisse illos statim a
 partu praestitisset, quam
 ita perimere. Vide quo
 deducamus Cynicum; quo
 pacto regnum ei adima-
 mus. Esto: at Crates
 uxorem duxit. Casum mi-
 hi singularem narras ex
 amore ortum, & mulierem

dicis quæ alter Crates erat.
 Nos veto de communibus
 conjugis & indivulsis quæ-
 rimus: atque ita quærentes
 non invenimus; in hoc re-
 ram statu rem istam ad-
 modum præcipuam esse
 Cynico.

Qui ergo, inquit, con-
 servabit societatem? Per
 Deum, plus profunt ne
 vitæ mortalium ii qui bi-
 nos vel ternos male grun-
 nientes parvulos suo loco
 in mundum introducunt,
 quam hi qui pro virili om-

- τῶν εἰσάγοντες, ἢ οἱ ἐπισκοποῦντες πάντας κατὰ
 δύναμιν ἀνθρώπους, τί ποιοῦσι, πῶς διάγουσι, τίνος
 ἐπιμελῶνται, τίνος ἀμελῶσι παρὰ τὸ προσήκον;
 78 Καὶ Θηβαίους μείζονα ὠφέλησαν ὅσοι τεκνία αὐτοῖς
 κατέλιπον, Ἐπαμινώνδου τῆ ἀτέκνου ἀποθανόντος;
 Καὶ Ὀμήρου πλείονα τῇ κοινωνίᾳ συνεβάλετο Πρία-
 μος ὁ πεντήκοντα γεννήσας περικαθάρματα, ἢ
 79 Δαναὸς, ἢ Διόλος; Εἴτα στρατηγία μὲν ἢ σύνταγ-
 μά τινα ἀπείρξει γάμου ἢ παιδοποιίας, καὶ ἔδ-
 οξει ἔτος ἀντ' ἑδενὸς ἡλλάχθαι τὴν ἀτεκνίαν· ἢ δὲ
 80 τῆ Κυκλῆ βασιλείᾳ ἐκ ἔσται ἀνταξία; Μήποτε
 ἐκ αἰσθανόμεθα τῆ μεγέθους αὐτῆς, ἔδὲ φαν-
 ταζόμεθα κατ' ἀξίαν τὸν χαρακτήρα τὸν Διο-
 γένους· ἀλλ' εἰς τὰς νῦν ἀποβλέπομεν, πρὸς
 τραπεζῆας πυλαώρες, οἱ ἔδὲν μιμῶνται ἐκείνους,
 ἢ, εἰ ἄρα, ὅτι πόρδωνες γίνονται, ἄλλο δ' ἔδὲν.
 81 Ἐπεὶ ἐκ ἀν ἡμᾶς ἐκίνει ταῦτα, ἔδ' ἀν ἐπεθαυ-
 μάζομεν

nes homines inspiciunt, quid agant, qua ratione
 vivant, quid curent, quid contra officium negligent?
 Num Thebanis plus illos profuerunt, qui liberos eis reli-
 iquerunt, quam Epaminondas, qui orbis decessit?
 Num Priamus, quinquaginta filiis relictis, iisque
 impurissimis, aut Danaus, aut Æolus, plus ad vitæ
 communitatem contulerunt, quam Homerus?
 Itane imperium militare, aut opus literarium abstra-
 het aliquem a conjugio aut a sobolis procreatione; nec
 is nihilo permutasse videbitur orbitatem: Cynici au-
 tem imperium compensare illam non videbitur? Nempe
 non satis percipimus magnitudinem Cynici, neque
 pro merito æstimamus Diogenis characterem; sed
 hodiernos hos respicimus, mensarum adfectas janito-
 res, qui nulla in re veteres illos imitantur nisi for-
 te oppedendo, cætera omnia dissimillima habent:
 aliqui non moverent nos ista, neque miraremur, si
 uxorem

μάζομεν, εἰ μὴ γαμήσει, ἢ παιδοποιήσεται.
 Ἄνθρωπε, πάντας ἀνθρώπους πεπαιδοποιήται,
 τοὺς ἀνδρας υἱοὺς ἔχει, τὰς γυναῖκας θυγα-
 τήρας· πᾶσιν οὕτω προσέρχεται, οὕτω πᾶν-
 των κηδεταί. Ἡ σὺ δοκεῖς ὑπὸ περιεργίας 82
 λοιδορεῖσθαι τοῖς ἀπαντῶσιν; Ὡς πατὴρ αὐτὸ
 ποιῇ, ὡς ἀδελφὸς, καὶ τοῦ κοινοῦ πατρὸς ὑπη-
 ρέτης τοῦ Διός.

Ἄν σὺ δόξη, πυθοῦ μου καὶ εἰ πολιτεύσεται. 83
 Σαιννίων, μείζονα πολιτείαν ζητεῖς, ἥς πολιτεύε-
 ται; εἰ ἐν Ἀθηναίοις παρελθὼν ἔρει τι περὶ 84
 προσόδων ἢ πόρων; ἐν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις δια-
 λέγεσθαι, ἐπίσης μὲν Ἀθηναίοις, ἐπίσης δὲ
 Κορινθίοις, ἐπίσης δὲ Ῥωμαίοις, οὐ περὶ πόρων,
 οὐδὲ περὶ προσόδων, οὐδὲ περὶ εἰρήνης ἢ πολέ-
 μου, ἀλλὰ περὶ εὐδαιμονίας καὶ κακδαιμονίας,
 περὶ

uxorem non duxerit Cy-
 nicus, aut liberos non pro-
 creaverit. Homo, omni-
 um hominum ille parens
 est; viros habet, filios,
 mulieres filias; omnes sic
 convenit, sic omnes curat.
 Aut censes ne, ea causa,
 quod rerum alienarum cu-
 riosus sit, objurgare eum
 obvios? Ut pater hoc
 facit, ut frater, & ut
 communis patris minister
 Jovis.

Si tibi visum fuerit, per-
 contare me etiam, an ad
 Epistol. Dissert. T. I.

Rempublicam sit accessu-
 rus? Sannio: num majo-
 rem rempublicam quaeris
 ea, quam administrat? An
 apud Athenienses de redi-
 tibus aut parandae pecuniae
 ratione verba facturus sit,
 quem oportet apud omnes
 homines, peraeque apud
 Athenienses & Corinthios
 & Romanos, concionari,
 non de reditibus, non de
 parandae pecuniae ratione,
 non de pace aut bello, sed
 de felicitate & miseria de
 rebus secundis & adversis,
 de

- περὶ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας, περὶ δουλείας
 85 καὶ ἐλευθερίας. Τηλικαύτην πολιτείαν πολι-
 τευσάμενου ἀνθρώπου, σύ μὲν πυθάνῃ, εἰ
 πολιτεύσεται; πυθοῦ μὲν καὶ, εἰ ἄρξει πά-
 λιν ἐρῶ σοί, Μῶρε, ποίαν ἀρχὴν μέζονα, ἥς
 ἀρχει;
- 86 Χρεῖα μὲν τοι καὶ σώματος ποιοῦ τῷ τοιοῦτῳ.
 ἐπεὶ τοι, ἂν φθισικὸς προέρχῃται, λεπτὸς, καὶ
 ὠχρὸς, οὐκέτι ὁμοίαν ἔμφασιν ἢ μάρτυρία αὐτοῦ
- 87 ἔχει. Δεῖ γὰρ αὐτὸν οὐ μόνον τὰ τῆς ψυχῆς
 ἐπιδεικνύοντα παρίστανειν τρεῖς ἰδιώταις, ὅτι ἐνδέ-
 χεται δίχα τῶν θασμαζομένων ὑπ' αὐτῶν εἶναι
 καλὸν καὶ ἀγαθόν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ σώματος
 ἐνδείκνυσθαι, ὅτι ἡ ἀφελὴς καὶ λιτὴ καὶ ὑπαιθρὸς
- 88 διαίτα οὐδὲ τὸ σῶμα λυμάνεται. Ἰδοὺ καὶ τού-
 του μάρτυς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐμόν.
 ὡς Διογένης ἐποίει· στίλβων γὰρ περιήρχατο, καὶ
 καθ'

de fervitute & libertate?
 Tantam rempublicam cum
 administret ille homo, tu
 ex me quæris, an ei ca-
 pessa sit respublica?
 Roga me etiam, an impe-
 raturus sit: rursus tibi di-
 cam: Stulte, quod impe-
 rium geret majus eo cui
 nunc præest?

Oportet tamen & cor-
 pus probabili aliquo modo
 adfectum habeat talis ho-
 mo. Nam si morbidus
 aut macilentus & pallidus
 prodierit; non jam idem

pōndus habebit ejus testi-
 monium. Oportet enim,
 non modo animi virtutes
 ostendendo demonstrare in-
 doctis, posse virum bo-
 num probumque carere iis
 quæ vulgus admiratur; sed
 etiam ipso corpore proba-
 re oportet, simplicem &
 tenuem victum, quamvis
 sub dio agas, non lædere
 valetudinem. Ecce hujus
 quoque rei testis ego sum,
 & corpus meum! quemad-
 modum Diogenes facie-
 bat; nitidus & pinguis, &
 bene

καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα ἐπέστρεψε τοὺς πολλούς.
 Ἐλεούμενος δὲ Κυνικός, ἐπαίτης δοκεῖ· πάλιν 89
 αὖ ποστρέφονται, πάντες προσκόπτουσιν.
 οὐδὲ γὰρ ῥυπαρὸν αὐτὸν δεῖ φαίνεσθαι, ὥς
 μηδὲ κατὰ τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους ἀποσοβεῖν·
 ἀλλ' αὐτὸν τὸν αὐχμὸν αὐτοῦ δεῖ καθαρὸν εἶναι,
 καὶ ἀγαθόν.

Δεῖ δὲ καὶ χάριν προσεῖναι πολλὴν φυσικὴν 90
 τῷ Κυνικῷ, καὶ ὀξύτητα· εἰ δὲ μὴ, μύξα
 γίνεται, ἄλλο δ' οὐδὲν ἵνα ἐτοίμως δύνῃται
 καὶ παράκειμένως πρὸς τὰ ἐμπίπτοντα ἀπαν-
 τᾶν. Ὡς Διογένης πρὸς τὸν εἰπόντα, Σὺ εἶ ὁ 91
 Διογένης, ὁ μὴ οἰόμενος εἶναι Θεός; Καὶ πῶς;
 ἔφη· σὲ Θεοῖς ἐχθρὸν νομίζων. Πάλιν Ἀλε- 92
 ξάνδρῳ ἐπιστάντι αὐτῷ κοιμωμένῳ, καὶ εἰ-
 πόντι,

Gg 2

Ov

bene curata cute passim
 ibat, ipsoque corpore po-
 pulum adtraxit. Cynicus
 autem, cujus vicem dolent
 homines, mendicus esse
 videtur; omnes eum aver-
 santur, omnes offendun-
 tur. Nam nec sordidum
 eum conspici oportet, ne
 vel eo ipso absterreat ho-
 mines; sed ipsum squallo-
 rem ejus mundum, esse
 decet & adlicentem.

Oportet vero etiam mul-
 tam naturalem gratiam in-

esse Cynico, & ingenii
 acumen; (alioqui mucus
 erit, prætereaque nihil:)
 ut expedite & adposite ad
 ea, quæ inciderint, re-
 spondere possit. Quemad-
 modum Diogenes ei re-
 spondit, qui dixerat: Tu
 ne is es Diogenes, qui
 deos esse non putat? Quo
 pacto, inquit; cum te diis
 invisum esse judicem? Rur-
 sus, cum Alexander eum
 dormientem adgressus di-
 xisset,

Non

Οὐ χρεὶ πανύχιος εὐδεν βουλευφόρον ἄνδρα
 εὐπνος ἐτι ὦν, ἀπῆντησεν,

ὦ λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέ-
 μηλε.

- 93 Πρὸ πάντων δὲ τὰ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ δεῖ κα-
 θαρώτερον εἶναι τοῦ ἡλίου· εἰ δὲ μὴ, κυβευτὴν
 ἀνάγκη καὶ ραδιουργὸν εἶναι, ὅστις, ἐνεχόμε-
 νός τινι αὐτὸς κακῷ, ἐπιτιμήσει τοῖς ἄλλοις.
- 94 Ὅρα γάρ, ὅσον ἐστὶ τοῖς βασιλεῦσι τούτοις
 καὶ τυράννοις οἱ δορυφόροι καὶ τὰ ἔπλα παρ-
 εἶχε τὸ ἐπιτιμᾶν τισι, καὶ δύνασθαι καὶ κο-
 λάζειν τοὺς ἀμαρτάνοντας, καὶ αὐτοῖς οὖσι
 κακοῖς· τῷ δὲ Κυνικῷ ἀντὶ τῶν ὅπλων καὶ τῶν
 δορυφόρων, τὸ συνεδὸς τὴν ἐξουσίαν ταύτην πα-
 95 ραδίδωσιν. Ὅταν ἴδῃ, ὅτι ὑπερηγρύπνηκεν ὑπὲρ
 ἀνθρώπων, καὶ πεπόνηκεν, καὶ καθαρός μὲν
 ἡεκοίμηται, καθαρώτερον δ' αὐτὸν ἐτι ὁ ὕπνος
 ἀφῆ-

*Non oportet per totam
 noctem dormire consi-
 liarium virum:*

*semisomnia adhuc respon-
 dit:*

*Cui populi que sunt com-
 missi, Et tanta res cu-
 ra sunt.*

Ante omnia vero men-
 tem illius sole puriorem
 esse decet: alioquin scurra
 & improbus sit necesse est,
 qui ipse vitio cuiquam ob-
 noxius, alios reprehendat.

Vide enim, hoc quale sit.
 Regibus istis & tyrannis,
 quamvis ipsi quoque sint
 improbi, satellites & arma
 id præstant, ut reprehen-
 dere aliquos, & punire
 etiam delinquentes possint.
 Cynico vero, armorum &
 satellitum loco, conscien-
 tia dat istam potestatem.
 Quod si videt, se pro alio-
 rum salute vigilare & labo-
 rare, & mundum dormire,
 mundioremque e somno
 expergisci, & quæcum-
 que cogitet, cogitare se
 ut

ἀφῆκεν, ἐντεθύμηται δ' ὅσα ἐντεθύμηται ὡς
 φίλος τοῖς Θεοῖς, ὡς ὁ ὑπηρετής, ὡς μετέχων
 τῆς ἀρχῆς τοῦ Διός, πανταχοῦ δ' αὐτῷ πρὸς
 χεῖρον τὸ,

Ἄγου δέ μ', ὦ Ζεῦ, καὶ σὺ γ' ἡ Πεπρωμένη

καὶ ὅτι, Εἰ ταύτῃ τοῖς Θεοῖς φίλον, ταύτῃ
 γενέσθω· διατὶ μὴ θάρσῃ παρρησιάζεσθαι 96
 πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ, πρὸς τὰ
 τέκνα, ἀπλῶς πρὸς τοὺς συγγενεῖς; Διὰ τοῦ 97
 τοῦ οὔτε περίεργος οὔτε πολυπράγμων ἐστὶν ὁ
 οὕτω διακείμενος· οὐ γάρ τὰ ἀλλότρια πολὺ
 πράγμονει, ὅταν τὰ ἀνθρώπων ἐπισκοπῇ, ἀλλ'
 τὰ ἴδια· εἰ δέ μὴ, λέγε καὶ τὸν στρα-
 τηγὸν πολυπράγμονα, ὅταν τοὺς στρατιώτας
 ἐπισκοπῇ, καὶ ἐξετάσῃ, καὶ παραφυλάσῃ, 101
 καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας κολάσῃ· ἔστι δ' ὑπὸ 98
 μάλης ἔχων πλακυντάριον, ἐπιτήμας δ' ἄλλους

G g 3

ἐρῶ

ut dñs amicū, i. ut dñs
 rum ministrum, ut partici-
 pē imperii Jovis, si ubi-
 que in promptu illud habet,
 Dñe me, O Jupiter, ut
 quatuor Fatum: et dñs
 itemque illud: Si dñs ita
 placet, leti fiat: Cur non
 libere loqui auderet cum
 fratribus suis, cum filiis,
 omnino cum consangu-
 neis. Quapropter neque

supervacaneis rebus occupa-
 patus, neque curiosus est:
 qui sic est adfectus: Ne-
 que enim in aliena curiose
 inquit, cum res humanas
 inspicit, sed in sua: aliorum
 qui etiam imperatorum curio-
 sus, dicendus erit cum mi-
 lites inspicit & aluftrat ubi
 servatque, idē militum dis-
 cipline, perturbatores con-
 stigmat. Sin placet ulam
 spū alā gestans, omnes in-
 creparis; dicam tibi, Quis
 potius

ἔρω σοι, Οὐ θέλεις μᾶλλον ἀπελθὼν εἰς γω-
νίαν καταφαγεῖν ἑκένου ὃ ἐκκλόφας; τί δέ σοι
99 καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις; Τίς γὰρ εἶ; ὁ ταῦρος εἶ,
ἢ ἡ βασίλισσα τῶν μελισσῶν; Δείξόν μοι τὰ
σύμβολα τῆς ἡγεμονίας, οἷα ἐκείνη ἐκ φύσεως
ἔχει. Εἰ δὲ κηφὴν εἶ, ἐπιδικάζόμενος τῆς βασι-
λείας τῶν μελισσῶν, οὐ δοκεῖς ὅτι καὶ σὲ κατα-
βαλοῦσιν οἱ συμπολιτευόμενοι, ὥς αἱ μέλισσαι
τοὺς κηφῆνας;

100 Τὸ μέν γάρ, ἀνεκτὸν τοσούτον ἔχει δὲ
τὸν κυνικόν, ὥστ' αὐτὸν ἀνείσθητον δοκεῖν τοῖς
πολλοῖς καὶ λίθον οὐδεὶς αὐτὸν λοιδορεῖ,
οὐδεὶς τύπτει, οὐδεὶς ὑβρίζει· τὸ σῶμά τιον δ'
αὐτοῦ δέδωκεν αὐτὸς χρησθαι τῷ θέλοντι,
101 ὡς βούλεται. Μέννηται γάρ, ὅτι τὸ
χειρὸν ἀνέστη νικᾶσθαι ὑπὸ τοῦ κρείττονος,
ὅπου χεῖρόν ποτε τὸ σῶμά τιον τῶν πολ-
λῶν

potius in angulum aliquem
abiens devorat id quod furas
tus es! Quid ad te res alie-
næ? Quis enim es? Num
taurus es, aut apum regi-
na? Ostendē mihi princi-
patus insignia, qualia illis
a natura data sunt. Quod
si focus es, & tamen re-
gnum apum tibi vendicas,
nonne putas, cives tuos
te pari modo dejecturos
esse regno, quemadmodum
apes focos?

nam tolerantia in Cyni-
co esse tanta debet, ut
vulgo sensus expers & la-
pis esse videatur; nemo
ei maledicit, nemo eum
verberat, nemo injuriā ad-
fioit; corpusculum vero
suum ab aliis tractari finit,
ut volunt. Meminit enim,
necesse esse, ut id, quod
est imbecillius, a robustio-
re vincatur, quatenus est
imbecillius; corpusculum
autem, imbecillius esse
multi-

λῶν χεῖρον, τὸ ἀσθενέστερον τῶν ἰσχυροτέρων.
 Οὐδέ ποτ' οὖν εἰς τοῦτον καταβαίνει τὸν ἀγῶνα, 102
 ὅπου δύναται νικηθῆναι· ἀλλὰ τῶν ἀλλοτρίων
 εὐθὺς ἐξίσταται, τῶν δούλων οὐκ ἀντιποιεῖται.
 Ὅπου δὲ πρᾶίρεσις καὶ χρῆσις τῶν φαντασιῶν, 103
 ἐκεῖ ὅψι οὐσα ὄμματα ἔχει· ἢ εἴπῃς, ὅτι Ἄργος
 τυφλὸς ἦν πρὸς αὐτόν. Μὴ πού συγκατάθεσις 104
 προπέτης; μὴ πού ὀρμη εἰκαία; μὴ πού ὀρεξις
 ἀποτευκτική; μὴ πού ἐκκλισις περιπτωτική;
 ἐπιβολὴ ἀτελής; μὴ πού μίμψις; μὴ πού τα-
 πείνωσις, ἢ φόβος; ᾧδε ἢ πρᾶσχη; ἢ πολλή, 105
 καὶ σύντασις· τῶν δ' ἄλλων ἕνεκα, ὑπτίος ρέγχει
 εἰρήνῃ πάσα. ληστής πρᾶιρέσεως οὐ γίνεται, τυ-
 ραννος οὐ γίνεται. Σωματίου δέ; Ναί. Καὶ κτη- 106
 σειδίου δέ; Ναί. καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν. Τί οὖν
 αὐτῷ τούτων μέλει; Ὅταν οὖν τις διὰ τούτων
 αὐτὸν ἐκφοβῇ, λέγει αὐτῷ, Ὑπαγε, ζητεῖ τὰ
 ἐξ ἑαυτοῦ.

Gg. 4

παί

multitudine; id quod infir-
 mius est, cedere debere
 robustioribus. Numquam
 igitur in id certamen, in
 quo vinci possit, descen-
 dit; sed alienis rebus sta-
 tim cedit; non vindicat
 sibi ea quæ serva sunt. Ubi
 vero voluntas & usus vi-
 forum valent, ibi videbis
 quot habeat oculos; adeo
 ut dicas, Argum etiam,
 cum eo collatum, fuisse
 cæcum. Est alicubi adsen-
 sio præceps? impetus ad
 agendum temere captus?
 appetitio frustrata? aver-

fatio calamitosa? propo-
 situm irritum? est alicubi
 querela? abjectio animi,
 aut invidia? hic exaltata
 est ejus attentio, & animi
 contentio. Quod autem
 ad cætera adtinet, supinus
 stertit; pacata sunt omnia,
 Voluntatis latro nullus est,
 nullus tyrannus. At cor-
 pusculi? Utique. Rei fa-
 miliaris? Utique: atque
 etiam magistratum & ho-
 norum? Quid ergo hæc
 ille curat? Quod si igitur
 his rebus aliquis eum ter-
 rere conetur; ei dicit,

Abi,

παιδίας· ἐκείνοις τὰ προσώπεια φοβερά· ἔστιν,
ἐγὼ δ' οἶδα ὅτι ἐστράκινά ἐστιν, ἔσωθεν δὲ οὐδ-
ὲν ἔχει.

107 Περὶ τοιοῦτου πρῶγματος βουλευῆ. Ὡστε,
εἰάν σοι δόξη, τὸν Θεόν σοι, ὑπέρθου, καὶ ἰδοὺ
108 σοι πρῶτον τὴν παρασκευὴν. Ἰδοὺ γάρ, τί καὶ
ὁ Ἑκτωρ λέγει τῇ Ἀνδρομάχῃ· Ὑπάγε, Φησί,
μᾶλλον εἰς οἶκον, καὶ ὕφαινε·

— Πόλεμος δ' ἀνδρῶσι μελήσει

Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα.

109 Οὕτω καὶ τῆς ἰδίας παρασκευῆς συνήσθετο, καὶ
τῆς ἐκείνης ἀδυναμίας.

ΚΕΦ.

Abi, pueros quæro! illi
larvis terrentur! ego vero,
testaceas istas esse, no-
vi, intrinsecus autem nihil
continere.

Talis res est, de qua
deliberas. Quamobrem, si
visum tibi fuerit, per
Deum, differ, tuamque
primum præparationem at-
que instructionem circum-

spice. Ecce enim, quid
Hector Andromachæ di-
cit: Abi (inquit) potius
domum, & telam texe;

— Bellum autem viris
cura erit
omnibus, mihi vero præ-
cipue.

Sic & suas vires intellexit,
& illius imbecillitatem.

CAP.

ΚΕΦ. κγ.

Πρὸς τοὺς Ἀναγινώσκοντας καὶ Διαλεγομένους
ἐπιδεικτικῶς.

Τίς εἶναι θέλεις, σπουτῶ πρώτον εἰπὲ· εἴθ' οὕ-
τω ποιεῖς ἢ ποιεῖς. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων
σχεδὸν ἀπάντων οὕτως ἐρῶμεν γινόμενα. Οἱ ἄθ- 2
λοῦντες, πρώτον κρίνουσι τίνες εἶναι θέλουσιν,
εἴθ' οὕτω τὰ ἐξῆς ποιοῦσιν. εἰ δολιχοδρόμος, τοι-
αύτη τροφή, τοιοῦτος περίπατος, τοιαύτη τρίψις,
τοιαύτη γυμνασία· εἰ σταδιοδρόμος, πάντα ταῦ-
τα ἄλλοια· εἰ πένταθλος, ἔτι ἄλλοιότερα.
Οὕτως εὐρήσεις καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν. Εἰ τέκτων, 3
τοιαῦτα ἔξεις· εἰ χαλκεύς, τοιαῦτα. Ἐκαστὸν
γὰρ τῶν γινομένων ὑφ' ἡμῶν, ἂν μὲν ἐπὶ μηδὲν
ἀναφέρωμεν, εἰκῇ ποιήσομεν· ἂν δ' ἐφ' ὃ μὴ
δεῖ,

Gg 5

CAP. XXIII.

*Ad eos qui Ostentationis causa legunt aut
disputant.*

Principio tecum ipse con-
stitue, quem te esse velis;
deinde sic ea facito quæ
facis. Nam ita fieri etiam
aliis in rebus prope omni-
bus videmus. Pugiles pri-
mum statuant, qui esse
velint; & sic deinde, quæ
consequentia sunt, faciunt.
Si dolichodromus; talis
victus convenit, talis de-
ambulatio, talis frictio,

talis exercitatio: si stadio-
dromus, hæc omnia diver-
sa erunt; si pentathlus,
magis etiam diversa. Eo-
dem modo & in artibus se-
rem habere deprehendes.
Si faber lignarius esse vo-
lueris, talia habebis: si
ærarius, talia. Nam quæ-
cumque fuerint quæ agi-
mus, si ad nullum finem
retulerimus, frustra age-
mus:

- 4 δὲ, διεσφαλμένως. Λοιπὸν, ἢ μὲν τίς ἐστὶ κοινὴ ἀναφορά, ἢ δ' ἰδίᾳ. Πρῶτον, ἢ ὡς ἀνθρώπος. Ἐκ τούτου τί περιέχεται; Μὴ ὡς πρέβατον, εἰ καὶ ἐπιεικὴς ἢ βλαπτικὸς, ὡς
 5 θηρίον. Ἡ δ' ἰδίᾳ, πρὸς τὸ ἐπιτήδευμα ἐκαστοῦ καὶ τὴν προαίρεσιν. ὁ κιθαρωδὴς, ὡς κιθαρωδὴς; ὁ τέκτων, ὡς τέκτων; ὁ φιλόσοφος, ὡς φιλόσοφος; ὁ ῥήτωρ, ὡς ῥήτωρ. Ὅταν εὖν λέγῃς, Δεῦτε καὶ ἀκούσατέ μου ἀναγινώσκοντος ὑμῶν, σκέψαι πρῶτον μὴ εἰκὴ αὐτὸ ποιεῖν. εἴτ', ἂν εὕρῃς ὅτι ἀναφέρεις, σκέψαι εἰ ἐφ' ὃ δέῃ.
 7 Ὡφελῆσαι θέλεις; ἢ ἐπαινεθῆναι; Εὐθύς ἀκούεις λέγοντος, Ἐμοὶ δὲ τοῦ παρὰ τῶν πολλῶν ἐπαίνου τίς λόγος; Καὶ καλῶς λέγει. οὐδὲ γὰρ τῷ μουσικῷ, καθὼς μουσικὸς ἐστίν, οὐδὲ τῷ γεωμετρικῷ. Οὐκοῦν ὦφελῆσαι θέλεις; πρὸς τί; εἰπέ καὶ ἡμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ τρέχωμεν εἰς τὸ ἀκρεα-

mus: sin eo quo non pertinent, aberrabimus. Ceterum est respectus alius communis, alius peculiaris. Primum, ut agas tamquam homo. In hoc quid continetur? Ne ut ovis, licet mansuetus; neve nocivus, sicut fera bestia. Peculiaris autem respectus ad cuiusque vitæ genus & institutum pertinet. Citharædus agat, ut citharædus; faber, ut faber; philosophus, ut philosophus; orator, ut orator. Cum igitur dicis,

Adeste, audite me vobis recitantem; primum vide, ne temere id facias: deinde, si deprehenderis te hoc aliquo referre, vide, num eo quo referri debet. Prodesse vis? an laudari? Statim audis dicentem, Meâ vero popularis laus nihil refert. Recte dicit: nec enim musico, quatenus musicus est, neque geometræ, quatenus geometer est, ea confert. Ergo prodesse vis? Quare? Dic nobis quoque, ut & nos in auditorium tuum adcur-

ἀκροατήριόν σου. Nūn δύναται τις ἀφελῆσαι
καὶ ἄλλους, μὴ αὐτὸς ἀφελήμενος; Οὐ· οὐδὲ
γὰρ εἰς τεκτονικὴν ὁ μὴ τέκτων, οὐδ' εἰς σκυ-
τικὴν ὁ μὴ σκυτεύς.
Θέλεις οὖν γνῶναι, εἰ ἀφελήσαι; Φέρε σοὶ 9
τὰ δόγματα, φιλόσοφε. Τίς ἐπαγγελία ὀρέ-
ξεως; Μὴ ἀποτυγχάνειν. Τίς ἐκκλίσεως; Μὴ
περιπίπτειν. Ἄγε, πληροῦμεν αὐτῶν τὴν ἐπαγγελίαν; 10
εἰπέ μοι τὰληθῆ· ἂν δὲ ψεύσῃ, ἐρῶ σοὶ
πρώην ψυχρότερόν σοι τῶν ἀκροατῶν συνελθόντων,
καὶ μὴ ἐπιβοησάντων σοι, τεταπεινωμένος ἐξήλα-
θες.· πρώην ἐπαινεθεὶς, περιήρχου, καὶ πα- 11
σιν ἔλεγες, Τί σοι ἔδοξα; Θαύμαστός, κύριε,
τὴν ἐμὴν σοι σωτηρίαν. Πῶς δ' εἶπον ἐκεῖνο; Τὸ
ποῖον; Ὅπου διέγραψα τὸν Πάντα καὶ τὰς Νύμ-
φας.· Τπερφυῶς.· Εἰτά μοι λέγεις, ἐν ἐρέξει 12
καὶ

adcurramus. Potestne ve-
ro quisquam prodesse aliis,
qui nullum ipse fructum e
doctrina cepit? Non;
neque enim qui faber non
est, ad artem fabrilem aliis
prodesse potest; neque ad
sutoriam, qui sutor non
est.
Vis ergo scire, an
fructum ceperis? Profer
decreta tua, philosopho.
Quodnam est propositum
adpetitionis? Non frustra-
ri.· Quod conversationis?
Non incidere in id quod

declines. Age, num pro-
positum harum exsequi-
mur? Dic mihi verum;
sin fefelleris, ipse tibi di-
cam.· Nuper, cum se-
gnius convenissent audito-
res, nec tibi adclamassent,
abjecto animo egressus es.
Nuper laudatus, circumi-
bas, & omnibus dicebas;
Quis tibi visus sum? Mi-
rabilis, domine, ita salvus
sim. Quomodo vero illud
dixi? Quodnam? Ubi de-
scripsi Panem & Nymphas,
Nihil supra. Et post hæc
tu

καὶ ἐκκλίσσει κατὰ φύσιν ἀναστρέφῃ; Ἰππάρχος
 13 ἄλλον πείθε. Τὸν δὲ ἰδὼν δὲ πρῶτην οὐκ ἐπὶ νῆας
 παρὰ σὸ σοι φαινόμενον; τὸν δὲ ἰδὼν δ' οὐκ ἐκο-
 λάκευες τὸν συγκλητικόν; Ἡθελές σου τὰ παρὰ
 14 δία εἶναι τοιαῦτα; Μὴ γένοιτο. Τίνος οὖν ἕνεκα
 ἐπὶ νῆας καὶ περιέπιες αὐτῶν; Εὐφύης κεραυνίσκος,
 καὶ ἀέγων ἀκουατικός. Πάθῃν τούτα; Ἐμὲ
 θαυμάζει. Εἴρηκας τὴν ἀπόδειξιν. Εἴτα τί δο-
 15 κῆσαι; αὐτοὶ σου οὗτοι οὐ καταφρονοῦσι λελη-
 θίας; Ὅταν οὖν ἀνθρώπος συνειδῶς ἑαυτῷ μη-
 δεὶ ἀγαθὸν μή τε πεποιηκότι, μή τε ἐκ θυμὸν
 μένῳ, εὖρη φιλόσοφον τὸν λέγοντα, Μεγαλο-
 17 φύης, καὶ αἰπλοῦς, καὶ ἀκέραιος. τί δοκῆς
 ἄλλο αὐτὸν λέγειν, ἢ, Οὗτός τινά μου ποτὲ
 16 χρεῖαν ἔχει; Ἡ εἶπέ μοι, τί μεγαλοφύους ἔρ-
 γων ἐπιδέδεικται; Ἰδοὺ σύνεστί σοι τὸ σὺν τῷ χρε-
 ῶν διαλεγόμενον σου ἀκήκοον, ἀναγνώσκοντός
 σου

tu mihi dicis, te in adpeti-
 tione & averseatione ver-
 sari naturæ convenienter?
 Abi, allis id persuade. Non-
 ne vero nuper istum contra
 sententiam animi tui lau-
 dasti? nonne adulatus es
 illi senatoris filio? Velles
 ne tuos liberos esse tales?
 Absit. Qua igitur gratia
 laudabas & colebas eum?
 Ingeniosus est adolescens,
 & doctrinæ cupidus. Un-
 de istud? Me admiratur.
 Veram causam addidisti.
 Quid deinde putas? nonne

isti ipsi clanculum te con-
 temnunt? Cum enim ho-
 mo, nullius honestæ vel
 actionis vel cogitationis
 sibi conscius, philosophum
 intenerit, qui ei dicat,
 Magnus es ingenio, sim-
 plex & candidus, quid
 eum dicere putas, nisi,
 Iste quadam in re operâ
 meâ eget? Aut dic mihi,
 quodnam magni ingenii
 opus præstitit? Ecce tanto
 tempore familiaritate tua
 utitur, te differentem au-
 divit, recitantem audivit:
 estne

σου ἀκήκοε· κατέσταλται; ἐπέστραπται ἐφ' αὐτόν; ἤσθεται ἐν οἷς κακοῖς ἐστίν; ἀποβέβληκεν οἴσιν; ζητεῖ τὸν διδάζοντα; Ζητεῖ, Φησὶ 17
 Τὸν διδάζοντα πῶς δεῖ βιοῦν; οὐ, μαρβέ· ἀλλὰ, πῶς δεῖ φράζειν· τούτου γὰρ ἕνεκα καὶ σὲ θαυμάζει. Ἀκουσὼν αὐτοῦ, τίνα λέγει· οὗτος ὁ ἄνθρωπος πάνυ τεχνικώτατα γράφει, Δίωνος πολὺ κάλλιον. Ὅλον ἄλλο ἐστὶ· μή τι λέγει· 18
 Ὁ ἄνθρωπος αἰδήμων ἐστὶν οὗτος, πιστός ἐστιν, ἀτάραχος ἐστίν; Εἰ δὲ καὶ ἔλεγεν, εἶπον αὐτῷ· Ἐπειδὴ οὗτος πιστός ἐστιν, οὗτος ὁ πιστός τί ἐστὶ; Καί, εἰ μὴ εἶχεν εἰπεῖν, προσέθηκεν αὐτῷ, ὅτι, Πρῶτον μάθε τί λέγεις, εἰδὲ αὐτῷ λέγει.

Οὗτος οὖν κακῶς διακείμενος, καὶ χάσκων 19
 περὶ τοὺς ἐπαινέσοντας, καὶ ἀριθμῶν τοὺς ἀκούοντάς σου, θέλεις ἄλλους ὠφελεῖν; Σήμερον
 μου

estne factus modestior? an in se ipsum descendit? an sentit, quibus in malis sit? abiecitne arrogantiam? num querit doctorem? Querit, inquit. Eumne, qui doceat qua ratione vivendum sit? Non, stulte; sed, quomodo sit dicendum: hac enim gratia te quoque admiratur. Audi quid dicat: Iste homo artificiosissime scribit, multo elegantius Dio-

na. Tota res alia est. Num dicit, Homo hic verendus est, fidus est, imperturbatus est? Quod etsi diceret, ego ei responderem: Quoniam iste fidus est, dic mihi, quem dicis fidum hominem? Si diceret, se nescire; subijcerem, Prius discere, quid dicas; deinde dicito.

Ergo tam male adfectus, & laudatoribus inhians, & auditores tuos numerans, aliis

μου πολλῶν πλείονες ἤκουσαν. Ναί, πολλοί
 δοκοῦμεν ὅτι πεντακσίαι. Οὐδὲν λέγεις. Δὲς
 αὐτοὺς χιλίους. Δίῳνας, οὐδέποτε ἤκουσαν το-
 σῶτοι. Πόθεν αὐτό; Καὶ πομπῶς αἰσθάνον-
 ται λόγων. Τὸ καλὸν, κύριε, καὶ λίθον κινῆ-
 20 σαι δύναται. Ἴδου Φωναὶ Φιλοσόφου, Ἴδου διέ-
 θεσις ὠφελήσοντας ἀνθρώπους. Ἴδου ἀκηκῶς
 ἀνθρώπου λόγου, ἀνεγνώκως τὰ Σωκρατικά. ὡς
 Σωκρατικά, οὐχὶ δ' ὡς Λυσίου, καὶ Ἰσοκρά-
 τους. Πολλάκις ἐθαύμασα, τῆσι ποτε λόγοις.
 Οὐ· ἀλλὰ, Τίνι ποτὲ λόγοι. Τοῦτ' ἐκείνου τε-
 31 λειότερον. Μὴ γὰρ ἄλλως, αὐτὰ ἀνεγνώκατε,
 ἢ ὡς ᾠδαίρια; Ὡς εἰ γὰρ ἀνεγινώσκετε ὡς δεῖ,
 οὐκ ἂν πρὸς τούτοις ἐγίνεσθε, ἀλλ' ἐκεῖνο μάλ-
 λον ἐβλέπετε. Ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλιτος
 ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δ' οὐ· καὶ ἔστι,
 Ὡς ἐγὼ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος μηδενὶ προσέχειν τῶν
 ἐμῶν,

aliis prodesse vis? Hodie
 multo plures me audive-
 runt. Sane, multo: quin-
 genti, opinor, fuimus.
 Nihil dicis; dic, mille
 fuisse. Dionem numquam
 tot audiverunt. Cur istud?
 Etenim erudititas habent
 aures, valent iudicio.
 Pulcrum, domine, vel la-
 pidem movere queat. Ec-
 ce voces philosophi! ecce
 adfectionem ejus, qui pro-
 futurus sit hominibus! ec-
 ce hominem qui doctri-
 nam audierit, qui Socrati-
 ca scripta legerit ut Socra-

tica, non autem ut Lyfiæ
 & Isocratis! — „Sæpe sum
 „admiratus, quibus tandem
 „rationibus. Non: sed qua
 „ratione: hoc isto perfe-
 „ctius est.“ — Aliter ne
 vero legistis illa, quam vel-
 uti cantilenas? Sane, si
 ita legissetis ut decet, in
 istis rebus non hæreretis;
 sed illud potius spectare-
 tis: „Me quidem Anytus
 „& Melitus occidere pos-
 „sunt, lædere autem non
 „possunt.“ — itemque il-
 lud: — „Nam talis ego
 „semper sum, ut nihil mea-
 „rum

ἐμῶν, ἢ τῷ λόγῳ, ὅς ἂν μοι σκοπούμεναι βέλτιστος
 φαίνεται. Διὰ τοῦτο, τίς ἤκουσε Σωκράτους ποτὲ 23
 λέγοντος, ὅτι, Οἶδά τι καὶ διδάσκω; ἀλλὰ ἄλλον
 ἀλλαχοῦ ἐπεμπε. τοιγαροῦν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν
 ἀξιούντες φιλοσόφοις ὑπὲρ αὐτοῦ συσταθῆναι· καί-
 κεινος ἀπῆγε, καὶ συνίστανεν. Οὐ· ἀλλὰ προπέμ- 23
 σταν· ἔλεγεν, "Ακουσὸν μου σήμερον διαλεγόμενα
 ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Κρατῆτος; Τί σου ἀκούσω;
 ἐπιδείξαι μοι θέλεις, ὅτι κομψῶς συντιθεῖς τὰ
 ἐνέματα; συντιθεῖς, ἄνθρωπε· καὶ τί σοι ἀγαθόν
 ἐστίν; Ἀλλ' ἐπαίνετόν με. Τί λέγεις τὸ ἐπαί- 24
 νετόν; Εἰπέ μοι, Οὐαὶ· καί, Θαυμαστῶς. Ἴδου
 λέγω· εἰ δ' ἐστὶν ἐπαινος ἐκεῖνο, ὅτι ποτὲ λέ-
 γουσιν οἱ φιλόσοφοι τῇ τοῦ ἀγαθοῦ κατηγορίᾳ, τί
 σέ ἔχω ἐπαινέσαι; Εἰ ἀγαθόν ἐστὶ τὸ φράζειν ὀρ-
 θῶς, δίδαζόν με, καὶ ἐπαινέσω. Τί οὖν; ἀηδῶς 25
 δεῖ τῶν ταυμάτων ἀκούειν; Μὴ γένοιτο. ἐγὼ μὲν·
 οὐδὲ κιθαραδοῦ ἀηδῶς ἀκούω· μή τι οὖν τούτου

ἐν-

rum rerum curem præter
 rationem, quæ cogitanti
 mihi optima visa fuerit.
 Quapropter, quis umquam
 Socratem dicentem audi-
 vit, se scire aliquid ac do-
 cere? Immo alium alio
 mittebat. Itaque venie-
 bant ad eum petentes, ut
 ab eo philosophis commen-
 darentur; & ipse adduce-
 bat eos, & commendabat.
 Non: sed, dum eos comi-
 tabatur, dicebat, Audi me
 hodie in ædibus Quadrati
 differentem! Quid te au-

diam? Ostentare mihi vis
 quam belle verba constru-
 as? Belle construis: &
 quid ex eo boni conseque-
 ris? Lauda me vero, ho-
 mo. Quomodo vis lau-
 dem? Dic mihi, Papæ! &
 Præclare! Ecce dico. Si
 vero laus illud est quod
 philosophi in classe Boni
 ponunt, quid habeo in quo
 te laudem? Si recte loqui
 Bonum est, doce me, &
 laudabo. Quid ergo? Num
 aspernanda sunt hæc? Ab-
 sit. Ego ne citharædum
 qui-

- ἐνεκα κιθαρωδεῖν με δεῖ σπάντα; Ἀκουσὲν τί λέγει Σωκράτης· Οὐδὲ γὰρ αὖν πρέποι, ὦ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μεираκίῳ πλάττοντι λόγους, εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. Ὡσπερ μεираκίῳ, φησὶν.
- 26 Ἔστι γὰρ τῷ ὄντι κομψὸν τὸ τέχνηον, ἐκλέξαι ὀνομαστικά, καὶ ταῦτα συνθεῖναι, καὶ παρελθόντα εὐφυῶς ἀναγνώσκειν ἢ εἰπεῖν, καὶ μεταξὺ ἀναγιγνώσκοντα ἐπιφθεγγέσθαι, ὅτι, Τούτοις οὐ πολλοὶ δύνανται παρακολουθεῖν, μὰ τὴν ὑμετέραν σωτηρίαν.
- 27 Φιλόσοφος δ' ἐπ' ἀκρόασιν παρακαλεῖ; Οὐχὶ δ', ὡς ὁ ἥλιος ἄγει αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν, ἢ ἡ τροφή, οὕτω δὲ καὶ οὗτος ἄγει τοὺς ὠφεληθισομένους; Ποῖος ἰατρὸς παρακαλεῖ, ἵνα τις ὑπ' αὐτοῦ θεραπευθῇ; Καί τοι νῦν ἀκῶ, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ παρακαλοῦσιν ἐν Ῥώμῃ· πλήν ἐστ' ἐμοῦ
- 28 παρακαλῶντο. Παρακαλῶ σε ἐλθόντα ἀκῶσαι, ὅτι

quidem aspernot: num ergo me adstantem pulsare citharam oportet? Audi, quid Socrates dicat: „Neque enim decet, inquit, „iudices, hanc ætatem, „composita oratione more „adolescentuli venire in „iudicium.“ More adolescentuli, ait. Est enim elegans sane istud artificium, seligere verba, eaque componere, ac progressum in medium solerter recitare aut eloqui, atque inter recitandum subinde, adicere,

Haud, ita dii vos amabunt, ista multi possunt adsequi.

Num vero philosophus homines ad se audiendum invitat & orat? Annon, ut sol ipse ad sese adlicit homines, aut ut cibus & potus, sic etiam philosophus eos quibus profuturus est? Quis medicus rogat, ut aliquis se ab ipso curari sinat? Quamquam nunc audio Romæ medicos etiam rogare homines, & ad se vocare; at in eo tempore ipsi vocabantur.

„Rogo

ὅτι σοὶ κακῶς ἐστὶ, καὶ πάντων μᾶλλον ἐπιμελῆ
ἢ οὐ δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὅτι ἀγνοεῖς τὰ
ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ, καὶ κακοδαίμων εἶ καὶ δυσ-
τυχής. Κομψὴ παράκλησις. Καὶ μὴν, ἂν μὴ
ταῦτα ἐμποιῇ ὁ τοῦ φιλοσόφου λόγος, νεκρός ἐστι
καὶ αὐτός, καὶ ὁ λέγων. Ἐκώθε λέγειν ὁ Ροῦς 29
Φος· Εἰ εὐσχολεῖτε ἐπαινέσαι με, ἐγὼ δ' οὐδὲν
λέγω. Τριγάρουν οὕτως ἔλεγεν, ὥσθ' ἕκαστον
ἡμῶν καθήμενον αἰεσθαι, ὅτι τίς ποτε αὐτὸν δια-
βέβληκεν· οὕτως ἤπτετο τῶν γινομένων, οὕτω πρὸ
ὀφθαλμῶν ἐτίθει τὰ ἕκαστου κακὰ. Ἰατρειὸν 30
ἐστίν, ἄνδρες, τὸ τοῦ φιλοσόφου σχολεῖον· οὐ δεῖ
ἡσθύντας ἐξελθεῖν, ἀλλ' ἀλγύσαντας· ἔρχεσθ
γὰρ οὐχ ὑγιεῖς· ἀλλ' ὁ μὲν ὤμον ἐκβεβληκώς,
ὁ δ' ἀπόστημα ἔχων, ὁ δὲ σύριγγα ἔχων, ὁ δὲ
κεφαλαλγῶν. Εἴτ' ἐγὼ καθίσας ὑμῶν λέγω νοση- 31
μαίτια καὶ ἐπιφωνημάτια, ἵν' ὑμεῖς ἐπαινέσαντές
με

„Rogo te, ut venias, ut
que audias, male tibi esse;
te quidvis potius curare
quam id quod curandum
est; ignorare bona & ma-
la, infelicem & calamitosum
esse.“ — Lepida vero
invitatio! Enimvero nisi
philosophi sermo hoc effe-
cerit, mortuus est cum
ipse, tum is a quo habetur.
Solitus est dicere Rufus:
Si tantum habetis otii, ut
me laudetis, ego nihil di-
co. Itaque sic dicebat, ut
quisque nostrum, qui ad-
sedebamus, putaret, se

ab aliquo apud eum fuisse
accusatum: sic veluti acu
tangebatur ea quae fiebant;
sic mala cuiusque ponebat
ob oculos. Schola phi-
losophi: taberna medica
est: non inde exeuendum
est cum lætitia, sed cum
dolore: neque enim, san-
t acceditis; sed alius hume-
ro luxato, alius apostema-
te laborans, alius fistulam
habet, alii caput dolet.
Ego vero sedens senten-
tiolas vobis & epiphone-
mata dicam, ut me lau-
dantes exeat, alius, hu-

- με ἐξέλθῃτε, ὁ μὲν τὸν ὤμον ἐκφέρων αἰὸν εἰσῆ-
 γέγκεκ, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν ὡσαύτως ἔχουσιν, ὁ δὲ
 32 τὴν σύριγγα, ὁ δὲ τὰ ἀπόστημα; Εἴτα τούτου ἕνεκα
 ἀποδημήσουσιν ἄνθρωποι νεώτεροι; καὶ τοὺς γονεῖς
 τοὺς αὐτῶν ἀπολείπουσι, καὶ τοὺς φίλους, καὶ
 3 τοὺς συγγεγεῖς, καὶ τὸ κτησείδιον, ἵνα σοι Οὐαῖ
 φῶσιν, ἐπιφωνημάτια λέγοντι; Τοῦτο Σακράτης
 ἐποίει; τοῦτο Ζήνων; τοῦτο Κλεάνθης;
 33 Τί σῦς, οὐκ ἔστιν ὁ προτρεπτικὸς χαρακτήρ;
 Τίς γὰρ οὐ λέγει; ὡς ὁ ἐλεγκτικὸς, ὡς ὁ διδασκα-
 3 λικός. τίς οὖν πώποτε τέταρτον εἶπε μετὰ τούτων,
 34 τὸν ἐπιδεικτικόν; Τίς γὰρ ἔστιν ὁ προτρεπτικός;
 δύνασθαι καὶ ἐνὶ καὶ πολλοῖς δεῖξαι τὴν μάχην ἐν
 ᾗ κυλίωνται· καὶ ὅτι μᾶλλον πάντων φροντίζου-
 σιν ἢ ὅν θέλουσι. Θέλουσι μὲν γὰρ τὰ πρὸς εὖ-
 3 δαιμονίαν φέροντα, ἀλλὰ χροῦ δ' αὐτὰ ζητοῦσι.
 35 Τοῦτο ἵνα γένηται, δεῖ τεθῆναι χίλια βάθρα,
 καὶ

merum sic adflictum refe-
 xens, qualem adtulerat;
 alius caput eodem modo
 adfectum; alius fistulam
 suam, alius apostema! Ita-
 ne adolescentes propter
 ista peregrinarentur? eo-
 ne parentes suos relinque-
 rent, & amicos, & cognat-
 os, & uirum familiarem,
 ut tibi epiphonemata ja-
 stanti, Vah, & Ohe, ad-
 clament? Idne Socrates
 faciebat? idne Zenon?
 idne Cleanthes?

Quid ergo? Non est di-
 cendi genus hortatorium?

Quis negat? Æque, atque
 illud quo coarguimus, quo
 docemus. Quis vero um-
 quam, præter hæc quar-
 tum esse, dixit, ostentato-
 rium? Quodnam enim est
 hortandi genus? Posse &
 singulis & multis incon-
 stantiam & pugnam osten-
 dere, in qua volutantur;
 eisque demonstrare, quid-
 vis potius eos curare quam
 ea quæ volunt. Volunt
 enim ea quæ ad felicitatem
 faciunt, sed quærunt alibi.
 Hoc ut fiat, mille subsellia
 collocari oportet, & ad-
 vocare

καὶ παρακληθῆναι τοὺς ἀκουσομένους, καὶ σὲ ἐν
 κομφῶ στολίῳ ἢ τριβωνίῳ ἀναβάντα ἐπὶ πούλ-
 βινον, διαγράφειν πῶς Ἀχιλλεὺς ἀπέθανε. Παύ-
 σασθε, τοὺς Θεοὺς ὑμῖν, καλὰ ὀνόματα καὶ
 πράγματα κατασχύνοντες, ὅσόν ἐφ' ἑαυτοῖς.
 Οὐδὲν ἂν προτρεπτικώτερον, ἢ ὅταν ὁ λέγων ἐμὲ 36
 φαίνη τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι χρεῖαν αὐτῶν ἔχει. Ἡ 37
 εἰπέ μοι, τίς, ἀκούων ἀναγινώσκοντός σου ἢ δια-
 λεγομένου, περὶ αὐτοῦ ἠγωνίασεν, ἢ ἐπεστράφη
 εἰς αὐτόν; ἢ ἐξελθὼν εἶπεν, ὅτι καλῶς μου
 ἤψατο ὁ φιλόσοφος; οὐκέτι δεῖ ταῦτα ποιεῖν.
 Οὐχὶ δ', ἂν λίαν εὐδοκιμῇς, λέγει πρὸς τινά, 38
 κομφῶς ἔφρασε τὰ περὶ τὸν Ξέρξην· ἄλλος, οὐ·
 ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Πύλαις μάχην. τοῦτό ἐστιν ἀκρό-
 ασις φιλοσόφου;

Ηh 2 ΚΕΦ.

vocare auditores, & te
 eleganti veste aut palliolo,
 conscenso pulpito, in pul-
 vino sedentem, describere
 quemadmodum occubuerit
 Achilles. Desinite, quæ-
 so per Deos, pulcra ver-
 ba & res deformare, quan-
 tum in vobis est. Nihil
 magis ad hortandum scili-
 cet facit, quam cum is,
 qui dicit, auditoribus si-
 gnificat, sibi illis opus
 esse! Dic mihi, quis, te
 recitantem aut differentem
 audiens, de se ipso sit so-
 licitus? quis in sese de-
 scenderit? quis egressus
 dixerit, Pulcre me tetigit
 philosophus; posthac ista
 facienda non sunt. Non-
 ne verò, si vel maxime
 probatus fueris, dicit ad
 aliquem, Eleganter disse-
 ruit ista de Xerxe: Alius,
 Non; sed de pugna ad
 Thermopylas. Hæccine est
 auscultatio philosophi?

Κ Ε Φ. κδ.

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν Προσπάσχειν τοῖς Οὐκ ἐφ'
ἡμῖν.

Τὸ ἄλλου παρὰ Φύσιν, σοὶ κακὸν μὴ γενέ-
σθω. οὐ γὰρ συνταπεινοῦσθαι πέφυκας, οὐδὲ
2 συνατυχεῖν, ἀλλὰ συνευτυχεῖν. Ἄν δέ τις
ἀτυχῇ, μέμνησο ὅτι παρ' αὐτὸν ἀτυχεῖ. Ὁ
γὰρ Θεὸς πάντας ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ εὖδαι-
3 μοεῖν, ἐπὶ τὸ εὐσταθεῖν ἐποίησε. πρὸς τοῦτο
ἀφορμὰς ἔδωκε· τὰ μὲν, ἴδια δούς ἐκάστω,
τὰ δ', ἀλλότρια· τὰ μὲν κωλυτὰ καὶ ἀναγ-
καστὰ καὶ ἀφαίρετα, οὐκ ἴδια· τὰ δὲ ἀκώ-
λυτα, ἴδια· τὴν δ' οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ
τοῦ κακοῦ, ὥσπερ ἦν ἄξιον τὸν κηδόμενον
ἡμῶν καὶ πατρικῶς προϊστάμενον, ἐν τοῖς ἰδίῃς.
Ἄλλ'

C A P. XXIV.

*Non debere nos earum rerum Desiderio teneri, quæ
in Nostra potestae non sunt.*

Quod alter contra natu-
ram facit aut patitur, tibi
malum ne esto: neque
enim tu natus es, ut una
deprimaris cum altero, &
calamitosus sis; sed, ut
una sis fortunatus. Si quis
vero calamitosus est, me-
mento suâ culpâ esse cala-
mitosum. Deus enim om-
nes homines ad felicita-
tem, ad constantiam con-

didit. Ad hoc subsidia eis
dedit; quandoquidem alia
cuique propria dedit, alia
vero aliena: nempe ea,
quæ prohiberi & cogi &
adimi possunt, non pro-
pria; quæ vero prohiberi,
nequeunt, propria: natu-
ram vero Boni & Mali, sic-
ut dignum fuit eo qui nos
curaret, patriæque sollicitu-
dine tueretur, in propriis
collo-

Ἀλλ' ἀποκεχώρηκας τοῦ δαίμονος, καὶ ὀδυνᾷται. 4
 Διὰ τί γὰρ τὰ ἀλλότρια ἴδια ἠγήσατο; διὰ
 τί, ὅτε σε βλέπων ἔχαιρεν, οὐκ ἐπελογίζετο,
 ὅτι θνητὸς εἶ, ἀποδημητικὸς εἶ; Τοιγαροῦν τί-
 νει δίκας τῆς αὐτοῦ μαρτίας. Σὺ δ' ἀντὶ τίνος, 5
 ἐπὶ τί κλᾷς σεαυτόν; Ἡ εὐδὲ σὺ ταῦτα ἐμε-
 λήθησας; ἀλλ', ὥς τὰ γύναια τὰ οὐδενὸς ἀξία,
 πᾶσιν οἷς ἔχαιρες, ὥς αἰεὶ συνεσόμενος συνῆς,
 τοῖς τόποις, τοῖς ἀνθρώποις, ταῖς διατριβαῖς;
 καὶ νῦν κλαῖων ἐκάθισας, ὅτι μὴ τοὺς αὐτοὺς
 βλέπεις καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις διατρίβεις.
 τούτου γὰρ ἀξίος εἶ, ἵνα καὶ τῶν πορᾶκων καὶ 6
 κορωνῶν ἀθλιώτερος ᾖς, οἷς ἔξεστιν ἵπτασθαι
 ὅπου θέλουσιν, καὶ μετοικεδομεῖν τὰς νεοσσίας,
 καὶ τὰ πελάγη διαπερᾶν, μὴ στένουσι, μηδὲ
 ποθοῦσι τὰ πρῶτα. Naί· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἄλλο- 7
 γα εἶναι πάσχει αὐτά. Ἡμῶν οὖν ὁ λόγος

Hh, 3

ἐπὶ

collocavit. „At ab illo
 discessi, ideoque dolet.“
 Cur autem aliena sua esse
 duxit? cur, conspectu tuo
 delectatus, te mortalem
 esse, peregrinari te posse,
 non cogitavit? Idcirco
 poenas dat suæ stultitiæ.
 Tu vero qua de causâ, aut
 cui bono te ipsum deplo-
 ras? An ne tu quidem ista
 meditatus es? sed, ut mu-
 lierculæ nullius pretii,
 omnibus quibus delectaba-
 ris, ita fruitus es, quasi
 semper iisdem fruiturus,

locis, hominibus, conver-
 sationibus? Et nunc plo-
 rans sedes, quod eosdem
 non cernas, nec iisdem in
 locis verseris. Nempe hoc
 tu meritus es, ut corvis
 etiam atque cornicibus es-
 ses miserior, quibus, quo-
 cumque libuerit, volare li-
 cet, nidosque suos trans-
 ferre, & mare transmittē-
 re, nec gementibus, nec
 priora desiderantibus. At-
 qui, ais, idcirco istis hoc
 accidit, quoniam rationis
 sunt expertes. Nobis igitur

ἐπὶ ἀτυχίᾳ καὶ κακοδαιμονίᾳ δέδοται ὑπὸ τῶν
 Θεῶν, ἵν' αἰθλίῃ, ἵνα πενθοῦντες διατελῶμεν;
 8 Ἡ πάντες ἕστωσαν αἰθάνατοι, καὶ μηδεὶς ἀπο-
 δημείτω· μηδ' ἡμεῖς περὶ ἀποδημῶμεν, ἀλλὰ
 μένωμεν ὡς τὰ φυτὰ προσεῖριζόμενοι· ἂν δέ τις
 ἀποδημήσῃ τῶν συνήθων, καθήμενοι κλαίωμεν·
 καὶ πάλιν, ἂν ἔλθῃ, ὀρχώμεθα, καὶ κροτῶ-
 μεν, ὡς τὰ παῖδια;

9 Οὐκ ἀπογαλακτίσομεν ἤδη ποθ' ἑαυτούς,
 καὶ μεμνησόμεθα ὧν ἠκούσαμεν παρὰ τῶν φι-
 10 λосоφῶν; εἰ γὰρ μὴ ὡς ἐπαυιδῶν αὐτῶν ἠκούομεν,
 ὅτι ὁ κόσμος αὗτος μία πόλις ἐστὶ, καὶ ἡ οὐσία
 ἐξ ἧς δεδημιούργηται μία καὶ ἀνάγκη περιο-
 δόν τινα εἶναι, καὶ παραχώρησιν ἄλλων ἄλλοις;
 καὶ τὰ μὲν διαλύεσθαι, τὰ δ' ἐπιγίνεσθαι, τὰ
 11 μὲν μένειν ἐν τῷ αὐτῷ, τὰ δὲ κινεῖσθαι. πάντας
 δὲ

tur ratio ad calamitatem &
 infelicitatem data est a diis;
 ut in miseria & luctu æta-
 tem exigeremus? Aut om-
 nes immortales esse debe-
 bunt, neque quisquam per-
 egre abire dehebit, nec
 nos uspiam proficiscemur;
 sed stirpium instar radici-
 bus adfixi manebimus? si
 quis vero familiarium dis-
 cesserit, sedebimus plo-
 rantes; ac vicissim, cum
 redierit, exultabimus &
 plaudemus, quemadmodum
 pueri?

Annō tandem hoc re-
 linquamus, & quæ ex
 philosophis audierimus re-
 cordabimur? nisi forte sic
 eos, tamquam incantato-
 res, audivimus differentes:
 „Mundum hunc unam esse
 „urbem; unamque esse,
 „qua ille constet substan-
 „tiam; ac necesse esse, ut
 „sit circuitus quidam, ut
 „alia aliis cedant, hæc dis-
 „solvantur, illa suborian-
 „tur, hæc suum statum te-
 „neant, illa vero movean-
 „tur: esse autem omnia
 „ami-

δὲ φίλων μεστὰ, πρῶτον μὲν Θεῶν, εἶτα καὶ
 ἀνθρώπων, φύσει πρὸς ἀλλήλους ὠκειωμένων·
 καὶ δεῖ τοὺς μὲν παρεῖναι ἀλλήλοις, τοὺς δ'
 ἀπαλλάττεσθαι, τοῖς μὲν συνοῦσι χαίροντας,
 τοῖς δ' ἀπαλλαττομένοις μὴ ἀχθομένους, ὁ δ' 12
 ἄνθρωπος, πρὸς τῷ φύσει μεγαλόφρων εἶναι
 καὶ πάντων τῶν ἀπροαιρέτων καταφρονητικός,
 ἔτι κακείνο ἔσχηκε, τὸ μὴ ἐρριζῶσθαι, μηδὲ
 προσπεφυκέναι τῇ γῇ, ἀλλὰ ἄλλοτ' ἐπ' ἄλ-
 λους ἵεσθαι τόπους, ποτὲ μὲν χρειῶν τινῶν
 ἐπειγουσῶν, ποτὲ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς θεᾶς
 ἕνεκα.

Καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ τὸ συμβᾶν τοιοῦτόν τι ἦν· 13

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστρα, καὶ νόστον
 ἔγνων·

καὶ ἔτι πρὸςθεν τῷ Ἡρακλεῖ, περιελθεῖν τὴν
 οἰκουμένην ὅλην,

Hh 4

Ἀνθρώ-

„amicorum plena, primum
 „Deorum, deinde homi-
 „nūm, quos natura inter
 „se se conciliarit; quorum
 „alios una vivere, alios
 „discedere oporteat, sic ut
 „præsentibus gaudeant, di-
 „gressis non doleant: ho-
 „minem autem, præter-
 „quam quod ad animi ma-
 „gnitudinem natus sit, &
 „ad contemnenda omnia
 „quæ in ipsius arbitrio non
 „sunt, etiam hoc habere,
 „ut non radicibus adhæ-

„rescat in terra, sed alias
 „in alia loca migrare pos-
 „sit, nunc postulante ali-
 „qua necessitate, nunc et-
 „iam solummodo spectandi
 „gratia.“

Id quidem olim & Ulyssi
 accidit;

qui mores hominum mal-
 torum vidit, & urbes:

&, ante hunc, Herculi,
 qui totum terrarum orbem
 pervagatus,

Homi-

Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντα·

καὶ τὴν μὲν ἐκβάλλοντα καὶ καθαίροντα, τὴν
 14 δ' ἀντεισάγοντα. καὶ τοὶ πόσους οἷε φίλους
 ἔσχεν ἐν Θήβαις; πόσους ἐν Ἀργεῖ, πόσους ἐν
 Ἀθήναις; πόσους δὲ περιερχόμενος ἐκτῆσατο;
 ὥς γε καὶ ἐγάμει, ὅπου καιρὸς ἐφάνη αὐτῷ, καὶ
 ἐπαιδοποιεῖτο, καὶ τοὺς παῖδας ἀπέλιπεν, οὐ στέ-
 15 νων, οὐδὲ ποθῶν, οὐδ' ὥς ὀρφανούς ἀφίεις. ἦδεν
 γὰρ ὅτι οὐδεὶς ἐστὶ ἄνθρωπος ὀρφανός, ἀλλὰ
 πάντων αἰεὶ καὶ διηνεκῶς ὁ πατήρ ἐστίν ὁ κηδύ-
 16 μενος. οὐ γὰρ μέχρι λόγου ἠκηκόει, ὅτι πα-
 τὴρ ἐστίν ὁ Ζεὺς τῶν ἀνθρώπων, ὥς γε καὶ
 αὐτοῦ πατέρα ᾤετο αὐτόν, καὶ ἐκάλει, καὶ
 πρὸς ἐκείνου ἀφορῶν ἐπραττεν ἅ' ἐπραττε. τοι-
 γάρτοι πανταχοῦ ἐξῆν αὐτῷ διάγειν εὐδαιμόνως.
 17 Οὐδέποτε δ' ἐστὶν οἷόν τ' εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν
 εὐδαι-

*Hominum fasque nefas-
 que inspexit;*

ut & hoc ejiceret ac re-
 purgaret, & illud restitue-
 ret: quamquam quot eum
 amicos habuisse putas The-
 bis? quot Argis? quot
 Athenis? quot in istis pe-
 regrinationibus parasse?
 quippe qui uxorem etiam
 duxerit, ubi ipsi commo-
 dum videretur, & liberos
 procreavit, eosque dese-
 ruert, non gemens, non
 desiderans, neque ut or-

phanos relinquens: norat
 enim, mortalium nemi-
 nem orphanum esse; sed
 esse patrem, qui continen-
 ter omnes curet. Neque
 enim verbo tenuis tantum
 audierat, Jovem patrem
 esse hominum; sed etiam
 suum patrem & putavit
 eum, & adpellavit, eum-
 que respiciens res, quas
 suscepit, gessit omnes.
 Unde factum, ut ubique
 beate illi vivere liceret.
 Numquam autem fieri pot-
 est, ut felicitas, & rerum
 absen-

εὐδαιμονίαν καὶ πόθον τῶν οὐ παρόντων. τὸ γὰρ
 εὐδαιμονεῦν ἀπέχειν δεῖ πάντα ἃ θέλει, πε-
 πληρωμένῳ τινὶ εἰκέναι· οὐ δίψος δεῖ προσεῖναι
 αὐτῷ, οὐ λιμόν. Ἀλλ' Ὀδυσσεὺς ἐπεπρόνθει 18
 πρὸς τὴν γυναῖκα· καὶ ἔκλαιεν ἐπὶ πέτραις κα-
 θεζόμενος. Σὺ δ' Ὀμήρῳ πάντα προσέχεις, καὶ
 τοῖς μύθοις αὐτοῦ; Ἡ, εἰ ταῖς ἀληθείαις
 ἔκλαιε, τί ἄλλο ἢ ἐδυστύχει; Τίς δὲ καλὸς τε
 καὶ ἀγαθὸς δυστύχει; Τῷ ὄντι κακῶς διοι- 19
 κεῖται τὰ ὅλα, εἰ μὴ ἐπιμελεῖται ὁ Ζεὺς τῶν
 ἑαυτοῦ πολιτῶν, ἵν' ὥσιν ὅμοιοι αὐτῷ εὐδαι-
 μονες. Ἀλλὰ ταῦτα οὐ θεμιτὰ, οὐδ' ὀσίων,
 ἐνθυμηθῆναι. Ἀλλ' Ὀδυσσεὺς, εἰ μὲν ἔκλαε 20
 καὶ ᾠδύρετο, οὐκ ἦν ἀγαθός. Τίς γὰρ ἀγαθός
 ἐστίν, οὐκ εἰδὼς ὅς ἐστι; τίς δ' οἶδε τοῦτο, ἐπι-
 λελησμένος ὅτι φθαρτὰ τὰ γενόμενα, καὶ ἀν-
 θρώπων ἀνθρώπων συνεῖναι οὐ δυνατόν αἰεῖ; Τὸ 21

H h 5

οὐκ

absentium desiderium, eo-
 dem in loco convenient.
 Quem enim beatum esse
 intelligimus, is habeat
 oportet omnia quæ vult;
 similis esse debet repletus;
 abesse oportet sitim, abesse
 famem. At Ulysses (in-
 quis) adficiebatur uxoris
 desiderio, & in rupe se-
 dens plorabat. Tu vero
 Homerum in omnibus au-
 dis, atque etiam in fabulis
 ejus? Ceterum, si vere
 ploravit Ulysses, quid ali-
 ud, nisi miser fuit? Quis
 autem vir bonus probusque

miser est? Omnino male
 gubernatur universum, si
 cives suos non curat Jupi-
 ter, ut, quemadmodum &
 ipse, beati sint. Atqui ista
 vel cogitare nefas est.
 Ulysses autem, si quidem
 ploravit & lamentatus est,
 vir bonus non fuit. Quis
 enim bonus est, qui se ip-
 sum ignorat? quis vero se
 ipsum novit, qui oblitus
 est, quidquid ortum fuerit,
 id caducum esse; neque
 posse fieri, ut homo ab
 homine numquam divella-
 tur? Atqui ea cupere,
 quæ

οὐκ τῶν μὴ δυνατῶν ἐφίεσθαι, ἀνδραποδῶδες
καὶ ἡλίθιον· ξένου, θεομαχούντος, ὡς μόνον οἶόν
τε, τοῖς δόγμασι τοῖς ἑαυτοῦ.

22 Ἀλλ' ἡ μήτηρ μου στένει, μὴ ὁρῶσά με.

Διὰ τί γὰρ οὐκ ἔμαθε τούτους τοὺς λόγους;
καὶ οὐ τοῦτό φημι, ὅτι οὐκ ἐπιμελητέον τοῦ μὴ
οἰμῶζειν αὐτήν· ἀλλ', ὅτι οὐ δεῖ θέλειν τὰ ἀλ-

23 λότρια ἐξ ἅπαντος. Λύπη δ' ἡ ἄλλου ἀλλότριόν
ἐστίν· ἡ δ' ἐμὴ, ἐμὴν. Ἐγὼ οὖν τὸ μὲν ἐμὸν
παύσω ἐξ ἅπαντος· ἐπ' ἐμοί γάρ ἐστι· τὸ δ'
ἀλλότριον πειράσομαι κατὰ δύναμιν, ἐξ ἅπαν-

24 τος δ' οὐ πειράσομαι. εἰ δὲ μὴ, θεομαχήσω,
ἀντιθήσω πρὸς τὸν Δία, ἀντιδιατάξομαι αὐτῷ
πρὸς τὰ ὅλα· καὶ τὰ πύχιστα τῆς θεομαχίας
ταύτης καὶ ἀπειθείας οὐ μόνον παῖδες παίδων
ἐκτίσουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐγὼ, μεθ' ἡμέραν
τε,

quæ fieri nequeunt, fervile
est, stultum est; est hospi-
tis in hoc mundo, (qui
(quâ unâ re potest) suis
decretis cum Deo bellum
gerit.

„At mater mea, cum me
non videt, gemit.“ Cur
enim rationes has non di-
didit? Neque verò hoc
dico, non curandum esse,
quo minus illa ploret; sed
non sine exceptione expe-
tenda esse aliena. Alte-
rius vero dolor, alienus
est; meus in mea est po-

testate. Ego ergo, quod
meum est, quovis modo
sedabo, quoniam in mea
potestate est; alienum ve-
rò pro virili sedare cona-
bor, sed non obstinate
quovis modo sedatum vo-
lucro. Alioqui cum diis
pugnaverò, adversabor Jo-
vi, memet ei in universi-
tatis administratione oppo-
suerò; atque istius belli
adversus deos, & inobe-
dientiæ, non modo filio-
rum filii pœnas dabunt,
sed & ego ipse, interdium
& noctu, præ insomniis
exi-

τε, καὶ νυκτός, διὰ τῶν ἐνυπνίων ἐκπηδῶν, τὰ-
 ρασσόμενος, πρὸς πᾶσαν ἀπαγγελίαν τρέμων, ἐξ
 ἐπιστολῶν ἀλλοτρίων ἡρτημένην ἔχων τὴν ἐμαυ-
 τοῦ ἀπάθειαν. Ἀπὸ Ῥώμης τις ἦκει. Μόνον μὴ 25
 τι κακόν. Τί δὲ κακόν ἐκεῖ σοι συμβῆναι δύνα-
 ται, ὅπου μὴ εἶ; Ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος. Μόνον
 μὴ τι κακόν. Οὕτω σοι πᾶς τόπος δύναται
 δυστυχίας εἶναι αἴτιος. Οὐχ ἱκανόν, ἐκεῖ σὲ 26
 αἰτυχεῖν ὅπου αὐτός εἶ, ἀλλὰ καὶ πέραν Θα-
 λάσσης, καὶ διὰ γραμμάτων; Οὕτως ἀσφα-
 λῶς σοι τὰ πράγματα ἔχει; Τί οὖν, ἂν ἀπο- 27
 θάνωσιν οἱ ἐκεῖ φίλοι; Τί γὰρ ἂν ἄλλο, ἢ οἱ
 θνητοὶ ἀπέθανον; Ἡ πῶς ἅμα μὲν γηράσαι
 θέλεις, ἅμα δὲ μηδενὸς τῶν στεργομένων μὴ
 ἰδεῖν θάνατον; οὐκ οἶσθ' ὅτι ἐν τῷ μακρῷ 28
 χρόνῳ πολλὰ καὶ ποικίλα ἀποβαίνειν ἀνάγκη;
 τοῦ μὲν πυρετὸν γενέσθαι κρείττονα, τοῦ δὲ
 ληστήν, τοῦ δὲ τύραννον; Τοιοῦτο γὰρ τὸ πε- 29
 ριέχον,

exsiliens, turbatus, ad
 quemvis nuncium tremens,
 ex alienis literis suspen-
 sa tranquillitate mea. — „Ro-
 mā venit aliquis. Modo
 ne quid mali!“ — Quid
 yero illic mali tibi accidere
 potuit, ubi tu non es? —
 „E Gracia. Modo ne quid
 mali!“ — Sic quivis locus
 calamitatis causa tibi esse
 potest. Non satis est, eo
 te in loco esse miserum,
 in quo es; nisi etiam
 trans mare, & per liti-
 ras, sis calamitosus? Ad-

co res tuæ in tuto sunt? —
 „Quid igitur? Si amici,
 qui illic sunt, mortui fue-
 rint?“ — Quid aliud,
 nisi quod mortui fuerint
 mortales? Aut quo pacto
 simul expetis senectutem;
 simul nullius eorum, quos
 diligis, mortem vis vide-
 re? An nescis, longo vi-
 tæ tempore necesse esse
 multa atque varia acci-
 dere? hunc succumbere
 feбри, illum latroni, alium
 tyranno? Talis enim aër
 nos ambiens, tales homi-

ρίεχον, τοιοῦτοι οἱ συνόντες, ψύχη, καὶ καύματα, καὶ τροφαὶ ἀσύμμετροι, καὶ ὁδοιπορίαι, καὶ πλοῦς, καὶ ἄνεμοι, καὶ περιστάσεις ποικίλαι, τὸν μὲν ἀπώλεσαν, τὸν δ' ἐξώρισαν, τὸν δ' εἰς πρεσβείαν, ἄλλον δ' εἰς στρατείαν ἐνέβαλον.
 30 Κάθητο τοίνυν, πρὸς πάντα ταῦτα ἐπτοημένος, στενθῶν, αἰτυχῶν, δυστυχῶν, ἐξ ἑτέρου ἡττημένος, καὶ τούτου οὐχ ἑνός· ἢ δυοῖν, ἀλλὰ μυρίων ἐπὶ μυρίοις.

31 Ταῦτα ἤκουες παρὰ τοῖς φιλοσόφοις; ταῦτ' ἐμάχθαιες; οὐκ οἶσθ', ὅτι στρατεία τὸ χρήμα ἐστί; τὸν μὲν δεῖ φυλάττειν, τὸν δὲ κατασκευάζοντα ἐξιέναι, τὸν δὲ καὶ πολεμίζοντα; οὐχ οἷόν τ' εἶναι πάντας ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδ' ἄμεινον. Σὺ δ', ἀφείς ἐκτελεῖν τὰ προστάγματα τοῦ στρατηγοῦ, ἐγκαλεῖς ὅταν τί σοι προταχθῇ τραχύτερον· καὶ οὐ παρακολουθεῖς, οἷον ἀποφαίνεις (ὅσον ἐπὶ σοὶ) τὸ στράτευμα· ὅτι,
 32 ἂν

nes quibuscum vivimus, frigora, & æstus, & victus ratio minus apta, & itinera, & navigationes, & venti, & varii casus, alium perdunt, alium extorrem agunt; alium legationem obire, alium militare cogunt. Sede ergo, ad hæc omnia adtonitus, lugens, impos voti, calamitosus, aliunde pendens, neque ex uno atque altero, sed ex infinitis.

Istane audisti e philosophis? ista didicisti? Anne scis, militiæ similem esse rem: alium oportet in præsidio manere; alium, speculatum abire; alium, pugnatum. Fieri nequit, ut eodem in loco sint omnes; neque etiam expedit. Tu vero, omissis imperatoris mandatis, quereris, tibi aliquid durius mandatum esse; neque animadvertis, qualem facias (quantum quidem in te est) exercitum?

ἂν σε πάντες μιμήσωνται, οὐ τάφρον θαλάψει.
 τις, οὐ χάρακα περιβαλεῖ, οὐκ ἀγρυπνήσει, οὐ
 κινδυνεύσει, ἀλλὰ ἄχρηστος δόξει στρατεύεσθαι.
 Πάλιν ἐν πλοίῳ, ναύτης ἂν πλήης, μίαν χώ- 33
 ραν κάτεχε, καὶ ταύτην προσλιπάρε· ἂν δ'
 ἐπὶ τὸν ἱστὸν ἀναβῇ· δέη, μὴ θέλε· ἂν εἰς
 τὴν πρῶραν διαδραμεῖν, μὴ θέλε· καὶ τίς ἀνέ-
 ζεταί σου κυβερνήτης; οὐχὶ δ' ὥς σκεῦος ἄχρη-
 στον ἐκβαλεῖ, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐμπόδιον καὶ κα-
 κὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων ναυτῶν; Οὕτω δὲ 34
 καὶ ἐνθάδε· στρατεία τίς ἐστὶν ὁ βίος ἐκά-
 στου, καὶ αὕτη μακρὰ καὶ ποικίλη. τηρεῖν σε
 δεῖ τὸ τοῦ στρατιώτου, καὶ πρὸς νεῦμα τοῦ
 στρατηγοῦ πράσσειν ἕκαστος· εἰ οἷόν τε, μαντευό- 35
 μενος αὖ θέλει. οὐδὲ γὰρ ὁμοῖος ἐκεῖνος ὁ στρατη-
 γός καὶ οὗτος, οὔτε κατὰ τὴν ἰσχὺν, οὔτε κατὰ
 τὴν τοῦ ἡθους ὑπεροχήν. τέταρτον ἐν πολλῇ 36
 ἡγεμο-

tum? nam si te quidem
 omnes imitentur, non fos-
 sam quisquam fodiet, non
 vallum muniet, non ex-
 cubabit, non pugnabit;
 sed inutilis militare videbi-
 tur. Rursus in navī, nau-
 ta si mare trajicis, unum
 locum tene, in eoque per-
 mane: si vero malus con-
 scendendus erit, recusa;
 si in proram currendum,
 noli: quis te gubernator
 feret, ac non potius tam-
 quam inutile vas ejiciet,
 qui nihil aliud sis, nisi

impedimentum & malum
 exemplum cæteris nautis?
 Ita & hic res sese habet:
 militia quædam est vita cu-
 jusque, & quidem longa
 & varia militia. Tuen-
 dum tibi est militis mu-
 nus; &, quidquid impera-
 tor jussit, ad nutum ejus
 exsequendum; &, si fieri
 queat, divinandum etiam
 quid velit. Neque enim
 ille dux & hic similes in-
 ter sese sunt, neque viri-
 bus, neque præstantia mo-
 rum. In amplo constitu-
 tus

ἡγεμονία, καὶ οὐκ ἐν ταπεινῇ τινι χώρᾳ· ἀλλ' αἰεὶ βουλευτῆς. οὐκ οἶσθ', ὅτι τὸν τοιοῦτον ὀλίγα μὲν δεῖ οἰκονομεῖν, τὰ πολλὰ δ' ἀποδιδμεῖν, ἄρχοντα, ἢ ἀρχόμενον, ἢ ὑπηρετοῦντά τινι ἀρχῇ, ἢ στρατευόμενον, ἢ δικάζοντα; Εἰτά μοι θέλεις, ὡς φυτὸν, προσηρητῆσθαι ταῖς αὐτοῖς τόποις, καὶ προσεῖριζώσθαι; Ἴδὺ γάρ ἐστι.

37 Τίς οὐ φησιν; ἀλλὰ καὶ ζωμὸς ἡδύς ἐστι, καὶ γυνὴ καλὴ ἡδύ ἐστι. Τί ἄλλο λέγουσιν οἱ τέλεις ποιοῦμενοι τὴν ἡδονήν;

38 Οὐκ αἰσθάνη τίκων ἀνθρώπων φωνὴν ἀφῆκας; ὅτι Ἐπικουρείων καὶ κιναιδῶν; εἴτα τὰ ἐκείνων ἔργα πράσσων, καὶ τὰ δόγματα ἔχων, τοὺς λόγους ἡμῖν λέγεις τοὺς Ζήνωνος καὶ Σωκράτους; οὐκ ἀπορρίψεις ὡς μακροτάτω τὰ ἀλλότρια οἷς κοσμῇ, μηδὲν σοι προσήκουσιν;

39 Ἢ τί ἄλλο θέλουσιν ἐκεῖνοι, ἢ καθεύδειν ἀπαρᾶ ποδίστως

tus es imperio, atque haud in humili loco; sed perpetuus es Senator. An ignoras, tall parum curandam esse rem familiarem, sed crebro peregrinandum, vel imperando vel parendo, vel magistratui alicui inserviando, vel militando, vel jus dicendo? Nihilominus tu mihi vis, plantæ ad instar, iisdem hæcere in locis, ac quasi radices agere? Suave est enim. Quis negat? sed & pulmentum suave est, &

formosa mulier suavis est. Quid aliud ii dicunt, qui finem esse Voluptatem dicunt?

Non animadvertis, quorum hominum vocem protuleris? Epicureorum & cinædorum? quorum mores cum sequaris, & instituta teneas, Zenonis & Socratis sermones nobis refers? nonne quam longissime rejicies aliena quibus ornaris, nihil ad te adtinentibus? Nam quid aliud illi volunt, nisi citra impe-

ποδίστως καὶ ἀναναγκάστως· καὶ ἀναστάντες
 ἐφ' ἡσυχίας· χασμήσασθαι, καὶ τὸ πρόσωπον
 ἀποπλύναι, εἴτα γράψαι καὶ ἀναγνῶναι αὐ-
 θέλουσιν· εἴτα φλυαρῆσαι τί ποτ', ἐπαινού-
 μενοι ὑπὸ τῶν φίλων ὃ τι αὐτὸν λέγωσιν· εἴτα
 εἰς περίπατον προελθόντες, καὶ ὀλίγα περιπα-
 τήσαντες λούσασθαι, εἴτα φαγεῖν, εἴτα κοι-
 μηθῆναι, οἷαν δὴ κοίτην καθεύδειν τοὺς τριού-
 τως εἰκός· τί ἂν τις λέγοι; ἔξεστι γὰρ τεκ-
 μαίρεσθαι. Ἄγε, φέρε μοι καὶ σὺ τὴν σου- 40
 τοῦ διατριβῆν ἣν ποθεῖς, ζηλωτὰ τῆς ἀληθείας
 καὶ Σωκράτους καὶ Διογένους· Τί θέλεις ἐν
 Ἀθήναις ποιεῖν; ταῦτα αὐτό· μή τι ἕτερα;
 Τί οὖν Στωικὸν σουτὸν εἶναι λέγεις; Εἴτα οἱ 41
 μὲν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καταψευδόμενοι, κο-
 λάζονται πικρῶς· τοὺς δ' αὐτῶ μεγάλου καὶ
 σεμνοῦ καταψευδομένους πράγματος καὶ ὀνόμα-
 τος, αἰθώους ἀπαλλάττεσθαι δεῖ; ἢ τοῦτό 42

γε

impedimentum dormire,
 & surgere cum libitum est;
 & cum surrexerint, per
 otium oscitare, & faciem
 abluere, postea scribere &
 legere quæ volunt; deinde
 nugari aliquid, quod lau-
 detur ab amicis, quidquid
 sit quod dixerint; dein-
 de, deambulatum pro-
 gressi, mox loti, capere
 cibum; inde in lectum se
 conferre, & ea ibi agere,
 quæ agere tales homines
 consentaneum est: nam
 quorsum adtinet dicere,

quod quisvis facile conjice-
 re potest? Ἄγε, prome
 & tu mihi eam vitæ ratio-
 nem quam tu expetis, se-
 ctator veritatis & Socratis
 & Diogenis! Quid Athe-
 nis acturus es? Hæc ea-
 dem. An alia? Quid er-
 go Stoicum te profiteris?
 Atqui, si quis Romana
 civitate falso gloriatur,
 acerbis adficitur suppliciis;
 qui vero rem tantam &
 tam præclaram falso jacti-
 tant, iine impuniti abi-
 bunt? An vero id sane
 fieri

γε οὐ δυνατόν, ἀλλ' ὁ νόμος θεῖος καὶ ἰσχυ-
 ρός, καὶ ἀναπόδραστος οὕτως ἐστίν, ὃ τὰς
 μέγιστας εἰσπρασσόμενος κολάσεις παρὰ τῶν
 τὰ μέγιστα ἀμαρτανόντων; Τί γὰρ λέγεις;
 43 Ὁ προσποιούμενος τὰ μηδὲν πρὸς αὐτὸν, ἴστω
 ἀλαζών, ἔστω κενόδοξος· ὁ ἀπειθὼν τῇ θεῷ
 διοικήσει, ἔστω ταπεινός, ἔστω δούλος, λυπείσθω,
 φθονεῖτω, ἐλκεῖτω· τὸ κεφάλαιον πάντων, δυσ-
 τυχεῖτω, θρηνεῖτω.

44 Τί οὖν; Θέλεις με τὸν δαῖνα θεραπεύειν; ἐπὶ
 θύραις αὐτοῦ πορεύεσθαι; Εἰ τοῦτο αἶρεῖ λό-
 γος, ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὑπὲρ τῶν συγγενῶν,
 ὑπὲρ ἀνθρώπων, διὰ τί μὴ ἀπέλθης; ἀλλ'
 ἐπὶ μὲν τὰς τοῦ σκυτέως οὐκ αἰσχύνῃ πορευόμενος,
 ὅταν δὲ ὑποδημάτων, εὐδ' ἐπὶ τὰς τοῦ κηπουροῦ,
 ὅταν θριδάκων· ἐπὶ δὲ τὰς τῶν πλουσίων, ὅταν
 45 τινὸς ὁμοίου δέῃ; Ναί· τὸν σκυτέα γὰρ οὐ θαυ-
 μάζω.

feri non potest, sed lex
 hæc divina, firma & inevi-
 tabilis est, quæ maximas
 poenas delictis maximis
 irrogat? Quid enim ea di-
 cit? Qui ea sibi adrogat,
 quæ ad ipsum nihil perti-
 nent, is esto adrogans,
 esto ambitiosus: qui divi-
 næ gubernationi non pa-
 ret, is esto humilis, esto
 servus; doleat, invidet,
 miserescat, &, quod ex-
 tremum est omnium, sit
 calamitosus, ploret.

Quid ergo? Vis, me

hunc aut illum colere?
 vis, me fores ejus fre-
 quentare? Si ratio ita po-
 stulat, pro patria, pro co-
 gnatis, propter homines,
 quidni ad eum abeas?
 Cum non pudeat futoris
 tabernam ingredi, quando
 calceis est opus, neque
 convenire olitorem, cum
 opus est lactucis; cur divi-
 tes accedere, cum simili
 quapiam re indiges, grave-
 ris? Recte, (quod de futo-
 re & olitare ais;) nam su-
 torem non admiror. Ne
 divi-

μάζω. Μηδὲ τὸν πλούσιον. Οὐδὲ τὸν κηπού-
 ρον κολακεύσω. Μηδὲ τὸν πλούσιον. Πῶς οὖν 46
 τύχῳ οὗ δέομαι; Ἐγὼ δὲ σοι λέγω, ὅτι, ὡς
 τευζόμενος ἀπέρχου; τύχῃ δὲ μόνον, ἵνα πράξῃς
 τὸ σαυτῷ πρέπον; Τί οὖν ἐτι πορεύομαι; Ἴν' 47
 ἀπέλθῃς; ἵνα ἀποδεδωκώς ᾦς τὰ τοῦ πόλιτος ἔρ-
 γα, τὰ ἀδελφοῦ, τὰ φίλου. καὶ λοιπὸν μέμνησο, 48
 ὅτι πρὸς σκοτεῖα ἀφίξαι; πρὸς λαχανοπώλην, οὐδ-
 ἐνὸς μεγάλου ἢ σεμνοῦ ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν,
 καὶ αὐτὸ πολλοῦ πωλῇ. ὡς ἐπὶ ταῖς θρίδακας
 ἀπέρχῃ; ὀβολοῦ γάρ εἰσι, ταλάντου δ' οὐκ
 εἰσὶν· οὕτω πάντα οὕθαι. Τού ἐπὶ θύραις ἐλθεῖν 49
 ἄξιον τὸ πρᾶγμα· ἔστω, ἀφίξομαι. τοῦ διαλεχ-
 θῆναι; οὕτως ἔστω, διαλεχθήσομαι. Ἀλλὰ
 καὶ τὴν χεῖρα δεῖ καταφιλήσαι, καὶ θω-
 πεύσαι δι' ἐπαίνου. ἀπαγε, ταλάντου ἐστίν·
 εὐ λυσitteλεῖ μοι, εὐδὲ τῇ πόλει, εὐδὲ τοῖς
 φίλοις.

divitem quidem admirare?
Olitori non adulator. Ne
diviti quidem adulaberis.
Quo pacto ergo impetrabo
quod peto? Num vero ego
te ad eum sic abire jubeo,
tamquam voti haud dubie
compotem futurum? non-
ne ea solum causa, ut
facias quod est officii
tui? Cur ergo abeam?
Ut abeas; ut munere
civis, fratris, amici, fun-
garis. Cæterum memen-
to, futorem, olitorem
te adiisse, qui nullius ma-
Epicteti Dissert. T. I.

gnæ præclaræve rei pote-
statem habeat; quamvis
eam magnò vendat. Quem-
admodum ad emendas la-
ctucas abis, quæ obolum
valent, talentum non va-
lent; sic & hic. Dignum
est negotium, cujus causa
fôres adeam; esto, adibo:
tanti est, ut ejus causa
cum illo homine collo-
quar; sic esto; colloquar.
Sed & manus ejus deoscu-
landa est, & laude aliqua
conciliandus animus! Apa-
ge, talentum hoc est: nec
mihi,

φίλοις, ἀπολέσαι καὶ πολίτην ἀγαθὸν καὶ
 φίλον; ἢ
 50 Ἀλλὰ δόξεις μὴ προτεθυμῆσθαι, μὴ ἀνύσας;
 Πάλιν ἐπελάθου, τίνος ἕνεκα ἐλήλυθας; οὐκ οἶσθι
 51 ὅτι ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς οὐδὲν ποιεῖ τοῦ δόξαι
 ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ πεπεῖσθαι καλῶς; Τί οὖν ὄφελος
 52 τοῦ γράφοντι τὸ Δίωνος ὄνομα, ὥς χρη γράφειν αὐ-
 τός; Τὸ γράψαι. Ἐπαθλον οὖν οὐδὲν; Σὺ δὲ
 ζητεῖς ἐπαθλον ἀνδρὶ ἀγαθῷ μείζον, τοῦ καλῶς
 53 καὶ δίκαια πράττειν; Ἐν Ὀλυμπίᾳ δ' οὐ θε-
 λεις ἄλλα οὐδὲν, ἀλλ' ἄρκειν σοι δοκεῖ τὸ εἶναι
 φανῶσθαι Ὀλύμπια. οὗτοι σοι μικρόν, καὶ οὐδ-
 ενὸς ἄξιον εἶναι φαίνεται, τὸ εἶναι καλὸν καὶ
 54 ἀγαθὸν καὶ εὐδαίμονα; Πρὸς ταῦτα ὑπὸ Θεῶν εἰς
 τὴν πόλιν ταύτην εἰσηγμένος, καὶ ἤδη τῶν ἀν-
 δρῶν ἔργων ὀφείλων ἀπτεσθαι, τίθεις ἐπιπρόθετος
 καὶ μάρμην, καὶ κάμπτεσθαι σε καὶ ἀποδηλύνει
 κλαί-

mihi; nec reipublicæ, nec
 amicis expedit, perdidisse
 bonum civem & amicum.
 At, re non confecta,
 videberis non adhibuisse
 diligentiam. Iterumne ob-
 litus es, quâ causâ acces-
 seris? Nescis, virum bo-
 num nihil facere, ut fecis-
 se videatur, sed ut funga-
 tur officio? Quemnam er-
 go fructum ex recte factis
 capit? Quem vero fru-
 ctum capit is, qui Dionis
 nomen recte scribit? Ipsum
 hoc, quod recte scripserit,

Præmium ergo nullum?
 Tu vero viro bono majus
 præmium quærīs, quam
 hoc ipsum, ut honeste &
 juste agat? In Olympiis
 vero aliud nihil petis, sed
 satis tibi videtur si victor
 coronere? Igitur ita pat-
 rum quid & rem nullius
 momenti iudicas, esse vi-
 rum bonum, probum, &
 beatum? Ad hæc munera
 a Diis in civitatem hanc
 introductus, cum jam vi-
 rilia munera tibi obeunda
 sint, tu nutrices & mam-

mæ

κλαίοντα γυναῖκα μωρά; οὕτως οὐδέποτε παύσῃ
παιδίον ὧν νήπιον; οὐκ οἶσθ' ὅτι ὁ τὰ παιδίου
ποιῶν, ὅσω πρεσβύτερος, τοσούτω γελοιότερος;

Ἐν Ἀθήναις δ' οὐδένα ἐώρακας, εἰς οἶκον αὐ- 54
τοῦ φοιτῶν; Ὁν ἐβουλόμην. Καὶ ἐνθάδε τοῦτον
θέλε ἔρᾶν, καὶ ὃν βούλει ὄψει· μόνον μὴ τα-
πεινῶς, μὴ μετ' ὀρέξεως ἢ ἐκκλίσεως, καὶ ἔσται
τὰ σὰ καλῶς. Τοῦτο δ' οὐκ ἐν τῷ ἐλθεῖν ἐστίν, 55
οὐδ' ἐν τῷ ἐπὶ θύραις στήναι, ἀλλ' ἐνδον ἐν τοῖς
δόγμασιν. Ὅταν τὰ ἐκτὸς καὶ ἀπρσαίρεστα ἦτι- 56
μακρὸς ᾖς, καὶ μηδὲν αὐτῶν σὸν ἡγημένους, μό-
να δ' ἐκείνα σὰ, τὸ κρῖναι καλῶς, τὸ ὑπολα-
βεῖν, τὸ ὀρμησαι, τὸ ὀρεχθῆναι, τὸ ἐκκλῖναι·
ποῦ ἔτι κολακείας τόπος; ποῦ ταπεινοφροσύνης;
τί ἔτι ποθεῖς τὴν ἡσυχίαν τὴν ἐκεῖ; τί τοὺς συνή-
θεις τόπους; Ἐκδεξαι βραχὺ, καὶ τούτους πάλιν. 57

Li 2

ἔξεις

nam desideras, teque fle-
ctunt & ploratu suo effœ-
minant stultæ mulierculæ?
Ita numquam desines in-
fans esse? Nescisne, qui
puerilia faciat, quo natu
major, eo magis esse ridi-
culum?

Athenis vero an vidisti
neminem, cujus domum
frequentares? Eum quem
volui. Etiam hîc illum
videre velis; &, quem vo-
lueris, videbis: modo ne
abjecte, ne cum adpetitio-
ne aut averfatione; ita se
res tue bene habebunt.
Istud autem non in acce-

dendo positum est, neque
in stando ad januam; sed
intus, in animi decretis.
Si res externas, & quæ non
sunt in tua voluntate positæ,
despexeris, neque quid-
quam illarum tuum esse du-
xeris; si hæc sola tua esse
existimaveris, ut recte ju-
dices, ut opinione, ut im-
petu, ut adpetitione &
averfatione recte utaris;
quis porro adulationi locus
reliquus est? quis animi
pusillitati? quid adhuc oti-
um domesticum requiris?
quid consueta loca? Ex-
specta paulisper, & rursus
hæc

ἔξεις συνήθεις. εἴτα, ἂν οὕτως ἀγενῶς ἔχῃς, πάλιν
καὶ τούτων ἀπαλλαστόμενος, κλαῖε καὶ στένε.

58 Πῶς οὖν γένωμαι φιλόστοργος; Ὡς γενναῖος,
ὡς εὐτυχής. οὐδέποτε γὰρ αἶρει ὁ λόγος τῆς πε-
νὸν εἶναι, οὐδὲ κατακλᾶσθαι, οὐδ' ἐξ ἄλλου
κρέμασθαι, οὐδὲ μέμψασθαι ποτε Θεὸν ἢ ἄν-

59 θρώπον. Οὕτω μοι γίνεο φιλόστοργος, ὡς ταῦτα
τηρήσων. εἰ δὲ διὰ τὴν φιλοστοργίαν ταύτην
ἦν τινα ποτὲ καλεῖς φιλοστοργίαν, δούλος μέλ-
λεις εἶναι καὶ ἄθλιος, οὐ λυσιτελεῖ φιλόστοργον

60 εἶναι. Καὶ τί κωλύει φιλεῖν τινα ὡς θνητὸν, ὥς
ἀποδημητικόν; Ἡ Σωκράτης οὐκ ἐφίλει τοὺς παῖ-
δας τοὺς ἑαυτοῦ; ἀλλ' ὡς ἐλεύθερος, ὡς μεμνη-

61 μένος ὅτι πρῶτον δεῖ Θεοῖς εἶναι φίλον. Διὰ τοῦ-
το οὐδὲν παρέβη τῶν πρεπόντων ἀνδρὶ ἀγαθῷ,
οὔτ' ἀπολογούμενος, οὔθ' ὑποτιμώμενος· οὔτ' ἐτι

62 πρέσθεν, βουλεύων, ἢ στρατεύμενος. Ἡμεῖς

δὲ

hæc tibi adsueta erunt.
Deinde si tam degeneri sis
animo, rursus, cum hæc
relinques, plora & geme.

Quo pacto igitur carita-
tem servabo in meos? Ut
homo generosus, & qui
non sit miser. Numquam
enim ratio dicit, ut abje-
cto sis animo & fracto,
aut ut ex aliis pendeas,
aut umquam vel Deum vel
hominem accuses. Sic
mihi pius in tuos esto, ut
ista conserves: sin propter
istam, quam pietatem tu

vocas siue caritatem, ser-
vus futurus es & miser,
non expedit esse pius.
Et quid prohibet, aliquem
diligere, ut mortalem, ut
peregrinaturum? Num So-
crates liberos suos non
amabat? *Iuvno*: sed ut li-
ber; sed ut qui meminisset,
in primis Dei amicum esse
oportere. Quapropter ni-
hil eorum, quæ bonum vi-
rum decent, transgressus
est, neque in defendendo
se, nec in statuenda sibi
multa; neque ante hæc,
cum

δὲ πάσης προφάσεως πρὸς τὸ ἀγεννεῖς εἶναι εὐ-
 περοῦμεν· οἱ μὲν διὰ παῖδα, οἱ δὲ διὰ μητέρα,
 ἄλλοι δὲ δι' ἀδελφοῦς. δι' οὐδένα δὲ προσήκει 63
 δυστυχεῖν, ἀλλὰ εὐτυχεῖν διὰ πάντας, μάλι-
 στα δὲ διὰ τὸν Θεόν, τὸν ἐπὶ τοῦτο ἡμᾶς κα-
 τασκευάσαντα. Ἄγε, Διογένης δ' οὐκ ἐφίλει οὐδ' 64
 ἔνα, ὃς οὕτως ἡμερος ἦν καὶ φιλάνθρωπος, ὥστε
 ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀνθρώπων τοσούτους πόνους
 καὶ ταλαιπωρίας τοῦ σώματος ἄσμενος ἀναδέ-
 χεσθαι; Ἄλλ' ἐφίλει πῶς; ὡς τοῦ Διὸς δια- 65
 κονον ἔδει, ἅμα μὲν κηδόμενος, ἅμα δ' ἅς τῷ
 Θεῷ ὑποτεταγμένος. Διὰ τοῦτο πᾶσα γῆ πα- 66
 τρίς ἦν ἐκείνῳ [μόνῳ,] ἐξαίρετος δ' οὐδεμία· καὶ
 ἀλούς, οὐκ ἐπέθει τὰς Ἀθήνας, οὐδὲ τοὺς ἐκπῆ
 συνήθεις καὶ φίλους, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς περὶ ταῖς
 σινηθῆς ἐγίνετο, καὶ ἐπανορθοῦν ἐπειράτο· καὶ πρῶ-
 θεὶς ὕστερον, ἐν Κορίνθῳ διήχεν οὕτως, ὡς πρὸς θεὸν

Ii 3

ἐν

cum senator esset, aut cum
 militaret. Nobis vero nul-
 la non species suppetit,
 quam ignaviae nostrae &
 animi humilitati prætenda-
 mus; alius filium caussatur,
 alius matrem, alius fra-
 tres. Enimvero propter
 neminem calamitosi esse
 debemus, sed felices pro-
 pter omnes; maxime vero
 propter Deum, qui ad hoc
 nos condidit. Age, an
 neminem amabat Dioge-
 nes, qui ea benignitate &
 humanitate fuit, ut propter
 publicum hominum bonum

tot labores & ærgumnas
 corporis ultra susciperet?
 Immo amabat; sed quomo-
 do? Ut Jovis ministerium
 decebat; simul illos cu-
 rans, simul ut Deo sub-
 jectus. Quapropter huic
 [soli] omnis terra erat
 patria, propria vero præ
 ceteris sedes nulla: ita-
 que, captus, non desider-
 vit Athenas, nec illius loci
 familiares atque amicos;
 sed ipsis etiam piratis fa-
 miliaris factus, eos cor-
 rigere studuit: deinde Co-
 rinthi venditus, eodem
 modo

ἐν Ἀθήναις· καὶ εἰς Περραιβοὺς δ' αὖν ἀπὲλ-
 67 θῶν, ὡσαύτως εἶχεν. Οὕτως ἐλευθερία γίνε-
 ται. διὰ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι, Ἐξ οὗ μ' Ἀντισθέ-
 68 νης ἠλευθέρωσεν, οὐκέτι ἐδούλευσα. Πῶς ἠλευ-
 θέρωσεν; Ἄκουε τί λέγει· Ἐδίδαξέ μοι τὰ
 ἐμὰ, καὶ τὰ οὐκ ἐμὰ. κτῆσις οὐκ ἐμή· συγ-
 γενεῖς, οἰκεῖοι, φίλοι, φήμη, συνήθεις τόποι,
 69 διατριβή, πάντα ταῦτα ὅτι ἀλλότρια. Σὺν
 οὖν τί; Χρησίς φαντασιῶν. ταύτην ἔδειξέ μοι
 ὅτι ἀκώλυτον ἔχω, ἀνανάγκαστον, οὐδεὶς ἐμ-
 ποδίσαι δύναται, οὐδεὶς βιάσασθαι ἄλλως χρή-
 70 σασθαι ἢ ὡς θέλω. Τίς οὖν ἐτι ἔχει μου ἐξου-
 σίαν; Φίλιππος, ἢ Ἀλέξανδρος, ἢ Περδικκας,
 ἢ ὁ μέγας βασιλεὺς; Πόθεν αὐτοῖς; Τὸν γὰρ
 ὑπ' ἀνθρώπου μέλλοντα ἡττᾶσθαι, πολὺ πρό-
 71 τερον ὑπὸ τῶν πραγμάτων δεῖ ἡττᾶσθαι. Οὐ
 τινος οὖν οὐχ ἡδονὴ κρείττων ἐστίν, οὐ πόνος, οὐ
 δόξα,

modo ibi vixit ut ante
 Athenis: quod si ad Per-
 rhæbos venisset, haud ali-
 ter fuisset adfectus. Sic
 paratur libertas. Ea de
 causa dicebat, Ex quo me
 Antisthenes in libertatem
 adseruit, servire desii.
 Quomodo adseruit? Audi
 quid dicat: Docuit me,
 quæ mea essent, quæ non
 mea: rem familiarem non
 esse meam: cognatos, pro-
 pinquos, amicos, famam,
 consueta loca, consuetudi-
 nem cum hominibus, omnia
 hæc aliena esse. Quid er-

go tuum est? Usus viso-
 rum. Hunc mihi ostendit
 me nulli impedimento aut
 violentiæ obnoxium habe-
 re, neminem impedire pos-
 se, neminem adigere ut
 aliter ac velim utar. Quis
 ergo adhuc potestatem in
 me habet? Philippus, aut
 Alexander, aut Perdiccas,
 aut rex Persarum? Unde
 istis illa potestas foret?
 Nam qui hominibus succu-
 biturus est, eum multo
 ante rebus ipsis succubuisse
 oportet. Qui ergo a vo-
 luptate non vincitur, non

δόξῳ, οὐ πλούτῳ, δύναται δ', ὅταν αὐτῷ
 δόξῃ, τὸ σωματίον ὅλον προαπτύσας τινὶ ἀπελθεῖν, -
 τίνος ἔτι αὐτός δοῦλός ἐστι; τίνι ὑποτέτακται;
 Εἰ δ' ἡδέως ἐν Ἀθήναις διήχε, καὶ ἡττήτο ταύ- 72
 τῆς τῆς διατριβῆς, ἐπὶ παντὶ ἂν ἦν τὰ ἐκείνου
 πράγματα· ὁ ἰσχυρότερος κύριος ἂν ἦν λυπῆσαι
 αὐτόν· πῶς ἂν δοκεῖς τοὺς πειρατὰς ἐκολάκευεν, 73
 ἢ αὐτὸν Ἀθηναίων τῇ πωλήσωσιν; ἢ ἴδη ποτὲ
 τὸν Πειραιᾶ τὸν καλόν, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη,
 καὶ τὴν ἀκρόπολιν; Τίς ἂν ἴδῃς; Ἀνδράποδον, 74
 δοῦλος, καὶ ταπεινός. Καὶ τί σοι ὄφελος; Οὐ,
 ἀλλ' ἐλεύθερος. Δείξον, πῶς ἐλεύθερος. 75

Ἰδοὺ ἐπείλθεται σου τις ποτε εὐτὸς, ὁ ἐξά- 75
 γων σε ἀπὸ τῆς συνήθους σοι διατριβῆς, καὶ
 λέγει, Δοῦλος ἐμὸς εἶ· ἐπ' ἐμοὶ χάρις ἐστὶ κα-
 λῦσαι σε διάγειν ὡς θέλεις· ἐπ' ἐμοὶ σὸ ἀνείνα

Li 4

σε,

a labore, non a gloria,
 non a pecuniæ cupiditate;
 qui, cum ipse visum fuerit,
 toto corpore veluti in fa-
 ciem alicui exspuit, disce-
 dere e vita potest, cujus
 adhuc servus est? cui ob-
 noxius? Sed, si libenter
 vixisset Athenis, si illius
 arbis consuetudini fuisset
 addictus, res illius in cu-
 jusvis potestate fuissent;
 robustior ius lædendi ejus
 habuisset. Quomodo cen-
 sos eam piratis fuisse adu-
 latum, ut Atheniensi ali-
 cui emere vendcrent? ut

aliquando Piræum illum
 elegantem conspiceret, &
 longos muros, & arcem?
 Tu vero quomodo ista
 spectaturus esses? Ut man-
 cipium, ut servus, ut hu-
 milis & abjectus. Et quem
 inde fructum caperes?
 Immo ut ingenuus. Osten-
 de, quomodo ingenuus.
 Ecceprehendit te ille,
 quisquis fuerit, qui a con-
 sueta vita ratione abstra-
 hit, et dicit tibi: Servus
 meus es: nam penes me
 est, te prohibere, quo
 minus arbitrato tuo vivas;

penes

et corp

σε, τὸ ταπεινόν· ὅταν θέλῃς, πάλιν εὐφραίνῃ,
 76 καὶ μετέωρος πορεύῃ· εἰς Ἀθήνας. Τί λέγεις
 πρὸς τοῦτον τὸν δουλοπαροικόν; ποῖον αὐ-
 77 τῷ καρπιττήν δίδως; ἢ οὐδ' ἔλαιο ἀκτιβλέπεις;
 ἀλλ' ἀφρὶς τοὺς πολλοὺς λόγους, ἱκετεύεις ἵνα
 77 ἀφεθῇς; Ἄνθρωπε, εἰς φυλακὴν σε δεῖ χαίροντα
 ἀπιέναι, σπένδοντα, φθάνοιτα τοὺς ἀπάγοντας.
 εἰτά μοι σὺ μέν ἐκ Ῥώμης διάγειν ὀκνεῖς, τὴν Ἑλ-
 λάδα περθεῖς; ὅταν δ' ἀποθνήσκῃς δέῃ, καὶ τότε
 μέλλεις ὑμῶν κατακλαίειν, ὅτι τὰς Ἀθήνας οὐ
 μέλλεις βλέπειν, καὶ ἐν Λυκείῳ οὐ περιπατή-
 78 σεις; Ἐπὶ ταύτῳ ἀπεδήμησας; ταύτου ἕνεκα ἐζη-
 τησάς τινι συμβαλεῖν, ἵν' ὠφελῇθῃς ὑπ' αὐτοῦ;
 78 Ποῖαν ὠφέλειαν; Συλλογισμοὺς ἵν' ἀνάλυσῃς ἐκ-
 τικώτερον, ἢ ἐφοδύσῃς ὑπεθετικούς; καὶ διὰ ταύ-
 τὴν τὴν αἰτίαν ἀδελφὸν ἀπέλιπες, πατρίδας,
 φίλους, οἰκεῖτους, ἵνα ταῦτα μαθὼν ἐπανέλθῃς;
 Ὡστ'

penes me est, te & in-
 dulgentius habere, & pre-
 mere: cum volo, rursus
 exhilararis, & spe exultans
 Athenas proficisceris.
 Quid dicis, huic te servitu-
 te opprimenti? qualem ei
 adfertorem opponis? an
 ne intueri quidem illum
 audes? sed, omissis multis
 disputationibus, supplicas
 ut dimittaris? Homo, hi-
 larem te in custodiam ire
 decet, festinantem, ante-
 vertentem lictores: tu ve-
 ro Romæ degere recusas,

Græciamque desideras? &
 cum moriendum erit, tum
 quoque nobis apploraturus
 es, quod Athenas visurus
 non sis, & in Lyceo non
 deambulaturus? Eane de
 causa peregrinatus es?
 propterea, ne quælivisti ali-
 quem cum quo sermones
 conferres, ut ab eo juva-
 reris? Qua in re? In syl-
 logismis lepidius resolu-
 endis, an in hypotheticis
 tractandis? Eἰ hanc ob
 causam fratrem reliquisti,
 patriam, amicos, propin-
 quos;

Ὡς τὸ οὐχ ὑπὲρ εὐσταθείας ἀπεδήμεις, οὐχ ὑπὲρ 79
ἀταραξίας, οὐχ ἢν ἀβλαβὴς γενόμενος μηκέτι μη-
δέναι μέμφῃ, μηδενὶ ἐγκαλῆς, μηδεὶς σε ἀδικῇ,
καὶ οὕτω τὰς σχέσεις ἀπεσώζῃς ἀπαράποδίστως;
Καλῆς ἐστὶν αὐτὴν τὴν ἐμπορίαν, συλλογισ- 80
μοῦ καὶ μεταπίπτοντας καὶ ὑποθετικούς καὶ
σοι φανῇ, ἐν τῇ ἀγορᾷ καθίσας πρὸ γραψίον,
ὡς αἰ φαρμακοπῶλαι. Οὐκ ἀρεστή καὶ ὅσα ἔμα- 81
θες εἰδέναι, ἵνα μὴ διαβάλλῃς τὰ θεωρήματα ὡς
ἀχρηστά; Τί σοι κακὸν ἐποίησε φιλοσοφία; τί
σε ἠδίκησε χρύσιππος; ἢν αὐτοῦ πρὸς πόνους ἔρ-
γῳ αὐτὸς ἀχρηστούς ἐξελέγχῃς; οὐκ ἔρκει σοι
τὰ ἐκεῖ κακά, ὅσα ἔχεις αἷτια τοῦ λυπεῖσθαι
καὶ πενθεῖν, εἰ καὶ μὴ ἀπεδήμησας; ἀλλὰ
πλείω προσέλαβες; Καὶ ἄλλους πάλιν ἔχῃς 82
συνή-

quos; ut his cognitis domum redires? Ergo non constantiæ causa, non propter animi tranquillitatem peregre profectus es; non, ut extra omnem fortunæ aleam positus, posthac neminem accusares, neminem reprehenderes, nemo te læderet, atque ita relationes tuas citra impedimentum tuereris? Egregiam vero mercaturam fecisti, tanto mari emenso syllogismos & sophismata & hypotheticos reportando. Quod si visum tibi fuerit, in foro sedens ista proscribito, quemadmodum pharmacopolæ. Nonne potius, ea etiam quæ didicisti, negare deberes te nosse; ne præcepta tamquam inutilia damnes? Quid mali tibi dedit philosophia? qua te injuria Chrysippus adfecit, ut ejus labores facto tuo inutiliter esse argueres? Non satis tibi domi erat malorum, quæ tibi causæ dolendi lugendique fuissent, etiam si non esses peregre profectus? sed plura etiam adjicere voluisti? Quod si alios familiares atque ami-

- 82 φυνήθεις καὶ φίλους, ἔξεις πλείονας τοῦ οἰμῶζαν
αἰτία· καὶ πρὸς ἄλλην χώραν προσπαθῆς. Τί
αὖν ζῆς; ἵνα λύπας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις περιβάλλῃ;
83 λη; δι' αἷς ἀτυχεῖς; Εἰτά μοι καλεῖς τοῦτο φι-
λοστοργίαν; Ποίαν, ἄνθρωπε, φιλοστοργίαν; Εἰ
ἀγαθὸν ἐστὶν, οὐδένος κακοῦ αἰτίον γίνεται· εἰ
κακόν ἐστίν, οὐδὲν μοι καὶ αὐτῇ. Ἐγὼ πρὸς
84 καὶ ἀγαθὰ καὶ ἐμαυτοῦ πέφυκα, πρὸς καὶ καὶ σὺ
πέφυκα.
85 Τίς οὖν ἤ; πρὸς τοῦτο ἀσκησίς; Πρῶτον μὲν,
ἢ ἀνωτάτω καὶ κυριωτάτῃ, καὶ εὐθὺς ὥσπερ
ἐκ πύλαις, ὅταν τινὶ προσπιάσῃς, ὡς οὐδενὶ
τῶν ἀναφαιρέτων, ἀλλὰ τινὶ τοιούτῳ γένοι, αἷον
ἐστὶ χύτρα, οἷον ὑάλινον ποτήριον· ἴν', ὅταν
86 καταγῇ, μωμημένος μὴ παραχθῇς. Οὕτω καὶ
ἐνθάδε· εἰάν παιδίον σουτοῦ καταφιλῇς, εἰάν
ἀδελφόν, εἰάν φίλον, μηδέποτε ἐπιδᾶς τὴν φαν-

τασίαν

cos adsciveris, plures ti-
bi plorandi causae erunt:
item si alia regione dele-
ctatus fueris. Quid ergo
vivis, alias atque alias mo-
lestias cumulando, pro-
pter quas sis miser? Istam
tu mihi caritatem in tuos
vocas? Quam caritatem,
homo? Si bona est, nul-
lus illi mali causa est; si
mala, nihil cum ea rei mi-
hi sit. Ego ad bona mea
natus sum; ad mala non
sum natus.

Quae ergo ad haec exer-
citatio requiritur? Pri-

imum, summa illa & prin-
cipalis, & statim velut in-
introitu, ut, si qua re ju-
cunde adficiaris, non ita
te ea adfici patiaris, tam-
quam re quae eripi tibi non
possit; sed tamquam re ex
eo genere, cujusmodi est
olla fictilis, aut vitreum
poculum; ut, si eo fracto,
memineris quale fuerit, nec
perturberis. Eodem mo-
do et in his: quod, si fi-
liolum tuum deoscularis,
si fratrem, si amicum;
numquam effuse evagari
patere phantasiam tuam,

neque

τασίαν εἰς ἅπαν, μηδὲ τὴν διαχύσιν εἰσῆς
 προελθεῖν ἐφ' ὅσον αὐτὴ θέλει· ἀλλ' ἀντίσπασαν,
 κώλυσον, οἷον τοὶ τοῖς· θριαμβεύουσιν ἐφεστῶτες·
 ὁπισθεύον, καὶ ὑπομιμνήσκοντες ὅτι ἄνθρωποι εἰσὶ.
 Τοιοῦτόν τι καὶ σὺ ὑπομίμησκα σεαυτόν· ὅτι θνη- 86
 τὸν φιλεῖς, οὐδὲν τῶν σεαυτοῦ φιλεῖς· ἐπὶ τοῦ
 παρόντος σοι δέδοται, οὐκ ἀναφαίρετον, οὐδ' εἰς
 ἅπαν, ἀλλ' ὡς σύκον, ὡς σταφυλὴν, τῇ τε-
 ταγμένη ὥρᾳ τοῦ ἔτους· ἂν δὲ χειμῶνος ἐπιπο-
 θῇς, μωρὸς εἶ. Οὕτω καὶ τὸν υἱὸν ἢ τὸν φίλον 87
 τότε ποθῇς ὅτε οὐ δέδοται σοι, ἴσθι ὅτι χειμῶ-
 νος σύκον ἐπιποθεῖς· οἷον γάρ ἐστι χειμῶν πρὸς
 σύκον, τοιοῦτόν ἐστι πάσα ἢ ἀπὸ τῶν ὅλων
 περιστάσις πρὸς τὰ κατ' αὐτὴν ἀναρνούμενα.
 Καὶ λοιπὸν, ἐν αὐτοῖς οἷς χαίρεις τῶν, τὰς ἐναν- 88
 τίας φαντασίας ἰσαοτά πρόβαλλε· Τί κακὸν
 ἐστι, μεταξύ καταφιλοῦντα τὸ παιδίον, ἐπιψέλ-
 λίζοντα

neque quousque volet pro- fueris. Eodem modo, si
 gredi sine lætitiā tuam; filium aut amicum eo tem-
 sed retrahito, prohibeto, pore desiderāris, quo tibi
 velut ii qui triumphantibus datus non est, scito, te
 a tergo adstant, eosque in bruma desiderare sicum.
 commonefaciunt esse mor- Ut enim se habet hyems
 tales. Tale aliquid & tu ad sicum; eodem modo
 tibi ipse subjicito: mortu- se habet quilibet casus,
 lem te diligere; nihil co- qui in rerum universitate
 rum diligere quæ tua sint: evenit, ad ea quæ per il-
 data tibi esse in præsentia, lum tolluntur. Itaque eo-
 eripi posse, non in per- dem tempore, quo re
 petuum concessa esse; sed quadam gaudes, contraria
 ut sicum, ut uvam, stato visa tibi propone. Quid
 anni tempore; quas si sub mali in eo est; si inter de-
 brumam desideres, stultus osculandum puerum balba
 voce

λίζοντες λέγειν, Αὔριον ἀποθανῆ· τῷ φίλῳ ὡσαύ-
 τως, Αὔριον ἀποδημήσεις, ἢ σὺ, ἢ ἐγώ, καὶ οὐκ-
 89. ἔτι ὀψόμεθα ἀλλήλους; Ἀλλὰ δύσφημά ἐστι
 ταῦτα. Καὶ γὰρ τῶν ἐπασιδῶν ἓν ἐστὶ ἀλλ' ὅτι
 ὠφελοῦσιν, οὐκ ἐπιστρέφονται, μένου ὠφελείῳ.
 σὺ δὲ δύσφημα καλεῖς ἅλλα, ἢ τὰ κακοῦ τι-
 90. νοῦ σημαντικά; Δύσφημόν ἐστι δειλία, δύσφημον
 ἀγένεια, πένθος, λύπη, ἀναισχύντια. ταῦτα
 τὰ ὀνόματα δύσφημά ἐστι. Καίτοι γὰρ οὐδὲ
 91. ταῦτα ὀκνεῖν δεῖ φθέγγεσθαι, ὑπὲρ φυλακῆς τῶν
 πραγμάτων. Δύσφημον δὲ μοι λέγεις ὄνομα
 φυσικῷ τινος πράγματος σημαντικόν; λέγε δύσ-
 φημον εἶναι καὶ τὸ θερισθῆναι τοὺς στάχυνας·
 ἀπώλειαν γὰρ σημαίνει τῶν στάχυνων· ἀλλ' οὐ
 τοῦ κόσμου· λέγε δύσφημον καὶ τὸ φυλλεῖν
 καὶ τὸ ἰσχύδα γίνεσθαι ἀντὶ σύκου, καὶ ἀστα-
 92. φίδας ἐκ τῆς σταφυλῆς. Πάντα γὰρ ταῦτα τῶν
 προ-

voce dicas, Cras morieris;
 amico itidem, Cras pere-
 gre abibis, vel tu, vel
 ego, neque alter alterum
 posthac visuri sumus. At
 mali ominis ista sunt! Et-
 iam incantamenta quædam
 ejusmodi sunt: sed quia
 juvant, non curo; modo
 juvent. Tu vero ominosa
 numquid alia vocas, nisi
 ea quæ aliquid mali signi-
 fificant? Ominosa est igna-
 yia, ominosus est degener
 animus, luctus, mœror,
 impudentia. Hæc nomina

ominosa sunt. Tamen ne
 ab his quidem nominandis
 est abhorrendum, ut res
 ipsæ caveantur. Tu vero
 ominosam mihi vocem di-
 cis, quæ rem aliquam na-
 turalem declarat? Dic et-
 iam ominosum esse, deme-
 ti spicas; interitum enim
 spicarum significat; at non
 mundi. Ominosum dic
 quoque defluxum foliorum
 ab arboribus, & caricam
 fieri e ficu, & aridas uvas
 e botro. Nam hæc omnia
 ex iis, quæ antea fuerant,

προτέρων εἶναι εἰς ἕτερα μεταβολαί· οὐκ ἀπώ-
 λεια, ἀλλὰ τεταγμένη τις οἰκονομία καὶ διοίκη-
 σις. τοῦτ' ἔστιν ἀποδημία, καὶ μεταβολή μι- 93
 κρά· τοῦτο θάνατος, μεταβολή μείζων, οὐκ ἐκ
 τοῦ νῦν ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ
 ὄν. Οὐκέτι οὖν ἔσομαι; Οὐκ ἔσῃ· ἀλλ' ἄλλο τι, 94
 οὗ νῦν ὁ κόσμος χρεῖαν ἔχει. καὶ γὰρ σὺ ἐγένου
 οὐχ ὅτε σὺ ἠθέλησας, ἀλλ' ὅτε ὁ κόσμος χρεῖ-
 αν ἔσχε.

Διὰ τοῦτο ὁ καλὸς καὶ ἀγαθός, μετρημέ- 95
 νος τίς τ' ἔστι, καὶ πόθεν ἐλήλυθε, καὶ ὑπὸ
 τίνος γέγονε, πρὸς μόκῳ τούτῳ ἑστί, πῶς τὴν
 αὐτοῦ χώραν ἐκπληρώσῃ εὐτάκτως καὶ εὐπει-
 θῶς τῷ Θεῷ. Ἔτι μ' εἶναι θέλεις; Ὡς ἐλεύθε- 96
 ρος, ὡς γενναῖος, ὡς σὺ ἠθέλησας. σὺ γὰρ με
 ἀκώλυτον ἐποίησας ἐν τοῖς ἐμοῖς. Ἀλλ' οὐκέτι 97
 μου

in alia mutantur: non in-
 ternecio ista est, sed cer-
 ta quædam dispensatio at-
 que administratio. Hujus-
 modi res est peregrinatio,
 & exigua quidem mutatio:
 hujusmodi mors; mutatio
 major, non ex eo quod
 nunc est in id quod non
 est, sed in id quod nunc
 non est. Non amplius igitur
 ero? Non eris; sed
 aliud quiddam, quo nunc
 mundus indiget: nam &
 natus tu es, non cum tu

voluisti, sed cum opus te
 habuit mundus.

Quocirca vir bonus &
 sapiens, memor quis sit,
 & unde venerit, & a quo
 genitus sit, in eo solo ela-
 borat, quo pacto suam sta-
 tionem rite tueatur, Deo-
 que suam probet obedien-
 tiam. Vis, me diutius es-
 se? Ego, ut liber, ut ge-
 nerosus, ut tu voluisti:
 tu enim ita me fecisti, ut
 prohiberi non possem meis
 in rebus. At tibi non am-
 plius

μου χρεῖαν ἔχεις; Καλῶς σοι γένοιτο· καὶ μέ-
 χρι νῦν διὰ αὐτοῦ ἔμενον, δεῖ ἄλλον εὐδέναι· καὶ νῦν
 98 σοι περὶ θόμβου ἀπέρχομαι. Πῶς ἀπέρχῃ; Πά-
 λιν ὡς σὺ ἠθέλησας, ὡς ἐλεύθερος, ὡς ὑπηρέτης
 σός, ὡς ἡσθημένος σου τῶν προταγμάτων καὶ
 99 ἀπαγορευμάτων. Μέχρι δ' αὖν, οὐ δατρίβω ἐν
 τοῖς σοῖς, τίνα με θέλεις εἶναι; ἄρχοντα, ἢ
 ἰδιώτην; βουλευτὴν, ἢ δημότην; στρατιώτην, ἢ
 στρατηγόν; παιδευτὴν, ἢ οἰκοδεσπότην; ἢ ἄλλω
 χώρᾳ καὶ τάξιν ἐγχειρίσης, ὡς λέγει ὁ Σωκρά-
 100 τής, κυριᾶκις ἀποθανοῦμαι πρότερον, ἢ ταύτην
 ἐγκαταλείψω. Ποῦ δέ μ' εἶπαι θέλεις; ἐν Ῥώ-
 μῃ, ἢ ἐν Ἀθήναις, ἢ ἐν Θήβαις, ἢ ἐν Γυάρῳ;
 101 Μόνον ἐκεῖ μου μένησο. Ἄν μ' ἐκεῖ πέμπῃς,
 ὅπου κατὰ φύσιν διεξαγωγή οὐκ ἔστιν ἀνθρώ-
 πων, οὐ σοὶ ἀπειθῶν ἔξειμι, ἀλλ' ὡς σοῦ μοι
 σημαίνοντας τὸ ἀνακλητικόν· οὐκ ἀπολείπω σε,
 (μὴ

plus me opus est? Bene
 tibi sit: etiam ad hoc tem-
 pus propter te mansi, pro-
 pter alium neminem; &
 nunc, ut tibi paream, dis-
 cedo. Quomodo discedis?
 Rursus quemadmodum tu
 voluisti; ut liber, ut mini-
 ster tuus, ut mandatorum
 tuorum intelligens, & in-
 terdictorum. Quoad vero
 in tuis rebus versabor,
 quem me esse vis? princi-
 pem, an privatum? sena-
 torem, an plebeium? mi-
 litem, an ducem? Iudima-
 gistrum, an patremfami-

lias? quemcumque mihi
 locum, quamcumque sta-
 tionem mandaris, ut ait
 Socrates, millies potius
 mortem oppetam, quam
 eam ut deferam. Ubi au-
 tem esse me vis? Romæ?
 an Athenis? an Thebis?
 an in Gyris? (*Perinde
 mihi est:*) modo illic mei
 memento. Si eo me mi-
 seris, ubi homines secun-
 dum naturam vivere ne-
 queunt; non contra impe-
 rium tuum discedam, sed
 tamquam te receptum mihi
 canente; non te deferam,
 (absit

(μὴ γένοιτο) ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι μου χρεῖαν
οὐκ ἔχεις· ἂν δὲ δίδωται κατὰ φύσιν διεξαγωγή, 102
οὐ ζητήσω ἄλλαν ἢ ἐν ᾧ εἰμί, ἢ ἄλλους ἀνθρώ-
πους ἢ μεθ' ὧν εἰμί.

Ταῦτα νυκτός, ταῦτα ἡμέρας πρόχειρα ἔστω· 103
ταῦτα γράφειν, ταῦτα ἀναγινώσκειν· περὶ τούτων
τούς λόγους ποιεῖσθαι, αὐτὸν πρὸς αὐτὸν, πρὸς
ἕτερον. μή τι ἔχεις μοι πρὸς τοῦτο βοηθῆσαι;
καὶ πάλιν ἄλλω ἐλθεῖν καὶ ἄλλω. Εἶτα ἂν 104
τι γίνηται τῶν λεγόμενων ἀβουλήτων, εὐθύς·
ἐκεῖνο πρῶτον ἐπικουφίσει σε, ὅτι οὐκ ἀπροσ-
δόκητον. μέγα γὰρ ἐπὶ πάντων τὸ, Ἦιδεν 105
θνητὸν γεγεννηκώς. Οὕτω γὰρ ἔρεῖς καὶ σύ,
ὅτι, ἦδεν θνητὸς ὢν, ἦδεν ἀποδημητικὸς ὢν,
ἦδεν ἐκβλητὸς ὢν, ἦδεν εἰς φυλακὴν ἀπό-
τάκτος ὢν. Εἶτ', ἂν ἐπιστραφῇς κατὰ σαρ- 106
τὸν, καὶ ζητήσης τὴν χώραν ἐξ ἧς ἐστὶ τὸ συμ-
βεβηκός,

(absit hoc) sed animadvert-
to, tibi opera mea non
esse opus: si naturæ con-
venienter ibi vivere lice-
rit; alium locum; præter
eum in quo sum; non
quæram; non alios homi-
nes, nisi eos cum quibus
sum.

Hæc noctu, hæc inter-
diu in promptu esse debent;
hæc scribenda, hæc legen-
da; de his verba facienda
sunt cuique, & secum, &
apud alios. Numquid in
hoc juvare me potes? Et

rursus alius atque alius
conveniendus. Postea si
quid eorum, quæ præter
voluntatem dicuntur, ac-
ciderit, statim illud pri-
mum te sublevabit, quod
inexpectatum non fuit.
Magnum enim omnibus in
rebus illud est: „Noram
me genuisse mortalem.“
Sic enim dices & tu: No-
ram me mortalem esse;
noram peregrinari posse;
noram ejici posse; no-
ram includi carcere posse.
Postea, si circa te circum-
spexeris, & locum, ex quo
even-

βεβηκός, εὐθὺς ἀναμνησθήσῃ, ὅτι ἐκ τῆς τῶν
 ἀπραγμάτων, τῶν οὐκ ἐμῶν. Τί οὖν πρὸς ἐμέ;
 107 Εἶτα, τὸ κυριώτατον. Τίς δ' αὐτὸ καὶ ἐπιπέμπο-
 φεν; Ὁ ἡγεμὼν, ἢ ὁ στρατηγός, ἢ πόλις, ὁ τῆς
 πόλεως νόμος. Δὸς οὖν αὐτό· δεῖ γάρ με αἰεὶ
 108 τῷ νόμῳ πείθεσθαι ἐν παντί. Εἶθ', ὅταν σε ἡ
 φαντασία δάκνῃ, (τοῦτο γάρ οὐκ ἐπὶ σοί,) ἀνα-
 μάχου τῷ λόγῳ, καταγωνίζου αὐτήν· μὴ εἰσέλ-
 109 ἐνισχύειν, μηδὲ προάγειν ἐπὶ τὰ ἐξῆς, ἀναπλάσ-
 σουσαν ὅσα θέλει, καὶ ὡς θέλει. Ἄν ἐν Γυά-
 ροις ᾖς, μὴ ἀνάπλασσε τὴν ἐν Ῥώμῃ διατρε-
 βὴν, καὶ ὅσαι διαχύσεις ᾖσαι ἐκεῖ διάγοντι, καὶ
 ὅσαι γένοιντ' ἂν ἐπανελθόντι· ἀλλ' ἐκεῖ τέτασθαι,
 ὥπως δεῖ τὸν ἐν Γυάροις διάγοντα, ἐν Γυάροις
 ἐξωμένως διάγειν, καὶ ἐν Ῥώμῃ ᾖς, μὴ ἀνά-
 πλασσε τὴν ἐν Ἀθήναις διατρεβὴν, ἀλλὰ περὶ
 μόνῃς τῆς ἐκεῖ μελέτα.

Εἶτ'

eventus ille est, quæfieris,
 statim recordabere, fuisse
 ex illis quæ nostri arbitrii
 non sunt, quæ nostra non
 sunt. Quid ergo ad me?
 Deinde summum illud ad-
 jungendum est: Quisnam
 istud immisit? Dux, impe-
 rator, civitas, lex civita-
 tis. Da ergo illud: oportet enim me semper legi
 parere in omnibus rebus.
 Postea cum te phantasia
 momorderit, (istud enim
 in potestate tua non est;) ratione pugnam adversus
 illam instrue, & debella
 eam; ne finas invalescere;

& ad alia progredi, ut
 comminiscatur quæ volet,
 & ut volet. Cum in Gya-
 ris fueris, noli animo tibi
 fingere vitam quæ Romæ
 agitur, & quam multæ vo-
 luptates illic degenti fue-
 rint, quantæve futuræ es-
 sent reversione: sed ibi in id
 sis intentus, ut, quo pa-
 cto decet eum qui in Gya-
 ris vivit, fortiter in Gya-
 ris vivat. Romæ cum fue-
 ris, noli tibi fingere vitæ
 rationem quæ Athenis agi-
 tur, sed eam solam medi-
 tare, quæ Romæ agenda sit.

Deinde

Εἴτ' ἀντὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν διαχύσεων ἐκείνην 110
 ἀντείσαγε, τὴν ἀπὸ τοῦ παρακολουθεῖν ὅτι πείθῃ
 τῷ Θεῷ, ὅτι εὖ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ τὰ τοῦ κα-
 λοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐκτελεῖς. Οἷον γάρ ἐστιν, αὐ- 111
 τὰν αὐτῷ δύνασθαι εἰπεῖν· Νῦν ἂν αἱ ἄλλοι ἐν
 ταῖς σχολαῖς σεμνολογῶσι, καὶ παραδοξολογεῖν δο-
 κῶσι, ταῦτα ἐγὼ ἐπιτελῶ· καὶ κεῖναι καθήμενρι ταῖς
 ἡμῶν ἀρεταῖς ἐξηγουῦνται, καὶ περὶ ἐμοῦ ζητοῦσι,
 καὶ ἐμὰ ὕμνοῦσι· καὶ τούτου με ὁ Ζεὺς αὐτὸν 112
 παρ' ἐμαυτοῦ λαβεῖν ἀπόδειξιν ἠθέλησε, καὶ αὐ-
 τὸς δὲ γινῶναι, εἰ ἔχει στρατιώτην οἷον δεῖ, πο-
 λυτήν οἷον δεῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προάγειν
 με μάρτυρα τῶν ἀπροαιρέτων· Ἰδετε, ὅτι εἰκὴ 113
 φοβεῖσθε, μάτην ἐπιθυμεῖτε ὧν ἐπιθυμεῖτε· τὰ
 ἀγαθὰ ἔξω μὴ ζητεῖτε, ἐν ἑαυτοῖς ζητεῖτε· εἰ
 δὲ μὴ, οὐχ εὐρήσετε· Ἐπὶ τούτοις με νῦν μέν 114
 ἐνταῦθα ἄγει, νῦν δ' ἐκεῖ πέμπει, πένητα δείκ-
 νυσι

Dein loco aliarum de-
 lectionum omnium hanc
 substitue, quod intelligis te
 obtemperare Deo; te non
 verbo, sed re ipsa, boni
 & sapientis viri officio fun-
 gi. Quanti enim est, posse
 tibi ipsi dicere: Nunc,
 quæ cæteri in scholis ma-
 gnifice loquuntur, & quæ
 incredibilia dicere videntur,
 ea ego re ipsa præ-
 sto; atque illi sedentes
 meas virtutes explicant, &
 de me disputant, & me ce-
 lebrant: harumque rerum
 Jupiter me voluit ipsum a

me petere probationem, at-
 que etiam, ipse cognoscere,
 an habeat militem qualem
 oportet, an civem qualem
 oportet; meque cæteris
 hominibus testem propo-
 nere voluit rerum quæ ab
 hominis non pendent vo-
 luntate: Videte, sine caus-
 sa vos timere; frustra de-
 siderare quæ desideratis:
 bona foris ne quærite, sed
 quærite in vobis ipsis; alio-
 qui non invenietis. His
 de causis me nunc huc du-
 cit; nunc alio mittit, pau-
 perem ostendit hominibus.

- νυσι τοῖς ἀνθρώποις, δίχα ἀρχῆς, νοσοῦντα· εἰς
 Γύαρα πέμπει, εἰς δεσμωντήριον εἰσάγει. οὐ μισῶν·
 μή γένοιτο· τίς δὲ μισεῖ τὸν ἀρίστον τῶν ὑπηρε-
 τῶν τῶν ἑαυτοῦ; οὐδ' ἀμελῶν· ὅς γε οὐδὲ τῶν
 μικροτάτων τινὸς ἀμελεῖ· ἀλλὰ γυμνάζων, καὶ
 114 μάρτυρι πρὸς τοὺς ἄλλους χρώμενος. Εἰς τὴν
 αὐτὴν ὑπηρεσίαν κατατεταγμένος, ἔτι φροντίζω
 ποῦ εἰμι, ἢ μετὰ τίνων, ἢ τί περὶ ἐμοῦ λέγουσιν;
 οὐχὶ δ' ὅλος πρὸς τὸν Θεὸν τέταμαι, καὶ τὰς
 ἐκείνου ἐντολάς, καὶ τὰ πρεστάγματα;
 115 Ταῦτα ἔχων αἰεὶ ἐν χερσὶ, καὶ τρίβων αὐτὸς
 παρὰ σαυτῷ, καὶ πρόχειρα ποιῶν, οὐδέποτε δείσῃ
 116 τοῦ παραμυθουμένου, τοῦ ἐπιβρωννύντος. Καὶ
 γὰρ αἰσχρὸν, οὐ τὸ φαγεῖν μὴ ἔχειν· ἀλλὰ τὸ
 λόγον μὴ ἔχειν ἀρκούντα πρὸς ἀφοβίαν, πρὸς
 117 ἀλυπίαν. Ἄν δ' ἅπαξ περιποιήσῃ τὸ ἀλυπὸν
 καὶ ἀφοβόν, ἔτι σοι τύραννος ἔσται τις, ἢ δε-
 ρυφό-

sine imperio, ægrotantem;
 in Gyara mittit, in carce-
 rem conjicit: non ex odio,
 absit; quis enim ministrum
 suum optimum oderit? ne-
 que ex negligentia; quippe
 qui ne minutissimum qui-
 dem quidquam negligit:
 sed exercendi mei causa,
 & ut me teste utatur apud
 alios. Ad tale ministerium
 constitutus, curo adhuc,
 ubi sim, aut cum quibus,
 aut quid de me dicant?
 nec totus me intendo in
 Deum, in ejusque præcepta
 atque jussa?

Hæc si perpetuo in ma-
 nibus habueris, eaque sem-
 per ipse tecum tractaveris,
 & parata & in promptu tibi
 feceris; numquam opus
 tibi erit eo qui te console-
 tur, qui confirmet. Neque
 enim id turpe est, non ha-
 bere quod edas; sed, non
 esse præditum ratione, quæ
 ad pellendum timorem mœ-
 roremque sufficiat. Quod
 si vero hoc tibi semel pa-
 raveris, ut mœrore metu-
 que vaces; erit ne adhuc
 tibi tyrannus aliquis, aut
 satellites, aut Cæsariani?

An

ευφρόεις, ἢ Καισαριανοί; ἢ ὀρδινατίων δήζεται σε;
 ἢ οἱ ἐπιθύοντες ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἐπὶ τοῖς ὀπτι-
 κίοις, τὸν τηλικαύτην ἀρχὴν παρὰ τοῦ Διὸς εἰλή-
 Φοτας; Μὲν οὖν μὴ πόμπευε αὐτήν, μηδ' ἀλαζό- 118
 νέου ἐπ' αὐτῇ. ἀλλ' ἔργῳ δείκνυε· καὶ μὴδεὶς
 αἰσθάνηται, ἀρκού αὐτὸς ὑγιαίνων καὶ εὐδαιμονῶν.

Κ Ε Φ, κε.

Πρὸς τοὺς Ἀποκρίπτοντας ὧν προέθεντο.

Σκέψαι, ὧν προέθου ἀρχόμενος, τίνων μὲν ἐκρά-
 τησας, τίνων δ' οὐ· καὶ πῶς ἐφ' οἷς μὲν εὐφραίνῃ
 ἀναμιμνησκόμενος, ἐφ' οἷς δ' ἀχθῇ· καὶ, εἰ δυ-
 νατὸν, ἀνάλαβε καὶ κείνα ὧν ἀπώλισθες. Οὐ γάρ 2
 ἀποκνητέον τὸν ἀγῶνα τὸν μέγιστον ἀγωνιζομένοις,
 ἀλλὰ καὶ πληγὰς ληπτέον. Οὐ γὰρ ὑπὲρ πά- 3
 λης καὶ παγκρατίου ὁ ἀγὼν πρόκειται· οὐ καὶ

Κ κ 2

τυχόν-

An ordinatio te mordebit, neque inde insolenter te
 aut ii qui in Capitolio sacra getas; sed re ipsa eum de-
 faciunt propter delegata monstra: ac, tametsi nemo
 sibi officia, cum tu tantum sentiat, satis si tibi, sanam
 principatum a Jove acce- habere mentem vitamque
 peris? Cave modo, ne beatam
 cum pompa eum ostentes,

C A P. XXV.

Ad eos qui a Proposito desciunt.

Considera quid ex iis, quæ disti. Neque enim iis, qui
 initio tibi proposuisti, te in certamen omnium maxi-
 nueris, quid non; & quo mum descenderunt, ullus
 modo alia te recordan- labor refugiendus, sed nec
 tem delectent, alia mæro- plagæ recusandæ sunt. Ne-
 re adficient: ac, fieri si que enim luctæ & panora-
 potest, illa quoque recu- tii certamen propositum
 perare stude, unde exci- est; quod si ve viceris, si ve
 non,

- τυχόντι, καὶ μὴ τυχόντι, ἔξεστι μὲν πλείστου
 αἰξίῳ, ἔξεστι δὲ ὀλίγου εἶναι, καὶ νῆ Δία ἔξεστι
 μὲν εὐτυχεστάτῳ, ἔξεστι δὲ κακοδαιμονεστάτῳ
 εἶναι· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας.
 4 Τί οὖν; οὐδ', ἂν ἀπαυδῆσώμεν ἐνταῦθα, κωλύει
 τις πάλιν ἀγωνίζεσθαι· οὐδὲ δεῖ περιμέναι τετραε-
 τίαν ἄλλην, ἵν' ἔλθῃ ἄλλα Ὀλύμπια. ἀλλ' εὐθὺς
 ἀναλαβόντι καὶ ἀνακτησαμένῳ ἑαυτὸν, καὶ τὴν
 αὐτὴν εἰσφέροντι προθυμίαν, ἔξεστιν ἀγωνίζεσθαι·
 καὶ πάλιν ἀπείπῃς, πάλιν ἔξεστι· καὶ ἀπαξ
 5 νικήσῃς, ὅμοιος εἰ τῷ μηδέποτε ἀπειπόντι. μόνον
 μὴ ὑπὸ ἔθους τοῦ αὐτοῦ ἡδέως αὐτὸ ἀρξῇ πειεῖν,
 καὶ λοιπὸν ὡς κακὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νικώμενος
 τὴν περίοδον, ὅμοιος τοῖς ἀπεφυγοῦσιν ὀρυξίν.
 6 Ἦττά με φαντασία παιδισκαρίου καλοῦ. Τί γάρ;
 πρῶν οὐχ ἠττήθην; Προθυμία μοι ἐγίνετο ψέ-
 7 ζαι τινά. Πρῶν γάρ οὐκ ἔψεξα; Οὕτως ἡμῖν
 λαλεῖς, ὡς ἀζήμιος ἐξεληλυθώς· οἷον εἰ τις τῷ
 ἱατρῷ,

non, nihil vetat te vel
 maximi vel exigui pretij
 esse, itemque vel felicissi-
 mum vel calamitosissimum:
 sed hinc beata vita & ipsa
 felicitas agitur. Quid ve-
 ro? Nec, si hinc defatigati
 fuerimus, quisquam probi-
 bet certamen repetere;
 nec quatuor annos, dum
 Olympia redeant, exspe-
 ctare necesse est: sed sta-
 tim ubi vires recepimus,
 nosque recollegimus, eo-
 dem studio adhibito, rur-

sus certare licet: & quod
 si denuo succubueris, de-
 nuo licet. Si vero semel
 viceris, similis eris ei qui
 perpetuo vicit: modo, ne,
 prae consuetudine idem fa-
 ciendi, libenter illud fa-
 cere incipias, ac denique
 tamquam ignavus athleta
 oberres toto circuitu vi-
 ctus, elapsis coturnicibus
 similis. — Vincit me pul-
 cræ puellæ visum. Quid
 vero? pridem non sum
 victus? Cupido mihi in-
 cessit

ἰατρῶ, καλύοντι λούσασθαι, λέγοι, Πρώην γὰρ
 οὐκ ἐλουσάμην; Ἄν οὖν ὁ ἰατρὸς αὐτῷ ἔχη λέ-
 γειν, Ἄγε, λουσάμενος οὖν τί ἔπαθες; οὐκ
 ἐπύρεξας; οὐκ ἐκεφαλάλγησας; Καὶ σὺ ψέξας 8
 πρῶην τινα, οὐ κακῆθους ἔργον ἔπραξας; οὐ
 Φλυαροῦ; οὐκ ἐθρεψάς σου τὴν ἑξιν ταύτην,
 παραβάλλων αὐτῇ τὰ οἰκεία ἔργα; Ἡττηθεὶς
 δὲ τοῦ παιδισκαρίου, ἀπῆλθας ἀζήμιος; Τί οὖν 9
 τὰ πρῶην λέγεις; ἔδει δ' οἶμαι μεμνημένον, ὥς
 οἱ δούλοι τῶν πληγῶν, ἀπέχεσθαι τῶν αὐτῶν
 αἰμαρτημάτων. Ἀλλ' οὐχ ὁμοιον ἐνταῦθα μέν 10
 γὰρ ὁ πόνος τὴν μνήμην ποιεῖ· ἐπὶ δὲ τῶν αἰμαρ-
 τημάτων ποῖος πόνος; ποῖα ζημία; πότε γὰρ
 εἰδίσθης φεύγειν τὸ κακῶς ἐνεργῆσαι; Οἱ πόνοι 11
 ἄρα οἱ τῶν πειρατηρίων, ἐκόντων ἢ ἀκόντων ἡμῶν,
 ὠφέλιμοι.

Kk 3

KEΦ.

cessit vituperandi alicujus.
 An pridem non vitupera-
 vi? — Sic nobis loque-
 ris, quasi indemnus inde
 sis egressus. Perinde ac si
 quis medico lotionem pro-
 hibenti, dicat, An pridem
 non lavi? Si igitur me-
 dicus ei respondere queat,
 Age, ergo quid tibi post
 balneum accidit? nonne
 febricitasti? non dolore
 capitis es adfectus? Et
 tu, pridem vituperans ali-
 quem, nonne malevoli ho-
 minis opus fecisti? nonne
 pugatoris? non aluisti
 habitum istum, objectis

illi consentaneis operibus?
 Victus a puella, num im-
 pune discessisti? Quid er-
 go pristina tua facta recen-
 ses? quin potius oportebat
 te, puto, veluti ser-
 vum verberum memorem,
 iisdem peccatis abstinere.
 Sed non eadem res est;
 nam illic quidem dolor
 memoriam facit: in pec-
 catis autem quis dolor est?
 quæ poena? quando enim
 adsuevisti, malefacta aver-
 sari? Dolores igitur ten-
 tationum utiles sunt nobis,
 sive volentibus, sive invi-
 tis.

CAP.

Κ Ε Φ. κς.

Πρὸς τοὺς τὴν Ἀπορίαν δαδαικίτας.

Οὐκ αἰσχυρὴ δειλότερος ὢν καὶ ἀγεννέστερος τῶν
 δραπετῶν; Πᾶς ἐκεῖνοι Φεύγοντες ἀπολείπουσιν
 τοὺς δεσπότης; ποίοις ἀγροῖς πεποιθότες, ποίοις
 οἰκέταις; Οὐχὶ δ' ὀλίγον ὅσον πρὸς τὰς πρώτας
 ἡμέρας ὑ' ἐλόμενοι, εἴθ' ὕστερον διὰ γῆς ἢ καὶ
 διὰ θαλάττης φέρονται, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἀφορ-
 μὴν πρὸς τὸ διατρέφεσθαι φιλοτεχνοῦντες; Καὶ
 τίς πώποτε δραπετῆς λιμῶ ἀπέθανε; Σὺ δὲ τρέ-
 μεις, μή σοι λίπη τὰ ἀναγκαῖα, καὶ τὰς νύ-
 κτας ἀγρυπνεῖς. Ταλαίπωρε, οὕτω τυφλὸς εἶ;
 καὶ τὴν ὁδὸν οὐχ ὁρᾷς, ὅποι φέρει ἢ τῶν ἀναγ-
 καίων ἐνδεῖα; Πού γάρ φέρει; Ὅπου καὶ ὁ πυ-
 ρετός, ὅπου καὶ λίθος ἐπιπεσὼν εἰς θάνατον.
 Τοῦτο οὖν οὐ πολλάκις αὐτὸς εἶπες πρὸς τοὺς
 ἐταίρους; πολλὰ δ' ἀνέγνως τοιαῦτα, πολλὰ δ'
 ἔγραψας.

C A P. XXVI.

Ad eos qui Ignoriam timent.

Non te pudet ignaviorem
 fugitivis & abjectiore ani-
 mo esse? Quomodo illi,
 cum fugiunt, relinquunt
 dominos? quibus agris fre-
 ti, quibus famulis? Nonne
 exiguum quiddam ad pri-
 mos dies tolerandos suf-
 furati, post & terram &
 maria quoque pervagantur,
 alia atque alia subsidia ad
 sese alendos sibi parantes?
 Et quis umquam fugitivus

fame perit? Tu vero tre-
 mis, ne tibi necessaria de-
 sint. & noctes pervigilas.
 Miser, adeone oecus es,
 & viam non cernis, quo
 fert penuria rerum neces-
 sariarum? Quo enim fert?
 Quo febris, quo saxum in
 caput delapsum, ad mor-
 tem. Nonne hoc sæpe &
 ipse ad amicos dixisti?
 non talia multa legisti,
 multa scripsisti? Quoties
 vero

ἔγραφε; πᾶσι δ' ἡλαζονεύσω, ὅτι πρὸς γε
 τὸ ἀποθανεῖν μετρίως ἔχεις; Ναί· ἀλλὰ καὶ οἱ 4
 ἔμοι πεινήσουσι. Τί οὖν; μή τι καὶ ὁ ἐκείνων λι-
 μὸς ἀλλαχοῦ που φέρει; οὐχὶ καὶ ἡ αὐτὴ που
 κάθεται; τὰ κάτω τὰ αὐτά; Οὐ θέλεις οὖν ἐκεῖ 5
 βλέπειν, θάρρῶν πρὸς πᾶσαν ἀπορίαν καὶ ἔν-
 δειαν, ὅπου καὶ τοὺς πλευσιωτάτους, καὶ τὰς
 ἀρχὰς τὰς μεγίστας ἀρξάντας, καὶ αὐτοὺς τοὺς
 βασιλεῖς καὶ τυράννους δεῖ καταλθεῖν; ἢ σὲ πει-
 νῶντα, ἂν οὕτω τύχη, ἐκείνους δὲ διαρραγέντας
 ὑπὸ ἀπεισιῶν καὶ μέθης; Τίνας πάποτ' ἐπαίτην 6
 ῥαδίως εἶδες μὴ γέροντα; τίνα δ' οὐκ ἐσχατόγη-
 ρων; ἀλλὰ ῥιγῶντες τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας,
 καὶ χαμαὶ ἐρριμμένοι, καὶ ἔσθου αὐτὸ τὸ ἀναγ-
 καῖαν σιτούμενοι, ἐγγὺς ἤκουσι τοῦ μηδ' ἀποθα-
 νεῖν δύνασθαι, * οὐ γράφειν; οὐ παιδαγωγεῖν; 7
 οὐ θύραν ἀλλοτρίαν φυλάττειν; Ἀλλὰ αἰσχρὸν,

K k 4

eis

vero etiam gloriatus ex-
 te mortem quidem æquo
 animo expectare? Sane:
 at & mei esurient. Quid
 ergo? num eorum quo-
 que fames alio quopiam
 fert? nonne idem est de-
 scensus? nonne inferi ii-
 dem? Non ergo vis in-
 fracto adversus omnem ege-
 statem & penuriam animo,
 illo convertere oculos, quo
 etiam ditissimos, & qui
 summos magistratus gesse-
 runt, & ipsos reges ac ty-
 rannos descendere oportet?
 nullo alio discrimine,

nisi quod tu fortasse esu-
 riens descendes, illi au-
 tem cruditate & ebrietate
 disrupti. Quem vero um-
 quam mendicum vidisti non
 senem? quem non ætate
 confectum? Atqui frigo-
 re & noctu & interdiu ri-
 gent; humi jacent abjecti;
 &, quamquam vix tantum
 edunt, quantum summa ne-
 cessitas postulat, parum
 abest quin emori non pos-
 sint. * Nescis scribere?
 nescis instituere pueros?
 nescis alienas fores custo-
 dire? At turpe est, in-
 quis,

εἰς ταύτην ἔλθειν τὴν ἀνάγκην. Μάθε οὖν πρῶτον; τίνα τὰ αἰσχρὰ ἐστὶ, καὶ οὕτως ἡμῖν λέγε σαυτὸν φιλόσοφον. Τὸ νῦν δὲ, μὴδ' ἂν ἄλλος τις εἴπῃ σε, ἀνέχου.

8 Αἰσχρὸν ἐστὶ σοὶ τὸ μὴ σὸν ἔργον, οὐ σὺ αἰτίος οὐκ εἶ, ὃ ἄλλως ἀπῆντηκέ σοι, ὡς κεφαλalgία, ὡς πυρετός; Εἰ σοὶ οἱ γονεῖς πένητες ἦσαν, ἄλλους δὲ κληρονόμους ἀπέλιπον, καὶ ζῶντες οὐκ ἐπαρκέουσιν οὐδέν, σοὶ ταῦτα αἰσχρὰ ἐστὶ;

9 Ταῦτα ἐμάνθανες παρὰ τοῖς φιλοσόφοις; οὐδέποτε ἤκουσας, ὅτι τὰ αἰσχρὸν ψεκτὸν, τὸ δὲ ψεκτὸν ἀξίον ἐστὶ τοῦ ψέγεσθαι; Τίνα ἐπὶ τῷ μὴ αὐτοῦ ψέγεις ἔργῳ, ὃ αὐτὸς οὐκ ἐποίησε; Σὺ οὖν ἐποίησας σου τὸν πατέρα τοιοῦτον; ἢ ἔξεστί σοι ἐπανόρθωσαι αὐτόν; δίδοταί σοι ταῦτα; Τί οὖν; δεῖ σε θέλειν τὰ μὴ διδόμενα, ἢ μὴ τυγ-

11 χάνοντα αὐτῶν αἰσχύνεσθαι; Οὕτω δὲ καὶ εἰδήσου

quis, in eam devenire necessitatem. Disce ergo prius, quæ turpia sint, & sic nobis dic te philosophum esse. Nunc autem nec ab alio te dici patere.

Num tibi id turpe est, quod tuum opus non est, cuius tu auctor non es, quod citra tuam culpam te invasit, sicut capitis dolor, sicut febris? Si parentes tui pauperes fuerunt; si alios hæredes instituerunt; si, dum vivunt, nihil tibi impertiant; hæ-

cine tibi turpia sunt? Hoc cine est quod apud philosophos didicisti? Numquamne audivisti, quod turpe sit, id esse vituperabile, vituperabile autem dignum esse vituperatione? Quemnam ob factum alienum, quod ipse non fecit, reprehendis? Tunc igitur patrem tuum fecisti talem? an penes te est, eum corrigere? daturne tibi hoc? Quid ergo? debes ne ea velle quæ tibi non data sunt, aut, si eis frustreris, erubescere? Ah ita, cum philo-

ζου φιλοσοφῶν, ἀφορᾶν εἰς ἄλλους, καὶ μηδὲν
 αὐτὸς ἐλπίζειν ἐκ σεαυτοῦ; Τετραροῦν εἰμωζε, καὶ 12
 στένε, καὶ ἔσθιε δεδοικώς μὴ οὐ σχῆς τροφὰς
 αὐρίον. περὶ τῶν δουλαρίων τρέμε, μὴ κλέψῃ, μὴ
 φύγῃ, μὴ ἀποθάνῃ. Οὕτω σὺ ζῇθι, καὶ μὴ παύσῃ 13
 μηδέποτε· ὅστις ὁνόματι μόνῳ πρὸς φιλοσοφίαν
 προσῆλθες, καὶ τὰ θεωρήματα αὐτῆς ὅσον ἐπὶ
 σοι κατήσχυνας, ἀχρηστὰ ἐπιδείξας καὶ ἀνωφε-
 λῇ τοῖς ἀναλαμβάνουσιν· οὐδέποτε δ' εὐσταθείας 14
 ὠρέχθης, ἀταραξίας, ἀπαθείας· οὐδένα τούτου
 ἔνεκα ἐθεράπευσας, συλλογισμῶν δ' ἔνεκα πολ-
 λούς· οὐδέποτε τούτων τινὰ τῶν φαντασιῶν διε-
 βατάνισας αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ, Δύναμαι φέρειν,
 ἢ οὐ δύναμαι φέρειν; τί μοι τὸ λοιπὸν ἐστίν; Ἀλλ' 14
 ὥς πάντων ἔχόντων σοι καλῶς καὶ ἀσφαλῶς, 21
 περὶ τὸν τελευταῖον κατεγίνου τάπον, τὸν τῆς
 ἀμεταπτώσεως· ἢ ἀμετάπτωτα σχῆς τίνα; τὴν

K k 5

δειλί-

philosophiæ operam dāres,
 adsuēfactus es, alios in-
 tueri, & nullam in te ipso
 spem collocare? Proinde
 lamentare, & gēme, &
 edens time ne in crastinum
 desit quod edas: de servu-
 lis sollicitus esto, ne furen-
 tur, ne fugiant, ne mori-
 antur. Ita vivito, neque
 umquam definito, qui no-
 mine duntaxat ad philoso-
 phiam accessisti, ejusque
 præcepta, quantum in te
 est, probro adfecisti, & inu-
 tilia ea esse discentibus &
 supervacanea ostendisti; qui

constantiam, & tranquillita-
 tem, perturbationum va-
 cuitatem numquam expeti-
 visti; qui neminem um-
 quam hujus rei causā co-
 luvisti, sed propter syllogis-
 mos, complures; qui num-
 quam istorum visorum ali-
 quod ipse tecum diligenter
 explorasti, aut ei te ipse
 quæsisisti, Ferre ne hoc
 possum, an non ferre?
 quid mihi restat? Sed,
 quasi omnia tuā belle ha-
 beant, atque in tuto collo-
 cata sint, in postremo loco
 tempus contrivisti, de in-
 moto

δειλίαν, τὴν ἀγέννηταιν, τὸν θαυμασμὸν τῶν πλου-
σίων, τὴν ἀτολῇ ὄρεξιν, τὴν ἀποτευκτικὴν ἐκκλη-
σιν; περὶ τῆς ταύτων ἀσφαλείας ἐφρόντιζες.

- 15 Οὐκ ἔδει προσκτῆσασθαι πρῶτον ἐκ τοῦ λό-
γου, εἴτα ταύτῳ περιποιεῖν τὴν ἀσφάλειαν; Καὶ
τίνα πώποτ' εἶδες θρυγκὴν περιοικοδομοῦντα, μη-
δενὶ τειχίῳ περιβαλλόμενον αὐτόν; ποῖος δὲ θυ-
16 ρωρὸς καθίσταται ἐπὶ οὐδεμίᾳ θύρᾳ; Ἀλλὰ σὺ
μελετᾷς ἀποδεικνύειν δύνασθαι· τίνα; μελετᾷς
μὴ ἀποσαλεύεσθαι διὰ σοφισμάτων· ἀπὸ τίνων;
17 Δείξόν μοι πρῶτον, τί τηρεῖς, τί μετρεῖς, ἢ τί
ιστάνεις· εἴθ' οὕτως ἐπιδείκνυς τὸν ζυγόν, ἢ τὸν
μέδιμνον. ἢ μέχρι τίνος μετρήσεις τὴν σποδόν;
18 Οὐ ταῦτά σε ἀποδεικνύειν δεῖ, ἀ' ποιεῖ τοὺς ἀν-
θρώπους εὐδαίμονας· ἀ' ποιεῖ προχωρεῖν αὐτοῖς τὰ
πράγματα ὡς θέλουσι· δι' αὐτὸ οὐ δεῖ μέμφεσθαι
οὐδενί,

moto animi statu; ut im-
mota tibi sint quænam?
Ignavia? degener animus?
admiratio divitum? irrita
adpetitio? infelix aversa-
tio? Hæc ut firma & in-
tuto tibi essent, in eo ela-
borasti!

An non possessio primum
paranda e doctrina erat,
deinde curandum ut in tu-
to illa collocaretur? Quem
vidisti umquam lorica pin-
natam extruentem, quin
muro alicui eam circum-
duxerit? Quis janitor con-
stituitur, ubi nulla est janua?

Tu vero id meditaris, ut
demonstrare possis? Quæ-
nam *demonstrare*? Id me-
ditaris, ne sophistarum
captiunculis dimovearis?
Vnde nam *dimoveri times*?
Ostende mihi primum, quid
teneas, quid metiaris, aut
quid ponderes: tum de-
inde ostende mihi libram
aut modjum. Aut quous-
que mensurus es cinerem?
Annon ea tibi demonstnan-
da sunt, quæ homines be-
ant; quæ id præstant, ut
res ex sententia eis succe-
dant; quæ doceant, de
nulla

οὐδενί, ἐγκαλεῖν οὐδενί, προσθέσθαι τῇ διοικήσει
 τῶν ὅλων; ταῦτά μοι δείκνυσ. Ἰδοὺ δεικνύω, 19
 φησὶν· ἀναλύσω σοι συλλεγισμούς. Τοῦτο τὸ
 μετροῦν ἐστίν, ἀνδράπειδον· τὸ μετρούμενον δ'
 οὐκ ἐστίν. Διὰ ταῦτα νῦν τίνεις δίκας ὧν ἡμέλη· 20
 σὰς φιλοσοφίας· τρέμεις, ἀγρυπνεῖς, μετὰ πάν-
 των βουλευῇ· καὶ μὴ πᾶσιν ἀρέσκειν μέλλη τὰ
 βουλευόμενα, κακῶς οἷε βεβουλευτάθαι.

Εἴτα Φοβῇ λιμὸν, ὥς δοκεῖς. σὺ δ' οὐ λι- 21
 μὸν Φοβῇ, ἀλλὰ δέδοικας μὴ οὐ σχῆς μάγειρον,
 μὴ οὐ σχῆς ἄλλον ὀψωνητὴν, ἄλλον τὸν ὑποδή-
 σοντα, ἄλλον τὸν ἐνδύσοντα, ἄλλους τοὺς τρέ-
 ψοντας, ἄλλους τοὺς ἀκολουθήσοντας· ἵν' ἐν τῷ 22
 βαλαινείῳ ἐκδυσάμενος, καὶ ἐκτείνας σεαυτὸν ὥς
 οἱ ἐσταυρωμένοι, τρέβῃ ἐνθεν καὶ ἐνθεν· εἴθ' ὁ
 ἀλείπτης ἐπιστάς λέγῃ, Μετάβηθι, δὸς πλου-
 ρόν·

nulla re esse conqueren-
 dum; neminem accusan-
 dum, sed adfertiendum gu-
 bernationi universitatis re-
 rum? Hæc mihi ostende!
 Ecce, inquit, ostendo: re-
 solvam tibi syllogismos.
 Hæc mensura est, manoi-
 pium; non id quod men-
 suræ subicitur. Propterea
 nunc pœnas das neglectæ
 philosophiæ; tremis, vigi-
 las; cum omnibus delibe-
 ras; & nisi deliberationes
 tuæ omnibus placituræ sint,
 consilii te pœnitet.

Deinde famem pertime-
 scis; ut tibi quidem vide-
 ris: at non famem times;
 sed ne desit tibi coquus, ne
 non præsto tibi sit alius qui
 obsonatoris fungatur vice;
 alius qui tibi calceos in-
 duat, alius qui vestem in-
 duat, alii qui te fricent,
 alii qui te comitentur; ut
 in balneo, posita veste,
 distentus instar eorum qui
 in cruces sublati sunt, hino
 & inde teraris; deinde, ut
 alicui adstans dicat famulo,
 Illuc transi, præbe latus,
 caput

ῥόν· κεφαλὴν αὐτοῦ λάβε, παράθες τὸν ὤμον·
 εἴτ', ἐλθὼν ἐκ τοῦ βαλανείου εἰς οἶκον, κραυγάζ-
 σης, Οὐδεὶς φέρε φαγεῖν; εἴτ', ἄρον τὰς τρα-
 23 πίδας, σπάγισόν.· Τούτῳ φόβῳ, μὴ οὐ δύνη-
 ζῆν ἀρρώστου βίον. ἐπεὶ τὰ τῶν ὑγιαπόντων
 μάθε πῶς αἱ δούλοι ζῶσι, πῶς οἱ ἐργάται, πῶς
 αἱ γνησίως φιλοσόφουντες· πῶς Σωκράτης ἐζησεν,
 ἐκεῖνος μὲν καὶ μετὰ γυναῖκας καὶ παῖδας· πῶς
 Διογένης· πῶς Κλεάνθης, ἅμα σχολάζων καὶ
 24 ἀντλῶν. Ταῦτα ἂν θέλῃς ἔχειν· ἔξεις παντα-
 χού, καὶ ζήσεις θαρρῶν. Τίτι; ὦ μόνῳ θαρ-
 ρεῖν ἐνδέχεται· τῷ πιπτῷ, τῷ ἀκαλύτῳ, τῷ
 ἀναφαίρετῳ· τοῦτ' ἐστὶ, τῇ πρᾶξει τῇ σεαυ-
 25 τοῦ. Διὰ τί δ' οὕτως ἀχρηστον καὶ ἀνωφελῆ
 αὐτὸν παρσκευάσας, ἵνα μηδεὶς σε εἰς οἰκίαν
 θέλῃ, δέξασθαι, μηδεὶς ἐπιμεληθῆναι; ἀλλὰ
 σκεῦος μὲν ὀλόπληρον καὶ χρήσιμον ἔξω ἐρριμμένον,
 πᾶς

caput ejus prehende, ex-
 hibe scapulam! post, bal-
 neo egressus, domumque
 reversus, ut clamites, Ne-
 mo adfert cibum? deinde,
 Aufer mensas, abstergito.
 Hoc times, ne non vitam
 possis vivere ægroti. Nam
 recte valentium vitam si
 quæris, eam vide agentes,
 servos, operarios, eos qui
 vere philosophantur; eam
 vide quomodo Socrates
 egerit, ac is quidem etiam
 cum uxore & liberis; quo-
 modo Diogenes; quomo-
 do Cleanthes, qui simul &

doctrinæ vacavit, & aquam
 hausit. Hæc habere si vo-
 les, habebis ubique, & vi-
 ves confidens. Quæ fidens
 re? Quæ solâ confidere li-
 cet, eo, quod fidum est,
 quod nec prohiberi, nec
 auferri potest; hoc est, vo-
 luntate tua. Cur autem
 adeo inutilem, adeo nul-
 lius pretil hominem teip-
 sum effecisti, ut nemo te
 in ædes suas recipere ve-
 lit, nemo curam tui susci-
 pere? Atqui vas integrum
 & utile, foras projectum,
 quisquis invenerit, tollet,

πᾶς τις εὐρὼν ἀναιρήσεται, καὶ κέρδος ἡγήσεται·
 σὲ δ' εὐδείς, ἀλλὰ πᾶς ζημίαν. Οὕτως οὐδὲ κυ- 26
 νὸς δύνασαι χρεῖαν παρασχεῖν, οὐδ' ἀλεπτρυόνος;
 Τί οὖν ἔτι ζῆν θέλεις, τοιοῦτος ὢν;

Φοβείται τις ἀνὴρ ἀγαθός, μὴ λήψωσιν αὐ- 27
 τῷ τροφαί; Τοῖς τυφλοῖς οὐ λείπουσιν, τοῖς χῶ-
 λοῖς οὐ λείπουσιν· λείψουσιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ; Καὶ
 στρατιώτῃ μὲν ἀγαθῷ οὐ λείπει ὁ μισθοδοτῶν,
 οὐδ' ἐργάτῃ, οὐδὲ σκυτεῖ· τῷ δ' ἀγαθῷ λείψει;
 Οὕτως ὁ Θεὸς ἀμελεῖ τῶν αὐτοῦ ἐπιτηδευμάτων, 28
 τῶν διακόνων, τῶν μαρτύρων, οἷς μένοις χρῆται
 παραδείγμασι πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους, ὅτι καὶ
 ἐστὶ, καὶ καλῶς διοικεῖ τὰ ἔλα, καὶ οὐκ ἀμε-
 λεῖ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ ὅτι ἀνδρὶ
 ἀγαθῷ οὐδὲν ἐστὶ κακόν, οὔτε ζῶντι, οὔτε ἀπο-
 θανόντι; Τί οὖν, ἔταν μὴ παρέχῃ τροφάς; Τί 29
 γὰρ ἄλλο, ἢ ὡς ἀγαθὸς στρατηγὸς τὸ ἀνακλη-
 τικόν

ne lucrum ducet: te vero
 nemo lucrum, sed quilibet
 damnum sibi ducet. Ita,
 ne canis quidem usum præ-
 stare potes, nec galli gal-
 linacei? Talis autem cum
 sis, quid adhuc in vita esse
 cupis?

Timetne quisquam vir
 bonus, ne victus sibi desit?
 Cæcis non deest, claudis
 non deest: viro bono de-
 erit? Non deest bono mi-
 liti qui stipendium det, non
 operario, non futori: &

bono viro deerit? Itane
 Deus sua instituta, suos
 ministros, suos testes ne-
 gligit, quibus solis aduer-
 sus indoctos exemplis uti-
 tur, quibus doceat homines,
 & esse se, & recte guber-
 nare omnia, & non negli-
 gere res humanas, bono-
 que viro nihil esse mali,
 nec viventi, nec mortuo?
 Quid ergo, cum victum
 non præbet? Quid aliud,
 nisi, veluti bonus impera-
 tor, receptui mihi cecinit.

Pareo,

- τινὸν μοι σέσημαγκε; πείθομαι, ἀκολουθῶ, ἐπ-
 ευφημῶν τὸν ἡγεμόνα, ὑμῶν αὐτοῦ τὰ ἔργα.
 30 καὶ γὰρ ἦλθον ὅτ' ἐκείνῳ ἔδοξε, καὶ ἄπειμι πάλ-
 λιν ἐκείνῳ δοκοῦν· καὶ ζῶντές μου τοῦτο τὸ ἔργον
 ἦν, ὑμνεῖν τὸν Θεόν, καὶ αὐτὸν ἐπ' ἐμαυτοῦ,
 31 καὶ πρὸς ἕνα, καὶ πρὸς πολλούς. Οὐ παρέχει
 μοι πολλὰ, οὐκ ἄφθονα, τρυφᾶν με σὺ θέλει·
 οὐδὲ γὰρ τῷ Ἡρακλεῖ παρείχε, τῷ υἱῷ τῷ ἑαυ-
 τοῦ· ἀλλ' ἄλλος ἐβασίλευσεν Ἀργούς καὶ Μυκη-
 νῶν, ὁ δ' ἐπετάσσετο, καὶ ἐπόνει, καὶ ἐγυμνά-
 32 ζετο. Καὶ ἦν Εὐρύσθευς μὲν ὅς ἦν, οὔτε Ἀρ-
 γούς, οὔτε Μυκηνῶν βασιλεὺς, ὅς γ' οὐδ' αὐτὸς
 ἑαυτοῦ· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἀπάσης γῆς καὶ θαλάτ-
 τῃς ἀρχὼν καὶ ἡγεμὼν ἦν, καθαρτῆς ἀνομίας
 καὶ ἀδικίας, εἰσαγωγέως δὲ δικαιοσύνης καὶ οἰο-
 τητος· καὶ ταῦτα ἐποίει καὶ γυμνὸς καὶ μόνος.
 33 Ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ὅτε ναύαγος ἐξερρίφθη, μή τι
 ἐταπείνωσεν αὐτὸν ἢ ἀπορία; μή τι ἐπέκλασεν;
 ἀλλὰ

Pareo, sequor, collando
 Imperatorem, facta ejus
 prædico. Nam &, cum
 illi visum esset, veni; rur-
 sus abeo, cum illi visum
 est: & dum viverem, mu-
 nus fuit meum, Deum ce-
 lebrare, cum ipse mecum,
 tum apud singulos, tum
 apud multos. Non præbet
 mihi multa, non copiam
 rerum suppeditat, delicate
 me vivere non vult: neque
 enim Herculi suppeditavit,
 filio suo: nam alius regna-
 bat Argis & Mycenis; ille

verò parebat, laborabat, ex-
 ercebatur. At Eurytheus
 quidem erat qui erat, ne-
 que Argorum rex, neque
 Mycenarum, qui ne ipse
 quidem sibi imperabat.
 Hercules verò totius ter-
 ræ & maris princeps, &
 imperator erat, repurgator
 iniquitatis & injuriarum,
 introductor justitiæ & san-
 ctitatis; eaque & nudus
 fecit & solus. Ulysses au-
 tem cum naufragus ejectus
 esset, num egestas humili-
 iorem eum fecit? num
 enim

ἀλλὰ πῶς ἀπῆει πρὸς τὰς παρθένους αἰτήσων τὰ ἀναγκαῖα, ἂν αἰσχιστον εἶναι δοκεῖ δεῖσθαι παρ' ἑλλου;

Ὡστε λέων ἐρεσίτροφος ἀλκὴ πεποιθώς.

Τίνι πεποιθώς; Οὐ δόξῃ, οὐδὲ χρήμασιν, οὐδ' 34
ἀρχαῖς, ἀλλ' ἀλκῇ τῇ ἑαυτοῦ, τοῦτ' ἐστὶ, δόγ-
μασι τῶν ἐφ' ἡμῖν καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. Ταῦτα γάρ 35
ἐστὶ μόνα τὰ τοὺς ἐλευθέρους ποιοῦντα, τὰ τοὺς
ἀκωλύτους, τὰ τὸν τράχηλον ἐπαίροντα τῶν τε-
ταπεινωμένων, τὰ ἀντιβλέπειν ποιοῦντα ἐρδοῖς
τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τοὺς πλουσίους, πρὸς τοὺς
τυράννους. Καὶ τὸ τοῦ φιλοσόφου δῶρον τοῦτο ἦν. 36
Σὺ δ' οὐκ ἐξελεύσῃ θάργων, ἀλλὰ περιτρεμὼν
τοῖς ἱματιδίοις, καὶ τοῖς ἀργυρωματίοις. Δύστηνε,
οὕτως ἀπώλεσας τὸν μέχρι νῦν χρένον;

Τί οὖν, ἂν νοσήσω; Νοσήσεις καλῶς. Τίς 37
με θεραπεύσει; Ὁ Θεός, οἱ φίλοι. Σκληρῶς
κατὰ

eum infregit? Immo vero quomodo abiit ad virgines, necessaria petiturus, quæ ab alio petere turpissimum haberi solet?

Ceu leo monte nutritus, proprio fretus robore.

Qua re fretus? Non gloriâ, non pecuniâ, non magistratibus; sed suopte robore, hoc est, decretis de eis rebus, quæ in nostra potestate sunt, & quæ non sunt. Hæc enim sola sunt, quæ liberos, quæ solutos

efficiunt; quæ collum eorum, qui depressi sunt, adtollunt; quæ id præstant, ut rectis oculis divites intueamur, ut tyrannos. Ac Philosophi manus istud fuit. Tu vero non sic egredieris animo firmo, sed tremens propter vestimenta tua, propter vasa argentea. Infelix! itane omne tempus usque adhuc perdidisti?

Quid ergo, si ægrotâro? Ægrotabis honeste. Quis me curabit? Deus; amici. Duriter

κατακείσομαι. Ἄλλ' ὥς ἀνὴρ. Οἶκημα ἐπιτή-
 δειον οὐχ ἔξω. Ἐν ἀνεπιτηδείῳ νοσήσεις. Τίς μοι
 ποιήσει τὰ τροφεῖα; Οἱ καὶ τοῖς ἄλλοις ποιῶν-
 τες. ὥς Μάνης νοσήσεις. Τί δὲ καὶ τὸ πέρας
 38 τῆς νόσου; Ἄλλο τι ἢ θάνατος; Ἄρ' οὖν ἐνθυ-
 μῇ, ὅτι κεφάλαιον τοῦτο πάντων τῶν κακῶν τῷ
 ἀνθρώπῳ καὶ ἀγεννείας καὶ δειλίας οὐ θάνατός
 39 ἐστι, μάλλον δ' ὁ τοῦ θανάτου φόβος; Ἐπὶ
 τοῦτον οὖν μοι γυμνάζου· ἐνταῦθα νεύετῳσαν οἱ
 λόγοι πάντες, τὰ ἀσκήματα, τὰ ἀναγνώσμα-
 τα· καὶ εἰση, ὅτι οὕτω μόνως ἐλευθεροῦνται οἱ
 ἄνθρωποι.

Duriter decumbam. Sed malorum omnium homini
 ut vir. Domicilium com- & degeneris animi & ti-
 modum non habebo. In in- miditatis esse, non mor-
 commodo ægrotabis. Quis tem; sed potius mortis
 autem mihi victum para- metum? Adversus hunc
 bit? Qui etiam aliis pa- igitur te exerce: huc in-
 rant. Sicut Manes ægro- clinent ratiocinationes om-
 tabis. Quis vero erit mor- nes, exercitationes, lectio-
 bi exitus? Num pejus ali- nes: tum vero cognosces,
 quid quam mors? An hac solâ ratione adferi ho-
 igitur cogitas, caput hoc mines in libertatem.

ARRIANOT
ΤΩΝ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Κ Ε Φ. α'.

Περὶ Ἐλευθερίας.

Ἐλεύθερός ἐστιν, ὁ ζῶν ὡς βούλεται· ὃν οὐτ' ἀναγκάσαι ἐστίν, οὔτε καλύσαι, οὔτε βιάσασθαι· οὐ αἱ ὀρμαὶ ἀνεμπόδιστοι, αἱ ὀρέξεις ἐπιτεύκτικαί, αἱ ἐκκλίσεις ἀπερίπτωτοι. Τίς οὖν θέλει ζῆν ἀμαρτάνων; Οὐδεὶς. Τίς θέλει ζῆν ἐξαπατώμενος, προπίπτων, ἀδίκος ὢν, ἀκόλαστος, μεμψίμοιρος, ταπεινός; Οὐδεὶς. Οὐδεὶς ἄρα τῶν φαύλων ζῆν ὡς βούλεται· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐλεύθερός

EPICTETI DISSERTATIONVM
AB ARRIANO DIGESTARVM
LIBER IV.

CAP. I.

De Libertate.

Liber est, qui vivit ut vult; tur vivere vult delinquens? qui nec cogi, nec prohiberi, nec vim pati potest; Nemo. Quis vivere vult deceptus, temerarius, injurius, petulans, querulus, humilis & abjectus? Nemo. Nemo igitur improbus vivit ut vult; eo-
que

Epicteti Dissert. T. I.

L I

- 4 Φερός ἐστὶ. Τίς δὲ θέλει λυπούμενος ζῆν, φο-
 βούμενος, φθονῶν, ἐλεῶν, ὀρεγόμενος καὶ ἀπο-
 τυγχάνων, ἐκκλίνων καὶ περιπίπτων; Οὐδεὶς.
- 5 Ἐχομεν οὖν τινὰ τῶν φαύλων ἄλυπον, ἄφοβον,
 ἀπερίπτωτον, ἀναπότευκτον; Οὐδένα. Οὐκ ἄρα
 οὐδὲ ἐλεύθερον.
- 6 Ταῦτα ἂν τις ἀκούσῃ δυσύπατος, ἂν μὲν
 προσθῇς, ὅτι, Ἀλλὰ σύ γε σοφὸς εἶ, οὐδὲν
 7 πρὸς σέ ταῦτα· συγνώσεται σοι. ἂν δ' αὐτῷ
 τὰς ἀληθείας εἴπῃς, ὅτι, Τῶν τρεῖς πεπραμένων
 οὐδὲν διαφέρεις πρὸς τὸ μὴ καὶ αὐτὸς δούλος εἶναι·
- 8 τί ἄλλο ἢ πληγὰς σε δεῖ προσδοκᾶν; Πῶς γάρ·
 φησὶν, ἐγὼ δούλος εἰμι; ὁ πατήρ ἐλεύθερος, ἡ
 μήτηρ ἐλευθέρα, οὗ ὠνὴν οὐδεὶς ἔχει· ἀλλὰ καὶ
 συγκλητικὸς εἰμι, καὶ Καίσαρος φίλος, καὶ ὑπά-
 9 τευκα, καὶ δούλους πολλοὺς ἔχω. Πρῶτον μὲν,
 ὦ βέλτιστε συγκλητικέ, τάχα σου καὶ ὁ πατήρ
 τὴν

que nec liber est. Quis vero
 vivere vult mœrens, timens,
 invidens, miserans? quis
 ita, ut cupiat, nec voti com-
 pos fiat? ut fugiat, & in
 ea, quæ fugit, incidat?
 Nemo. Est-ne vero impro-
 bus aliquis, qui sit mœroris,
 qui timoris expers? qui
 non sæpe in ea, quæ fugit,
 incidat? cuius adpetitio-
 nes non sæpe irritæ sint?
 Nemo. Ergo ne liber qui-
 dem improbus quisquam.

Hæc si quis audiat, ite-
 rum Consul, si adjeceris,
 Tu quidem sapiens es, hæc

nihil ad te; veniam tibi
 dabit. Sin verum dixeris,
 nihil eum ab iis differre
 (quod quidem ad servitu-
 tem adtineat) qui ter ve-
 nierunt; quid præter pla-
 gas expectandum tibi erit?
 Quo pacto enim, dicet,
 ego servus sim? pater
 meus liber est, mater li-
 bera, nec me quisquam
 emit; verum etiam sena-
 tor sum, & Cæsaris ami-
 cus, & consularis, & ser-
 vos multos habeo. Pri-
 mum, senator optime, for-
 tassis & pater tuus eam-
 dem

τὴν αὐτὴν δουλείαν δούλος ἦν, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ὁ πάππος, καὶ ἐφεξῆς πάντες οἱ πρόγονοι. εἰ δὲ 10
 δὴ καὶ τὰ μάλιστα ἦσαν ἐλεύθεροι, τί τοῦτο
 πρὸς σέ; τί γάρ, εἰ ἐκεῖνοι μὲν γενναῖοι ἦσαν, σὺ δ' ἀγεννής; ἐκεῖνοι μὲν ἀφοβοί, σὺ δὲ δειλός; ἐκεῖνοι μὲν ἐγκρατεῖς, σὺ δ' ἀκόλαστος;

Καὶ τί, φησὶ, τοῦτο πρὸς τὸ δούλον εἶναι; 11
 Οὐδέν σοι φαίνεται εἶναι τὸ ἄκοντά τι ποιεῖν, τὸ
 ἀναγκαζόμενον, τὸ στένοντά, πρὸς τὸ δούλον εἶ-
 ναι; Τοῦτο μὲν ἔστω, φησὶν. ἀλλὰ τίς με δύ- 12
 νатаι ἀναγκάσαι, εἰ μὴ ὁ πάντων κύριος Καί-
 σαρ; Οὐκοῦν ἓνα μὲν δεσπότην σαυτοῦ καὶ σὺ αὐ- 13
 τὸς ὁμολόγησας. ὅτι δὲ πάντων, ὡς λέγεις, κοι-
 νός ἐστι, μηδέν σε τοῦτο παραμυθεῖσθω· ἀλλὰ
 γίνωσκε, ὅτι ἐκ μεγάλης αἰκίας δούλος εἶ. οὕτω 14
 καὶ Νικοπολίται ἐπιβράων εἰώθασιν, Νὴ τὴν Καί-
 σαρς Τύχην, ἐλεύθεροί ἐσμεν.

Ll 2

Ὅμως

dem servit servitutem, & mater quoque & avus, atque ordine omnes tui majores. Sin vel maxime liberi illi fuerint, quid istud ad te? quid enim, si illi strenui fuerunt, tu degener? illi imperterriti, tu timidus? illi continentes, tu petulans?

Et quid ista, inquit, ad servitutem? Nihilne tibi ad servitutem facere videtur, si quid invitus facias,

si coactus, si gemens? Istud quidem esto, inquit; sed quis me cogere potest, nisi omnium dominus Cæsar? Ergo unum certe dominum te habere, & ipse confessus es: qui quamvis, ut dicis, communis sit omnium, nihil tamen istud te consoletur; sed cognoscito, te magnæ familiæ servum esse. Sic etiam Nicopolitæ clamare solent: Per Cæsaris Genium, liberi sumus.

Sed

15 Ὅμως δ', ἂν σοι δοκῇ, τὸν μὲν Καίσαρα
 πρὸς τὸ παρὸν ἀφῶμεν. ἐκεῖνό δέ μοι εἶπέ, οὐ
 16 δέποτ' ἡράσθης τινός; οὐ παιδισκαρίου; οὐ δού-
 17 λου; οὐκ ἐλευθέρου; Τί οὖν τοῦτο πρὸς τὸ δοῦ-
 λον εἶναι, ἢ ἐλεύθερον; Οὐδέποθ' ὑπὸ τῆς ἐρω-
 μένης ἐπετάγης οὐδὲν ὦν οὐκ ἤθελες; οὐδέποτε
 σου τὸ δουλᾶριον ἐκολάκευσας; οὐδέποτ' αὐτοῦ
 τοὺς πόδας κατεφίλησας; καί τοι τοῦ Καίσαρος
 ἂν σε τις ἀναγκάσῃ, ὕβριν αὐτὸ ἡγῇ, καὶ ὑπερ-
 18 βολὴν τυραννίδος. Τί οὖν ἄλλο ἐστὶ δουλεία;
 Νυκτὸς οὐδέποτ' ἀπῆλθες ὅπου οὐκ ἤθελες; ἀνά-
 λωσας ἔσθας οὐκ ἤθελες; εἰπάς τινα οἰμώζων καὶ
 19 ἁλόντων; ἡνέσχου λαιδορούμενος, ἀποκλειόμενος;
 Ἀλλ' εἰ σὺ αἰσχύνῃ τὰ σαυτοῦ ὁμολογεῖν, ἔσθας
 ἃ λέγει καὶ ποιεῖ ὁ Θρασωνίδης, ὅς, τοσαῦτα
 στρατεύεσθαι ὅσα τάχα οὐδὲ σὺ, πρῶτον μὲν
 ἐξεληλύθε νυκτὸς, ὅτε ὁ Γέτας οὐ τολμᾷ ἐξελ-
 θεῖν.

Sed tamen, si placet,
 Cæsarem in præsentia omit-
 tamus. Illud autem mihi
 dicito, nonne aliquando
 amasti aliquem? non puel-
 lam? non servum? non in-
 genium? Quid autem hoc
 ad servitutem aut libertatem
 facit? Nihilne umquam
 amica tibi imperavit quod
 nolles? numquam servulo
 tuo adulatus es? numquam
 pedes ejus deosculatus es?
 At vero si quis te Cæsaris
 pedes deosculari cogeret,
 injuriam esse duceres, &

summam tyrannidem. Quid
 ergo aliud est servitus?
 Numquamne noctu ivisti
 quo nolles? numquam
 plus quam velles infumsi-
 sti? numquam plorans &
 gemens voces nonnullas
 edidisti? convicia, exclu-
 sionem tolerasti? Verum
 si tua probra confiteri te
 pudet; vide, quid dicat fa-
 ciatque Thrasonides: qui
 cum toties militarit, quo-
 ties fortasse ne tu quidem,
 primum noctu exiit, cum
 Geta exire non auderet,
 sed,

Θεῶν· ἀλλ', εἰ προσηναγκάζεται ὑπ' αὐτοῦ, πόλλ' ἂν ἐπικραυγᾶσας, καὶ τὴν πικρὰν δουλείαν ἀπολοφυράμενος, ἐξῆλθεν. Εἶτα, τί λέγεις; Παιὶ 20
 δισκαρίον με, φησὶ, καταδεδούλωκεν εὐτελὲς, ὃν οὐδεὶς τῶν πολεμίων πάποτε. Τάλας, ὅς γε καὶ 21
 παιδισκαρίου δούλος εἶ, καὶ παιδισκαρίου εὐτελοῦς; τί οὖν ἔτι σαυτὸν ἐλεύθερον λέγεις; τί δὲ προφέρεις σου τὰς στρατείας; Εἶτα ξίφος αἰτεῖ, καὶ 22
 πρὸς τὸν ὑπ' εὐνοίας μὴ δίδόντα χαλεπαίνει· καὶ ὄντα τῇ μισούσῃ πέμπει, καὶ δέχεται, καὶ κλαίει· πάλιν δὲ μικρὰ εὐημερήσας, ἐπαίρεται. πλὴν 23
 καὶ τότε πῶς; * μὴδ' ἐπιθυμεῖν, ἢ φοβεῖσθαι; οὕτως ἐλευθερίας εἶχε.

Σκέψαι δ' ἐπὶ τῶν ζώων, πῶς χρώμεθα τῇ 24
 ἐννοίᾳ τῆς ἐλευθερίας. Λέοντας τρέφουσιν ἡμέ- 25
 ρους ἐγκλείσαντες, καὶ σιτίζουσι, καὶ κομίζουσιν ἔνιοι μεθ' αὐτῶν. Καὶ τίς ἐρεῖ τοῦτον τὸν λέοντα

Ll 3

ἐλεύ-

sed, si ab eo fuisset ad ex-
 eundum coactus, multum
 vociferatus & acerbam ser-
 vitudinem deplorans exiisset.
 Quid autem ait? *Vilis*,
 inquit, *puella in servitutem*
me redegit, quem nemo ho-
stium unquam vicit. Itane,
 miser! etiam puellæ ser-
 vus es, & quidem vilis
 puellæ? Quid ergo te ad-
 huc liberum esse dicis?
 quid expeditiones tuas ja-
 ctas? Deinde gladium po-
 stulat, & ei, qui ex bene-
 volentia non dat, succen-

set: et puellæ, cui invi-
 sus est, munera mittit, &
 supplicat, & plorat: rur-
 sus vero exiguo usus suc-
 cessu, effertur. Sed tum
 quoque quo pacto? An ut
 neque adpetat, neque for-
 midet? * *

Considera vero in ani-
 mantibus, quam de illis ha-
 beamus notionem liberta-
 tis. Leones alunt cicures,
 cavea clausos, & pascunt,
 eosque nonnulli secum cir-
 cumferunt. Quis autem
 dicat cum leonem esse li-
 berum?

ἐλεύθερον; οὐχὶ δ' ὅσω μαλακώτερον διεξάγει,
 τοσούτω δουλικώτερον; τίς δ' ἂν αἰσθῇσιν καὶ
 λογισμὸν λαβὼν, βούλοιτο τούτων τις εἶναι τῶν
 26 λεόντων; Ἄγε, τὰ δὲ πτηνὰ ταῦτα ὅταν λη-
 Φθῇ, καὶ ἐγκλεισμένως τρέφῃται, οἷα πάσχει,
 ζητοῦντα ἐκφυγεῖν; καὶ ἐνιά γε αὐτῶν λιμῶ δια-
 Φθείρεται μᾶλλον, ἢ ὑπομένει τὴν τοιαύτην διεξ-
 27 αγωγήν. ὅσα δ' οὖν διασώζεται, μόγις καὶ χα-
 λεπῶς, καὶ Φθίνοντα· καὶ ὅλως εὖρη τι παρέρωγ-
 μένον, ἐξεπήδησεν. οὕτως ὁρέγεται τῆς Φυσικῆς
 ἐλευθερίας, καὶ τοῦ αὐτόνομα καὶ ἀκώλυτα εἶναι.
 28 Καὶ τί σοι κακὸν ἐστὶν ἐνταῦθα; Οἷα λέγεις;
 πέτεσθαι πέφυκα ὅπου θέλω, ὑπαιθρος διάγειν,
 ἄδειν ὅταν θέλω· σύ με πάντων τούτων ἀφαιρῇ,
 29 καὶ λέγεις, τί σοι κακὸν ἐστὶ; Διὰ τοῦτο ἐκεῖνα
 μόνον ἐροῦμεν ἐλεύθερα, ὅσα τὴν ἄλωσιν οὐ φέρει,
 ἀλλ' ἅμα τε ἐάλω, καὶ ἀποθανόντα διέφυγεν.
 Οὕτω

berum? nonne, quo mol-
 lius degit, eo fervilius?
 Quis vero sensus & ratio-
 nis compos factus, aliquis
 istorum leonum esse velit?
 Age porro, aviculæ istæ,
 cum captæ & inclusæ alun-
 tur, quomodo adfectæ sunt?
 ut effugere cupiunt? non-
 nullæ fame etiam perire
 malunt, quam vitam istam
 tolerare: quæ autem con-
 servantur, quod ægre qui-
 dem ac difficulter & cum
 tabe fit, si ullum foramen
 prehenderint, exsiliunt.

Adeo naturalem libertatem
 desiderant, & statum quo
 sui juris sint, & a nemine
 prohibeantur. Et quid hic
 tibi mali est? Quid dicis?
 Natura mea desiderat, ut
 volem quo velim, ut sub
 dio agam, ut cantillem
 cum volo; quæ cum tu mi-
 hi eripias omnia, quid mali
 mihi sit rogas? Quamob-
 rem illa tantum animalia
 libera dicemus, quæ ca-
 ptivitatem non ferunt; sed
 simulac captæ sunt, morte
 servitutem effugerunt. Sic
 &

Οὕτω καὶ Διογένης πού λέγει, μίαν εἶναι μηχανήν 30
 πρὸς ἐλευθερίαν, τὸ εὐκέλως ἀποθνήσκειν·
 καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ γράφει, ὅτι, Τὴν Ἀθη-
 ναίων πόλιν καταδουλώσασθαι οὐ δύνασθαι· οὐ
 μᾶλλον, φησὶν, ἢ τοὺς ἰχθύας. Πῶς; εὐ γὰρ 31
 λήψομαι αὐτούς; Ἄν λάβῃς, φησὶν, εὐθὺς ἀπο-
 λιπόντες σε εὐχόμενοι, καθάπερ οἱ ἰχθύες. καὶ
 γὰρ ἐκείνων ὃν ἂν λάβῃς, ἀπέθανε· καὶ οὗτοι
 ληφθέντες εἰάν ἀποθνήσκωσι, τί σοι ἐστὶ τῆς
 παρασκευῆς ὄφελος; Τοῦτ' ἐστὶν ἐλευθέρου ἀν- 32
 δρὸς Φωνή, σπουδῇ ἐξητακότες τὸ πρᾶγμα, καὶ
 ὥσπερ εἰκὸς εὐρηκότες. Ἄν δ' ἀλλαχοῦ ζητῇς ἢ
 ὅπου ἐστὶ, τί θαυμαστόν εἰ οὐδέποτε αὐτὸ εὐρί-
 σκεις;

Ὁ δοῦλος εὐθὺς εὐχεται ἀφεθῆναι ἐλεύθε- 33
 ρος. Διὰ τί; Δοκεῖτε, ὅτι τοῖς εἰκοστώναις ἐπι-
 θυμῇ δοῦναι ἀργύριον; Οὐ· ἀλλ', ὅτι φαντά-
 ζεται, μέχρι τοῦ νῦν, διὰ τὸ μὴ τετυχηκέναι
 L 1 4 τούτου,

& Diogenes alicubi dixit, quæ erit expeditionis tuæ
 unam esse rationem reti- utilitas? Hæc ingenui viri
 nendæ libertatis, haud gra- vox est, qui rem serio in-
 vate mori: & Persarum quisivit, & uti par est in-
 regi scribit, eum civita- venit. Sin eam alibi, quam
 tem Atheniensium non pos- ubi est, quæsieris, non
 se in servitutem redigere; mirum si numquam inve-
 non magis, ait, quam pi- nis.
 fces. Quomodo? non ca- Servus statim optat se
 piam eos? Si ceperis, in- manumitti. Quamobrem?
 quit, statim te relicto abi- Eone putatis, quod pecu-
 bunt, quemadmodum pi- niam Vicesimariis dare cu-
 fces: nam & horum quem- pias? Non; sed quia pu-
 cunque ceperis, moritur: tat se, quod hætenus liber-
 & isti capti si moriantur, tate caruerit, impediri &
 infe-

- 34 τούτου, ἐμποδίζεσθαι καὶ δυσχεεῖν. Ἄν. ἀφ' οὗ, φησὶν, εὐθὺς πᾶσαι εὐρεια, εὐθενὸς ἐπιστρέφωμαι, πᾶσιν ὡς ἴσος καὶ ὅμοιος λαλῶ, πορεύομαι ὅπου θέλω, ἔρχομαι ὅθεν θέλω, καὶ ἔπου θέλω.
- 35 Εἴτα ἀπηλευθέρωται· καὶ εὐθὺς μὲν οὐκ ἔχων ποῖ φάγη, ζητεῖ τίνος κολακεύσει, παρὰ τίνι δειπνήσει· εἴτα ἢ ἐργάζεται τῷ σώματι, καὶ πάσχει τὰ δεινότεα· καὶ ἂν σχῇ τινὰ φάτνην, ἐμπέπτωκεν εἰς δουλείαν πολὺ τῆς προτέρας χαλσ-
 36 πωτέραν· ἢ καὶ εὐπορήσας ἄνθρωπος ἀπειρέκαλος, πεφίληκε παιδισκάριον, καὶ δυστυχῶν ἀνα-
 37 κλαίεται, καὶ τὴν δουλείαν πεθεῖ. Τί γάρ μοι κακὸν ἦν; ἄλλος μ' ἐνέδυσεν, ἄλλός μ' ὑπέδει, ἄλλος ἔτρεφεν, ἄλλος ἐνοσκέμει, ὀλίγα αὐτῷ ὑπηρετοῦν. νῦν δὲ τάλας οἷα πάσχω, πλείοσι
 38 δουλεύων ἄνθ' ἐνός; Ὅμως δ' εἰάν δακτυλίους, φησὶ, λάβω, τότε γ' εὐρύνεσθαι διάξω, καὶ εὐδαι-

infelicitè vivere. Si manumissus fuero, inquit, statim omnia prospera; curo neminem, omnibus ut par & æqualis verba facio; proficiscor quo volo, venio unde volo, & quo volo. Deinde, cum manumissus est, statim non habet ubi edat; quærit cui aduletur, apud quem cœnet: deinde vel corpore opus facit, & gravissima patitur; &, si modo præsepe aliquod invenerit, in servitutem incidit priore longe gravio-

rem: aut, si opes etiam nactus fuerit homo ineptus, puellulam aliquam deperit, & suas calamitates deplorat, ac pristinam servitutem desiderat. Quid enim mali mihi erat? alius mihi veltes præbebat, calceamenta, cibum præbebat, in morbo me curabat; paucis in rebus illi serviebam: nunc autem miser, quid patior, cum pluribus pro uno serviam? Verumtamen si annulos, inquit, accepero, tum prosperrime vivam,

εὐδαιμονέστατα. Πρῶτον μὲν, ἵνα λάβῃ, πάσχει
 ὧν ἐστὶν ἄξιος· εἶτα λαβὼν, πάλιν ταῦτά·
 Εἴτ' αὖ φησιν· Ἄν μὲν στρατεύσῃμαι, ἀπηλλάγην 39
 πάντων τῶν κακῶν. Στρατεύεται. πάσχει ἔτα
 μαστιγίας· καὶ οὐδὲν ἥττον δευτέραν αἰτεῖ στρα-
 τείαν, καὶ τρίτην. Εἴθ' ἔταν αὐτὸν τὸν κολοφῶ- 40
 να ἐπιθῇ, καὶ γένηται συγκαλητικός, τότε γίνεται
 δούλος εἰς σύλλογον ἐρχόμενος, τότε τὴν καλλίαν
 καὶ λιπαρωτάτην δουλείαν δουλεύει.

Ἰνα μὴ μωρὸς ᾖ, ἀλλ' ἵνα μάθῃ ὃ ἔλεγεν. 41
 ὁ Σωκράτης, τί ἐστὶ τῶν ὄντων ἕκαστον, καὶ μὴ
 εἰκῇ τὰς προλήψεις ἐφαρμόζῃ ταῖς ἐπὶ μέρους
 οὐσίαις. Τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ αἴτιον τοῖς ἀνθρώ- 42
 ποῖς πάντων τῶν κακῶν, τὸ τὰς προλήψεις τὰς
 κοινὰς μὴ δύνασθαι ἐφαρμόζειν τοῖς ἐπὶ μέρους.
 Ἡμεῖς δ' ἄλλοι ἄλλα οἴομεθα. ὁ μὲν, ὅτι νο- 43
 σεῖ. οὐδαμῶς, ἀλλ' ὅτι τὰς προλήψεις οὐκ ἐφαρ-
 μόζει.

L 1 5

μόζει.

vivam, & felicissime. Pri-
 mum, ut eos accipiat, ea
 patitur quæ meretur: dein-
 de acceptis iis, rursus ea-
 dem. Post. Si militavero,
 inquit, liberabor malis
 omnibus. Militat; ærum-
 nas patitur verberone di-
 gnas: ac nihilominus se-
 cunda, itemque tertia, po-
 stulat stipendia. Deinde,
 cum ipsum colophonem
 imposuit, & senator est
 factus, tum sit servus con-
 cilium ingrediens, tum pul-
 cerrimam & nitidissimam
 servitutem servit.

Definat esse stultus! sed
 discat quod Socrates ait,
 quæ rei cuiusque sit na-
 tura; neque anticipationes
 rebus singularibus temere
 adcommodet. Hæc enim
 causa est hominibus om-
 nium malorum, quod an-
 ticipationes communes re-
 bus singularibus adcommo-
 dare non possunt. Nos
 enim alii alia opinamur no-
 bis esse causas malorum:
 alius, quod ægrotet; ne-
 quaquam; sed quod antici-
 pationes non adcommo-
 dat: alius, quod pauper
 sit;

μόζει. ὁ δ', ὅτι πτωχός ἐστιν· ὁ δ', ὅτι πᾶ-
 τέρα χαλεπὸν ἔχει ἢ μητέρα· τῷ δ' ὅτι ὁ Καί-
 σαρ οὐχ ἰλεώς ἐστι. Τοῦτο δ' ἐστὶν ἐν καὶ μόνον,
 44 τὸ τὰς προλήψεις ἐφαρμόζειν μὴ εἰδέναι. Ἐπεὶ
 τίς οὐκ ἔχει κακοῦ πρόληψιν, ὅτι βλαβερόν ἐστιν,
 ὅτι φευκτόν ἐστιν, ὅτι παντὶ τρόπῳ ἀποικονόμη-
 τόν ἐστι; Πρόληψις προλήψει οὐ μάχεται, ἀλλ'
 45 ὅταν ἔλθῃ ἐπὶ τὸ ἐφαρμόζειν. Τί οὖν τὸ κακόν
 ἐστὶ τοῦτο, καὶ βλαβερόν, καὶ φευκτόν; Λέγει,
 τὸ Καίσαρος μὴ εἶναι φίλον. Ἀπῆλθεν, ἀπέπε-
 σε τῆς ἐφαρμογῆς, θλίβεται, ζητεῖ τὰ μηδὲν
 πρὸς τὸ προκείμενον· ὅτι τυχὼν τοῦ φίλος εἶναι
 Καίσαρος, οὐδὲν ἥττον τοῦ ζητουμένου οὐ τέτευχε.
 46 Τί γάρ ἐστιν, ὃ ζητεῖ πᾶς ἄνθρωπος; Εὐστα-
 θῆσαι, εὐδαιμονῆσαι, πάντα ὡς θέλει ποιεῖν,
 μὴ κωλύεσθαι, μὴδ' ἀναγκάζεσθαι. Ὅταν οὖν
 γένηται Καίσαρος φίλος, πέπαυται κωλυόμενος;
 πέπαυ-

sit; alius, quod patrem du-
 rum habeat aut matrem;
 alius, quod Cæsarem sibi
 male propitium habeat?
 Sed horum omnium unica
 & sola causa est, antici-
 pationes nescire adcommo-
 dare. Quis enim notionem
 Mali non habet hanc, esse
 id noxium, esse fugien-
 dum, modis omnibus pro-
 pulsum esse? Notio no-
 tioni non repugnat; sed
 cum ad adcommodationem
 ventum est. Quid ergo est
 malum istud, & noxium,
 & fugiendum? Respon-

det; Non esse Cæsaris ami-
 cum. Longe abiit, adcom-
 modatione excidit, angis-
 tur, quærit ea quæ ad iu-
 stitutum nihil adtinent: quia
 Cæsaris amicitiam adeptus,
 nihilominus id, quod quæ-
 rebat, non est adeptus.
 Quid enim est, quod qui-
 vis homo quærit? Tran-
 quille vivere, prosperâ for-
 tunâ uti, arbitrato suo fa-
 cere omnia, non prohibe-
 ri, non cogi. Igitur Cæ-
 saris amicus factus, an pro-
 hiberi desit? desit cogi?
 tranquille vivit? rebus se-
 cundis

πέπαυται ἀναγκαζόμενος; εὐσταθεῖ; εὐροεῖ; Τί-
 νος πυθώμεθα; Τίνα ἔχομεν ἀξιοπιστότερον, ἢ
 αὐτὸν τοῦτον τὸν γεγονότα φίλον; Ἐλθε εἰς τὸ 47
 μέσον; καὶ εἰπὲ ἡμῖν, πότε ἀταραχώτερον ἐκά-
 σευδες; νῦν, ἢ πρὶν γενέσθαι φίλος τοῦ Καίσα-
 ρος; Εὐθύς ἀκούεις, ὅτι, Παῦσαι, τοὺς Θεούς
 σοι, ἐμπαίζων μου τῇ τύχῃ. οὐκ οἶδας οἷα πά-
 σχω τάλας, οὐδ' ὕπνος ἐπέρχεται μοι· ἀλλ'
 ἄλλος ἔλθων λέγει, ὅτι, Ἦδη ἐγρηγορεῖ, ἤδη
 πρόεισιν· εἴτα ταραχαί, εἴτα φροντίδες. Ἄγε, 48
 εἰδείπνεις δὲ πότε εὐαρεστότερον; νῦν, ἢ πρότε-
 ρον; Ἀκουσαν αὐτοῦ, καὶ περὶ τούτων τί λέγει·
 ὅτι, ἂν μὲν μὴ κληθῇ, ἐδυνάται· ἂν δὲ κληθῇ,
 ὡς δούλος παρὰ κυρίῳ δειπνεῖ, μεταξὺ προσέχων
 μή τι μωρὸν εἴπῃ ἢ ποιήσῃ. Καὶ τί δοκεῖς φοβεῖ-
 ται; μὴ μαστιγωθῇ ὡς δούλος; Πόθεν αὐτῷ εὐ-
 τῶ καλῶς; Ἀλλ', ὡς πρέπει τηλικούτον ἄνδρα,
 Καίσαρος φίλον, μὴ ἀπολέσῃ τὸν τράχηλον.
 Ἐλούου

cundis utitur? Quem per-
 contemur? Quem vero
 habemus fide digniorem eo
 ipso, qui Cæsaris amicus
 factus est? Prodi in me-
 dium: dic nobis, quan-
 do tranquillius dormivisti?
 nunc, an priusquam Cæ-
 saris amicitiam nactus es-
 ses? Statim audis: Desine,
 quæso per deos, fortunæ
 meæ insultare: haud no-
 sti qualia perpetiar miser:
 ne somnus quidem mihi
 obrepit: sed alius venit,
 nunciatque, eum jam vi-

gilare, jam prodire; mox
 tumultus, mox curæ. Age,
 quando suavius cœnasti?
 nunc, an prius? Audi ip-
 sum, de his etiam quid di-
 cat: si non vocetur, angis-
 sese; sin vocetur, cœnare
 ut servum apud dominum,
 interim sollicitum, ne quid
 stulte dicat aut faciat. Quid
 vero eum timere putas?
 Ne vapulet, ut servus?
 Unde ei tam bene esset?
 Immo, ut decet tantum
 virum, Cæsaris amicum,
 ne caput amittat. Quando
 autem

49 Ἐλούου δὲ πότε ἀταραχώτερον; ἐγυμνάζου δὲ πότε
 50 σχολαίτερον; Τὸ σύνολον, ποῖον μᾶλλον ἢ θες
 βίον βιοῦν; τὸν νῦν, ἢ τὸν τότε; Ὁμῶσαι
 δύναμαι, ὅτι οὐδεὶς οὕτως ἐστὶν ἀνάσθης, ἢ
 ἀναληθής, ὥς μὴ ἀποδύρασθαι τὰς αὐτοῦ συμ-
 φεράς, ὅσω ἂν ἢ φίλτερος.

51 Ὅταν οὖν μήτε οἱ βασιλεῖς λεγόμενοι ζῶσιν
 ὡς θέλουσι, μήθ' οἱ φίλοι τῶν βασιλέων, τίνας
 ἔτι εἰσὶν ἐλεύθεροι; Ζήτει καὶ εὐρήσεις. ἔχεις γὰρ
 ἀφερμὰς παρὰ τῆς φύσεως πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀλη-
 θείας. εἰ δ' αὐτὸς οὐχ οἷός τε εἶ, κατὰ ταί-
 52 ρας ψιλὰς πορευόμενος, εὐρεῖν τὸ ἐξῆς, ἀκυσσον
 παρὰ τῶν ἐζητηκότων. Τί λέγουσιν; Ἀγαθόν
 σοι δοκεῖ ἢ ἐλευθερία; Τὸ μέγιστον. Δύναται οὖν
 τις τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ τυγχάνων, κακοδαίμι-
 νειν, ἢ κακῶς πράσσειν; Οὐ. Ὅσους οὖν ἂν ἴδῃς
 κακοδαιμονοῦντας, δυσχεροῦντας, πενθεοῦντας, ἀπο-
 φαίνου

autem tranquillius lavisti?
 quando majore otio te ex-
 ercuisti? Denique omnino,
 utram vivere vitam mal-
 les? hanc, an illam? Ju-
 rare aulam, neminem adeo
 vel stupidum, vel a veri-
 tate alienum esse, quin ma-
 gis fortunas suas misere-
 tur, quo amicior Cæsari
 fuerit.

Cum ergo neque hi, qui
 reges dicuntur, ita vivant
 ut volunt, neque amici re-
 gum; quinam restant qui
 sint liberi? Quære, & in-

venies: habes enim ad
 veritatis inventionem ad-
 jumenta quædam ab ipsa
 natura tributa. Quod si
 his solis ducebibus utens non
 potes consequentia inveni-
 re, audi quid ii dicant, qui
 hæc pervestigârunt. Quid
 dicunt? Bonum tibi vide-
 tur libertas? Maximum.
 Potest ergo aliquis maximo
 bono potitus, miser esse,
 & adversâ fortunâ uti?
 Non. Quoscunque igitur
 infelices videris, adversâ
 fortuna conflictantes, lu-
 gentes,

Φαίνου θάρρων, μὴ εἶναι ἐλεύθερος. Ἀποφαίνο-
μαι. Οὐκοῦν ἀπὸ μὲν ὧν ἡς καὶ πράσεως, καὶ τῆς 53
τοιαύτης ἐν κτήσει κατατάξεως, ἥδη ἀποκεχωρή-
καμεν. εἰ γὰρ ὁρθῶς ὡμολόγησας ταῦτα, ἂν τε
μέγας βασιλεὺς κακοδαιμονῇ, οὐκ ἂν ἐλεύθερος,
ἂν τε μικρὸς, ἂν θ' ὑπατικός, ἂν τε δισύπα-
τος. Ἔστω.

Ἔτι οὖν ἀποκρίναί μοι κακεῖνο, δεκεῖ σοι μέ- 54
γα τι εἶναι καὶ γενναῖον ἢ ἐλευθερία καὶ ἀξιολό-
γον; Πῶς γὰρ οὐ; Ἔστιν οὖν, τυγχάνοντά τι-
νος οὕτω μεγάλου καὶ ἀξιολέγου καὶ γενναίου, τα-
πεινὸν εἶναι; Οὐκ ἔστιν. Ὅταν οὖν ἴδῃς τινὰ 55
ὑποπεπτωκότα ἐτέρῳ, ἢ κολακεύοντα παρὰ τὸ
φαινόμενον αὐτῷ, λέγε καὶ τοῦτον θάρρων μὴ εἶ-
ναι ἐλεύθερον· καὶ μὴ μόνον, ἂν δειπναρίου ἕνεκα
αὐτὸ ποιῇ, ἀλλὰ καὶ ἐπαρχίας ἕνεκα, καὶ ὑπα-
τείας. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν μικροδύλους λέγε, τοὺς
μικρῶν

gentes, eos audacter pro-
nuncia non esse liberos.
Pronuncio. Igitur emtio-
nem & venditionem, &
hujusmodi constitutionem
in servili conditione, mis-
sam nunc fecimus, & de
ea non quaerimus: nam si
recte ista concessisti, sive
magnus rex infelix fuerit,
non erit liber, sive regu-
lus, sive consularis, sive
iterum consul. Esto.

Iam porro illud mihi
responde, num magnum
quiddam & generosum, &

magni pretii tibi videtur
esse libertas? Quidni ve-
ro? Fierine potest igitur,
ut tanto, tam præclaro &
generoso bono potitus, sit
humilis & abjectus? Non
potest. Cum ergo aliquem
videris alteri se submitten-
tem, aut præter animi sui
sententiam adulantem; au-
dacter & illum liberum
esse negato: neque solum,
si propter cœnam id faciat;
sed etiam, si ob provin-
ciam, ob consulatum: sed
illos quidem minutos ser-
vos

μικρῶν τινῶν ἕνεκα ταῦτα ποιοῦντας· τοὺτους δ',
 ὡς εἰσὶν ἄξιοι, μεγαλοδούλους. Ἔστω καὶ ταῦ-
 56 τα. Δοκεῖ δὲ σοι ἡ ἐλευθερία αὐτεξούσιόν τι καὶ
 αὐτόνομον; Πῶς γὰρ οὐ; Ὅντινα οὖν ἐπ' ἄλλῃ
 κωλύται ἐστὶ, καὶ ἀναγκάσαι, θαρρῶν λέγε μὴ
 57 εἶναι ἐλεύθερον. καὶ μὴ μοι πάππους αὐτοῦ καὶ
 προπάππους βλέπε, καὶ ὦνὴν ζήτει καὶ πράσιν·
 ἀλλ', ἂν ἀκούσης λέγοντος ἔσωθεν καὶ ἐκ πάθους,
 Κύριε· καὶν δώδεκα ῥάβδοι προάγωσι, λέγε δοῦ-
 λον. καὶν ἀκούσης λέγοντος, Τάλας ἐγώ, οἷα
 πάσχω; λέγε δοῦλον. ἂν ἀπλῶς ἀποκλαιόμενον
 ἴδῃς, μεμφόμενον, δυσροῦντα, λέγε δοῦλον, πε-
 58 ριπέρεφυρον ἔχοντα. Ἄν οὖν μηδὲν τούτων μὴ
 ποιῇ, μήπω εἴπῃς ἐλεύθερον· ἀλλὰ τὰ δόγμα-
 τα αὐτοῦ κατάμαθε, μὴ τι ἀναγκαστὰ, μὴ τι
 κωλυτικά, μὴ τι δυσροητικά; Καὶν εὖρῃς τοιού-
 τον, λέγε δοῦλον, ἀνοχὰς ἔχοντα ἐν Σατορνα-
 λίοις·

vos adpella, qui propter
 minutas res ista faciunt;
 istos vero, ut digni sunt,
 magnos servos. Conceda-
 mus & hæc. Num tibi li-
 bertas videtur esse status,
 quō quis sui juris est,
 sui que arbitrii? Quidni?
 Quisquis igitur ab alio
 prohiberi & cogi potest;
 eum ne dubita negare esse
 liberum. Neque vero avos
 aut proavos ejus respice;
 nec quære, quis emerit
 eum, quis vendiderit: sed,
 si audieris ex animo & cum
 adfectu dicentem, Domi-

ne; quamvis duodecim fa-
 sces antecedant, servum
 adpella. Quod si dicen-
 tem audieris, Me miserum!
 quomodo mecum agitur?
 dic, servum. Denique om-
 nino, si deplorantem, con-
 querentem, adversis rebus
 conflictantem videris: dic,
 servum prætextatum. Quod
 si horum nihil fecerit, non
 idcirco statim liberum dixe-
 ris; sed opiniones ejus &
 decreta cognosce, num co-
 gi, num prohiberi possint,
 num successu carere? Quod
 si talem inveneris, dic ser-
 vum,

λίοις· λέγε, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ ἀποδημεῖ· εἰθ' ἤξει, καὶ γνώσῃ οἷα πάσχει. Τίς ἤξει; Πᾶς δὲ 59
 ἂν αὐτεξουσίαν ἔχῃ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τινος θελομέ-
 νων, πρὸς τὸ περιποιῆσαι ταῦτα, ἢ ἀφελέσθαι.
 Οὕτως οὖν πολλοὺς κύριους ἔχομεν; Οὕτω. τὰ
 γὰρ πράγματα προτέρους τούτων κύριους ἔχομεν·
 ἐκεῖνα δὲ πολλά ἐστὶ διὰ ταῦτα ἀνάγκη, καὶ
 τοὺς τούτων τινὸς ἔχοντας ἐξουσίαν, κύριους εἶναι.
 Ἐπεὶ τοι οὐδεὶς αὐτὸν τὸν Καίσαρα φοβεῖται· 60
 ἀλλὰ τὸν θάνατον, φυγὴν, ἀφαίρεσιν τῶν ὄντων,
 φυλακὴν, ἀτιμίαν. οὐδὲ φιλεῖ τις τὸν Καίσαρα,
 ἂν μὴ τι ἢ πολλοῦ ἀξίος· ἀλλὰ πλοῦτον φιλοῦ-
 μεν, δημαρχίαν, στρατηγίαν, ὑπατείαν. Ὅταν
 ταῦτα φιλωμεν, καὶ μισῶμεν, καὶ φοβώμεθα,
 ἀνάγκη τοὺς ἐξουσίαν αὐτῶν ἔχοντας κύριους ἡμῶν
 εἶναι. διὰ τοῦτο καὶ ὡς Θεοὺς αὐτοὺς προσκυνοῦ-
 μέν. Ἐννοοῦμεν γάρ, ὅτι τὸ ἔχον ἐξουσίαν τῆς 61
 μεγί-

vum; cui Saturnalibus in-
 duciae dentur: dio, domi-
 num ejus peregre abesse;
 qui ubi advenerit, videbis
 qua ille conditione sit.
 Quis adveniet? Quisquis
 potestatem habet eorum
 aliquid, quæ ille vult, vel
 conferendi, vel auferendi.
 Siccine tot dominos habe-
 mus? Sic. Nam res ipsas,
 ante hos, dominas habe-
 mus: quæ cum multæ sint,
 fieri non potest, quin ii,
 qui earum rerum alicujus
 potestatem habeant, nostri
 sint domini. Etenim ipsum

Cæsarem nemo timet; sed
 mortem, sed exilium, sed
 ereptionem bonorum, cat-
 cerem, ignominiam. Ne-
 que diligit quisquam ip-
 sum Cæsarem, nisi virtute
 excellat: sed divitias dili-
 gimus, tribunatum, præ-
 turam, consulatum. Hæc
 cum diligimus, odimus,
 timemus; necesse est, eos
 quorum hæc in potestate
 sunt, nostros esse domi-
 nos: quare etiam veluti
 deos, illos adoramus. Sic
 enim statuimus, in cujus
 potestate amplissimum be-
 neficium

μεγίστης ὠφελείας, θεῖόν ἐστιν. εἴθ' ὑποτάσσομεν κακῶς, Οὗτος δ' ἔχει τῆς μεγίστης ὠφελείας ἐξουσίαν· θεῖον ἄρα ἐστίν. Εἰ γὰρ ὑποτάσσομεν κακῶς, τὸ, οὗτος δ' ἔχει τῆς μεγίστης ὠφελείας ἐξουσίαν, ἀνάγκη καὶ τὸ γεγόμενον ἐξ αὐτῶν ἐπενεχθῆναι κακῶς.

- 62 Τί οὖν ἐστὶ τὸ ποιοῦν ἀκώλυτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτεξούσιον; πλοῦτος γὰρ οὐ ποιεῖ, οὐδ' ὑπατεία, οὐδ' ἐπαρχία, οὐδὲ βασιλεία·
- 63 ἀλλὰ δεῖ τι ἄλλο εὑρεθῆναι. Τί οὖν ἐστὶ τὸ ἐν τῷ γράφειν ἀκώλυτον ποιοῦν καὶ ἀπαρραπόδιστον; Ἡ ἐπιστήμη τοῦ γράφειν. Τί δ' ἐν τῷ κιθαρίζειν; Ἡ ἐπιστήμη τοῦ κιθαρίζειν. Οὐκοῦν καὶ ἐν
- 64 τῷ βιοῦν, ἡ ἐπιστήμη τοῦ βιοῦν. Ὡς μὲν οὖν ἀπλῶς, ἀκήκοας· σκέψαι δ' αὐτὸ καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους. τὸν ἐφιέμενόν τινος τῶν ἐπ' ἄλλοις ἔντων, ἐνδέχεται ἀκώλυτον εἶναι; Οὐ. Ἐνδέχε-

ται

beneficium sit, id divinum quiddam esse: deinde male subsumimus, In illius autem potestate amplissimum beneficium est: quare Divinum quiddam est. Nam si male subsumimus illud, In istius potestate amplissimum beneficium est; necesse est, etiam id, quod ex his conficitur, perperam inferri.

Quid ergo est, quod homini hoc præstet, ut nec prohiberi possit, & sui juris ut sit? Nam opes quidem hoc non faciunt, ne-

que consulatus, neque provinciae, neque imperia; sed aliud aliquid est querendum. Quid ergo est, quod in scribendo faciat, ut expedite & solute agere possimus? Scribendi scientia. Quid, ut cithara expedite canamus? Scientia illius artis. Ergo & in degenda vita, vivendi scientia. Iam generatim quidem hæc audivisti; considera vero etiam particulatim. Potestne impedimenti expers esse is, qui aliquid adpetit quod alieni juris est?

ταῖς ἀπαρᾶπείδιστον; Οὐ. Οὐκοῦν οὐδ' ἐλεύθερον. ὦ
 Ὅρα οὖν· πρότερον οὐδέν ἔχομεν ὃ ἐφ' ἡμῖν μένοισι 65
 ἐστίν; ἢ πάντα; ἢ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἐστί, τὰ δ'
 ἐπ' ἄλλοις; Πῶς λέγεις; Τὸ σῶμα ὅταν θέλῃς 66
 ἐλκύκηνειν εἶναι, ἐπὶ σοὶ ἐστίν, ἢ οὐ; Οὐκ ἐπ'
 ἐμοί. Ὅταν δ' ὑγιαίνειν; Οὐδὲ τοῦτο. Ὅταν δὲ
 καλὸν εἶναι; Οὐδὲ τοῦτο. Ζῆν δέ, ἢ ἀποθανεῖν;
 Οὐδὲ τοῦτο. Οὐκοῦν τὸ μὲν σῶμα ἀλλότριον,
 ὑπεύθυνον παντὶς τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἔστω. Τὸν 67
 ἀγρὸν δ' ἐπὶ σοὶ ἐστίν ἔχειν ὅταν θέλῃς, καὶ ἐφ'
 ἔσον θέλῃς, καὶ οἷον θέλῃς; Οὐ. Τὰ δὲ δο-
 λάρια; Οὐ. Τὰ δ' ἱμάτια; Οὐ. Τὸ δ' οἰκίδιον;
 Οὐ. Τοὺς δ' ἵππους; Τούτων μὲν οὐδέν. Ἄν δὲ
 τὰ τέκνα σου ζῆν θέλῃς ἐξ ἀπαντος, ἢ τὴν γυ-
 ναῖκα, ἢ τὸν ἀδελφόν, ἢ τοὺς φίλους, ἐπὶ σοὶ
 ἐστίν; Οὐδὲ ταῦτα.

Πότε.

est? Non potest. Potestne
 non prohiberi? Non potest.
 Ergo nec liber esse potest.
 Vide igitur: nihilne ha-
 beamus quod in nostra
 potestate sit? an omnia?
 an vero quædam nostra,
 quædam aliena? Quomo-
 do ais? Corpus integrum
 esse cum vīs, estne penes
 te, an non? Non est pe-
 nes me. Cum recte valere?
 Ne hoc quidem. Cum esse
 pulcrum? Neque hoc. Vi-
 vere, aut mori? Neque
 hoc. Igitur corpus alie-

num est, cuius fortiori ob-
 noxium. Esto. At penes
 te est, agrum habere cum
 voles, & quoad voles, &
 qualem voles? Non. Ser-
 vulos autem? Non. At
 vestes? Non. Domuncu-
 lam? Non. At equos? Ho-
 rum omnium nihil. Quod
 si præcise ac sine exceptio-
 ne volueris, ut in vita ma-
 neant tui liberī, aut uxor
 tua, aut frater, aut amici,
 penes te id est? Ne id
 quidem.

- 68 Πότερον οὖν οὐδέν ἔχεις αὐτεξούσιον, ὃ ἐπὶ
μόνῳ ἐστὶ σοί, καὶ ἀναφαιρέτον; ἢ ἔχεις τι τοιοῦ-
τον; Οὐκ οἶδα. Ὅρα οὖν οὕτω, καὶ σκέψαι αὐ-
69 τό. Μή τις δύναται σε ποιῆσαι συγκαταθέσθαι
τῷ ψεύδει; Οὐδεὶς. Οὐκοῦν ἐν μὲν τῷ συγκατα-
θετικῷ τόπῳ ἀκώλυτος εἶ καὶ ἀνεμπόδιστος. Ἔστω.
70 Ἄγε, ὁρμήσαι δέ σε ἐφ' ὃ μὴ θέλεις, τίς δύνα-
ται ἀναγκάσαι; Δύναται. ἔταν γάρ μοι θάνα-
τον ἢ δεσμὰ ἀπειλῇ, ἀναγκάζει με ὁρμήσαι. Ἄν
οὖν καταφρονῇς τοῦ ἀποθανεῖν καὶ τοῦ δεδέσθαι,
71 ἔτι αὐτοῦ ἐπιστρέφῃ; Οὐ. Σὸν οὖν ἐστὶν ἔργον,
τὸ καταφρονεῖν θανάτου, ἢ οὐ σὸν; Ἐμόν. Σὸν
ἄρα ἐστὶ καὶ τὸ ὁρμήσαι. ἢ οὐ; Ἔστω ἐμόν.
72 Τὸ δ' ἀφορμήσαι, τίνας; σὸν καὶ τοῦτο. Τί
οὖν, ἂν, ἐμοῦ ὁρμήσαντος περιπατῆσαι, ἐκείνός
με κωλύσῃ; Τί σου κωλύει; μή τι τὴν συγκατά-
θεσιν; Οὐ· ἀλλὰ τὸ σωματίον. Ναί, ὡς λίθον.
Ἔστω.

An ergo nihil habes pro-
prium, quod penes te so-
lum sit, nec eripi tibi pos-
sit? aut habesne aliquid
tale? Nescio. Sic igitur
istud vide atque considera.
Numquis efficere potest, ut
adsentiaris mendacio? Ne-
mo. Ergo in loco adsen-
sionis nec prohiberi nec
impediri potes. Esto. Age;
ut impetum capias ad id
quod non vis, cogere te
aliquis potest? Potest: nam
si mihi mortem aut vincula
minitetur, impetum me

capere cogit. At si vin-
cula & mortem contempnas,
adhuc eum curabis? Non.
Tuum ne ergo est opus,
mortem contemnere, an
non tuum? Meum. Tuum
igitur etiam est, impetu
uti. Nonne? Esto meum.
Devitare autem rem ali-
quam? Etiam hoc tuum
est. Quid ergo, si me
deambulare conantem ille
prohibeat? Quid tuum pro-
hibet? num adsensionem
tuam? Non: at corpus-
culum. Immo; tamquam
lapidem

Ἔστω· ἀλλ' οὐκέτι ἐγὼ περιπατῶ. Τίς δέ σοι 73
 εἶπε, τὸ περιπατῆσαι σὸν ἔργον ἐστὶν ἀκώλυτον;
 ἢ γὰρ ἐκεῖνο ἔλεγον ἀκώλυτον μόνον, τὸ ἐρμῆ-
 σαι· ὅπου δὲ σώματος χρεῖα καὶ τῆς ἐκ τούτου
 συνεργείας, πάλαι ἀκήκοας ὅτι εὐδὲν ἐστὶ σὸν.
 Ἔστω καὶ ταῦτα. Ὁρέγεσθαι δέ σε οὐ μὴ θέ- 74
 λεις, τίς ἀναγκάσαι δύναται; Οὐδεὶς. Προθέ-
 σθαι δ' ἢ ἐπιβαλέσθαι τίς, ἢ ἀπλῶς χρῆσθαι
 ταῖς προσπιπτούσαις φαντασίαις; Οὐδὲ τοῦτο.
 ἀλλὰ ὀρεγόμενόν με κωλύσει τυχεῖν οὐ ὀρέγομαι. 75
 Ἄν τῶν σῶν τινος ὀρέγη, καὶ τῶν ἀκωλύτων, πῶς
 σε κωλύσει; Οὐδαμῶς. Τίς οὖν σοι λέγει, ὅτι ὁ
 τῶν ἀλλοτρίων ὀρεγόμενος ἀκώλυτός ἐστιν;

Υγείας οὖν μὴ ὀρέγομαι; Μηδαμῶς, μὴδ' 76
 ἄλλου ἀλλοτρίου μηδενός. ὁ γὰρ οὐκ ἐστὶν ἐπὶ 77
 σοὶ παρασκευάσαι ἢ τηρεῖν ἕτε. θέλεις, τοῦτο

M m 2

ἀλλό-

lapidem. Esto: at ego
 non: amplius deambulo.
 Quis autem tibi dixit, de-
 ambulare tuum esse opus,
 quod prohiberi non possit?
 nam ego illud solum pro-
 hiberi posse negavi, ut im-
 petum capias; ubi autem
 corpore atque illius mini-
 sterio sit opus, pridem au-
 divisti, nihil esse tuum.
 Sunt & hæc. At, ut ad-
 petas quod tu non velis,
 ecquis te cogere potest?
 At; instituere atque sus-
 cipere aliquid, aut omnino
 objectis visis uti, ad hæc

quisquam te cogere potest?
 Ne hoc quidem quisquam:
 sed adpetentem me prohi-
 bebunt eo potiri quod ad-
 peto. Si tuum aliquid ad-
 petes, & quod prohiberi
 nequeat, quomodo prohi-
 bebunt? Nullo modo. Quis
 autem tibi dicit, eum, qui
 aliquid alieni adpetat, pro-
 hiberi non posse?

Ergo sanitatem non ad-
 petam? Nequaquam, nec
 ullam rem alienam. Quod
 enim penes te non est vel
 parare vel tueri cum vis,
 id alienum est: longe ab
 eo

ἄλλότριόν ἐστι· μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ οὐ μόνον τὰς
 χεῖρας, ἀλλὰ πολὺ πρότερον τὴν ὄρεξιν. εἰ δὲ
 μὴ, παρέδωκας σαυτὸν δούλον· ὑπέθηκες τὸν
 τράχηλον, ἂν τι θαυμάσης τῶν μὴ σῶν, ὧ τινι
 78 ἂν τῶν ὑπευθύνων καὶ θνητῶν προσπαθῇς. Ἡ
 χεὶρ οὐκ ἐστὶν ἐμή; Μέρος ἐστὶ σόν· φύσει δὲ
 πηλός, κωλυτὸν, ἀναγκαστὴν, δούλον παντὸς
 79 τοῦ ἰσχυροτέρου. Καὶ τί σοι λέγω χεῖρα; ὅλον
 τὸ σῶμα οὕτως ἔχειν σε δεῖ ὡς ἑνάριον ἐπισεσαγ-
 μένον· ἐφ' ὅσον ἂν οἶόν τε ᾖ, ἐφ' ὅσον ἂν διδῶ-
 ται. ἂν δ' ἀγῆρεϊα ᾖ, καὶ στρατιώτης ἐπιλά-
 βηται, ἄφες, μὴ ἀντίτενε, μηδὲ γόγγυζε. εἰ
 δὲ μὴ, πληγαῖς λαβὼν, οὐδὲν ἥττον ἀπολείς καὶ
 80 τὸ ἑνάριον. Ὅταν δὲ πρὸς τὸ σῶμα οὕτως ἔχειν
 σε δεῖ, ὅρα τί ἀπολείπεται περὶ τὰ ἄλλα, ἔσα
 τοῦ σώματος ἔνεκα παρασκευάζεται. ὅταν ἐκεῖνο
 ἑνάριον ᾖ· τὰλλα γίνεται χαλινάρια τοῦ ἑναρίου,
 σαγμα-

eo non modo manus, sed
 adpetitionem etiam, ac
 multo quidem magis, abs-
 tine; alioqui in servitutem
 te tradideris, collum iugo
 subjeceris, si quid admira-
 tus fueris quod tuum non
 est, si quid alienum & mor-
 tale desideraveris. An ma-
 nus non est mea? Pars
 tua est; suapte vero natura
 lutum; prohiberi potest,
 cogi potest; serva est cu-
 jusvis robustioris. Et quid
 tibi manum dicam? To-
 tum corpus ita te habere

oportet, ut asellum clitel-
 lis onustum; quatenus li-
 cuerit, quatenus datum
 fuerit: si fuerit vis ad-
 lata, si miles prehenderit;
 omitte, ne renitere, ne
 murmura: alioqui, plagis
 etiam acceptis nihilomi-
 nus asellum amittes. Quod
 si erga corpus te sic adfe-
 ctum esse decet, vide, quid
 de cæteris rebus statuen-
 dum sit, quæ corporis gra-
 tia comparantur: cum asel-
 lus sit corpus, cætera fre-
 ni erunt aselli, clitellæ,
 ferreæ

σαῦμάτια, ὑποδημάτια, κριθαί, χέρτος. ἄφες
καὶ κεῖνα· ἀπόλυε θάττον καὶ εὐκολώτερον ἢ τὸ
ἐνάρειον.

Καὶ ταύτην τὴν παρασκευὴν παρασκευασά- 81
μενος, καὶ τὴν ἀσκήσιν ἀσκήσας, τὰ ἀλλότρια
ἐκ τῶν ἰδίων διακρίνειν, τὰ κωλύτα ἀπὸ τῶν
ἀκωλύτων, ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν ἡγεῖσθαι, ἐκείνα
μὴ πρὸς ἑαυτὸν, ἐνταῦθα ἐπιστρέφως ἔχειν τῆς
ἐρέξεως, ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐκκλίσιν· μή τι ἐτι
φοβῇ τινα; Οὐδένα. Περὶ τίνος γὰρ φοβήσῃ; 82
περὶ τῶν σεαυτοῦ, ὅπου ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ
τοῦ κακοῦ; καὶ τίς τούτων ἐξουσίαν ἔχει; τίς
ἀφελέσθαι αὐτὰ δύναται; τίς ἐμποδίσαι; οὐ μάλ-
λον ἢ τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ σώματος, καὶ 83
τῆς κτήσεως; ὑπὲρ τῶν ἀλλοτριῶν; ὑπὲρ τῶν
εὐδὲν πρὸς σέ; Καὶ τί ἄλλο ἐξαρχῆς ἐμελέτησας,
ἢ διακρίνειν τὰ σὰ καὶ οὐ σὰ, τὰ ἐπὶ σοὶ καὶ
οὐκ ἐπὶ σοὶ, τὰ κωλύτα καὶ ἀκώλυτα; Τίνος δὲ

M m 3

ένεκα

ferreæ calces, hordeum,
fænum. Omitte illa etiam;
omitte citius & facilius,
quam ipsum asellum.

Atque in hunc modum
præparatus & exercitatus,
ut a propriis aliena discer-
nas, ea quæ prohiberi pos-
sunt ab iis quæ non pos-
sunt; ut hæc ad te perti-
nere putes, illa nihil ad
te adtinere; ut hic adpe-
titionem cures, illic aver-
sationem; num quem ad-
huc times? Neminem.
(Recte!) cui enim timue-

ris? An tuis rebus, in
quibus boni & mali essen-
tia inest? Quis vero illa-
rum potestatem habet?
quis auferre potest? quis
impedire? nihil magis
quam Deum. An corpori
timueris, & possessioni, re-
bus alienis, rebus nihil ad
te pertinentibus? Quid
vero aliud ab initio medi-
tatus es, nisi ut tua &
aliena discerneres, ea quæ
in tua & quæ in aliorum
essent potestate, quæ pro-
hiberi possent & non pro-
hiberi?

84 ἵνα καὶ προσῆλθῃς τοῖς φιλοσόφοις; ἵνα μηδὲν ᾗτ-
τον ἀτυχῆς καὶ δυστυχῆς; Οὐκοῦν ἄφοβος μὲν
οὕτως ἴση καὶ ἀτάραχος. Λύπη δὲ τί πρὸς σέ;
ὣν γὰρ προσδοκωμένων φόβος γίνεται, καὶ λύπη
παρόντων. Ἐπιθυμήσεις δὲ τίνος ἔτι; Τῶν μὲν
γὰρ προαιρετικῶν, αἵτε καλῶν ὄντων καὶ παρόν-
των, σύμμετρον ἔχεις καὶ καθισταμένην τὴν ὀρε-
ξιν· τῶν δ' ἀπροαιρετῶν οὐδενὸς ὀρεγῇ, ἵνα καὶ
τόπον σχῇ τὸ ἄλογον ἐκεῖνο, καὶ ὠστικόν, καὶ
παρὰ τὰ μέτρα ἡπειγμένον.

85 Ὅταν οὖν πρὸς τὰ πράγματα οὕτως ἔχῃς,
τίς ἔτι ἄνθρωπος δύναται φοβερὸς εἶναι; Τί γὰρ
ἔχει ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ φοβερόν, ἢ ὀφθαίς, ἢ
λαλήσας, ἢ ὅλως συναναστραφεῖς; οὐ μᾶλλον ἢ
ἵππος ἵππῳ, ἢ κύων κυνὶ, ἢ μέλισσα μελίσση.
Ἄλλα τὰ πράγματα ἐκάστῳ φοβερά ἐστί· ταῦ-
τα

hiberi? Quæ vero gratia
philosophos accessisti? Ut
nihilominus votis tuis fru-
strareris & calamitosus es-
ses? Igitur imperterritus
& perturbationis expertus
sic eris. Dolor autem quid
ad te? (*Nihil:*) nam quo-
rum expectatio timetur,
horum præsentia dolet.
Quid autem desiderabis
porro? (*Nihil:*) nam eo-
rum quidem quæ tui arbi-
trii sunt, quippe quæ pul-
tera sunt & adsunt, mode-
ratam habes & composi-
tam adpetitionem: eorum

autem, quæ a tua volun-
tate non pendent, nihil ita
adpetis, ut locum habeat
brutum illud & impetuo-
sum, & ultra modum con-
citatum.

Cum ergo adversus res
sic adfectus fueris, quis
homo deinceps timendus
esse potest? Quid enim
habet homo homini terri-
bile, siue conspiciatur, siue
colloquatur, aut etiam unâ
vivat? nihil magis quam
equus equo, aut canis cani,
aut apis api. Sed res cui-
que formidabiles sunt; quas

cum

τὰ δ' ὅταν περίποιεῖν τις δύνηται· τινι· ἢ ἀφελέ-
 σθαι, τότε καὶ αὐτὸς φοβερός γίνεται. Πᾶς οὖν 86
 ἀκρόπολις καταλύεται; Οὐ σιδήρῳ, οὐδὲ πυρὶ,
 ἀλλὰ δόγμασιν. αἶν γὰρ τὴν οὔσαν ἐν τῇ πόλει
 καθέλωμεν, μή τι καὶ τὴν τοῦ πυρετοῦ; μή τι
 καὶ τὴν τῶν καλῶν γυναικαρίων; μή τι ἀπλῶς
 τὴν ἐν ἡμῖν ἀκρόπολιν, καὶ τοὺς ἐν ἡμῖν τυράννους.
 ἀποβεβλήκαμεν; οὐς ἐφ' ἐκάστοις καθ' ἡμέραν
 ἔχομεν, ποτὲ μὲν τοὺς αὐτοὺς, ποτὲ δ' ἄλλους.
 Ἀλλ' ἐνθεν ἀρξασθαι δεῖ, καὶ ἐνθεν καθελεῖν. 87
 τὴν ἀκρόπολιν, ἐκβάλλειν τοὺς τυράννους· τὸ σω-
 μάτιον ἀφεῖναι, τὰ μέρη αὐτοῦ, τὰς δυνάμεις,
 τὴν κτῆσιν, τὴν φήμην, ἀρχὰς, τιμὰς, τέκνα,
 ἀδελφοὺς, φίλους, ταῦτα πάντα ἡγήσασθαι ἀλ-
 λότρια. Καὶ ἐνθεν ἐκβληθῶσιν οἱ τυράννοι, τί 88
 ἔτι ἀποτεριχίζω τὴν ἀκρόπολιν, ἐμοῦ γε ἐνεκά;
 ἐστῶσα γὰρ, τί μοι ποιεῖ; Τί ἔτι ἐκβάλλω τοὺς
 Μ m 4 δόρυφδ.

cum quis alteri conferre
 aut auferre potest, tum &
 ipse fit formidabilis. Quo-
 modo ergo evertitur arx?
 Non ferro, neque igni,
 sed decretis. Nam si eam,
 quæ in urbe est, sustuleri-
 mus; num etiam eam, quam
 febris nobis opponit? num
 etiam eam, quam pulcræ
 mulierculæ? num omnino
 eam, quæ in nobis est, ar-
 cem, & tyrannos, qui in
 nobis sunt, prostravimus?
 quos unicuique nostrum
 quotidie imminentes expe-

rimur, modo eosdem, mo-
 do diversos. Hinc ordien-
 dum est: arx ab hac parte
 demolienda; hinc ejiciendi
 tyranni: corpusculum mis-
 sum faciendum; partes
 ejus, facultates, possessio-
 nes, fama, magistratus,
 honores, liberi, fratres,
 amici, hæc omnia ducen-
 da sunt aliena. Quod si
 hinc ejecti fuerint tyranni,
 cur arcem adhuc, meâ uti-
 que causâ, destruiam? nam
 stans illa quid mihi incom-
 modat? Quid adhuc eji-

ciam

δορυφόρους; ποῦ γὰρ αὐτῶν αἰσθάνομαι; Ἐπ'
 89 αἰλλους ἔχουσιν τὰς ῥάβδους, καὶ τοὺς κεκτούς, καὶ
 τὰς μαχαίρας. Ἐγὼ δ' εὖ πάποτε θέλω ἐκω-
 λύθην, οὐτ' ἠναγκάσθην, μὴ θέλω. Καὶ πῶς
 τοῦτο δυνατόν; Προσκατατέταχό μου τὴν ἐρμῆν
 τῷ Θεῷ. Θέλει μ' ἐκεῖνος πυρέσσειν; καὶ γὰρ θέ-
 λω. Θέλει ἐρμῆν ἐπὶ τι; καὶ γὰρ θέλω. Θέλει
 ἐρέγασθαι; καὶ γὰρ θέλω. Θέλει με τυχεῖν τίνος;
 90 καὶ γὰρ βούλομαι. Οὐ θέλει; οὐ βούλομαι. [Ἀπο-
 θανεῖν με θέλει; στρεβλωθῆναι με θέλει;] ἀπο-
 θανεῖν οὖν θέλω. στρεβλωθῆναι οὖν θέλω. Τίς
 ἔτι με κωλύσαι δύναται παρὰ τὸ ἐμοὶ φαινόμενον,
 ἢ ἀναγκάσαι; Οὐ μᾶλλον ἢ τὸν Δία.

91 Οὕτω παροῦσι καὶ τῶν ὀδαιπύρων οἱ ἀσφαλέ-
 στεροι. ἀκήκοεν ὅτι ληστεύεται ἡ ὁδός, μόνος οὐ
 τολμᾷ καθεῖναι ἀλλὰ περιέμεινε συνοδίαν ἢ πρεσ-
 βυτοῦ, ἢ ταμίου, ἢ ἀνθυπάτου· καὶ προσκατα-
 τάξας

ciam satellites? ubi enim il-
 los sentio? Adversus alios
 illi fasces habent, & hastas,
 & gladios: ego vero num-
 quam, volens aliquid, pro-
 hibitus sum; nec coactus,
 nolens. Quo enim pacto
 fieri id possit? Impetum
 meum obedientem præbui
 Deo. Vult ille me feбри-
 citare? volo & ipse. Vult
 me adgredi quidpiam? vo-
 lo & ipse. Vult me ali-
 quid adpetere? volo &
 ipse. Vult me aliquā re
 potiri? volo & ipse. Non

vult? nec ego volo. Mori
 me vult? torqueri me vult?
 mori igitur volo; torqueri
 volo. Quis adhuc me pro-
 hibere potest contra meam
 sententiam, aut cogere?
 Nemo; nihilo magis quam
 Jovem.

Sic faciunt etiam viato-
 res cautiores. Si audie-
 rint, viam latrocinii in-
 festam esse; soli se itineri
 committere non audent;
 sed expectato comitatu
 vel legati, vel quæstoris,
 vel proconsulis, his ad-
 gregati

τάξας ἑαυτὸν, παρέρχεται ἀσφαλῶς. Οὕτω καὶ 92
ἐν τῷ κόσμῳ ποιεῖ ὁ φρόνιμος. πολλὰ ληστήρια,
τύραννοι, χειμῶνες, ἀπορία, ἀποβολαὶ τῶν φιλ-
τάτων. Πού τις καταφύγη; πῶς ἀλήστευτος 93
παρέλθῃ; ποίαν συνοδίαν περιμέναι, ἀσφαλῶς
διέλθῃ; τίνι προσκατατάξας ἑαυτὸν; Τῷ δεῖ- 94
νι, τῷ πλούσιῳ; τῷ ὑπάτιῳ; Καὶ τί μοι ὄφε-
λος; αὐτὸς ἐκδύεται, οἰμῶζει, πένθει. τί δ',
ἂν ὁ συνοδοιπóρος αὐτὸς ἐπ' ἐμὲ στραφεῖς, ληστής
μου γένηται; τί ποιήσω; Φίλος ἔσομαι Καίσαρος 95
ἐκείνου με ὄντα ἑταῖρον οὐδεὶς ἀδικήσει. Πρῶτον
μὲν, ἵνα γένωμαι λαμπρὸς, ἃ με δεῖ τλῆναι καὶ
πάθειν; ποσάκις καὶ ὑπὸ πόντων ληστευθῆναι;
εἶτα, εἰάν γένωμαι, καὶ οὗτος θνητὸς ἐστίν. Ἄν 96
δ' αὐτὸς ἐκ τίνος περιστάσεως ἐχθρὸς μου γένηται,
ἀναχωρῆσαι ποῦ ποτε κρείσσον; εἰς ἐρημίαν; ἄγε,
ἐκεῖ πυρετὸς οὐκ ἔρχεται; Τί οὖν γένηται; οὐκ 97
ἐστίν

Min 5

ἐστίν

gregati tuto iter confici-
unt. Sic etiam in mundo
facit vir prudens. Multa
latrocinia sunt, tyranni,
tempestates, egestates, ja-
cturae carissimorum. Quo
confugias? quomodo in-
columnis transeas? quem
comitatum expectabis, ut
tutus iter conficias? cui
te adjunges? diviti illi,
aut consulari? Quem inde
fructum capiam? ipse exui-
tur, plorat, luget. Quid
vero, si ipse comes meus
in me conversus, latro-

meus fiat? quid faciam?
Amicus ero Caesaris; cui-
dam familiaris fuero, nemo
mibi injuriam faciet. Pri-
mum, ut sum illustris, quae
mibi toleranda & perfe-
renda erunt? quoties & a-
quam multis spoliarī me
oportebit? Deinde, si fa-
ctus fuero, & ipse mortu-
lis est. Si vero casu ali-
quo inimicus mihi factus
fuerit, quo recedendum?
in solitudinem? Age, febris
illuc non venit? Quid er-
go faciendum? Non licet
ergo

ἔστιν εὖρεῖν ἀσφαλῆ σύνοδον, πιστὸν, ἰσχυρὸν,
 98 ἀνεπιβούλευτον; Οὕτως ἐφίστησι καὶ ἐννοεῖ, ὅτι,
 εἰς τῷ Θεῷ προσκατατάξῃ ἑαυτὸν, διαλεύσεται
 ἀσφαλῶς.

99 Πῶς λέγεις προσκατατάξαι; Ἰν', ὃ ἂν ἐκεί-
 νος θέλῃ, καὶ αὐτὸς θέλῃ· καὶ, ὃ ἂν ἐκεῖνος
 100 μὴ θέλῃ, τοῦτο μὴδ' αὐτὸς θέλῃ. Πῶς οὖν τοῦ-
 το γένηται; Πῶς γὰρ ἄλλως, ἢ ἐπισκεψάμενος
 τὰς ὁρμὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν διοίκησιν; Τί μοι
 δέδωκεν ἐμὸν καὶ αὐτεξούσιον; τί αὐτῷ κατέλιπε;
 τὰ προαιρετικά μοι δέδωκεν· ἐπ' ἐμοὶ πεποίηκεν,
 ἀνεμπόδιστα, ἀκώλυτα. τὸ σῶμα τὸ πῆλινον
 πῶς ἐδύνατο ἀκώλυτον ποιῆσαι; ὑπέταξεν οὖν τῇ
 τῶν Ὁλῶν περιόδῳ τὴν κτῆσιν, τὰ σκεύη, τὴν
 101 οἰκίαν, τὰ τέκνα, τὴν γυναῖκα. Τί οὖν θεομα-
 χῶ; τί θέλω τὰ μὴ θελητά; τὰ μὴ δοθέντα
 μοι ἐξ ἅπαντος ἔχεν; Ἀλλὰ πῶς; Ὡς δέδοται,
 καὶ

ergo invenite comitem,
 per quem tutus sis, fide-
 lem, firmum, insidiarum
 expertem? Ita rem con-
 siderans vir prudens cogi-
 tat, si Deo se dederit, tuto
 se iter confecturum.

Quid est istud, Dedere
 sese Deo? Ut, quod ille
 voluerit, & ipse velit: &
 quod ille noluerit, nec ipse
 velit. Quis ergo istud fiet?
 Quomodo fieret aliter, nisi
 considerando Dei consilio
 & administratione? Quid
 ille mihi dedit meum, &

mei juris? quid sibi ipse
 reservavit? Liberam vo-
 luntatem mihi dedit; &
 quæ in mea potestate sunt,
 ea nec impediri nec pro-
 hiberi posse voluit. Corpus
 autem luteum, quomodo
 potuit tale efficere, ut a
 nemine prohiberetur? Sub-
 jecit igitur sub universita-
 tis circuitum possessiones,
 vasa, ædes, liberos, uxo-
 rem. Quid ergo Deo re-
 pugno? Cur volo ea, quæ
 velle non debeo? Cur volo,
 ut, quæ mihi data non sunt,
 quovis

καὶ ἐφ' ἑσὸν δέδοται. Ἀλλ' ὁ δούς ἀφαιρεῖται. Τί οὖν ἀντιτείνω; οὐ λέγω, ὅτι ἡλίθιος ἔσομαι, τὸν ἰσχυρότερον βιαζόμενος, ἀλλ' ἔτι πρότερον ἄδικος. Πάθεν γὰρ ἔχων αὐτὰ ἦλθον; Ὁ πα- 103 τὴρ μοι αὐτὰ ἔδωκεν. Ἐκείνῳ δὲ τίς; Τὸν ἥλιον δὲ τίς πεποίηκε; τοὺς καρπούς δὲ τίς; τὰς δ' ὥρας τίς; τὴν δὲ πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν καὶ κοινωνίαν τίς;

Εἰτα σὺ, πάντα εἰληφώς παρ' ἄλλου, καί 103 αὐτὸν σεαυτὸν, ἀγανακτεῖς καὶ μέμφῃ τὸν δόντα, ἂν σου τι ἀφέληται; Τίς ὢν; καὶ ἐπὶ τί ἐληλυθώς; Οὐχὶ ἐκεῖνός σε εἰσήγαγεν; οὐχὶ τὸ φῶς 104 ἐκεῖνός σοι ἔδειξεν; οὐ συνεργούς ἔδωκεν; οὐκ αἰσθήσεις; οὐ λόγον; ὥς τίνα δὲ εἰσήγαγεν; οὐχ ὥς θνητόν; οὐχ ὥς μετ' ὀλίγου σαρκιδίου ζήσοντας ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ θεασόμενον τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, καὶ συμπομπεύσαντα αὐτῷ, καὶ συνορτάσσοντα πρὸς

quovis modo consequar?
Sed quomodo velle res de-
deo? Prout datæ sunt, &
quatenus datæ sunt. At is,
qui dedit, aufert iterum.
Quid ergo repugno? Non
dico, stultum me fore, si
potentiori adverfer, sed
prius etiam injurium. Un-
de enim ea habui? Pater
illa mihi dederat. Illi vero
quis? Solem vero quis fe-
cit? fruges quis dedit?
quis anni tempora distinxit?
communitatem & confocia-
tionem hominum inter ip-
sos, quis instituit?

Itane tu, cum omnia,
& te quoque ipsum ab alio
acceperis, indignaris &
accusas largitorem illo-
rum, si quid tibi ademerit?
Quis es, & ad quid venisti?
Nonne ille te introduxit?
nonne lumen ille tibi mon-
stravit? non adjutores ad-
junxit? non sensus? non
rationem? Qualem vero
te introduxit? nonne ut
mortalem? nonne ut cum
exigua caruncula victurum
in terris, & spectaturum
ipsius gubernationem, &
ludos concelebraturum, &
ad

105 πρὸς ὀλίγον; Οὐ θέλεις οὖν, ἕως δέδοται σοί,
 θεασάμενος τὴν πομπὴν καὶ τὴν πανήγυριν, εἶτα
 ἔταν σ' ἐξάγει, πορεύεσθαι προσκυνήσας καὶ εὐ-
 106 χαριστήσας ὑπὲρ ὧν ἤκουσας καὶ εἶδες; Οὐ· ἀλλ'
 ἔτι ἐρτάζειν ἠθέλον. Καὶ γὰρ οἱ μύσται, μυεῖ-
 σθαι· τάχως δὲ καὶ οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἄλλους ἀ-
 θλητὰς βλέπειν. ἀλλὰ ἡ πανήγυρις πέρας ἔχει.
 ἔξελθε· ἀπαλλάγηθι ὡς εὐχάριστος, ὡς αἰδή-
 μων· δὲς ἄλλοις τόπον· δεῖ γένεσθαι καὶ ἄλλους,
 καθάπερ καὶ σὺ ἐγένου, καὶ γενομένους ἔχειν χά-
 ραν, καὶ οἰκήσεις καὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἂν δ' οἱ
 πρῶτοί μὴ ὑπεξάγωσι, τί ὑπολείπεται; τί ἀπλη-
 ετός εἶ; τί ἀνίκανος; τί στενοχωρεῖς τὸν κόσμον;
 107 Ναί· ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνια μετ' ἐμαυτοῦ εἶναι
 θέλω, καὶ τὴν γυναῖκα. Σὰ γὰρ ἐστίν; οὐχὶ
 τοῦ δόντος; οὐχὶ καὶ τοῦ σὲ πεποιηκότος; εἶτα
 οὐκ

ad exiguum tempus cele-
 britati interfuturum? Non
 vis igitur, postquam, quo-
 ad tibi datum est, pompam
 ejus & celebritatem spe-
 ctaveris, deinde, cum te
 eduxerit, abire adorans il-
 lum. & gratias ei agens
 de iis quæ vidisti & audi-
 visti? Non: sed diutius fe-
 stivitati interesse vellem.
 Etiam mystæ diutius ini-
 tiari se vellent; forsitan ii
 etiam, qui Olympiæ sunt,
 alios athletas spectare: sed
 celebritas finita est: Exi;
 discede, ut gratus, ut ve-

recundus; da locum aliis:
 oportet alios etiam nasci,
 quemadmodum & tu natus
 es; & natos oportet ha-
 bere locum, & habitatio-
 nes, & victum. Si vero
 primi non discesserint, quid
 relinquitur? Cur insatia-
 bilis es? cur satis fieri
 tibi non potest? quid coar-
 ctas mundum? Næ: sed
 liberos etiam meos mecum
 esse volo, atque uxorem,
 Tuane ergo sunt? annon
 ejus qui dedit? annon
 ejus qui te quoque fecit?
 Ergo non multa facies alie-
 na?

οὐκ ἐκστήσῃ τῶν ἀλλοτρίων; οὐ παραχωρήσεις
 τῷ Κρείσσονι; Γί οὖν μ' εἰσήγεν ἐπὶ τούτοις; 108
 Καὶ εἰ μὴ ποιεῖ σοι, ἔξελθε· οὐκ ἔχει χρεῖαν
 Θεατοῦ μεμψιμοίρου. τῶν συνεστραζόντων δέεται,
 τῶν συγχορευόντων, ἵν' ἐπικροτῶσι μᾶλλον, ἐπι-
 θειάζωσιν, ὑμνῶσι δὲ τὴν πανηγυριν. τοὺς ἀτα- 109
 λαιπῶρους δὲ καὶ δειλοὺς, οὐκ ἀηδῶς ὄψεται ἀπο-
 λελειμμένους τῆς πανηγύρεως· οὐδὲ γὰρ παρόντες,
 ὥς ἐν ἐσρτῇ διηγόν, οὐδ' ἐξεπλήρουν τὴν χώραν
 τὴν πρέπουσαν, ἀλλ' ὠδυνῶντο, ἐμέμφοντο τὸν
 δαίμονα, τὴν τύχην, τοὺς συνόντας· ἀναίσθητοι
 καὶ ὧν ἔτυχον, καὶ τῶν ἑαυτῶν δυνάμεων, ἃς
 εἰλήφασι πρὸς τὰ ἐναντία, μεγαλοψυχίας, γεν-
 ναϊότητος, ἀνδρείας, αὐτῆς τῆς νῦν ζητούμενης
 ἐλευθερίας. Ἐπὶ τί οὖν εἰληφα ταῦτα; Χρη- 110
 σόμενος. Μέχρι τίνος; Μέχρις ἂν ὁ χρήσας θέ-
 λῃ. Ἄν οὖν ἀναγκαῖά μοι ᾖ; Μὴ πρὸς πασχε
 αὐτοῖς;

na? Non cedes Meliori?
 Cur vero iis conditionibus
 me introduxit? Si tibi hæc
 non placent, egredere:
 non opus ei est spectatore
 querulo: eos requirit qui
 festum unà celebrent, qui
 unà choros agant, qui ad-
 plaudant potius, qui ad-
 mirentur, qui divinis lau-
 dibus celebrent spectacu-
 lum. Morosos vero et igna-
 vos non invitus spectaculo
 digressos videbit: neque
 enim, dum adescent, ut
 in festivitate vivebant; nec

tuebantur locum conve-
 nientem; sed dolebant, in-
 cusabant Deum, fortunam,
 sodales; non animadver-
 tentes quid datum iis fue-
 rit, oblitique virium sua-
 rum, quas ad contraria
 acceperunt, magnitudinis
 animi, generositatis, for-
 titudinis, illius ipsius, quæ
 de nunc agitur, libertatis.
 Ad quid igitur ista accepi?
 Utiis uteris. Quousque?
 Dum is, qui utenda dedit,
 voluerit. Quod si igitur
 necessaria sunt mihi? Noli
 illis

αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἔσται σὺ αὐτὰ αὐτῷ μὴ εἶπης ἀναγκάια, καὶ οὐκ ἔστι.

- 111 Ταύτην τὴν μελέτην ἔωθεν εἰς ἐσπέραν μελε-
τᾶν ἔδει, ἀπὸ τῶν μικροτάτων, ἀπὸ τῶν εὐεπη-
ρεαστοτάτων ἀρχάμενος, ἀπὸ χύτρας, ἀπὸ πο-
τηρίου. εἰθ' οὕτως ἐπὶ χιτωνάριον πρόσσελθε, ἐπὶ
κυνάριον, ἐπὶ ἵππάριον, ἐπὶ ἀγρίδιον· ἔνθεν ἐπὶ
σαυτὸν, τὸ σῶμα, τὰ μέρη τοῦ σώματος, τὰ
112 τέκνα, τὴν γυναῖκα, τοὺς ἀδελφούς. πανταχοῦ
περιβλέψας, ἀπόρριψόν ἀπὸ σεαυτοῦ· κἀθῆρον
τὰ δόγματα, μὴ τι προσήρηται σοι τῶν οὐ σῶν,
μὴ τι συμπέφυκε, μὴ τι ἐδυνήσῃ σε ἀποσπώμε-
113 νον. καὶ λέγε γυμναζόμενος καθ' ἡμέραν, ὡς
ἐκεῖ, μὴ ὅτι φιλοσοφεῖς, (ἔστω φορτικὸν τὸ ὄνο-
μα·) ἀλλ' ὅτι καρπιστὴν δίδως. τοῦτο γάρ ἐστιν
114 ἡ ταῖς ἀληθείαις ἐλευθερία. Ταύτην ἡλευθερώθη
Διογένης παρ' Ἀντισθένης, καὶ οὐκέτι ἔφη κατα-
δουλω-

illis esse addictus; & non
erunt: tu ea tibi ipse ne
dicas esse necessaria, &
non sunt.

Hæc a diluculo usque
ad vesperam erant medi-
tanda, initio sumto a mi-
nimis, ab eis rebus quæ
facillime damnum accipere
possunt, ab olla, & poculo.
Deinde ad tuniculam pro-
gredere, ad caniculum, ad
equuleum, ad agellum: in-
de ad te ipsum, ad corpus,
ad partes corporis, ad li-
beros, uxorem, fratres.

Vbi oculis omnia collustra-
ris, abjice abs te quæ tuæ
non sunt. Repurga decre-
ta, ne quid adhærescat tibi
non tuum, ne quid infixum
sit, ne quid cum dolore
tuo sit avellendum. Et his
rebus quotidie te, ut illic,
exercens, dicito, non qui-
dem philosophari te, (fue-
rit arrogans id nomen) sed
vindicem & adsertorem ex-
hibere. Hæc enim revera
est libertas. Hanc libertatē
ab Antisthene Diogenes ac-
cepta, se ab ullo in servi-
tutem

δουλωθῆναι δύνασθαι ὑπ' οὐδενός. Διὰ τοῦτο, ὅτε 115
 εἰλω, πῶς τοῖς πειραταῖς ἐχρῆτο; μή τι κύριον
 εἶπε τινα αὐτῶν; καὶ εὖ λέγω τὸ ἔνομα· εὖ γάρ
 τὴν φωνὴν φοβοῦμαι· ἀλλὰ τὸ πάθος, ἀφ' οὗ
 ἡ φωνὴ ἐκπέμπεται. πῶς ἐπιτιμᾷ αὐτοῖς, ὅτι
 κακῶς ἔτρεφον τοὺς εἰλωκίτας; Πῶς ἐπράθη; 116
 μή τι κύριον ἐζήτη; ἀλλὰ δούλον. πῶς δὲ πρᾶ-
 θείς ἀνεστρέφετο πρὸς τὸν δεσπότην; εὐθὺς διε-
 λέγετο πρὸς αὐτὸν, ὅτι οὐχ οὕτως ἐστολίσθαι δεῖ
 αὐτόν; οὐχ οὕτω κεκάρθαι· περὶ τῶν υἱῶν, πῶς
 δεῖ αὐτοὺς διάγειν. Καὶ τί θαυμαστόν; εἰ γὰρ 117
 παιδοτρίβην ἐώνητο, ἐν τοῖς παλαιστρικοῖς ὑπηρε-
 τη αὖν ἐχρῆτο αὐτῷ, ἢ κυρίῳ; εἰ δ' ἰατρὸν, ὡσαύ-
 τως· εἰ δ' ἀρχιτέκτονα. Καὶ οὕτως ἐφ' ἑκάστης
 ὕλης, τὸν ἔμπειρον τοῦ ἀπείρου κρατεῖν πάσα
 ἀνάγκη. Ὅστις οὖν καθέλου τὴν περὶ βίον ἐπι- 118
 στήμην κέκτηται, τί ἄλλο ἢ τοῦτον εἶναι δεῖ τὸν
 δεσπό-

tutem abripi deinde posse
 negavit. Itaque, cum ca-
 ptus fuit, quomodo pira-
 tas tractavit? num eorum
 aliquem dominum adpella-
 vit? Neque vero de no-
 mine loquor; (nec enim
 vocem extimesco;) sed de
 animi adfectu, unde vox
 proficiscitur. Immo vero
 quomodo increpavit eos,
 quod captivos male ale-
 rent? Quomodo venditus
 est? num quærebat domi-
 num? immo vero servum.
 Venditus autem, quomodo
 se gessit erga dominum?

Statim cum eo disputavit,
 non sic vestitum esse oport-
 ere; non ita esse rasum;
 filii quomodo educandi es-
 sent. Quid mirum? nam
 si prædottibam emisset, num-
 quid in palæstra ministro
 illo, an domino, uteretur?
 si medicum, eodem modo:
 si architectum. Atque ita
 in quolibet genere peritum
 imperito imperare omnino
 necesse est. Igitur qui in
 universum vitæ degendæ
 scientiâ instructus est, eum
 quid aliud esse oportet, nisi
 dominum? Quia enim in
 navi

δεσπότην; Τίς γάρ ἐστιν ἐν γῇ κύριος; Ὁ κυβερνήτης. Διὰ τί; Ὅτι ὁ ἀπειθῶν αὐτῷ ζημιού-
 119ται. Ἀλλὰ δῆραί με δύναται. Μήτι οὖν ἀζη-
 μίως; Οὕτω μὲν καὶ γὰρ ἔκρινον. Ἀλλ' ὅτι οὐκ
 ἀζημίως, διὰ τοῦτο οὐκ ἔξεστιν. οὐδενὶ δ' ἀζη-
 120μίον ἐστι, τὸ ποιεῖν τὰ ἀδίκαια. Καὶ τίς ἡ ζημία
 τῷ δῆσαντι τὸν αὐτοῦ δοῦλον; Ἦν δοκεῖς; τὸ δῆ-
 σαι τοῦτο· ὃ καὶ σὺ ὁμολογήσεις, ἂν θέλῃς σώ-
 ζειν, ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ θηρίον, ἀλλ' ἡμε-
 121ρον ζῶον. Ἐπεὶ, πότε ἄμπελος πράσσει κακῶς;
 Ὅταν παρὰ τὴν ἑαυτῆς φύσιν πράσῃ. Πότε
 122ἀλεκτρυῶν; Ὡσαύτως. Οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπος.
 Τίς οὖν αὐτοῦ ἡ φύσις; δάκνειν, καὶ λακτίζειν,
 καὶ εἰς φυλακὴν βάλλειν, καὶ ἀπαπεφαλίζειν;
 Οὐ· ἀλλ' εὖ ποιεῖν, συνεργεῖν, ἐπεύχεσθαι.
 τότε οὖν κακῶς πράσσει, ἂν τε θέλῃς, ἂν τε
 μὴ, ὅταν ἀγνωμονῇ.

Ὡστε

navi dominatur? Guber-
 nator. Cur? Quoniam,
 qui ei non obtemperat,
 damnum patitur. At fla-
 gris me cædere dominus
 potest. Num absque dam-
 no? Sic quidem & ipse
 judicabam. Sed quia non
 absque damno, propterea
 non licet: nam sine damno
 injuste facere nemo potest.
 Quod vero damnum patitur,
 qui servum suum in vincula
 conjicit? Quodnam existi-
 mas? nempe ipsum illud,
 in vincula conjicere: quod
 & tu fateberis si vis hoc

tuleri, hominem non esse
 feram bestiam, sed cicur
 animal. Nam quando male
 cum vite agitur? Cum
 aliter agitur atque ejus na-
 tura postulat. Quando cum
 gallo gallinaceo? Eodem
 modo. Ergo etiam cum
 homine. Quæ igitur est
 hominis natura? mordere,
 & calcitrare, & in carce-
 rem conjicere, & decolla-
 re? Non; sed bene facere,
 adjutare, favere votis. Tum
 igitur infelix est homo, ve-
 lis nolis, cum perperam
 agit.

Ergo

Ὄστε Σωκράτης οὐκ ἔπραξε κακῶς; Οὐ, 123
 ἀλλ' οἱ δικάσται, καὶ οἱ κατήγοροι. Οὐδ' ἐν
 Ῥώμῃ Ἑλουίδιος; Οὐ, ἀλλ' ὁ ἀποκτείνας αὐτόν.
 Πῶς λέγεις; Ὡς καὶ σὺ ἀλεκτρυόνα οὐ λέγεις 124
 κακῶς πράττειν τὸν νικῆσαντα καὶ κατακισπέντα,
 ἀλλὰ τὸν ἀπλήγῃ ἡττηθέντα· οὐδὲ κύνα εὐδαι-
 μονίζειν, τὸν μήτε διώκοντα, μήτε πενοῦντα,
 ἀλλ' ὅταν ἰδραῖντα ἴδῃς, ὅταν ἐδυνώμενον, ὅταν
 ῥηγνύμενον ὑπὸ τοῦ δρέμου. Τί παραδοξολογοῦ- 125
 μεν, εἰ λέγομεν παντὸς κακὸν εἶναι τὸ παρὰ τὴν
 ἐκείνου φύσιν; τοῦτο παράδοξόν ἐστι; σὺ γὰρ
 αὐτὸ ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων οὐ λέγεις; διὰ τί
 οὐν ἐπὶ μόνου τοῦ ἀνθρώπου ἄλλως φέρῃ; ἀλλ', 126
 ὅτι λέγομεν ἡμερᾶν εἶναι τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν,
 καὶ φιλάλληλον, καὶ πιστὴν, τοῦτο παράδοξον
 οὐκ ἐστίν; Οὐδὲ τοῦτο. Πῶς οὖν, ὅτι οὐ δαιμό- 127
 μενος βλάπτεται, ἢ δεσμευόμενος, ἢ ἀποκεφα-
 λίζομε-

Ergo non miser fuit So-
 crates? Non, sed iudices
 ejus, & accusatores. Ne-
 que Romæ Helvidius? Non;
 sed interfector illius. Quo
 pacto istud dicis? Quo &
 tu gallum gallinaceum non
 dicis miserum esse eum, qui
 vicit & vulneratus est, sed
 hunc qui sine vulnere vi-
 ctus: neque canem beatum
 prædieas, qui nec persequi-
 tur, neque laborat; sed cum
 sudantem videris, cum do-
 lentem, cum rumpendum
 cursu. Quid præter opi-
 nionem loquimur? Si cu-
 Epidauri Dissert. T. I.

jusque Malum id esse dici-
 mus, quod naturæ illius
 repugnet? hocine quid est
 præter opinionem? Nonne
 & tu de omnibus aliis idem
 illud usurpas? cur vero in
 solo homine aliter sentis?
 At, cum mansuetam esse di-
 cimus hominis naturam, &
 sociabilem, & fidelem; id
 præter opinionem non est?
 [id. ne igitur præter opi-
 nionem est?] Ne hoc qui-
 dem. Quomodo ergo præ-
 ter opinionem est, eum qui
 vapulat, aut in vincula con-
 jicitur, aut capite plecti-
 tur,
 N n

λιζόμενος; οὐχὶ οὗτος, εἰ μὲν γενναίως πάσχει, καὶ προσκερδαίνων καὶ προσωφελούμενος ἀπέρχεται; ἐκεῖνος δὲ βλαπτόμενός ἐστιν, ὁ τὰ οἰκτρότατα πάσχων, καὶ αἰσχιστά, ὁ ἀντὶ ἀνθρώπου λύκος γινόμενος, ἢ ἔχισ, ἢ σφήξ;

- 128 Ἄγε οὖν, ἐπέλθωμεν τὰ ὁμολογημένα. Ὁ ἀκώλυτος ἄνθρωπος, ἐλεύθερος· ὃ πρόχειρα τὰ πράγματα ὡς βούλεται. ὃν δ' ἐστὶν ἢ κωλύσαι, ἢ ἀναγκάσαι, ἢ ἐμποδίσαι, ἢ ἄκοντα εἰς τὸ ἐμβαλεῖν, δούλος ἐστὶ. Τίς δ' ἀκώλυτος; Ὁ μηδενὸς τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενος. Τίνα δ' ἀλλότρια; Ἄ οὐκ ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, οὐτ' ἔχειν, οὐτε 130 μὴ ἔχειν, οὐτε ποιά ἔχειν, ἢ πῶς ἔχοντα. Οὐκ οὖν τὸ σῶμα ἀλλότριον, τὰ μέρη αὐτοῦ ἀλλότρια, ἢ κτήσις ἀλλοτρία. ἂν οὖν τινὶ τούτων ὡς ἰδίῳ προσπαθῇς, δώσεις δίκας ἅς ἄξιον τὸν 131 τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενον. Αὕτη ἡ ὁδὸς ἐπ' ἐλευθερίαν

tur, non lædi? nonne ille, si generoso animo fert, sic discedit, ut etiam lucrum faciat, & fructum capiat? ille vero læditur, qui miserrima patitur ac turpissima, qui ex homine lupus fit, aut vipera, aut crabro?

Age ergo, percurramus ea quæ in confesso sunt. Homo qui prohiberi non potest, liber est; cui res in promptu sunt, sicut vult. Qui autem vel prohiberi, vel cogi, vel impediri pot-

est, vel invitus in aliquid conjici, servus est. Quis vero prohiberi non potest? Qui nihil alienum desiderat. Quæ vero sunt aliena? Quæ penes nos non est vel habere, vel non habere, vel talia habere, aut tali quodam modo adfecta. Igitur corpus, alienum; item partes ejus alienæ sunt; possessio, aliena: quorum si quid tamquam proprium te delectârit, pœnas dabis, ut eum decet qui res alienas concupiscit. Hæc ad libertatem via ducit; hæc

Θερίαν ἄγεις, αὕτη μόνη ἀπαλλαγή δουλείας, τὸ
δυνηθῆναί ποτ' εἰπεῖν ἐξ ὅλης ψυχῆς, τὸ,

Ἄγού δέ μ', ὦ Ζεῦ, καὶ σὺ γ' ἡ Πεπρωμένη,
Ὅποι ποθ' ὑμῖν εἰμι διατεταγμένους.

Ἄλλὰ τί λέγεις, φιλόσοφε; καλεῖ σε ὁ τύ- 132
ραννος, ἐρῶντά τι ὧν οὐ πρέπει σοι. λέγεις, ἢ
οὐ λέγεις; εἰπέ μοι. Ἄφες σκέψωμαι. Νῦν
σκέψη; ὅτε δ' ἐν τῇ σχολῇ ἦς, τί ἐσκέπτου;
οὐκ ἐμελέτας, τίνα ἐστὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κα-
κὰ, καὶ τίνα οὐδέτερα; Ἐσκεπτόμην. Τίνα οὖν 133
ἤρεσκεν ἡμῖν; Τὰ δίκαια καὶ καλὰ, ἀγαθὰ εἶ-
ναι· τὰ ἄδικα καὶ αἰσχροῦ, κακά. Μή τι τὸ
ζῆν, ἀγαθόν; Οὐ. Μή τι τὸ ἀποθανεῖν, κακόν;
Οὐ. Μή τι φυλακὴ; Οὐ. Λόγος δ' ἀγεννῆς
καὶ ἄπιστος, καὶ φίλου προδοσία, καὶ κολακεία
τυράννου, τί ἡμῖν ἐφαίνετο; Κακά. Τί οὖν; οὐχί 134

Nn 2

σκέπτη,

hæc sola manumissio est,
& liberatio servitutis, ut
tandem toto animo dicere
illud queas,

*Duc me, ὦ Jupiter, &
tu Necessitas,
Quocumque a vobis sum
destinatus.*

Sed quid ais, philoso-
phe? Vocat te tyrannus,
ut ei dicas aliquid te indi-
gnum. Dicturus es, an non
dicturus? responde mihi.
Sine deliberem. Nunc de-
liberabis? cum vero in

schola esses, quid delibera-
bas? non meditabaris, quæ
bona essent, quæ mala, quæ
neutra? Meditatus sum.
Quid igitur placebat nobis?
Justum & honestum, esse
bonum; injustum & turpe,
esse malum. Num vita bo-
num est? Non. Num emo-
ri, malum? Non. Num
carcer? Non. Sed oratio
degener & perfida, & ami-
ci proditio, & adsentatio
tyranni, quid nobis vide-
bantur? Mala. Quid er-
go? Nequaquam deliberas;
neque

σκέπτῃ, οὐδ' ἔσκεψαι καὶ βεβούλευσαι. Ποῖα γὰρ σκέψις, εἰ καθήκει μοι, δυναμένῳ, τὰ μέγιστα ἀγαθὰ ἑμαυτῷ περιποιῆσαι, τὰ μέγιστα κακὰ μὴ περιποιῆσαι; Καλὴ σκέψις, καὶ ἀναγκαιᾶ, πολλῆς βουλῆς δεσμένη. τί ἡμῖν ἐμπαίξεις; ἀνθρῶπε· οὐδέποτε τοιαύτη σκέψις γίνεται. Οὐδ', εἰ ταῖς ἀληθείαις κακὰ μὲν ἐφ' αὐτῶν τάξου τὰ αἰσχροῦ, ἀγαθὰ δὲ τὰ καλὰ, τὰ δ' ἄλλα οὐδέτερα, ἤλθες ἂν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπίστασιν, οὐδ' ἐγγύς· ἀλλ' αὐτόθεν διακρίνειν εἴχες, ὥσπερ ὄψαι, τῇ διανοίᾳ. Πότε, γὰρ σκέπτῃ, εἰ τὰ μέλανα λευκά ἐστιν; εἰ τὰ βαρὺα κοῦφα; οὐχὶ δὲ τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις παρακολουθεῖς; Πῶς οὖν νῦν σκέπτεσθαι λέγεις, εἰ τὰ οὐδέτερα τῶν κακῶν φευκτότερα; Ἀλλ' οὐκ ἔχεις τὰ δόγματα ταῦτα· ἀλλὰ φαίνεται σοι οὔτε ταῦτα οὐδέτερα, ἀλλὰ τὰ μέγιστα κακὰ· οὐτ'

neque deliberasti & considerasti. Qualis enim est deliberatio, an mihi conveniat, cum in mea potestate sit, maxima bona mihi adquirere, & mala maxima propulsare? Pulcra vero consideratio, & necessaria, quæ multum consilii postulet! Quid nobis illudis? homo; numquam talis consideratio incidit. Nec, si revera, quæ turpia sunt, mala statueres; quæ honesta, bona; cætera vero, neutrius generis; ad hanc

deliberationem descendisses: sed eâ longe rejectâ, rem statim, tamquam acie oculorum, sic mente dijudicâsses. Quando enim deliberas, utrum nigra candida sint? utrum gravia levia? annon, quæ evidenter in sensus cadunt, intelligis? Quomodo igitur nunc te considerare ais, utrum neutra magis fugienda sint quam mala? At tu non habes ista decreta: sed neque hæc tibi neutra videntur, verum maxima mala;

οὐτ' ἐκεῖνα κακὰ, ἀλλ' οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. Οὕτω 138
 γὰρ ἐξ ἀρχῆς εἶθισας σεαυτόν. Πρὺ εἰμι; Ἐν
 σχολῇ. Καὶ ἀκούουσί μου τίνες; Λέγω μετὰ τῶν
 φιλοσόφων. Ἀλλ' ἐξελήλυθα τῆς σχολῆς. Ἀ-
 ρεν ἐκεῖνα τὰ τῶν σχολαστικῶν καὶ τῶν μωρῶν.
 Οὕτως καταμαρτυρεῖται. Φίλος ὑπὸ φιλοσόφου 139
 οὕτως παρασιτεῖ φιλόσοφος· οὕτως ἐπ' ἀργυ-
 ρίῳ ἐκμισθοῖ ἐαυτόν· οὕτως ἐν συγκλήτῳ τις οὐ
 λέγει τὰ φαινόμενα, ἐνδοθεν τὰ δόγματα αὐ-
 τοῦ βοᾷ. Σὺ ψυχρὸν καὶ ταλαίπωρον ὑποληψεί- 140
 διον, ἐκ λόγων εἰκαίων ὡς ἐκ τριχὸς ἡρτημένον.
 ἀλλὰ ἰσχυρὸν καὶ χρηστικόν, καὶ ὑπὸ τοῦ δια-
 τῶν ἔργων γεγυμνάσθαι μεμνημένον, παραφύλα-
 ζον σεαυτόν. Πῶς ἀκούεις, οὐ λέγω, ὅτι τὸ παι- 141
 διον σου ἀπέθανεν· πέθεν σοι; ἀλλ', ὅτι σου τὸ
 ἔλαιον ἐξεχύθη, ὁ οἶνος ἐξεπόθη; Ἴνα τις ἐπι- 142
 σταῖς διατεινομένῳ σοι, τοῦτ' αὐτὸ μόνον εἶπῃ;
 Νῦν 3. Φιλό-

mala; neque illa tibi mala,
 sed nihil ad nos pertinere
 videntur. Sic enim ab
 initio te ipsum adsuefecisti.
 Ubi sum? In schola. Et
 qui sunt qui me audiunt?
 Disfero inter philosophos.
 Atqui scholâ egressus sum.
 Tollito ista scholasticorum
 & stultorum. Sic a philo-
 sopho amicus falso testi-
 monio opprimitur: sic pa-
 rasitum agit philosophus:
 sic mercede sese vendit:
 sic in senatu aliquis non di-
 cit quæ sentit, intus (in
 schola) dogmata sua clamat.

Tu frigida & misella opi-
 niuncula es, e vanis dispu-
 tationibus, tamquam de
 pilo, suspensa. Quin tu
 potius servate firmum, &
 ad vitæ usum habilem, &
 talem qui verâ & in ipsis
 rebus instituta exercitatio-
 ne sacris philosophiæ sis
 initiatus. Quomodo audis
 (non dico, filium tuum
 esse mortuum; unde enim
 id tibi? sed) oleum tuum
 effusum esse, vinum epo-
 tum esse? Si quis tibi
 acrem clamorem tollenti
 nil aliud nisi hoc dixerit:
 Philo-

Φιλόσοφε, ἄλλα λέγεις ἐν τῇ σχολῇ· τί ἡμᾶς
 ἔξαπατᾷς; τί, σκώληξ ὢν, λέγεις ὅτι ἄνθρω-
 143 πος εἶ; Ἦθελον ἐπιστῆναί τινι αὐτῶν συναυσιά-
 ζοντι, ἵνα ἴδω πῶς τείκεται, καὶ ποίας φωνὰς
 ἀφίησιν, εἰ μέμνηται τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τῶν
 λόγων οὓς ἀκούει, ἢ λέγει, ἢ ἀναγινώσκει.

144 Καὶ τί ταῦτα πρὸς ἐλευθερίαν; Οὐκ ἄλλα
 μὲν οὖν ἢ ταῦτα, ἃν τε θέλητε ὑμεῖς οἱ πλούσιοι,
 145 ἃν τε μή. Καὶ τίς σοι μαρτυρεῖ ταῦτα; Τίς
 γὰρ ἄλλος, ἢ αὐτοὶ ὑμεῖς; εἰ τὸν κύριον τὸν μέ-
 γαν ἔχοντες, καὶ πρὸς τὸ ἐκείνου νῦμα καὶ κίνη-
 μα ζῶντες, καὶ τινὰ ὑμῶν ἴδῃ μόνον συνεστραμ-
 μένω βλέμματι, ἀποψυχόμενοι· οἱ τὰς γράϊας
 θεραπεύοντες καὶ τοὺς γέροντας, καὶ λέγοντες,
 ὅτι, Οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι· οὐκ ἔξεστί μοι.
 146 Διατί οὐκ ἔξεστί σοι; οὐκ ἄρτι ἐμάχου μοι, λέ-
 γων ἐλεύθερος εἶναι; Ἀλλὰ Ἀπρύλλα με κεκώ-
 λυκε.

Philosophe, aliter tu in
 schola disceris; cur nos
 fallis? cur, vermis cum
 sis, hominem te esse di-
 cis? Intervenire velim eo-
 rum alicui, genio atque
 amoribus indulgenti, ut
 viderem, quomodo con-
 tenderet, quasve voces ede-
 ret; an meminisset sui no-
 minis, an sermonum, quos
 audit aut dicit ipse aut le-
 git.

Et quid ista ad liberta-
 tem? Non certe alia nisi
 hæc, sive velitis vos divi-
 tes, sive nostris. Et quis

ista suo testimonio com-
 probat? Quis vero alius,
 nisi vos ipsi, qui magnum
 illum dominum habetis, &
 ad illius nutum & votum
 vivitis? qui si modo ve-
 strum aliquem tetrico vul-
 tu aspexerit, exanimati
 estis; vos, qui aniculas
 colitis, & senes; qui di-
 citis, Non possum hoc
 facere; non mihi licet.
 Quamobrem non licet ti-
 bi? nonne modo mecum
 contendens, liberum te
 esse dicebas? At Aprylla
 me prohibuit. Dic igitur
 verum,

λυκε. Λέγε οὖν τὰς ἀληθείας, δούλα, καὶ μὴ
 δραπέτευσέ σου τοὺς κυρίους, μὴδ' ἀπαρνοῦ, μὴδὲ
 τέλμα καρπιστὴν δίδόναι, τοσούτους ἔχων τῆς
 δουλείας ἐλέγχους. Καίτοι τὸν μὲν ὑπὲρ ἔρωτος 147
 ἀναγκαζόμενόν τι πειεῖν παρὰ τὸ φαινόμενον, καὶ
 ἅμα μὲν ἔρῳντα τὸ ἄμεινον, ἅμα δ' οὐκ ἐξευτο-
 νεῦντα ἀκολουθεῖται αὐτῷ, ἔτι μᾶλλον ἂν τις
 συγνώμης ἄξιον ὑπολάβοι, ἂν ὑπὸ τινος βιαίου
 καὶ τρόπον τινὰ θείου κατεσχημένον. Σοῦ δὲ τις 148
 ἀνάσχοιτο, τῶν γράων ἐρῳντος καὶ τῶν γερύν-
 των, καὶ ἐκείνας ἀπομύσσοντος, καὶ ἀποπλύνον-
 τος, καὶ δωροδοκοῦντος, καὶ ἅμα μὲν νοσοῦσας
 θεραπεύοντος ὡς δούλου, ἅμα δ' ἀποθανεῖν εὐ-
 χομένου, καὶ τοὺς ἰατροὺς διακρίνοντος, εἰ ἤδη
 θανασίμως ἔχουσιν; ἢ πάλιν, ὅταν ὑπὲρ τῶν
 μεγάλων τούτων καὶ σεμνῶν ἀρχῶν καὶ τιμῶν,
 τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοτρίων δούλων καταφιλήσ,

N n 4

ίνω

verum, ferve, neo aufuge
 a dominis tuis, ne infi-
 ciare, ne aude adfertorem
 exhibere, cum tot argu-
 menta tuæ servitutis in
 promptu sint. Enimvero
 qui præ amore aliquid con-
 tra animi sui sententiam fa-
 cere cogitur, simulque quid
 melius sit perspicit, simul
 vero non tantum habet vi-
 rium ut id possit persequi,
 eum ego veniâ digniorem
 iudicavero; quippe qui a
 violenta quadam re & pro-
 pmodum divina detinea-

tur. Te autem quis ferat,
 aniculas & senes deaman-
 tem, illasque extergentem,
 & abludentem, & muneri-
 bus conciliantem, simul-
 que eas agrotantes servi-
 lem in modum curantem,
 simul mortem earum ex-
 optantem, & percontan-
 tem medicos, sitne jam
 morbus letalis? aut etiam,
 cum propter magnos istos
 præclarosque magistratus
 & honores manus alieno-
 rum servorum deoscularis,
 ut ne ingenuorum quidem
 sis

149 ἵνα μὴδ' ἐλευθέρων δούλος ᾦς; Εἰτά μοι σεμνὸς
 περιπατεῖς, στρατηγῶν, ὑπατεύων, οὐκ οἶδα
 πῶς ἐστρατήγησας, πόθεν τὴν ὑπατείαν ἔλα-
 150 βες, τίς σοι αὐτὴν ἔδωκεν; Ἐγὼ μὲν οὐδὲ ζῆν
 ἠθέλων, εἰ διὰ Φηλικίωνα ἔδει ζῆσαι, τῆς ἐφύσης
 αὐτοῦ καὶ τοῦ δουλικοῦ φρυάγματος ἀνασχόμενον,
 εἶδα γάρ, τί ἐστὶ δούλος εὐτυχῶν ὡς δοκεῖ, καὶ
 τετυφωμένος.

151 Σὺ οὖν, φησὶν, ἐλεύθερος εἶ; Θέλω, νῆ
 τοὺς Θεοὺς, καὶ εὐχομαι· ἀλλ' οὐπω δύναμαι ἀν-
 τιβλέψαι τοῖς κυρίοις, ἔτι τιμῶ τὸ σωματίον,
 ἐλάκνηρον αὐτὸ ἔχειν ἀντὶ πολλοῦ ποιῶμαι, καί-
 152 τοι μὴδ' ἐλάκνηρον ἔχων. Ἀλλὰ δύναμαι σοι
 δεῖξαι ἐλεύθερον, ἵνα μηκέτι ζητῇς τὸ παράδειγ-
 μα. Διογένης ἦν ἐλεύθερος. Πόθεν τοῦτο;
 Οὐχ' ὅτι ἐξ ἐλευθέρων ἦν, (οὐ γὰρ ἦν) ἀλλ'
 ὅτι αὐτὸς ἦν· ὅτι ἀπὸ βεβλήκει πάσας τὰς τῆς
 δου-

sis mancipium? Postea
 magnifice mihi incedis,
 prætor, consul. An ne-
 scio, quomodo præturam
 habueris, unde consulatum
 acceperis, quis eum tibi
 dederit? Equidem ne vi-
 vere quidem vellem, si per
 Felicionem vivendum mihi
 esset, supercilium illius &
 servilem insolentiam tole-
 ranti. Novi enim quid sit
 servus, qui fortunatus est,
 ut vulgo videtur, & fastu
 tumidus.

Tu igitur, ait aliquis,

liber es? Ita me dii ament,
 esse volo atque opto: sed
 nondum dominos intrepide
 intueri possum; adhuc
 corpusculum meum colo;
 magni mea referre puto,
 ut id integrum conservem,
 quamvis non integrum ha-
 beam. Sed possum tibi
 ostendere liberum, ne diu-
 tius exemplum requiras.
 Diogenes fuit liber. Quis
 sic? Non quod ex ingenuis
 esset ortus; (neque enim
 erat:) sed quod ipse esset
 ingenuus; quod omnes ser-
 vi-

δουλείας λαβάς, οὐδ' ἦν ὅπως τις προσέλθῃ
 πρὸς αὐτόν, οὐδ' ὅθεν λάβηται πρὸς τὸ κατα-
 δουλώσασθαι. πάντα εὐλυτα εἶχε, πάντα μὲν 153
 νον προσηρτημένα. εἰ τῆς κτήσεω· ἐπελάβου, αὐ-
 τὴν ἀφῆκεν ἂν σοι μᾶλλον ἢ ἡκολούθησε δι' αὐ-
 τήν· εἰ τοῦ σκέλους, τὸ σκέλος· εἰ ὅλου τοῦ
 σωματίου, ὅλον τὸ σωματίον· οἰκείους, φί-
 λους, πατρίδα, ὡσαύτως. ἦδει γὰρ, πόθεν
 ἔχει, καὶ παρὰ τίνος, καὶ ἐπὶ τίσι λαβών.
 τοὺς μὲν γ' ἀληθινούς προγόνους, τοὺς Θεούς, 154
 καὶ τὴν τῷ ὄντι πατρίδα, οὐδέ ποτ' ἂν ἐγχετέ-
 λιπεν, οὐδέ παρεχώρησεν ἄλλῳ μᾶλλον πείθε-
 σθαι αὐτοῖς καὶ ὑπακούειν, οὐδ' ὑπεραπέθανεν
 ἂν εὐκολώτερον τῆς πατρίδος ἄλλας. οὐ γὰρ 155
 ἐζήτει, πότε δόξει τι ποιεῖν ὑπὲρ τῶν ὅλων· ἀλλ'
 ἐμέμνητο ὅτι πᾶν τὸ γενόμενον ἐκεῖθεν ἐστὶ, καὶ
 ὑπὲρ ἐκείνης πράττεται, καὶ ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος

N n 5

αὐτὴν

virtutis anfas abjecisset, ita
 ut a nulla parte eum adgre-
 di quisquam aut prehendere
 posset, & in servitutem
 trahere. Omnia solutissi-
 ma habuit, omnia leviter
 tantummodo adpenfa. Si
 opes ejus prehendiſſes, eas
 potius tibi reliquiſſet, quam
 propter illas te ſecutus ef-
 ſet; ſi pedem, pedem; ſi
 totum corpusculum, totum
 corpusculum; neceſſarios,
 amicos, patriam, eodem
 modo. Nōrat enim, unde
 illa haberet, & a quo, &

quibus conditionibus acco-
 piſſet. Sed veros quidem
 progenitores, deos, &
 germanam patriam, num-
 quam ſane deſeruiffet; ne-
 que ulli alii obedientiā &
 obſervantiā illorum ceſſiſ-
 ſet; neque facilius quis-
 quam aliis mortem pro pa-
 tria petiſſet. Neque enim
 occaſionem quærebat, qua
 videretur ſolummodo pro
 univerſitate rerum aliquid
 facere; ſed meminerat,
 quidquid fieret, inde pro-
 ficifci, atque pro illa patria
 geri,

- 156 αὐτὴν παρεγγυᾶται. Τοιγαροῦν ὄρα, τί λέγει αὐτός, καὶ γράφει· Διὰ τοῦτό σοι, Φησὶν, ἔξεστιν, ὦ Διόγενης, καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ καὶ
 157 Ἀρχιδάμῳ τῷ Λακεδαιμονίων, ὡς βούλει διαλέγεσθαι. Ἄρα γ', ὅτι ἐξ ἐλευθέρων ἦν; Πάντες γὰρ Ἀθηναῖοι, καὶ πάντες Λακεδαιμόνιοι, καὶ Κορίνθιοι, διὰ τὰ ἐκ δούλων εἶναι, οὐκ ἠδύναντο
 158 αὐτοῖς ὡς ἠβούλοντο διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἐδεδοίκεσαν καὶ ἐθεράπευον; Διὰ τί οὖν, Φησὶν, ἔξεστιν; Ὅτι τὸ σωματίον, ἐμὸν οὐχ ἡγοῦμαι· ὅτι οὐδενὸς δέομαι· ὅτι ὁ νόμος μοι πάντα ἐστὶ, καὶ ἄλλο οὐδέν. Ταῦτα ἦν τὰ ἐλεύθερον ἐκείνον εἰσάσαντα.
 159 Καὶ ἵνα μὴ δόξης, ὅτι παράδειγμα δείκνυμι ἀνδρὸς ἀπερισταύτου, μήτε γυναῖκα ἔχοντος, μήτε τέκνα, μήτε πατρίδα, ἢ φίλους, ἢ συγγενεῖς, ὑφ' ὧν κάμπτεσθαι καὶ περισπᾶσθαι ἠδύνατο· λάβε Σωκράτην, καὶ θέασαι γυναῖκα καὶ παῖδια ἔχοντα,

geri, et a gubernatore ejus mandari. Proinde, vide, quid ipse dicat, & scribat: Propter hoc, inquit, licet tibi, Diogenes, & cum Persarum rege & cum Archidamo colloqui prouti libet. Num quia ex ingenuis ortus erat? Omnes igitur Athenienses, omnes Lacedæmonii & Corinthii e servis erant prognati? & idcirco non poterant suo arbitrato cum illis colloqui, sed illos timebant & colebant? Cur igitur ait, sibi licere? Quod corpusculum

hoc (inquit) non meum esse ducō; quod nullā re egeo; quod lex mihi loco omnium est, & nihil præterea specto. Hæc fuere, quæ liberum eum conservârunt.

Ne autem putes, me non, nisi exemplum proferre hominis solitarii, nec uxorem habentis, nec liberos, nec patriam, nec amicos aut cognatos, a quibus flecti & in diversa trahi posset; ecce tibi Socratem; hunc specta, uxorem & liberos habentem, verum ut aliena;

ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἀλλότρια· πατρίδας, ἐφ' ὅσων
 ἔδει, καὶ ὡς ἔδει· φίλους, συγγενεῖς, πάντα
 ταῦτα ὑποτεταχότα τῷ νόμῳ, καὶ τῇ πρὸς ἐκεῖ-
 νον εὐπειθείᾳ. Διὰ τοῦτο στρατεύεσθαι μὲν ἰδο-
 ῦν ὅτι ἔδει, πρῶτος ἀπήει, καὶ κεῖ ἐκινδύνευεν ἀφει-
 δέστατα· ἐπὶ Λέοντα δ' ὑπὸ τῶν τυράννων πεμ-
 φθεῖς, ὅτι αἰσχροὺς ἤγεῖτο, εὐδ' ἐπεβουλεύσατο·
 εἰδὼς ὅτι ἀποθανεῖν δεήσει, ἂν οὕτω τύχη. καὶ 161
 τί αὐτῷ διέφερον; ἄλλο γὰρ τι σῶζειν ἢ θάλεν·
 οὐ τὸ σαρκίδιον, ἀλλὰ τὸν πιστὸν, τὸν αἰδόμενον·
 ταῦτα ἀπαρεγχείρητα, ἀνυπότακτα. Εἴθ', ὅτ' 162
 ἀπολογεῖσθαι ἔδει ὑπὲρ τοῦ ζῆν, μή τι ὡς τέκνον
 ἔχων ἀναστρέφεται; μή τι ὡς γυναῖκα; ἀλλ'
 ὡς μόνος. Τί δ', ὅτε πλεῖν ἔδει τὸ φάρμακον,
 πῶς ἀναστρέφεται; δυνάμενος διασωθῆναι, καὶ 163
 τοῦ Κρίτωνος αὐτῷ λέγοντος, ὅτι, "Ἐξέλθε διὰ
 τὰ παῖδια· τί λέγεις; ἔρμαιον ἤγεῖτο αὐτό; πό-
 θεν;

aliena; patriam, quatenus
 oportebat, & quemadmo-
 dum oportebat; amicos;
 cognatos, omnia hæc legi
 subjicientem, illiusque obe-
 dientiam. Quapropter ubi
 militandum erat, primus
 exhibat, fortissimeque dimi-
 cabat: sed cum adversus
 Leontem missus a tyrannis
 esset, quia turpe illud du-
 cebat, ne deliberavit qui-
 dem; quamvis nosset mo-
 riendum sibi esse, si res ita
 tulisset. Quid vero id ejus
 intererat? nam aliud con-

fervare volebat; non cor-
 pusculum, sed fidem, sed
 verecundiam; hæc nemini
 obnoxia, nemini subiecta
 sunt. Postea, cum causa
 capitis dicenda esset, num-
 quid ita se gerit, ut is qui
 liberos habeat, ut is qui
 uxorem? non, sed ut qui
 solitarius esset. Quid ve-
 ro, cum venenum biben-
 dum esset, quomodo se ge-
 rit? Cum servari posset,
 & Crito ei diceret, exire
 eum debere propter liber-
 ros; quid ait? idne pro
 inopi-

θεῖν; ἀλλὰ τὸ εὖσχημον σκοπεῖ, τὰ δ' ἄλλα
 οὐδ' ἐρεῖ, οὐδ' ἐπιλογίζεται. οὐ γὰρ ἤθελε,
 φησὶ, σῶσαι τὸ σωματίον· ἀλλ' ἐκείνο, ὃ τῷ
 δικαίῳ μὲν αὖξεται καὶ σώζεται, τῷ δ' ἀδίκῳ
 164 μειοῦται καὶ ἀπόλλυται. Σωκράτης δ' αἰσχροῦς
 οὐ σώζεται· ὁ μὴ ἐπιψηφίσας, Ἀθηναίων πε-
 λευόντων, ὁ τοὺς τυράννους ὑπεριδὼν, ὁ τοιαῦτα
 περὶ ἀρετῆς καὶ καλοκαγαθίας διαλεγόμενος.
 165 τοῦτον οὐκ ἔστι σῶσαι αἰσχροῦς· ἀλλ' ἀποθνή-
 σκων σώζεται, οὐ φεύγων. Καὶ γὰρ ὁ ἀγαθὸς
 ὑποκριτής, παυόμενος ὅτε δεῖ, σώζεται μᾶλλον,
 166 ἢ ὑποκρινόμενος παρὰ καιρὸν. Τί εὖν ποιήσει τὰ
 παιδία; Εἰ μὲν εἰς Θετταλίαν ἀπήειν, ἐπεμε-
 λήθητε αὐτῶν· εἰς ἄδου δέ μου ἀποδημήσαντος,
 οὐδεὶς ἔσται ὁ ἐπιμελησόμενος; Ὅρα πῶς ὑπο-
 167 κορίζεται καὶ σκώπτει τὸν θάνατον. Εἰ δ' ἐγὼ
 καὶ σὺ ἡμεν, εὐθύς ἂν κατεφιλοσοφήσαμεν, ὅτι
 τοὺς

inopinato lucro ducebat?
 minime verò: sed, quod
 decet, quod honestum est,
 id considerat; cætera non
 videt, neque ullam eorum
 rationem habet. Neque
 enim volebat, inquit, con-
 servare corpusculum: sed
 illud, quod per justitiam
 crescit & conservatur, per
 injuriam vero minuitur &
 perit. Socrates autem tur-
 piter salvus esse recusat;
 qui, quamvis juberent Athe-
 nienſes, in suffragia eos
 mittere noluit; qui tyran-
 nos contemnit, qui talia de

virtute & probitate disfe-
 ruit: hic turpiter servari
 non potest; sed moriens
 servatur, non fugiens. Nam
 & bonus actor scenicus,
 cum definit quando opor-
 tet, magis conservatur,
 quam cum ultra tempus
 artem suam exercere per-
 git: Quid ergo agent li-
 beri tui? Si in Thessaliam
 abiissem, vos curassetis il-
 los? cum verò ad inferos
 fuero profectus, nemò erit
 qui illos curet? Vide quo-
 modo verbis extenuet de-
 sideratque mortem. Si au-
 tem

τούς ἀδικούντας δεῖ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι· καὶ προσθέντες, ὅτι, ὄφελος ἔσομαι πολλοῖς ἀνθρώποις σωθεῖς, ἀποθανών δ' οὐδενί. εἰ γὰρ εἶδαι διὰ τρώγλης ἐκδύντας, ἐξήλθομεν ἄν. Καὶ πῶς 168 ἄν ἀφελήσαμεν τινὰ; ποῦ γὰρ ἄν ἔτι ἔμενον ἐκεῖνοι; ἢ εἰ ὄντες ἦμεν ὠφέλιμοι, οὐχὶ πολὺ μᾶλλον ἀποθανόντες ἄν ὅτε εἶδαι καὶ ὥς εἶδαι, ὠφελήσαμεν ἀνθρώπους; Καὶ νῦν, Σωκράτους ἀπο- 169 θανόντος, οὐδὲν ἦττον, ἢ καὶ πλείον, ὠφέλιμός ἐστιν ἀνθρώποις ἢ μνήμη ὧν ἔτι ζῶν ἐπράξεν. ἢ εἶπε.

Ταῦτα μελέτα, ταῦτα τὰ δόγματα, τού- 170 τους τοὺς λόγους· εἰς ταῦτα ἀφώρα τὰ παραδείγματα, εἰ θέλεις ἐλεύθερος εἶναι, εἰ ἐπιθυμεῖς κατ' ἀξίαν τοῦ πράγματος. Καὶ τί θαυμα- 171 στόν, εἰ τηλικούτεν πρᾶγμα τοσούτων καὶ τηλικούτων ὦνῃ; Ὑπὲρ τῆς νομιζομένης ἐλευθερίας ταύ-

tem ego & tu illius loco fuissetem, statim disputassetem, injurios eodem modo ulciscendos esse; illo etiam adjecto, si incolumis evasero, multos juvabo, mortuus vero neminem: nam, si necesse fuisset, per foramen etiam crepsissetem. Quo pacto autem aliquem juvissemus? Ubi enim postea mansissent illi? Quod si superstites fuissetem utiles, nonne multo magis tum mortui cum oportebat & quemadmodum oportebat,

hominibus! profuissetem? Et nunc, Socrate mortuo, nihilo minus, aut magis etiam, utilis est hominibus memoria eorum quæ vivens fecit aut dixit.

Hæc meditare, hæc decreta, hos sermones; in hæc intueri exempla, si liber esse vis; si rem eam sic desideras, ut ejus dignitas postulat. Et quid mirum, te rem tantam tot & tantis sumtibus meroari? Pro ista, quæ vulgo liber-
tas

ταύτης, εἰ μὲν ἀπάγχονται, οἱ δὲ κατακρημνί-
 ζουσιν ἑαυτούς· ἔστι δ' ὅτε καὶ πύλεις ἔλαι ἀπώ-
 172 λοντο. ὑπὲρ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀνεπιβουλεύτου
 καὶ ἀσφαλοῦς ἐλευθερίας, ἀπαιτοῦντι τῷ Θεῷ
 εἰ δέδωκεν οὐκ ἀποδώσεις; οὐχ, ὡς Πλάταν λέ-
 γει, μελετήσεις, οὐχὶ ἀπεθνήσκεις μένον, ἀλλὰ
 καὶ στρεβλοῦσθαι, καὶ φεύγειν, καὶ δαίρεσθαι,
 173 καὶ πάνθ' ἀπλῶς ἀποδιδόναι τὰλλότρια; Ἔση
 τοίνυν δούλος ἐν δούλοις, καὶ μυριάκις ὑπατεύ-
 σης· καὶ εἰς τὸ παλάτιον ἀναβῆς, οὐδὲν ἥττον.
 καὶ αἰσθήσῃ, ὅτι παράδοξα μὲν ἴσως φασὶν οἱ
 φιλόσοφοι, καθάπερ καὶ ὁ Κλεάνθης ἔλεγεν,
 174 εὐ μὲν παράλογα. ἔργῳ γὰρ εἴσῃ, ὅτι ἀληθῆ
 ἔστι, καὶ τούτων τῶν θαυμαζομένων καὶ σπουδα-
 ζομένων ὄφελος οὐδὲν ἔστι τοῖς τυχοῦσι· τοῖς δὲ
 μηδέπω τετευχόσι φαντασία γίνεται, ὅτι παρα-
 γενομένων, αὐτῶν, ἅπαντα παρέσται αὐτοῖς
 τὰ

tas habetur, alii se suspen-
 dunt, alii præcipites dant;
 est etiam cum totæ urbes
 perierunt: tu ob veram,
 ob insidiarum expertem &
 tutam libertatem, repetenti
 Deo quæ dedit non red-
 des? non (ut Platón ait)
 meditaberis, non modo
 emori, sed & excruciarī,
 & exfulare, & verberibus
 cædi, omnia denique red-
 dere aliena? Eris ergo ni-
 hilo minus servus inter ser-
 vos, etsi millies consula-
 tum gesseris, etsi palatium

(ut Cæsaris familiaris) in-
 grediaris: ac senties, præ-
 ter opinionem quidem for-
 tasse, (quemadmodum Cle-
 anthes etiam dicebat) non
 tamen præter rationem,
 dicere philosophos. Re
 ipsa enim cognosces, vera
 ea esse; & eorum, quæ
 admirationi sunt, quæque
 expetuntur, nullum esse
 usum iis, qui illa conse-
 cuti sunt; iis vero, qui
 nondum consecuti sunt, ad-
 ferre opinionem, cum ad-
 venerint, bona omnia unâ
 adfore:

τὰ ἀγαθὰ· εἴθ', ὅταν παραγένηται, τὸ καὶ-
μα ἶσον, ὃ ῥιπτάσμεν ὁ αὐτὸς, ἢ ἄση, ἢ τῶν
αὐτῶν παρέντων ἐπιθυμία. οὐ γὰρ ἐκπληρώσει τῶν 175
ἐπιθυμουμένων ἐλευθερία παρασκευάζεται, ἀλλὰ
ἀνασκευῇ τῆς ἐπιθυμίας. Καὶ, ἵν' εἰδῇς ὅτι ἀλη- 176
θῆ ταῦτά ἐστιν, ὡς ἐκείνων ἔνεκα πεπόνηκας,
οὕτω καὶ ἐπὶ ταῦτα μετάθες τὸν πόνον· ἀγρύ-
πνησόν ἔνεκα τοῦ δόγμα περιποιήσασθαι ἐλευθερο-
ποιόν· θεράπευσον, ἀντὶ γέροντος πλουσίου, Φι- 177
λόσοφον· περὶ θύρας ὀφθῇ τὰς τούτου· οὐκ
ἀσχημονήσεις ἰφθαίς· οὐκ ἀπελεύση κενός, οὐδ'
ἀκερδής, ἀν' ὡς δεῖ προσέλθῃς. εἰ δὲ μὴ, πεί-
ρασόν γε· οὐκ ἔστιν αἰσχρὰ ἢ πείρα.

Κ Ε Φ.

adfore: deinde vero, cum
adsunt, æstus par est, ja-
ctatio eadem, idem fasti-
dium, idem eorum quæ
absunt desiderium. Neque
enim explendis desideriis
libertas comparatur, sed
tollenda cupiditate. Et,
ut scias vera esse hæc, quem-
admodum propter illa la-
borasti, sic etiam ad hæc
transfer laborem: vigila

ut decretum tibi compares,
quod te in libertatem ad-
ferat; loco senis divitis
cole philosophum, ad hu-
jus fores conspicio: non
indecore ages, si conspe-
ctus ibi fueris: non va-
cuus discedes, nec sine
lucto, si accesseris ut de-
cet. Si diffidis, saltém pe-
riculum facito: non turpe
est id periculum.

C A P.

Κ Ε Φ. β'.

Περὶ Συμπεριφορᾶς.

Τούτῳ τῷ τόπῳ πρὸ πάντων σε δεῖ προσέχειν, μή ποτε ἄρα τῶν προτέρων συνήθων ἢ φίλων ἀνακραθῇς τινι οὕτως, ὥστ' εἰς τὰ αὐτὰ συγκα-
 2 ταβῆναι αὐτῷ. εἰ δὲ μὴ, ἀπολεῖς σεαυτὸν. Ἄν
 δέ σ' ὑποτρέχη, ὅτι ἀδέξιος αὐτῷ φανῶμαι, καὶ οὐχ ὁμοίως ἔξει ὡς πρότερον· μέμνησο, ὅτι
 προῖκα οὐδὲν γίνεται· εὐδ' ἔστι δυνατόν, μὴ τὰ
 3 αὐτὰ ποιοῦντα, τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ ποτέ. Ἐλῶ
 οὖν πρότερον θέλεις· ὁμοίως φιλεῖσθαι ὑφ' ὧν
 πρότερον, ὅμοιος ὧν τῷ πρότερον σεαυτῷ· ἢ, κρείσ-
 4 σων ὧν, μὴ τυγχάνειν τῶν ἴσων. εἰ γὰρ τοῦτο
 κρείσσον, αὐτόθεν ἀπόνευσον ἐπὶ τοῦτο, μηδὲ σε
 περισπάτωσαν οἱ ἕτεροι διαλογισμοί. οὐδεὶς γὰρ
 ἐπαμφοτερίζων δύναται προκόψαι· ἀλλ' εἰ τοῦτο
 πάν.

C A P. II.

De familiari Consuetudine cum Homínibus.

Hoc in loco ante omnia adtentum te esse oportet, ne cui veterum familiarium aut amicorum ita miscearis, ut ad ea descendas quæ illi cordi sunt: alioqui teipsum perdes. Sin tibi in mentem venerit, At videbor illi homo sinistri ingenii, neque ut prius erga me adfectus erit: cogita, nihil parari gratis: neque posse fieri, si non eadem agas, idem ut sis qui aliquando fueris. Elige igitur utrum voles, ut vel eodem modo diligaris a veteribus amicis, talisque sis qualis ante fuisti; vel, ut illis melior sis, nec vero eadem consequaris. Nam si hoc melius est, statim hanc viam ingredi, neque te aliæ cogitationes distrahant. Nemo enim huc atque illuc inclinans, proficere potest: sed, si hoc aliis rebus omnibus ante-

πάντων προέκρικας, εἰ πρὸς τούτῳ μόνῳ θέλεις
 εἶναι, εἰ τούτο ἐκπονήσαι, ἄφες ἅπαντα τᾶλλα·
 εἰ δὲ μὴ, οὗτος ὁ ἐπαμφοτερισμὸς ἐκάτερόν σοι 5
 ποιήσει, οὔτε προκίψει κατ' ἀξίαν, οὔτ' ἐκείνων
 τεύξῃ ὧν πρότερον ἐτύγχανες. πρότερον γὰρ εἰ- 6
 λικρινῶς ἐφιέμενος τῶν οὐδενὸς ἀξίων, ἡδὺς ἦς τοῖς
 συνούσιν. οὐ δύνασαι δ' ἐν αἵματι οἰεῖσθαι τῷ εἶδει διε-
 νεγκεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη, καθύπερθε τοῦ ἐτέρου
 κοινωνῆς, ἀπολείπεσθαι σ' ἐν θατέρῳ. οὐ δύνασαι, 7
 μὴ πίνων μεθ' ὧν ἔπινες, ὁμοίως ἡδὺς αὐτοῖς φαί-
 νεσθαι· ἐλοῦ οὖν, πρότερον μεθυστῆς εἶναι θέλεις,
 καὶ ἡδὺς ἐκείνοις, ἢ νήφων ἀηδῆς. οὐ δύνασαι, μὴ
 ἀδων μεθ' ὧν ἦδες, ὁμοίως φιλεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν·
 ἐλοῦ οὖν καὶ ἐνταῦθα, πρότερον θέλεις. εἰ γὰρ 8
 κρεῖσσον, τὸ αἰδήμονα εἶναι καὶ κίσμιον, τοῦ εἰ-
 πεῖν τινα, Ἡδὺς ἀνθρώπος! ἄφες τὰ ἕτερα, ἵνα
 ἀπόγνωθι, ἀποστρέφῃθι, μηδὲν σοι καὶ αὐτοῖς.
 εἰ

anteponis, si huic soli in-
 sistere vis; si in hoc elabo-
 rare, missa fac cætera om-
 nia. Quod nisi feceris, in-
 constantia ista & vacillatio
 bifariam tibi incommoda-
 bit; neque enim ita pro-
 movebis, uti par erat; nec
 illa consequeris, quæ prius
 consequabar. Nam cum
 ante haud dissimulanter res
 nullius pretii desiderares,
 jucundus eras amicis: ne-
 que vero utroque in gene-
 re excellere potes; sed ne-
 cesse est, quatenus alterius
 particeps fueris, eatenus

altero te destitui. Non pot-
 eris, nisi cum iis compo-
 taveris, quibuscum potare
 consueveras, æque jucun-
 dus illis videri: opta igitur,
 malisne ebriosus esse,
 atque illis jucundus; an
 sobrius, & injucundus.
 Non poteris, si non canas
 quibuscum canebas, æque
 ab illis diligi: ergo & hîc
 opta, utrum malis. Nam
 si præstat verecundum esse
 ac modestum, quam ab ali-
 quo dici, O lepidum ca-
 put! omitte cætera, re-
 pudia, averfare, nihil tibi

- 9 εἰ δὲ μὴ ἀρέσει ταῦτα, ὅλος ἀπόκλινον ἐπὶ τὰ
ναντία· γενοῦ εἰς τῶν κιναίδων, εἰς τῶν μαιχῶν,
καὶ ποίει τὰ ἐξῆς, καὶ τεύξῃ ὧν θέλεις. καὶ
10 ἀναπηδῶν ἐπικραύγαζε τῷ ὀρχηστῇ. Διάφορα δ'
οὕτω πρόσωπα οὐ μίγνυται· οὐ δύνασαι καὶ Θερ-
σίτην ὑποκρίνασθαι, καὶ Ἀγαμέμνονα. ἂν Θερ-
σίτης εἶναι θέλῃς, κυρτόν σε εἶναι δεῖ καὶ Φαλα-
κρόν· ἂν Ἀγαμέμνων, μέγαν καὶ καλόν, καὶ
τοὺς ὑποτεταγμένους φιλοῦντα.

Κ Ε Φ. γ'.

Τίνα τίνων Ἀντικαταλλακτέον.

Ἐκεῖνο πρόχειρον ἔχε, ἔταν τινὸς ἀπολείπη
τῶν ἐκτὸς, τί ἀντ' αὐτοῦ περιποιῇ. καὶ ἡ πλεί-
2 ονος ἄξιον, μηδέποτε εἶπης ὅτι ἐζημίωνμαι. * οὐδ'
ἀντὶ

<p>cum illis rei sit. Sin tibi hoc non placuerit, totus ad contraria te converte; esto cinædus, esto mœchus, cæteraque facito isti vitæ rationi consentanea: sic voti compos fies. Ex-fili etiam atque adclama saltatori. Sed personæ tam</p>	<p>diversæ non miscentur; non potes & Therſiten agere, & Agamemnonem: si Therſites esse vis, gibbosum te esse & recalvastrum oportet; si Agamemnon, magnum & pulcrum, ac diligere po-pulum.</p>
---	---

C A P. III.

Quæ quibus Commutanda sint.

Illud in promptu sit, si sequare: &, hoc si pluris quam rem externam relin- quis, quid loco illius con- cas, te jacturam fecisse. Ne-

ἀντὶ ὄνου ἵππον, οὐδ' ἀντὶ προβάτου βοῦν, οὐδ' ἀντὶ κέρματος πρᾶξιν καλὴν, οὐδ' ἀντὶ ψυχρολογίας ἡσυχίαν οἷαν δεῖ, οὐδ' ἀντὶ αἰσχρολογίας αἰδῶ. Τοῦτων μεμνημένος, πανταχοῦ διασώσεις 3 τὸ σεαυτοῦ πρόσωπον οἷον ἔχειν σε δεῖ. εἰ δὲ μὴ, σκόπει, ὅτι ἀπόλλυνται οἱ χρόνοι εἰκῇ, καὶ, ἔσα νῦν προσέχεις σεαυτῷ, μέλλεις ἐκχεῖν ἅπαντα ταῦτα καὶ ἀνατρέπειν. Ὀλέγων δὲ χρεία 4 ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπώλειαν τὴν πάντων καὶ ἀνατροπὴν· μικρᾶς ἀποστροφῆς τοῦ λόγου. Ἰν' ὃ 5 κυβερνήτης ἀνατρέψῃ τὸ πλοῖον, οὐ χρείαν ἔχει τῆς αὐτῆς παρασκευῆς, ἔσης εἰς τὸ σῶσαι· ἀλλὰ μικρὸν πρὸς τὸν ἄνεμον ἂν ἐπιστρέψῃ, ἀπώλετο· καὶ μὴ αὐτὸς ἐκὼν, ὑποπαρενθυμηθῇ δὲ, ἀπώλετο. Τοιοῦτόν ἐστὶ τι καὶ ἐνθάδε· μικρὸν 6 ἂν ἀπενυστάξῃς, ἀπῆλθε πάντα τὰ μέχρι νῦν συνειλεγμένα. Πρὸσεχε οὖν ταῖς φαντασίαις, ἐπ- 7

Οο 2

ἀγρύ-

Neque enim (*jacturam feceris,*) si asinum cum equo, nec si ovem cum bove, sive leve compendium pecuniarium cum honesta actione, sive otiosam disputationem cum otio & tranquillitate homine digna, sive turpem in dicendo licentiam cum verecundia commutaveris. Horum memor, ubique conservabis personam tuam qualem decet: sin minus, vide, ut tempus frustra tibi perit, &, quidquid curæ nunc in te ipsum confers, id omne profusus

es atque everfurus. Paucis vero est opus ad jacturam & everfionem omnium; exigua rationis averfione. Ut gubernator navigium evertat, non eodem opus est adparatu, quo ad illud conservandum; sed, si id paulisper vento obverterit, periit; tametsi ipse non ultro, sed aliis cogitationibus intentus, id fecerit. Eodem hic quoque modo se res habet: si paululum dormitâris, abibunt omniâ quæ hætenus collegisti. Observa igitur visa

- αγρεύπει. οὐ γὰρ μικρὸν τὸ τηρούμενον· ἀλλ' αἰδώς, καὶ πίστις, καὶ εὐστάθεια, ἀπάθεια, ἀλυπία, ἀφοβία, ἀταραξία, ἀπλῶς ἐλευθερία.
- 8 Τίνων μέλλεις ταῦτα παλεῖν; βλέπε πόσου ἀξίων. Ἀλλ' οὐ τεύξομαι τοιούτου τινὸς ἀντ' αὐτοῦ. Βλέπε καὶ τυγχάνων πάλιν ἐκείνου, τί
- 9 ἀντ' αὐτοῦ λαμβάνεις. Ἐγὼ εὐκοσμίαν, ἐκείνος δημαρχίαν· ἐκείνος στρατηγίαν, ἐγὼ αἰδῶ. ἀλλ' οὐ κραυγάζω, ὅπου ἀπρεπές· ἀλλ' οὐκ ἀναστήσομαι, ὅπου μὴ δεῖ. ἐλεύθερος γάρ εἰμι, καὶ φίλος τοῦ Θεοῦ, ἵν' ἐκὼν πείθωμαι αὐτῷ. τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ἀντιποιεῖσθαι με δεῖ, οὐ σώματος, οὐ κτήσεως, οὐκ ἀρχῆς, οὐ φήμης, ἀπλῶς εὐδενός. οὐδὲ γὰρ ἐκείνος βούλεται μ' ἀντιποιεῖσθαι αὐτῶν. εἰ γὰρ ᾔθελεν, ἀγαθὰ πεποιήκει αὐτὰ ἂν ἐμοί. νῦν δ' οὐ πεποίηκε· διὰ τοῦτο οὐδὲν
- 11 δύναμαι παραβῆναι τῶν ἐντολῶν. Τήρεις τὸ ἀγαθὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐν παντί· τῶν δ' ἄλλων τι, κατὰ

visa tua, vigila super eis: neque enim parvum est quod custoditur; sed verecundia, fides, constantia; adfectuum, doloris, timoris, perturbationis expers animus; verbo ut dicam, libertas. Quanti ista vendes? vide quid valeant ea quæ pro his consecuturus es. At nihil tale pro illis consequaris, quid pro eo accipias. Ego modestiam, ille tribunatum: ille præturam, ego verecundiam.

Non clamo, ubi dedecet; non surgo, ubi non decet: liber enim sum, & amicus Dei, ut ultro illi paream. reliqua vero omnia negligenda mihi sunt: corpus, possessio, magistratus, fama, denique omnia. Neque enim ille vult me hæc curare: nam si vellet, effecisset, ut ea mihi bona essent: nunc cum non fecerit, nullum ejus mandatum negligere possum. Conserva igitur bonum tuum in omni re: cæterorum vero

τὰ τὸ διδόμενον, μέχρι τοῦ εὐλογιστεῖν ἐν αὐ-
τοῖς· τούτῳ μόνῳ ἀρκούμενος. εἰ δὲ μὴ, δυστυ-
χήσεις, ἀτυχήσεις, κωλυθήσῃ, ἐμποδισθήσῃ.
Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐκεῖθεν ἀπεσταλμένοι νόμοι, ταῦτα 12
τὰ διατάγματα· τούτων ἐξηγητὴν δεῖ γενέσθαι,
τούτοις ὑποτεταγμένον, οὐ τοῖς Μασευρίου καὶ
Κασσίου.

Κ Ε Φ. δ'.

Πρὸς τοὺς περὶ τὸ ἐν Ἡσυχίᾳ διάγειν ἐσπου-
δακότες.

Μέμνησο, ὅτι οὐ μόνον ἐπιθυμία ἀρχῆς καὶ
πλούτου ταπεινοὺς ποιεῖ, καὶ ἄλλοις ὑποτεταγ-
μένους, ἀλλὰ καὶ ἡσυχίας, καὶ σχολῆς, καὶ
ἀποδημίας, καὶ φιλολογίας. Ἀπλῶς γὰρ, οἷον
ἐν ᾗ τὸ ἐκτὸς, ἡ τιμὴ αὐτοῦ ὑποτάσσει ἄλλῳ.

Ο ο 3

Τι

vero unumquodque, prout
tibi datum fuerit, sic usur-
pa, ut in eorum usu ratio
tibi constet: idque unum
satis tibi sit. Alioqui mi-
ser eris, votis tuis exci-

des, prohibeberis, impe-
dieris. Hæ sunt leges il-
lic missæ, hæc edicta;
horum interpretem esse de-
cet, his parere, non Ma-
surii & Cassii præceptis.

C A P. IV.

Ad eos qui vitam in Otio transigere cupiunt.

Memento, non honorum
solum cupiditatem & opum
reddere humiles, & aliis
obnoxios; sed etiam quie-
tis studium, & otii, &

peregrinationis, & lite-
rarum. Omnino enim qua-
liscumque fuerit res exter-
na, admiratio & studium
ejus subjectos alteri facit.
Quid

- 2 Τί οὖν διαφέρει; συγκλήτου ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μὴ εἶναι συγκλητικόν; τί διαφέρει, ἀρχῆς ἐπιθυμεῖν, ἢ ἀναρχίας; τί διαφέρει, λέγειν, ὅτι, Κακῶς μοι ἔστιν, οὐδὲν ἔχω τί πράξω, ἀλλὰ τοῖς βιβλίοις προσδέδεμαι ὡς νεκρός· ἢ λέγειν, Κακῶς μοι
- 3 ἔστιν, οὐκ εὐσχολῶ ἀναγνῶναι; Ὡς γὰρ ἀσπασμοὶ καὶ ἀρχὴ τῶν ἐκτός ἐστι καὶ ἀπροαιρέτων,
- 4 οὕτω καὶ βιβλίον. Ἡ τίνας ἔνεκα θέλεις ἀναγνῶναι; εἰπέ μοι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' αὐτὸ καταστρέφεις τὸ ψυχαγωγηθῆναι ἢ μαθεῖν τι, ψυχρὸς εἶ, καὶ ἀταλαίπωρος. εἰ δ' ἐφ' ὃ δεῖ ἀναφέρεις, τί τοῦτ' ἔστιν ἄλλο ἢ εὐροια; εἰ δέ σοι τὸ ἀναγινώσκειν εὐροίαν μὴ περιποιεῖ, τί ἔφελος αὐτοῦ;
- 5 Ἀλλὰ περιποιεῖ, φησί· καὶ διὰ τοῦτο ἀγανακτῶ, ὡς ἀπολειπόμενος αὐτοῦ. Καὶ τίς αὕτη ἡ εὐροια, ἣν ὁ τυχὼν ἐμποδίσαι δύναται, οὐ λέγω Καίσαρ, ἢ Καίσαρος φίλος, ἀλλὰ κόραξ, αὐλη-
- τῆς,

Quid igitur interest, utrum senator esse cupias, an cupias non esse? quid interest, magistratum cupias, an privatam conditionem? Quid interest, utrum dicas, Miser sum; non habeo quod agam, sed libellis sum adligatus instar cadaveris; an dicas, Miser sum; non est mihi otium legendi? Quemadmodum enim salutationes & honores, res externæ sunt, & non nostri arbitrii; sic etiam libellus. Aut dic mihi, quâ gratiâ legere cu-

pis? Nam si nihil aliud sequeris, nisi ipsam legendi delectationem, & ut cognoscas aliquid; frigidus es, & delicatulus. Sin eo refers lectionem, quo oportet; quid aliud istud est, nisi vita beata? Eam si lectio tibi non confert, quæ est illius utilitas? At eam confert, inquit; eâque de re moleste fero, me eâ fraudari. Quæ vero ista est vita beata, quam quivis impedire potest, non dico Cæsar, aut Cæsaris amicus, sed corvus, tibicen, febris,

τῆς, πυρετός, ἄλλα τρισμύρια; ἢ δ' εὐροια οὐ-
 δὲν οὕτως ἔχει, ὥς τὸ διηνεκὲς καὶ ἀνεμπόδιστον.
 Νῦν καλοῦμαι, πράξων τι· ἄπειμι νῦν, προσέ- 6
 ξων τοῖς μέτροις ἃ δεῖ τηρεῖν, ὅτι αἰδημόνως,
 ὅτι ἀσφαλῶς, ὅτι δίχως ὀρέξεως καὶ ἐκκλίσεως
 τῆς πρὸς τὰ ἐκτός· καὶ λοιπὸν προσέχω τοῖς 7
 ἀνθρώποις, τίνα φασί, πῶς κινουνται· καὶ
 τοῦτο οὐ κακοήθως, οὐδ' ἵνα ἔχω ψέγειν ἢ κα-
 ταγελαῖν· ἀλλ' ἐπ' ἐμαυτὸν ἐπιστρέφω, εἰ ταῦ-
 τὰ καὶ γὰρ ἀμαρτάνω. πῶς οὖν παύσομαι; τότε
 καὶ ἐγὼ ἡμάρτανον· νῦν δ' οὐκέτι, χάρις τῷ
 Θεῷ.

Ἄγε, ταῦτα ποιήσας, καὶ πρὸς τούτοις 8
 γινόμενος, χεῖρον ἔργον πεποίηκας ἢ χιλίους στί-
 χους ἀναγνοῦς, ἢ γράψας ἄλλους τοσούτους;
 ὅταν γὰρ ἐσθίης, ἄχθῃ ὅτι μὴ ἀναγινώσκεις;
 οὐκ ἀρκῇ τῷ καθ' ἃ ἀνέγνωκας ἐσθίειν; ὅταν

Οο 4

Λούη;

febris, alia infinita? Vita
 beata autem nihil tam pro-
 prium habet, quam quod
 continua est, & ab omni im-
 pedimento remota. Nunc
 vocor, acturus aliquid: ab-
 eo nunc, observaturus mo-
 dos, qui servandi sunt, ut
 agam verecunde, ut tuto,
 ut citra adpetitionem &
 aversionem rerum exter-
 narum: & præterea homi-
 nes observo, quid dicant,
 quomodo moveantur: id-
 que non malevole, neque
 vituperandi aut deridendi

caussa: sed in me ipsum
 conversus observo, an &
 ipse sic delinquam. Quo-
 modo igitur delinam? Olim
 & ego peccabam: nunc ve-
 ro non item; gratia sit
 Deo.

Age hæc si feceris, his si
 occupatus fueris, pejuse
 rem gesseris, quam si mille
 versus legisses, totidemve
 scripsisses? Nam cum edis,
 dolesne te non legere?
 nonne sufficit tibi, ex præ-
 ceptis, quæ legendo cogno-
 visti,

- 9 λούη; ὅταν γυμνάζη; Διὰ τί οὖν ἐπὶ πάντων οὐχ
 ὁμαλίζεις, καὶ ὅταν Καίσαρι προσίης, καὶ ἔταν
 10 τῷ δαίني; Εἰ τὸν ἀπαθῆ τηρεῖς, εἰ τὸν ἀκατά-
 πληκτον, εἰ τὸν κατεσταλμένον· εἰ βλέπεις μάλ-
 λον τὰ γινόμενα, ἢ βλέπῃ· εἰ μὴ φθονεῖς τοῖς
 προτιμωμένοις· εἰ μὴ ἐκπλήσσουσί σε αἱ ὕλαι· τί
 11 σοι λείπει; Βιβλία; Πῶς, ἢ ἐπὶ τί; οὐχὶ
 γὰρ ἐπὶ τὸ βιοῦν παρασκευὴ τίς ἐστὶν αὕτη; τὸ
 βιοῦν δ' ἐξ ἄλλων τινῶν ἢ τούτων συμπληροῦ-
 ται. οἷον ἂν εἰ ὁ ἀθλητὴς κλαίῃ εἰς τὸ σταδίου
 12 εἰσιὼν, ὅτι μὴ ἔξω γυμνάζεται. Τούτου ἕνεκα
 ἐγυμνάζου· ἐπὶ τούτῳ οἱ ἀλτῆρες, ἢ ἀφῆ, οἱ νε-
 ανίσκοι. καὶ νῦν ἐκεῖνα ζητεῖς, ὅτε τοῦ ἔργου
 13 καιρὸς ἐστὶν; Οἷον εἰ ἐπὶ τοῦ συγκαταθρονον τό-
 που, παρισταμένων φαντασιῶν, τῶν μὲν κατα-
 ληπτῶν, τῶν δ' ἀκαταλήπτων, μὴ ταύτας δια-
 κρίνειν

visti, edere? annon eodem
 modo, cum lavas? cum
 exergeris? Cur igitur non
 in omnibus eodem modo
 sentis, siue Cæsarem adis,
 siue quem alium? Si per-
 turbatione vacuum, si im-
 perterritum, si modestum
 te præbes; si potius spe-
 ctas quid fiat, quam spe-
 ctari cupis; si non invides
 iis qui tibi præferuntur;
 si te non in stuporem ra-
 piunt materiæ; quid tibi
 deest? Libri? Quomodo,
 aut ad quid? Nonne enim ad
 vitam degendam ista præ-

paratio quædam est? ipsa
 vero vita aliis rebus quam
 his completur? Perinde
 hoc est, ac si pugil, sta-
 dium ingrediens, ploret,
 quod non foris exerceatur.
 Hæc gratiâ exercebaris:
 huc pertinebant halteres,
 pulvis, adolescentuli. Et
 nunc tu illa desideras, cum
 rei gerendæ tempus adest?
 Perinde hoc est, ac si in
 loco de Adfensione, cum
 visa objiciuntur, quorum
 alia percipi possunt, alia
 non possunt; ista nunc di-
 judicare nolimus, sed le-
 gere

κρίνειν θέλομεν, ἀλλ' ἀναγινώσκειν τὰ περὶ κα-
ταλήψεως.

Τί οὖν τὸ αἶτιον; Ὅτι οὐδέποτε τοῦτου 14
ἐνεκα ἀνέγνωμεν, οὐδέποτε τούτου ἐνεκα ἐγράψα-
μεν, ἵν' ἐπὶ τῶν ἔργων κατὰ φύσιν χρώμεθα ταῖς
προσπιπτούσαις φαντασίαις· ἀλλ' αὐτοῦ καταλή-
γμεν, μαθεῖν τί λέγεται, καὶ ἄλλω δύνασθαι
ἐξηγήσασθαι, τὸν συλλογισμόν ἀναλῦσαι, καὶ
τὸν ὑποθετικὸν ἐφοδεῦσαι. Διὰ τοῦτο, ὅπου ἡ 15
σπουδὴ, ἐκεῖ καὶ ὁ ἐμποδισμός. Θέλεις τὰ μὴ
ἐπὶ σοι ἐξάπαντος; κωλύου τοίνυν, ἐμπεδίζου,
ἀποτύγχανε. Εἰ δὲ τὰ περὶ ὁρμῆς τούτου 16
ἐνεκα ἀναγινώσκοιμεν, οὐχ ἵνα ἴδωμεν τί λέγε-
ται περὶ ὁρμῆς, ἀλλ' ἵνα εὖ ὁρμῶμεν τὰ περὶ
ἐρέξεως, καὶ ἐκκλίσεως, ἵνα μήποτ' ὁρεγόμενοι
ἀποτυγχάνωμεν, μήτ' ἐκκλίνοντες περιπίπτω-
μεν· τὰ περὶ καθήκοντος δ', ἵνα μεμνημένοι

ΟΟ5

τῶν

gere quæ de perceptione
scripta sunt.

Quæ ergo causa est?
Quia nunquam eâ gratiâ le-
gimus, nunquam ea de
causa scripsimus, ut ipso
facto secundum naturam
uteremur visis objectis:
sed in eo definimus, ut co-
gnoscamus quid dicatur, id-
que aliis explicare quea-
mus; ut syllogismum re-
solvere, ut hypotheticam
argumentationem tractare
possimus. Quapropter, ubi

studium est, ibi etiam im-
pedimentum. Tu quoquò
modo ea cupis, quæ in tua
non sunt potestate? Pro-
hibere ergo, impedire, fru-
strare! Sin autem, quæ
de impetu scripta sunt, hoc
consilio legeremus, non
ut, quid de impetu dicere-
tur! sciremus, sed ut re-
cte uteremur impetu; si,
quæ de adpetitione & aver-
satione, ut ne umquam re-
adpetitâ frustraremur, aut
in declinatam incideremus;
si doctrinam officiorum, ut
relatio-

τῶν σχέσεων, μηδὲν ἀλογίστως, μηδὲ παρ' αὐ-
 17 τὰ ποιῶμεν· οὐκ ἂν ἡγανακτοῦμεν πρὸς τὰ ἀνα-
 γνήματα ἐμποδιζόμεοι, ἀλλὰ τῷ τὰ ἔργα
 ἀπεδιδόναι τὰ κατάλληλα ἡσκούμεθα, καὶ ἡριθμοῦ-
 μέν ἂν οὐ ταῦτα ἀ μέχρι νῦν ἀριθμεῖν εἰθίσμε-
 θα, Σήμερον ἀνέγνων στίχους τοσούσδε, ἔγραψα
 18 τοσούσδε· ἀλλὰ, Σήμερον ὁρμῇ ἐχρησάμην ὡς
 παραγέλλεται ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, ἐρέξει οὐκ
 ἐχρησάμην, ἐκκλίσει πρὸς μόναι τὰ προαιρετικά,
 οὐ κατεπλάγην τὸν δαίνα, οὐ ἐδυσωπήθην ὑπὸ
 τοῦ δαίνοιο, τὸ ἀνεκτικὸν ἐγύμνασα, τὸ ἀφεκτι-
 κόν, τὸ συνεργητικόν· καὶ οὕτως ἂν ἡὐχαριστοῦ-
 μέν τῷ Θεῷ, ἐφ' οἷς δεῖ εὐχαριστεῖν.

19 Νῦν δ' ἡμεῖς οὐκ ἴσμεν, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἄλ-
 λον τρόπον ὅμοιοι τοῖς πολλοῖς γινόμεθα. Ἄλλος
 20 φοβεῖται μὴ οὐκ ἄρξῃ· σὺ, μὴ ἄρξης. Μηδα-
 μῶς, ἄνθρωπε. ἀλλ', ὡς καταγελαῖς τοῦ φο-
 βουμέ-

relationum memores, in
 quibus constituti sumus, ni-
 hil inconsiderate, nihil præ-
 ter decorum faceremus:
 non moleste ferremus, le-
 ctionem nostram impediri;
 sed satis nobis esset facta
 edere convenientia; neque
 numeraremus ea, quæ nu-
 merare hætenus consuevi-
 mus, Hodie legi versus
 tot, scripsi tot; sed, Ho-
 die sic usus sum impetu, ut
 a philosophis præcipitur,
 adpetitione non usus sum,
 averfatione in iis solis quæ

nostri arbitrii sunt, non ex-
 timui illum, illius preci-
 bus flecti me non passus
 sum, tolerantiam exercui,
 abstinentiam, beneficen-
 tiam. Et sic ob ea gratias
 ageremus Deo, ob quæ
 gratiæ illi sunt agendæ.

Nunc vero nescimus, nos
 ipsos quoque, opposita
 quidem ratione, vulgo fieri
 similes. Alius timet, ne ca-
 reat magistratu: tu vero, ne
 sit gerendus tibi magistra-
 tus. Nequaquam, homo!
 Sed quemadmodum derides
 metuen-

βουμένου μὴ οὐκ ἄρξαι, οὕτω καὶ σαυτοῦ κατα-
 γέλα. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, ἢ διψῆν πυρέσσοντα,
 ἢ ὡς λυσσῶδη ὑδροφόβον εἶναι. Ἡ πῶς ἔτι δυνή- 21
 ση εἰπεῖν τὸ τοῦ Σωκράτους, Εἰ ταύτη φίλον
 τῷ Θεῷ, ταύτη γενέσθω; Δοκεῖς, Σωκράτης
 εἰ ἐπεθύμει ἐν Λυκείῳ ἢ ἐν Ἀκαδημίᾳ σχολά-
 ζειν, καὶ διαλέγεσθαι καθ' ἡμέραν τοῖς νέοις,
 εὐκόλως ἂν ἐστρατεύσατο ὅσάκις ἐστρατεύσατο;
 οὐχὶ δ' ὠδύρετ' ἂν καὶ ἔστενε, Τάλας ἐγὼ, νῦν
 δ' ἐνθάδ' αἰτυχῶ ἄθλιος, δυνάμενος ἐν Λυκείῳ
 ἡλιάζεσθαι; Τοῦτο γάρ σου τὸ ἔργον ἦν, ἡλιά- 22
 ζεσθαι; οὐχὶ δὲ τὸ εὐροεῖν; τὸ ἀκώλυτον εἶναι;
 τὸ ἀπαραιρόδιστον; Καὶ πῶς ἂν ἔτι ἦν Σωκρά-
 της, εἰ ταῦτα ὠδύρετο; πῶς ἂν ἔτι ἐν τῇ Φυ-
 λακῇ παιᾶνας ἔγραφεν;

Ἀπλῶς οὖν ἐκείνου μέμνητο, ὅτι πᾶν ὃ ἔξω 23
 τῆς προαιρέσεως τῆς σαυτοῦ τιμήσεις, ἀπώλεσας
 τήν

metuentem ne magistratu
 careat, sic te ipsum quo-
 que deride. Neque enim
 quidquam interest, si ve fi-
 tire ut febricitantem, si-
 ve ut rabidum formidare
 aquam. Nam alioqui So-
 craticum illud usurpare qui
 potes: „Si Deo ita visum
 est, ita fiat?“ Putasne So-
 cratem, si Lycei aut Aca-
 demiae otium. & quotidia-
 nas cum adolescentibus
 disputationes desiderasset,
 toties tam alacriter milita-
 turum fuisse, quoties mi-
 litavit? ac non potius

ploraturum & suspiraturum
 fuisse, Me miserum! nunc
 ego hic calamitosus sum,
 cum in Lyceo apricari li-
 ceret? Ergone illud mu-
 nus tuum fuit, apricari in
 Lyceo? non autem tranquil-
 litate frui animi, non pos-
 se prohiberi, non impedi-
 ri? Et quo pacto idem fuisset
 Socrates, si ista deplo-
 rasset? quo pacto adhuc in
 carcere hymnos scripsisset?

Ut paucis absolvam, il-
 lud memento; si quid
 extra liberam voluntatem
 tuam

- τὴν προαίρεσιν. ἔξω δ' ἔστιν οὐ μόνον ἀρχή,
 ἀλλὰ καὶ ἀναρχία· οὐ μόνον ἀσχολία, ἀλλὰ
 24 καὶ σχολή. Νῦν οὖν ἐμὲ ἐν τῷ Θορύβῳ τούτῳ
 διεξάγειν; Τί λέγεις, Θορύβω; Ἐν πολλοῖς ἀν-
 θρώποις; Καὶ τί χαλεπὸν; δόξον ἐν Ὀλυμπίᾳ
 εἶναι, πανηγυρίν αὐτὸν ἡγήσαι. καὶ κεῖ ἄλλος
 ἄλλο τι κέκραγεν, ἄλλος ἄλλο τι πράσσει, ἄλ-
 λος τῷ ἄλλῳ ἐνσεύεται. ἐν τοῖς βαλανείοις ὄχ-
 λος· καὶ τίς ἡμῶν οὐ χαίρει τῇ πανηγύρει ταύ-
 25 τη, καὶ ὀδυνώμενος αὐτῆς ἀπαλλάσσεται; Μὴ
 γίνου δυσάρεστος, μηδὲ κακιστόμαχος πρὸς
 τὰ γινόμενα. Τὸ ὄξος σαπρὸν, δριμύ γάρ· τὸ
 μέλι σαπρὸν, ἀνατρέπει γάρ μου τὴν ἔξιν· λά-
 χαινα οὐ θέλω. οὕτω καὶ, σχολὴν οὐ θέλω,
 ἐρημία ἔστιν· ὄχλον οὐ θέλω, Θορύβός ἐστιν.
 26 Ἄλλ' ἂν μὲν οὕτω φέρῃ τὰ πράγματα, ὥστε
 μόνον ἢ μετ' ἐλίγων διεξαγαγεῖν, ἡσυχίαν αὐτὸ
 κάλει,

tuam magni feceris, quid-
 quid illud sit, liberam vo-
 luntatem amiseris. Sunt
 autem extra illam non mo-
 do honores, sed etiam
 conditio privata; non oc-
 cupatio tantum, sed otium
 quoque. Nunc ergo me
 in tanto tumultu vivere!
 Quem dicis tumultum? In
 frequentia hominum? Quid
 in isto grave est? Finge
 te Olympiæ esse, celebri-
 tatem hanc esse existima.
 Illic etiam alius aliud quid
 clamat, alius aliud agit,

alius alium trudit. In bal-
 neis est turba: quis autem
 nostrum eâ turbâ non de-
 lectatur? quis tristis inde
 discedit? Ne sis morosus,
 neque fastidiosus adversus
 ea quæ fiunt. Acetum mo-
 lestum; est enim acre: mel
 molestum; evertit enim ha-
 bitum meum: olera nolo.
 Sic etiam: Otium nolo;
 solitudo est: turbam nolo;
 tumultus est. Immo vero,
 si ita res feret, ut solus aut
 cum paucis degas, tran-
 quillitatem id adpella, &
 utere

κάλει, καὶ χρῶ τῷ πράγματι, εἰς ὃ δεῖ·
 λάλει σεαυτῷ, γύμναζε τὰς φαντασίας, ἐξεργάζου τὰς προλήψεις. ἂν δ' εἰς ὄχλον ἐμπέσης, ἀγῶνα αὐτὸ λέγε, πανήγυριν, ἐορτήν· συνεορτάζειν πειρῶ τοῖς ἀνθρώποις. Τί γάρ ἐστιν ἡδίων 27
 θέαμα τῷ φιλανθρώπῳ, ἢ ἀνθρώποι πολλοί; ἵππων ἀγέλας ἢ βοῶν ἡδέως ἐρῶμεν· πλοῖα πολλὰ ὅταν ἴδωμεν, διαχεόμεθα· ἀνθρώπους πολλοὺς βλέπων τίς ἀνιᾶται; Ἀλλὰ κατακραυγὰ 28
 ζουσί μου. Οὐκ οὖν ἡ ἀκοή σου ἐμποδίζεται. τί οὖν πρὸς σέ; μή τι καὶ δυνάμεις ἢ ταῖς φαντασίαις χρηστική; καὶ τίς σε κωλύει ἐρέξει καὶ ἐκκλίσει χρῆσθαι κατὰ φύσιν; ἐρμῇ καὶ ἀφορμῇ; ποῖος θέρυβος πρὸς τοῦτο ἱκανός;

Σὺ μόνον μέμνησο τῶν καθολικῶν· τί ἐμόν; 29
 τί οὐκ ἐμόν; τί μοι δίδεται; τί θέλει με ποιεῖν ὁ Θεὸς νῦν; τί οὐ θέλει; Πρὸ ὀλίγου χρένους 30
 ἡθέλει

utere eâ ut oportet: tibi loquere, exerce visa tua, notiones expoli. Sin in turbam incideris, agonem id adpella, celebritatem ludorum, festivitatem; da operam, ut eam unâ cum aliis celebres. Quod enim jucundius est humano viro spectaculum, multitudine hominum? equorum & boum armenta cum voluptate spectamus: naves multas cum videmus, exhilaramur: homines multos cum videt, quis dolet?

At clamoribus obtundunt me. Igitur auditus tuus impeditur: quid vero ad te? num etiam facultas quæ visis utitur? quis vero te prohibebit ad petitione & averfatione ex naturæ præscripto uti? quis impetu & declinatione? quis tumultus ad illud satis est?

Tu tantum memento generalia ista: quid meum est? quid non meum? quid mihi datum est? quid me Deus facere nunc vult, quid

ἤθελέ σε σχολάζειν, στυγῶ λαλεῖν, γράφειν
περὶ τούτων, ἀναγινώσκειν, ἀκούειν, παρασκευά-
ζεσθαι· ἔσχες εἰς τοῦτο ἱκανὸν χρόνον. νῦν σσι
λέγει, Ἐλθέ ἡδὴ ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, δεῖξον ἡμῖν τί
ἔμαθες, πῶς ἠθλησας. μέχρι τίνος γυμνασθή-
ση μόνος; ἡδὴ καιρὸς, γινῶαί σε, πότερον τῶν
ἀξιονίκων εἴ τις ἀθλητῶν, ἢ ἐκείνων, οἱ τὴν
31 οἰκουμένην περιέρχονται νικῶμενοι. Τί οὖν ἀγα-
νακτεῖς; οὐδεὶς ἀγὼν δίχα θορύβου γίνεται. πολ-
λοὺς δεῖ προγυμναστὰς εἶναι, τοὺς ἐπικραυγάζον-
τας, πολλοὺς ἐπιστάτας, πολλοὺς θεατάς.
32 Ἀλλ' ἐγὼ ἤθελον ἐρ' ἡσυχίας διάγειν. Οἴμωζε
τοῖνυν, καὶ στένε, ὥσπερ ἄξις εἶ. τίς γὰρ ἄλλη
μείζων ταύτης ζημία τῷ ἀπαιδεύτῳ, καὶ ἀπει-
θοῦντι τοῖς θεοῖς διατάγμασιν, ἢ τὸ λυπεῖσθαι,
τὸ πενθεῖν, τὸ φθονεῖν, ἀπλῶς τὸ ἀτυχεῖν καὶ
δυστυχεῖν; τούτων οὐ θέλεις ἀπαλλάξαι σεαυτὸν;

Καὶ

quid non vult? Paulo an-
te voluit, otium te agere,
tecum colloqui, scribere
his de rebus, legere, au-
dire, præparari: ad istud
fatis spatii habebas. Nunc
dicit: „Veni ad certamen;
„ostende nobis, quid didi-
„ceris, quomodo medita-
„tus sis pugnam. Quousque
„solus exerceberis? Nunc
„tempus est, ut cogno-
„scas, an pugil sis dignus
„victoriâ, aut ex illorum
„numero, qui terrarum or-
„bem peragranes perpe-
„tuo succumbunt.“ Quid

ergo indignaris? Nullum
certamen fit absque tumultu.
Multos esse oportet,
qui ante exerceant; mul-
tos qui vociferentur; mul-
tos magistros, multos spe-
ctatores. At ego quiete
vellem vivere! Plora igitur,
& suspira, ut dignus
es. Nam quæ alia poena
major est illi qui inerudi-
tus est, divinisque præ-
ceptis refragatur, nisi ut do-
leat, lugeat, invideat, deni-
que voto frustretur, calami-
tatibus conflictetur? His
malis non vis te liberare?

Quo-

Καὶ πῶς ἀπαλλάξω; Οὐ πελλάκῃς ἤκουσας, 33
 ὅτι ὄρεξιν ἄραί σε δεῖ παντελῶς, τὴν ἐκκλίσιν
 ἐπὶ μόνα τρέψαι τὰ προαιρετικά, ἀφ' ἵναίσε δεῖ
 πάντα, τὸ σῶμα, τὴν κτῆσιν, τὴν φήμην, τὰ
 βιβλία, θόρυβον, ἀρχάς, ἀναρχίαν; ἔπου γὰρ
 ἂν κλίνης, ἐδούλευσας, ὑπετάγης, κωλυτὸς ἐγέ-
 νου, ἀναγκαστὸς, ὅλος ἐπ' ἄλλοις. Ἀλλὰ τὸ 34
 Κλεάνθους πρόχειρον,

Ἄγοῦ δέ μ', ὦ Ζεῦ, καὶ σύ γ', ἡ Πεπρωμένη.

Θέλετ' εἰς Ῥώμην; Εἰς Ῥώμην. Εἰς Γύαρα;
 Εἰς Γύαρα. Εἰς Ἀθήνας; Εἰς Ἀθήνας. Εἰς Φυ-
 λακὴν; Εἰς Φυλακὴν. Ἄν ἅπαξ εἴπης, πότε τις 35
 εἰς Ἀθήνας ἀπέλθῃ; ἀπώλου. ἀνάγκη γε, ταύ-
 τὴν τὴν ὄρεξιν, ἀτελῇ μὲν οὔσαν, ἀτυχῇ σε ποι-
 εῖν· τελειωθεῖσαν δὲ, κενόν, ἐφ' οἷς οὐ δεῖ ἐπαι-
 ρόμενον· πάλιν, ἂν ἐμπροσθῆς, δυστυχῇ, περι-
 πίπτον·

Quomodo vero me libe-
 rem? Nonne sæpe audi-
 visti? adpetitionem omni-
 no tollendam esse; aver-
 sationem ad ea sola transfe-
 rendam, quæ tui arbitrii
 sint; missa facienda tibi esse
 omnia, corpus, opes, fa-
 mam, libros, tumultum,
 honores, conditionem pri-
 vatam. Nam quocunque
 inclinaveris, servus, ob-
 noxius es; prohiberi, co-
 gi potes; totus in aliena
 potestate es. Sed Clean-
 this illud in promptu sit,

*Duc me, ὦ Jupiter, Et
 tu Necessitas.*

Ire me Romam vultis? Ro-
 mam ibo. In Gyara? In
 Gyara. Athenas? Athe-
 nas. In carcerem? In
 carcerem. Quodsi semel
 dixeris, quando tandem
 Athenas ire licebit? per-
 iisti: necesse certe est,
 ut ista adpetitio, si irrita
 fuerit, infelicem te reddat;
 si rata, vanum, elatum ob
 ea propter quæ efferri non
 decet; rursus si impedita,
 cala-

- 36 πίπτοντα οἷς οὐ θέλεις. Ἄφες οὖν ταῦτα πάντα. Καλαὶ αἱ Ἀθῆναι. Ἀλλὰ τὸ εὐδαιμονεῖν κάλλιον πολὺ· τὸ ἀπαθῆ ἔναι, τὸ ἀτάραχον, τὸ ἐπὶ
 37 μηδενὶ κείσθαι τὰ σὰ πράγματα. Θόρυβος ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἀσπασμοί. Ἀλλὰ τὸ εὐροεῖν, ἀντὶ πάντων τῶν δυσκόλων. Εἰ οὖν τούτων καιρὸς ἔστι, διὰ τί οὐκ αἶρεις αὐτῶν τὴν ἑκκλισιν; τίς
 38 ἀνάγκη, ὥς ἔνον ξυλοκοπούμενον ἀχθοφορεῖν; εἰ δὲ μὴ, ὅρα ἔτι δεῖ σε δουλεύειν αἰεὶ τῷ δυναμένῳ σοι διαπράξασθαι τὴν ἕξοδον, τῷ [πάν] ἐμπεδίσαι δυναμένῳ· καὶ κείνον θεραπεύειν, ὥς Κακοδαίμονα.
 39 Μία ὁδὸς ἐπὶ εὐροίαν, (τοῦτο καὶ ὀρθρου καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἔστω πρόχειρον,) ἀπόστασις τῶν ἀπροαιρέτων, τὸ μηδὲν ἴδιον ἡγεῖσθαι, τὸ παραδοῦναι πάντα τῷ Δαιμονίῳ, τῇ Τύχῃ· ἐκείνους ἐπιτρόπους αὐτῶν ποιήσασθαι, οὓς καὶ ὁ Ζεὺς

calamitosum, eo redactum quo nolles. Omitte igitur ista omnia. Pulcræ sunt Athenæ; sed vita beata multo pulcrior: multo pulcrius est, esse adfectibus & perturbatione vacuum, in nullius potestate res tuas esse. Tumultus est Romæ, salutationes. Sed animi tranquillitas omnes compensat molestias. Quod si igitur harum rerum est tempus, cur non tollis earum averfationem? quæ necessitas est, te velut alinum, fustibus cæsum, ferre

onera? Id ni feceris, vide, quid fiat: est tibi perpetuo serviendum illi qui tibi exitum aperire queat; cuilibet, impedire qui possit; is tibi colendus est, ut malus Genius.

Una via est, ad animi tranquillitatem vitamque beatam: (hoc & mane & interdiu & noctu in promptu sit,) ut rebus externis cedas; ut nihil proprium iudices; ut omnia Deo tradas & Fortunæ; ut hos procuratores omnium constituas

Ζεὺς πεποίηκεν· αὐτὸν δὲ πρὸς ἐνὶ εἶναι μόνω, 40
 τῷ ἰδίῳ, τῷ ἀκωλύτῳ· καὶ ἀναγινώσκειν, ἐπὶ
 τοῦτο ἀναφέροντα τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ γράφειν,
 καὶ ἀκούειν. Διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι εἰπεῖν Φιλό- 41
 πονον, ἂν ἀκούσω τοῦτο μόνον, ὅτι ἀναγινώσκει
 ἢ γράφει· καὶ προσθῇ τις, ὅλας τὰς νύκτας,
 εὐπῶ λέγω, ἂν μὴ γνῶ τὴν ἀναφοράν· οὐδὲ γὰρ
 σὺ λέγεις Φιλόπονον, τὸν διὰ παιδισκάριον ἀγρυ-
 πνοῦντα· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐγώ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔνεκα 42
 δόξης αὐτὸ ποιῇ, λέγω Φιλόδοξον· ἂν δ' ἔνε-
 κα ἀργυρίου, Φιλάργυρον, οὐ Φιλόπονον· ἂν δὲ
 δι' ἐπιθυμίαν λόγου, Φιλόλογον· ἂν δ' ἐπὶ τὸ 43
 ἴδιον ἡγεμονικὸν ἀναφέρῃ τὸν πόνον, ἵν' ἐκεῖνο κα-
 τὰ φύσιν ἔχῃ καὶ διεξάγῃ, τότε λέγω μόνον Φι-
 λόπονεν. Μηδέποτε γὰρ ἀπὸ τῶν κοινῶν μήτ' 44
 ἐπαινεῖτε, μήτε ψέγετε, ἀλλὰ ἀπὸ δογμάτων.
 ταῦτα

stituas, quos & Jupiter
 constituit: tu vero ipse
 uno illo, quod tibi pro-
 prium est, quod prohiberi
 nequit, occuperis; ut,
 cum legis, cum scribis,
 cum audis, eo referas le-
 ctionem, scriptionem, au-
 ditionem. Propter hoc
 non possum dicere indu-
 strium, si audiero istud so-
 lum, legere aliquem aut scri-
 bere: &, licet adjiciat,
 totas noctes se id facere,
 nondum industrium dico,
 nisi cognovero, quo ista re-
 ferat. Neque enim tu in-
 Epist. Dissert. T. I.

dustrum eum dicis, qui
 propter puellam vigilat:
 ergo ne ego quidem. Sed,
 si gloriolæ causâ id fece-
 rit, ambitiosum dico; si
 pecuniæ gratiâ, avarum,
 non industrium; si autem
 propter literarum amorem,
 philologum. Quod si vero
 ad suam mentem rationem-
 que laborem istum retule-
 rit, ut illa Naturæ constan-
 ter pareat, tum demum
 industrium dico. Num-
 quam enim e communibus
 istis, vel vituperationes,
 vel laudationes petendæ
 sunt, Pp

ταῦτα γάρ ἐστι τὰ ἴδια ἐκάστου, τὰ καὶ τὰς
 45 πράξεις αἰσχροῖς ἢ καλὰς ποιῶντα. Τούτων με-
 μνημένος, χαῖρε τοῖς παροῦσι, καὶ ἀγάπα ταῦτα
 46 ὧν καιρὸς ἐστίν. εἴ τινα ὄρᾳς, ὧν ἔμαθες καὶ
 διεσκέψω, ἀπαντῶντά σοι εἰς τὰ ἔργα, εὐφραίνου
 ἐπ' αὐτοῖς. εἰ τὸ κακὸν καὶ λοῖδορον ἀποτέ-
 θησαι ἢ μεμείωκας· εἰ τὸ προπετὲς, εἰ τὸ
 αἰσχρολόγον, εἰ τὸ εἰκᾶλον, εἰ τὸ ἐπισεσυρμένον·
 εἰ οὐ κινῇ ἐφ' οἷς πρότερον, εἰ οὐχ ὁμοίως γ' ὡς
 πρότερον· ἑορτὴν ἄγειν δύνασαι καθ' ἡμέραν, σή-
 μερον, ὅτι καλῶς ἀνεστράφης ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ,
 47 αὐρίον, ὅτι ἐν ἑτέρῳ. Πίσω μείζων αἰτία θυσίας,
 ἢ ὑπατείας, ἢ ἐπαρχίας; Ταῦτα ἐκ σοῦ αὐτοῦ
 γίγεται σοι, καὶ ἀπὸ τῶν Θεῶν. Ἐκεῖνο μέμνησο
 48 τίς ὁ δίδους ἐστι, καὶ τίσι, καὶ διὰ τίνα. Τού-
 τοις τοῖς διαλογισμοῖς ἐντρεφόμενος, ἔτι διαφέρη,
 ποῦ

sunt, sed e decretis. Hæc enim sunt cujusque propria, quæ actiones quoque vel turpes vel honestas efficiunt. Horum memor, delectare iis quæ adfunt; & in iis acquiesce, quæ tempus fert. Si qua vides eorum, quæ didicisti ac meditatus es, ad rem abs te conferri, delectare iis. Si malitiam & conviciandi libidinem deposuisti aut minuisti; si petulantiam, si turpiloquium, si temeritatem, si segnitiam; si iis rebus, quibus ante move-

baris, non moveris, si saltem non eodem modo quo prius adfici solebas; tum quotidie festivitatem celebrare potes; hodie, quod recte versatus sis in hoc opere; cras, quod in alio. Quanto major tibi hæc causa est rei divinæ faciendæ, quam si consulatum aut præfecturam esses adeptus? Hæc a te ipso habes, & a Deo. Ista qui largiatur, memento, quis sit, & quibus largiatur, & quas ob res. His cogitationibus innutritus, adhuc interesse putas

ποῦ ὧν εὐδαιμονήσεις; ποῦ ὧν ἀρέσεις τῷ Θεῷ;
Οὐ πανταχόθεν τὸ ἴσον ἀπέχουσιν; οὐ παντα-
χόθεν ὁμοίως ὁρῶσι τὰ γινόμενα.

Κ Ε Φ. ε'.

Πρὸς τοὺς Μαχίμους καὶ Θηριώδεις.

Ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς οὗτ' αὐτὸς μάχεται τινι,
οὗτ' ἄλλον ἐᾷ κατὰ δύναμιν. Παράδειγμα δὲ 2
καὶ τούτου, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων, ἔκκειται
ἡμῖν ὁ βίος ὁ Σωκράτους· ὅς οὐ μόνον αὐτὸς παν-
ταχοῦ ἐξέφυγε μάχην, ἀλλ' οὐδ' ἄλλους μάχε-
σθαι εἶα. Ὅρα παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τῷ Συμπο- 3
σίῳ, πῶς μάχας λέλυκε· πῶς πάλιν ἠνέσχετο
Θρασυμάχου, πῶς Πώλου, πῶς Καλικλέους· πῶς
τῆς γυναικὸς ἠνείχετο, πῶς τοῦ υἱοῦ, ἐξελεγχό-
μενος

P p 2

μενος

putas quo in loco beatus sis
futurus, quo in loco sis
Deo placiturus? Nonne
ubique homines æquale re-

cipiunt? nonne undique
pariter ea, quæ sunt &
fiunt in mundo, intuen-
tur?

C A P. V.

In Pugnaces & Immanes.

Vir bonus & sapiens nec
ipse cum quoquam pugnat;
nec alium, quantum in
ipso est, pugnare finit.
Hujus quoque rei, sicut
aliarum, exemplum in So-
crate nobis propositum est;
qui non ipse tantum ubique

pugnam effugit, sed ne
alios quidem pugnare pas-
sus est. Vide apud Xeno-
phontem in Convivio, quot
pugas composuerit, quo
pacto porro ipse Thra-
machum, Polum, Calliclem
toleraverit; quo pacto uxo-
rem

- 4 μένος ὑπ' αὐτοῦ, σοφισζόμενος. λῆαν γὰρ ἀσφα-
λῶς ἐμέμνητο, ὅτι οὐδεὶς ἀλλοτρίου ἡγεμονικοῦ
κυριεύει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ἤθελεν, ἢ τὸ ἴδιον.
- 5 Τί δ' ἔστι τοῦτο; Οὐχ ἵνα κινή οὗτός τι κατὰ
φύσιν· τοῦτο γὰρ ἀλλότριον· ἀλλ' ὅπως ἐκείνων
τὰ ἴδια ποιούντων, ὡς αὐτοῖς δοκεῖ, αὐτοὺς μηδὲν
ἥττεν κατὰ φύσιν ἔξει καὶ διεξάξει, μόνον τὰ
αὐτοῦ ποιῶν πρὸς τὸ κακείνους ἔχειν κατὰ φύσιν.
- 6 Τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ αἰεὶ πρόκειται τῷ καλῷ καὶ
ἀγαθῷ. Στρατηγήσαι; Οὐ· ἀλλ', ἂν δίδωται,
ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης τὸ ἴδιον ἡγεμονικὸν τηρῆσαι.
Γῆμαι; Οὐ· ἀλλ', ἂν δίδωται γάμος, ἐν ταύτῃ
- 7 τῇ ὕλῃ κατὰ φύσιν ἔχοντα αὐτὸν τηρῆσαι. Ἄν
δὲ θέλῃ τὸν υἱὸν μὴ ἀμαρτάνειν ἢ τὴν γυναῖκα,
θέλει τὰ ἀλλότρια μὴ εἶναι ἀλλότρια. καὶ τὸ
παιδεύεσθαι τοῦτ' ἔστι, μανθάνειν τὰ ἴδια καὶ
τὰ ἀλλότρια.

Ποῦ

rem toleraverit; quo pacto
filium, callide & captiose
contra ipsum disputantem.
Illud enim memoriæ in-
fixum habebat, neminem
alterius menti dominari:
nihil igitur aliud voluit,
nisi quod suum esset. Illud
autem quidnam est? Non,
ut iste Naturam sequatur:
(id enim alienum est;) sed
ut, aliis suo arbitratu, quod
ipsis visum esset, facienti-
bus, ipse nihilo minus Na-
turæ constanter pareret;
modo, quoad in ipso esset,
elaborans ut illi quoque ex

Naturæ præscripto se gere-
rent. Hoc enim viro bo-
no & sapienti semper est
propositum. Præturamne
gerere? Non: sed, si ipsi
mandetur prætura, in hac
materia proprium ani-
mi principatum conservare.
Uxorem ducere? Non: sed,
si datum fuerit conjugium,
in eo ita se geret, ut natu-
ræ præscriptum conservet.
Quodsi vero vult, filium aut
uxorem non peccare; vult,
aliena non esse aliena. Atque
erudiri hoc est, cognoscere,
quæ sua sint, quæ aliena.

Ad

Ποῦ οὖν ἔτι μάχης τόπος τῷ αὐτῷ ἔχοντι; 8
 μὴ γὰρ θαυμάζει τι τῶν γινομένων; μὴ γὰρ καινὸν
 αὐτῷ φαίνεται; μὴ γὰρ εὖ χείρονα καὶ χαλεπώ-
 τερα προσδέχεται τὰ παρὰ τῶν Φαύλων, ἢ ἀπο-
 βαίνει αὐτῷ; μὴ γὰρ εὖ κέρδος λογίζεται πᾶν
 ὃ τι ἂν ἀπολίπωσι τοῦ ἐσχάτου; Ἐλοιδόρησέ σε
 ὁ δῶνα. Πολλὴ χάρις αὐτῷ, ἔτι μὴ ἐπληξεν. 9
 Ἀλλὰ καὶ ἐπληξε. Πολλὴ χάρις, ὅτι μὴ ἔτρω-
 σεν. Ἀλλὰ καὶ ἔτρωσε. Πολλὴ χάρις, ἔτι μὴ
 ἀπέκτεινε. Πότε γὰρ ἔμαθεν, ἢ παρὰ τίνι, ὅτι 10
 ἡμερόν ἐστι ζῶον, ὅτι φιλάλληλον, ἔτι μεγάλη
 βλάβη τῷ ἀδικοῦντι αὐτῇ ἢ ἀδικία; ταῦτα οὖν
 μὴ μεμαθηκώς, μηδὲ πεπεισμένος, διὰ τί μὴ
 ἀκολουθήσει τῷ φαινομένῳ συμφέροντι; Βέβληκεν 11
 ὁ γείτων λίθους. Μὴ τι οὖν σὺ ἡμάρτηκας; Ἀλ-
 λά τὰ ἐν οἴκῳ κατεάγῃ. Σὺ οὖν σκευάριον εἶ;
 Οὐ, ἀλλὰ προαίρεσις. Τί οὖν σοι δίδεται πρὸς 12

Pr 3

τοῦτο;

Ad eum ergo modum
 adfecto, quis adhuc pugnae
 locus relinquitur? num-
 quid eorum, quæ fiunt, ad-
 miratur? numquid novum
 illi videtur? annon pejora
 & graviora expectat ab
 improbis, quam ipsi acci-
 dunt? an non in lucro de-
 putat, quidquid ab extre-
 ma improbitate absunt?
 Iste tibi maledixit. Ma-
 gnam ei gratiam habe, quod
 non verberavit. Sed &
 verberavit. Magnam habe
 gratiam, quod non vulne-
 ravit. Sed & vulneravit.

Magnam habe gratiam,
 quod non occidit. Quan-
 do enim didicit, aut a quo,
 mansuetum animal esse ho-
 minem, sociabile, ipsam
 injuriam magno malo esse
 ei a quo inferatur? Hæc
 igitur cum neque didicerit,
 nec persuasa habeat, cur
 non id sequatur, quod sibi
 expedire putat? Vicinus
 coniecit lapides. Quid
 ergo, tu peccasti? At su-
 pellex confracta est. Tu
 ergo vasculum es? Non;
 sed libera voluntas. Quid
 ergo tibi adversus istud da-
 tum

τοῦτο; ὥς μὲν λύκῳ, ἀντιδάκνειν, καὶ ἄλλους
 πλείονας λίθους βάλλειν· ἀνθρώπῳ δ' εἰάν ζη-
 τῆς, ἐπίσκεψαί σου τὸ ταμῖον, ἴδε τίνας δυνά-
 μεις ἔχων ἐλήλυθας· μήτι τὴν θηριώδη; μή τι
 13 τὴν μνησικακητικὴν; Ἴππος οὖν πότ' ἀθλίος
 ἐστίν; Ὅταν τῶν φυσικῶν δυνάμεων στέρηται·
 οὐχ ὅταν μὴ δύνῃται κοκκύζειν, ἀλλ' ὅταν μὴ
 τρέχειν. Ὁ δὲ κύων; Οὐχ ὅταν πέτεσθαι μὴ
 14 δύνῃται, ἀλλ' ὅταν μὴ ἰχνεύειν. Μή ποτ' οὖν
 εὖτω καὶ ἄνθρωπος δυστυχῆς ἐστίν, οὐχ ὁ μὴ
 δυνάμενος λέοντας πνίγειν, ἢ ἀνδριάντας περι-
 λαμβάνειν· οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο δυνάμεις τινὰς
 ἔχων ἐλήλυθε παρὰ τῆς φύσεως· ἀλλ' ὁ ἀπο-
 15 λωλεκῶς τὸ εὖγνωμον, ὁ τὸ πιστόν; Τοῦτον ἔδεε
 συνελθόντας θρηνεῖν, εἰς ὅσα κακὰ ἐλήλυθεν·
 οὐχὶ, μὰ Δία, τὸν Φύντα, ἢ τὸν ἀποθανόντα,
 ἀλλ' ὃ ζῶντι συμβεβήκει ἀπολέσαι τὰ ἴδια· οὐ
 τὰ

tum est? Tamquam lupo
 quidem, ut remordeas, &
 plures lapides conjicias:
 ut homini autem, si quæ-
 ras quid, inspice penum
 tuum; vide, quas tecum
 facultates adtuleris: num
 belluinam? num ultionis
 avidam? Equus quando
 miser est? Cum naturali-
 bus facultatibus privatur:
 non, cum canere, ut gal-
 lus, nequit; sed cum cur-
 rere nequit. Canis? Non
 cum volare nequit, sed cum
 nequit indagare. Vide ita-

que; annon homo etiam
 eodem modo miser sit, non
 is, qui leones strangulare
 nequit, aut statuas ample-
 cti; (neque enim ad hoc a
 natura facultatibus est in-
 structus;) sed is qui pro-
 bitatem, qui fidem amisit.
 Hunc oportebat a conve-
 nientibus plorari, ob tan-
 ta in quæ inciderit mala:
 non, ita me dii ament, eum
 qui natus, aut qui mortuus
 fuerit; sed, qui vivens suo-
 rum jacturam fecerit; non
 quidem patrimonii, non
 agelli,

τὰ πατρῶα, τὸ ἀγρίδιον, καὶ τὸ οἰκίδιον, καὶ τὸ
 πανδοκεῖον, καὶ τὰ δουλάρια· (τούτων γὰρ οὐ-
 δὲν ἴδιον τῷ ἀνθρώπῳ ἐστίν, ἀλλὰ πάντα ἀλ-
 λότρια, δοῦλα, ὑπεύθυνα, ἄλλοτε ἄλλοις δι-
 δόμενα ὑπὸ τῶν κυρίων·) ἀλλὰ τὰ ἀνθρωπικά, 16
 τοὺς χαρακτῆρας οὓς ἔχων ἐν τῇ διανοίᾳ ἐλήλυ-
 θεν· οἷους καὶ ἐπὶ τῶν νομισμάτων ζητοῦντες,
 ἂν μὲν εὕρωμεν, δοκιμάζομεν· ἂν δὲ μὴ εὕρωμεν,
 ῥίπτοῦμεν. Τίνα ἔχει τὸν χαρακτῆρα τοῦτο τὸ 17
 τετραάσσαρον; Τραϊανοῦ. Φέρε. Νέρωνος. Ρίψον
 ἔξω, ἀδόκιμόν ἐστι, σάπρὸν. Οὕτω καὶ ἐνθάδε.
 τίνα ἔχει χαρακτῆρα τὰ δόγματα αὐτοῦ; Ἡμε-
 ρον, κοινωνικόν, ἀνεκτικόν, φιλάλληλον. Φέρε,
 παραδέχομαι· ποίῳ πολίτην τοῦτον, παραδέχο-
 μαι γείτονα, σύμπλουν. Ὅρα μόνον, μὴ Νερωνίανόν 18
 ἔχη χαρακτῆρα. μή τι ὀργίλος ἐστί; μή
 τι μηνίτης; μή τι μεμψίμοιρος; ἂν αὐτῷ φανῇ,
 πᾶτάσσει τὰς κεφαλὰς τῶν ἀπαντῶντων; Τί 19

Pr 4

quoniam

agelli, non domunculæ,
 non diversorii, non servulo-
 rum: (nihil enim horum
 homini est proprium, om-
 nia sunt aliena, serva, ob-
 noxia; aliàs aliis ab iis, in
 quorū potestate sunt, dan-
 tur:) sed qui humana ami-
 sit, qui sigilla, quæ im-
 pressa menti secum adtulit;
 qualia in numismate etiam
 quærimus, quæ si invene-
 rimus, probamus; sin mi-
 nus, rejicimus. Quam no-
 tam habet Sestertius iste?

Trajani. Exhibe! Nero-
 nis. Abjice; improbus est,
 adulterinus. Ita hīo etiam,
 Quod signum habent de-
 creta illius? Mansuetum,
 sociabile, tolerans, amans
 aliorum. Exhibe! accipio;
 hunc civem facio, admit-
 to vicinum, navigationis
 comitem. Vide modo, ne
 characterem Neronianum
 habeat? Estne iracundus?
 estne persequens inimi-
 ciarum? estne morosus?
 an obviorum capita cædit,
 cum

οὖν ἔλεγες, ὅτι ἄνθρωπος ἐστι; μὴ γὰρ ἐκ ψι-
 λῆς μορφῆς κρίνεται τῶν ὄντων ἕκαστον; ἐπεὶ
 οὕτω λέγε καὶ τὸ κήρινον, μῆλον εἶναι, καὶ ὁδμήν
 20 ἔχειν αὐτὸ, καὶ γεῦσιν. Οὐκ ἀρκεῖ δὲ ἡ ἐκτὸς
 περιγραφή, οὐκοῦν οὐδὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἡ εἰς
 ἔξαρκει, καὶ οἱ ὀφθαλμοί· ἀλλ' ἂν τὰ δόγματα
 21 ἔχη ἀνθρωπικά. Οὗτος οὐκ ἀκούει λόγου, οὐ
 παρακολουθεῖ ἐλεγχόμενος· ὅνος ἐστί. ταύτου
 τὸ αἰδήμον ἀπονενέκρωται· ἀχρηστός ἐστι, πάν-
 τα μᾶλλον ἢ ἄνθρωπος. οὗτος ζητεῖ, τίνα ἀπαν-
 τήσας λακτίσῃ, ἢ δάκῃ· ὥστε οὐδὲ πρόβατον ἢ
 ὄνος, ἀλλὰ τί ποτε ἄγριον θηρίον.

22 Τί οὖν; θέλεις με καταφρονεῖσθαι; Ὑπὸ
 τίνων; ὑπὸ εἰδότεων; καὶ πῶς καταφρονήσουσιν αἱ
 εἰδότες τοῦ πράου, τοῦ αἰδήμονος; ἀλλ' ὑπὸ τῶν
 ἀγνοούντων; τί σοι μέλει; οὐ τινι γὰρ ἄλλῳ
 τεχνί-

cum ei visum fuerit? Quid
 ergo hominem eum esse di-
 cebas? Num enim solâ
 formâ singulæ res judican-
 tur? Id si ita est; ceream
 quoque massam dic pomum
 esse, dic habere pomi &
 odorem & gustum. Neque
 vero externa circumscriptio
 satis est. Neque igitur
 ad hominem constituendum
 natus satis est, & oculi;
 sed decreta humana requi-
 runtur. Hic non audit ra-
 tionem; cum arguitur, non
 intelligit; asinus est. Hu-
 jus verecundia est emor-

tua: inutilis est, & quidvis
 potius quam homo. Hic
 querit, quem obvium mor-
 deat, aut calcibus petat;
 itaque ne ovis quidem aut
 asinus est, sed cuilibet fe-
 ræ bestię simillimus.

Quid ergo? vis me con-
 temni? A quibus? ab iis
 qui te norunt? quomodo
 autem, qui norunt te, con-
 temnent, cum sis mansue-
 tus, cum sis verecundus?
 At ab iis qui te ignorant?
 quid id tuâ refert? neque
 enim alius artifex ignaros
 artis

τεχνίτη τῶν ἀτέχνων. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπὶ 23
 Φηήσονται μοι. Τί λέγεις τὸ ἐμοί; δύναται τις
 τὴν προαίρεσιν τὴν σὴν βλάψαι, ἢ κωλύσαι ταῖς
 προσπιπτούσαις φαντασίαις χρῆσθαι ὥς πέφυ-
 κεν; Οὐδαμῶς. Τί οὖν ἔτι ταρασσῇ, καὶ φοβε- 24
 ρὸν σαυτὸν θέλεις ἐπιδεικνύειν; οὐχὶ δὲ παρελ-
 θὼν εἰς μέσον κηρύσσεις, ὅτι εἰρήνην ἄγεις πρὸς
 πάντας ἀνθρώπους, ὅτι ἂν ἐκείνοι ποιῶσι καὶ
 μάλιστα ἐκείνων καταγελαῖς, ὅσοι σε βλάπτειν
 δοκοῦσιν; Ἀνδράποδα ταῦτα οὐκ οἶδεν, οὐδὲ τίς
 εἰμὶ, οὐδὲ ποῦ μου τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὅτα
 οὐ πρότερος αὐτοῖς πρὸς τὰ ἐμά.

Οὕτω καὶ οἱ ἐχυρὰν πόλιν οἰκοῦντες κατὰ 25
 γελαῶσι τῶν πολιορκούντων. Νῦν δ' οὗτοι τί
 σπᾶγμα ἔχουσιν ἐπὶ τῷ μηδενί; ἀσφαλές ἐστίν
 ἡμῶν τὸ τεῖχος, τροφὰς ἔχομεν ἐπὶ πάμπολυν
 χρέονον, τὴν ἄλλην ἀπασαν παρασκευήν. Ταῦτά 26

Pp 5

ἐστὶ

artis suæ curat. At multo
 magis adorientur me. Quid
 dicis, me? potestne quis-
 quam voluntatem tuam læ-
 dere, aut prohibere quo-
 minus oblatis visis, ut na-
 tura fert, utaris? Nequa-
 quam. Quid ergo adhuc
 turbaris, & formidabilem
 te præbere studes? quin
 potius progressus in me-
 dium, proclamas, tibi pa-
 cem esse cum omnibus ho-
 minibus, quidquid illi agant;
 & eos in primis derides,

qui se tibi nocere putant?
 Mancipia ista ignorant, quis
 sim; ubi mea bona & ma-
 la posita sint, nesciunt;
 non patere sibi adiuturum ad
 meas opes, ignorant.

Sic, qui munitam inco-
 lunt urbem, hostilem obsi-
 dionem rident: Nunc isti
 quid sibi frustra facessunt
 negotium? tota sunt nostra
 mœnia; cibaria habemus
 in perlongum tempus; om-
 nibus aliis rebus instructi
 sumus.

- ἔστι τὰ πόλιν ἐχυρὰν καὶ ἀνάλωτον ποιοῦντα·
 ἀνθρώπου δὲ ψυχὴν οὐδὲν ἄλλο, ἢ δόγματα.
 Ποῖον γὰρ τείχος οὕτως ἰσχυρὸν, ἢ ποῖον σῶμα
 οὕτως ἀδαμάντινον, ἢ ποῖα κτῆσις ἀναφαίρετος,
 27 ἢ ποῖον ἀξίωμα οὕτως ἀνεπιβούλευτον; Πάντα
 πανταχοῦ θνητὰ, εὐάλωτα· οἷς τισι τὸν ὁπωσ-
 οῦν προσέχοντα πᾶσα ἀνάγκη ταρασσεσθαι, κακ-
 ἐλπιστεῖν, φοβεῖσθαι, πειθεῖν, ἀτελεῖς ἔχειν
 τὰς ὀρέξεις, περιπτωτικὰς ἔχειν τὰς ἐκκλίσεις.
 28 Εἴτα οὐ θέλομεν τὴν μόνην δεδομένην ἡμῖν ἀσφά-
 λειαν ἐχυρὰν ποιεῖν; οὐδ', ἀπυστάντες τῶν θνη-
 τῶν καὶ δούλων, τὰ ἀθάνατα καὶ φύσει ἐλεύθερα
 ἐκπονεῖν; οὐδὲ μεμνήμεθα, ὅτι οὔτε βλάπτει ἄλλος
 ἄλλον, οὔτε ὠφελεῖ, ἀλλὰ τὸ περὶ ἐκάστου τού-
 των δόγμα, τοῦτό ἐστι τὸ βλάπτον, τοῦτό ἐστι
 τὸ ἀνατρέπον, τοῦτο μάχη, τοῦτο στάσις, τοῦτο
 29 πόλεμος. Ἐτεοκλέα καὶ Πολυγείκην τὸ πέποιηκας
 οὐκ

sumus. Hæc sunt quæ ci-
 vitatem munitam & inex-
 pugnabilem faciant: homi-
 nis vero animum, nihil
 aliud nisi decreta. Nam
 quis murus adeo firmus
 est, aut quod corpus
 adeo adamantinum, quæve
 possessio tam certa & pro-
 pria, aut quæ dignitas ita
 insidiarum expers? Omnia
 ubique mortalia sunt, ex-
 pugnata facilia; quibus qui
 ullo modo adjungit ani-
 mum, hunc turbari omni-
 no necesse est, male spera-
 re, timere, lugere, irri-

tas habere adpetitiones, in
 ea quæ nolit incidere. Et
 tamen solam eam arcem,
 quæ nobis data est, muni-
 re volumus? nec, repu-
 diatis mortalibus rebus &
 servilibus, in eis elaborare
 quæ sunt immortales & sua
 natura liberæ? neque co-
 gitamus, neminem ab alio
 vel juvari vel lædi, sed de-
 cretum de eo, quod vel ju-
 vandi vel lædendi vim ha-
 beat, hoc esse quod lædat,
 hoc esse quod evertat: hoc
 pugnam, hoc seditio-
 nem, hoc bellorum caus-
 sam.

οὐκ ἄλλο, ἢ τοῦτο τὸ δόγμα, τὸ περὶ τυραννί-
 δος, τὸ δόγμα τὸ περὶ φυγῆς· ὅτι τὸ μὲν, ἔσχα-
 τον τῶν κακῶν· τὸ δὲ, μέγιστον τῶν ἀγαθῶν.
 Φύσις δ' αὕτη παντός, τὸ διώκειν τὸ ἀγαθόν, 30
 φεύγειν τὸ κακόν· τὸν ἀφαιρούμενον πατέρα,
 καὶ περιβάλλοντα τῷ ἐναντίῳ, τοῦτον ἡγεῖσθαι
 πολέμιον καὶ ἐπιβούλον, καὶν ἀδελφὸς ἢ, καὶν
 υἱός, καὶν πατήρ. τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ συγγενέστε- 31
 ρον οὐδέν· λοιπὸν, εἰ ταῦτα ἀγαθὰ καὶ κακὰ,
 οὔτε πατήρ υἱοῖς φίλος, οὔτ' ἀδελφὸς ἀδελφῷ,
 πάντα δὲ πανταχοῦ μεστὰ πολεμίων, ἐπιβούλων,
 συκοφαντῶν. εἰ δ', οἷα δεῖ προαίρεσις, τοῦτο 32
 μόνον ἀγαθόν ἐστι, καὶ, οἷα μὴ δεῖ, τοῦτο μόνον
 κακόν· ποῦ ἔτι μάχη; ποῦ λαιδορία; περὶ τίνων;
 περὶ τῶν οὐδέν πρὸς ἡμᾶς; πρὸς τίνας; πρὸς τοὺς
 ἀγνοοῦντας, πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας, πρὸς τοὺς
 ἠπατημένους περὶ τῶν μεγίστων;

Τού-

iam. Quod Eteoclem & Polynicem in mutuas cædes impulit, nihil aliud est, nisi hoc ipsum decretum de imperio, & decretum de exilio; quod scilicet alterum, extremum malorum videretur; alterum, summum bonum. Est autem hæc natura omnium, ut & bona persequantur, & mala fugiant; ut, qui alterum eripuerit, in alterumve conjecerit, eum hostem judicent & insidiatorem, siue frater fuerit, siue filius, siue pater. Nam bono nihil est nobis conjunctius:

quod si igitur illa bona & mala sunt; neque pater filiis erit amicus, neque frater fratri; sed ubique omnia plena hostium, insidiatorum, calumniatorum. Sin voluntas talis, qualis esse debet, solum bonum est, &, qualis non debet, solum malum; quæ pugna restat? quæ obrectatio? quibus de rebus? de iis quæ ad nos nihil adtinent? contra quos? contra igno- rantes, contra calamitosos, contra eos qui in maximarum rerum errore ver- santur?

Horum

- 33 Τούτων Σωκράτης μνησθὲν, τὴν οἰκίαν τὴν αὐτῷ ᾧκει, γυναικὸς ἀνεχόμενος τραχυτάτης, υἱοῦ ἀγνώμονος. Τραχεῖα γὰρ πρὸς τί ἦν; Ἰν' ὕδαρ καταχέῃ τῆς κεφαλῆς ὅσον καὶ θέλει, ἵνα καταπατήσῃ τὸν πλακοῦντα· καὶ τί πρὸς ἐμὲ,
- 34 ἂν ὑπολάβω ὅτι ταῦτα οὐδὲν πρὸς ἐμέ; Ταῦτο δ' ἐμὸν ἔργον ἐστίν, καὶ οὔτε τύραννος κωλύσει με θέλοντα, οὔτε δεσπότης, οὔτε οἱ πολλοὶ τὸν ἕνα, οὔθ' ὁ ἰσχυρότερός τὸν ἀσθενέστερον. τοῦτο γὰρ
- 35 ἀκώλυτον δέδοται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἑκάστῳ. Ταῦτα τὰ δόγματα ἐν οἰκίᾳ Φιλίαν ποιεῖ, ἐν πόλει ὁμόνοιαν, ἐν ἔθνεσιν εἰρήνην, πρὸς Θεὸν εὐχάριστον, πανταχοῦ θαρρύνοντα, ὡς περὶ τῶν ἀλλοτρίων,
- 36 ὡς περὶ οὐδενὸς ἀξίων. Ἀλλ' ἡμεῖς γράψαι μὲν καὶ ἀναγνῶναι ταῦτα, καὶ ἀναγινωσκόμενα ἐπακρίβησαι ἱκανοὶ, πεισθῆναι δ' οὐδ' ἐγγύς. Τριγάρουν τὸ περὶ τῶν Λακεδαιμονίων λεγόμενον,
- 37

οἶκοι

οἶκοι

Ἰ. Horum Socrates memor, domum suam administra-
bat, uxorem tolerans asper-
rimam, & filium ingratum.
Etenim Xantippes asperi-
tas quo pertinebat? Aquæ
quantum volet, in caput
infundat meum! placen-
tam conculect! Quid vero
ad me, si persuasum ha-
buero, ista nihil ad me
pertinere? Hoc vero meum
munus est; in quo neque
tyrannus me volentem pro-
hibebit, neque dominus,
neque multi virum, neque
robustior imbecilliorē.

hoc enim cuique a Deo ita
est datum, ut prohiberi
non possit. Hæc decreta
in ædibus amicitiæ concî-
liant; in urbe concordiam,
inter nationes pacem: hæc
faciunt gratum adversus
Deum, ubique fiducia ple-
num, tamquam de alienis
& nullius pretii. At nos
scribere quidem ista, &
legere possumus, & cum
leguntur, laudare; multum
vero abest, ut ea sequa-
mur. Proinde illud, quod
in Lacedæmonios dictum
est,

Domus

Οἴκοι λέοντες, ἐν Ἐφέσῳ δ' αἰλώπεκες,
καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀρμόσει· ἐν σχολῇ λέοντες, ἔξω δ'
αἰλώπεκες.

Κ Ε Φ. 5.

Πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ Ἐλεῖσθαι ὀδυνωμένους.

Ἀνιῶμαι, φησὶν, ἐλεούμενος. Πότερον οὖν σὸν
ἔργον ἐστὶ τὸ ἐλεῖσθαι σε, ἢ τῶν ἐλεούντων; τί
δέ; ἐπὶ σοί ἐστι τὸ παῦσαι αὐτό; Ἐπ' ἐμοί, ἂν
δεικνύω αὐτοῖς μὴ ἄξιον ἐλέου ὄντα ἑμαυτόν. Πό- 2
τερον δ' ἤδη σοι ὑπάρχει τοῦτο, τὸ μὴ εἶναι
ἐλέου ἄξιον, ἢ οὐχ, ὑπάρχει; Δοκῶ ἔγωγε, ὅτι
οὐχ ὑπάρχει. ἀλλ' εὐτοί γε οὐκ ἐπὶ τούτοις ἐλε-
εῦσιν, ἐφ' οἷς (εἶπερ ἄρα) ἦν ἄξιον, ἐπὶ τοῖς
ἀμαρτανομένοις· ἀλλ' ἐπὶ πενίᾳ, καὶ ἀναρχίᾳ,
καὶ

Domus leones, at Ephesi schola leones sumus, foris
vulpeculae, vero vulpeculae.
etiam nobis conveniet: in

C A P. VI.

In eos qui dolent quod Miserabiles videantur aliis:

Molestē (inquit) fero, mi-
serari me homines. Estne
igitur tuum id opus, an
eorum qui te miserrantur?
estne vero penes te, id
compescere? Me penes,
si eis ostendero, me non
dignum esse miserratione.
Utrum vero jam ita bene
tecum agitur, ut non sis
miserratione dignus, an
nondum? Puto equidem,
non ita mecum agi. At
isti non ob ea me miserran-
tur propter quæ id fieri
utcumque oportebat, vide-
licet propter peccata; sed
eo quod honoribus caream,
sed

- καὶ νόσοις, καὶ θανάτοις, καὶ ἄλλοις τοιούτοις.
- 3 Πότερον οὖν πείθειν παρεσκεύασαι τοὺς πολλοὺς, ὥς ἄρα οὐδὲν τούτων κακὸν ἐστίν, ἀλλ' οἷόν τε καὶ πένητι καὶ ἀνάρχοντι καὶ ἀτίμῳ εὐδαιμονεῖν· ἢ σαυτὸν ἐπιδεικνύειν αὐτοῖς πλουτοῦντα καὶ ἄρχοντα;
- 4 Τούτων γὰρ τὰ μὲν δεύτερα, ἀλαζένος καὶ ψυχροῦ, καὶ οὐδενὸς ἀξίου. καὶ ἡ προσποίησις ἄρα δι' οἷων ἂν γένοιτο. δουλάριά σε χρῆσασθαι δεήσει, καὶ ἀργυρῶμάτια ὀλίγα κεκτηῆσθαι, καὶ ταῦτα ἐν φανερώῳ δεικνύειν, εἰ οἷόν τε, ταῦτά πολλαῖς, καὶ λανθάνειν πειρᾶσθαι ὅτι ταῦτά ἐστι, καὶ ἱματίδια στιλπνά, καὶ τὴν ἄλλην πομπήν, καὶ τὸν τιμώμενον ἐπιφαίνειν ὑπὸ τῶν ἐπιφανῶν τούτων· καὶ δειπνεῖν πειρᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, ἢ δοκεῖν γε ὅτι δειπνεῖς· καὶ περὶ τὸ σῶμα δέ τινος κακοτεχνεῖν, ὥς εὐμορφότερον φαίνεσθαι καὶ γενναιότερον τοῦ ὄντος.

Ταῦτά

sed propter paupertatem, propter morbos, propter orbitatem, & id genus alla. Num igitur operam das, ut persuadeas hominibus, nihil horum esse malum; sed posse fieri, ut & pauper, & sine magistratu, & honorum expers, sis beatus? aut operam das, ut tamquam divitem te & principem eis ostentes? Nam hoc posterius quidem arrogantis est, & inepti, & nullius pretii hominis. Ac ista simulatio, vide, quibus rebus constat. Ser-

vuli tibi conducendi erunt, argentea vascula nonnulla habenda, eaque aperte ostentanda; & quidem eadem, si fieri potest, sæpius; dandaque opera, ut non eadem esse videantur: est & splendidis vestibis opus, cæteraque pompâ; & præteferendum, ab illustribus istis honorem tibi haberi: danda item opera, ut apud eos cœnites, aut saltem cœnitare videaris: corpus etiam malis quibusdam artibus excolendum est, ut formosior & robustior videaris quam es.

Hæc

Ταῦτά σε δεῖ μηχανᾶσθαι, εἰ τὴν δευτέραν 5
 ὁδὸν ἀπιέναι θέλεις ὥστε μὴ ἐλεῖσθαι. Ἡ πρῶ-
 τη δὲ καὶ ἀνήνυτος καὶ μακρά· ὁ δὲ Ζεὺς οὐκ
 ἠδυνήθη ποιῆσαι, τοῦτο αὐτὸ ἐπιχειρεῖν, πάντας
 ἀνθρώπους πείσαι, τίνα ἐστὶν ἀγαθὰ καὶ κακά.
 μὴ γὰρ δέδοται σοι τοῦτο; ἐκεῖνο μόνον σοι δέδο- 6
 ται, σαυτὸν πείσαι. καὶ οὐπω πέπεικας· εἴτα
 μοι νῦν ἐπιχειρεῖς πείθειν τοὺς ἄλλους; καὶ τίς 7
 σοι τασούτῳ χρόνῳ σύνεστιν, ὥς σὺ σαυτῷ; τίς
 δὲ οὕτω πιθανός ἐστὶ σοι πρὸς τὸ πείσαι, ὥς σὺ
 σαυτῷ; τίς δ' εὐνότερον καὶ οἰκειότερον ἔχων, ἢ
 σὺ σαυτῷ; πῶς οὖν οὐπω πέπεικας σαυτὸν μα- 8
 θεῖν; νῦν οὐχὶ ἄνω κάτω; τοῦτ' ἐστὶ περὶ ᾧ
 ἐσπούδακας, * καὶ μανθάνειν ὥστε ἄλυπος εἶναι,
 καὶ ἀτάραχος, καὶ ἀταπείνωτος, καὶ ἐλεύθερος;
 Πρὸς ταῦτα οὖν οὐκ ἀκήκοας ὅτι μία ἐστὶν ἡ ὁδὸς 9
 ἡ φέρουσα, ἀφείναι τὰ ἀπροαίρετα, καὶ ἐκστῆναι
 αὐτῶν,

Hæc tibi machinanda sunt,
 si alteram viam avertendæ
 commiserationis ingredi
 statuisti. Prior vero illa &
 irrita est, & longa; si, quod
 ne Jupiter quidem efficere
 potuit, id ipsum tu insti-
 tuas; omnibus mortalibus
 persuadere, quæ bona, quæ
 mala sint. Hoc ne enim
 tibi datum est? Illud unum
 tibi datum, ut tibi ipsi per-
 suadeas: quod cum ipse ti-
 bi nondum persuaseris, cæ-
 teris persuadere conaris?
 Quis autem tanto tempore
 tecum est, quanto tu ipse?

quis eam vim persuadendi
 apud te habet, quam tu ip-
 se? quis tibi benevolentior
 & conjunctior est, te ipso?
 Quis fit ergo, ut tibi non-
 dum persuaseris, ut ista
 cognosceres? Nonne hoc
 igitur est, ima summis mu-
 tare? Hoccine est, cui
 operam dedisti, ut disce-
 res, quo pacto expers es-
 ses doloris, expers pertur-
 bationis, non humilis, &
 libes? An vero non audi-
 visti, unam esse viam quæ
 huc ducat, missa facere ea
 quæ in nostra voluntate
 non

- 10 αὐτῶν, καὶ ὁμολογῆσαι αὐτὰ ἀλλότρια; Τὸ οὖν
 ἄλλον τι ὑπολαβεῖν περὶ σοῦ, ποίου εἶδους ἐστὶ;
 Τοῦ ἀπραϊρέτου. Οὐκοῦν οὐδὲν πρὸς σέ; Οὐδέν.
 Ἔτι οὖν δακνόμενος ἐπὶ τούτῳ καὶ ταρασσόμενος,
 οἷα πεπεῖσθαι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν;
 11 Οὐ θέλεις οὖν, ἀφείς τοὺς ἄλλους, αὐτὸς
 σαυτῷ γενέσθαι καὶ μαθητὴς καὶ διδάσκαλος;
 Ὅψονται οἱ ἄλλοι, εἰ λυσιτελεῖ αὐτοῖς παρὰ φύ-
 σιν ἔχειν καὶ διεξάγειν· ἐμοὶ δ' οὐδεὶς ἐστὶν ἐγ-
 12 γίων ἐμοῦ. τί οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι τοὺς μὲν λό-
 γους ἀκήκοα τοὺς τῶν φιλοσόφων, καὶ συγκατα-
 τίθεμαι αὐτοῖς, ἔργῳ δ' οὐδὲν γέγονα κουφότερος;
 μή τι οὕτως ἀφυῆς εἰμι; καὶ μὴν περὶ τὰ ἄλλα,
 ὅσα ἡβουλήθην, οὐ λίαν ἀφυῆς εὐρέθην· ἀλλὰ
 καὶ γράμματα ταχέως ἔμαθον, καὶ παλαίειν,
 13 καὶ γεωμετρεῖν, καὶ συλλογισμοὺς ἀναλύειν. μή τι
 οὖν οὐ πέπεικέ με ὁ λόγος; καὶ μὴν οὐκ ἄλλα τι-

καὶ

non sunt posita, iisque ce-
 dere, & aliena ea esse con-
 fiteri? Ut autem alius sic,
 aut aliter, de te sentiat,
 cuius generis est? Rerum
 involuntariarum. Ergo ni-
 hil ad te? Nihil. Cum
 ergo id adhuc te mordeat
 & turbet; putasne tibi
 persuasum esse, quæ bona,
 quæ mala sint?

Non vis igitur, omissis
 aliis hominibus, ipse tuus
 esse & discipulus & ma-
 gister? Viderint alii, an
 ipsis profit, repugnare na-
 turæ, & ab ejus præscri-

„pto desiscere: mihi vero
 „nemo propior est me ipso.
 „Quid est ergo, quod dis-
 „putationes quidem philo-
 „sophorum audiui, iisque
 „adsentior, re ipsa vero
 „nihil sum factus expedi-
 „tior? Adeone sum stupi-
 „dus? Enimvero in cæte-
 „ris, quibuscumque volui,
 „non is stupor in me de-
 „prehensus est: sed & lite-
 „ras celeriter didici, & lu-
 „ctam, & geometriam, &
 „resolutiones syllogismo-
 „rum. Numquid ergo mi-
 „hi fidem non fecit ratio?

„At

καὶ οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐδοκίμασα ἢ εἰλόμην· καὶ
 νῦν περὶ τούτων ἀναγινώσκω, ταῦτα ἀκούω, ταῦ-
 τα γράφω· ἄλλον οὐχ εὗρήκαμεν μέχρι νῦν ἰσχυ-
 ρότερον τούτου λόγον. τί οὖν τὸ λειπόν μοι ἐστί; 14
 μὴ οὐκ ἐξήρηται τὰ ἐναντία δόγματα; μὴ αὐταὶ
 αἱ ὑπολήψεις ἀγύμναστοί εἰσιν, οὐδ' εἰθισμέναι
 ἀπαντᾶν ἐπὶ τὰ ἔργα, ἀλλ', ὥς ὀπλάρια ἀπο-
 κείμενα, κατίωται, καὶ οὐδὲ περιαρμόσαι μοι
 δύναται; Καί τοι οὗτ' ἐπὶ τοῦ παλαίειν, οὗτ' 15
 ἐπὶ τοῦ γράφειν ἢ ἀναγινώσκειν, ἀρκοῦμαι τῷ
 μαθεῖν· ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω στρέφω τοὺς προτεινο-
 μένους, καὶ ἄλλους πλέκω, καὶ μεταπίπτοντας
 ὡσαύτως· τὰ δ' ἀναγκαῖα θεωρήματα, ἀφ' ὧν 16
 ἐστὶν ὁρμώμενον ἄλυτον γενέσθαι, ἀφοβόν, ἀπα-
 θῆ, ἀκώλυτον, ἐλεύθερον, ταῦτα δ' οὐ γυμνάζω,
 οὐδὲ μελετῶ κατὰ ταῦτα τὴν προσήκουσαν με-
 λήτην.

„Atqui nihil aliud inde ab
 „initio æque probavi atque
 „amplexus sum; & nunc
 „etiam hæc lego, hæc au-
 „dio, hæc scribo; aliam
 „non invenimus hætenus
 „firmiorem ista rationem.
 „Quid ergo mihi deest?
 „num contraria decreta
 „nondum exemta mihi
 „sunt? num ipsa illa animi
 „judicia sunt inexercitata,
 „nec adsuefacta ut in vi-
 „tæ actionem conferantur;
 „sed, velut arma in templo-
 „rum muris suspensa, æru-
 „ginosa sunt, & mihi ne-
 „Epidæi Dissert. T. I.

„apta quidem. Atqui nec
 „in luctando, nec in scri-
 „bendo, aut legendo, solâ
 „doctrinâ sum contentus;
 „sed sursum deorsumque
 „verso argumentationes mi-
 „hi propositas, & alias con-
 „cinno, & μεταπίπτοντας
 „eodem modo formo. Sed
 „necessaria præcepta, qui-
 „bus instructus dolorem,
 „timorem, perturbationes,
 „impedimenta propulsare,
 „meque in libertatem ad-
 „ferere possim; ea demum
 „non exerceo, neque in
 „his meditationem conve-
 „nien-

- 17 λέτην. εἰτά μοι μέλει ὅ τι οἱ ἄλλοι περὶ ἐμοῦ
ἐροῦσιν, εἰ φανοῦμαι αὐτοῖς ἀξιόλογος, εἰ φανοῦ-
μαι εὐδαίμων;
- 18 Ταλαίπωρε, οὐ θέλεις βλέπειν τί σὺ λέγεις
περὶ σαυτοῦ; τίς φαίνη σαυτῷ· τίς ἐν τῷ ὑπο-
λαμβάνειν; τίς ἐν τῷ ὀρέγεσθαι; τίς ἐν τῷ ἐκ-
κλίνειν· τίς ἐν ὁρμῇ, παρασκευῇ, ἐπιβολῇ, τοῖς
ἄλλοις τοῖς ἀνθρώπικοις ἔργοις. ἀλλὰ μέλει σοι,
19 εἰ σε ἐλεοῦσιν οἱ ἄλλοι; Ναί· ἀλλὰ παρὰ τὴν
ἀξίαν ἐλεοῦμαι. Οὐκοῦν ἐπὶ τούτῳ ὀδυνᾷ; ὁ δὲ
γ' ὀδυνώμενος, ἐλεεινός ἐστι; Ναί. Πῶς οὖν ἔτι
παρ' ἀξίαν ἐλεῇ; αὐτοῖς γὰρ οἷς περὶ τὸν ἔλεον
πάσχεις, κατασκευάζεις σαυτὸν ἄξιον τοῦ ἐλεῆ-
20 σθαι. Τί οὖν λέγεις Ἀντισθένης; οὐδέποτε ἤκου-
σας; Βασιλικόν, ὦ Κῦρε, πράττειν μὲν εὖ, κα-
21 κῶς δ' ἀκούειν. Τὴν κεφαλὴν ὑγιαῖ ἔχω, καὶ
πάντες οἰοῦνται ὅτι κεφαλαλγῶ. Τί μοι μέλει;
Ἀπύ-

„nientem adhibeo. Et ta-
„men curo adhuc, quid
„alii de me dicant, an eis
„alicujus pretii esse videar,
„an videar beatus?“

Miser, non vis videre,
tu ipse de te quid dicas?
quis tibi videaris? quis sis
in opinionibus? quis in
adpetitionibus? quis in
aversando? quis in impe-
tu, in præparatione, in
ipsa rerum adgressione?
quis in aliis humanis ope-
ribus? At illud curas, quod
alii tui misereantur? Im-

mo: nempe quoniam se-
cus, quam par est, me mi-
serantur. Ob id ergo do-
les? at nonne, qui do-
let, miserabilis est? Recte.
Quomodo ergo secus, quam
par est, te miserantur?
nam ea ipsa ratione, qua
erga miserationem adfectus
es, facis, ut sis miserabi-
lis. Quid vero Antisthenes
ait? numquam - ne id audi-
visti? „Regium est, Cyre,
„cum recte facias, male
„audire.“ — Caput sanum
habeo; & omnes opinan-
tur, e capite me laborare.
Quid

Ἀπύρεκτός εἰμι, καὶ ὥς πυρέσσοντί μοι συνάχ-
θονται· Τάλας, ἐκ τοσούτου χρόνου οὐ διέλιπες
πυρέσσων. Λέγω καὶ ἐγὼ σκυθρωπάσας, ὅτι ναί·
ταῖς ἀληθείαις πολὺς ἤδη χρόνος, ἐξ οὗ μοι κα-
κῶς ἐστι. Τί οὖν γένηται; Ὡς ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ,
καὶ ἅμα ὑποκαταγελῶ τῶν οἰκτειρόντων με. Τί 22
οὖν κωλύει καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως; Πένης εἰμί, ἀλ-
λὰ ὀρθὸν δόγμα ἔχω περὶ πενίας. Τί οὖν μοι μέ-
λει, εἰ μὲ ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἐλεοῦσιν; Οὐκ ἄρχω,
ἄλλοι δ' ἄρχουσιν. ἀλλ', ὃ δεῖ ὑπειληφέναι,
ὑπείληθα περὶ τοῦ ἄρχειν καὶ μὴ ἄρχειν. Ὁψον-
ται οἱ ἐλεοῦντές με. Ἐγὼ δ' οὔτε πεινῶ, οὔτε 23
διψῶ, οὔτε ῥιγῶ· ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτοὶ πεινῶσιν
ἢ διψῶσιν, οἴονται καὶ ἐγώ. Τί οὖν αὐτοῖς ποιήσω;
Περιερχόμενος κηρύσσω καὶ λέγω; Μὴ πλανᾷσθε,
ἄνδρες, ἐμοὶ καλῶς ἐστίν, οὔτε πενίας ἐπιστρέ-
φομαι, οὔτε ἀναρχίας, οὔτε ἀπλῶς ἄλλου οὐ-

Qq 2

δενός,

Quid ad me? Cum febrī
non laborem, meam vicem
ut febricitantis dolent:
„Miser, tanto tempore fe-
bricitare numquam desii-
sti.“ Dico & ipse tristī
vultu, rem ita se habere:
omnino longum tempus
est, ex quo male habui.
„Quid ergo fiet?“ Quod
Deus, inquam, voluerit;
simulque clam eos derideo,
qui me miserantur. Quid
ergo vetat, idem hīc quo-
que facere? Pauper sum;
sed recte sentio de pauper-
tate. Quid ergo ad me,

si paupertatem meam mise-
rantur? Non impéro, sed
alii imperant: verum quid
de imperio & privata vita
sentiendum sit, intelligo.
Viderint il qui me mise-
rantur. Ego vero nec esu-
rio, nec sitio, nec algeo:
sed quia ipsi esuriunt aut
sitiunt, eodem modo me
quoque adfici putant. Quid
ergo eis faciam? Passim
proclamabo, & dicam: No-
lite errare, viri; mihi be-
ne est; neque paupertatem
curo, nec quod honoribus
caream; nec ullam denique
rem

- δενός, ἢ δογμαμάτων ὀρθῶν· ταῦτα ἔχω ἀκώλυτα,
 24 οὐδενός πεφρόντικα ἔτι. Καὶ τίς αὕτη φλυαρία;
 πῶς ἔτι ὀρθὰ δόγματα ἔχω, μὴ ἀρκούμενος
 τῷ εἶναι ὅς εἰμι, ἀλλ' ἐπτοημένος ὑπὲρ τοῦ
 δοκεῖν;
- 25 Ἀλλ' ἄλλοι πλείονων τεύζονται, καὶ προ-
 τιμηθήσονται. Τί οὖν εὐλογώτερον, ἢ τοὺς περὶ
 τι ἐσπουδακότας, ἐν ἐκείνῳ πλεόν ἔχειν ἐν ᾧ
 ἐσπουδάκασι; περὶ ἀρχὰς ἐσπουδάκασι, σὺ περὶ
 δόγματα· καὶ περὶ πλοῦτον, σὺ περὶ τὴν χρῆ-
 26 σιν τῶν φαντασιῶν. Ὅρα, εἰ ἐν τούτῳ σου πλεόν
 ἔχουσι, περὶ ὃ σὺ μὲν ἐσπούδακας, ἐκεῖνοι δ' ἀμε-
 λούσιν; εἰ συγκατατίθενται μᾶλλον περὶ τὰ φυ-
 σικὰ μέτρα· εἰ ὀρέγονταί σου ἀναποτευκτότερον·
 εἰ ἐκκλίνουσιν ἀπεριπτωτότερον· εἰ ἐν ἐπιβολῇ,
 εἰ ἐν προθέσει, εἰ ἐν ὁρμῇ μᾶλλον εὐστοχοῦσιν·
 εἰ τὸ πρέπον σώζουσιν ὡς ἄνδρες, ὡς υἱοὶ, ὡς γο-
 νεῖς,

rem curo, præter recta de-
 creta: ea habeo libera,
 præterea nihil me sollicitat.
 Quæ autem istæ nugæ
 sunt? quomodo recta de-
 creta retineo, cum non
 contentus sim eo statu in
 quo sum, attonitus quid
 aliis de me videatur?

„At alii plura consequen-
 tur, mihiq̃ præferen-
 tur.“ — Quid ergo ra-
 tionī magis consentaneum
 est, quam eos, qui aliqua
 in re elaborant, ea in re
 meliore conditione esse in,

qua elaborant? student
 illi adipiscendis magistrati-
 bus, tu informandis de-
 cretis: illi divitiis inhiant,
 tu recto usui visorum. Vi-
 de, an in eo tibi præstent,
 quod, ut tibi studio est, ita
 ab illis negligitur; an ma-
 gis adsentiantur ex naturæ
 præscripto; an minus fru-
 strentur adpetitionibus suis;
 an minus incidant in ea
 quæ vitant; an in conati-
 bus, in propositis, in im-
 petu, rectius quam tu ad
 scopum collineent; an de-
 corum tueantur ut viri, ut
 filii,

ρεῖς, εἴθ' ἐξῆς κατὰ τὰ ἄλλα τῶν σχέσεων ὀνό-
ματα. Εἰ δ' ἀρχουσιν ἐκεῖνοι, σὺ δ' οὐ· οὐ 27
θέλεις σαυτῷ τὰς ἀληθείας εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸ μὲν
οὐδὲν τούτου ἔνεκα ποιεῖς, ἐκεῖνοι δὲ πάντα· ἀλο-
γώτατον δὲ, τὸν ἐπιμελούμενόν τινος, ἑλαττον
φέρεισθαι, ἢ τὸν ἀμελοῦντα.

Οὐ· ἀλλ' ἐπειδὴ φροντίζω ἐγὼ δόγματων ὅρ- 28
θῶν, εὐλογώτερόν με ἐστὶν ἀρχειν. Ἐν ᾧ φρον-
• τίζεις, ἐν δόγμασιν. ἐν ᾧ δ' ἄλλοι μᾶλλον σου
πεφροντίκασιν, ἐκείνοις παραχώρει. εἶον εἰ διὰ
τὸ δόγματα ἔχειν ὅρθα, ἡξίους τοξεύων μᾶλλον
ἐπιτυχάνειν τῶν τοξοτῶν, ἢ χαλκεύων μᾶλλον
τῶν χαλκέων. Ἄφες οὖν τὴν περὶ τὰ δόγματα 29
σπουδὴν, καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀναστρέφου ἃ κτήσα-
σθαι θέλεις· καὶ τότε κλαῖε, εἴαν σοι μὴ προ-
χωρῇ· κλαίειν γὰρ ἄξιός ἐστι. Νῦν δὲ πρὸς ἄλ- 30
λοις γίνεσθαι λέγεις, ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι· καὶ

Q q 3

fili, ut parentes, in cæte-
rarum denique relationum
nominibus. Quod si illi
magistratus gerunt, & tu
non geris; nonne vis tibi
verum dicere, te eâ gratiâ
nihil facere; cum illi fa-
ciant omnia; fore autem
absurdissimum, qui rem ali-
quam curet, eum in ea re
deteriore esse conditione
eo qui eamdem negligat.

„Non ita: sed quia ego
recta decreta curo, æquius
est me imperare.“ *Recte;*
nempe in eo quod tu curas;

in decretis. Quod vero
alii te studiosius curant, in
eo illis cedito. Perinde
istud est, ac si propter re-
cta tua decreta postulares,
te sagittando magis attin-
gere scopum quam sagit-
tarios, aut in arte fabrilī
fabris antecellere. Omitte
igitur studium decretorum,
& illa tracta quæ compara-
re cupis; ac tum plora, si
res tibi non successerit:
nam plorare, te dignum
fuerit. Nunc autem aliis
te rebus intentum esse, alia
curare dicis; atquē recte
vulgo

οἱ πολλοὶ δὲ τοῦτο καλῶς λέγουσιν, ὅτι ἔργον ἔρ-
 31 γω οὐ κοινωνεῖ. Ὁ μὲν ἐξ ἔρθρου ἀναστὰς, ζητεῖ
 τίν' ἂν ἐξ οἴκου ἀσπάσῃται, τίνι κεχαρισμένον
 λόγον εἴπῃ, τίνι δῶρον πέμψῃ, πῶς τῷ ἐρχομένῳ
 ἀρέσῃ, πῶς κακοηθισάμενος ἄλλον ἄλλῳ χαρί-
 32 σῇται. ὅταν εὐχῇται, περὶ τούτων εὐχεται·
 ὅταν θύῃ, ἐπὶ τούτοις θύει· τὸ τοῦ Πυθα-
 γόρου,

Μὴ δ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσ-
 δεξασθαι,

33 ἐνταῦθα παρατέθεικε. Πῇ παρέβην; τῶν πρὸς
 κολακείαν; Τί ἔρεξα; μή τι ὡς ἐλεύθερος, μή
 τι ὡς γενναῖος; Καὶ εὖρη τι τοιοῦτον, ἐπιτιμᾷ
 ἑαυτῷ καὶ ἐγκαλεῖ. Τί γάρ σαι καὶ τοῦτο εἰπεῖν;
 οὐ γὰρ ἐνὴν ψεύδεσθαι; Λέγουσι καὶ οἱ φιλό-
 34 σοφοί, ὅτι οὐδὲν κωλύει ψεῦδος εἰπεῖν. Σὺ δ',
 εἴπερ ταῖς ἀληθείαις οὐδενὸς ἄλλου πεφρόντικας
 ἢ χρη-

vulgo illud dicunt, Opus
 cum opere nullam habere
 communionem. Ille dilu-
 culo surgens, quærit quem-
 nam ex (Cæsaris) domesti-
 cis salutet; cuius gratiam
 verbis ineat, cui munus
 mittat, quomodo saltatori
 placeat; quomodo, alio in
 fraudem illecto, alii grati-
 ficetur. Cum vota facit,
 de his vota facit; cum im-
 molat, propter hæc immo-
 lat: Pythagoricum illud

Nec molles oculi som-
 num prius admittant,

huo transfert. „Qua parte
 „sum transgressus, — quod
 „ad adulationem adtinet?
 „Quid feci? — num quid
 „ut ingenuus, num quid ut
 „generosus?“ — Quod si
 quid tale invenerit, se ip-
 sum increpat & reprehen-
 dit. „Quid tua intererat
 „istud dicere? an mentiri
 „non licuit? Dicunt etiam
 „philosophi, nihil prohi-
 „bere quo minus menda-
 „cium dicatur.“ Tu vero,
 siquidem reverâ nihil aliud
 curas nisi rectum visorum
 usum,

ἢ χρήσεως οἷας δεῖ φαντασιῶν, εὐθὺς ἀναστὰς
 ἔωθεν ἐν θυμῷ, Τίνα μοι λείπει πρὸς ἀπάθειαν;
 τίνα πρὸς ἀταραξίαν; τίς εἰμί; μή τι σωματίον;
 μή τι κτῆσις; μή τι φήμη; οὐδὲν τούτων. ἀλλὰ
 τί; λογικόν εἰμι ζῶν. Τίνα οὖν τὰ ἀπαιτήμα- 35
 τα; ἀναπόλει τὰ πεπραγμένα. πῇ παρέβην τῶν
 πρὸς εὖροισιν; τί ἔρεξα ἢ ἀφίλον ἢ ἀκοινώνητον;
 τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθῃ πρὸς ταῦτα;

Τοσαύτης οὖν τῆς διαφορᾶς οὔσης τῶν ἐπι- 36
 θυμουμένων, τῶν ἔργων; τῶν εὐχῶν, ἔτι θέλεις
 τὸ ἴσον ἔχειν ἐν ἐκείνοις, περὶ ᾧ σὺ μὲν οὐκ
 ἐσπούδακας, ἐκεῖνοι δ' ἐσπουδάκασιν; Εἴτα θαν- 37
 μάξεις εἰ σ' ἐλεοῦσι, καὶ ἀγανακτεῖς; Ἐκεῖνοι δ'
 οὐκ ἀγανακτοῦσιν, εἰ σὺ αὐτοὺς ἐλεεῖς. Διὰ τί;
 Ὅτι ἐκεῖνοι μὲν πεπεισμένοι εἰσιν, ὅτι ἀγαθῶν
 τυγχάνουσι, σὺ δ' οὐ πέπεισαι. Διὰ τοῦτο σὺ 38

Q 1 4

μὲν

usum, statim ubi mane sur-
 rexeris cogita: „Quid mi-
 „hi deest ad vacuitatem
 „perturbationum? quid ad
 „animi tranquillitatem?
 „Quis sum? num corpuscu-
 „lum? num opes? num
 „fama? nihil horum. Quid
 „vero sum? Animal ratio-
 „nis particeps.“ Quid er-
 go ab eo postulatur? Ru-
 mina acta tua. „Ubi ne-
 „glexi ea quæ ad prosperi-
 „tatem faciunt? quid fe-
 „ci ab amicitia & socie-
 „tate alienum? quid in
 „his rebus a me negle-

„ctum est, quod faciendum
 „fuit?“

Cum igitur tantum dis-
 crimen sit desideriorum,
 operum, votorum; adhuc
 istis par esse cupis, & iis
 quidem in rebus, in qui-
 bus tu non elaborasti, illi
 elaborarunt? Postea mira-
 ris, si te miserantur; &
 indignaris? Illi vero non
 indignantur, cum tu illos
 miseraris. Quamobrem?
 Quoniam illi quidem per-
 suasum habent, se potiri
 bonis; tu vero non per-
 suasum habes. Quapropter
 tu

μὲν οὐκ ἀρκῇ τοῖς σοῖς, ἀλλ' ἐφίεσαι τῶν ἐκείνων·
ἐκεῖνοι δ' ἀρκῶνται τοῖς ἑαυτῶν, καὶ οὐκ ἐφίενται
τῶν σῶν. ἐπεὶ τοι εἰ ταῖς ἀληθείαις ἐπέπεισο,
ὅτι περὶ τὰ ἀγαθὰ σὺ ὁ ἐπιτυχχάνων εἶ, ἐκεῖνοι
δ' ἀποπεπλάνηνται, οὐδ' ἂν ἐνεθυμοῦ τί λέγουσι
περὶ σοῦ.

Κ Ε Φ. ζ'.

Περὶ Ἀφοβίας.

Τί ποιεῖ φοβερόν τὸν τύραννον; Οἱ δορυφόροι,
Φησὶ, καὶ αἱ μάχαιραι αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ
κειτῶνος, καὶ οἱ ἀποκλείοντες τοὺς εἰσιόντας.
2 Διὰ τί οὖν, ἂν παιδίον αὐτῷ προσαγάγῃς μετὰ
τῶν δορυφόρων ὄντι, οὐ φοβεῖται, ἢ ὅτι οὐκ αἰ-
3 σθάνεται τούτων τὸ παιδίον; Ἄν οὖν τῶν δορυ-
φόρων τις αἰσθάνηται, καὶ ὅτι μαχαίρας ἔχου-
σιν,

tu rebus tuis non es con- revera persuasum haberes,
tentus, sed sortem illorum te potiri bonis, illos vero
desideras: illi vero suâ sor- aberrare; ne in mentem
te contenti sunt, nec tuam quidem venisset, cogitare
desiderant. Nam, siquidem quid illi de te dicerent.

C A P. VII.

De Timoris vacuitate.

Quid terribilem facit ty- tellites secum habentem,
rannum? Satellites, inquit, cur non formidat; nisi quia
eorumque gladii, & cubi- puer ista non intelligit? Si
cularii, & ii qui ingredien- quis igitur satellites intel-
tes excludunt. Itaque puer, ligit, eosque gladiis in-
cum ad eum adducitur, fa- structos esse novit, hac ip-
sa

σιν, ἐπ' αὐτὸ δὲ τοῦτο προσέρχεται αὐτῷ, θέ-
λων ἀποθανεῖν διὰ τινὰ περίστασιν, καὶ ζητῶν
ὑπ' ἄλλου παθεῖν αὐτὸ εὐκόλως, μή τι φοβεῖται
τοὺς δορυφόρους; Θέλει γὰρ τοῦτο, δι' ὃ φοβε-
ροί εἰσιν. Ἄν οὖν τις, μήτ' ἀποθανεῖν μήτε ζῆν 4
θέλων ἐξ ἅπαντος, ἀλλ' ὡς ἂν διδῶται, προσ-
έρχεται αὐτῷ, - τί κωλύει μὴ δεδοικότα προσέρ-
χεσθαι αὐτόν; Οὐδέν. Ἄν τις οὖν καὶ πρὸς τὴν 5
κτῆσιν ὡσαύτως ἔχη καθάπερ οὗτος πρὸς τὸ σῶ-
μα, καὶ πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ
ἀπλῶς ὑπὸ τινὸς μανίας καὶ ἀπαισθησίας οὕτως ἢ
διακείμενος, ὥστ' ἐν μηδενὶ ποιῆσθαι τὸ ἔχειν
ταῦτα ἢ μὴ ἔχειν, ἀλλ', ὡς ὀστρεακίοις τὰ παι-
δια παίζοντα περὶ μὲν τῆς παιδείας διαφέρε-
ται, τῶν δ' ὀστρεακίων οὐ πεφρόντικεν, οὕτω δὲ
καὶ οὗτος τὰς μὲν ὕλας παρ' οὐδέν ἢ πεπειρη-
μένος, τὴν παιδίαν δὲ τὴν περὶ αὐτὰς καὶ ἀνα-
στροφὴν ἀσπάξεται· ποῖος ἔτι τούτῳ τύραννος

Qq 5

Φοβε-

sa vero de causa ob aliquod
infortunium accedit, ut
moriatur, & ab alio citra
difficultatem occidi vult,
isne formidat satellites?
Non: vult enim id ipsum,
propter quod illi sunt for-
midabiles. Si quis ergo
nec mori nec vivere desti-
nato volens, sed ut res tu-
lerit, tyrannum accesserit,
quid vetat convenire illum
absque metu? Nihil. Si
quis ergo etiam erga opes
sic adfectus fuerit, ut hic

erga corpus; si erga libe-
ros & uxorem; si denique
furore quodam & despera-
tione sic adfectus fuerit, ut
in nulla discrimine ponat,
sive habeat ista, sive non
habeat; sed, quemadmo-
dum pueri, testis ludentes,
ludum quidem curant, te-
stas ipsas non curant, ita
si hic quoque materias qui-
dem nihil æstimet, ludum
vero & tractationem illa-
rum amplectatur; quis ad-
huc tyrannus isti erit for-
midabi-

Φοβερός; ἢ ποῖοι δορυφόροι; ἢ ποῖαι μάχαιραι αὐτῶν;

- 6 Εἴτα ὑπὸ μανίας μὲν δύναται τις οὕτω δια-
 τεθῆναι πρὸς ταῦτα, καὶ ὑπὸ ἔθους οἱ Γαλιλαῖοι·
 ὑπὸ λόγου δὲ καὶ ἀποδείξεως οὐδεὶς δύναται μα-
 θεῖν, ὅτι ὁ Θεὸς πάντα πεποίηκε τὰ ἐν τῷ κόσ-
 μῳ, καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλον μὲν ἀκώλυτον καὶ
 αὐτοτελῆ, τὰ ἐν μέρει δ' αὐτοῦ πρὸς χρείαν τῶν
 7 ὄλων; Τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα ἀπήλλακται τοῦ
 δύνασθαι παρακολουθεῖν τῇ διοικήσει αὐτοῦ· τὸ
 δὲ λογικὸν ζῶον ἀφορμαῖς ἔχει πρὸς ἀναλογισμὸν
 τούτων ἀπάντων, ὅτι τε μέρος ἐστὶ, καὶ ποῖόν
 τι μέρος, καὶ ὅτι τὰ μέρη τοῖς ὅλοις εἶκειν ἔχει
 8 καλῶς. πρὸς τούτοις δὲ, φύσει γενναῖον καὶ
 μεγαλόψυχον καὶ ἐλεύθερον γενόμενον, ἴρα, διότι
 τῶν περὶ αὐτὸ τὰ μὲν ἀκώλυτα ἔχει καὶ ἐπ'
 αὐτῷ, τὰ δὲ κωλυτὰ καὶ ἐπ' ἄλλοις· ἀκώλυτα
 μὲν, τὰ προαιρετικά· κωλυτὰ δὲ, τὰ ἀπροαί-
 ρετα.

mirabilis, aut qui satel-
 lites, quive eorum gla-
 dii?

Ergo furore quidem sic
 aliquis adfici potest adver-
 sus illa, aut adsuétude,
 ut Galilæi; ratione vero
 & demonstratione cogno-
 scere nemo potest; Deum
 ea quæ in mundo sunt om-
 nia fecisse, & ipsum mun-
 dum universum quidem li-
 berum & perfectum, par-
 tes autem ejus ad usum uni-
 versi? Ac cætera quidem

animantia gubernationem
 ejus adsequi non possunt,
 animal vero rationis parti-
 ceps facultatem habet ist-
 hæc omnia considerandi;
 se & partem esse, & cer-
 tam quamdam partem; &
 decere, ut partes cedant
 universo: præter hæc, na-
 turâ cum sit generosum,
 magnanimum & liberum,
 videt, se rerum earum quæ
 ipsum circumdant, alias
 habere liberas & sui juris;
 alias obnoxias, & juris
 alieni; liberas, quæ ad
 ipsius

ρεται, καὶ διὰ τούτο, εἰ μὲν ἐν τούτοις μόναις 9
 ἡγήσεται τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτοῦ καὶ τὸ συμφέρον,
 τοῖς ἀκωλύτοις καὶ ἐφ' ἑαυτῷ· ἐλεύθερον ἔσται,
 εὖρουν, εὐδαῖμον, ἀβλαβὲς, μεγαλόφρον, εὐσε-
 βὲς, χάριν ἔχον ὑπὲρ πάντων τῷ Θεῷ, μη-
 δαμοῦ μεμφόμενον μηδενὶ τῶν οὐκ ἐφ' ἑαυτῷ γενο-
 μένων, μηδενὶ ἐγκαλοῦν. ἂν δ' ἐν τοῖς ἐκτὸς καὶ 10
 ἀπροαιρέτοις· ἀνάγκη κωλύεσθαι αὐτὸ, ἐμποδί-
 ζεσθαι, δουλεύειν τοῖς ἐκείνων ἔχουσιν ἐξουσίαν
 ἃ τέθαύμακε καὶ φοβεῖται· ἀνάγκη δ' ἀσεβὲς 11
 εἶναι, ὅτε βλάπτεσθαι οἰόμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ·
 καὶ ἄνισον, ὡς αἰεὶ αὐτῷ τοῦ πλείονος περιποιη-
 τικόν· ἀνάγκη δὲ καὶ ταπεινὸν εἶναι καὶ μικρο-
 πρεπές.

Ταῦτα τί κωλύει διαλαβόντα ζῆν κούφως 12
 καὶ εὐηνίως, πάντα τὰ συμβαίνειν δυνάμενα
 πρῶτως ἐκδεχόμενον, τὰ δ' ἤδη συμβεβηκότα φέ-
 ροντα;

ipsius voluntatem perti-
 nent; obnoxias, quæ ad
 voluntatem non pertinent:
 proptereaque, si in his so-
 lis bonum suum & commo-
 dum collocarit; quæ pro-
 hiberi non possunt, & in
 ipsius potestate sunt, fore
 se liberum, prosperum, fe-
 lix, indemne; magnani-
 mum, pium, gratias agens
 Deo pro omnibus; nus-
 quam de quapiam re, quæ
 in ipsius potestate non sit,
 conquerens; nihil accu-
 sans: si vero in externis,
 & iis quæ alieni juris sunt;

necesse esse, ut prohibea-
 tur, impediatur, serviat
 iis qui ea in potestate ha-
 bent quæ miratur & timet;
 necesse porro esse, ut sit
 impium, quippe quod sibi
 a Deo noceri putet; &
 iniquum, ut quod semper
 sibi plus adquirere studeat;
 præterea necesse esse, ut
 sit humile & sordidum.

Hæc si quis animo con-
 ceperit, quid eum vetat vi-
 vere expedite & placide;
 quidquid accidere possit,
 æquo animo expectantem;
 ea vero quæ jam accide-
 runt

13 ροντα; Θέλεις πενίαν; Φέρε, καὶ γνώσῃ τί
 ἐστὶ πενία τυχοῦσα καλοῦ ὑποκριτοῦ. Θέλεις
 14 ἀρχάς; Φέρε, καὶ πόνους. Ἄλλ' ἐξορισμόν;
 Ὅπου ἂν ἀπέλθω, ἐκεῖ μοι καλῶς ἔσται. καὶ γὰρ
 ἐνθάδε, οὐ διὰ τὸν τόπον ἦν μοι καλῶς, ἀλλὰ
 διὰ τὰ δόγματα, ἃ μέλλω μετ' ἑμαυτοῦ ἀπο-
 φέρειν. οὐδὲ γὰρ δύναταί τις ἀφελέσθαι αὐτά·
 ἀλλὰ ταῦτα μόνα ἐμὰ ἐστὶ καὶ ἀναφαίρετα,
 καὶ ἀρκεῖ μοι παρόντα, ὅπου ἂν ᾧ, καὶ ᾧ τι ἂν
 15 ποιῶ. Ἄλλ' ἤδη καιρὸς ἀποθανεῖν. Τί λέγεις,
 ἀποθανεῖν; Μὴ τραγῶδει τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' εἰπέ
 ὡς ἔχει· ἤδη καιρὸς, τὴν ὕλην, ἐξ ᾗ συνήλθεν,
 εἰς ἐκεῖνα πάλιν ἀναλυθῆναι. Καὶ τί δεινόν; τί
 μέλλει ἀπόλλυσθαι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ; τί γενέ-
 16 σθαι καινόν, παράλογον; Τούτων ἕνεκα ὁ τύραν-
 νος φοβερός ἐστι; διὰ ταῦτα οἱ δορυφόροι μεγά-
 λας δοκοῦσιν ἔχειν τὰς μαχαίρας καὶ ὀξείας; ἄλλοις

λοις

runt tolerantem? Vis pau-
 pertatem mihi imponere?
 Impone! cognosces, quid
 sit paupertas bonum nacta
 fabulae actorem. Vis im-
 peria? Cedo! atque etiam
 labores! At relegationem?
 Quocunque venero, ibi
 mihi bene erit. Nam &
 hic, non propter locum
 bene mihi fuit, sed pro-
 pter decreta, quæ mecum
 sum ablaturus. Neque enim
 ea eripere quisquam potest:
 hæc sola mea sunt & pro-
 pria, mihiq; dum adsunt

sufficiunt, ubicunque fue-
 ro, & quidquid fecero.
 At jam tempus est morien-
 di. Quid dicis? Morien-
 di? Noli rem tragice ex-
 aggerare; sed dic quemad-
 modum se habet: jam tem-
 pus est materiae in ea, e qui-
 bus confata est, resollen-
 dæ. Quid hoc mali ha-
 bet? quid perituum est
 eorum quæ sunt in mundo?
 quid fiet novum aut mira-
 bile? Eone tyrannus for-
 midabilis est? propter hoc
 satellites magnos videntur
 habere

λοις ταῦτα· ἐμοὶ δ' ἔσκεπται περὶ πάντων· εἰς
ἐμὲ οὐδεὶς ἐξουσίαν ἔχει. ἠλευθέρωμαι ὑπὸ τοῦ 17
Θεοῦ, ἔγνωκα αὐτοῦ τὰς ἐντολάς, οὐκέτι οὐδεὶς
δουλαγωγῆσαί με δύναται· καρπιστὴν ἔχω οἶον
δεῖ, δικαστὰς οἶους δεῖ. Οὐχὶ τοῦ σώματός μου 18
κύριος εἶ; τί οὖν πρὸς ἐμέ; Οὐχὶ τοῦ κτησιδίου;
τί οὖν πρὸς ἐμέ; Οὐχὶ φυγῆς, ἢ δεσμῶν; Πά-
λιν τούτων πάντων καὶ τοῦ σωματίου ὅλου σοι αὐ-
τοῦ ἐξίσταμαι, ὅταν θέλῃς. πείρασαί σου τῆς
ἀρχῆς, καὶ γνώσῃ μέχρι τίνος αὐτὴν ἔχεις.

Τίνα οὖν ἔτι φοβηθῆναι δύναμαι; Τοὺς ἐπὶ 19
τοῦ κοιτῶνος; Μὴ τί ποιήσωσιν; Ἀποκλείσωσί
με; Ἄν με εὕρωσι θέλοντα εἰσελθεῖν, ἀποκλει-
σάτωσαν. Τί οὖν ἔρχῃ ἐπὶ θύραις; Ὅτι καθήκειν
ἐμαυτῷ δοκῶ, μενούσης τῆς παιδείας, συμπαίξειν.
Πῶς οὖν οὐκ ἀποκλείῃ; Ὅτι, ἂν μή τις με δέ- 20
χηται, οὐ θέλω εἰσελθεῖν· ἀλλ' αἰεὶ μᾶλλον
ἐκεῖνο

habere gladios & acutos?
Aliis ista dicantur! nam
mihi quidem meditata sunt
omnia: in me nemo ullam
potestatem habet. Liber-
tate sum donatus a Deo;
novi ejus mandata; nemo
posthac in servitutem redi-
gere me potest: adfero-
rem habeo quem oportet,
judices habeo quales oportet.
Nonne corporis mei
dominus es? Quid ergo
ad me? Nonne possessiun-
culæ? Quid ergo ad me?
Nonne fugæ, & vinculo-
rum? Et his omnibus

& toto ipso corpore tibi
cedam, quum volueris. Fac
periculum imperii tui;
quam late illud pateat, co-
gnosces.

Quem igitur posthac ti-
mere possum? Cubicula-
rios? Quamobrem? Ne
me excludant? Si me in-
venerint ingredi volentem,
excludunto. Quid ergo
venis ad fores? Quod con-
venire mihi puto, ludo du-
rante, ut colludam. Quo-
modo ergo non exclude-
ris? Quia, si quis me non
admittit, ingredi nolo;
sed

ἐκεῖνα θέλω, τὸ γινόμενον. κρεῖττον γὰρ ἡγοῦμαι
 ὁ ὁ Θεὸς θέλει, ἢ ἐγώ. προσκείσομαι διάκονος
 καὶ ἀκόλουθος ἐκείνῳ, συνορμῶ, συνορέγομαι,
 ἀπλῶς συνθέλω. ἀποκλεισμός ἐμοὶ οὐ γίνεται,
 21 ἀλλὰ τοῖς βιαζομένοις. Διὰ τί οὖν οὐ βιάζομαι;
 Οἶδα γὰρ, ὅτι ἔσω ἀγαθὸν οὐδὲν διαδίδοται τοῖς
 εἰσελθούσιν. ἀλλ' ὅταν ἀκούσω τινὰ μακαριζόμε-
 νον, ὅτι τιμᾶται ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, λέγω, Τί
 αὐτῷ συμβαίνει; Ἐπαρχία. Μή τι οὖν καὶ δόγ-
 μα οἷον δεῖ; Ἐπιτροπή. Μή τι οὖν καὶ τὸ χρῆ-
 22 σθαι ἐπιτροπῇ; Τί ἔτι διαδοῦμαι; Ἰσχυροκάρυά
 τις διαρρίπτει· τὰ παιδία ἀρπάζει, καὶ ἀλλή-
 λοις διαμάχεται· οἱ ἄνδρες οὐχὶ, μικρὸν γὰρ
 αὐτὸ ἡγοῦνται. ἀν δ' ὀστράκεια διαρρίπτῃ τις,
 23 οὐδὲ τὰ παιδία ἀρπάζει. Ἐπαρχία διαδίδον-
 ται· ὥφεται τὰ παιδία. ἀργύριον· ὥφεται τὰ
 παιδία.

sed semper illud potius vo-
 lo quod fit. Melius enim
 id iudico quod Deus vult,
 quam quod ego. Adhæ-
 reo illi ut minister & pe-
 dissequus; cum illo meus
 fertur impetus, cum illo
 adpeto; denique, quod
 ille vult, idem & ipse vo-
 lo. Mihi nulla janua clau-
 ditur, sed his qui vi ingredi
 nituntur. Cur autem vim
 ego non facio? Quia novi,
 intus nullum bonum distri-
 bui ingressis. Sed cum
 aliquem fortunatum judi-
 cari audiero, quod a Cæ-

sare honoretur, dico, Quid
 ei contingit? Præfectura.
 Num igitur etiam animi de-
 cretum quale oportet? Mu-
 nus procuratoris. Num
 igitur illud etiam, ut recte
 utatur illo munere? Quid
 adhuc vi perfringere nitur?
 Ficus & nuces aliquis pro-
 jicit: pueri rapiunt, & in-
 ter sese certant: viri vero
 non item; parvi enim id
 ducunt. Si quis autem te-
 stulas projiciat, ne pueri
 quidem rapiunt. Provin-
 ciæ distribuuntur; viderint
 pueri: argentum; viderint
 pueri:

παιδία. στρατηγία, ὑπατεία· διαρπαζέτω τὰ
 παιδία· ἐκκλείεσθω, τυπτέσθω, καταφιλείτω
 τὰς χεῖρας τοῦ δίδόντος, τῶν δούλων· ἐμοὶ δ'
 ἰσχαδοκάρυόν ἐστιν. Τί οὖν; Ἄν ἀποτύχῃς 24
 πτοῦντος αὐτοῦ, μὴ φρόντιζε. ἂν σου ἔλθῃ εἰς
 τὸν κόλπον ἰσχάς, ἄρας κατάφαγε· μέχρι τού-
 του γάρ ἐστι καὶ ἰσχάδα τιμῆσαι. εἰ δὲ πύψω,
 καὶ ἄλλον ἀνατρέψω, ἢ ὑπ' ἄλλου ἀνατραπῶ,
 καὶ κολακεύσω τοὺς εἰσιόντας· οὐκ ἀξία οὗτ' ἰσχάς,
 οὗτ' ἄλλο τι τῶν οὐκ ἀγαθῶν, ἃ με ἀναπεπεί-
 κασιν οἱ φιλόσοφοι μὴ δοκεῖν ἀγαθὰ εἶναι.

Δείκνυέ μοι τὰς μαχαίρας τῶν δευφόρων. 25
 Ἴδου ἡλίκαι εἰσὶ, καὶ πῶς ὀξεῖαι. Τί οὖν πρῶτον
 αἱ μεγάλαι αὗται μάχαιραι καὶ ὀξεῖαι; Ἀποκτιν-
 νύουσι. Πυρετὸς δὲ τί πρῶτον; Ἄλλο οὐδέν. Κε- 26
 ραμὶς δὲ τί πρῶτον; Ἄλλο οὐδέν. Θέλεις οὖν πάν-
 τα ταῦτα θαυμάζω καὶ προσκυνῶ, καὶ δούλος
 πάντων

pueri: prætura, consula-
 tus; rapiant pueri, exclu-
 dantur, vapulent; deoscu-
 lentur manus servorum lar-
 gitoris: mihi vero ficus &
 nuces sunt. Quid ergo?
 Si projiciente illo frustra-
 tus fueris, noli curare: si
 ficus in sinum tuum incide-
 rit, sublatam devora; nam
 eatenus ficum etiam tanti
 facere licet. Si vero me
 inclinaro, & alium evertē-
 ro, aut ab alio eversus, si
 ingredientibus adulatus fue-

ro; tanti neque ficus est,
 nec quidquam eorum quæ
 bona non sunt, quæ phi-
 losophi mihi, persuaserunt
 in bonis non esse habenda.
 Ostende mihi gladios sa-
 tellitum. Dic mihi: Vide
 quanti sint, & quam acuti.
 Quid ergo faciunt magni,
 isti gladii & acuti? Occi-
 dunt. Febris autem quid
 facit? Aliud nihil. Te-
 gula quid facit? Aliud ni-
 hil. Vis ergo ut ista om-
 nia admiretur & adoretur, &
 istorum

- 27 πάντων περιέρχωμαι; Μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἀπαξ
μαθὼν, ὅτι τὸ γένόμενον καὶ φθαρῆναι δεῖ, ἵνα
ὁ κόσμος μὴ ἴσθηται μηδ' ἐμποδίζεται, οὐκέτι
διαφέρωμαι πότερον πυρετὸς αὐτὸ παιήσῃ, ἢ κε-
ραμὶς, ἢ στρατιώτης. ἀλλ' εἰ δεῖ συγκρῖναι,
οἶδ' ὅτι ἀπονώτερον αὐτὸ καὶ ταχύτερον ὁ στρα-
28 τιώτης ποιήσῃ. Ὅταν οὖν μήτε φοβῶμαι τι ὧν
διαθεῖναι με δύναται, μήτ' ἐπιθυμῶ τινος ὧν
παρασχεῖν, τί ἔτι θαυμάζω αὐτόν; τί ἔτι τέ-
θηπα; τί φοβοῦμαι τοὺς δορυφόρους; τί χαίρω,
ἂν μοι φιλανθρωπῶς λαλήσῃ, καὶ ἀποδέξηταί με,
29 καὶ ἄλλοις διηγούμαι πῶς μοι ἐλάλησε; μὴ γὰρ
Σωκράτης ἐστὶ; μὴ γὰρ Διογένης; ἵν' ὁ ἔπαι-
νος αὐτοῦ ἀπόδειξις ἢ περὶ ἐμοῦ; μὴ γὰρ τὸ ἦθος
30 ἐζήλωκα αὐταῦ; Ἀλλὰ τὴν παιδίαν σώζων, ἔρ-
χομαι πρὸς αὐτόν, καὶ ὑπηρετῶ, μέχρῃς ἂν ὅτου
μηδὲν ἀβέλτερον κελεύῃ, μηδ' ἄρῃυθμον. ἂν
δε

istorum omnium servus ob-
ambulem? Absit: sed, cum
semel didicerim, id quod
ortum est etiam interire
oportere, ne mundus in
suo cursu subsistat aut im-
pediatur; nihil mea refert,
febrisne id faciat, an tegu-
la, an miles. Sed si con-
tendere hæc inter se licet,
scio, minore cum molestia
& celerius id facturum esse
militem. Cum ergo nihil
eorum timuero quæ facere
mihi tyrannus potest, nec
desideraro quidquam eorum

quæ largiri potest; quid
adhuc eum admiror? quid
adhuc stupeo? quid timeo
satellites? quid gaudeo, si
me humaniter fuerit adlo-
cutus, & adprobarit? cur
aliis dico, ut mecum sit
locutus? Num enim So-
crates est? num Dioge-
nes? ut ejus laus sit de-
monstratio mei? num enim
mores ejus admiror? *Mi-
nime*: sed, ut ludum tuear,
accedo illum, ei que mi-
nistro, quoad me nihil im-
probum, nihil absurdum
jusserit.

δὲ μοι λέγῃ, ἄπελθε ἐπὶ Λέοντα τὸν Σαλα-
 μίνιον· λέγω αὐτῷ, Ζήτει ἄλλον· ἐγὼ γὰρ οὐκ-
 ἐτι παίζω. Ἀπαγε αὐτόν. Ἀκολουθῶ ἐν παι- 31
 διαῖ. Ἀλλ' ἀφαιρεῖταί σου ὁ τράχηλος. Ἐκεί-
 νου δ' αὐτοῦ αἰεὶ ἐπιμένει; ὑμῶν δὲ τῶν πειθο-
 μένων; Ἀλλ' ἄταφος ῥιφήσῃ. Εἰ ἐγὼ εἰμι ὁ νε-
 κρὸς, ῥιφήσομαι· εἰ δ' ἄλλος εἰμι τοῦ νεκροῦ,
 κομψότερον λέγε, ὥς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καὶ μὴ
 ἐκφόβει με. τοῖς παιδίοις ταῦτα φοβερά ἐστι καὶ 32
 τοῖς ἀνοήτοις. εἰ δέ τις, εἰς φιλοσόφου σχολὴν
 ἄπαξ εἰσελθὼν, οὐκ οἶδε τί ἐστὶν αὐτὸς, ἄξιός
 ἐστι φοβεῖσθαι καὶ κολακεύειν οὐς ὕστερον ἐκολά-
 κευεν· εἰ μήπω μεμάθηκεν, ὅτι οὐκ ἔστι σὰρξ, οὐδ'
 ὀστέα, οὐδὲ νεῦρα, ἀλλὰ τὸ τούτοις χρώμενον, καὶ
 διοικοῦν καὶ παρακολουθοῦν ταῖς φαντασίαις.

Ναί. ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι καταφρονηταῖς 33
 ποιούσι τῶν νόμων. Καὶ ποῖοι μᾶλλον λόγοι πει-
 θομένους

jusserit. Si vero mihi di-
 cat, abi ad Leontem Sala-
 minium; dico ei, Quære
 alium; ego enim non am-
 plius ludo. „Abduc in car-
 cerem.“ Sequor per jo-
 cum. „At caput tibi au-
 fertur.“ An vero illius
 ipsius semper manet? ve-
 stra item capita, qui ei ob-
 temperatis? „At insepul-
 tus abjiceris.“ Si ego
 sum cadaver, projiciar:
 sin diversus sum a cadave-
 re, loquere aptius, ut res
 se habet; neque me terre-

Epist. Dissert. T. I.

to. Pueris ista terribilia
 sunt, & stultis. Si quis
 autem semel scholam phi-
 losophi ingressus, ignorat
 quid ipse sit, is dignus est,
 qui terreatur, & aduletur
 cui posthac adulatus est: si
 nondum didicit, se non
 esse carnem, neque ossa,
 neque nervos; sed id quod
 his utatur, quod gubernet
 & sequatur visa.

Esto: at isti sermones
 efficiunt legum contemto-
 res. Immo vero, quinam
 sermo-

Rr

- 34 *Θομένους παρέχουσι τοῖς νόμοις τοὺς χρωμένους;*
Νόμος δ' οὐκ ἔστι τὰ ἐπὶ μωρῷ. Καὶ ὅμως ἔρα,
πῶς καὶ πρὸς τούτους ὡς δεῖ ἔχοντας παρασκευά-
ζουσιν· οἱ γε διδάσκουσι μηδενὸς ἀντιποιεῖσθαι
 35 *πρὸς αὐτοὺς ἐν οἷς ἂν ἡμᾶς νικῆσαι δύνανται. περὶ*
τὸ σωματίον διδάσκουσιν ἐξίστασθαι, περὶ τὴν
κτῆσιν ἐξίστασθαι, περὶ τὰ τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
φούς, πάντων παραχωρεῖν, πάντα ἀφιέναι· μύ-
να τὰ δόγματα ὑπεξαίρουνται, ἃ καὶ ὁ Ζεὺς ἐξ-
 36 *αἶρετα ἐκάστου εἶναι ἠθέλησε. Ποία ἐνθάδε πα-*
ρανομία; ποία ἀβελτερία; Ὅπου κρείττων εἶ
καὶ ἰσχυρότερος, ἐκεῖ σοι ἐξίσταμαι· ὅπου πάλιν
ἐγὼ κρείττων, σὺ παραχώρει μοι. ἐμοὶ γὰρ
 37 *μεμέληκε, σοὶ δ' οὐ. σοὶ μέλει, πῶς ἂν ἐν λι-*
θυστρῶτοις οἰκήσητε, πῶς παῖδες σοι καὶ πελά-
ται διακονῶσι, πῶς ἐσθῆτα περίβλεπτον φορῇς,
πῶς κυνηγούς πολλούς ἔχῃς, πῶς κιθαρῳδούς, τρα-
γωδούς.

sermones legibus obedi-
 tiores reddant hos qui iis
 utuntur? At lex non est
 id, quod in potestate est
 stultorum. Et tamen vide,
 quo pacto sermones isti nos
 instruant, ut etiam adver-
 sus hoc genus hominum
 ita ut oportet nos gera-
 mus; quippe qui docent,
 ut nihil nobis adversus il-
 los vindicemus, in quo illi
 nos vincere possint: do-
 cent, cedendum esse cor-
 pore, possessione, liberis,
 parentibus, fratribus, om-
 nibus his cedendum esse,

omnia missa facienda: sola
 decreta excipiunt, quæ ip-
 se etiam Jupiter eximia cu-
 iusque esse voluit. Quæ
 hic est legum violatio? quæ
 improbitas? Qua parte tu
 potentior es & fortior, ea
 tibi cedo; vicissim, ubi ego
 superior sum, tu mihi ce-
 de: res enim hæc curæ
 mihi fuit, tibi non fuit.
 Tibi curæ est, quomodo
 in palatiis habites, quomo-
 do pueri & clientes tibi
 ministrent, quomodo ve-
 stem conspicuam gestes, ut
 venatores multos habeas,
 ut

γαδούς. μή τι ἀντιποιῶμαι; μή τι οὖν δογμα- 38
 των σοι μεμέληκε; μή τι τοῦ λόγου τοῦ σεαυ-
 τοῦ; μή τι οἶδας ἐκ τίνων μορίων συνέστηκε, πῶς
 συνάγεται, τίς ἡ διάρθρωσις αὐτοῦ, τίνας ἔχει
 ἡμέεις, καὶ πόσας τινάς; Τί οὖν ἀγανακτεῖς, εἰ 39
 ἄλλος ἐν τούτοις σου πλεόν ἔχει, ὁ μεμελετηκώς;
 Ἀλλὰ ταῦτ' ἐστὶ τὰ μέγιστα. καὶ τίς σε κωλύει
 περὶ ταῦτ' ἀναστρέφεσθαι, καὶ τούτων ἐπιμελεῖ-
 σθαι; τίς δὲ μείζονα ἔχει παρασκευὴν βιβλίων,
 εὐσυχολίας, τῶν ὠφελησόντων; μόνον ἀπένευσόν 40
 ποτε ἐπὶ ταῦτα, ἀπόνειμον καὶ ὀλίγον χρόνον τῷ
 σαυτοῦ ἡγεμονικῷ σκέψαι τί ποτ' ἔχεις τοῦτο,
 καὶ πόθεν ἐληλυθός, τὸ πᾶσι τοῖς ἄλλοις χρώ-
 μενον, πάντα τ' ἄλλα δοκιμάζον, ἐκλεγόμενον,
 ἀπεκλεγόμενον. Μέχρι δ' ἂν οὐ περὶ τὰ ἐκτός 41
 ἀναστρέφῃ, ἐκεῖνα ἔξεις οἷα οὐδεὶς τοῦτο δ', οἷον
 αὐτὸ ἔχειν θέλεις, ῥυπαρὸν καὶ ἀτημέλητον.

R 2

ΚΕΦ.

ut citharædos, tragædos. Num ista mihi vendico? Num igitur decreta tibi curæ fuerunt? num tua ipsius ratio? num scis, e quibus partibus constet, quomodo jungatur, quæ sit ejus distinctio, quas habeat vires, & quales? Quid ergo indignaris, si alius in his te superat, qui illa meditatus est? Hæc vero maxima sunt. Et quis ea tractare prohibet, & curare? quis vero instructior

est libris; otio, magistris? Modo diverte aliquando tandem ad hæc; vel exiguum tempus tuæ menti impende! considera, quænam sit hæc principalis tui pars, & unde profecta, quæ reliquis omnibus utitur, quæ cætera omnia probat, quæ eligit, repudiat. Quoad autem in externis rebus versaberis, eas habebis quales nemo alius; hanc vero, qualem habere vis, sordidam & neglectam.

C A P.

Κ Ε Φ. η.

Πρὸς τοὺς ταχέως ἐπὶ τὸ σχῆμα τῶν Φιλοσόφων
ἐπιπηδῶντας.

Μηδέποτε ἀπὸ τῶν κοινῶν τινα μήτ' ἐπαινέσητε
μήτε ψέξητε, μήτε τέχνην τινὰ ἢ ἀτεχνίαν
προσμαρτυρήσητε· καὶ ἅμα μὲν περπετείας
2 ἐαυτοὺς ἀπαλλάξετε, ἅμα δὲ κακοηθείας. Οὗ-
τος ταχέως λούεται. Κακῶς οὖν ποιεῖ; Οὐ
3 πάντως. Ἀλλὰ τί; Ταχέως λούεται. Πάντως
οὖν καλῶς γίνεται; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τὰ μὲν
ἀπὸ δογμάτων ὀρθῶν, καλῶς· τὰ δ' ἀπὸ μοχθη-
ρῶν, μοχθηρῶς. Σὺ δὲ, μέχρ' ἂν καταμάθῃς
τὸ δόγμα ἀφ' οὗ τις ποιεῖ ἕκαστα, μήτ' ἐπαίνει
4 τὸ ἔργον, μήτε ψέγε. Δόγμα δ' ἐκ τῶν ἔκτος οὐ
ῥαδίως κρίνεται. Οὗτος τέκτων ἐστί. Διὰ τί;
Χρῆται

C A P. VIII.

*In eos qui celeriter ad suscipiendam Philosophi
personam properant.*

Numquam ob res, quæ di-
versissimis hominibus com-
munes esse possunt, lauda-
veritis quemquam; aut re-
prehenderitis; neque ar-
tem aliquam aut imperitiam
ei tribueritis: ita simul &
a temeritate & a malevo-
lencia critis immunes. Hic
cito lavat. Male ergo fa-
cit? Non utique. Quid
ergo facit? Cito lavat. Hic faber est. Quare?

Ergone recte fiunt omnia?
Nequaquam: sed quæ a re-
ctis decretis profiscun-
tur, ea recte fiunt; quæ
a pravis, prave. Tu vero,
donec decretum cognoris,
ex quo quisque singula fa-
cit, nec laudato factum,
nec reprehendito. Decre-
tum autem e rebus exter-
nis non facile judicatur.
Quare?
Quia

Χρήται γὰρ σκεπάσθω. Τί οὖν τοῦτο; Οὗτος
 μουσικός· ᾄδει γάρ. Καὶ τί τοῦτο; Οὗτος φιλό-
 σοφος.. Διὰ τί; Τρίβωνα γὰρ ἔχει καὶ κόμην·
 Οἱ δ' ἀγύρται τί ἔχουσι; Διὰ τοῦτο, ἂν ἀσχη- 5
 μονοῦντά τις ἴδῃ τινὰ αὐτῶν, εὐθύς λέγει, Ἴδου
 ὁ φιλόσοφος ποιεῖ. ἔδει δ', ἀφ' ὧν ἡσχημόναι,
 μᾶλλον λέγειν, αὐτὸν μὴ εἶναι φιλόσοφον. εἰ μὲν 6
 γὰρ αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ φιλοσόφου πρόληψις καὶ
 ἐπαγγελία, ἔχειν τρίβωνα καὶ κόμην, καλῶς ἂν
 ἔλεγον. εἰ δ' ἐκείνη μᾶλλον, ἀναμάρτητον εἶναι,
 διὰ τί οὐχί, διὰ τὸ μὴ πληροῦν τὴν ἐπαγγελίαν, 31
 ἀφαιρῶνται αὐτὸν τῆς προσηγορίας; Οὕτω γὰρ 7
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. Ὅταν τις ἴδῃ
 τινὰ κακῶς πελεκῶντα, οὐ λέγει, Τί ὄφελος
 τεκτονικῆς; ἰδοὺ οἱ τέκτονες οἷα ποιοῦσι κακὰ; 11
 ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον λέγει, Οὗτος οὐκ ἐστὶ τέκ-
 των, πελεκᾷ γὰρ κακῶς. Ὅμοίως καὶ ἄδον- 8

Rt 3

τς

Quia securi utitur... Quid
 ergo hoc ad rem? Hic mu-
 sicus; canit enim. Et quid
 hoc? Hic philosophus.
 Quare? Quia pallium ha-
 bet, & cæsariem. Præ-
 stigiatores vero quid ha-
 bent? Propterea si quis eos
 aliquid indecore facientes
 videt, statim dicit, Ecce
 hoc quod facit philosophus!
 cum potius ob indecore
 facta dicendum fuerit, non
 esse eum philosophum.
 Nam si id philosophi insti-
 tutum esset atque professio,

habere pallium & cæsariem,
 tum quidem recte dicerent:
 si illa potius est, ut nihil
 delinquat; cur non potius,
 quia professioni suæ non
 respondet, adpellationem
 istam ei admittunt? Sic
 enim in cæteris quoque fit
 artibus. Cum quis aliquem
 male dolantem ligna vide-
 rit, non dicit: Quid iuvat
 ars fabrilis? ecce quam
 male res suas faciunt fabri!
 Sed contra potius, Iste
 non est, ait, faber; male
 enim dolat. Eodem mo-
 do,

τός τινος ἀκούσῃ κακῶς, οὐ λέγει, Ἴδού πῶς
ἀδουσιν οἱ μουσικοί; ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι, Οὗτος
οὐκ ἔστί μουσικός.

- 9 Ἐπὶ Φιλοσοφίας δὲ μόνης τοῦτο πάσχουσιν·
ὅταν τινὰ ἴδωσι παρὰ τὸ ἐπάγγελμα τὸ τοῦ Φι-
λοσόφου ποιῶντα, οὐχὶ τῆς προσηγορίας ἀφαιροῦν-
ται αὐτὸν, ἀλλὰ, θέντες εἶναι φιλόσοφον, εἴτ'
ἀπ' αὐτοῦ τοῦ γνομένου λαβόντες ὅτι ἀσχημονεῖ,
ἐπάγουσι, μηδὲν ὄφελος εἶναι τοῦ φιλοσοφεῖν.
- 10 Τί οὖν τὸ αἴτιον; Ὅτι τὴν μὲν τοῦ τέκτονος πρό-
ληψιν πρὸςβέβημεν, καὶ τὴν τοῦ μουσικοῦ, καὶ
τῶν ἄλλων ὡσαύτως τεχνιτῶν· τὴν τοῦ φιλοσό-
φου δ' οὐ, ἀλλ' αἵτε συγκεχυμένην καὶ ἀδιάρθρω-
τον ἀπὸ τῶν ἐκτὸς μένου κρίνομεν. Καὶ παῖα ἄλ-
λη τέχνη ἀπὸ σχήματος ἀναλαμβάνεται καὶ κό-
μης; οὐχὶ δὲ καὶ θεωρήματα ἔχει, καὶ ὕλην,
- 12 καὶ τέλος; Τίς οὖν ὕλη τοῦ φιλοσόφου; μὴ τρί-
βων;

do, si quis aliquem male
cipientem audierit, non
dicit, Ecce quomodo ca-
nant Musici? sed potius,
Iste non est musicus.

Verum in sola Philoso-
phia hoc faciunt: cum ali-
quem contra philosophiæ
professionem vivere vident,
non ei adimunt appellatio-
nem; sed, statuentes phi-
losophum eum esse, tum
ex ipso facto sumentes hoc,
indecore eum agere, con-
cludunt, nullum esse Phi-

losophiæ usum. Quid in
caussa est? Quod fabri &
musici notionem curamus,
eodemque modo cætero-
rum artificum; philosophi
autem non item, sed, ut
confusam & indistinctam, e
rebus externis solummodo
judicamus. Quænam ve-
ro alla ars exteriori solum
habitu & coma paratur?
neque vero præcepta etiam
habet, & materiam, & fi-
nem? Quæ igitur materia
est philosophi? num pal-
lium? Non, sed ratio.
Qui

βων; Οὐ, ἀλλὰ ὁ λόγος. Τί τέλος; μή τι
 φερεῖν τρίβωνα; Οὐ, ἀλλὰ τὸ ἐρθὸν ἔχειν τὸν
 λόγον. Ποῖα θεωρήματα; μή τι τὰ περὶ τοῦ
 πῶς πῶγον μέγας γίνηται, ἢ κόμη βαθεῖα;
 Οὐ, ἀλλὰ μᾶλλον ἂν Ζήνων λέγει, γνῶναι τὰ
 τοῦ λόγου στοιχεῖα, ποῖόν τι ἕκαστον αὐτῶν
 ἐστί, καὶ πῶς ἀρμόττεται πρὸς ἄλληλα, καὶ
 ὅσα τούτοις ἀκόλουθα ἐστίν. Οὐ θέλεις οὖν ἰδεῖν 13
 πρῶτον, εἰ πληροῖ τὴν ἐπαγγελίαν ἀσχημονῶν,
 καὶ οὕτω τῷ ἐπιτηδεύματι ἐγκαλεῖν; Νῦν δ',
 αὐτὸς ὅταν σωφρονῇς, ἐξ ὧν ποιεῖν σοι δοκεῖ κα-
 λῶς, λέγεις, Ὁρα τὸν φιλόσοφον. (ὥς πρέπον-
 τος λέγειν τὸν ταῦτα ποιοῦντα φιλόσοφον.) καὶ
 πάλιν, Τοῦτο φιλόσοφόν ἐστιν; Ὁρα δὲ τὸν
 τέκτονα, εὐ λέγεις, ὅταν μοιχεύοντά τινά γνῶς,
 ἢ λιχνεύοντα ἴδῃς· οὐδὲ, Ὁρα τὸν μουσικόν.
 Οὕτως ἐπὶ πᾶσιν ἀσθάνῃ καὶ αὐτὸς τῆς ἐπαγγελ- 14

Rr 4

λίαν

Qui finis? num ferre pal-
 lium? Non, sed rectam
 tenere rationem. Quæ
 præcepta illius sunt? num,
 quo pacto barba magna
 fiat, aut coma promissa?
 Immo potius ea, quæ Ze-
 no dicit; cognitio elemen-
 torum rationis, quale sit
 eorum unumquodque, &
 quomodo inter sese conve-
 niant, & quæ his conse-
 quentia sunt. Non igitur
 in primis videre vis, an,
 cum indecore agit, pro-
 fessione suæ respondeat, ac

tum demum ipsum studium
 accusare? Nunc vero tu,
 si castis es moribus, videns
 ea quæ ille prave agere ti-
 bi videtur, dicis, Ecce
 philosophum! (Quasi ve-
 ro, qui talia facit, philo-
 sophus sit adpellandus.)
 Rursusque: Hi ergo philo-
 sophi mores sunt! Atqui,
 Ecce fabrum! ecce Musi-
 cum! non clamas, cum
 aliquem horum mœchari
 nosti, aut ligurientem vi-
 des. Sic igitur tu ipse ali-
 quatenus percipis, quidem
 pro-

λίας τοῦ φιλοσόφου, ἀπολισθαίνεις δὲ, καὶ συγχέῃ ὑπὸ ἀμελετησίας.

- 15 Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ αἱ καλούμενοι φιλόσοφοι ἀπὸ τῶν κοινῶν τὸ πρᾶγμα μετίασιν· εὐθὺς ἀναλαμβάνοντες τρίβωνα, καὶ πώγωνα καθεύδοντες, φασίν,
 16 Ἐγὼ φιλόσοφος εἰμι. Οὐδεὶς δ' ἑρεῖ, Ἐγὼ μουσικός εἰμι· ἂν πλῆκτρον καὶ κιθάραν ἀγοράσῃ. οὐδ', Ἐγὼ χαλκεύς εἰμι· ἂν πιλίον καὶ περίζωμα περιθῇται. Ἀλλ' ἀρμόζεται μὲν τὸ σχῆμα πρὸς τὴν τέχνην· ἀπὸ τῆς τέχνης δὲ τὸ ὄνομα, οὐκ
 17 ἀπὸ σχήματος, ἀναλαμβάνουσι. Διὰ τοῦτο καλῶς Εὐφράτης ἔλεγεν, ὅτι, Ἐπὶ πολὺ ἐπειρώμην λανθάνειν φιλοσοφῶν· καὶ ἦν μοι, φησὶ, τοῦτο ὠφέλιμον. πρῶτον μὲν γὰρ ἤδειν, ὅσα καλῶς ἐποιοῦν, ὅτι οὐ διὰ τοὺς θεατὰς ἐποιοῦν, ἀλλὰ δι' ἑμαυτόν· ἡσθιον ἑμαυτῷ καλῶς, κατεσταλμένον· εἶχον τὸ βλέμμα, τὸν περίπατον·
 πάντα

professionem philosophi, sed rursus ab ea aberras, & confundi te poteris mera negligentia.

At vero ipsi etiam ii, qui Philosophi perhibentur, a vulgaribus rebus professionem suam auspicantur; statim pallium induunt, promissamque alunt barbam; tum se esse philosophos dicunt. Nemo vero musicum se esse dicit, cum plectrum & citharam mercatus est; neque fabrum ærarium, simulatque pileo-

lo & perizomate est instructus: sed habitum quidem ad artem adcommodant; ab arte vero nomen, non ab habitu, accipiunt. Quapropter recte dicebat Euphrates, se longo tempore dissimulasse philosophiæ studium, eamque dissimulationem sibi profuisse. Primum enim scivisse se, quæ recte faceret, ea se non facere propter spectatores, sed propter semetipsum: se sibi ipsi recte comedisse, compositis fuisse oculis, in deambulationibus modestiæ studuisse;

πάντα ἑμαυτῷ καὶ τῷ Θεῷ. εἶτα, ὥσπερ μό- 18
 νος ἡγωνιζόμεν, οὕτω καὶ μόνος ἐκινδύνεον· οὐ-
 δὲν ἑμοὶ, δράσαντι τὸ αἰσχρὸν ἢ ἀπρεπές, τὸ
 τῆς φιλοσοφίας ἐκινουεῖτο· οὐδ' ἐβλαπτον τοὺς
 πολλοὺς, ὥς φιλόσοφος ἀμαρτάνων. διὰ τοῦτο 19
 οἱ μὴ εἰδότες μου τὴν ἐπιβολὴν ἐθαύμαζον, πῶς,
 πᾶσι φιλοσόφοις χρώμενος καὶ συζῶν, αὐτὸς οὐκ
 ἐφιλοσόφουν. καὶ τί κακόν, ἐν οἷς μὲν ἐποίουν 20
 ἐπιγινώσκεσθαι τὸν φιλόσοφον, ἐν δὲ τοῖς συμβό-
 λοις μή; βλέπε, πῶς ἐσθίω, πῶς πίνω, πῶς
 καθεύδω, πῶς ἀνέχομαι, πῶς ἀπέχομαι, πῶς
 συνεργῶ, πῶς ὀρέξει χρῶμαι, πῶς ἐκκλίσει, πῶς
 τηρῶ τὰς σχέσεις τὰς φυσικὰς ἢ ἐπιθέτους,
 ὥς ἀσυγχύτως καὶ ἀπαραποδίστως. ἐκεῖθ' ἐν με-
 κτήνῳ, εἰ δύνασαι. εἰ δ' οὕτω κωφὸς εἶ 21
 καὶ τυφλὸς, ἵνα μὴδὲ τὸν Ἥφαιστον ὑπο-
 λαμβάνης καλὸν χαλκέα, ἂν μὴ τὸ πρῶ-

R 15

λίον

studuisse; omnia sibi & Deo
 præstitisse. Deinde, sicut
 solus certasset, ita etiam
 solum esse periclitatum. Si
 quid turpe aut indecorum
 fecisset, philosophiam non
 fuisse periclitatam; neque
 se nocuisse vulgo, quod ut
 philosophus peccasset. Qua-
 propter eos, qui suum in-
 stitutum ignorassent, fuisse
 miratōs, quī fieret, cum
 omnium philosophorum fa-
 miliaritate consuetudine-
 que uteretur, ut ipse tamen
 non philosopharetur. Quid
 vero, inquit, mali fuit, si
 philosophus e factis co-

gnoscebar, non autem ex
 insignibus? Vide, quomo-
 do edam, quomodo bibam,
 quomodo dormiam, quo-
 modo tolerem, quomodo
 abstinenceam, quomodo ope-
 ram meam aliis conferam,
 quomodo adpetitione utar,
 quomodo averfatione, quo-
 modo relationes & natura-
 les & accersitas tuear, ut
 absque perturbatione atque
 impedimentis vivam. In-
 de me judica, si potes. Si
 autem ita surdus & cæcus
 es, ut ne Vulcanum qui-
 dem præclarum fabrum ju-
 dices, nisi pileolum capiti
 ejus

λίον ἴδης περὶ τήνκεφαλὴν περικείμενον· τί κα-
κὸν ὑφ' οὕτως ἡλιθίου κριτοῦ ἀγνοεῖσθαι;

- 22 Οὕτως ἐλάμβανε παρὰ τοῖς πλείστοις Σω-
κράτης· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ἀξιοῦντες φιλο-
23 σοφοῖς συσταθῆναι. Μή τι οὖν ἡγανάκτει ὥς ἡμεῖς,
καὶ ἔλεγεν, Ἐγὼ δὲ σοι οὐ φαίνομαι φιλόσοφος;
Ἄλλ' ἀπῆγε, καὶ συνίστα, ἐνὶ ἀρκούμενος, τῷ
εἶναι φιλόσοφος· χαίρων δὲ καὶ ὅτι μὴ δοκοῖ,
οὐκ ἐδάκνετο· ἐμμένητο γὰρ τοῦ ἰδίου ἔργου.
24 Τί ἔργον καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ; Μαθητὰς πολ-
λοὺς ἔχειν; Οὐδαμῶς. ὄψονται οἱ περὶ τοῦτο
ἐσπουδακότες. Ἀλλὰ θεωρήματα δύσκολα ἀκρι-
βοῦν; Ὅψονται καὶ περὶ τούτων εἰ ἄλλοι.
25 Ποῦ οὖν αὐτός; καὶ τίς ἦν, καὶ εἶναι ἤθελεν;
Ὅπου βλάβη καὶ ὠφέλεια. Εἰ μέ τις, φησὶ,
βλάβη δύναται, ἐγὼ οὐδὲν ποίω· εἰ ἄλλον πε-
ριμένω ἵνα με ὠφελήσῃ, ἐγὼ οὐδὲν εἰμι. Θέλω τι,
καὶ

ejus impositum videas;
quid mali est, a iudice adeo
stolido non cognosci?

Sic maximæ parti homi-
num ignotus erat Socra-
tes: veneruntque ad eum
qui peterent, ut philoso-
phis ab eo commendaren-
tur. Num ergo succense-
bat illis, ut nos; dicebat-
que, Ego vero tibi philo-
sophus non videor? Immo
adducebat illos, & com-
mendabat; hoc uno con-
tentus, quod philosophus
esset: & gaudens quoque
quod talis non videretur,
non mordebatur. Memi-

nerat enim sui muneris.
Quodnam est boni & sa-
pientis viri munus? Disci-
pulos multos habere? Ne-
quaquam: viderint isti qui-
bus ea res studio est. At
præcepta difficilia subtiliter
explicare? Viderint & hoc
alii. Ubi ergo ipse? &
quis erat, atque esse vole-
bat? Ibi se ipsum esse ra-
tus est, ubi damnum ipsius
& emolumentum posita es-
sent. Si me quis, inquit,
lædere potest; ego nihil
ago: si alium exspecto,
ut me iuvet; ego nihil
sum. Volo aliquid, &

non

καὶ οὐ γίνεται· ἐγὼ ἀτυχὴς εἰμι. Εἰς τοσοῦτο 26
 σκάμμα προεκαλεῖτο πάντα ὄντιναοῦν, καὶ οὐκ
 ἂν μοι δοκῇ ἐκστῆναι οὐδενί· τί δοκεῖτε; κατ-
 αγέλλων καὶ λέγων, Ἐγὼ τοιοῦτος εἰμί; Μὴ
 γένοιτο· ἀλλὰ ὦν τοιοῦτος. Πάλιν γὰρ τοῦτο 27
 μωροῦ καὶ ἀλαζόνος· Ἐγὼ ἀπαθὴς εἰμι καὶ ἀτά-
 ραχος· μὴ ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνθρωποι, ὅτι ὑμῶν κυ-
 πωμένων καὶ θορυβουμένων περὶ τὰ μηδενὲς ἄξια,
 μόνος ἐγὼ ἀπήλλαγμαί πάσης ταραχῆς. Οὐ· 28
 τως οὐκ ἀρκεῖ σοι τὸ μηδὲν ἀλγεῖν, ἂν μὴ κη-
 ρύσης, Συνέλθετε πάντες οἱ ποδαγρῶντες, οἱ κε-
 φαλάλγουντες, οἱ πυρέσσοντες, οἱ χωλοὶ, οἱ τυ-
 φλοὶ, καὶ ἴδετέ με ἀπὸ παντὸς πάθους ὑγιαῖ;
 Τοῦτο κενὸν καὶ φορτικόν, εἰ μή τι, ὡς ὁ Ἀσκλη- 29
 πιδὲς, εὐθὺς ὑποδείξαι δύνασαι, πῶς θεραπεύ-
 οντες εὐθὺς ἔσονται ἄνοσοι καὶ κείνοι, καὶ εἰς τοῦτο
 φέρεις παράδειγμα τὴν ὑγίειαν τὴν σεαυτοῦ.

Τοι-

non fit? ego miser sum. In tantum certamen quoslibet provocabat; neque cuiquam cessurus mihi videtur. Quid putatis? ita eum fecisse hoc, ut denuntiaret, diceretque, Ego sum talis? Absit: nil aliud egit, nisi ut talis esset. Est enim rursus hoc & stulti & arrogantis, dicere: Ego sum perturbatione & tumultu vacuus; nolite ignorare, homines, dum vos tumultuamini, & de rebus nullius pretii digladiamini;

ego solus omni tumultu sum liber. Itane tibi non satis est nihil dolere, nisi proclamaveris, Convenite omnes qui e pedibus, e capite, qui feбри laboratis, convenite cæci, ac videte me ab omni malo salvum! Hoc inane & importunum est; nisi, sicut Æsculapius, statim demonstrare possis, qua curatione utentes & ipsi sanari a morbo possint, & nisi ejus rei documentum tuam fanitatem proferas.

Nam

- 30 Τιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ Κυνικός, τοῦ σκήπτρου
καὶ διαδήματος ἡξιωμένος παρὰ τοῦ Διὸς, καὶ
λέγων· "ὼ ἴδητε, ὦ ἄνθρωποι, ὅτι τὴν εὐδαιμο-
νίαν καὶ ἀταραξίαν οὐχ ὅπου ἐστὶ ζητεῖτε, ἀλλ'
31 ὅπου μὴ ἐστίν· ἰδοὺ ἐγὼ ὑμῖν παρὰδείκνυμαι ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ ἀπέσταλμαι, μήτε κτῆσιν ἔχων, μήτε
οἶκον, μήτε γυναῖκα, μήτε τέκνα, ἀλλὰ μηδ'
ὑπόστρωμα, μηδὲ χιτῶνα, μηδὲ σκεῦος· καὶ ἴδε-
τε, πῶς ὑγιαίνω· πειράθητέ μου· καὶ ἴδητε
ἀτάραχον, ἀκούσατε τὰ φάρμακα, καὶ ὑφ' ὧν
32 ἐθεραπεύθην. Τοῦτο γάρ ἤδη καὶ Φιλάνθρωπον
καὶ γενναῖον· Ἀλλ' ὁρᾶτε, τίνος ἔργον ἐστὶ τοῦ
Διὸς, ἢ ὃν ἂν ἐκεῖνος ἄξιον κρίνῃ ταύτης τῆς
ὑπηρεσίας, ἵνα μηδαμοῦ μηδὲν παραγυμνώσῃ πρὸς
τοὺς πολλοὺς, δι' οὗ τὴν μαρτυρίαν τὴν αὐτοῦ,
ἣν τῇ ἀρετῇ μαρτυρεῖ, καὶ τῶν ἐκτὸς καταμαρ-
τυρεῖ, αὐτὸς ἄκυρον ποιήσῃ.

Οὗτ'

Nam talis est Cynicus, sceptro & diademate a Jove ornatus, qui ait: Ut intelligatis, homines, felicitatem & tranquillitatem vos non ubi est quaerere, sed ubi non est; ecce, ego vobis exemplum a Jove sum missus, qui nec rem habeam, neque domum, neque uxorem, neque liberos, immo ne stragulum quidem, nec tunicam, nec vasculum. Videte, quam sanus sum; facite mei periculum. Quod si omni

perturbatione vacuum videritis, audite medicamenta, & quibus rationibus sim curatus. Hoc enim jam & humanum est, & generosum. Sed videte, cujus opus sit; Jovis, aut ejus quem is tali ministerio dignum judicavit, ut nusquam quidquam nudet apud vulgus, quo testimonium suum, quod virtuti perhibet, & quod contra res externas dicit, ipse irritum faciat:

Ne

Οὐτ' ὠχρήσαντα χρέα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
Δάκρυ' ὁμορξάμενον.

Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' οὐδὲ ποθοῦντά τι ἢ 33
ἐπιζητοῦντα, ἄνθρωπον, ἢ τόπον, ἢ διαγωγὴν, ὥς
τὰ παῖδια τὸν τρυγητὲν ἢ τὰς ἀργίας· αἰδοῖ παν-
ταχοῦ κεκοσμημένον, ὥς οἱ ἄλλοι τοίχοις καὶ θύ-
ραις καὶ θυρωροῖς.

Νῦν δ' αὐτὸ μόνον, κινηθέντες πρὸς Φιλοσο- 34
φίαν, ὥς οἱ κακὸστόμαχοι πρὸς τι τῶν βρωμά-
των ὃ μετὰ μικρὸν σικχαίνειν μέλλουσιν, εὐθύς
ἐπὶ τὸ σκῆπτρον, ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καθεῖκε
τὴν κόμην, ἀνείληφε τρίβωνα, γυμνὸν δεικνύει
τὸν ὦμον, μάχεται τοῖς ἀπαντῶσι· καὶ ἐν Φαι-
νόλῃ τινὰ ἰδῇ, μάχεται αὐτῷ. "Ἄνθρωπε, χει- 35
μάσκησεν πρῶτον· ἰδοῦ σε τὴν ἐρμὴν, μὴ κα-
κοστομάχου ἢ κισσώσης γυναικὸς ἐστίν. ἀγνο-
εῖσθαι μελέτησεν πρῶτον τίς εἶ· σαυτῷ φιλοσόφη-
σον

*Ne pallore cutis decor of-
fundatur honestæ,
Et molles oculis lacrymæ
stillantibus absint.*
Et non hoc solum, sed &
ut ne desideret quidem aut
requirat quidquam; non
hominem, non locum, non
delectationem, quemad-
modum pueri vindemiam
aut ferias: *denique* ut sit
verecundia undique tectus,
quemadmodum cæteri pa-
rietibus, foribus, janitori-
bus.

Nunc autem vix primo
impulsu animorum ad phi-

losophiam excitati, sicut ii
qui e stomacho laborant ad
aliquod edulium quod pau-
lo post fastidiant, statim
ruunt ad sceptrum, ad re-
gnum: promissam alunt
cæsariem, induunt pallium,
nudum humerum ostentant,
rixantur cum obviis; si
quem in penula viderint,
pugnant cum eo. Homo!
domi te sedulo prius exer-
ce; observa tuum impetum,
ne sit hominis e stomacho
aut mulierculæ pica labo-
rantis; da primum operam,
ut ignorere qui sis; tibi
ipsi

- 36 σον ὀλίγον χρόνον. Οὕτω καρπὸς γίνεται· κατο-
ρυγῆναι δὲ ἐπὶ τινὰ χρόνον τὸ σπέρμα, κρυφθῆ-
ναι, κατὰ μικρὸν αὐξηθῆναι, ἵνα τελεσφορηθῇ.
ἄν δ' ἐπὶ τοῦ γόνυ φῦσαι τὸν στάχυν ἐξηνεγκῇ,
37 ἀτελὲς ἐστίν, ἐκ κήπου Ἀδωνιακοῦ. Τοιοῦτον εἶ
καὶ σὺ φυτάριον· θᾶττον τοῦ δέοντος ἦνθηκας,
38 ἀποκαύσει σε ὁ χειμὼν. Ἴδου, τί λέγουσιν οἱ
γεωργοὶ περὶ τῶν σπερμάτων, ὅταν πρὸ ὥρας
θερμασίαι γένωνται. ἀγωνιῶσι μὴ ἐξυβρίσῃ τὰ
σπέρματα, εἴτα αὐτὰ πάγος εἰς λαβὼν ἐξελέγξῃ.
39 Ὅρα καὶ σὺ, ἄνθρωπε· ἐξύβρικας, ἐπιπεπήδηκας
δοξαρίῳ πρὸ ὥρας· δοκεῖς τις εἶναι· μωρὸς παρὰ
μωροῖς· ἀποπαγήσῃ, μᾶλλον δ' ἀποπέπηγας ἤδη
ἐν τῇ ῥίζῃ κάτω, τὰ δ' ἄνω σου μικρὸν ἔτι
ἀνθεῖ, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖς ἔτι ζῆν καὶ θάλλ-
40 λειν. Ἄφες ἡμᾶς γε κατὰ φύσιν πεπανθῆ-
ναι. τί ἡμᾶς ἀποδύεις; τί βιάζῃ; οὕπω δύ-
νάμεθα

ipfi philosophare ad breve
tempus. Sic fructus nasci-
tur: defodi oportet & ali-
quamdiu occultari semen;
tum paulatim augescere, ut
maturitatem consequatur:
sed si spicam ante genicu-
lum protulerit, imperfe-
ctum est frumentum, ut
ex Adonidis hortis. Hu-
jusmodi plantula & tu es:
ante tempus floruisti, ex-
uret te hyems. Vide quid
dicant agricolæ de semini-
bus, quando ante tempus
calor inciderit: timent, ne

luxurient semina, ac dein-
de frigus unum ea coarguat.
Vide & tu, homo: luxu-
riasti, ante tempus ad glo-
riolam evolasti: videris
aliquis esse; stultus apud
stultos: frigore enecabe-
ris, ac potius jam enectus
es juxta radicem; superne
vero paululum adhuc flo-
res, eoque videris adhuc
vivere & virere. Patere
nos saltem secundum natu-
ram maturescere: quid nos
exuis? quid cogis? non-
dum possumus ferre aërem:
sine

νάμεθα ἐνεγκεῖν τὸν αἶρα. ἔασον τὴν ῥίζαν
αὐξηθῆναι, εἴτα γόνυ λαβεῖν τὸ πρῶτον, εἴτα
τὸ δεύτερον, εἴτα τὸ τρίτον· εἴθ' οὕτως ὁ
καρπὸς ἐκβιάσεται τὴν φύσιν, καὶ ἐγὼ μὴ
θέλω. Τίς γὰρ ἐγκύμων γενόμενος καὶ πλήρης 41
τηλικούτων δογμαμάτων, οὐχὶ καὶ αἰσθάνεται τε
τῆς αὐτοῦ παρασκευῆς, καὶ ἐπὶ τὰ κατάλλη-
λα ἔργα ὀρμαῖ; Ἀλλὰ ταῦρος μὲν οὐκ ἀγνοεῖ 42
τὴν αὐτοῦ φύσιν καὶ παρασκευὴν, ἔταν ἐπι-
φανῇ τι θηρίον, οὐδ' ἀναμένει τὸν προτρεψόμε-
νον· οὐδὲ κύων, ὅταν ἴδῃ τι τῶν ἀγρίων ζώων.
ἐγὼ δ' ἂν ἴσχω τὴν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ παρα- 43
σκευὴν, ἐκδέχομαι ἵνα με σὺ παρὰσκευάσης ἐπὶ
τὰ οἰκεῖα ἔργα; νῦν δ' οὐπὼ ἔχω, πιστευσόν
μοι. τί οὖν με πρὸ ὥρας ἀποξηρανθῆναι θέλεις,
ὥς αὐτὸς ἐξηράνθης;

Κ Ε Φ.

sine radicem crescere, de-
inde geniculum primum
oriri; post alterum, dein
tertium; denique sic fru-
ctus per ipsam naturam
perrumpet, vel me no-
lente. Quis enim præ-
gnans & plenus talium de-
cretorum non etiam vires
& copias suas intelligit,
& ad opera convenien-
tia concitatur? Taurus
certe quidem naturam suam
haud ignorat & robur, ubi

belluam aliquam conspexit,
neque hortatorem operi-
tur: neque canis, cum
ferum aliquod animal vi-
dit. Ego vero, si viri
boni vim atque præpara-
tionem habeam, expecta-
bo ut tu me ad opera con-
venientia instruas? Nunc
vero nondum habeo, cre-
de mihi. Quid ergo me
ante tempus exarescere
vis, quemadmodum ipse
exaruiſti?

CAP.

Πρὸς τὸν εἰς Ἀναισχυντίαν μεταβληθέντα.

Ὅταν ἄλλον ἴδῃς ἄρχοντα, ἀντιθες, ὅτι σὺ
 ἔχεις τὸ μὴ δεῖσθαι ἀρχῆς· ὅταν ἄλλον πλου-
 2 τοῦντα, ἰδοῦ τί ἀντὶ τούτου ἔχεις. εἰ μὲν γὰρ
 μηδὲν ἔχεις ἀντ' αὐτοῦ, ἄθλιος εἶ· εἰ δ' ἔχεις τὸ
 μὴ χρεῖαν ἔχειν πλούτου, γίνωσκε ὅτι πλεῖον τού-
 3 του ἔχεις, καὶ πολλῷ πλείονος ἄξιον. Ἄλλος
 γυναῖκα εὐμόρφον· σὺ, τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν εὐμόρ-
 φου γυναικός. Μικρά σοι δοκεῖ ταῦτα; καὶ πό-
 σου ἂν τιμῆταιντο οὗτοι αὐτοὶ οἱ πλουτοῦντες καὶ
 ἄρχοντες, καὶ μετ' εὐμόρφων διαιτώμενοι, δύνα-
 σθαι πλούτου καταφρονεῖν, καὶ ἀρχῶν, καὶ αὐ-
 τῶν τούτων τῶν γυναικῶν ὧν ἐρῶσι, καὶ ὧν τυγ-
 4 χάνουσιν; Ἀγνοεῖς οἷόν τι ἐστὶ δίψος πυρέσσοντος;
 οὐδὲν ὅμοιον ἔχει τῷ τοῦ ὑγιαίνοντος. ἐκεῖνος, πινὼν
 ἀπο-

C A P. IX.

Ad quemdam qui ad Impudentiam deflexerat.

Cum alium vides magistra-
 tu præditum; oppone il-
 lud, te hoc habere, ut non
 requiras magistratum: cum
 alium divitem; vide, quid
 loco divitiarum habeas.
 Nam si nihil pro illis ha-
 bes, miser es: sin id habes,
 ut divitiis non egeas; sci-
 τὸ, plus te, quam habet
 ille, habere, & longe ma-
 joris pretii rem. Alius uxo-
 rem formosam habet; tu
 vero id, ut formosam uxo-

rem non concupiscas. Num
 parva hæc tibi videntur?
 At ipsi isti divites, & ma-
 gistratum gerentes, & qui
 formosarum consuetudine
 utuntur, quanti id æstima-
 rent, si possent divitias &
 magistratus, & ipsas mu-
 lieres quas amant, quibus-
 que potiuntur, contemne-
 re? Ignoras, qualis sit fi-
 tis febricitantis? nihil si-
 mile habet fiti sani homi-
 nis. Hic postquam bibit,
 fitire

ἀποπέπαιται· ὁ δὲ πρὸς ὀλίγον ἡσθεῖς, εἴτα
 ταυτιᾶ, χολὴν αὐτὸ ποιεῖ ἀντὶ ὕδατος, ἐμεῖ,
 στρεφούται, διψῇ σφοδρότερον. Τοιοῦτόν ἐστι 5
 μετ' ἐπιθυμίας πλουτεῖν, μετ' ἐπιθυμίας ἄρχειν,
 μετ' ἐπιθυμίας καλῇ συγκαθεύδειν· ζηλοτυπία
 πρέσσει, φόβος τοῦ στρεφθῆναι, αἰσχροὶ λό-
 γοι, αἰσχροὶ ἐνθυμήματα, ἔργα ἀσχήμονα.

Καὶ τί, φησὶν, ἀπολλύω; Ἄνθρωπε, ὑπῆς 6
 χες αἰδήμων, καὶ νῦν οὐκέτι εἶ· οὐδὲν ἀπολώλε-
 κας; ἀντὶ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος, Ἀριστείδην
 ἀναγινώσκεις καὶ Εὐηνόν· οὐδὲν ἀπολώλεκας;
 ἀντὶ Σωκράτους καὶ Διογένους, τεθαύμακας τὸν
 πλείστας διαφθεῖραι καὶ ἀναπείσαι δυνάμενον· κα- 7
 λὸς εἶναι θέλεις, καὶ πλάσσεις σεαυτὸν, μὴ ὦν·
 καὶ ἐσθῆτα ἐπιδεικνύειν θέλεις στιλπνὴν, ἵνα τὰς
 γυναῖκας ἐπιστρέφῃς· καὶν που μυραλειφίου ἐπι-
 τύχης, μακάριος εἶναι δοκεῖς. Πρότερον δ' οὐδὲν 8
 ἐνεθυ-

fitire definit; ille parum-
 per delectatus nauseat,
 aquam in bilem convertit,
 vomit, torminibus crucia-
 tur, fitit vehementius. Ta-
 le est, cum cupiditate esse
 divitem, cum cupiditate
 gerere magistratum, cum
 cupiditate concubare cum
 formosa uxore: adjuncta
 est æmulatio, metus amis-
 sionis, turpia verba, tur-
 pes cogitationes, facta in-
 decora.

Et quid, inquit, amit-
 to? Homo, fuisti vere-
 cundus; nunc non es: ni-

hilne amisisti? loco Chry-
 sippi & Zenonis, Aristi-
 dem legis et Euenum: ni-
 hilne amisisti? Pro So-
 crate & Diogene, miraris
 eum qui plurimas corrup-
 pere et decipere verbis
 potest. Pulcer esse vis,
 ac te ipsum fingis, cum non
 sis: & vestem splendidam
 ostentare cupis, ut mulier-
 ularum oculos in te con-
 vertas: et sicubi pretiosum
 aliquod oleum cosmeticum
 nactus fueris, beatum te
 judicas. Prius autem quid-
 quam tale ne cogitabas
 quidem;

ἐνεθυμοῦ τούτων τι· ἀλλὰ ποῦ εὐσχήμων λόγος,
 ἀνὴρ ἀξιόλογος, ἐνθύμημα γενναῖον. Τοιγαροῦν
 ἐκάθευδες ὡς ἀνὴρ, πρῆεις ὡς ἀνὴρ, ἐσθῆτα
 ἐφόρεις ἀνδρικήν, λόγους ἐλάλεις πρέποντας ἀν-
 δρὶ ἀγαθῷ· εἰτά μοι λέγεις, οὐδὲν ἀπώλεσα;
 9 Οὕτως οὐδὲν ἄλλο, ἢ κέρμα, ἀπολλύουσιν ἄνθρω-
 ποι; αἰδῶς οὐκ ἀπόλλυται; εὐσχημοσύνη οὐκ
 ἀπόλλυται; ἢ οὐκ ἔστι ζημιωθῆναι τὸν ταῦτα
 10 ἀπολέσαντα; Σοὶ μὲν οὖν δοκεῖ τάχα τούτων οὐ-
 δὲν εὐκέτι εἶναι ζημία. ἦν δέ ποτε χρόνος, ὅτε
 μόνην αὐτὴν ὑπελογίζου καὶ ζημίαν καὶ βλάβην,
 ὅτε ἡγωνίας μή τις ἐκθείσῃ σε τούτων τῶν λόγων
 καὶ ἔργων.

11 Ἴδού, ἐκσέσειςαι ὑπ' ἄλλου μὲν οὐδενὸς, ὑπὸ
 σαυτοῦ δέ. Μαχέσθῃσι σαυτῷ, ἀφελῷ σαυτὸν
 12 εἰς εὐσχημοσύνην, εἰς αἰδῶ, εἰς ἐλευθερίαν. Εἰ
 σοὶ τίς ποτε ἔλεγε περὶ ἐμοῦ ταῦτα, ὅτι μέ τις
 μοι χεύειν

quidem; verum, ubi esset
 honesta oratio, vir gravi
 auctoritate, generosa co-
 gitatio. Proinde dormie-
 bas ut vir; prodibas ut
 vir; ut vir vestem virilem
 ferebas; verba faciebas
 digna viro bono: & nunc
 mihi dicis, nihil te ami-
 sisse? Itane nihil aliud
 amittunt homines, nisi num-
 mulos? verecundia vero
 non amittitur? morum mo-
 destia non amittitur? aut
 talium rerum jactura nihil
 nocet? Tu fortassis nihil

horum jam in damnis de-
 putas. At fuit tempus ali-
 quando, cum hoc unum
 in malis numerares & dam-
 nis, cum sollicitus esses,
 ne quis ista dicta & facta
 tibi excuteret.

Ecce, excussa tibi sunt,
 & quidem non ab alio,
 sed a te ipso. Pugna ipse
 tecum, adfere te rursus
 modestiæ, verecundiæ, li-
 bertati. Si quis olim tibi
 de me hoc dixisset, esse
 aliquem qui me adulterare
 cogeret, & talem vestem
 ferre,

μοιχεύειν ἀναγκάζει, ὅτι ἐσθῆτα φορεῖν τοιαύτην,
 ὅτι μυρίζεσθαι οὐκ ἂν ἀπελθὼν αὐτόχειρ ἔγ-
 νου τούτου τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ οὕτω μοι παραχρω-
 μένου; Νῦν εὖν σὺ θέλεις σαυτῷ βοηθῆσαι; καὶ 13
 πόσω ῥάων αὕτη ἡ βοήθεια; οὐκ ἀποκτεῖναι τινα
 δεῖ, οὐ δῆσαι, οὐχ ὑβρίσαι, οὐκ εἰς ἀγορὰν προελ-
 θεῖν· ἀλλ' αὐτὸν αὐτῷ λαλῆσαι, τῷ μάλιστα 14
 πεισθισμένῳ, πρὸς ὃν οὐδεὶς ἐστὶ σου πιθανώ-
 τερος. καὶ πρῶτον μὲν, κατὰ γνώμην τῶν γινομέ- 14
 νων· εἶτα καταγούς, μὴ ἀπογνῶς σεαυτοῦ·
 μηδὲ πάθῃς τὸ τῶν ἀγεννῶν ἀνθρώπων, οἱ ἀπαξ
 ἐνδόντες, εἰσάπαν ἐπέδωκαν ἑαυτοὺς, καὶ ὡς ὑπὸ
 ῥεύματος παρεσύρησαν. Ἀλλὰ μάθε τὸ τῶν 15
 παιδοτριβῶν. Πέπτωκε τὸ παιδίον; Ἀναστὰς,
 Φησὶ; πάλιν πάλασε, μέχρις ἂν ἰσχυροποιηθῇς.
 Τοιοῦτέν τι καὶ σὺ μάθε· ἴσθι γάρ, ὅτι οὐδέν 16

S s 2

ἐστίν

ferre, & unguentis deli-
 bui; nonne adcurrisses, &
 tua manu hominem, qui
 me sic abuteretur, jugu-
 lasses? Nunc ergo non
 vis ipse opem ferre?
 quanto autem facilius est
 istud auxilium? Non est
 occidendus aliquis, non
 vinciendus, non adficien-
 dus contumelia; non est
 in forum prodeundum;
 sed tecum ipso colloquen-
 dum, maxime obtempera-
 turo, apud quem nemo
 plus te auctoritate valet
 & gratia. Ac primum qui-

dem ea, quæ facis, im-
 probato; dein, ubi im-
 probâris, de te ipso ne
 despera; neque id usu tibi
 veniat, quod ignavis ho-
 minibus, qui, semel re-
 missa industria, omnino
 frænum laxant pravis cu-
 piditatibus, & velut a tor-
 rente abripiuntur. Observa
 potius pædōtribarum con-
 suetudinem. Prostratus est
 puer? Surge, inquit, de-
 nuo luctare, donec vires
 tuæ auctæ confirmatæque
 fuerint. Ad eundem mo-
 dum & tu facito; scitoque
 nihil

ἔστιν εὐαγώγιον ἀνθρώπινης ψυχῆς. Θελῆσαι
 δεῖ· καὶ γέγονε, διώρθωται ὡς πάλιν ἀπονού-
 σται, καὶ ἀπόλωνται. Ἐσώθην γάρ ἐστι καὶ
 17 ἀπώλεια καὶ βοήθεια. Εἴτα τί μοι ἀγάθόν; Καὶ
 τί ζητεῖς τούτου μείζον; ἐξ ἀναισχύντου αἰδήμων
 ἔση, ἐξ ἀκέραιου κόσμιος, ἐξ ἀπίστου πιστός, ἐξ
 18 ἀπολάστου σώφρων. Εἴ τίνα ἄλλα τούτων μείζονα
 ζητεῖς; ὑποίει ἢ ποιεῖς; οὐδὲ Θεῶν σέ τίς ἐτι
 σώσαι δύναται.

Κ Ε Φ.

Τίνων δεῖ Καταφρονεῖν, καὶ πρὸς τίνα Διαφέρεσθαι.

Ἀπορία πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις περὶ τὰ ἐκτὸς γί-
 νεται, ἀμηχανία περὶ τὰ ἐκτὸς. Τί ποιήσω;
 πῶς γένηται; πῶς ἀπαβῇ; μὴ τόδε ἀπαντήσῃ,
 μὴ τόδε. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ Φωναὶ περὶ τὰ ἀπροαί-
 ρετα

nihil esse animo humano
 tractabilius Velle oportet;
 & factum est, correctus
 est: ut e contrario, si
 oscitavit, perit. Intrinsicus
 enim est & interitus &
 adjumentum. Quid vero
 ex eo mihi boni existet?
 Quodnam isto majus bo-

num quæris, si ex impu-
 denti verecundus fias, e
 petulanti modestus, ex in-
 fideli fidelis, e luxurioso
 temperans? Si qua alia
 his majora quæris, fac quæ
 facis: ne Deorum qui-
 dem quisquam te servare
 potest.

C A P. X.

Quænam Contemnenda sint, & quænam sint Magni-
 facienda.

Difficultas omnis homini-
 bus circa res externas ex-
 sistit; anxietas omnis e re-
 bus externis. Quid fa-

ciam? quomodo fiet? quo-
 modo eveniet? ne hoc ac-
 cidat! ne illud! Omnes
 istæ voces eorum sunt, qui
 rebus

ρετα στρεφόμενων εἰς. Τίς γὰρ λέγει. Πῶς μὴ
 συγκατατιθεῖμαι τῷ ψεύδει; πῶς μὴ ἀπονέυσω
 ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς; Ἐάν οὕτως ἢ εὐφυῆς ὥστε 3
 περὶ τούτων ἀγωνιᾷν, ὑπομνήσω αὐτόν. ὅτι, Τί 3
 ἀγωνιάς; ἐπὶ σοὶ ἐστὶν ἀσφαλὴς ἰσθίον μὴ πρὸ
 τοῦ ἐπάγειν τὸν φυσικὸν κανόνα προσηδᾶ ἐν τῷ
 συγκατατιθεσθαι. Πάλιν ἂν περὶ ὀρέξεως ἀγω- 4
 νιά, μὴ ἀτελὴς γένηται καὶ ἀποτυχεῖται περὶ 4
 ἐκκλίσεως, μὴ περιπτωτικῇ. πρῶτον μὲν αὐτόν 5
 κατὰφιλῆσω, ὅτι ἀφείς περὶ αὐτοῦ οἱ ἄλλοι ἐπτόνη- 5
 ται, καὶ τοὺς ἐκείνων φόβους, περὶ τῶν ἰδίων ἐρ- 6
 γῶν πεφρόντικεν, ὅπου αὐτός ἐστιν. ἔτλα ἔρω 6
 αὐτῷ, εἰ μὴ θέλεις ὀρέγεσθαι ἀποτυχεῖται, μὴδ' 6
 ἐκκλίνειν περιπτωτικῶς, μηδενὸς ὀρέγου τῶν ἄλ- 7
 λωτέρων ἐτι, μηδὲν ἐκκλινεῖ τῶν μὴ ἐπὶ σοί. 7
 δὲ μὴ, καὶ ἀποτυχεῖν καὶ περιπεσεῖν ἀνάγκη. 11
 Ποία ἐνθάδε ἀπορία; πῶς τόπον ἔχει, πῶς γένη- 7
 ται;

rebus externis occupantur. Quis enim dicit; Quomo-
 do cavebo, ne adsentiar mendacio? quomodo, ne
 a vero declinem? Si quis ea fuerit ingenii bonitate,
 ut his de rebus angatur, commonefaciam illum:
 Cur angeris? penes te est; securus esto; modo
 noli ante adhibitam naturæ regulam proficere ad adsen-
 sionem. Rursus si de adpetitione angatur, ne irri-
 ta illa fiat & voti impos- de averlacione, ut ne in id
 quod averlatur incidat

primum quidem eum deo-
 sculabor, quod, omisis iis,
 quæ alii admirantur, illo-
 rumque formidine profliga-
 ta, suis de rebus sollicitus
 sit, ubi ipse est: post ei di-
 cam, si adpetitum tuum
 frustrari non vis, si non
 incidere vis in ea quæ hor-
 res, nihil alienum deinceps
 adpetito, nihil eorum de-
 clina quæ penes te non
 sunt: alioquin & frustrari
 & in calamitatem incidere
 necesse erit. Quænam hic
 difficultas est? quem lo-
 cum habet illud, Quomo-
 do

ταί; καί, πῶς ἀποβῇ; καί, μὴ ἀπαντήσῃ τὶς
ἢ τὸδε.

- 8 Νῦν οὐχὶ τὸ ἐκβησόμενον ἀπροαίρετον; Ναί.
Ἡ δ' οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ἐστίν· ἐν τοῖς
προαιρετικοῖς. Ναί. Ἐξατίν οὖν σοι παντὶ τῷ
ἀποβαίντι χρῆσθαι κατὰ φύσιν; μή τις σε κα-
9 λῦσαι δύναται. Οὐδεὶς. Μηκέτι οὖν μοι λέγε,
πῶς γένηται; ὅπως γὰρ αὖ γένηται, σὺ αὐτὸ
θήσεις καλῶς, καὶ ἔσται σοι τὸ ἀποβαῖν εὐτύχη-
10 μα. Ἡ τίς αὖ ἦν ὁ Ἡρακλῆς, λέγων, Πῶς μοι
μὴ μέγας λέων ἐπιφανῇ, μηδὲ μέγας σῦς, μη-
δὲ θηριώδεις ἄνθρωποι; Καί τί σοι μέλαι; αὖ μέ-
γας σῦς ἐπιφανῇ, μείζον ἄθλον ἀθλήσεις; αὖ
κακοὶ ἄνθρωποι, κακῶν ἀπαλλάξεις τὴν οἰκουμέ-
11 νην. Ἄν οὖν οὕτως ἀποθάνω; Ἀγαθὸς αὖ ἀπο-
θανῇ, γενναίαν πράξιν ἐπιτελῶν. Ἐπεὶ γὰρ δεῖ
πάντως ἀποθανεῖν, ἀνάγκη τί ποτε ποιοῦντα εὐ-
ρεθῆναι.

do fiet? quomodo eve-
niet? ne hoc aut illud ac-
cidat!

Nonne eventus extra
nostrum arbitrium est posi-
tus? Sic. Natura vero
boni & mali in rebus nostri
arbitrii fita est? Ita. E-
cette ergo tibi quolibet
eventu uti secundum natu-
ram? num quis prohibere
te potest? Nemo. Non
ergo posthac mihi dicere,
Quomodo cadet? Ut cum
que enim ceciderit, tu re-
ste illud compones; &

erit tibi eventus prosper.
Nam quis fuisset Hercules,
si dixisset: Quomodo fa-
ciam, ne magnus leo mihi
occurrat, aut magnus aper,
aut homines immanes!
Quid vero tu curas? si
magnus aper prodierit, ma-
jus certamen obibis; si ma-
li homines, terrarum or-
bem malis liberabis. Si
ergo sic mortuus fuero?
Moriaris ut vir præstans,
re bene gesta. Nam cum
omnino moriendum sit,
necesse est te aliquid (quid-
quid

εὐρεθῆναι· ἢ γεωργουῦντα, ἢ σκάπτοντα, ἢ ἐμπο-
 ρευόμενον, ἢ ὑπατεύοντα, ἢ ἀπεπτοῦντα, ἢ διαρ-
 ροιζόμενον. Τί οὖν θέλεις ποιῶν εὐρεθῆναι ὑπὸ 12
 τοῦ θανάτου; Ἐγὼ μὲν, τὸ ἐμὸν μέρος, ἔργον
 τί ποτ' ἀνθρωπικόν, εὐεργετικόν, κοινωφελές,
 γενναῖον. εἰ δὲ μὴ δύναμαι τὰ τηλικαῦτα ποιῶν 13
 εὐρεθῆναι, ἐκεῖνό γε, τὸ ἀκώλυτον, τὸ διδόμενον,
 ἑμαυτὸν ἐπανορθῶν, ἐξεργαζόμενος τὴν δύναμιν
 τὴν χρηστικὴν τῶν φαντασιῶν, ἀπάθειαν ἐκπε-
 γνῶν, ταῖς σχέσεσι τὰ ἴδια ἀποδιδόναι· εἰ οὕτως
 εὐτυχής εἰμι, καὶ τοῦ τρίτου τόπου παρὰ πτόμε-
 νος, τοῦ περὶ τὴν τῶν κριμάτων ἀσφάλειαν.

Ἄν μετὰ τούτων με ὁ θάνατος καταλάβῃ, 14
 ἀρκεῖ μοι ἂν δύναμαι πρὸς τὸν Θεὸν ἀνατεῖναι
 τὰς χεῖρας, καὶ εἰπεῖν, ὅτι, Ἄς ἔλαβον ἀφ' ἑ-
 μαὶς παρὰ σοῦ πρὸς τὸ αἰσθῆσθαι σου τῆς διαι-
 κήσεως,

Ss 4.

κήσεως,

quid illud sit) agentem de-
 prehendi; sive agros colen-
 tem, sive fodientem, sive
 mercaturam exercentem, si-
 ve consulatum gerentem, si-
 ve cruditate laborantem aut
 alvi profluvio. Qua ergo
 actione occupatus vis a
 morte prehendi? Equi-
 dem, quod ad me adtinet,
 opere aliquo humano oc-
 cupatus; cujusmodi est be-
 neficentia, publica utili-
 tas, generosum factum.
 Si vero tantis in rebus de-
 prehendi non possum, il-
 lud certe volo, quod pro-
 hiberi nequit, quod mihi

concessum est, ut depre-
 hendar emendans me ip-
 sum, expoliens facultatem
 utentem visis, studens per-
 turbationum vacuitati, suum
 cuique exsolvens officium:
 denique, si adeo felix fue-
 ro, tertium etiam locum
 attingens, illum de judi-
 ciorum firmitate.

Quod si me his occupa-
 tum mors occupaverit, fa-
 tis mihi erit, ad Deum pos-
 se manibus extentis dice-
 re: Quas facultates a te
 accepi ad intelligendum
 gubernationem tuam, ei-
 que

- κήσεως, καὶ ἀκολουθεῖν αὐτῇ, ταύτων οὐκ ἡμέ-
 15 λησα· οὐ κατήσχυνά σε τὸ ἐμὸν μέρος. ἰδοὺ πῶς
 κέχρημαι ταῖς αἰσθήσεσιν, ἰδοὺ πῶς ταῖς προ-
 λήψεσι. μή ποτέ σε ἐμεμφάμην; μή τι τῶν γι-
 νομένων τινι δυσηρέστησα, ἢ ἄλλως γίνεσθαι
 16 ἠθέλησα; μή τι τὰς σχέσεις παραβῆναι; Ὅτι
 με σὺ ἐγέννησας, χάριν ἔχω ὧν ἔδωκας· ἐφ'
 ὅσον ἐχρησάμην τοῖς σοῖς, ἀρκεῖ μοι. πάλιν αὐ-
 τὰ ἀπέλαβε, καὶ κατάταξον εἰς ἣν ἂν θέλῃς
 χώραν. , σὰ γὰρ ἦν πάντα, σὺ μοι αὐτὰ δέδω-
 17 κας. Οὐκ ἀρκεῖ οὕτως ἔχοντα ἐξελθεῖν; καὶ
 τίς βίων κρείττων καὶ εὐσχημονέστερος ταῦ οὕτως
 ἔχοντας; ποία δὲ καταστροφὴ εὐδαιμονεστέρα;
 18 Ἵνα δὲ ταῦτα γένηται, οὐ μικρὰ δέξασθαι,
 οὐδὲ μικρῶν ἐστὶν ἀποτυχεῖν. οὐ δύνασαι καὶ
 ὑπατεῦσαι θέλειν, καὶ ταῦτα· καὶ ἀγροὺς ἔχειν
 ἐσπουδακέναι, καὶ ταῦτα· καὶ τῶν δουλαρίων
 φροντίζει.

que obtemperandum, eas
 non neglexi; non dedeco-
 ri tibi fui, quantum in me
 fuit. Ecce quomodo usus
 sum sensibus, quomodo an-
 ticipationibus. Num te
 umquam inculavi? num
 quid eorum, quæ evene-
 runt, ægre tuli, aut ali-
 ter fieri volui? num offi-
 cia erga alios violavi?
 Quod me genuisti, gratiam
 habeo eorum quæ mihi de-
 disti: in quantum tempo-
 ris usus sum rebus tuis, id
 mihi satis est: recipe eas,

&, ubicumque volueris,
 collocato. Tuā enim fue-
 runt omnia; tu mihi ea de-
 disti. Nonne satis est sic
 adfectum exire? Immo
 quænam vita præstantior &
 honestior est, quam quæ
 sic habet? quæ mors feli-
 cior?

Ut autem hæc fiant, ne-
 que parva suscipere, neque
 parvis carere licet. Non
 potes & consulatum gere-
 re velle, & hæc consequi;
 non dare operam parandis
 agris, & his; curare ser-
 vulos,

φροντίζεν, καὶ σεαυτοῦ. Ἄλλ' ἂν τι τῶν ἄλ- 19
 λοτριῶν θέλῃς, τὰ σὰ ἀπώλετο. αὕτη τοῦ πράγ-
 ματος ἡ φύσις· προῖκε οὐδὲν γίνεται. Καὶ τί 20
 θαυμάσιον; Ἄν ὑπατεῦσαι θέλῃς, ἀγρυπνήσαι
 σε δεῖ, περιδραμεῖν, τὰς χεῖρας καταφιλήσαι,
 πρὸς ταῖς ἀλλοτριαῖς θύραις κατασαπῆναι, πολ-
 λαὶ μὲν εἰπεῖν, πολλὰ δὲ πράξει ἀνελεύθερα,
 δῶρα πέμψαι πολλοῖς, ξένια κατ' ἡμέραν ἐνίοις.
 καὶ τί τὸ γινόμενόν ἐστι; δώδεκα δεσμὰ ῥάβδων, 21
 καὶ τρεῖς ἢ τετράκις ἐπὶ βῆμα καθίσαι, καὶ Κιρ-
 κήσια δοῦναι, καὶ σπυρίσι δειπνίσαι. ἢ δειξάτω
 μοί τις, τί ἐστὶ παρὰ ταῦτα. Ὑπὲρ ἀπαθείας 22
 οὖν, ὑπὲρ ἀταραξίας, ὑπὲρ τοῦ καθεύδοντα καθε-
 εῦδειν, ἐξηγορότα ἐξηγορεῖναι, μὴ φοβεῖσθαι
 μηδέν, μὴ ἀγωνιᾶν ὑπὲρ μηδενός, οὐδὲν ἀναλῶσαι
 θέλεις, οὐδὲν πρηνῆσαι; Ἄλλ' ἂν τι ἀπέλλυται 23
 σου περὶ ταῦτα γινόμενου, ἢ ἀναλωθῇ κακῶς, ἢ
 ἄλλως

S s 5

ἄλλως

vulos, & hæc. Si quid
 alienum expetiveris, tua
 perierint. Hæc rei natura
 est: nihil gratis datur. Et
 quid miri est? Si consula-
 tum expetis, vigilandum
 tibi est, circumcursandum,
 manus deosculandæ, ad
 alienas fores computrescen-
 dum; multa dicenda, mul-
 ta facienda illiberalia; mu-
 nera mittenda multis, non-
 nullis strenulæ quotidianæ.
 Et quis eventus est? Duo-
 decim fasciculi virgarum;
 & ter quaterve pro tribu-

nali sedere; Circenses lu-
 dos exhibere; o sportulis
 cœnam præbere. Demon-
 stret mihi aliquis, quid
 præter hæc sit. Ergo pro
 vacuitate perturbationum,
 pro constantia, pro eo ut
 dormiens dormias, vigi-
 lans vigiles, nihil timeas,
 nulla re angaris; pro his
 nihil impendere vis, nihil
 laboris capessere? sed si
 quid, dum tu his rebus oc-
 cuparis, perierit; si quid
 male collocatum fuerit; si
 alter consecutus fuerit quæ

- ἄλλος τύχη ὧν ἔδει σε τυχεῖν, εὐθὺς δηχθήσῃ
 24 ἐπὶ τῷ γενομένῳ; Οὐκ ἀντιθήσεις τί ἀντὶ τίνος
 λαμβάνεις; πόσον ἀντὶ πόσου; Ἀλλὰ προῖκα
 θέλεις τὰ τηλικαῦτα λαβεῖν; Καὶ πῶς δύνασαι;
 25 Ἔργον ἔργῳ οὐ κινῶναι. Οὐ δύνασαι καὶ τὰ ἐκ-
 τὸς ἔχειν ἐπιμελείας τετυχηκότα, καὶ τὸ σαυ-
 τοῦ ἡγεμονικόν. εἰ δ' ἐκεῖνα θέλεις, τοῦτο ἄφες.
 εἰ δὲ μὴ, οὔτε τοῦτο ἔξεις, οὔτ' ἐκεῖνα, περι-
 σπώμεντος ἐπ' ἀμφοτέρας. εἰ τοῦτο θέλεις, ἐκεῖνά
 26 σε ἀφῆναι δεῖ. Ἐκχεθήσεται τὸ ἔλαιον, ἀπο-
 λείται τὰ σκευάρια· ἀλλ' ἐγὼ ἀπαθὴς ἔσομαι.
 27 Ἐμπρησμός ἐσται, ἐμοῦ μὴ παρόντος, καὶ ἀπο-
 λείται τὰ βιβλία· ἀλλ' ἐγὼ χρήτομαι ταῖς
 φαντασίαις κατὰ φύσιν. Ἀλλ' οὐχ ἔξω φαγεῖν.
 Εἰ οὕτω, τάλας εἰμὶ, λιμὴν τὸ ἀποθανεῖν. οὗτος
 δ' ἐστὶν ὁ λιμὴν πάντων, ὁ θάνατος· αὕτη ἡ
 καταφυγή. Διὰ τοῦτο οὐδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ χα-
 λεπὸν ἐστίν. ὅταν θέλῃς, ἐξῆλθες, καὶ οὐ καπ-
 νίζη.

te consequi oportebat; sta-
 tim eo cruciaberis? Non
 conferes quid quo commu-
 taveris, quantum quan-
 to? At gratis accipere
 res tanti pretii cupis? Qui
 autem potes? Alterum
 opus cum altero nihil com-
 mune habet. Non potes
 & externa probe curata
 habere, & mentem tuam.
 Sin illa vis, hoc missum
 fac: alioqui neque hoc ne-
 que illa habebis, animo
 utrisque distracto. Si hoc

vis, illa omittenda erunt.
 Effundetur oleum? peri-
 bunt vascula? At ego tran-
 quillus ero. Incendium
 orietur, me absente? peri-
 bunt libri? Sed ego ex
 naturæ præscripto visis
 utar. At non habebō quod
 edam! Si ita miser sum,
 mors portus est: hic por-
 tus est omnibus, hoc con-
 fugium. Quapropter ni-
 hil in vita grave est: cum
 vis, exis; neque te fumus
 affliciet molestia. Quid er-
 go

νίζη. Τί οὖν ἀγωνιάς; τί ἀγρυπνεῖς; αὐχὶ δὲ 28
 εὐθύς, ἀναλογιστάμενος ποῦ σου τὸ ἀγαθόν ἐστι
 καὶ τὸ κακόν, λέγεις, ὅτι, Ἐπ' ἐμοὶ ἀμφοτέρως
 οὔτε τούτου τις ἀφελέσθαι με δύναται, οὔτ'
 ἐκείνῳ ἀκόντα περιβαλεῖν; Τί οὖν εὖ ῥέγχω βα- 29
 λῶν; τὰ γὰρ ἐμὰ ἀσφαλῶς ἔχει· τὰ ἀλλότρια
 ὄψεται αὐτὰ ὅς ἂν φέρη, ὡς ἂν δίδωται παρὰ
 τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν. Τίς εἰμι ὁ θέλων αὐτὰ οὐ- 30
 τῶς ἔχειν ἢ αὐτῶς; μὴ γάρ μοι δέδοται ἐκλογὴ
 αὐτῶν; μὴ γὰρ ἐμέ τις αὐτῶν διοικητὴν πεποιή-
 κεν; ἀρκεῖ μοι ὧν ἔχω ἐξουσίαν. ταῦτά με δεῖ
 κάλλιστα παρασκευάσαι· τὰ δ' ἄλλα, ὡς ἂν
 θέλῃ ὁ ἐκείνων κύριος.

Ταῦτά τις ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀγρυπνεῖ, 31
 καὶ στρέφεται ἐνθά καὶ ἐνθά; τί θέλων; ἢ τί
 ποθῶν; Πάτροκλον, ἢ Ἀντίλοχον, ἢ Μενέλαον;
 Πότε γὰρ ἠγήσατο ἀθάνατόν τινα τῶν φίλων;
 πότε

quid angeris? quid vigilas?
 quidni statim, reputans
 ubi tuum bonum sit & ma-
 lum, sic dicis: Utrumque
 in mea potestate est; ne-
 que hoc eripere mihi quis-
 quam potest, neque in il-
 lud invitum conjicere?
 Cur ergo non sterto supi-
 nus? res meæ in tuto
 sunt; de alienis vero vide-
 rit is qui eas obtinuerit,
 prout concessum fuerit ab
 eo qui earum habet pote-
 statem. Quis sum ego,
 qui eas sic aut aliter se ha-
 bere velim? mihi ne enim

delectus earum concessus
 est? num quis administra-
 torem earum me consti-
 tuit? Satis mihi ea sunt,
 quorum habeo potestatem.
 Hæc ita sunt administran-
 da mihi, ut quam pulcer-
 rima efficiantur: cætera
 vero, prout voluerit is, in
 cuius sunt potestate.

Hæc cui ob oculos po-
 sita sunt, num vigilat, &
 huc atque illuc vertitur?
 quid volens, aut quid de-
 siderans? Patroclum, an
 Antilochum, aut Mene-
 laum? Quando vero ali-
 quem

- πότε γὰρ οὐκ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι αὐριον
 ἢ εἰς τὴν τρίτην δεῖ ἢ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἢ ἐκείνον;
 32 Ναὶ, φητὶν· ἀλλ' ὦμην, ὅτι ἐκεῖνος ἐπιβιώσε-
 ται μοι, καὶ αὐξήσει μου τὸν υἱόν. Μωρὸς γὰρ
 ἦς, καὶ τὰ ἀδύλα αἶνον. Τί οὖν οὐκ ἐγκαλεῖς
 σεαυτῷ, ἀλλὰ κλαίων κἀθῆσαι ὡς τὰ κοράσια;
 33 Ἀλλ' ἐκείνός μοι φαγεῖν παρετίθει. Ἐξὶ γὰρ,
 μωρὲ· νῦν δ' οὐ δύναται· ἀλλ' Αὐτομέδων σοι
 παραθήσει· ἂν δὲ καὶ Αὐτομέδων ἀποθάνῃ, ἀλ-
 34 λον εὕρησεις. Ἄν δ' ἡ χύτρα, ἐν ᾗ ἤψετό σοι
 τὸ κρέας, καταγῇ, λιπῶ σε δεῖ ἀποθανεῖν, ὅτι
 μὴ ἔχῃς τὴν συνήθη χύτραν; οὐ πέμπεις, καὶ
 ἄλλην καινὴν ἀγασσάσεις;
 35 Οὐ μὲν γὰρ τι (φησὶ) κακώτερον ἄλλο πά-
 θοιμι.
 Τοῦτο γὰρ σοι κακόν ἐστιν; εἴτ' ἀφείς τοῦτο ἐξ-
 ελεῖν, αἰτιάται τὴν μητέρα, ὅτι σοι οὐ προεῖπεν, ἵνα
 οὐδυνώ-

quem ex amicis immorta-
 lem iudicavit? quando non
 ob oculos habuit, cras aut
 perendie vel sibi vel illi
 esse moriendum? Recte,
 inquit: at putabam, illum
 mihi fore supersitem, &
 filium meum opibus honori-
 busque esse aucturum. Stul-
 tus fuisti, & incerta pro
 certis habuisti. Cur igitur
 non te ipsum accusas, sed
 plorans sedes tamquam pu-
 ellulæ? At ille mihi cibum
 adponebat. Vivebat enim,
 stulte: nunc vero non pot-
 est. At Automedon tibi

adponet: si vero Autome-
 don quoque mortuus fue-
 rit, alium invenies. Quod-
 si olla, in qua tibi caro eli-
 xabatur, confracta fuerit;
 famene moriendum erit,
 quod consuetam ollam non
 habeas? nonne mittis qui
 aliam emat?

*Neque enim (inquit) quid-
 quam aliud pejus pa-
 terer.*

Hoc igitur tibi malum est?
 Tu vero propulsare illud
 omittens, matrem accusas,
 quod non prædixerit tibi,
 ut

ὀδυνώμενος ἐξ ἐκείνου διατελῆς; Τί δοκεῖτε; μὴ 36
ἐπίτηδες ταῦτα συνθεῖναι Ὅμηρον, ἵν' ἴδωμεν, ἔτι
οἱ εὐγενέστατοι, οἱ ἰσχυρέστατοι, οἱ πλουσιώτα-
τοι, οἱ εὐμορφότατοι, ὅταν οἷα δεῖ δόγματα μὴ
ἔχωσιν, οὐδὲν κωλύονται ἀθλιώτατοι εἶναι καὶ
δυστυχέστατοι;

Κ Ε Φ. ια'.

Περὶ Καθαριότητος.

Ἀμφισβητοῦσί τινες, εἰ ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώ-
που περιέχεται τὸ κοινωτικόν· ὅμως δ' αὐτοὶ οὐ-
τοι οὐκ ἂν μοι δοκοῦσιν ἀμφισβητῆσαι, ὅτι τό γε
καθάριον πάντως περιέχεται, καὶ, εἴ τιτι ἀλ-
λῳ, καὶ τούτῳ τῶν ζώων χωρίζεται. Ὅταν οὖν
ἄλλῃ τι ζῶον ἴδωμεν ἀπροκαθαῖρον ἑαυτὸ, ἐπιλέ-
γειν εἰώθαμεν θαυμάζοντες, ἔτι ὡς ἀνθρώπου
καὶ πάλιν, ἂν τις ἐγκαλῇ τι ζῷον, εὐθὺς εἰώ-
θαμεν

ut ab illo inde tempore vi-	ditissimos, formosissimos,
tam cum dolore exegisses?	cum ea decreta non ha-
Quid putatis? annon, de	bent quibus opus est,
industria Homerum ista	nihil prohibere, quo mi-
composuisse, ut videremus,	nus miserrimi sint & ca-
nobilissimos, robustissimos,	lamitosissimi?

C A P. XI.

De Munditiei studio.

Disputant quidam, an na-	qua re alia, istâ certe a
tura humana societatis ad-	brutis eam separari. Cum
petitionem complectatur;	igitur aliud quoddam ani-
& tamen iidem isti dubita-	mal mundare sese videmus,
re mihi non videntur, mun-	mirantes dicere solemus,
ditiem utique naturâ huma-	facere id tamquam homi-
nâ comprehendi; & si	nem; vicissimque, si quis
	animal

- 3 ἄνθρωπος ἐστίν. Οὕτως ἐξαίρετόν τι περὶ τὸν
 ἄνθρωπον εἶναι οἴμεθα, ἀπὸ τῶν Θεῶν αὐτὸ
 πρῶτον λαμβάνοντες. ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνοι φύσει κα-
 4 θαροὶ καὶ ἀκήρατοι, ἐφ' ὅσον ἡγλίκασιν αὐτοῖς οἱ
 ἄνθρωποι κατὰ τὸν λόγον, ἐπὶ τούτου καὶ τοῦ
 καθαροῦ καὶ τοῦ καθαρίου εἰσὶν ἀνθεκτικοί. ἐπεὶ
 δ' ἀμήχανον τὴν οὐσίαν αὐτῶν παντάπασιν εἶναι
 καθαρὰν, ἐκ τοιαύτης ὕλης κεκραμένην· ὁ λόγος
 παραληφθεὶς εἰς τὸ ἐνδεχόμενον ταύτην καθάριον,
 5 ἀποτελεῖν πειρᾶται. Ἡ πρώτη οὖν καὶ ἀνωτάτω
 καθαρότης, ἢ ἐν ψυχῇ γινομένη· καὶ ὁμοίως ἀκα-
 θαρσία. ψυχῆς δ' ὡς σώματος μὲν ἀκαθαρτίαν
 οὐκ ἂν εὖρησ· ὡς ψυχῆς δὲ, τί ἂν ἄλλο εὖρης ἢ
 τὸ παρέχον αὐτὴν ῥυπαρὰν πρὸς τὰ ἔργα τὰ αὐ-
 6 τῆς; Ἔργα δὲ ψυχῆς, ἐρμᾶν, ἀφορμᾶν, ὀρέ-
 γεσθαι, ἐκκλίνειν, παρασκευάζεσθαι, ἐπιβάλλ-
 εσθαι,

animal aliquod vituperat,
 statim; quasi id defensori,
 dicere solemus, non scili-
 cet esse hominem. Adeo
 eximie homini proprium
 id esse putamus; idque a
 Diis ipsis primum accipi-
 mus. Nam cum illi natu-
 ra mundi & sinceri sint;
 quatenus homines ad eos
 ratione adpropinquant, ea-
 tenus etiam puritatis &
 munditiarum studium ha-
 bent. Sed quoniam fieri
 nequit, ut natura eorum
 prorsus munda sit, e tali

materia permixta; ratio ad-
 hibita, reddere eam talem,
 quoad ejus fieri potest, co-
 natur. Prima igitur & su-
 prema puritas est, quæ in
 animo oritur: eodemque
 modo impuritas. Animi
 autem sordes non ut cor-
 poris deprehendas: quate-
 nus vero animi, quid aliud
 deprehendes, præter id
 quod eum ad functiones
 ejus sordidum reddit. Sunt
 autem animi functiones
 hæc: impetu, uti, vel non
 uti, adpetere, averfari,
 præ-

λεσθαι, συγκατατίθεσθαι. Τί ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ 7
 ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ῥυπαρὰν παρέχον αὐτὴν καὶ
 ἀκάθαρτον; Οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὰ μοχθηρὰ κρι-
 ματα αὐτῆς. Ὡστε ψυχῆς μὲν ἀκάθαρσία, 8
 δόγματα πονηρά· κάθαρσις δ', ἐμποιήσις οἷων
 δεῖ δογμαμάτων. καθαρὰ δ', ἢ ἔχουσα οἷα δεῖ
 δόγματα· μόνη γὰρ αὕτη ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς αὐ-
 τῆς ἀσύγχυτος καὶ ἀμόλυντος.

Δεῖ δὲ τι εἰκὸς τούτῳ καὶ ἐπὶ σώματος φι- 9
 λοτεχνεῖν, κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. Ἀμήχανον ἦν,
 μύξας μὴ ρεῖν, τοῦ ἀνθρώπου τοιοῦτον ἔχοντος τὸ
 σύγκραμα. διὰ τοῦτο χεῖρας ἐποίησεν ἡ φύσις,
 καὶ αὐτὰς τὰς ῥίνας, ὡς σωλήνας, πρὸς τὸ ἐκ-
 διδόναι τὰ ὑγρά. ἂν οὖν ἀναρροφῇ τις αὐτὰς,
 λέγω ὅτι οὐ ποιεῖ ἔργον ἀνθρωπικόν. Ἀμήχανον 10
 ἦν, μὴ πηλοῦσθαι τοὺς πόδας, μηδὲ ὅλως μο-
 λύνεσθαι, διὰ τοιούτων τινῶν πρρευομένους. διὰ
 τοῦτο

præparari, suscipere, ad-
 sentiri. Quid ergo est,
 quod in his sordidum effi-
 ciat animum & impurum?
 Nihil aliud, nisi prava ejus
 judicia. Itaque animi im-
 puritas est in pravis posita
 decretis: purgatio vero,
 in inferendis rectis decre-
 tis. Et purus animus est,
 qui decreta habet qualia de-
 cet: solus enim is in suis
 functionibus confusione &
 pollutione caret.

Est autem aliquid huic
 simile etiam in corpore

(quatenus res finit) elabo-
 randum. Fieri nequit,
 quin homini, tali tempere-
 ramento utenti corporis,
 pituita fluat: hac de caus-
 sâ manus fecit Natura; &
 ipsas nares, tamquam ca-
 nales, ad excernendos hu-
 mores. Si quis ergo mu-
 cos resorbet, nego eum
 fungi hominis officio. Fie-
 ri non potuit quin pollue-
 rentur pedes, & prorsus
 contaminarentur, cum lu-
 tum & pulvis transeunda
 sint: propterea præbuit
 aquam,

- 11 τοῦτο ὕδωρ παρσκευάσῃ, διὰ τοῦτο χεῖρας. Ἀμή-
χανον ἦν, ἀπὸ τοῦ τρώγειν μὴ ῥυπαρόν τι προσ-
μένειν τοῖς ἐδοῦσι. διὰ τοῦτο, πλύνον, φησί,
τοὺς ἐδόντας. Διὰ τί; Ἰν' ἀνθρώπος ᾗς, καὶ μὴ
12 θηρίον, μηδὲ σῦδιον. Ἀμήχανον, μὴ ἀπὸ τοῦ
ἰδρώτος καὶ τῆς κατὰ τὴν ἐσθῆτα συνοχῆς ὑπε-
λείπεσθαι τι περὶ τὸ σῶμα ῥυπαρόν καὶ δεόμενον
ἀποκαθάρσεως. διὰ τοῦτο ὕδωρ, ἔλαιον, χεῖρες,
ὀθόνιον, ξύστρα, νίτρον, ἔσθ' ὅτε ἡ ἄλλη πᾶσα
13 παρσκευῇ, πρὸς τὸ καθῆραι αὐτό. Οὐ· ἀλλ'
ὁ μὲν χαλκεὺς ἐξιῶσει τὸ σιδήριον, καὶ ὄργανα
πρὸς τοῦτο ἔξει κατεσκευασμένα· καὶ τὸ πινά-
κιον αὐτὸς σὺ πλύνεις ὅταν μέλλῃς ἐσθίειν, εἰάν
μὴ ᾗς παντελῶς ἀκάθαρτος καὶ ῥυπαρὴς· τὸ
σωμάτιον δ' οὐ πλυνεῖς, οὐδὲ καθαρὸν ποιήσεις;
14 Διατί, φησί. Πάλιν ἐρῶ σοι, πρῶτον μὲν, ἵνα
τὰ ἀνθρώπου ποιῇς· εἶτα, ἵνα μὴ ἀνιάς τοὺς
15 ἐντυγχάνοντας. Τοιοῦτόν τι καὶ ἐνθάδε παεῖς,
καὶ

aquam, propterea manus.
Fieri non potuit, quin a
cibo aliquid sordium den-
tibus adheresceret. Ea-
propter dentes lavare ju-
bet. Cur? Ut homo sis;
non bestia, non porcellus.
Fieri non potest, quin a
sudore, & vestium adpli-
catione, sordium aliquid
relinquatur in corpore,
quod purgationem deside-
ret. Ideo præsto est aqua,
oleum, manus, linteolum,
xylstra, nitrum, & reli-
quæ interdum omnis ad-

paratus, ad id repurgan-
dum. Id tu non curas;
sed faber ferramenta repur-
gabit, & instrumenta ad
hoc parata habebit; & scu-
tellam ipse tu cum esurus
es, lavas, nisi prorsus spur-
cus & sordidus fueris; cor-
pus autem non lavabis, ne-
que purgabis? Cur? in-
quit. Rursus tibi dico,
primum, ut, quod homi-
nis est, facias; deinde, ne
molestus sis eis qui tecum
sunt. Tale quid etiam hic
facis, nec animadvertis.

Tu

καὶ οὐκ αἰσθάνη. σαυτὸν ἄξιον ἡγῇ τοῦ ὄζειν·
 ἔστω, ἴσθι ἄξιος. μή τι καὶ τοὺς παρακαθίζον-
 τας; μή τι καὶ τοὺς συγκατακλινομένους; μή τι
 καὶ τοὺς καταφιλεῦντας; Ἡ ἄπελθ' εἰς ἐρημίαν, 16
 ὅπου ποτὲ ἦς ἄξιος· ἢ καὶ μόνος διάγε, κατόζων
 σαυτοῦ. δίκαιον γάρ ἐστι, τῆς σῆς ἀκαθαρσίας
 σὲ μόνον ἀπολαύειν. ἐν πόλει δ' ἔνταξ οὕτως
 ἀπερισκέπτως καὶ ἀγνωμόνως ἀναστρέφεσθαι, τί- 17
 νος σοι φαίνεται; Εἰ δ' ἵππον σοι πεπιστεύκει ἡ
 φύσις, περιώρας αὐτὸν ἀτῆμέλητον; Καὶ νῦν,
 οἷου σου τὸ σῶμα ὡς ἵππον ἐγκεχειρίασθαι; πλῆ-
 νον αὐτὸ, ἀπόσμηξαν, ποιήσον ἵνα μηδεὶς ἀπο- 18
 στρέφῃται, μηδεὶς ἐκτρέπηται. Τίς δ' οὐκ ἐκ-
 τρέπεται ρυπαρὸν ἀνθρώπον, ὄζοντα, κακόχρεον,
 μᾶλλον ἢ τὸν κεκοπρωμένον; ἐκείνη ἡ εὐσμία ἐξω-
 θέν ἐστίν ἐπίθετος· ἢ δ' ἐξ ἀθεραπείας ἔσω- 20
 θεν, καὶ οἶονεὶ διασσηπότος.

Ἄλλως

Tu dignum te censes qui
 foeteas. Esto; sis dignus!
 Num etiam ii, qui tibi ad-
 fident, qui tecum adcum-
 bunt, qui te deosculantur?
 Aut in solitudinem abi, qua
 dignus fueris; aut certe
 solus vive, tuoque foetore
 frui! æquum est enim,
 te immunditie tuæ solum
 frui. Cum autem in urbe
 sis; adeo inconsiderate &
 sine sensu agere, cujus ti-
 bi esse videtur? Quod si
 equum tibi natura credidisset,
 num prorsus eum ne-

glexisses? Nunc igitur
 puta, corpus tuum tanquam
 equum tuæ cutæ esse tra-
 ditum: lava id, absterge;
 facito, ne quis te averse-
 tur, ne quis abhorreat.
 Hominem vero sordidum,
 foetentem, decolorem,
 quis non aversetur, ma-
 gis etiam quam fimo con-
 spurcatum? ille foetor ex-
 trinsecus est, accersitus;
 iste, vero, a negligentia
 profectus, intrinsecus est,
 & veluti corporis putre-
 facti.

Epistolæ Dissert. T. I.

Tt

At

19 Ἄλλα Σωκράτης ἐλιγνάκις ἐλούετο. Ἄλλα
 ἔστιλβεν αὐτοῦ τὸ σῶμα· ἀλλ' ἦν οὕτως ἐπίχαρι
 καὶ ἡδύ· ὥστ' ἦσαν αὐτοῦ οἱ ὠραιότατοι καὶ οἱ
 20 εὐγενέστατοι, καὶ ἐπεθύμουν ἐκεῖνα παρακατα-
 κλίνεσθαι, μᾶλλον ἢ τοῖς εὐμορφοτάτοις· ἐξῆν
 ἐκεῖνα μῆτε λούεσθαι, μῆτε πλύνεσθαι, εἰ ἤθελε·
 καὶ τοι καὶ τὸ ἐλιγνάκις ἰσχύον εἶχε. Καὶν θερμῶ
 20 μὴ θέλης, ψυχρῶ. Ἄλλα λέγει Ἀριστοφάνης,

71 Τους ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους λέγω.

Λέγει γάρ καὶ ἀερεβάτεα αὐτὸν, καὶ ἐκ τῆς πα-
 21 λαιοτέρας κλέπτειν τὰ ἱράτια. Ἐπεὶ τοὶ πάντες
 οἱ γεγραφότες περὶ Σωκράτους πάντα τὰναντία
 αὐτῷ προσμαρτυροῦσιν ὅτι ἡδύς τὸ μένον ἀκού-
 σαι, ἀλλὰ καὶ ἰδεῖν ἦν. Πάλιν περὶ Διογένης
 22 ταῦτά γεγράφουσιν. Δεῖ γάρ μηδὲ κατὰ τὴν ἀπὸ
 τοῦ σώματος ἐμφασίν, ἀπὸ φιλοσοφίας ἀπασοβεῖν
 τοὺς πολλούς· ἀλλ', ὥσπερ τὰ ἄλλα εὐθύμον
 καὶ

At Socrates raro lavabat.
 At nitebat ejus corpus, &
 adeo erat gratum & suave,
 ut eum pulcherrimi & no-
 bilissimi quique adamarent,
 & cum illo potius quam
 eum formosissimis vellent
 adcubare. Licuerat illi ne-
 que lotionibus neque bal-
 neis uti, si voluisset: & ta-
 men raro etiam lotiones
 vim habebant. Si vero ca-
 lida lavare non vis, lavato
 frigida. At Aristophanes
 ait,

Pallentes istos atque dis-
 calceatos dico.
 Ait etiam, in aëre eum
 ambulare, & e palæstra
 furari vestes. Atqui om-
 nes, qui de Socrate scri-
 pserunt, contraria omnia
 de eo testificantur: fuisse
 illum non modo auditu ju-
 cundum, sed etiam adspe-
 ctu suavem. Pariter de
 Diogene eadem scribunt.
 Neque enim oportet cor-
 poris specie a philosophia
 absterreere vulgus, sed, ut

καὶ ἀτάραχον ἐπιδεικνύειν αὐτὸν, οὕτω καὶ ἀπὸ
 τοῦ σώματος. Ἴδετε, ὦ ἄνθρωποι, ὅτι οὐδ' ἔχω 23
 ἔτι οὐδενὸς δέομαι. Ἴδετε, πῶς αἰκίας ἂν,
 καὶ ἀπολις, καὶ φυγὰς, ἂν οὕτω τύχη, καὶ
 ἀνέστιος, πάντων τῶν εὐπατρίδων καὶ πλουσίων
 ἀταραχώτερον διάγω, καὶ εὐρύτερον, ἀλλὰ καὶ
 τὸ σωματικὸν ὁρᾶτε, ὅτι οὐ κακοῦται ὑπὸ τῆς αὐ-
 στηρᾶς διαίτης. Ἄν δέ μοι ταῦτα λέγη τις, εἰ 24
 θρώπου σχῆμα καταδίκου ἔχων καὶ πρῶτον,
 τίς με πείσει Θεῶν προσελθεῖν Φιλοσοφία, ὥστε
 τοιοῦτους ποιεῖ; Μὴ γένοιτο· οὐδ', εἰ σοφὸς
 ἔμελλον εἶναι, ἤθελον.

Ἐγὼ μὲν, νῆ τρὺς Θεοὺς, τὸν νέον τὸν πρῶτον 25
 τῶς κινούμενον θέλω μᾶλλον ἐλθεῖν πρὸς με πε-
 πλατμένον, ἢ τὴν κόμην κατεφθίην· κότε καὶ
 εὐπαρόν. βλέπεται γάρ τις ἐν ἐκείνῳ τοῦ καλοῦ
 φαντασία, ἔφεσις δὲ τοῦ εὐσχήμονος. ἔπου, δ'.

T t 2

αὐτὸ

in cæteris robur hilarem &
 tranquillum se præbere, ita
 etiam habitu corporis. „Vi-
 dete, homines, me nihil
 habere, nulla re egere!
 videte, quo pacto, cum
 nec domicilium, nec ci-
 vitatem habeam, & (si ca-
 sus ita tulerit) exsul sim
 & extorris, omnibus ta-
 men patriciis & divitibus
 tranquillior vivam & feli-
 cior! Sed etiam corpus
 videtis, austera diæta neu-
 tiquam male adfectum.“ —
 Si quis autem ista mihi di-

nati habitu vultuque ince-
 dat; quis deorum mihi per-
 suadebit, ut me ad philo-
 sophiam conferam, quæ
 tales efficiat? Absit; nol-
 lem, ne si sapiens quidem
 evasurus essem.

Ego quidem, medius fir-
 dius, adolescentem, pri-
 mos ad philosophiam imper-
 tus capientem, accedere
 ad me malim eleganter
 comtum, quam sordidis
 capillis & squalidum. Cer-
 nitur enim in eo pulchritudo
 quædam, & appetitio
 decori.

- 26 αὐτὸ εἶναι φαντάζεται, ἐκεῖ καὶ φιλοτεχνεῖ. λοι-
πὸν ὑποδείξει μόνον αὐτῷ δεῖ, καὶ εἰπεῖν· Νεα-
νίσκε, τὸ καλὸν ζητεῖς, καὶ εὖ παιεῖς. ἴσθι οὖν,
ἔτι ἐκεῖ φύεται, ὅπου τὸν λόγον ἔχεις· ἐκεῖ αὐ-
τὸ ζήτηι, ὅπου τὰς ὀρμάς καὶ τὰς ἀφορμάς,
27 ὅπου τὰς ὀρέξεις, τὰς ἐκκλίσεις. τοῦτο γὰρ
ἔχεις ἐν σεαυτῷ ἐξαίρετον, τὸ σωματίον δὲ φύσει
πηλὸς ἐστι. τί πονεῖς εἰκῇ περὶ αὐτό; εἰ μηδὲν
28 ἕτερον, τῷ χρόνῳ γνώσῃ ὅτι οὐδὲν ἐστίν. Ἄν δὲ
μοι ἔλθῃ κεκοπρωμένος, ῥυπαρὸς, μύστακα ἔχων
μέχρι τῶν γονάτων, τί αὐτῷ εἰπεῖν ἔχω; ἀπὸ
29 ποίας αὐτὸν ὁμοιότητος ἐπαγαγεῖν; Περὶ τί γὰρ
ἐσπούδακεν ὅμοιον τῷ καλῷ, ἵν' αὐτὸν μεταθῷ,
καὶ εἰπῶ, Οὐκ ἐστὶν ἐνθάδε τὸ καλόν, ἀλλ' ἐν-
θάδε; Θέλεις αὐτῷ λέγω, Οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ κε-
κοπρωσθαι τὸ καλόν, ἀλλ' ἐν τῷ λόγῳ; Ἐφίε-
ται γὰρ τοῦ καλοῦ; ἔμφατιν γὰρ τίνα αὐτοῦ
ἔχει;

decori. Ubi autem id esse
putat, ibi etiam elaborat.
Illud igitur unum restat,
ut ei demonstretur, & di-
catur: Adolescentule, pul-
critudinem quæris, & in
eo recte facis: noris ergo,
ibi eam exsistere, ubi ra-
tionem habes; ibi eam quæ-
re, ubi impetus & decli-
nationes habes, ubi adpe-
titiones & aversiones.
Hoc enim habes in te, exi-
mium; corpusculum autem
suapte natura lutum est:
quid in eo frustra elaboras?
ut nihil aliud, tempore

certe cognosces id nihil
esse. Sin accesserit me
stercoribus oblitus, & for-
didus, mystace ad usque
genua promisso, quid ei
dicere possum? qua eum
similitudine adficiam? Qua
enim in re, quæ pulcri
speciem habeat aliquam,
elaborat, ut eum alio tra-
ducam, & dicam, Non est
hic pulcrum, sed illic? Vis
ei dicam: Pulcritudo non
posita est in sordibus, sed
in ratione? An enim ad-
petit pulcrum? an pulcri
speciem aliquam animo im-
pressam

ἔχει; Ἀπελθε, καὶ χοίρῳ διαλέγῃ, ἵν' ἐν βορ-
 βόρῳ μὴ κυλίηται. Διὰ τοῦτο καὶ Πολέμωνος 30
 ἤψαντο οἱ Ξενοκράτους λόγοι, ὡς Φιλοκάλου νεα-
 νίσκου· εἰσηλθε γάρ ἔχων ἐναύσματα τῆς περὶ
 τὸ καλὸν σπουδῆς, ἀλλαχοῦ δ' αὐτὸ ζητῶν.
 Ἐπεὶ τοι οὐδὲ τὰ ζῶα τὰ ἀνθρώποις συντρέφα 31
 ῥυπαρὰ ἐποίησεν ἡ φύσις. Μὴ τι ἵππος κυλίεται
 ἐν βορβόρῳ; μὴ τι κύων γενναῖος; ἀλλ' ὁ ὕς,
 καὶ τὰ σαπρὰ χηνίδια, καὶ σκώληκες, καὶ ἀράχ-
 ναι, τὰ μακροτάτω τῆς ἀνθρωπίνης συναναστρο-
 φῆς ἀπεληλαμένα. Σὺ οὖν, ἄνθρωπος ὢν, οὐδὲ 32
 ζῶον εἶναι θέλεις τῶν ἀνθρώποις συντρέφων, ἀλλὰ
 σκώληξ μᾶλλον, ἢ ἀράχνιον; οὐ λούσῃ ποῦ πο-
 τε, ὡς θέλεις; οὐκ ἀποπλυνεῖς σεαυτόν; οὐχ
 ἤξεις καθαρός, ἵνα σοι χαίρωσιν οἱ συνόντες; ἀλ-
 λά καὶ εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῖν συνέρχῃ τοιοῦτος, ἔπει-
 Τίς γάρ ποτε πτύ-

pressam gerit? Abi, cum
 porco disputa, ne in cœno
 volutetur. Propter hoc
 etiam Xenocratis rationes
 Polemonem pupugerunt,
 ut elegantem adolescen-
 tem: ingressus enim erat,
 fomites habens studii ho-
 nestatis, sed eam alibi quæ-
 rens. Atque adeo ne ani-
 malia quidem ea, quæ con-
 suetudine hominum utun-
 tur, sordida fecit Natura.
 Num equus volvitur in cœ-
 no? num canis generosus?
 Non; sed sus, & putidi
 anseres, & vermes, &

aranei, quæ longissime re-
 mota sunt a consuetudine
 humana. Tu ergo, cum
 homo sis, ne animal qui-
 dem esse vis ex eorum nu-
 mero quæ convictu homi-
 num utuntur, sed vermis
 potius, aut araneolus? Non
 lavabis tandem aliquando,
 quocumque demum modo
 volueris? annon sordes
 ablues tuas? annon mun-
 dus huc venies, ut te dele-
 ctentur condiscipuli? Sed
 & templa nobiscum ingre-
 dieris tali habitu, ubi ex-
 spuere aut nares emungere
 religio

- πτύσαι οὐ νενόμισται οὐδ' ἀπομύξασθαι, ἔλος αὖ
 πτύσμα καὶ μύξα;
- 33 Τί οὖν; καλλαπίζεσθαι τις ἀξιοῖ; Μὴ γένοιτο
 εἰ μὴ ἐκεῖνο ὃ πεφύκαμεν, τὸν λόγον, τὰ δόγματα,
 τὰς ἐνεργείας· τὸ δὲ σῶμα, μέχρι τοῦ καθάρειν,
 34 μέχρι τοῦ μὴ προσκóπτειν. Ἀλλ' αὖ ἀκούσῃς ὅτι
 εὖ δεῖ φορεῖν κόκκινά, ἀπελθὼν ἐκ πρώτον σου τὸν
 τρίβωνα, ἢ κατάρρηξεν. Ἀλλὰ πόθεν ἔχω καλὸν
 τρίβωνα; Ἄνθρωπε, ὕδωρ ἔχεις, πλῦνον αὐτόν.
 35 Ἰδοὺ νέος ἀξιέραστος, ἰδοὺ πρεσβύτης ἀξίος τοῦ
 ἔραν καὶ ἀντεράσθαι, ὃ τις υἱὸν αὐτοῦ παραδῶ
 μαθησόμενον, ὃ θυγατέρες, ὃ τέτοι προσελεύσονται,
 αὖ οὕτω τύχη, ἵνα ἐν κοπρῶνι λέγῃ τὰς
 36 σχολάς. Μὴ γένοιτο. πᾶσα ἐκτροπὴ ἀπὸ τινος
 ἀνθρωπικοῦ γίνεται· αὕτη δ' ἐγὺς εἶμι τοῦ μὴ
 ἀνθρωπικῇ εἶναι.

Κ Ε Φ.

religio est, cum totus ipse
 nihil sis nisi sputum &
 mucus?

Quid ergo? Volo, ut
 vano ornatum operam de-
 mus? Nequaquam; sed ut
 ornemus id, quod sumus
 nos ipsi, rationem, decre-
 ta, actiones: corpus vero,
 quoad mundities postulat;
 eatenus, ne alios offendas.
 At tu, cum audieris non
 gerendas esse vestes cocci-
 neas, abibis, & stercore
 inquinabis pallium tuum,
 aut lacerabis? — „At un-

de habeam pulcrum pal-
 lium? — Homo, aquam
 habes; lava illud. Ecce
 juvenis amabilis, ecce se-
 nex dignus qui amet & red-
 ametur, cui filium in di-
 sciplinam tradat aliquis;
 quem filiae, quem adole-
 scentes, si res ita tulerit,
 accedant, ut in fimeto
 scholas illis explicet! Ab-
 sit! Omnis exorbitatio pro-
 ficiscitur ab aliquo princi-
 pio, quod in hominis na-
 tura inest: ista autem pro-
 pe abest, ut humani nihil
 in se habeat.

C A P.

Κ Ε Φ. β'.

Περὶ Προσοχῆς.

Ὅταν ἀφῇς σὺ πρὸς ὀλίγον τὴν προσοχὴν, μὴ τοῦτο φαντάζου, ὅτι, ὅπότεν θέλῃς, ἀναλήψῃ αὐτήν· ἀλλ' ἐκεῖνο πρόχειρον ἔστω σοι, ὅτι παρὰ τὸ σήμερον ἀμαρτηθὲν εἰς τὰλλα χεῖρον ἀνάγκη σοι τὰ πράγματα ἔχειν. Πρῶτον μὲν γάρ τὸ 2 πάντων χαλεπώτατον, ἔθος τοῦ μὴ προσέχειν ἐγίνεται· εἴτα ἔθος τοῦ ἀναβάλλεσθαι τὴν προσοχὴν. αἰεὶ δ' εἰς ἄλλον καὶ ἄλλον χρόνον εἰώθει ὑπερτιθέμενον (f. ἐξωθῇ ὑπερτιθέμενος) τὸ εὐροεῖν, τὸ εὐσχημονεῖν, τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν. Εἰ μὲν οὖν λυσitteλής ἢ ὑπέρθεσις 3 ἐστίν, ἢ παντελής ἀπίστασις αὐτῆς ἐστὶ λυσitteλέτερα. εἰ δ' οὐ λυσitteλεῖ, τί οὐχὶ διηνεκῇ τὴν προσοχὴν φυλάσσεις; Σήμερον παῖξαι θέλω. 4 Τί οὖν; Οὐ δεῖ προσέχοντα; Ἄσαι. Τί οὖν κω-
Ττ 4 λύει

CAP. XII.

De Adtentione.

Cum tu ad breve tempus Adtentionem remiseris, noli putare, te eam, simul atque volueris, recipere posse; sed illud in promptu tibi sit, propter hodiernum delictum necessario res tuas in posterum etiam pejus habituras. Etenim primum quidem, quod omniū est gravissimum, consuetudo negligentiae tibi accedit; deinde consuetudo differendae adtentionis. Ita semper in aliud atque aliud tempus rejicis & a te propellis vitam beatam, honestatem, vitae actionem ad naturae praescriptum institutam. Quod si procrastinatio attentionis est utilis, eam omnino praetermittere utilius erit: sin utilis non est, cur non perpetuam adtentionem conservas? Hodie ludere volo. Quid ergo? An id cum adtentione faciendum

non

λύει προσέχοντα; Μὴ γὰρ ἐξαίρεται τι μέρος
 τοῦ βίου, ἐφ' ὃ οὐ διατείνει τὸ προσέχειν; Χεῖ-
 ρον γὰρ αὐτὸ προσέχων ποιήσεις, βέλτιον δὲ μὴ
 5 προσέχων; Καὶ τί ἄλλο τῶν ἐν τῷ βίῳ κρεῖσσαν
 ὑπὸ τῶν μὴ προσεχόντων γίνεται; Ὁ τέκτων, μὴ
 προσέχων, τεκταίνει ἀκριβέστερον; ὁ κυβερνήτης,
 μὴ προσέχων, κυβερνᾷ ἀσφαλέστερον; ἄλλο δὲ
 τι τῶν μικρότερον ἔργων ὑπὸ ἀπρασείας ἐπιτελεῖ-
 6 ται κρεῖσσαν; Οὐκ αἰσθάνη, ὅτι, ἐπειδὴν ἀφῆς
 τὴν γνώμην, οὐκ ἔτι ἐπὶ σοὶ ἔστιν ἀνακαλέσασθαι
 αὐτήν, οὐκ ἐπὶ τὸ εὐσχημον, οὐκ ἐπὶ τὰ αἰδή-
 μον, οὐκ ἐπὶ τὸ κατεσταλμένον; ἀλλὰ πᾶν τὸ
 ἐπελθὼν ποιεῖς, ταῖς προθυμίαις ἐπακολουθεῖς.

7 Τίσιν οὖν δεῖ με προσέχειν; Πρῶτον μὲν
 ἐκείνοις τοῖς καθολικοῖς, καὶ ἐκεῖνα πρόχειρα
 ἔχειν, καὶ χωρὶς ἐκείνων μὴ καθεύδειν, μὴ ἀνί-
 στασθαι, μὴ πίνειν, μὴ ἐσθίειν, μὴ συμβάλλ-
 λειν

non est? Volo canere. oītur? Non animadvertis,
 Quid ergo vetat quo minus cum animum relaxaris, non
 cum adtentione facias? Ul- jam penes te esse, ut eum
 la. ne enim vitæ pars exci- revoces ad honestatem, ad
 pitur, ad quam adtentio verecundiam, ad mode-
 non pertineat? Num eam stiam? Sed quidquid in
 adtentione pejorem reddes, mentem venerit facies, cui-
 socordiā vero meliorem? vis impetui indulgens.
 Quæ vero alia ulla res in
 vita sit melius a negligen- Quibus ergo rebus in-
 tibus? Num faber negli- tendendus est animus? Pri-
 gens melius ædificat? num mum illis generalibus, quæ
 gubernator negligens tu- ita in promptu sunt haben-
 tius gubernat? num aliud da, ut sine illis non dor-
 aliquod minorum operum mias, non surgas, non bi-
 per incuriam melius perfī- bas, non edas, non homi-

λειν ἀνθρώποις· ὅτι προαιρέσεως ἀλλοτρίας κύ-
 ριος οὐδεὶς, ἐν ταύτῃ δὲ μόνῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ
 κακόν. Οὐδεὶς οὖν κύριος, οὐτ' ἀγαθόν μοι πε- 8
 ριποιῆσαι, οὔτε κακῶ με περιβαλεῖν· ἀλλ' ἐγὼ
 αὐτὸς ἐμαυτοῦ κατὰ ταῦτα ἐξουσίαν ἔχω μόνος.
 Ὅταν οὖν ταῦτα ἀσφαλῆ μοι ᾖ, τί ἔχω περὶ 9
 τὰ ἐκτὸς ταρασσέσθαι; ποῖος τύραννος φοβερὸς;
 ποῖα νόσος; ποῖα πένια; ποῖον πρῶσκρουσμα;
 Ἀλλ' οὐκ ἤρετα τῷ δεινῷ. Μὴ οὖν ἐκείνος ἐμὸν 10
 ἐστὶν ἔργον; μή τι ἐμὸν κρῖμα; Οὐ. Τί οὖν ἔτι
 μοι μέλει; Ἀλλὰ δοκεῖ τις εἶναι. Ὅψεται αὐ-
 τὸς, καὶ οἷς δοκεῖ. Ἐγὼ δ' ἔχω τίνι με δεῖ 11
 ἀρέσκειν, τίνι ὑποτετάχθαι, τίνι πείθεσθαι· τῷ
 Θεῷ, καὶ τοῖς μετ' ἐκείνον. ἐμὲ ἐκεῖνος συνέστη- 12
 σεν ἐμαυτῷ, καὶ τὴν ἐμὴν προαίρεσιν ὑπέταξεν
 ἐμοὶ μόνῳ, δούς κανόνας εἰς χρῆσιν αὐτῆς τὴν
 ὁρμήν· οἷς ἔταν κατακαλουθήσω ἐν συλλογισμοῖς,

T t 5

cui

nes adeas: scilicet, alienæ voluntati neminem domi-
 nari; & in voluntate sola bonum & malum esse po-
 situm. Nemo igitur eam potestatem habet, ut vel
 bonum in me conferat, vel in malum me conjiciat; sed
 ego ipse, quod ad hæc ad-
 tinet, in mea potestate sum solus. Cum ergo hæc tu-
 ta mihi fuerint, cur rebus
 externis perturber? quis mihi tyrannus est formida-
 bilis? quis morbus? quæ paupertas? quæ offensio?
 At non placui isti. Num ergo iste meum opus est?
 num meum judicium? Non. Quid ergo mea refert? At
 videtur esse aliquis. Vide-
 rit ipse, & ii qui eum ma-
 gni faciunt. Ego vero ha-
 beo cui me placere oportet,
 cui subjectum esse, cui obtemperare; Deum, &
 eos qui proximum ab eo locum tenent. Is me mihi
 ipsi commendavit, meam-
 que voluntatem mihi soli
 subjecit, datis regulis ad
 rectam ejus usum; quas
 regulas si in ratiocinationi-
 bus secutus fuero, nemo

οὐκ ἐπιστρέφομαι οὐδένος τῶν ἄλλο τι λεγόντων·
 ἐν μεταπίπτουσιν, οὐ φροντίζω οὐδένος. διὰ τί
 13 οὖν ἐν τοῖς μείζουσιν ἀνιῶσί με οἱ ψέγοντες; Τί τὸ
 αἴτιον ταύτης τῆς ταραχῆς; Οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι
 14 ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀγύμναστος εἰμι. Ἐπεὶ τοι
 πᾶσα ἐπιστήμη καταφρονητικὴ ἐστὶ τῆς ἀγνοίας,
 καὶ τῶν ἀγνοούντων· καὶ οὐ μόνον αἱ ἐπιστήμαι,
 ἀλλὰ καὶ αἱ τέχναι. Φέρε ὃν θέλεις σκυτέα,
 καὶ τῶν πολλῶν καταγελαῖ περὶ τὸ αὐτοῦ ἔργον.
 Φέρε ὃν θέλεις τέκτονα.

15 Πρῶτον μὲν οὖν ταῦτα ἔχειν δεῖ πρόχειρα,
 καὶ μηδὲν δίχως τούτων ποιεῖν· ἀλλὰ τετάσθαι
 τὴν ψυχὴν ἐπὶ τούτῳ τὸν σκοπὸν, μηδὲν τῶν ἔξω
 διώκειν, μηδὲν τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ' ὡς διέταξεν
 ὁ δυνάμενος· τὰ προαιρετικὰ ἐξ ἅπαντος, τὰ δ'
 16 ἄλλα ὡς ἂν διδῶται. Ἐπὶ τούτοις δὲ μεμνησθαι,
 τίνες

me movet aliud quid di-
 cens; si in solvendis argu-
 tiis secutus fuero, nemi-
 nem curō. Cur igitur ma-
 joribus in rebus molesti
 mihi ii sunt qui me repre-
 hendunt? Quæ perturba-
 tionis hujus causa est?
 Alia nulla, nisi quod in
 hoc loco inexercitatus sum.
 Siquidem omnis scientia
 contemnit ignorantiam &
 ignorantes; nec scientiæ
 solum, sed artes etiam.
 Produc quemvis suturem:
 is, quod ad suum opus ad-

tinet, vulgus deridet. Pro-
 duc quemvis fabrum.

Primum igitur hæc in
 promptu habenda sunt, ne-
 que sine his quidquam fa-
 ciendum; sed in hunc sco-
 pum intendendus animus,
 neque externum & alienum
 quidquam cupide expeten-
 dum, sed quemadmodum
 constituit is, qui earum re-
 rum potestatem habet: quæ
 in nostra sunt sita voluntate,
 sine exceptione expetenda
 sunt; cætera vero, prout
 concessa fuerint. Post-
 hæc

τίνες ἐσμέν, καὶ τί ἡμῖν ὄνομα, καὶ πρὸς τὰς
 δυνάμεις τῶν σχέσεων πειρᾶσθαι τὰ καθήκοντα
 ἀπευθύνειν· τίς καιρὸς ὥδης, τίς καιρὸς παιδείας, 17
 τίνων παρόντων· τί ἐστὶ ἀπὸ τοῦ πράγματος·
 μή τι καταφρηνήσωσιν ἡμῶν οἱ συνόντες, μή τι
 ἡμεῖς αὐτῶν· πότε σκῶψαι, καὶ τίνες ποτὲ κα-
 ταγελάσαι· καὶ ἐπὶ τίνι συμπεριενεχθῆναι ποτε,
 καὶ τίνι· καὶ λοιπὸν, ἐν τῇ συμπεριφορᾷ πῶς
 χρὴ τηρῆσαι τὸ αὐτοῦ. Ὅπου δ' ἂν ἀπονεύσης 18
 ἀπὸ τινος τούτων, εὐθὺς ζημία, οὐκ ἔξωθεν πο-
 θεν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας.

Τί οὖν; Δυνατὸν ἀναμάρτητον ἤδη εἶναι; 19
 Ἀμήχανον· ἀλλ' ἐκεῖνο δυνατὸν, πρὸς τὸ μὴ
 ἁμαρτάνειν τετάσθαι διηνεκῶς. Ἀγαπήτων γὰρ,
 εἰ μηδέποτε ἀνιέντες ταύτην τὴν προσοχὴν, ἐλί-
 γων γε ἁμαρτημάτων ἐκτὸς ἐσόμεθα. Νῦν δ' 20
 ὅταν εἰπῇς, ἀπ' αὐρίου προσέξω· ἴσθι, ὅτι τοῦτο
 λέγεις,

hæc tenendum est, qui si-
 mus, & quo nomine ad-
 pellemur: & danda opera,
 ut officia dirigamus ad id
 quod postulant relationes.
 Expendendum, quod sit
 tempus cantilenæ, quod
 tempus lusûs, quibus præ-
 sentibus; quid sit abs re
 futurum; num contemturi
 nos sint convictores, an
 nos illos; quando diæternis
 utendum, quinam sint de-
 ridendi: quibus in rebus
 & cui indulgendum sit ob-
 sequendumque; denique,
 in eo obsequio qua ratione

tuendum sit id quod nostram
 personam decet. Ubi au-
 tem ab horum aliquo de-
 clinaveris, statim existit
 damnum; non aliunde, sed
 ex ipsa actione.

Quid ergo? Jamne fieri
 potest, ut peccato caream?
 Fieri hoc nequit: sed illud
 fieri potest, ut perpétuo in
 id intentus sis, ne pecces.
 Boni enim consulendum
 est, si, numquam remissa
 hac industria, vel paucis
 peccatis caruerimus. Nunc
 vero si dixeris, Cras ani-
 mum advertam; scito, illud

λέγεις, Σήμερον ἔσομαι ἀναίσχυντος, ἄκαιρος, ταπεινός· ἐπ' ἄλλοις ἔσται τὸ λυπεῖν με· ὀργισθήσομαι σήμερον, φθονήσω. Βλέπε, ἔσα κακὰ
 21 σεαυτῷ ἐπιτρέπεις. Ἄλλ' εἰ αὖριον καλῶς ἔχει, πῶς κρεῖττον σήμερον; εἰ αὖριον συμφέρει, πολὺ μᾶλλον σήμερον· ἴν' αὖ καὶ αὖριον δυνήθῃς, καὶ μὴ πάλιν ἀνχβαλῇ εἰς τὴν τρίτην.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Πρὸς τοὺς εὐκόλως ἐκφέροντας τὰ αὐτῶν.

Ὅταν τις ἡμῖν ἀπλῶς δόξη διειλέχθαι περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πῶς ποτε ἐξαγόμεθα καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸ ἐκφέρειν πρὸς αὐτὸν τὰ ἑαυτῶν
 2 ἀπέρρητα, καὶ τοῦτο ἀπλοῦν οἰόμεθα εἶναι· πρῶτον μὲν, ὅτι ἄνιστον εἶναι δοκεῖ, αὐτὸν μὲν ἀκηκέ-
 ναι τὰ τοῦ πλησίον, μὴ μὲν τοι μεταδιδόναι κα-
 κείνα ἐν τῷ μέρει τῶν ἡμετέρων· εἶθ', ὅτι οἰόμε-
 θα·

Iud te dicere: „Hodie ero
 „impudens, importunus,
 „abjectus; penes alios erit;
 „me dolore adficere; ira-
 „scar hodie, invidebo.“
 Vide, quanta mala ipse ti-
 bi indulgeas. At, si bene

habet ut cras animum ad-
 vertas, quanto melius ho-
 die? Si cras conducit,
 multo magis hodie; ut &
 cras possis, nec rursus
 in tertium diem reji-
 cias.

C A P. XIII.

Ad eos qui temere Arcana sua efferunt.

Quando nobis aliquis sim-
 pliciter & candide visus
 fuerit de suis rebus disse-
 ruisse, excitamur quodam-
 modo & ipsi ad nostra ar-
 cana ei aperienda; idque

candoris esse judicamus:
 primum quidem, quod ini-
 quum esse videtur, cum tu
 res alterius audieris, non
 vicissim tuas etiam illi com-
 municare: deinde, quod puta-

Θα οὐχ ἀπλῶν ἀνθρώπων παρέξειν αὐτοῖς φαν-
 τασίαν, σιωπῶντες τὰ ἴδια. Ἀμέλει πολλάκις 3
 εἰώθασι λέγειν, Ἐγὼ σοι πάντα τὰμαυτοῦ εἴρη-
 κα, σὺ μοι οὐδὲν τῶν σῶν εἰπεῖν θέλεις; ποῦ
 γίνεται τοῦτο; Προσέτι δὲ καὶ τὸ οἶεσθαι ἀσφα- 4
 λῶς πιστεύειν τῷ ἤδη τὰ αὐτοῦ πεπιστευκότι.
 ὑπέρχεται γὰρ ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἂν ποτε οὗτος ἐξεί-
 ποι τὰ ἡμέτερα, εὐλαβούμενος μήποτε καὶ ἡμεῖς
 ἐξείπωμεν τὰ ἐκείνου. Οὕτω καὶ ὑπὸ τῶν στρα- 5
 τιωτῶν ἐν Ῥώμῃ οἱ προπετεῖς λαμβάνονται. Πα-
 ρακεκάθικέ σοι στρατιώτης ἐν σχήματι ἰδιωτικῷ,
 καὶ ἀρξάμενος κακῶς λέγειν τὸν Καίσαρα, εἶτα
 σὺ, ὥσπερ ἐνέχυρον παρ' αὐτοῦ λαβὼν τῆς πί-
 στεως, τὸ αὐτὸν τῆς λοιδωρίας κατηήρχθαι, λέ-
 γεις καὶ αὐτὸς ὅσα φρονεῖς· εἶτα δεθεῖς ἀπάγῃ.
 Τοιοῦτόν τι καὶ ἐν τῷ καθόλου πάσχομεν. Αὐ- 6
 τὰρ ὡς ἐμοὶ ἐκείνος ἀσφαλῶς πεπίστευκε τὰ
 ἑαυτοῦ, οὕτως καὶ γὰρ τῷ ἐπιτυχάντι; Ἀλλ' ἐγὼ 7
 μὲν

putamus, nos speciem
 hominum non candido-
 rum exhibituros aliis esse,
 si nostra taceamus. Profe-
 cto sæpe dicere solent:
 „Cum ego tibi omnia mea
 „dixerim, tu nihil tuorum
 „dices? ubi fit hoc?“ Ac-
 cedit, quod tuto nos ei
 homini fidere putamus, qui
 sua jam nobis crediderit:
 occurrit enim animo, num-
 quam illum nostra effutitu-
 rum, veritum ne quando
 & nos ipsius arcana vulge-

mus. Sic etiam a militibus
 Romæ leves homines ca-
 piuntur. Adfidet tibi miles
 habitu plebeio; & postquam
 maledicere cœpit Cæsari;
 tu, veluti pignore fidei
 ejus accepto, quod ipso
 convicium auspicatus est,
 dicis & ipse quæ sentis;
 deinde vinctus in carcerem
 abduceris. Tale quiddam
 & in universum nobis acci-
 dit. Verum, ut ille mihi
 tuto sua credidit, an sic &
 ego cuilibet? At ego qui-
 dem

μέν ἀκούσας σιωπῶ, ἂν γε ὦ τοιοῦτος· ὁ δ'
 ἐξελθὼν ἐκφέρει πρὸς πάντας· εἴτ', ἂν γνῶ τὸ
 γεγόμενον, ἂν μὲν ὦ καὶ αὐτὸς ἐκείνῳ ὅμοιος,
 ἀμύνεσθαι θέλων, ἐκφέρω τὰ ἐκείνου· καὶ φύρω,
 B καὶ φύρομαι. Ἄν δὲ μνημονεύω, ὅτι ἄλλας ἄλ-
 λον οὐ βλάπτει, ἀλλὰ τὰ αὐτοῦ ἔργα ἕκαστον
 καὶ βλάπτει καὶ ὠφελεῖ, τούτου μὲν κρατῶ, τοῦ
 μὴ ὁμοίον τι ποιῆσαι ἐκείνῳ, ὅμως δ' ὑπὸ φλυα-
 ρίας τῆς ἐμαυτοῦ πέπονθα ἢ πέπονθα.

9 Naί, ἀλλ' ὅνισόν ἐστιν ἀκούσαντα τὰ τοῦ
 πλησίον ἀκρόβητα, αὐτὸν ἐν τῷ μέρει μηδεὶς με-
 10 ταδιδόναι αὐτῷ. Μὴ γάρ σε παρεκάλουν, ἄν-
 θρωπε; μὴ γάρ ἐπὶ συνθήκαις τισιν ἐξήνεγκας
 τὰ σαυτοῦ, ἢ ἀκούσης ἐν τῷ μέρει καὶ τὰ ἐμέ;
 11 εἰ σὺ φλύαρος εἶ, καὶ πάντας τοὺς ἀπαντήσαν-
 τας φίλους εἶναι δοκεῖς, θέλεις καὶ ἐμὲ ὁμοίαν
 σοι γενέσθαι; τί δ', εἰ σὺ καλῶς μοι πεπίστευ-
 κας τὰ σαυτοῦ, σὺ δ' οὐκ ἔστι καλῶς πιστεῦ-
 σαι,

dem ea, quæ audiui, ta-
 ceo, siquidem sum tacitu-
 nus; sed ille egressus, vul-
 gat apud omnes: deinde,
 ubi, quid, factum sit, cognos-
 vero; si & ipse similis il-
 lius fuero, iulturus eum,
 efferò illius etiam arcana:
 premo simul, & premo.
 Si vero memini, alium ab
 alio non lædi; sed facta
 esse cujusque, quæ quem-
 que & lædant & juvent;
 in eo quidem mihi tempe-
 ro, ne quid illi simile fa-
 ciam; nihilominus tamen

futilitatis meæ poenas pen-
 do.

Sit ita. Sed iniquum est,
 cum alterius arcana audie-
 ris, non & ipsum vicissim
 illi tuæ committere. Num
 vero te rogavi, homo?
 num certis conditionibus
 tua protulisti, ut vicissim
 audires mea? si tu nuga-
 tor es, & omnes obvios
 amicos judicas, vis & me
 tui similem esse? Quid ve-
 ro, si tu quidem recte mi-
 hi tua credidisti, tibi vero
 recte credi non potest, vis

me

σαι, θέλεις με προπέσειν; οἶνον εἰ πίθον εἶχον 12
 ἐγὼ μὲν στεγνόν, σὺ δὲ τετραπτημένον· καὶ ἐλ-
 θὼν παρακατέθου μοι τὸν σαυτοῦ οἶνον; ἵνα βάλλω
 εἰς τὸν ἐμὸν πίθον, εἴτ' ἡγανάκτεις ὅτι μὴ καὶ γὰρ
 σοὶ πιστεύω τὸν ἐμαυτοῦ οἶνον. σὺ γὰρ τετραπτη-
 μένον εἶχεις τὸν πίθον. Πῶς οὖν ἐτι ἴσον γίνεται; 13
 Σὺ πιστῶ παρακατέθου, σὺ αἰδήμονι, τὰς ἐαυ-
 τοῦ ἐνεργείας μόνας βλαβεράς ἡγουμένῳ καὶ ὠφε-
 λήμοις, τῶν δ' ἐκτὸς οὐδέν. ἐγὼ σοὶ θέλεις πα- 14
 ρακαταθῶμαι, ἀνθρώπῳ τὴν ἐαυτοῦ προαίρεσιν
 ἡτιμακῶτι, θέλοντι δὲ κερματικῶ τυχεῖν, ἢ ἀρ-
 χῆς τινός, ἢ προαγωγῆς ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μελ-
 λῆς τὰ τέκνα σου κατασφάζειν, ὥς ἡ Μήδεια;
 Πού τοῦτο ἴσον ἐστίν; Ἀλλὰ δεῖξόν μοι σαυτὸν 15
 πιστὸν, αἰδήμονα, βέβαιον· δεῖξόν, ὅτι δόγματά
 εἶχας φιλικά· δεῖξόν σου τὸ ἀγλεῖον ὅτι οὐ τέτρη-
 ται· καὶ ὅψαι, πῶς οὐκ ἀνάμενον ἵνα μοι σὺ
 πιστεύῃ

me temere & præcipitan-
 ter agere? Perinde facis,
 ac si dolium haberem ego:
 quidem solidum, tu vero
 perforatum; tuque, cum
 tuum vinum mihi commi-
 sisses, ut in meum dolium
 recondere, postea mihi
 succenseret, quod non &
 ipse meum tibi vinum com-
 missem, cum tuum perfo-
 ratum esset dolium. Qui
 ergo jam paria ista sunt?
 Tu apud fidelem deposuisti,
 apud verecundum, apud
 eum qui solas actiones suas
 noxias iudicat & utiles, ex-

ternarum vero rerum nihil:
 vis autem, ut ego apud te
 deponam mea; apud ho-
 minem, qui voluntatis suæ
 libertatem aspernatus, num-
 mos consequi studet, aut
 magistratum, aut gradum
 dignitatis aliquem in aula,
 quamvis liberi tui mactan-
 di tibi sint, ut Medea fecit?
 Ubi hoc æquum est? Age,
 ostende mihi te fidelem,
 verecundum, constantem;
 ostende, decreta te habere
 re benevola; ostende, vas
 tuum non perforatum esse;
 & videbis, me non exspe-
 ctaturum,

πιστεύσης τὰ σαυτοῦ, ἀλλ' αὐτὸς ἐλθὼν πρὸς
 16 σέ, παρακαλῶ ἀκοῦσαι τῶν ἐμῶν. Τίς γὰρ οὐ
 θέλει χηρᾶσθαι ἀγλείῳ καλῶ; Τίς ἀτιμάζει
 σύμβουλον εὖνουν καὶ πιστόν; τίς οὐκ ἄσμενος
 δέξεται τὸν ὥσπερ φορτίου μεταληψόμενον τῶν
 αὐτοῦ περιστάσεων, καὶ αὐτῷ τούτῳ κουφιοῦντα
 αὐτὸν, τῷ μεταλαβεῖν;

17 Ναί. ἀλλ' ἐγὼ σοὶ πιστεύω· σὺ ἐμοὶ οὐ πι-
 στεύεις; Πρῶτον μὲν, οὐδὲ σὺ ἐμοὶ πιστεύεις,
 ἀλλὰ φλύαρος εἶ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν δύνασαι
 κατασχεῖν. ἐπεὶ τοι, εἰ τοῦτό ἐστιν, ἐμοὶ μόνῳ
 18 αὐτὰ πιστεύσων. νῦν δ' ὃν ἂν εὐσχαλοῦντα ἴδῃς,
 παρακαθίσας αὐτῷ λέγεις· Ἀδελφέ, οὐδένα σου
 ἔχω εὐνότερον, οὐδὲ φίλτερον, παρακαλῶ σε
 ἀκοῦσαι τὰ ἐμά. καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς οὐδέ τι
 19 ὀλίγον ἐγνωρισμένους ποιεῖς. Εἰ δὲ καὶ πιστεύεις
 ἐμοί, δῆλόν, ὅτι ὡς πιστῷ καὶ αἰδήμονι, εὐχ
 ὅτι

statum, dum arcana tua
 mihi credas; sed rogatu-
 rum ultro, ut audias mea.
 Quis enim nolit uti vase
 pulcro? Quis aspernatur
 consiliarium, benevolum &
 fidelem? Quis non liben-
 ter admittet eum, qui diffi-
 cultatum ipsum circumstan-
 tium, veluti oneris, par-
 tem in se recipiat, atque
 eo ipso levet, quod partem
 eorum capit?

Recte. At, ego tibi
 credo; tu mihi non credis!
 Primum; ne tu quidem mi-

hi credis, sed futilis es,
 proptereaque nihil conti-
 nere potes. Nam, si res,
 ita se habet, mihi soli ea
 crede. Nunc autem, quem-
 cunque videris otiosum,
 illi adsidens dicis: Frater,
 neminem habeo te bene-
 volentiorem, nec cario-
 rem; rogo te, ut res meas
 audias. Idque facis apud
 homines minime notos.
 Sed quod si etiam revera
 mihi credis, manifestum
 est, te credere mihi ut si-
 deli & verecundo; non
 quod

ὅτι σοὶ τὰ ἑμαυτοῦ ἐξείπον. Ἄφες οὖν, ἵνα καὶ
 γὰ ταῦτά ὑπολάβω. Δείξόν μοι, ἔτι, ἂν τις 20
 τινὶ τὰ αὐτοῦ ἐξείπῃ, ἐκεῖνος πιστός ἐστι καὶ
 αἰδήμων. εἰ γὰρ τουτο ἦν, ἐγὼ περιερχόμενος
 πασιν ἀνθρώποις τὰ ἑμαυτοῦ ἂν ἔλεγον, εἰ τού-
 του ἔνεκα ἔμελλον πιστός καὶ αἰδήμων ἔσεσθαι.
 τὸ δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον· ἀλλὰ δογμάτων δεῖ οὐχ
 ὧν ἔτυχεν. Ἄν γοῦν τινὰ ἴδῃς περὶ τὰ ἀπροαί- 21
 ρετα ἐσπουδακότες, καὶ τούτοις ὑποτεταχότες τὴν
 ἑαυτοῦ προαίρεσιν, ἴσθι, ὅτι ἄνθρωπος οὗτος μυ-
 ρίους ἔχει τοὺς ἀναγκάζοντας, τοὺς κωλύοντας.
 οὐκ ἐστὶν αὐτῷ χρεία πίσεως ἢ τροχοῦ πρὸς τὸ 22
 ἐξείπειν ἃ οἶδεν· ἀλλὰ παιδισκαρίου νευμάτιον, ἂν
 οὕτω τύχῃ, ἐκσείσῃ αὐτόν, Καισαριανοῦ Φιλοφρο-
 σύνης, ἀρχῆς ἐπιθυμίας, κληρονομίας, ἀλλὰ ταύτοις
 ἕμοια τρισμύρια. Μεμνησθαι οὖν δεῖ ἐν τοῖς κα- 23
 θόλου, ὅτι οἱ ἀπέρρητοι λόγοι πίστεως χρείαν
 ἔχουσι, καὶ δογμάτων τοιούτων. Ταῦτα δὲ πρὸς 24
 νῦν

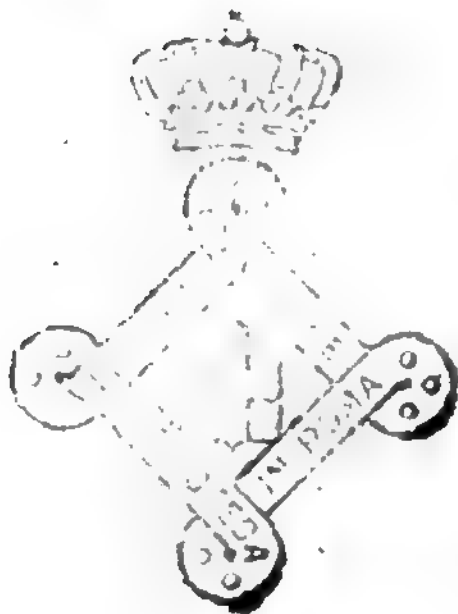
quod ego mea arcana tibi
 dixerim. Sine igitur, ut
 ipse eadem sentiam. Osten-
 de mihi, si quis alicui sua
 dixerit, eum idcirco fide-
 lem & verecundum esse.
 Nam si hoc ita se haberet,
 ego passim omnibus arcana
 mea communicarem, si ea
 de causa fidelis & vere-
 cundus futurus essem. Res
 autem non ita se habet;
 sed decretis opus est non
 vulgaribus. Si quem igi-
 tur videris rerum externa-
 rum studiosum, atque his

voluntatem suam subjicien-
 tem, eum scito infinitos
 habere a quibus cogatur, a
 quibus prohibeatur. Non
 opus est ei picem aut ro-
 tam admove, ut ea dicat
 quæ novit, sed puellæ nu-
 tus (si res ita tulerit) eum
 excitabit. Cæsariani blan-
 diræ, magistratus aut hæ-
 reditatis cupiditas, alia de-
 nique id genus sexcenta.
 In universum igitur tenen-
 dum est, arcanos sermo-
 nes fidem postulare, decre-
 taque talia. Ex vero nunc

νῦν εὐρεῖν ῥαδίως; Ἡ δειξάτω μοί τις τὸν οὕτως
 ἔχοντα, ὥστε λέγειν, Ἐμοὶ μόνων μέλει τῶν
 ἐμῶν, τῶν ἀκωλύτων, τῶν φύσει ἐλευθέρων. Ταύ-
 την οὐσίαν ἔχω τοῦ ἀγαθοῦ· τὰ δὲ ἄλλα γινέ-
 σθω ὡς ἂν διδῶται, οὐ διαφέρωμαι.

ubi invenire proclive est?	quæ natura sunt liberæ.
Ostende mihi hominem sic	Hanc naturam boni habeo;
adfectum, ut dicat, Mihi	cætera vero fiant ut res
solæ meæ res curæ sunt,	tempusque tulerint, mea
quæ prohiberi nequeunt,	non refert.

Τῶν τοῦ Ἐπικτήτου Διατριβῶν
 ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ

ΠΙΝΑΞ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΒΙΒΛΙΩ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.
INDEX CAPITVM
PRIMO LIBRO COMPREHENSORVM.

Ἀρρίανος Λουκίῳ Γελλίῳ εὖ πράττειν.	<i>Arriani Epistola ad L. Gellium. Pag. 3</i>
α. Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.	<i>I. De his quæ in Nostra pote- state sunt, quæque non sunt. 5</i>
β. πῶς ἂν τις σώζοι τὸ κατὰ Πρόσωπον ἐν παντί.	<i>II. Quo pacto cuique Personæ sua in rebus omnibus tuen- da sit. 12</i>
γ. πῶς ἂν τις, ἀπὸ τοῦ τὸν Θεὸν πατέρα εἶναι τῶν ἀν- θρώπων, ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἐπέλ- θοι.	<i>III. Quo pacto quis, ex eo, quod Deus est Pater homi- num, ad reliqua progre- diatur. 19</i>
δ. περὶ Προκοπῆς.	<i>IV. De Profectu. 22</i>
ε. πρὸς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς.	<i>V. Adversus Academicos. 29</i>
ς. περὶ Προνοίας.	<i>VI. De Providentia. 31</i>
ζ. περὶ τῆς χρείας τῶν Με- ταπιπτόντων καὶ Ὑποθε- τικῶν, καὶ τῶν ὁμοίων.	<i>VII. De usu Argumentatio- num Variantium, (quæ με- ταπίπτοντες dicuntur) tum Hypotheticarum, earum- que similium. 40</i>
η. ὅτι αἱ Δυνάμεις τοῖς ἀπαι- δεύτοις οὐκ ἀσφαλεῖς.	<i>VIII. Facultates non sine pe- riculo esse hominibus ineru- ditis. 47</i>
θ. πῶς ἀπὸ τοῦ Συγγενεῖς ἡμᾶς εἶναι τῷ Θεῷ, ἐπέλ- θοι ἂν τις ἐπὶ τὰ ἐξῆς.	<i>IX. Qua ratione ab eo, quod Cognitionem habemus cum Deo, progrediare ad re- liqua. 50</i>
ι. πρὸς τοὺς περὶ τὰς ἐν Ῥώμῃ προαγωγὰς ἐσπουδακότας.	<i>X. In eos qui Romæ Honori- bus inserviunt. 59</i>
ια. περὶ Φιλοστοργίας	<i>XI. De Caritate in suos. 62</i>

ιβ'. περὶ Εὐκρεστῆσεως.

ιγ'. πῶς ἑκάστῳ ἐστὶ ποιεῖν
ἀρεστῶς Θεοῖς.

ιδ'. ὅτι πάντα ἐφορᾷ τὸ Θεῖον.

ιε'. τί ἐπαγγέλλεται Φιλοσο-
φία.

ισ'. περὶ Προνοίας.

ιζ'. ὅτι ἀναγκαῖα τὰ Λογικά.

ιη'. ὅτι οὐ δεῖ Χαλεπαίνειν τοῖς
ἀμαρτανομένοις.

ιθ'. πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τοὺς
Τυράννους.

κ'. περὶ τοῦ Λόγου, πῶς αὐ-
τοῦ θεωρητικός ἐστίν.

κα'. πρὸς τοὺς Θαυμάζεσθαι
θέλοντας.

κβ'. περὶ τῶν Προλήψεων.

κγ'. πρὸς Ἐπίκουρου.

κδ'. πῶς πρὸς τὰς Περιστάσεις
ἀγωνιστέον.

κε'. πρὸς τὸ αὐτό.

κς'. τίς ὁ Βιωτικός νόμος.

κζ'. προσχῶς αἱ Φαντασίαι γί-
νονται· καὶ τίνα πρίχειρα
πρὸς αὐτὰς βοηθήματα πα-
ρασκευαστέον.

κη'. ὅτι οὐ δεῖ Χαλεπαίνειν ἀν-
θρώποις· καὶ τίνα τὰ μι-
κρά καὶ μεγάλα ἐν ἀνθρώ-
ποις.

κθ'. περὶ Εὐσταθείας.

XII. De Aequitate animi.

Pag. 71

XIII. Quo pacto omnia ita
peragi possint, ut Diis sint
grata.

79

XIV. Divinum numen cuncta
intueri.

80

XV. Quid profiteatur Philo-
sophia.

85

XVI. De Providentiā.

87

XVII. Logicam artem esse
necessariam.

91

XVIII. Non Irascendum esse
peccantibus.

97

XIX. Quomodo adfecti erga
Tyrannos esse debeamus.

103

XX. De Ratione, quo pacto
semet ipsa contempletur.

109

XXI. Ad eos, qui Admira-
tioni esse cupiunt.

113

XXII. De anticipatis animi
Notionibus.

114

XXIII. In Epicurum.

119

XXIV. Quomodo adversus
Difficultates sit decertan-
dum.

121

XXV. Eadem de re.

126

XXVI. Quæ sit Vitæ lex.

133

XXVII. Quotuplicia sint Vi-
sa: Et quæ adjumenta ad-
versus ea comparanda sint.

137

XXVIII. Non Irascendum
esse hominibus: Et quæ ma-
gna, quæ parva sint in re-
bus humanis.

142

XXIX. De Constantiā.

150

λ'. τί

λ'. τί δεῖ πρόχειρον ἔχειν ἐν
ταῖς Περιστάσεσιν.

XXX. Quid in rerum Dis-
criminibus sit in promptu
habendum. Pag. 164

Πίναξ Κεφαλαίων

INDEX CAPITVM

ἐν τῷ Δευτέρῳ Βιβλίῳ πε-
ριεχομένων.

Secundo Libro compre-
hensorum.

α'. Ὅτι οὐ μάχεται τὸ Θεό-
φειν τῷ Εὐλαβεῖσθαι.

I. Non pugnare Fiduciam
cum Cautione. 166

β'. περὶ Ἀταραξίας.

II. De Inperturbato animi
statu. 176

γ'. πρὸς τοὺς συνιστάντας τι-
νάς τοῖς Φιλοσόφοις.

III. Ad eos qui Philosophis
aliquos commendant. 181

δ'. πρὸς τὸν ἐπὶ Μοιχείᾳ ποτὲ
κατειλημμένον.

IV. Ad eum qui aliquando in
Adulterio deprehensus fue-
rat. 183

ε'. πῶς συνυπάρχει Μεγαλο-
φροσύνη καὶ Ἐπιμέλεια.

V. Quo pacto cum Magnitu-
dine animi Diligentia con-
jungatur. 186

ς'. περὶ Ἀδιαφορίας.

VI. De Indifferentiā. 193

ζ'. πῶς Μαντευτέον.

VII. Quo pacto sint consulen-
di Vates. 200

η'. τίς ἡ οὐσία τοῦ Ἀγαθοῦ.

VIII. Quæ sit natura Boni. 203

θ'. ὅτι οὐ δυνάμενοι τὴν τοῦ
Ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πλη-
ρῶσαι, τὴν τοῦ Φιλοσόφου
προσλαμβάνομεν.

IX. Cum Hominis officium
præstare non possimus, Phi-
losophi munus nos profe-
teri. 210

ι'. πῶς ἀπὸ τῶν Ὀνομάτων τὰ
Καθήκοντα ἔστιν εὐρίσκειν.

X. Quo pacto e Nominibus
Officia sint reperienda. 215

ια'. τίς Ἀρχὴ Φιλοσοφίας.

XI. Quod sit Philosophiæ
Initium. 222

ιβ'. περὶ τοῦ Διαλέγεσθαι.

XII. De Disserendi arte. 228

ιγ'. περὶ τοῦ Ἀγωνιᾶν.

XIII. De Anxietate. 233

ιδ'. πρὸς Νάσωνα.

XIV. Ad Nasonem. 241

ιε'. πρὸς τοὺς σκληρῶς τισιν
ὦν ἔκριναν ἐμμένοντας.

XV. Ad eos qui pertinaci-
ter in his quæ decreverunt
perseverant. 248

U u 3

ισ'. ὅτι

ισ'. ὅτι οὐ μελετῶμεν χρῆσθαι
τοῖς περὶ Ἀγαθῶν καὶ Κα-
κῶν δόγμασιν.

ις'. πῶς ἐφαρμοστέον τὰς Προ-
λήψεις τοῖς ἐπὶ μέρους.

ιη'. πῶς ἀγωνιστέον πρὸς τὰς
Φαντασίας.

ιβ'. πρὸς τοὺς μέχρι Λόγου
μόνον ἀναλαμβάνοντας τὰ
τῶν Φιλοσόφων.

κ'. πρὸς Ἐπικουρείους καὶ
Ἀκαδημαϊκούς.

κα'. περὶ Ἀνομολογίας.

κβ'. περὶ Φιλίας.

κγ'. περὶ τῆς τοῦ Λέγειν δυ-
νάμεως.

κδ'. πρὸς τινὰ τῶν οὐκ ἡξιω-
μένων ὑπ' αὐτοῦ.

κε'. πῶς ἀναγκάζει τὰ Λο-
γικά.

κς'. τί τὸ ἴδιον τοῦ Ἀμαρτή-
ματος.

Πίναξ Κεφαλαίων

ἐν τῷ Τρίτῳ Βιβλίῳ πα-
ριεχομένων.

α'. Περὶ Καλλωπισμοῦ.

β'. περὶ τοῦ τίνα Ἀσχεῖσθαι δεῖ
τὴν Προκόψαντα καὶ ὅτι
τῶν κυριωτάτων ἀμελοῦμεν.

γ'. τίς ὕλη τοῦ Ἀγαθοῦ καὶ
πρὸς τί μάλιστα Ἀσκητέον.

δ'. πρὸς τὸν ἀκόσμως ἐν Θεά-
τρῳ σπουδάζαντα.

XVI. *Non meditari nos, quo
pacto decretis de rebus Bonis
& Malis utamur. Pag. 253*

XVII. *Quomodo Anticipatio-
nes singulis rebus sint ad-
commodanda. 265*

XVIII. *Quo pacto cum Visis
decertandum sit. 275*

XIX. *In eos qui nonnisi Dispu-
tationum tenuis placita Phi-
losophorum addiscunt. 282*

XX. *In Epicureos & Acade-
micos. 292*

XXI. *De Discrepantiâ. 303*

XXII. *De Amicitia. 309*

XXIII. *De Dicendi facultate.
320*

XXIV. *Ad aliquem nulla æsti-
matione dignatum ab eo. 333*

XXV. *Artem Disserendi esse
necessariam. 341*

XXVI. *Quid sit Peccati pro-
prium. 342*

INDEX CAPITVM

Tertio Libro comprehenso-
rum.

I. *De Ornatu. 345*

II. *Quæ Exercenda sint Pro-
ficiendi; item, Præcipua
a nobis negligi. 358*

III. *Quæ sit materia Boni vi-
ri; & in quo potissimum
exerteri debeamus. 363*

IV. *Adversus turpiter fa-
ventem in Theatro. 369*

δ. πρὸς

ε. πρὸς τοὺς διὰ νόσον ἀπαλ-
λαττομένους.

ς. Σποράδην τινά.

ζ. πρὸς τὸν διορθωτὴν τῶν
ἐλευθέρων πόλεων, Ἐπι-
κούρειον ὄντα.

η. πῶς πρὸς τὰς Φαντασίας
γυμναστέον.

θ. πρὸς τινὰ Ῥήτορα, ἀνιόντα
εἰς Ῥώμην ἐπὶ δίκη.

ι. πῶς δεῖ Φέρειν τὰς Νό-
σους.

ια. Σποράδην τινά.

ιβ. περὶ Ἀσκήσεως.

ιγ. τί ἐστὶν Ἐρημία, καὶ ποῖος
Ἐρημος.

ιδ. Σποράδην τινά.

ιε. ὅτι δεῖ Περιεσκεμμένως ἔρ-
χεσθαι ἐφ' ἑκάστα.

ισ. ὅτι εὐλάβως δεῖ συγκαθιέ-
ναι εἰς Συμπεριφοράν.

ιζ. περὶ Προνοίας.

ιη. ὅτι οὐ δεῖ πρὸς τὰς Ἀγέ-
λιας ταράττεσθαι.

ιθ. τίς στάσις Ἰδιώτου καὶ
Φιλοσόφου.

κ. ὅτι ἀπὸ πάντων τῶν Ἐκτὸς
ἐστὶν ὠφελεῖσθαι.

κα. πρὸς τοὺς εὐκόλως ἐπὶ τὸ
Σοφιστεῦειν ἐρχομένους.

κβ. περὶ Κυνισμοῦ.

κγ. πρὸς τοὺς Ἀναγινώσκον-
τας καὶ Διαλεγομένους ἐπι-
δεικτικῶς.

κδ. περὶ τοῦ μὴ δεῖν Προσ-
πάσχειν τοῖς Οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

V. *Ad eos qui ob morbum*
domum abeunt. Pag. 372

VI. *Miscellanea quædam. 377*

VII. *Ad Epicureum quem-*
dam, liberarum Civitatum
Correctorem. 380

VIII. *Quomodo adversus Visa*
exerceri debeamus. 389

IX. *Ad Rhetorem quemdam,*
Romam ad iudicium pro-
ficientem. 391

X. *Quo pacto ferendi sint*
Morbi. 397

XI. *Miscellanea quædam. 402*

XII. *De Exercitatione. 404*

XIII. *Quis sit status desertus,*
Et qui sit Desertus. 408

XIV. *Miscellanea quædam. 415*

XV. *Considerate singula ad-*
gredienda esse. 418

XVI. *Caute utendum esse ho-*
minum Consuetudine. 422

XVII. *De Providentia. 426*

XVIII. *Non perturbari oport-*
tere Nunciis. 428

XIX. *Quis status sit Indocti*
hominis Et Philosophi. 430

XX. *Posse fructum e rebus*
Externis omnibus capi. 432

XXI. *Ad eos qui temere Do-*
ctorum munus capeffunt. 437

XXII. *De Sectâ Cynicâ. 443*

XXIII. *Ad eos qui Ostenta-*
tionis causâ legunt aut
disputant. 473

XXIV. *Non debere nos ea-*
rum rerum Desiderio tene-
ri, quæ in Nostra potestate
non sunt. 484

κε. πρὸς

κβ. πρὸς τοὺς Ἀποπίπτοντας
ὧν προέθεντο.

κγ. πρὸς τοὺς τὴν Ἀπορίαν
δεδακότες.

Πίναξ Κεφαλαίων

ἐν τῷ Τετάρτῳ Βιβλίῳ πε-
ριεχομένων.

α. Περὶ Ἐλευθερίας.

β. περὶ Συμπεριφορᾶς.

γ. Τίνα τίνων Ἀντικαταλλα-
κτέον

δ. πρὸς τοὺς περὶ τὸ ἐν Ἡσυ-
χίᾳ διάγειν ἐσπουδακότες.

ε. πρὸς τοὺς Μαχηλοὺς καὶ
Θηριώδεις.

ς. πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ Ἐλεει-
σθαι ὀδυνωμένους.

ζ. περὶ Ἀφοβίας.

η. πρὸς τοὺς ταχέως ἐπὶ τὸ
σχῆμα τῶν Φιλοσόφων ἐπι-
πηδῶντας.

θ. πρὸς τὸν εἰς Ἀναίτητον
μεταβληθέντα.

ι. τίνων δὲ Καταφρονεῖν, καὶ
πρὸς τίνα Διαφέρεσθαι.

ια. περὶ Καθαριότητος.

ιβ. περὶ Προσοχῆς.

ιγ. πρὸς τοὺς εὐκόλως ἐκφέ-
ροντας τὰ αὐτῶν.

XXV. *Ad eos qui a Propo-
sito descijsunt.* Pag. 515

XXVI. *Ad eos qui Inopiam
timent.* 518

INDEX CAPITVM

Quarto Libro comprehenso-
rum.

I. *De Libertate.* 529

II. *De familiari Consuetudine
cum Hominibus.* 576

III. *Quæ quibus Commutan-
da sint.* 578

IV. *Ad eos qui vitam in Otio
transigere cupiunt.* 581

V. *In Pugnaces & Imma-
nes.* 595

VI. *In eos qui dolent quod Mi-
serabiles videantur aliis.* 605

VII. *De Timoris vacuitate.*
616

VIII. *In eos qui celeriter ad
juscipiendam Philosophi
personam properant.* 628

IX. *Ad quemdam qui ad Im-
pudentiam deflexerat.* 640

X. *Quænam Contemnenda sint,
& quænam sint Magni fa-
cienda.* 644

XI. *De Munditie studio.* 653

XII. *De Adtentione.* 663

XIII. *Ad eos qui temere Ar-
cana sua efferunt.* 668

CORRIGENDA ET ADDENDA IN TOMO I.

In Præfatione.

- Pag. xi. lin. 6. post σωτήριον adde θέλημα. (quod vocabulum deest in Vptoni præfatione. Vide infra p. xviii.)
- xvii. l. 8. pro operis scribe operum
- xviii. l. 5. βιοῦ scr. βιοῦν
- ibid. in Not. col. a. l. 4. post Secundus. adde: Cæterum verbote- nus fere convenire adparet subscriptionem hanc cum illa, quam e codice Carpenſi ab Vptono prolatam supra vidimus. Unde intelligitur, aut alterum horum codicum ex altero, aut utrumque ex eodem aliquo tertio exemplari esse descriptum.
- xxi. in Not. col. b. l. 10. pro acerbitate scr. acerbitate.

In Græco contextu.

- p. 6. l. 3. a fine, pro χρύσιον scr. χρυσίον
- 9. l. 5. pro θέλη scr. θέλη
- 26. l. 8 sq. ὡς αἰδήμων ἐσθίει, ὡσαύτως ἐπὶ δε. Sic distingue: ὡς αἰδήμων, ἐσθίει ὡσαύτως, ἐπὶ τῆς δε.
- 34. l. 4. pro ἡμῶν δὲ scr. ἡμῶν δέ,
- — l. 7. ἡμῖν δ' scr. ἡμῖν δ',
- — l. 9. ἀλλ' ἂν scr. ἀλλ', ἂν
- 37. l. 2. στενάξω. scr. στενάξω;
- 44. l. 12. ἐπὶ τε scr. ἐπὶ τε
- 51. l. 10. ἐντεῦθεν ποθεν scr. ἐντεῦθεν ποθεν
- 61. penult. νυστάζοαεν; scr. νυστάζομεν;
- 81. l. 9. σεληνης scr. σελήνης
- 87. l. 10. ἐπεὶ, ἔρα scr. ἐπεὶ ἔρα
- 98. l. 1. εἶδὲ καὶ scr. εἶδὲ, καὶ
- 99. l. 1. ἐστὶ scr. ἐστὶν
- 102. l. 6. Ὀλυμπία scr. Ὀλυμπία
- 107. l. 5. δοκῇ scr. δοκῇ.
- — l. 15. Τοῦτ' scr. Τοῦτ' (et sic passim deinceps.)
- 108. penult. Ἄγε scr. ἄγε
- 111. l. 13. ἐξαπατηπῆναι scr. ἐξαπατηθῆναι.
- 113. l. 9. ἐγὼ μὲν scr. Ἐγὼ μὲν
- 114. l. 10. πάσης, αὐτὸ scr. πάσης αὐτὸ
- 122. l. 1. σὺ scr. σὺ
- 139. l. 14. sic distingue: παραβάλλει· μηνύσατε ἰπποδῆν.
- 140. l. 2. pro Ἐνθεν ἂν scr. Ἐνθεν, ἂν
- — ult. ἐν τινι. scr. ἐν τινί.
- 142. l. 1. συνήθειαν scr. ἀλήθειαν.
- 146. l. 12. ἡ δ' ἐκ scr. ὁ δ' ἐκ
- 148. l. 5. ἐστὶ scr. ἐστὶ.
- 151. l. 1. σοαυτοῦ scr. σεαυτοῦ.

- Pag. 160. l. 11. pro ἀπόφανσιν scr. ἀπάφασιν
 — 161. l. 1. αὐτοῦ scr. αὐτοῦ,
 — 163. l. 1. ἔλθῃ, scr. ἔλθῃ,
 — 174. l. 7. καὶ ἡ ὁδὸς scr. καὶ * ἡ ὁδὸς
 — 175. l. 11. θαρρύνοντως scr. θαρρύνοντως,
 — 184. l. 5. sic distingue: ἀκηράτο, εἰ δ'
 — — ult. pro Οὐκ scr. οὐκ
 — 188. l. 8. μοι μέλει scr. μοι μέλει
 — 189. l. 13. ἐρεῖ βάλε, scr. ἐρεῖ, βάλε,
 — 196. l. 7. τοῦτω scr. τούτω
 — 197. pen. αὐτὸς ὅταν scr. αὐτὸς, ὅταν
 — 202. l. 4. αὐτῶ, scr. αὐτῶ
 — 207. l. 8. ἐπείρω scr. ἐπειρῶ
 — 218. l. 1. θρίδακος scr. θίδρακος
 — 234. l. 5. οὐ. μὲν scr. οὐ μὲν
 — 243. l. 4. πῶς ἐστι scr. πῶς, ἐστι
 — 246. ult. διατί scr. διατί
 — 248. l. 6. ἄλλῳ τι scr. ἄλλο τι
 — 258. l. 10. ναυαγήσω, scr. ναυαγήσω
 — — ult. βάλῃ, scr. βάλη;
 — 259. l. 3. μὴδ' scr. μὴδ'
 — 261. l. 12. Τί οὖν, ἐν scr. Τί οὖν ἐν
 — 262. l. 10. Ταχύγ' scr. Ταχύ γ'
 — 264. l. 4. πειθομένος scr. πειθόμενος
 — 273. l. 3. σιπ. μεγάλως scr. μεγάλως,
 — 275. l. 13. ἀνάστας scr. ἀναστὰς
 — 289. l. 4. τὸ ἐπὶ scr. τὸν ἐπὶ
 — 307. l. 5. ἄλλ' scr. ἄλλα
 — 315. l. 1. ἐκεῖνο εἶναι scr. ἐκεῖ εἶναι
 — — ἐκεῖνα. scr. ἐκεῖ.
 — 317. l. 8. οἱ ἄνθρωποι scr. οἱ ἄνθρωποι
 — 325. l. 2. προαιρετά. scr. ἀπροαίρετα.
 — 342. l. 7. ἐστι scr. ἐστι
 — 353. l. 10. προγραφὴν; scr. προγραφὴν
 — 368. ult. οὐ εἰσι. scr. οὐ εἰσὶ.
 — 394. l. 12. scribe συμβεβληκέναι μοι.
 — 410. l. 2. scr. λέγουσιν τινες
 — 421. pen. pro ΡΟΥΦΩ scr. ΡΟΥΦΩ
 — 426. l. 11. Κᾶγω scr. Κᾶγῶ
 — 429. l. 10. κρίνε; scr. κρίνει;
 — 442. l. 13. λέγε. scr. λέγε,
 — — ult. Φρόνει; καὶ scr. Φρόνει καὶ
 — 447. l. 12. ταύτην. scr. ταύτην
 — 450. l. 9. βασιλεία scr. βασιλεία
 — 456. l. 12. ἀπογράφεσθαι; scr. ἀπογράφεσθαι,
 — 460. l. 5. "Ωστε ἂν σοι scr. "Ωστε, ἂν σοι
 — — l. 13. Κύνικοῦ; scr. Κυνικοῦ;
 — 477. l. 2. ἡσθηται scr. ἡσθηται
 — 501. l. 10. ἀναδέχεσθαι scr. ἀναδέχεσθαι
 — 505. l. 6. ὑποθετικούς scr. ὑποθετικούς.
 — 520. l. 7. Εἰ σου scr. εἰ σου
 — 531. l. 4. περὶ scr. περὶ
 — 537. penult. ὁ μὴν scr. ὁ μὲν.
 — 552. pen. καθεῖναι scr. καθεῖναι

- Pag. 564. l. 2. δυναμένω *scr.* δυναμένω
 — 586. l. 10. οὐ ἐδυσωπ. *scr.* οὐκ ἐδυσωπ.
 — 595. pen. Καλικλίου *scr.* Καλλικλίου
 — 627. l. 5. νάμεις *scr.* δυνάμεις
 — 633. l. 2. ἡγωνιζόμεν *scr.* ἡγωνιζόμεν
 — 638. l. 4. ἐξενεγκῇ *scr.* ἐξενέγκῃ
 — 640. l. 3. ἀντίθεσ *scr.* ἀντίθεσ
 — 657. l. 11. οἶα *scr.* οἶου
 — 659. l. 3. ἦν. κατεφθίνῃ· νότα *scr.* κατεφθινηκότα
 — 669. l. 5. Προσέτι *scr.* Πρόσεστι
 — 679. l. 10. δίκῃ. *scr.* δίκῃ.

In Versione Latina.

- Pag. 17. col. a. lin. 1. *pro* lucratusque *scribe* luctatusque
 — — ult. *pro* auferes *scr.* auferas
 — 20. a. l. 11. effereris? *scr.* efferreris?
 — 26. a. l. 6. necesse est *scr.* necesse esse
 — — — l. 13 sqq. *Sic distingue et scribe*: et custodiat; si lavet ut
 fidus, ut verecundus; si eodem modo comedat; si, quæcum-
 que inciderit materia &c.
 — 31. a. ult. perspiciendi-et *scr.* perspiciendi, et
 — 44. b. l. 13. Numquid ergo *scr.* Vtrum ergo
 — — — l. 16. aut *scr.* an
 — 46. b. l. 4. syllogismo *scr.* in syllogismo
 — 61. a. ult. aut: Oro te, *scr.* aut: Hortor te,
 — 65. a. l. 2. rectene *scr.* recte
 — 81. a. l. 1. Unde *scr.* (Recte) unde
 — 113. a. l. 4. fin. mihi *scr.* Mihi
 — 121. b. l. 8. nos nunc *scr.* nos nunc (te)
 — 134. b. pen. fore, ut *scr.* fore ut
 — 141. a. l. 11. Eo qui *scr.* Eo quod
 — 164. b. ult. et 165. a. nostri arbitrii &c. *Scribe*: quæ mei arbitrii non sunt, nihil ad me pertinent.
 — 192. a. l. 5. esset: *scr.* esset.
 — 225. a. l. 5 sq. *sic scribe*: Num ergo et illi hæc iudicii regula satis est?
 — 242. a. l. 9. dele etiam
 — 243. a. penult. *pro* sit *scr.* esse
 — 277. a. l. 5. ad sese *scr.* ad pristinum statum
 — 285. a. l. 12. Nugatior *scr.* Nugacior
 — 289. b. l. 9. invideri *scr.* invidere
 — 304. b. l. 9. ut putant *scr.* ut putant,
 — 309. b. l. 2. ars rationis. *scr.* doctrina.
 — 317. a. l. 1. decretum est *scr.* decretum hoc est
 — — — l. 9. neque id quod *scr.* neque illud, quod
 — 347. b. l. 11. exornandum *scr.* exornandam
 — 372. a. l. 8. nos eras *scr.* non eras
 — — — penult. conferunt *scr.* conferant
 — 384. b. l. 8. sequetur? *scr.* consequens erit?
 — 394. a. l. 8 sq. *scribe*: Si potes, cape.
 — 408. b. l. 8. *scr.* ut, si quando sitiverit æstu,
 — — — ult. etiam desertus *scr.* etiam continuo desertus
 — 422. a. l. 2. usus sum *scr.* usus sum,

- Pag. 438. a. l. 5. fin. *sic scribe*: sed venite, (*ais*.) meque
 — 445. a. l. 9. quale *scr.* qualis
 — 446. a. l. 9. non debet *scr.* nulla debet
 — 447. b. l. 5. institutum. *scr.* institutum:
 — 449. a. l. 2. ut hostes ostendat *scr.* hostes ostendere
 — — b. l. 2. *pro* et principatum *scr.* et id quod eam efficit
 — 451. b. l. 3. destinatum *scr.* destinata
 — 456. b. l. 6. *pro* profiteri velis &c. *sic oportebat*: professurus es,
 homo; non ad certamen &c.
 — 458. a. l. 9. *sic scribe*: indignabitur? dignus scilicet qui &c.
 — 459. a. penult. *pro* Ubi porro *scr.* Ubi vero
 — 461. b. l. 7. sunt ei *dele.* ei
 — 473. b. ult. *pro* frustra *scr.* temere
 — 501. b. ult. Corinthi *scr.* Corinthum
 — 512. b. l. 5. fin. vivat. *scr.* vivas.
 — 534. b. l. 4. fin. dicemus, *scr.* dicimus,
 — 552. a. l. 6. coactus, *scr.* coactus sum,
 — 565. b. l. 5. servate *scr.* serva te
 — 566. a. ult. nostris. *scr.* nolitis.
 — 611. b. l. 5. fin. proclamabo, *scr.* proclamabo?
 — 632. a. l. 3. poteris *scr.* pateris
 — 635. b. l. 7. cæci, *scr.* claudi, cæci,
 — 642. b. l. 4. et damnis *scr.* et in damnis
 — 669. a. l. 4. nostra. *scr.* nostra.
 — 678. l. 6. adcommoanda. *scr.* adcommoanda.

S.S.
C.R.
S.Z

1852 222

